

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

รูปแบบบ้านประมงพื้นบ้านในพื้นที่ป่าชายเลน จังหวัดจันทบุรี

PATTERNS OF FISHERMAN VERNACULAR HOUSE IN MANGROVE
FOREST CHANTRABURI

T110400

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน **110400**
วัน,เดือน,ปี...-2 1119. 2553

b.....
i.....

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2553
KMITL-2010-AR-M-003-044

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

PATTERNS OF FISHERMAN VERNACULAR HOUSE IN MANGROVE
FOREST CHANTRABURI

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULLFILLMENT
OF THE REQUESMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF ARCHITECTURE IN INTERIOR ARCHITECTURE
FACULTY OF ARCHITECTURE
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2010

KMITL-2010-AR-M-003-044

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2010

FACULTY OF ARCHITECTURE

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ รูปแบบบ้านประมงพื้นบ้านในพื้นที่ป่าชายเลนจังหวัดจันทบุรี
Patterns of Fisherman Vernacular House in Mangrove Forest Chantaburi

นักศึกษา นายพฤทธิ พรหมเต็ม

รหัสประจำตัว 48062303

ปริญญา สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา สถาปัตยกรรมภายใน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์กฤษฎา อินทรสถิตย์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม -

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
อาจารย์อำนวยการ	อินทรโชติ	
รศ.อรรถพร	เพชรานนท์	
รศ.จันทน์	เพชรานนท์	
รศ.น้ำอ้อย	สายหนู	
รศ.กฤษฎา	อินทรสถิตย์	

วัน / เดือน / ปี ที่สอบ 19 เมษายน 2553 เวลา 09.00 น.

สถานที่สอบ กลุ่มวิชาสถาปัตยกรรมภายใน

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์บุญสนอง รัตนสุนทรากุล)

คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

วันที่ 29 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553

สำนักทะเบียนและประมวลผล สจก.
วันที่ส่งเล่มวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์
วันที่ 27 เดือน พ.ค. 53
ลงชื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
เป็นการถือโดยทางสินอีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	รูปแบบบ้านประมงพื้นบ้านในพื้นที่ป่าชายเลน จังหวัดจันทบุรี
นักศึกษา	นายพฤทธิ พรหมเต็ม
รหัสประจำตัว	48062303
ปริญญา	สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรมภายใน
พ.ศ.	2553
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์กฤษฎา อินทรสถิตย์

บทคัดย่อ

ชุมชนบ้านประมงพื้นบ้านในพื้นที่ป่าชายเลน จังหวัดจันทบุรีเป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีการประกอบอาชีพประมง มีลักษณะเฉพาะตัว งานวิจัยนี้ศึกษารูปแบบบ้านประมงพื้นบ้านในพื้นที่ป่าชายเลน จังหวัดจันทบุรี เพื่อค้นหาลักษณะเฉพาะตัวหรือแบบแผนของการใช้สอย การจัดที่ว่าง พร้อมทั้งศึกษากิจกรรมอันเกี่ยวเนื่องกับความเชื่อ ประเพณี ศาสนา ซึ่งส่งผลต่อการวางผัง กลุ่มหมู่บ้าน โดยจะศึกษา 3 หมู่บ้านในจังหวัดจันทบุรีได้แก่ 1.บ้านประมงโขมงล่าง ถนนท่าเรือ ตำบลโขลง อำเภอกาฬโง่ อำเภอกาฬโง่ จำนวน 4 หลังคาเรือน 2.บ้านประมงเกาะแมว ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอกาฬโง่ จำนวน 4 หลังคาเรือน 3.บ้านประมงชำห่าน ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอกาฬโง่ จำนวน 3 หลังคาเรือน

ผลการศึกษาพบแนวคิดการอนุรักษ์ระบบนิเวศของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการตั้งถิ่นฐาน การดำรงชีวิต ประวัติศาสตร์ การตั้งถิ่นฐาน วิถีชีวิตชาวประมงตลอดจนวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องผ่านการสำรวจภาคสนามในหมู่บ้านและการศึกษาทางด้านกายภาพของเรือนประมงในประเด็นต่างๆ คือ แหล่งที่ตั้ง, การเข้าถึงและสภาพทางกายภาพของชุมชน, รายละเอียดจากการสำรวจภาคสนามของบ้านที่เลือกเป็นกรณีศึกษาประกอบการสัมภาษณ์, สภาพปัจจุบันของบ้าน, โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง, รายละเอียดพื้นที่ใช้สอยภายในบ้าน เพื่อนำมาวิเคราะห์ลักษณะเด่นทางกายภาพบ้านประมง

ผลจากการวิจัยในด้านกายภาพบ้านประมงพบว่าส่วนใหญ่ล้วนเป็นเรือนไม้ชั้นเดียว มีการใช้พื้นที่กลางและอุปกรณ์หาปลาของหมู่บ้านร่วมกันหลายพื้นที่ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความผูกพันใน 1.ลักษณะการให้และรับร่วมกันในสังคมมีการอนุรักษ์ต้นไม้ต่างๆ เพื่อเป็นเกราะกันลมพายุเข้าหมู่บ้าน 2. มีการตั้งพื้นที่ shine ให้บ้านเพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวให้กับคนในครอบครัวและชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis	PATTERNS OF FISHERMAN VERNACULAR HOUSE IN MANGROVE FOREST CHANTABURI
Student	Mr Prued Promtem
Student ID	48062303
Degree	Master of Architecture
Program	Interior Architecture
Year	2010
Thesis Advisor	Associate Professor Kritsada Intarasatit

ABSTRACE

This research has main purpose to study for Fisherman villages in 3 groups case that located in chathaburi province on eastern coast of Thailand. Village name has shown by list, 1). Khamong-lang fisherman village-thamai for 4 houses, 2). Cat island fisherman village-laem shingh for 4 houses, 3). sum-hun fisherman village-laem shingh for 3 houses to emphasize on spatial characteristic of user diagram , public space , function to continue with folk way , local thadition , religious that effects to configuration planning in fisherman village.

For. This in case of fisherman villages found the proof to indicated to linkage of way of life and ecology coast conservation ideal in case study group under historical background , human settiement and-old fisherman treaten. Through on-site survey and mapping with-site location , surrounding and physical environment , mapping-survey , house on present time , structure and material construction , interior function use. All enclosed to interview papers by researcher.

Finally result has 2 indicated point to.

1). Case of physical survey founded mostly fisherman houses has been desiened in one stair wit wood . and sharing of main public space in village for keep-some fishing tool and seeing to try to learn from nature to use the coast tree like a natural protection fences for windy and devastage flood. 2). Case of relationship in communities that shown some relationship among them to participation under give and take policy and found that every fisherman village has built the shrine inside public space for the spirit supporting like rest of deva's spirit to. Blessed on evertone.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

ในการทำวิทยานิพนธ์โครงการรูปแบบสถาปัตยกรรมหมู่บ้านประมงชายฝั่งทะเล
ตะวันออกประเทศไทยกรณีศึกษา จังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิจัยสภาพแวดล้อมภายในขอขอบพระผู้ให้ความช่วยเหลือด้าน
ข้อมูลพื้นฐาน การสำรวจภาคสนามและให้สัมภาษณ์

ชาวบ้านหมู่บ้านชาวประมงโขมงล่าง ถนนท่าเรือ ตำบลโขมงล่าง จังหวัดจันทบุรี
ชาวบ้านหมู่บ้านชาวประมงเกาะแมว ตำบลปากแม่น้ำแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี
ชาวบ้านหมู่บ้านชาวประมงชำห่าน ตำบลปากแม่น้ำแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ร.ศ.กฤษฎา อินทรสถิตย์ อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำในการ
ทำวิทยานิพนธ์ภาคเอกสารจนแล้วเสร็จสมบูรณ์

อาจารย์ ฉัตรชัย อินทรโชติ ให้คำแนะนำการทำวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ร.ศ.จันทน์ เพชรานนท์ ให้คำแนะนำการทำวิทยานิพนธ์

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณคณาจารย์ต่างๆ ที่ให้การศึกษาด้านการวิจัยสภาพแวดล้อมใน
อันเป็นพื้นฐานการวิเคราะห์ข้อมูล และการออกแบบ ตลอดจนทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์
นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทุกท่านที่ให้ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายต้องขอขอบพระคุณบุพการี และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้อำลัังใจในการศึกษา และ
ให้การสนับสนุนตลอดมา

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและผู้
เกี่ยวข้อง

พฤทธิ พรหมเต็ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญตาราง.....	IX
สารบัญภาพ.....	X
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ประวัติความเป็นมา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.4 วิธีการทำการวิจัย.....	3
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	4
1.7 กรอบความคิดที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย.....	5
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม.....	8
2.1 ทฤษฎีการวิเคราะห์เปรียบเทียบผังพื้น (Comparative Floor Plan Analysis)....	9
2.1.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผังพื้น (Comparative Floor Plan Analysis)....	9
2.1.2 วิธีการศึกษาขนาดพื้นที่, ความสัมพันธ์ของพื้นที่, กลุ่มของพื้นที่ และพื้นที่ส่วนรวม.....	10
2.2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น.....	11
2.2.1 ความหมายสถาปัตยกรรม.....	11
2.2.2 ประเภทของงานสถาปัตยกรรม.....	12
2.2.3 สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น.....	13
2.2.4 สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นภาคตะวันออก.....	15
2.2.5 เกล็ดลักษณะของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น.....	15
2.2.6 คุณค่าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น.....	17
2.2.7 แนวทางการศึกษาค้นคว้าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น.....	20

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
2.3 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรือนไทยภาคตะวันออก.....	24
2.3.1 เรือนไทยภาคตะวันออก.....	24
2.3.2 บ้านเรือนไทยภาคตะวันออก.....	25
2.4 เรือนชาวประมง.....	25
2.5 หมู่บ้านชาวประมง.....	30
2.5.1 หมู่บ้านประมงพื้นดิน.....	30
2.5.2 บริเวณบ้านและการใช้สอยในบ้าน.....	31
2.5.3 วัสดุก่อสร้าง.....	32
2.5.4 หมู่บ้านประมงแบบปลูกในน้ำและยกเสาสูง.....	32
2.5.5 บริเวณบ้านและการใช้สอยในบ้าน.....	33
2.5.6 วัสดุก่อสร้าง.....	33
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	36
3.1 เกณฑ์ในการเลือกแหล่งที่ตั้งที่เป็นกรณีศึกษา.....	36
3.2 เกณฑ์ในการเลือกบ้านที่ทำการสำรวจ.....	37
3.3 กระบวนการนำเสนอการศึกษาและสำรวจ.....	37
3.4 สภาพทางกายภาพและองค์ประกอบของหมู่บ้านที่ทำการสำรวจ.....	38
บทที่ 4 รายละเอียดบ้านที่เลือกเป็นกรณีศึกษา จากการสำรวจ.....	39
4.1 วิเคราะห์รูปแบบการตั้งถิ่นฐาน.....	39
1. สภาพทางกายภาพของที่ตั้งหมู่บ้าน.....	41
2. ศึกษาถึงทางกายภาพของหมู่บ้าน.....	41
3. โครงสร้างประชากร.....	43
4. อาชีพและรายได้ของประชากร.....	43
5. อาคารบ้านพักอาศัย.....	44
4.1.1 การวิเคราะห์รูปแบบของอาคารที่ทำการสำรวจภาคสนาม	
บ้านประมงโขมงล่าง.....	46
1. บ้านหลังที่ 1 ตำบลโขมงล่าง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี.....	46

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
2. บ้านเลขที่ 4/1 หมู่ที่ 2 ตำบล โขม่ง อำเภอเมือง ท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี	64
3. บ้านเลขที่ หมู่ที่ 2 ตำบล โขม่ง อำเภอเมือง ท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี.....	85
4. บ้านเลขที่ หมู่ที่ 2 ตำบล โขม่ง อำเภอเมือง ท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี.....	97
4.2 วิเคราะห์รูปแบบการตั้งถิ่นฐาน.....	128
1. สภาพทางกายภาพของที่ตั้งหมู่บ้าน.....	133
2. ศึกษาถึงทางกายภาพของหมู่บ้าน.....	133
3. โครงสร้างประชากร.....	135
4. อาชีพและรายได้ของประชากร.....	135
5. อาคารบ้านพักอาศัย.....	135
4.2.1 การวิเคราะห์รูปแบบของอาคารที่ทำการสำรวจภาคสนามบ้านเกาะแมว...	137
1. บ้านหลังที่ 1 ต.ปากน้ำแหลมสิงห์ อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี.....	137
2. บ้านหลังที่ 2 ต.ปากน้ำแหลมสิงห์ อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี.....	157
3. บ้านหลังที่ 3 ต.ปากน้ำแหลมสิงห์ อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี.....	170
4. บ้านหลังที่ 4 ต.ปากน้ำแหลมสิงห์ อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี.....	186
4.3 วิเคราะห์รูปแบบการตั้งถิ่นฐาน.....	216
1. สภาพทางกายภาพของที่ตั้งหมู่บ้าน.....	220
2. ศึกษาถึงทางกายภาพของหมู่บ้าน.....	220
3. โครงสร้างประชากร.....	222
4. อาชีพและรายได้ของประชากร.....	223
5. อาคารบ้านพักอาศัย.....	223
4.3.1 การวิเคราะห์รูปแบบของอาคารที่ทำการสำรวจภาคสนาม	
1. บ้านหลังที่ 1 ต.ปากน้ำแหลมสิงห์ อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี.....	224
2. บ้านหลังที่ 2 ต.ปากน้ำแหลมสิงห์ อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี.....	246
3. บ้านหลังที่ 3 ต.ปากน้ำแหลมสิงห์ อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี.....	276
4.4 ภาพรวมทางกายภาพของเรือนประมงพื้นถิ่น.....	319
4.5 บ้านไต่บ้าน.....	319

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
4.6 พื้นที่ใช้สอยชั้นบนโถง และความต่างระดับของพื้นบ้าน.....	320
4.6.1 พื้นที่ใช้สอยรวมของบ้าน.....	321
4.6.2 โถง.....	321
4.6.3 ความต่างระดับของพื้นบ้าน.....	322
4.7 ใต้ถุนบ้าน.....	323
4.8 ผนังภายนอกของบ้าน.....	323
4.9 ผนังภายในบ้าน.....	324
4.10 ลักษณะเฉพาะของเรือนประมงพื้นบ้านที่น่าสนใจ.....	324
4.11 ความสัมพันธ์ของที่จอดเรือและตัวบ้าน.....	325
4.12 การศึกษาเปรียบเทียบการใช้สอยของบ้านที่สำรวจ.....	325
4.13 การวิเคราะห์รูปแบบของอาคารที่ทำการสำรวจภาคสนามบ้านชำห่าน.....	326
4.13.1 บริเวณบ้านและการใช้สอยในบ้าน.....	327
4.13.2 การศึกษาเรือนพักอาศัยในรูปแบบเดิม.....	327
4.14 ลักษณะสถาปัตยกรรมและการใช้วัสดุ.....	328
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย	
5.1 ผลสรุปข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกในหลังคาเรือน.....	329
5.1.1 จำนวนครอบครัว.....	329
5.1.2 จำนวนสมาชิก.....	330
5.1.3 การนับถือศาสนา.....	330
5.1.4 อายุของสมาชิกในหลังคาเรือน.....	330
5.1.5 ระดับการศึกษาของสมาชิกในหลังคาเรือน.....	331
5.1.6 การประกอบอาชีพของสมาชิกในหลังคาเรือน.....	331
5.2 ผลสรุปภาพรวมการตั้งถิ่นฐาน.....	331
5.2.1 ภูมิลำเนาเดิม.....	331
5.2.2 การย้ายครอบครัว.....	331
5.2.3 ลักษณะการอยู่อาศัย.....	331

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
5.3 ผลสรุปลักษณะการใช้สาธารณูปโภคพื้นฐาน.....	332
5.3.1 ลักษณะการใช้แสงสว่าง.....	332
5.3.2 ลักษณะการใช้น้ำประปา.....	332
5.4 ผลสรุปปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชน.....	332
5.4.1 อาณาเขตพื้นที่ชุมชน.....	332
5.4.2 พื้นที่ใช้สอยร่วม.....	332
5.4.3 สาธารณูปโภคพื้นฐาน.....	332
5.4.4 การเข้าถึงพื้นที่ชุมชน.....	332
5.5 ผลสรุปรูปแบบและลักษณะกายภาพของที่อยู่อาศัย.....	333
5.5.1 ตำแหน่งผังรวมในชุมชน.....	333
5.5.2 ผังพื้นที่.....	333
5.5.3 รายละเอียดต่างๆ ของกลุ่มพื้นที่, ผนัง, เพดาน.....	333
5.5.3.1 พื้น.....	333
5.5.3.2 ผนังภายนอกของบ้าน.....	334
5.5.3.3 ผนังภายในของบ้าน.....	334
5.6 ผลสรุปการกำหนดพื้นที่ใช้สอยและกิจกรรมในพื้นที่.....	336
5.7 ผลสรุปปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย.....	337
5.8 สรุปงานวิจัยและข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อ.....	338
5.8.1 ความต่างของเงื่อนไขประมงที่ทำการสำรวจ.....	339
5.8.2 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความต่างทางด้านกายภาพของเงื่อนไขประมง.....	339
5.8.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป.....	340
บรรณานุกรม.....	341
ภาคผนวก.....	342
ประวัติผู้เขียน.....	356

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา.และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 สรุปเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น.....	17
2.2 การหาคคุณค่าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น.....	20
4.1 เปรียบเทียบขนาดพื้นที่ของบริเวณตัวเรือน.....	118
4.2 แสดงขนาดระยะห่างของช่องเสาต่างๆ.....	119
4.3 ความสูงของเรือน.....	122
4.4 แสดงความเปรียบเทียบรายละเอียดจากการสำรวจและสัมภาษณ์.....	123
4.5 เปรียบเทียบขนาดพื้นที่ของบริเวณตัวเรือน.....	206
4.6 แสดงขนาดระยะห่างของช่องเสาต่างๆ.....	207
4.7 ความสูงของเรือน.....	210
4.8 แสดงความเปรียบเทียบรายละเอียดจากการสำรวจและสัมภาษณ์.....	211
4.9 เปรียบเทียบขนาดพื้นที่ของบริเวณตัวเรือน.....	299
4.10 แสดงขนาดระยะห่างของช่องเสาต่างๆ.....	300
4.11 ความสูงของเรือน.....	302
4.12 แสดงความเปรียบเทียบรายละเอียดจากการสำรวจและสัมภาษณ์.....	303
4.13 เปรียบเทียบขนาดพื้นที่ของบริเวณตัวเรือน.....	308
4.14 แสดงขนาดระยะห่างของช่องเสาต่างๆ (บ้านโขงล่าง).....	310
4.15 แสดงขนาดระยะห่างของช่องเสาต่างๆ (บ้านเกาะแมว).....	310
4.16 แสดงขนาดระยะห่างของช่องเสาต่างๆ (บ้านชำห่าน).....	311
4.17 ความสูงของเรือน (บ้านโขงล่าง).....	313
4.18 ความสูงของเรือน (บ้านเกาะแมว).....	316
4.19 ความสูงของเรือน (บ้านชำห่าน).....	318

- เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 แสดงขั้นตอนของระเบียบวิธีวิจัย.....	6
2.1 ความหมายสถาปัตยกรรม.....	12
2.2 สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น.....	15
2.3 เอกลักษณะสถาปัตยกรรมไทย.....	16
2.4 คุณค่าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น.....	18
2.5 แสดงลักษณะการศึกษาเบื้องต้นของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นตามหลักการศึกษ สถาปัตยกรรม.....	22
2.6 แสดงการวิเคราะห์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเพื่อหาเอกลักษณ์.....	23
2.7 แสดงการวิเคราะห์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเพื่อหาเอกลักษณ์.....	23
2.8 แสดงการวิเคราะห์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเพื่อหาเอกลักษณ์.....	24
2.9 แสดงหมู่บ้านประมงที่บริเวณปากคลองต่อเนื่องกับทะเล จังหวัดจันทบุรี.....	26
2.10 บ้านประมง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เป็นบริเวณชุมชนเดิมที่เก่าแก่ที่สุด.....	28
2.11 หมู่บ้านประมงที่เกิดขึ้นใหม่เป็นการย้ายถิ่นฐานเป็นการชั่วคราว บริเวณกันอ่าว เป็นเรือนพักอาศัยแบบลาลองที่เรียกว่า เรือนเครื่องผูก.....	29
2.12 หน้า หรือกระต๊อบใฝ่กระซังเลี้ยงปลาด้านหลังเขาสวมมุก จังหวัดชลบุรี.....	29
2.13 ส่วนประกอบของเรือนไทย.....	35
4.1 แผนที่ทางอากาศหมู่บ้านประมงโขมกล่าง.....	39
4.2 หมู่บ้านประมงโขมกล่าง.....	40
4.3 หมู่บ้านประมงโขมกล่าง.....	40
4.4 หมู่บ้านประมงโขมกล่าง.....	41
4.5 ทางเข้าหมู่บ้าน.....	42
4.6 ที่จอดเรือของหมู่บ้าน.....	42
4.7 ลักษณะการดำรงชีวิต.....	43
4.8 บรรยากาศโดยรวมของบ้าน.....	44
4.9 บรรยากาศโดยรวมของบ้านนายทวี ล้อมวง.....	46
4.10 ห้องส้วม.....	47
4.11 ตำแหน่งบ้านลุงทวี ล้อมวง.....	48
4.12 ผังบริเวณบ้านลุงทวี ล้อมวง.....	49

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.13 รูปด้านบ้านลุงทวิ ล้อมวง.....	50
4.14 รูปตัดภายในบ้านลุงทวิ ล้อมวง.....	51
4.15 ผังหลังคาบ้านลุงทวิ ล้อมวง.....	51
4.16 บรรยากาศโดยรวมบ้านลุงทวิ ล้อมวง.....	52
4.17 ผังแสดงการใช้สอยพื้นที่ภายในบ้านลุงทวิ ล้อมวง.....	52
4.18 ส่วนโถงเอนกประสงค์เป็นส่วนติดกับส่วนครัวและส่วนห้องนอนมีผนังกันห้อง เป็นสัดส่วน.....	53
4.19 ส่วนห้องนอนเป็นโครงสร้างไม้จริงผสมกับไม้แผ่นหลายขนาดและไม้พื้นถื่นอีกหลายชนิด เช่น ต้นแสม ต้นฝาดขาว- ฝาดแดง ต้นโกงกาง.....	53
4.20 ส่วนเก็บอุปกรณ์และประกอบอาหารของลูกชาย และเป็นที่เก็บอุปกรณ์ประมง.....	54
4.21 ลักษณะการผ่าไม้ไผ่เพื่อยึดโครงสร้างไม้จริง.....	54
4.22 ลักษณะการยึดโดยใช้ไม้ไผ่มาเป็นตัวช่วยในการมัด.....	55
4.23 โครงสร้างพื้นทำจากไม้ไผ่ขนาด.....	56
4.24 ไม้ยูคายึดกับไม้ไผ่ด้วยเชือกโดยไม่ใช้ตะปู.....	57
4.25 ผนังกรุจาก.....	58
4.26 ลักษณะการยึดไม้กับเสาปูนซีเมนต์โดยการนำลวดจากเสามาพันกับไม้.....	59
4.27 ไม้จริงที่ยึดกับโครงสร้างเสาปูนซีเมนต์.....	60
4.28 ลักษณะการใช้ประโยชน์จากสิ่งรอบข้าง.....	61
4.29 ไม้ยูคาโครงสร้างหลังคายึดรางแผ่นสังกะสีด้วยเชือก.....	62
4.30 แสดงบรรยากาศโดยรวม.....	64
4.31 แสดงบรรยากาศห้องส้วม.....	65
4.32 แสดงบรรยากาศต้นไม้.....	65
4.33 ผังบ้านลุงต้อน.....	66
4.34 แปลนผังบ้านลุงต้อน.....	67
4.35 รูปด้านบ้านลุงต้อน.....	68
4.36 รูปตัดภายในบ้านลุงต้อน.....	69
4.37 ผังหลังคาบ้านลุงต้อน.....	69
4.38 ผังการใช้พื้นที่ใช้สอยภายในบ้านลุงต้อน.....	70

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.39 โครงสร้างภายในมีการกันแบ่งพื้นที่ส่วนนอนกับส่วนโถงนั่งเล่นและทานอาหาร อย่างเป็นสัดส่วนชัดเจน.....	71
4.40 ทักษะภาพภายในสวนครัว.....	72
4.41 ชายคาหน้าบ้านโครงสร้างไม้กรุสังกะสี.....	73
4.42 แสดงพื้นที่เก็บอุปกรณ์ส่วนหลังบ้าน.....	74
4.43 แสดงพื้นที่บ้านกระทุ้งส่วนหลังบ้าน.....	74
4.44 แสดงพื้นที่จอดเรือส่วนหลังบ้าน.....	75
4.45 โครงสร้างไม้แสมและไม้ยูคา.....	76
4.46 โครงสร้างไม้ยู.....	77
4.47 ผนังไม้ฝาตขาว –แดง ตีเว้นแนวเพื่อระบาย.....	78
4.48 โครงสร้างหลังคาทำจากไม้ยูคาและไม้ปรง.....	79
4.49 โครงสร้างหลังคาทำจากไม้ยูคาและไม้ปรง ยึดโครงสร้างด้วยตะปู.....	80
4.50 ลักษณะของชั้นวางติดผนัง.....	81
4.51 ส่วนหลังคาทำรางรองน้ำฝนเก็บใส่ตุ่มน้ำ.....	82
4.52 สภาพโดยรวมบ้านลูงยอด.....	83
4.53 บริเวณห้องส้วม.....	85
4.54 ตำแหน่งบ้านลูงยอด.....	86
4.55 บรรยากาศโดยรวมบ้านลูงยอด.....	87
4.56 แปลนบ้านลูงยอด.....	87
4.57 รูปด้านบ้านลูงยอด.....	88
4.58 รูปตัดภายในบ้านลูงยอด.....	89
4.59 ผนังหลังคาบ้านลูงยอด.....	90
4.60 ผนังแสดงพื้นที่ใช้สอยบ้านลูงยอด.....	90
4.61 แสดงพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านลูงยอด.....	91
4.62 แสดงพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านลูงยอด.....	92
4.63 ไม้กระดานหลายขนาด.....	93
4.64 แสดงบันไดบ้าน.....	94
4.65 บรรยากาศโดยรวมบ้านลูงยอด.....	95

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษานั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.66 แสดงห้องส้วม.....	97
4.67 ตำแหน่งบ้านลุงสมคิด.....	98
4.68 แปลนบ้านลุงสมคิด.....	99
4.69 แสดงรูปด้านบ้านลุงสมคิด.....	99
4.70 รูปตัดภายในบ้านลุงสมคิด.....	100
4.71 ผังหลังคาบ้านลุงสมคิด.....	101
4.72 ผังแสดงพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านลุงสมคิด.....	101
4.73 แสดงบรรยากาศภายในบ้าน.....	102
4.74 แสดงทัศนียภาพ.....	103
4.75 แสดงทัศนียภาพ.....	104
4.76 โครงสร้างต้นเสาไม้ต้นยูคา – แสม.....	105
4.77 ลักษณะโดยรอบ.....	106
4.78 แสดงลักษณะของหลังคา.....	107
4.79 แสดงลักษณะหลังคา.....	108
4.80 แสดงลักษณะการยึดด้วยเชือกกับไม้.....	109
4.81 แสดงเปรียบเทียบ ขนาด,เนื้อที่.....	114
4.82 แสดงเปรียบเทียบ ขนาด,เนื้อที่.....	115
4.83 แสดงแนวหลังคา.....	116
4.84 แสดงแนวหลังคา.....	117
4.85 แสดงขนาด,ความสูง.....	120
4.86 แสดงขนาด,ความสูง.....	121
4.87 แสดงแผนที่ทางอากาศหมู่บ้านประมงเกาะแมว ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์.....	128
4.88 หมู่บ้านประมงเกาะแมว.....	130
4.89 พื้นที่ส่วนกลาง.....	130
4.90 แสดงทางเข้าหมู่บ้าน.....	131
4.91 พื้นที่นำเรือขึ้นมาซ่อมบำรุงของหมู่บ้านที่ติดกับทะเลเป็นทางคอนกรีตวางรางที่สามารถนำเรือเข้ามาได้บนพื้นดินเป็นส่วนติดต่อกับศาลเจ้าของหมู่บ้าน.....	131
4.92 ศาลเจ้าของหมู่บ้านเป็นส่วนที่สำคัญมากกับชาวบ้านในการออกไปหาของในทะเล.....	132

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ขออนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.93 กิจกรรมของชาวบ้านที่ทำเป็นประจำทุกวันหลังกลับมาจากออกทะเล เป็นการตรวจดู สภาพของอวนว่ามีรู หรือขาดส่วนใดบ้างเพื่อในตอนออกไปหาของทะเลจะมีสภาพใช้งานได้.....	132
4.94 แสดงทัศนียภาพโดยรวม.....	133
4.95 แสดงทางเข้าหมู่บ้าน.....	134
4.96 แสดงลักษณะโดยรวมของหมู่บ้าน.....	134
4.97 แสดงวิถีชีวิตของชาวบ้าน.....	135
4.98 แสดงบรรยากาศของบ้าน.....	135
4.99 แสดงลักษณะของบ้าน.....	136
4.100 แสดงบรรยากาศของบ้าน.....	137
4.101 แสดงตัวบ้านและบริเวณโดยรอบ.....	138
4.102 แสดงห้องส้วม.....	138
4.103 แสดงต้นไม้ในหมู่บ้าน.....	139
4.104 ผังบริเวณบ้านลุงร้ายอง สร้อยศรี.....	140
4.105 แสดงรูปด้าน.....	141
4.106 รูปตัดภายในบ้านลุงร้ายอง สร้อยศรี.....	142
4.107 ผังหลังคาบ้านร้ายอง สร้อยศรี.....	142
4.108 ผังการใช้พื้นที่ใช้สอยภายในบ้านร้ายอง สร้อยศรี.....	143
4.109 แสดงบรรยากาศภายนอกของบ้าน.....	144
4.110 พื้นที่เก็บของและอุปกรณ์.....	145
4.111 พื้นที่เก็บของและที่จอดเรือ.....	146
4.112 แสดงลักษณะของการเก็บน้ำ.....	147
4.113 แสดงพื้นที่เก็บอุปกรณ์.....	148
4.114 แสดงลักษณะของชายคา.....	149
4.115 โครงสร้างหลังคาไม้จริงกรุกระเบื้องลอน.....	150
4.116 แสดงบรรยากาศภายในบ้าน.....	151
4.117 แสดงบรรยากาศภายในบ้าน.....	152
4.118 แสดงลักษณะของผนัง.....	153

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้เพื่อการศึกษานั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.119 แสดงโครงสร้างหลังคาไม้จริงกรงกระเบื้องลอน.....	154
4.120 แสดงโครงสร้างหลังคา.....	155
4.121 บรรยายโดยรอบบ้านนางช้อนกลิน ปานสุขชุม.....	157
4.122 บริเวณส่วนนั่งเล่นหน้าบ้าน.....	158
4.123 ลักษณะของบันไดขึ้นบ้าน.....	158
4.124 แสดงห้องน้ำ.....	159
4.125 ผังบ้านนางช้อนกลิน ปานสุขชุม.....	160
4.126 แสดงรูปด้าน.....	161
4.127 รูปตัดบ้านนางช้อนกลิน ปานสุขชุม.....	162
4.128 ผังแสดงแนวหลังคาบ้านนางช้อนกลิน ปานสุขชุม.....	162
4.129 ผังการใช้พื้นที่ใช้สอยภายในบ้านนางช้อนกลิน ปานสุขชุม.....	163
4.130 ทศนียภาพหน้าบ้าน.....	164
4.131 แสดงทศนียภาพภายนอกบ้าน.....	165
4.132 แสดงใต้ถุนบ้าน.....	166
4.133 แสดงทศนียภาพภายในบ้าน.....	167
4.134 แสดงส่วนนอน.....	168
4.135 บรรยายภาคภายนอกบ้านนางลำเภา เทียงทางธรรม.....	170
4.136 บรรยายภาคภายในบ้านนางลำเภา เทียงทางธรรม.....	171
4.137 แสดงห้องส้วม.....	172
4.138 ผังบ้านนางลำเภา เทียงทางธรรม.....	173
4.139 แสดงรูปด้าน.....	174
4.140 รูปตัดภายในบ้านนางลำเภา เทียงทางธรรม.....	175
4.141 ผังหลังคาบ้านนางลำเภา เทียงทางธรรม.....	175
4.142 ผังการใช้พื้นที่ภายในบ้านนางลำเภา เทียงทางธรรม.....	176
4.143 แสดงทศนียภาพภายนอก.....	177
4.144 แสดง ส้วม.....	178
4.145 รางน้ำสังกะสี.....	179
4.146 แสดงพื้นที่เก็บอุปกรณ์.....	180

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.147 แสดงลักษณะของบานหน้าต่าง.....	181
4.148 แสดงลักษณะคร้ว.....	182
4.149 โครงสร้างไม้จริงกุกกระเบื้อง.....	183
4.151 แสดงบริเวณภายนอกบ้านนายขวัญชัย พงษ์ดี	186
4.152 แสดงบริเวณภายในบ้านนายขวัญชัย พงษ์ดี.....	187
4.153 แสดงห้องส้วม.....	188
4.154 ผังบริเวณบ้าน นายขวัญชัย พงษ์ดี.....	189
4.155 รูปด้าน.....	190
4.156 รูปตัดภายในบ้านนายขวัญชัย พงษ์ดี.....	191
4.157 ผังหลังคาบ้านนายขวัญชัย พงษ์ดี.....	191
4.158 ผังการใช้พื้นที่ใช้สอยภายในบ้าน นายขวัญชัย พงษ์ดี.....	192
4.159 พื้นที่เก็บอุปกรณ์หาลา.....	193
4.160 พื้นที่ครัว และสวนตากผ้า.....	194
4.161 พื้นที่ภายในบ้านส่วนนอนและส่วนห้องน้ำ.....	195
4.162 พื้นที่ภายในบ้านส่วนเก็บของ.....	196
4.163 พื้นที่ภายในบ้านส่วนครัวและส่วนทางเข้าบ้าน.....	197
4.164 พื้นที่ภายในบ้านส่วนเก็บของและส่วนอาบน้ำ.....	198
4.165 เปรียบเทียบ ขนาด,เนื้อที่.....	202
4.166 เปรียบเทียบ ขนาด,เนื้อที่.....	203
4.167 แสดงแนวหลังคา.....	204
4.168 แสดงแนวหลังคา.....	205
4.169 แสดงขนาด,ความสูง,เปรียบเทียบ.....	208
4.170 แสดงขนาด,ความสูง,เปรียบเทียบ.....	209
4.171 แสดงแผนที่ทางอากาศแหล่งที่ตั้งบ้านชำห่าน ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี.....	216
4.172 แสดงแผนที่ทางอากาศหมู่บ้านประมงชำห่าน.....	218
4.173 แสดงวัดชำห่าน จังหวัดจันทบุรี.....	219
4.174 แสดงทางรถไฟภายในหมู่บ้านชำห่าน จังหวัดจันทบุรี.....	219

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ภายใต้การดูแลของกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.175 แสดงบรรยากาศของหมู่บ้าน.....	220
4.176 แสดงทางเข้าหมู่บ้าน.....	221
4.177 แสดงพื้นที่จอดเรือ.....	221
4.178 แสดงลักษณะของบ้าน.....	222
4.179 แสดงวิถีชีวิต.....	223
4.180 แสดงลักษณะบ้าน.....	223
4.181 แสดงบรรยากาศบ้านลูงวัน.....	224
4.182 แสดงห้องน้ำและต้นไม้บริเวณบ้าน.....	225
4.183 แสดงผังบริเวณบ้านลูงวัน.....	226
4.184 แสดงรูปด้าน.....	227
4.185 แสดงรูปตัดภายในบ้านลูงวัน.....	228
4.186 แสดงผังหลังคาบ้านลูงวัน.....	228
4.187 แสดงผังการใช้พื้นที่ภายในบ้านลูงวัน.....	229
4.188 แสดงทัศนียภาพภายนอก.....	230
4.189 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	231
4.190 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	232
4.191 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	233
4.192 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	234
4.193 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	235
4.194 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	236
4.195 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	237
4.196 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	238
4.197 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	239
4.198 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	240
4.199 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	241
4.200 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	242
4.201 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	243
4.202 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	244

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับนักเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.203 บรรยากาศภายนอกบ้านนายผดุง สำอาง.....	246
4.204 บรรยากาศภายนอกบ้านนายผดุง สำอาง.....	247
4.205 ผังบ้านนายผดุง สำอาง.....	248
4.206 รูปด้านบ้านนายผดุง สำอาง.....	249
4.207 ตัดภายในบ้านนายผดุง สำอาง.....	250
4.208 ผังหลังคาบ้านนายผดุง สำอาง.....	250
4.209 ผังการใช้พื้นที่ภายในบ้านนายผดุง สำอาง.....	251
4.210 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	252
4.211 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	253
4.212 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	254
4.213 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	255
4.214 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	256
4.215 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	257
4.216 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	258
4.217 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	259
4.218 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	260
4.219 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	261
4.220 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	262
4.221 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	263
4.222 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	264
4.223 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	265
4.224 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	266
4.225 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	267
4.226 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	268
4.227 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	269
4.228 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	270
4.229 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	271
4.230 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	272

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับใช้ในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.231 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	273
4.232 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	274
4.233 บรรยากาศภายนอกบ้านนายองอาจ.....	276
4.234 บรรยากาศภายนอกบ้านนายองอาจ.....	277
4.235 ผังบ้านนายองอาจ.....	278
4.236 แสดงรูปด้าน.....	279
4.237 ตัดภายในบ้านนายองอาจ.....	280
4.238 ผังหลังบ้านนายองอาจ.....	280
4.239 ผังการใช้พื้นที่ภายในบ้านนายองอาจ.....	281
4.240 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	282
4.241 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	283
4.242 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	284
4.243 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	285
4.244 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	286
4.245 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	287
4.246 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	288
4.247 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	289
4.248 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	290
4.249 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน.....	291
4.250 แสดงเปรียบเทียบ ขนาด,เนื้อที่.....	295
4.251 แสดงเปรียบเทียบ ขนาด,เนื้อที่.....	296
4.242 แสดงแนวหลังคา.....	297
4.253 แสดงแนวหลังคา.....	298
4.254 แสดงแสดงแสดงขนาด,ความสูง,เปรียบเทียบ.....	301
4.255 แสดงแสดงแสดงขนาด,ความสูง,เปรียบเทียบ.....	302

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

หลักฐานทางประวัติศาสตร์พอเชื่อได้ว่า เมื่อพ.ศ.1927 พระราเมศวร เสด็จขึ้นไปตีเมือง เชียงใหม่ได้ และกวาดต้อนชาวเมืองมาไว้ที่เมืองจันทบุรีในตำบล ซึ่งปัจจุบันเรียกว่า"บ้านลาว" ตั้งอยู่ริมแม่น้ำจันทบุรี เหนือ"บ้านขอม"และเหนือบ้านหัววังขึ้นไป ต่อมาชาวไทยที่ถูกกวาดต้อน เข้ามาในครั้งนั้นคงจะได้สัมผัสกับชาวพื้นเมืองเดิม เช่น พวกขอม และพวกชอง เป็นต้น จึงทำให้ ลำเนียงและคำพูดบางคำ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีผิดแผกแตกต่างไปจากทางภาคกลาง และภาคพายัพบ้าง แต่แม้จะผิดแผกแตกต่างกันไปประการใดก็ตาม ชาวจันทบุรีก็ยังคงใช้ ภาษาไทยเป็นภาษาท้องถิ่นพูดกันอยู่โดยทั่วไปตลอดทั้งจังหวัด ยกเว้นแต่คนหมู่น้อย เช่น ชาวจีน และญวน ซึ่งอพยพเข้ามาอยู่ใหม่ในระยะหลังเท่านั้นที่ยังคงพูดภาษาของตนเอง ที่ตั้งเมืองครั้งที่ 2 คงอยู่ประมาณระหว่าง พ.ศ.1900 ถึงพ.ศ.2200 ต่อมาประมาณ พ.ศ.2200 ในสมัยสมเด็จพระ นารายณ์มหาราช ได้มีการย้ายเมืองจากบ้านหัววัง ตำบลพุงทลาย(เดิม) มาสร้างเมืองใหม่ที่บ้าน ลุ่ม ซึ่งอยู่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำจันทบุรี เพราะเมืองเดิมที่บ้านหัววัง ตำบลพุงทลาย แม้ว่าจะ อยู่ริมแม่น้ำจันทบุรี สะดวกต่อการคมนาคมติดต่อค้าขายก็ตาม แต่มีข้อเสียประการสำคัญคือ มี น้ำท่วมทุกปี การสร้างเมืองใหม่ที่บ้านลุ่มนี้ คงทำให้เป็นเมืองป้อมเหมือนอย่างเมืองโบราณ ทั้งหลายคือ มีคูและเชิงเทินรอบเมืองเป็นรูปสี่เหลี่ยม กว้างยาวประมาณด้านละ 600 เมตร แนว กำแพงนี้แต่ก่อนมีที่หลังศาล และหลังศาลากลางหลังเก่าปัจจุบันถูกรื้อไปหมดแล้ว ยังมีแนว กำแพงเหลืออยู่ให้เห็นบ้างทางหลังกองพันทหารนาวิกโยธิน ประมาณ 100 เมตร ที่ตั้งเมืองจันทบุรี ครั้งที่ 3 อยู่ที่ตำบลนี้ตลอดมาจนถึงสิ้นสมัยกรุงศรีอยุธยา

ในสมัยกรุงศรีอยุธยานั้น เมืองจันทบุรีไม่มีเรื่องเกี่ยวข้องกับสงครามมากนัก เนื่องจากมี ที่ตั้งอยู่ทางชายฝั่งทะเลตะวันออก อาณาเขตไม่ติดต่อกับพม่า จึงไม่ปรากฏว่ามีการทำสงครามกับ พม่าเป็นเหตุให้เมืองจันทบุรี ซึ่งเป็นเมืองใหญ่เมืองหนึ่งทางชายฝั่งทะเลตะวันออกยังคงมีความ อุดมสมบูรณ์ทั้งเสบียงอาหารและกำลังพล ชุมชนบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ตั้งอยู่บน ชายฝั่งทะเลยาวกว่า 500 กิโลเมตร มีประชากรหนาแน่นเฉลี่ยประมาณ 101-200 คน ต่อตาราง กิโลเมตร (ประมวล ศิริผินแก้ว. 2524:1) ตั้งถิ่นฐานเป็นแนวยาวขนานไปกับชายฝั่งทะเล ประกอบ อาชีพประมงมาหลายชั่วอายุคนโดยอาศัยสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย เพราะชายฝั่งทะเล ตะวันออกเป็นทรัพยากรสัตว์น้ำอันมีค่าของประเทศไทย (ประมวล ศิริผินแก้ว. 2524:1) แต่อาชีพ นี้มีความเสี่ยงสูงมาก เพราะต้องเดินเรือไปในท้องทะเลอันกว้างใหญ่ไพศาล เต็มไปด้วยอันตราย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่าการณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากคลื่นจัด ลมแรง สัตว์ร้าย และการหลงทิศทาง ในช่วงเวลาที่ผู้คนยังมีความรู้เกี่ยวกับทะเลน้อยมากย่อมมีความหวาดกลัวภัยอันตรายที่ไม่อาจคาดได้ นี่ถึงความอยู่รอดของชีวิตและต้องการกำลังใจ ความเชื่อและพิธีกรรมจึงเข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ มีการถ่ายทอดและยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมา ปัจจุบัน มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นมาก เช่น เปลี่ยนจากการทำประมงเพื่อหากินเลี้ยงท้องไปสู่ระบบอุตสาหกรรมประมง (สุภางค์ จันทวานิช. 2519:17: อ่างจาก อมรา พงศาพิชญ์) มีการลงทุน การจ้างแรงงานมีพ่อค้าคนกลางและอื่น ๆ เกิดขึ้น ปริมาณทรัพยากรสัตว์น้ำลดน้อยลงทำให้ต้องเดินทางไปทะเลไกลออกไปทุกที มีการใช้เทคโนโลยีและวิทยาการที่ทันสมัยเข้าช่วยมากขึ้น ความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคือ สภาพสังคมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือกำลังได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกของรัฐบาล ซึ่งมีบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกตั้งแต่จังหวัดฉะเชิงเทรา ถึงจังหวัดระยอง รวมพื้นที่ 13,280 ตารางกิโลเมตร (อัญญา วัฒนานุกิจ. 2529:2) บริเวณนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา และวัฒนธรรม อย่างน่าเป็นห่วงว่า ประชาชนจะไม่สามารถปรับตัวรับความเปลี่ยนแปลงได้หรือมีฉะนั้นก็อาจปรับตัวรับความเปลี่ยนแปลงเร็วเกินไป จนมีวิถีชีวิตแบบใหม่ที่ไม่อาจมีความสุขได้ ลักษณะทางกายภาพของหมู่บ้านองค์ประกอบหลักของหมู่บ้านเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าน่าจะศึกษาในเชิงเปรียบเทียบ เพื่อให้เห็นความเหมือน ความต่าง และศักยภาพในการสืบทอดวัฒนธรรม และสถาปัตยกรรมพื้นที่ที่มีคุณค่าไว้เป็นข้อมูลต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพของรูปแบบบ้านประมงพื้นบ้านในพื้นที่ป่าชายเลน จังหวัดจันทบุรี เน้นแหล่งที่ตั้งที่เป็นชุมชนที่ทำการประมงชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยศึกษาเน้นในรายละเอียดขององค์ประกอบดังนี้

- 1.2.1.1 ลักษณะทางกายภาพของบ้าน
- 1.2.1.2 ผังบริเวณบ้าน
- 1.2.1.3 ตัวบ้าน
  - ผังพื้น
  - ลักษณะอาคาร
  - โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง
  - การขยายตัวของบ้าน
  - รายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงความเหมือน ความแตกต่าง ของบ้านกลุ่มต่างๆ ในจังหวัด จันทบุรีเน้นกรณีศึกษา 3 หมู่บ้าน อันประกอบด้วย

- 1.2.2.1 กลุ่มแหล่งที่ตั้ง บ้านประมงโขมงล่าง ถนนท่าเรือ ตำบลโขมง อำเภอท่าใหม่
- 1.2.2.2 กลุ่มแหล่งที่ตั้ง บ้านประมงเกาะแมว ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์
- 1.2.2.3 กลุ่มแหล่งที่ตั้ง บ้านประมงชำห่าน ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์

1.3 สถานที่เก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลโดยการสำรวจสภาพทางกายภาพของบ้าน และหมู่บ้านจากภาพถ่าย และแผนที่ที่จะได้กำหนดเก็บข้อมูล 3 แห่ง อันประกอบด้วย

- 1.3.1 บ้านประมงโขมงล่าง ถนนท่าเรือ ตำบลโขมง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี
- 1.3.2 บ้านประมงเกาะแมว ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี
- 1.3.3 บ้านประมงชำห่าน ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

1.4 วิธีวิจัย

1.4.1 ขั้นตอนและวิธีการในการเก็บข้อมูล

เนื่องจากการศึกษาเรื่องรูปแบบบ้านประมงพื้นบ้านในพื้นที่ป่าชายเลนจังหวัดจันทบุรี นี้เป็นโครงการวิจัยทางสถาปัตยกรรม ซึ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับสภาพทางกายภาพของหมู่บ้านและตัวบ้าน ดังนั้นข้อมูลที่จำเป็นอย่างยิ่ง คือการสำรวจสภาพปัจจุบันด้วยภาพถ่าย และแผนที่ในลักษณะทาง Visual Survey ผสมกับการรังวัดผังพื้นที่อาคารในลักษณะของ Measured-survey ดังนั้นข้อมูลในการวิจัยจะแบ่งเป็นกลุ่ม คือ

- 1.4.1.1 ข้อมูลเอกสารศึกษาประวัติความเป็นมาของชาวประมงในประเทศไทย การตั้งถิ่นฐานตามฐานทางประวัติศาสตร์ ลักษณะทางวัฒนธรรมที่เป็นลักษณะเดิมของกลุ่มชน
- 1.4.1.2 ข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ เนื่องจากกลุ่มบ้านประมงที่เลือกเป็นกรณีศึกษา มีระยะของการตั้งถิ่นฐานต่างกัน และนำนักทางวัฒนธรรมที่หลงเหลืออยู่ในแต่ละชุมชนต่างกัน จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จากเจ้าของบ้าน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ครูใหญ่ของโรงเรียนในหมู่บ้าน และพระสงฆ์ในวัดประจำหมู่บ้าน
- 1.4.1.3 ข้อมูลการสำรวจทางกายภาพด้วยภาพถ่ายและแผนที่ ซึ่งเป็นการสำรวจภาพรวมในลักษณะ Visual Survey ในกรณีที่สามารถหาแผนที่จาก Internet ในกรณีที่มีการสำรวจลงลึกในรายละเอียดจะจัดทำแผนที่เฉพาะที่จากการสำรวจประกอบด้วย

1.4.1.4 ข้อมูลจากการสำรวจจริงวัด Measured-survey เลือกกรณีศึกษาเรื่องรูปแบบบ้าน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประมงพื้นบ้านในพื้นที่ป่าชายเลนจังหวัดจันทบุรี ในหมู่บ้านที่เป็นกรณีศึกษาที่มีลักษณะ เฉพาะที่น่าสนใจ ประมาณ 11 หลัง เพื่อให้ได้รายละเอียดของผังพื้น รูปด้าน รูปตัด และรายละเอียดทางสถาปัตยกรรมและโครงสร้าง เพื่อนำไปทำการจัดทำแบบสถาปัตยกรรมในขั้นตอนการวิเคราะห์ต่อไป

1.4.2 ขั้นตอนและวิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.2.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูลในกลุ่มที่ส่งผลมายังสถาปัตยกรรม

1.4.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลทางกายภาพของรูปแบบบ้านประมงพื้นบ้านในพื้นที่ป่าชายเลนจังหวัดจันทบุรี ความเหมือนและความต่างดังกล่าว

1.4.2.3 วิเคราะห์ถึงเอกลักษณ์ของรูปแบบบ้านประมงพื้นบ้านในพื้นที่ป่าชายเลนจังหวัดจันทบุรี ที่มีคุณค่าต่อการศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

1.4.2.4 สรุปผลการวิเคราะห์และเสนอแนะสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นรูปแบบบ้านประมงพื้นบ้านในพื้นที่ป่าชายเลนจังหวัดจันทบุรี

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยนี้ครอบคลุมถึงเรื่องต่างๆ ดังนี้

1.5.1 ลักษณะทางกายภาพของหมู่บ้าน และกลุ่มบ้านที่เลือกเป็นกรณีศึกษา

1.5.2 บ้านและองค์ประกอบต่างๆ ในบริเวณบ้าน

1.5.3 รายละเอียดทางสถาปัตยกรรมของบ้านที่เลือกเป็นกรณีศึกษา อันประกอบด้วย

- ผังพื้น
- รูปด้าน
- ทศนิยมภาพ
- รายละเอียดของสถาปัตยกรรม
- ระบบและวิธีการก่อสร้างและวัสดุก่อสร้าง

1.5.4 การศึกษาเปรียบเทียบ ความเหมือน ความต่าง ความแปรเปลี่ยนและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการแปรเปลี่ยน

1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

1.6.1 เรือนพื้นบ้าน เป็นเรือนที่สร้างขึ้นในชนบทและเขตใกล้ชุมชน ซึ่งผู้เป็นเจ้าของมีอาชีพเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ และประมง เช่น ชาวไร่ ชาวนา ชาวสวน และชาวประมง จะใช้วัสดุเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ท้องถิ่นที่หามาได้ง่าย ๆ ราคาถูก ฝีมือปลูกสร้างไม่ใคร่ประณีต แต่มีความงามทางด้านรูปทรง สัดส่วน ขนาดของตัวไม้ ตลอดจนมีความกลมกลืนกับธรรมชาติอย่างยิ่ง เรือนพื้นบ้านนี้มีอยู่ในเขตภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

1.6.2 บ้านชาวประมง มีลักษณะเช่นเดียวกับหมู่บ้านริมน้ำ ชาวบ้านมีอาชีพเพาะเลี้ยงและจับสัตว์น้ำ จึงปลูกเรือนเป็นกลุ่มเรียงรายไปตามริมฝั่งทะเล ปากน้ำ หรือรอบ ๆ เกาะ มีลักษณะพัฒนาไปตามทางยาวริมหาด เช่น หมู่บ้านตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา หมู่บ้านชาวประมง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี หมู่บ้านบริเวณปากอ่าว ตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี หมู่บ้านตำบลโคกกราก อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร และหมู่บ้านเกาะปันหยี อ่าวปันหยี จังหวัดพังงา เป็นต้น

1.6.3 ป่าชายเลน เป็นกลุ่มของสังคมพืช ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นไม้ไม่ผลัดใบ มีลักษณะทางเสรีวิทยาและการปรับตัวทางโครงสร้างที่คล้ายคลึงกันและการขึ้นของพรรณไม้ในป่าชายเลน จะขึ้นอยู่กับแนวเขตซึ่งผิดแปลกไปจากสังคมพืชป่าบกทั้งนี้เพราะอิทธิพลจากลักษณะของดิน ความเค็มของน้ำทะเลและการขึ้นลงของน้ำทะเลเป็นสำคัญสำหรับแนวเขตที่เด่นชัดของป่าชายเลนได้แก่

- โกงกาง ทั้งโกงกางใบเล็กและโกงกางใบใหญ่ จะขึ้นอยู่หนาแน่นบนพื้นที่ใกล้ฝั่งทะเล
- ไม้แสมและประดัก จะอยู่ถัดจากแนวเขตของโกงกาง
- ไม้ตะบูน จะอยู่ลึกเข้าไปจากแนวเขตของไม้แสมและประดัก เป็นพื้นที่ที่มีดินเลน แต่มักจะแห้ง ส่วนบนพื้นที่ดินเลนที่ไม่แห้งมากนัก และมีน้ำทะเลท่วมถึงเสมอ จะมีไม้โปรง รังกะเท้ และ ผาด ขึ้นอยู่อย่างหนาแน่น

- ไม้เสม็ด จะขึ้นอยู่แนวเขตสุดท้าย ซึ่งเป็นพื้นที่เลนแห้งที่มีน้ำทะเลท่วมถึงเป็นครั้งคราว เมื่อระดับน้ำทะเลขึ้นสูงสุดเท่านั้น และแนวเขตนี้ถือว่กเป็นแนวติดต่อระหว่างป่าชายเลนกับป่าบก

- สำหรับพวกปรังจะพบทั่วๆ ไปในป่าชายเลน แต่จะขึ้นอย่างหนาแน่นในพื้นที่ที่ถูกถาง

1.7 กรอบความคิดที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยบรรลุผลที่สมบูรณ์ จำเป็นต้องใช้กรอบความคิดหลายกรอบเป็นเครื่องมือในการนำไปสู่การวิเคราะห์และตีความ กรอบความคิดที่จะนำมาใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

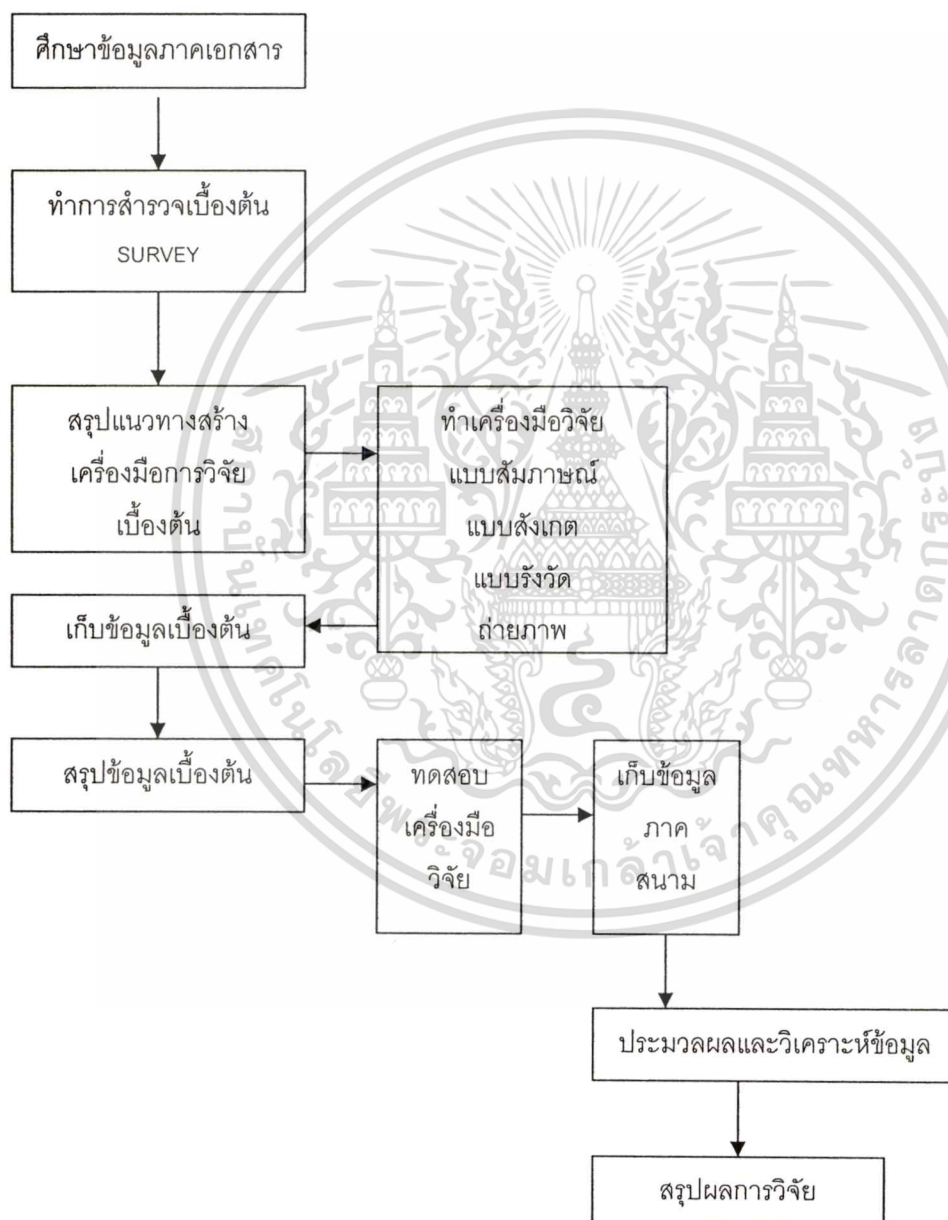
1.7.1 กรอบความคิดในการศึกษาสถาปัตยกรรมและชุมชนในลักษณะบริบทนิยม คือ การศึกษาพื้นที่กว้างๆ ก่อนเพื่อการเลือกกรณีตัวอย่าง

1.7.2 กรอบความคิดแบบเจาะลึกเฉพาะกรณี เพื่อการศึกษารายละเอียดเมื่อเลือกตัวอย่างได้แล้ว รักร้า เอกสารมีอันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับของอื่นในเชิงพื้นที่อื่น เพื่อการศึกษารายละเอียดเมื่อเลือกตัวอย่างได้แล้ว รักร้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.7.3 กรอบความคิดแบบการศึกษาเปรียบเทียบ เพื่อพิจารณาความเหมือน ต่าง และความเปลี่ยนแปลง รวมทั้งปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ

1.7.4 กรอบความคิดในด้านการอนุรักษ์ เพื่อพิจารณาศักยภาพของการคงอยู่ของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

แต่อย่างไรก็ตามในการดำเนินการใช้กรอบความคิดทั้ง 4 กรอบเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ จะได้ดำเนินการตามกรอบความคิดหลักทางด้านสังคม และวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นเกณฑ์

ภาพที่ 1.1 แสดงขั้นตอนของระเบียบวิธีวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1.8.1 เป็นข้อมูลการศึกษาเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

1.8.2 ได้ข้อมูลทางกายภาพที่อาจส่งผลมายังการสร้างสรรค้สถาปัตยกรรมร่วมสมัย สำหรับสถาปนิกที่ต้องการค้นหารูปแบบสถาปัตยกรรมร่วมสมัย บนพื้นฐานที่ถูกต้องของวัฒนธรรมท้องถิ่น

1.8.3 คาดหมายว่าจะได้คำตอบในคำถามหลักดังนี้

1.8.3.1 เรือนพื้นถิ่นประมงชายฝั่งทะเลตะวันออก ในแต่ละแหล่งที่ตั้ง มีความเหมือนและความต่างกันอย่างไร อะไรคือปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

1.8.3.2 ความเชื่อและวัฒนธรรมเฉพาะถิ่นส่งผลมายังเรือนพักอาศัยหรือไม่ ? อย่างไร ?

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้พื้นที่พักอาศัย ของเกษตรกร พื้นที่ชายฝั่งทะเลภาค ตะวันออก จังหวัดชลบุรี จังหวัดจันทบุรี จังหวัดตราด โดยศึกษาถึงแนวทางการดำรงชีวิต สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมเพื่อที่ได้ทราบถึงพฤติกรรม จากการศึกษาข้างต้น แนวทางการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและเอกสารงานวิจัยอื่นๆ จะเป็นเหตุผลที่ช่วยสนับสนุนในครั้ง นี้ได้แก่

1. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบ้านพักอาศัย
  - ปัจจัยการตั้งถิ่นฐาน
  - ปัจจัยการตั้งถิ่นฐานในชนบท
  - ทฤษฎีสถาปัตยกรรมบ้านพักอาศัย
2. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิเคราะห์เปรียบเทียบผังพื้นที่
  - การวิเคราะห์เปรียบเทียบผังพื้นที่
  - วิธีการศึกษาขนาดและตำแหน่งพื้นที่, ความสัมพันธ์ของพื้นที่ และกลุ่มของพื้นที่และการใช้พื้นที่ส่วนรวม
3. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น
  - ความหมายสถาปัตยกรรม
  - ประเภทของงานสถาปัตยกรรม
  - สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น
  - สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นภาคตะวันออก
  - เอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น
  - คุณค่าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น
  - แนวทางการศึกษาค้นคว้าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น
4. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรือนไทยภาคตะวันออก
  - เรือนไทยภาคตะวันออก
  - บ้านเรือนไทยภาคตะวันออก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 ทฤษฎีการวิเคราะห์เปรียบเทียบผังพื้น (Comparative Floor Plan Analysis)

การศึกษาเกี่ยวกับวิธีการวิเคราะห์เปรียบเทียบผังพื้น และวิธีการวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบผังพื้น เป็นวิธีการเพื่อใช้พัฒนาแนวความคิดในการจัดการเชิงพื้นที่ในกระบวนการออกแบบทางสถาปัตยกรรม ในแต่ละผังพื้นจะบ่งบอกถึงจุดหมายของการใช้อาคาร และกิจกรรมที่เกิดขึ้นในอาคารนั้น ๆ โดยที่สถาปนิกจะเป็นผู้เปรียบเทียบอย่างคร่าว ๆ ของการวางผังอาคารในอาคารประเภทเดียวกัน เพื่อประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ในเรื่องความต้องการเชิงพื้นที่ พัฒนาแนวความคิดในการแก้ไขปัญหา ที่เกี่ยวกับพื้นที่และทดสอบปัจจัยที่เป็นประโยชน์ของแผนผัง เพื่อการปรับปรุงหรือดัดแปลงอาคาร

2.1.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผังพื้น (Comparative Floorplan-Analysis)

ลักษณะของผังพื้นผังพื้น คือ สิ่งที่มีลักษณะเป็นนามธรรม (Abstraction) เมื่อเปรียบเทียบกับตัวอาคารจริง ๆ (real building) แต่ก็ก็เป็นสิ่งที่ เป็นข้อมูลสำคัญที่จะคงอยู่เป็นส่วน ของอาคารไปนาน เมื่อเทียบกับองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น วัสดุกรรมวิธี สีส ีตลอดจนระบบภายในอาคารต่าง ๆ ผังพื้นมีส่วนทำให้เกิดลักษณะทางสังคมของอาคาร ผังพื้นทำให้เกิดการกำจัดพื้นที่ของบุคคลหรือก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน

การวิเคราะห์เปรียบเทียบผังพื้นทำได้โดยการเปรียบเทียบผังพื้นสำหรับอาคารที่มีประโยชน์ใช้สอยใกล้เคียงกัน หรือเป็นขององค์กรเดียวกัน สามารถทำให้เกิดความเข้าใจ เกี่ยวกับลักษณะขององค์กร และการแก้ปัญหาเชิงพื้นที่ของผู้ออกแบบผังพื้นแต่ละคน

ผู้ใช้เป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งของอาคาร คือเป็นการจัดการเชิงพื้นที่ของกิจกรรมทางสังคมการออกแบบอาคารต้องการข้อมูลเกี่ยวกับตัวของผู้ใช้อาคาร จุดประสงค์ของอาคาร การคาดหวังจากการใช้อาคาร กิจกรรมในอาคาร และโครงสร้างขององค์กร พื้นฐานที่น่าจะจำเป็นในการพิจารณาเพื่อการออกแบบ คือความต้องการของผู้ใช้ (Van Hoogdalem, 1985)

หน้าที่หลักอย่างหนึ่งของอาคารคือ เป็นการจัดการเชิงพื้นที่ของกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคม ดังนั้นผังพื้นทุกผังพื้นจึงเป็นวิธีการหนึ่งสำหรับใช้ในการพัฒนาแนวความคิดเชิงพื้นที่ในกระบวนการออกแบบ ซึ่งการวิเคราะห์เปรียบเทียบผังพื้น ร่วมกับการประเมินผลหลังการเข้าอยู่ และการลำดับของกระบวนการออกแบบสามารถทำให้เกิดแนวความคิดเชิงพื้นที่และการจัดการที่ชัดเจนยิ่งขึ้น และสามารถนำไปปรับใช้กับอาคารประเภทอื่น ๆ ได้อีก

โดย แวน ฮูกดาเลม (Van Hoogdalem) ได้เสนอแนวทางเพื่อนำไปประยุกต์ดังนี้

- ใช้กับการเปรียบเทียบระหว่างอาคาร ที่มีประโยชน์ใช้สอยชนิดเดียวกัน โดยเปรียบเทียบจำนวนของคุณสมบัติทางกายภาพต่าง ๆ
- ใช้กับการเปรียบเทียบระหว่างผังพื้น ระหว่างอาคารที่มีประโยชน์ใช้สอยต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สามารถใช้ได้กับการเปรียบเทียบในเวลาเดียวกัน (เพื่อหาความแตกต่างด้านวัฒนธรรมหรือภูมิภาค) และเปรียบเทียบในช่วงเวลาที่ต่างกัน (เพื่อหาพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไป)
- สามารถเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ภายนอก เช่นมาตรฐานในการออกแบบต่าง ๆ ความต้องการของผู้ใช้สอยอาคาร แนวความคิดและการพัฒนาขององค์กร

ผังพื้นที่ไม่สามารถจะให้รายละเอียดของอาคารได้ทั้งหมด คือ ไม่สามารถบอกถึงวัสดุที่ใช้สี การทำพื้นผิว และระบบต่าง ๆ แต่สิ่งที่ทำให้การวิเคราะห์ผังพื้นที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา คือ การวิเคราะห์เปรียบเทียบ นอกจากนั้นผังพื้นที่ยังสามารถบอกถึงสิ่งที่ถาวรของอาคารได้ดี เช่น พิกัดของโครงสร้าง และแสดงถึงความเป็นไปทางสังคมของผู้ใช้อาคาร ตลอดจนเป็นที่อยู่ และก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคล

การวิเคราะห์เปรียบเทียบผังพื้นที่ เพื่อที่จะค้นหาความเหมือน และความแตกต่างที่จะบอกถึงหน้าที่ใช้สอยหรือกิจกรรมภายในอาคารแบบหนึ่งกับอีกแบบหนึ่ง ในผังพื้นที่แต่ละสถานที่ที่แตกต่างกันแต่มีประโยชน์ใช้สอยเดียวกัน แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างกันในเรื่องของขนาด ซึ่งสามารถนำมาใช้อธิบายถึงความต้องการพื้นที่ที่แตกต่างกันได้ โดยได้ทำการศึกษาตัวแปรเหล่านี้คือ 1) ขนาดและความสัมพันธ์ในตำแหน่งของพื้นที่ 2) ความสัมพันธ์ของแต่ละพื้นที่ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกลุ่มของพื้นที่ และ 4) พื้นที่ที่ใช้ร่วมกัน

2.1.2 วิธีการศึกษาขนาดของพื้นที่, ความสัมพันธ์ของพื้นที่, กลุ่มของพื้นที่ และพื้นที่ส่วนรวม

มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ในแบบผังพื้นที่ต่างกันแต่มีประโยชน์ใช้สอยที่เหมือนกัน แสดงให้เห็นถึงความไม่เหมือนกันในเรื่องขนาดของความต่างของผังพื้นที่ ในประโยชน์ใช้สอยเดียวกัน ในระหว่างการจัดระเบียบของผังพื้นที่ต้องพิจารณา ความไม่เหมือนกันของขนาดด้วย ซึ่งสามารถใช้อธิบายถึงความต้องการใช้สอยพื้นที่ที่ต่างกันได้ การนำขนาดพื้นที่เปรียบเทียบกับขนาดมาตรฐานและค่าเฉลี่ย ผลจากการเปรียบเทียบจะทำให้ทราบว่าพื้นที่นั้น ๆ มีการจัดให้มากหรือน้อยกว่าจุดประสงค์ของการใช้งานหรือพื้นที่ใดมีขนาดเล็กกว่าที่ควรจะเป็น

นอกจากนี้ อาจต้องให้ความสนใจในการจัดพื้นที่ในอาคาร แบบผังพื้นที่จะต้องนำมาวิเคราะห์ภาพรวม โดยพิจารณาอาคารว่ามีการรับแสงธรรมชาติและการระบายอากาศหรือมุมมองของผู้ใช้ที่จะสามารถมองออกไปด้านนอกได้ หรือว่าอาคารใดมีหน้าต่างน้อย เป็นอาคารแบบปิดล้อม มีด้านหน้าอาคารเพียงด้านเดียวที่สามารถมองเห็นด้านนอกได้ ซึ่งต้องวิเคราะห์ถึงการจัดตำแหน่งว่าพื้นที่ใดอยู่ด้านนอกหรือด้านในกว่าพื้นที่ทั้ง 2 แบบของชนิดที่ต่างกัน จะต้องคำนึงถึงเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวแปรเช่น ขนาดของอาคาร, ขนาดของผู้พักอาศัย, การทำงาน และการปรับเปลี่ยนเชิงพื้นที่ของกลุ่มกิจกรรมเหล่านั้นจะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ขนาดของอาคาร, ขนาดของกลุ่มคนและระดับของการรวมกลุ่มหรือความแตกต่างของพื้นที่

จากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดการวิเคราะห์เปรียบเทียบผังพื้นที่ เพื่อหาความเหมือนและความแตกต่างในแต่ละผังพื้นที่ เพื่อทราบถึงขนาดและความสัมพันธ์ของตำแหน่งพื้นที่, ความสัมพันธ์ของแต่ละพื้นที่, ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มของพื้นที่ และการใช้พื้นที่ร่วมกัน ตลอดจนวิธีการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ในแต่ละกลุ่ม วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่

2.2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

2.2.1 ความหมายสถาปัตยกรรม

คำว่า สถาปัตยกรรม มาจากภาษาอังกฤษว่า "Architecture" ซึ่งเป็นคำพระราชทานเป็นคำไทยจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6

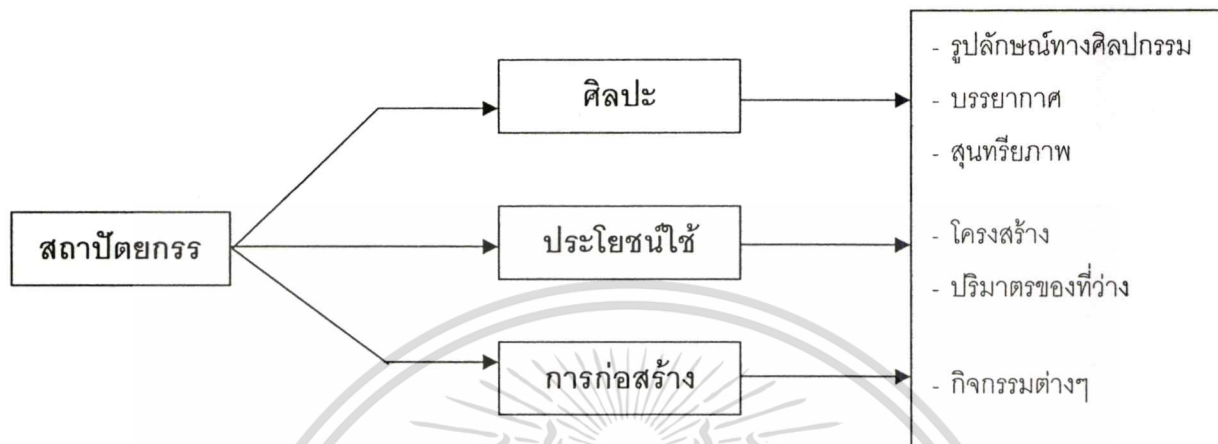
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิต พ.ศ. 2525 อรรถาธิบายว่า สถาปัตยกรรม คือ ศิลปะและวิทยาการก่อสร้าง ต้องดีพร้อมทั้งรูปลักษณะทางศิลปกรรมและมีโครงสร้างประโยชน์ใช้งานจากอาคารได้เต็มที่ ตามวัตถุประสงค์ที่นี้ย่อมขึ้นอยู่กับปรัชญานิยมร่วมสมัย (อนุวิทย์ เจริญศุกุล 2512 : 3) คำว่าสถาปัตยกรรมกินความหมายล้าลึก มีปริมนทลเกี่ยวกับสิ่งสร้างมากขึ้น มันไม่ได้อยู่ที่อาคารอย่างเดียว รวมถึงผังบริเวณ ปัญหาการจราจร สิ่งสาธารณูปโภค สังคมวิทยา ฯลฯ ตลอดจน การออกแบบสิ่งต่างๆ ที่เป็นสิ่งแวดล้อม ก็เป็นงานสถาปัตยกรรม

ศ.นอ. สมภพ ภิรมย์ รม.ราชบัณฑิต กล่าวว่า สถาปัตยกรรม คือ ศิลปะและแนวคิดในการก่อสร้าง เพื่อสนองตอบความต้องการในด้านวัตถุและจิตใจของอารยชน (Architecture is the Art and Technique of Building, Employed to Fullfill the Practical and Expression Requirements of Civilized People) หรืออีกนัยหนึ่ง สถาปัตยกรรม คือ มาตรการสร้างสรรคกำหนดขอบเขตปริมาตรของที่ว่างให้เกิดบรรยากาศและสุนทรีย์แห่งประโยชน์ใช้สอย ในอาคารตามความต้องการในรูปธรรม และนามธรรมแห่งนาครชน (สถาปัตยกรรม เวียง, วัง, วัด, เวียง สมัยรัตนโกสินทร์ 2527 คณะอนุกรรมการส่งเสริมสถาบันชาติ เอกลักษณะสถาปัตยกรรมประเทศไทย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร)

คำกล่าวของ (Lovis Sullivan) กล่าวว่า สถาปัตยกรรมมิใช่เพียงแต่เป็นงานศิลปะที่ จะต้องฝึกฝนจนประสบความสำเร็จ ซึ่งจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความสามารถของสถาปนิกเท่านั้น หากแต่ยังเป็นสิ่งที่เผยให้เห็นสภาพการณ์ของสังคมให้ปรากฏกระจ่างชัด (Social Man)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาปัตยกรรม คือ สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้ในกิจกรรมต่างๆ ที่สำคัญต่อชีวิตหรือเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่มนุษย์นั้นเอง ดังนั้นสถาปัตยกรรมจึงเป็นเครื่องแสดงถึงอารยธรรมของมนุษย์ในสังคม (กรมศิลปากร 2538 : บทนำ)

ภาพที่ 2.1 ความหมายสถาปัตยกรรม

2.2.2 ประเภทของงานสถาปัตยกรรม

สถาปัตยกรรมปัจจุบันในประเทศไทย แบ่งออกได้เป็นประเภทใหญ่ๆ 3 ประเภท คือ

1. สถาปัตยกรรมร่วมสมัย (Contemporary Architecture)
2. สถาปัตยกรรมแบบประเพณีไทย (Traditional Thai Architecture)
3. สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น (Vernacular Architecture)

1. สถาปัตยกรรมร่วมสมัย โดยทั่วไป หมายถึง สิ่งก่อสร้างที่มุ่งประโยชน์ใช้สอยทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมร่วมสมัย เป็นทั้งส่วนที่สนองความต้องการจำเป็นในระดับท้องถิ่น และส่วนที่เป็นอิทธิพลจากโลกภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากประเทศที่พัฒนาแล้ว

2. สถาปัตยกรรมแบบประเพณีไทย โดยทั่วไป หมายถึง สถาปัตยกรรมแบบไทยที่พัฒนาต่อเนื่องทางประวัติศาสตร์ ตั้งแต่ยุคการรับวัฒนธรรมแบบอินเดียมาจนถึงอารยธรรมไทยเป็นสายที่ไม่ได้รับอิทธิพลจากโลกตะวันตก ทั้งในรูปแบบและความหมายสัญลักษณ์ ถึงแม้ว่าจะได้รับความรู้ และเทคนิควิทยาร่วมสมัยอยู่บ้างก็ตาม ที่เห็นได้อย่างชัดเจนส่วนหนึ่ง คือ แบบทรงไทยที่เป็นโบราณสถานและอาคารที่สร้างเป็นส่วนราชการ

3. สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น หมายถึง สิ่งก่อสร้างต่างๆ ตลอดจนสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้นในแต่ละท้องถิ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.3 สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

ความหมายโดยทั่วไป สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น หมายถึง สิ่งก่อสร้างต่างๆ ตลอดจนสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่มนุษย์สร้างขึ้นในแต่ละท้องถิ่นที่มีลักษณะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม เพื่อสนองความต้องการของชุมชนนั้นๆ รูปแบบของสิ่งก่อสร้างอาจจะพัฒนาไปจากรูปแบบเดิมโดยปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิต ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาในการพัฒนาเพื่อจะให้มีความเหมาะสมตัวขึ้นได้ (คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ 2525 : 18) อาคารบางหลังเป็นรูปแบบที่นำมาจากต่างถิ่น อีกทั้งช่างก่อสร้างและช่างฝีมือก็มาจากภายนอก ซึ่งโดยแท้จริงแล้วไม่อาจถือได้ว่าเป็นสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นโดยตรง แต่ก็ให้อิทธิพลต่อช่างหรือประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ นำไปผสมผสานกับรูปแบบเดิม อิทธิพลจากภายนอกมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับค่านิยมของประชาชนและรูปแบบที่สอดคล้องกับวิธีการก่อสร้างและความสามารถในการดัดแปลงของช่างท้องถิ่น

วิวัฒน์ เตมีย์พันธ์ (2530 : 117) คำว่า สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น มาจากภาษาอังกฤษว่า Vernacular Architecture หมายถึง รูปแบบของอาคารที่ชาวบ้านสร้างขึ้นในแต่ละท้องถิ่นและเน้นเฉพาะอาคารประเภทที่พักอาศัย ซึ่งมีลักษณะแปรเปลี่ยนไปตามลักษณะของวัฒนธรรมสภาพแวดล้อม และดินฟ้าอากาศต่างกัน

บางคนเรียก สถาปัตยกรรมชาวบ้าน (Indigenous Architecture) หรือ (Folk Architecture) ซึ่งหมายถึง สถาปัตยกรรมที่พักอาศัยของประชาชน (People) ตามธรรมชาติ (วิวัฒน์ เตมีย์พันธ์ 2530 : 117)

ฉะนั้น คำว่า สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น จึงหมายถึง Indigenous Architecture Folk Architecture และ Vernacular Architecture ซึ่งวิวัฒน์ เตมีย์พันธ์ ยังได้สรุปต่อว่าต่างเป็นสถาปัตยกรรมของชาวบ้าน และยังรวมถึงเรือนพักอาศัยที่มีรูปแบบประเพณีนิยมที่มีลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งประชาชนในแต่ละท้องถิ่นนิยมสร้างสืบต่อกันมา และอาคารที่มีรูปแบบที่เปลี่ยนไปจากลักษณะทางประเพณีนิยม แต่เป็นอาคารที่สร้างขึ้นโดยชาวบ้านและได้คลี่คลายไปอย่างต่อเนื่องจากอาคารแบบประเพณีนิยมดั้งเดิม อันถือเป็นสายของกระบวนการวิวัฒนาการที่ขึ้นกับมิติของเวลา และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม และต่อละภูมิภาคหรือแต่ละท้องถิ่น ตลอดจนอาคารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในการดำรงชีพของชาวบ้าน เช่น ยุงข้าว โรงเก็บของ

มโน พิสุทธิรัตนานนท์ ครั้น มณีโชติ (2535 : 14) ได้อ้างถึงเอกสารหมายเลข 6 ประกอบการประชุมทางวิชาการเรื่องหมู่บ้านและเรือนไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2528 หน้า 1-3 ซึ่งมีใจความว่า สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น หมายถึง สถาปัตยกรรมแบบประเพณีที่ดำรงอยู่ในชุมชนพื้นถิ่น ส่วนใหญ่จะเป็นงานสถาปัตยกรรมที่ใช้ประกอบอาชีพและอยู่อาศัยของผู้มีอาชีพทางกิจกรรม เช่น กระต๊อบเฝ้าทุ่ง ยุงข้าว โรงต้มเกลือ ฯลฯ จนถึงเรือนพักอาศัยแบบต่างๆ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บางครั้งรวมถึงศาสนาสถานที่ชาวบ้านได้ออกแบบก่อสร้างตามความจำเป็น สถาปัตยกรรมพื้น
 ถิ่น เป็นงานสถาปัตยกรรมที่มีประวัติยาวนานที่สุด และเป็นพื้นเมืองมากที่สุด เช่น
 สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของชาวนา ซึ่งเป็นชนกลุ่มเดียวที่มีอาชีพยั่งยืนยาวนานที่สุด ฉะนั้น
 โดยทั่วไปแล้วสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นจึงเป็นงานออกแบบและประดิษฐ์คิดค้นวิธีการแก้ปัญหาใน
 ปัจจัยสี่ส่วนหนึ่งและเกิดจากสติปัญญาที่ประกอบที่อำนวยความสะดวก

อรศิริ ปาณินท์ (2538 : 7) กล่าวไว้ในหนังสือบ้านและหมู่บ้านพื้นถิ่น ว่าเรื่องราวของ
 สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ทำให้ต้องค้นเรื่องราวเกี่ยวเนื่องมากมาย เพื่อคนที่มาของรูปแบบใช้สอย
 จัดที่ว่างและมวลทางสถาปัตยกรรมของพื้นถิ่นอันเกี่ยวเนื่องกับ ความเชื่อ ประเพณี ศาสนา ที่
 ส่งผลต่อการวางผัง กลุ่มบ้าน หมู่บ้าน ซึ่งต้องศึกษาระบบนิเวศวิทยาท้องถิ่น ซึ่งแฝงไว้ด้วย
 ความเชื่อ นานาประการ แต่เมื่อวิเคราะห์ตามหลักเหตุและผลแล้วจะพบว่าแฝงการอนุรักษ์ระบบ
 นิเวศวิทยาชุมชนที่เกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐาน การดำรงชีวิต และการให้ความอุดมสมบูรณ์ต่อการ
 ดำรงชีวิตตามวิถีทางเกษตรกรรมได้อย่างแยบยล เป็นอันหนึ่งอันเดียวอย่างครบวงจร (อรศิริ
 ปาณินท์ 2538 : 179)

อรศิริ ปาณินท์ (2543 : 20) สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ตัวสถาปัตยกรรมมิใช่เป็น
 ตัวกำหนดคุณค่าเสมอไป แต่เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่อาจมีส่วนในการกำหนดคุณค่าได้ เรื่องราวของ
 ชีวิตและสังคมวัฒนธรรมที่มาพร้อมกับสถาปัตยกรรม เป็นสิ่งที่ทำให้สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นมี
 คุณค่า

วิโรฒ ศรีสุโร (2543 : 23) สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น หมายถึง สถาปัตยกรรมที่ถือกำเนิด
 ขึ้นมาจากภูมิปัญญาของชุมชนที่มีได้อยู่ในเมืองหลวง ส่วนใหญ่อยู่ตามภูมิภาคต่างๆ อันเป็น
 ชนบทห่างไกลจากความเจริญทางวัฒนธรรม อิทธิพลต่างๆ ที่หล่อหลอมให้ช่างหรือสถาปนิก
 พื้นบ้าน แต่ละภูมิภาคได้สร้างสรรค์ผลงานออกมา ย่อมมีข้อผิดแผกแตกต่างกันไปตาม
 สภาพแวดล้อมท้องถิ่น ซึ่งพอจำแนกถึงอิทธิพลเหล่านี้ได้ ดังนี้

- อิทธิพลทางสภาพภูมิอากาศ
- อิทธิพลทางเผ่าชน
- อิทธิพลทางความเชื่อและศาสนา
- อิทธิพลทางสภาพเศรษฐกิจ
- อิทธิพลทางวัสดุและอุปกรณ์การก่อสร้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น	สิ่งก่อสร้าง	วัฒนธรรม
	อาคารพักอาศัย อาคารประกอบอาชีพ อาคารศาสนาตาม ความจำเป็น	สภาพแวดล้อม ดินฟ้าอากาศ ประเพณีนิยม เศรษฐกิจ สังคม ภูมิปัญญา

ภาพที่ 2.2 สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

สรุป สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น หมายถึง สิ่งก่อสร้าง อาคารที่พักอาศัย อาคารประกอบอาชีพ และอาคารศาสนาตามความจำเป็น มีรูปแบบเฉพาะตัว โดยลักษณะของวัฒนธรรม สภาพแวดล้อม ดินฟ้าอากาศ อันมีประเพณีนิยมที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ สังคม กำเนิดจากภูมิปัญญาในเรื่องวัสดุและอุปกรณ์ก่อสร้างที่มีขึ้นแต่ละท้องถิ่น

2.2.4 สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นภาคตะวันออก

ในส่วนที่เกี่ยวกับเรือนพักอาศัยของภาคตะวันออกก็เช่นกัน คือ จะมีรูปแบบลักษณะส่วนร่วมกับแบบอย่างของเรือนพักอาศัยทั่วไปในภาคกลางแต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีปัจจัยอีกหลายประการอันเป็นลักษณะของท้องถิ่นภาคตะวันออก ที่เป็นส่วนสำคัญในการเกิดรูปแบบของเรือนพักอาศัย ที่พอจะจำแนกแบบอย่างเฉพาะของท้องถิ่นที่แตกต่างไป จากในพื้นที่ส่วนอื่นๆ ของภาคกลางได้บ้าง เรือนพักอาศัยของภาคตะวันออกนี้ จากร่องรอยที่เหลืออยู่เป็นหลักฐานเดิมอยู่บางส่วนนั้น พอที่จะจำแนกให้เห็นถึงความเด่นชัดจากกลุ่มต่างๆ ได้ คือ

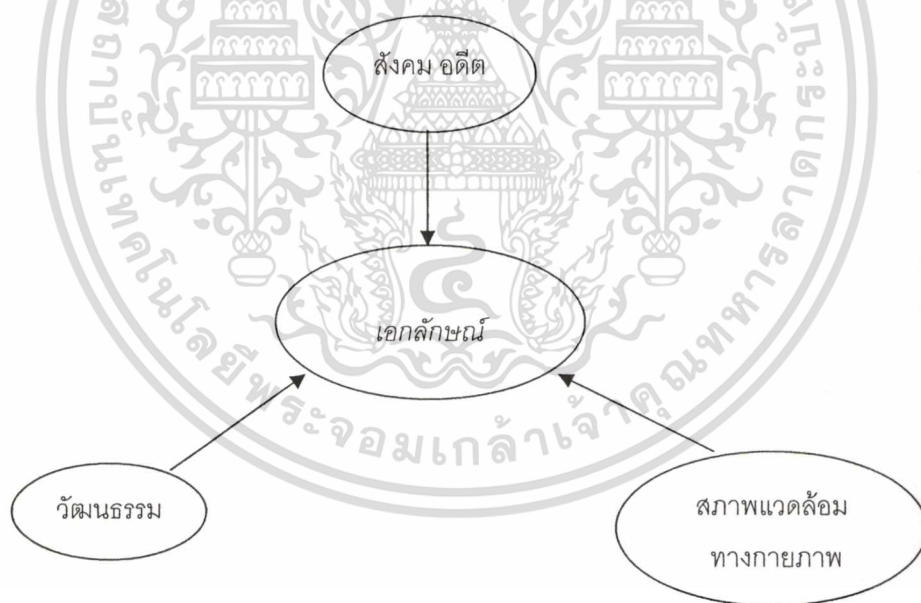
1. กลุ่มเรือนท้องถิ่นในชนบท
2. กลุ่มเรือนชาวประมง
3. กลุ่มเรือนร้านค้าริมทาง
4. กลุ่มเรือนชาวนาเกลือ
5. กลุ่มเรือนชาวสวน
6. กลุ่มเรือนแพ

2.2.5 เอกลักษณะของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

ศาสตราจารย์ ทองใหญ่ ทองใหญ่ (2527 : 90-101) ในเอกสารและสรุปผลการสัมมนา เรื่อง เอกลักษณะสถาปัตยกรรมในประเทศไทย 2527 เอกลักษณะสถาปัตยกรรมไทย หรือเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรียกกันว่า “เอกลักษณ์” สถาปัตยกรรมไทย เป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาถึงวิวัฒนาการของสังคมในอดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อจะได้วิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้ชัดเจน มูลเหตุและปัจจัยการสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรม เช่น เอกลักษณ์ทางสังคม วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ชุมชนจะสะท้อนเอกลักษณ์ทางกายภาพ เอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมเป็นเอกลักษณ์ทางกายภาพ

หลักการและแนวคิดที่เป็นเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น อยู่ที่สังคมเกษตรกรรมที่มีอากาศร้อนชื้น ที่อุดมไปด้วยน้ำและไม่มีภัยธรรมชาติที่รุนแรง หนึ่ง เบบ ลอยตัว มีเหตุและปัจจัยจากการให้สอดคล้องกับสภาวะอากาศของประเทศไทย คือ ต้องการลมที่เย็นสบาย ป้องกันลมพายุ ฝน และน้ำหลาก ซึ่งท่วมที่อยู่อาศัย รวมทั้งต้องการพื้นที่ใช้สอยอเนกประสงค์จำนวนมาก ความสามารถในการสร้างสรรค์ของช่าง มีวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนทุกแห่งเป็นภาพรวมของสถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนา รวมถึงสภาพแวดล้อมอื่นๆ อันได้แก่ คุ คลอง ลำน้ำ เป็นเมืองอยู่กับน้ำ สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นจึงเป็นจุดเริ่มต้นเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมไทย (วิโรฒ ศรีสุโร 2527 : 104)

ภาพที่ 2.3 เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

ตารางที่ 2.1 สรุปเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

- สังคมเกษตรกรรม
- อยู่กับน้ำ
- สอดคล้องกับสภาวะอากาศ ร้อนชื้น
- มีพื้นที่ใช้สอยอเนกประสงค์มาก
- ลักษณะอาคาร หนึ่ง เบา ลอยตัว
- มีวัดเป็นศูนย์กลาง

2.2.6 คุณค่าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

วิวัฒน์ เตมีย์พันธ์ (2530 : 120-121) จากเอกสารรวบรวมแนวทางการศึกษาและวิจัยทางศิลปกรรม ได้รวบรวมข้อความจากนักวิชาการ และสถาปนิกชั้นนำของโลกซึ่งต่างประจักษ์ถึงความสำคัญของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น พอสรุปสังเขปได้ ดังนี้

Anna Dattillo Rubbo ที่เสนอต่อมหาวิทยาลัย Michigan เพื่อรับปริญญาสถาปัตยกรรมดุซซี่บัณฑิต ระบุว่า สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น หรือ สถาปัตยกรรมของประชาชน (Popular Architecture) จะเข้าใจถึงสภาพของสังคม (Society) ได้ชัดเจน สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของประชาชน (Popular Culture)

Christopher Alexander ได้ให้ความเห็นไว้ว่า เป็นการแสดงถึงการแก้ปัญหาในกระบวนการออกแบบตรงไปตรงมาและชัดเจน (Clarity) เพราะรูปทรงของบ้าน (Form) ได้ประมวลเนื้อหาที่สนองความต้องการได้อย่างเหมาะสม (Combination of Goodfit) ตรงตามเนื้อหา (Context) ที่ต้องการ และการออกแบบรูปทรงที่ตื้นต้องเป็นผลของการแก้ปัญหาที่เหมาะสม (The Form is the Solution to the Problem : The Context of Fines the Problem)

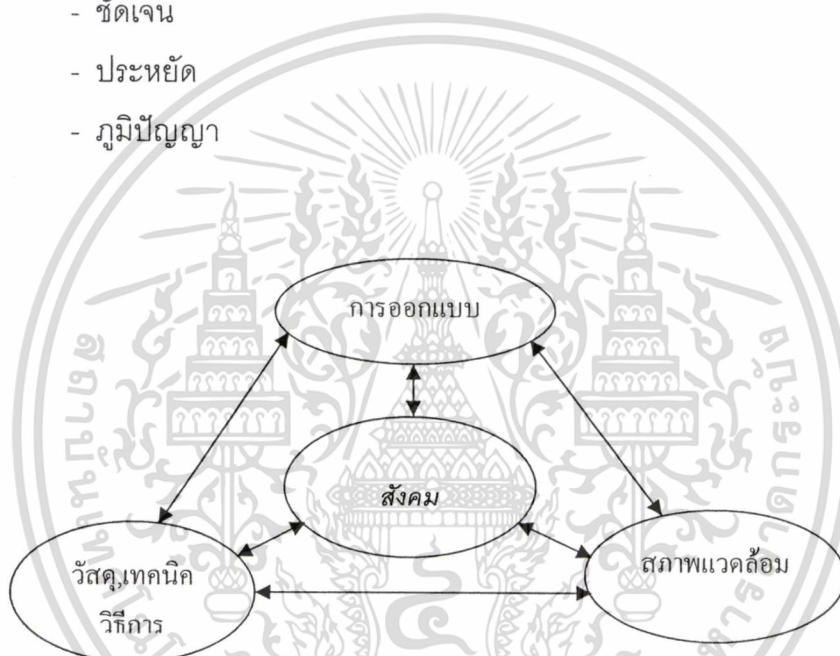
แฟรงค์ ลอยด์ไรท์ สถาปนิก ได้กล่าวไว้ว่า อาคารของชาวบ้านนั้นเกิดขึ้นจากการตอบสนองตรงไปตรงมากับความต้องการที่แท้จริง และเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมก็เนื่องจากชาวบ้านได้รู้สึกที่แท้จริงของเขาออกแบบอาคารให้เหมาะสมกับความต้องการ

Le Corbusier สถาปนิก ได้สรุปไว้ว่า บ้านพื้นถิ่น (Vernacular House) เป็นบ้านสำหรับมนุษย์ที่แท้จริง (Human House) และมนุษย์สำหรับมีจิตวิญญาณ (Spirit Man) อันแสดงถึงประสิทธิภาพ ความประหยัด และแสดงถึงความรู้สึก (Lyricism) ตลอดจนภูมิปัญญา (Intelligence)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอก 110400 และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อรศิริ ปาณินท์ (2542) ได้กล่าวในการสัมมนาวิชาการ เรือนพื้นถิ่นละแวกเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา 2542 บ้าน เรือนพักอาศัย และสถาปัตยกรรมเกี่ยวเนื่องตามวิถีไทย ไม่ว่าคุณค่าของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการและมีความต่างในการประเมินคุณค่าของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในแต่ละแหล่งที่ตั้งจำแนกความสำคัญด้วยปัจจัย 3 ประการ คือ

1. คุณค่าที่ตัวสถาปัตยกรรมเอง
2. คุณค่าของการคงอยู่ในสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นเฉพาะถิ่น
3. คุณค่าคงอยู่ในสภาพแวดล้อมธรรมชาติเฉพาะท้องถิ่น
  - ตรงไปตรงมา
  - ชัดเจน
  - ประหยัด
  - ภูมิปัญญา

ภาพที่ 2.4 คุณค่าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

สรุปคุณค่าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

คุณค่าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น สะท้อนให้เห็นสังคม วัฒนธรรมในการออกแบบที่มีการแก้ปัญหา สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมอย่างตรงไปตรงมาด้วยประสิทธิภาพ ความประหยัด และความรู้สึก อันแสดงถึงภูมิปัญญาทางช่าง วัสดุ เทคนิค และวิธีการก่อสร้าง

ลักษณะของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นมิได้ถูกกำหนดด้วย คุณค่าของสถาปัตยกรรม ซึ่งจะแตกต่างกัน ช่อมแซม เก็บรักษาได้อย่างเป็นรูปธรรม แต่ถูกกำหนดด้วยความสัมพันธ์กับสังคมวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งเป็นนามธรรมเป็นส่วนใหญ่ ตัวสถาปัตยกรรมเป็นตัวรอง ดังนั้น การแสดงให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมท้องถิ่นและชีวิต เป็นตัวกำหนดคุณค่ามากกว่ากำหนดด้วยตัวอาคารโลกทัศน์และเอกลักษณ์ทางสภาพแวดล้อมกายภาพของแหล่งพักอาศัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของไทยในแต่ละภูมิภาค เพื่อรู้ซึ่งในคุณค่านั้น จำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างรูปทรงที่สนองตอบความต้องการทางกายภาพที่เป็นความจำเป็นและความต้องการขั้นพื้นฐานของการดำรงชีพ สอดค้นให้เห็นถึงความหลากหลายของช่างแต่ละท้องถิ่นในการแก้ปัญหาเทคนิคและวิธีการก่อสร้าง รวมถึงการคิดประดิษฐ์คิดค้นวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นสนองต่อการก่อสร้างที่พหุอาศัยอย่างมีประสิทธิภาพ และต้องค้นลึกลงไปถึงความหมายที่เป็นเนื้อหาสาระทางสังคมที่แฝงเร้นอยู่กับรูปทรงตลอดถึงการแบ่งพื้นที่ภายในตัวเรือนอีกด้วย เราะเรือนพื้นถิ่นเป็นสถาปัตยกรรมที่นักมานุษยวิทยา เห็นว่าเป็นแหล่งศูนย์กลางที่สะท้อนถึงเนื้อหาของวัฒนธรรมในแต่ละสังคม (Architectural Association school of Architecture Prospects)

เนื้อหาวัฒนธรรม หมายถึง พฤติกรรมคติความเชื่อ พร้อมทั้งพิธีกรรมและประเพณีที่สัมพันธ์กับระบบการตั้งถิ่นฐาน ระบบการวางผัง และลำดับขั้นตอนการก่อสร้าง การแบ่งพื้นที่และรูปลักษณะของอาคาร (วิวัฒน์ เตมีพันธ์ "ที่อยู่อาศัย" เอกสารสัมมนาทางวิชาการล้านนาดีศึกษา) เพราะการศึกษาในระบบก่อสร้าง การจัดแบ่งพื้นที่สนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของการดำรงชีพทางกายภาพ อันเป็นเนื้อแท้โดยตรงทางสถาปัตยกรรม ยังไม่ครอบคลุมความหมายได้ทั้งหมด เพราะสถาปัตยกรรมมิใช่ผลผลิตทางการแก้ปัญหาด้านเทคนิควิทยาการก่อสร้างเท่านั้น แต่สถาปัตยกรรมยังสะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์และความต้องการที่อยู่เหนือทางกายภาพ อันเป็นความต้องการที่ลึกลับ เพื่อหวังจัดความกลัวและสร้างความหวังอันเป็นอุดมคติของวิถีชีวิต ซึ่งเป็นระบบความเชื่อต่ออำนาจเหนือธรรมชาติที่เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (วิวัฒน์ เตมีพันธ์ "อาคารพักอาศัยล้านนา" คติความเชื่อและประเพณีบางประการ เกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐาน "การปลูกสร้างและการวางผัง" เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ "วัฒนธรรมพื้นบ้าน คติความเชื่อ ศิลปกรรม ภาษา" โครงการไทยศึกษา จุฬาฯ 2526 : 1-2)

ประเพณีคติความเชื่ออันเป็นผลมาจากโลกทัศน์ของชนชั้นนั้นถือได้ว่าเป็นคลังความรู้ของท้องถิ่น ที่คนยุคปัจจุบันไม่ควรละเลยและมองข้าม (Jeffrey A. Mc. Neely & David Pitt "Culture and Conservation" 1985 (อนุวิทย์ เจริญศุกกุล วิวัฒน์ เตมีพันธ์ 2521. เรือนล้านนาไทยและประเพณีปลูกเรือน. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ, ม.ป.ท.)

สรุป การหาคุณค่าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น เพื่อให้เข้าใจในคุณค่า จึงต้องทำการศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.2 การหาคุณค่าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น สิ่งศึกษาค้นคว้าจากสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น
ผลของการศึกษา

1. การตั้งถิ่นฐาน การวางผัง ลำดับการก่อสร้าง การแบ่งพื้นที่ รูปลักษณะอาคาร	วัฒนธรรม พิธีกรรม ประเพณี โลกทัศน์
2. รูปทรง	ความต้องการทางกายภาพ
3. ความหมาย รูปทรง การแบ่งพื้นที่	เนื้อหาสาระทางสังคม
4. เทคนิคและวิธีการก่อสร้าง วัสดุ	ความชาญฉลาด การแก้ปัญหา การประดิษฐ์, คิดค้น

2.2.7 แนวทางการศึกษาค้นคว้าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

วิวัฒน์ เตมีย์พันธ์ (2530 : 124 –127) ในวงการสถาปัตยกรรมนั้น มีแนวทางการศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นมีจุดประสงค์และแนวทางการศึกษาที่ต่างกันพอสรุปได้ 2 แนวทางใหญ่ๆ ดังนี้

แนวทางของสถาปนิกที่มีพลังสร้างสรรค์สูง

แนวทางของสถาปนิกและนักการศึกษาสถาปัตยกรรมที่ต้องศึกษาค้นคว้าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นด้วยระบบวิถีทางการศึกษาที่เป็นระบบและขั้นตอน

แนวทางที่ 1. เป็นแนวทางที่สถาปนิกมีพลังในการสร้างสรรค์ในตัวสูงเป็นเองโดยธรรมชาติ เป็นระบบวิธีการและขั้นตอน” หรือ “เป็นแบบไม่เป็นระบบ” เพราะสถาปนิกจะเลือกศึกษา (Study) เฉพาะงานที่สถาปนิกเห็นว่ามีคุณค่าตามประสบการณ์ด้วยการบันทึกและตรวจสอบงานที่เห็นโดยวิธีการร่างภาพด้วยตนเอง (Sketch, Drawing) ตามความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากแรงบันดาลใจ

แนวทางที่ 2. ซึ่งเป็นแนวทางที่ค้นคว้าสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นด้วยระบบและเป็นขั้นตอนเป็นวิธีการศึกษาที่มีความมุ่งหมายเพื่อจะศึกษาค้นคว้าให้เห็นคุณค่าของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ซึ่งคุณค่านั้นย่อมมีหลายแง่และหลายความหมาย เช่น

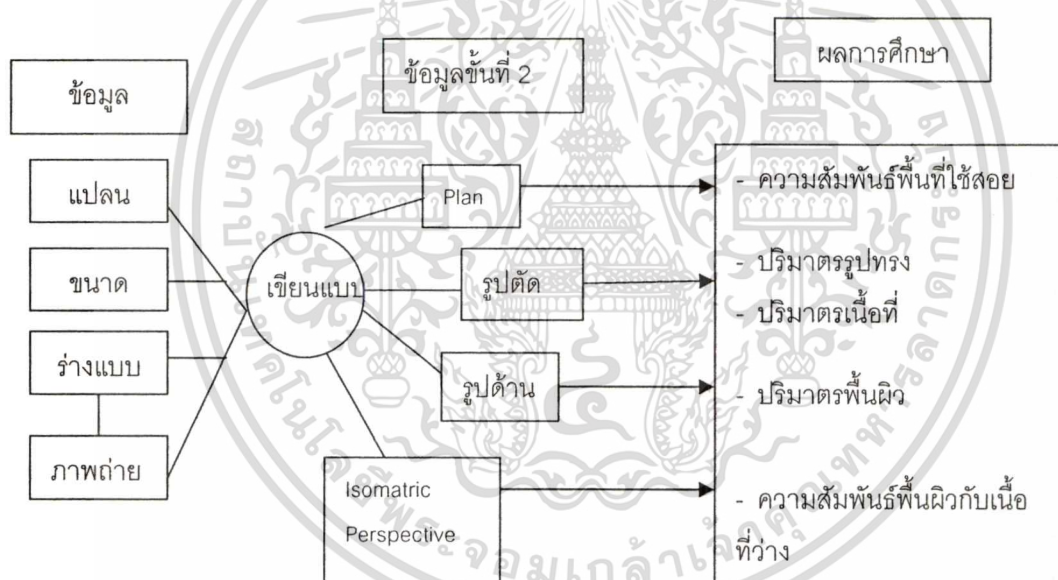
1. คุณค่าในเชิงออกแบบของสถาปัตยกรรมโดยตรง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากหัวข้อของ R.M. Brunskill ที่แบ่งไว้ ในเบื้องต้นในการศึกษาค้นคว้าหาลักษณะของรูปแบบโดยแบ่งได้ดังต่อไปนี้

1. การสำรวจ
2. การวัดขนาดอาคาร
3. เขียนร่างภาพ
4. ภาพถ่ายในข้อมูลเบื้องต้นตามหลักสถาปัตยกรรม

เมื่อได้หัวข้อเบื้องต้นแล้วจะต้องนำมาเขียนแบบละเอียด คือ แปลน (Plan) รูปตัด (Section) รูปด้าน (Elevation) รูป Isometric หรือทัศนียภาพ (Perspective) เพื่อศึกษาปริมาตรของรูปทรง ปริมาตรของพื้นที่ (Space) ความสัมพันธ์ของปริมาตรของพื้นผิว (Surface) ตลอดจนความสัมพันธ์ของพื้นที่ภายในอาคารมาจากทัศนียภาพและภาพ Isometric ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของพื้นผิวและเนื้อที่ว่าง (Space)

ภาพที่ 2.5 แสดงลักษณะการศึกษาเบื้องต้นของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นตามหลักการศึกษสถาปัตยกรรม

เมื่อได้ข้อมูลเบื้องต้นซึ่งจะมาเป็นฐานในการวิเคราะห์เนื้อหาและประเด็นที่ต้องศึกษา

1. การวิเคราะห์เนื้อที่ใช้สอย การวิเคราะห์ขนาดของพื้นที่ขนาดของเนื้อที่โดยปริมาตรของเนื้อที่ใช้สอย
2. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของเนื้อที่ใช้สอย กิจกรรมที่เกิดขึ้นในเนื้อที่ใช้สอยตามมิติของเวลา ฤดูกาลและความสัมพันธ์ของกิจกรรมกับพื้นที่ใช้สอยตลอดจนพฤติกรรมทางวัฒนธรรมผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. คุณค่าในฐานะเป็นรูปแบบเฉพาะทางวัฒนธรรมประเภทที่พักอาศัยของกลุ่มชนแต่ละท้องถิ่น
3. คุณค่าในฐานะเป็นรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของภูมิภาค
4. คุณค่าสะท้อนฐานะทางสังคม เป็นต้น

นอกจากความมุ่งหมายในเชิงคุณค่าแล้วยังมีความมุ่งหมายนอกเหนือไปอีก เช่น ศึกษาเพื่อเห็นกระบวนการวิวัฒนาการของอาคารอาคารพื้นถิ่น ศึกษาเพื่อเป็นแนวทางสำหรับประยุกต์ใช้กับสมัยปัจจุบันศึกษาหาสาเหตุของเปลี่ยนแปลงรูปทรงของอาคาร ศึกษาาระบบและวิธีในการก่อสร้าง ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบรูปทรงในเชิงชาติพันธุ์วิทยา ศึกษาถึงคติความเชื่อที่ผูกพันกับรูปทรงอาคาร ศึกษาการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมแต่ละท้องถิ่น ฯลฯ วิธีการศึกษาสถาปัตยกรรมท้องถิ่นเป็นการศึกษาจากอาคารที่มีอยู่จริงจึงไม่ค่อยจำเป็นต้องการตั้งสมมุติฐานนั้น แต่เป็นการศึกษาจากข้อมูลที่ได้มาด้วยการวิเคราะห์ในแง่มุมต่างๆ ของวัตถุประสงค์

วิธีการศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในแนวทางกว้างๆ ของ R.M. Brun Skill จากหนังสือ Vernacular Architecture สรุปเป็นแนวทางใหญ่ๆ ดังนี้

1. แบ่งประเภทสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น 3 ประเภทใหญ่ คือ
  - 1.1 อาคารประเภทที่พักอาศัย (Domestic Architecture)
  - 1.2 อาคารประเภทประกอบทางการเกษตรกรรม (Architecture Of Agriculture) ได้แก่ คอส์ตว์ ยุงข้าว ฯลฯ
  - 1.3 อาคารสำหรับประกอบอุตสาหกรรมของชาวบ้าน (Industrial Vernacular) เช่น โรงสีข้าว โรงปั้นหม้อ ฯลฯ
2. การศึกษาสำรวจท้องถิ่นที่ตั้งของอาคารพื้นถิ่น (Vernacular Zone) โดยการศึกษาทั้งสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ สภาพดินฟ้าอากาศ สภาพทางธรณีวิทยา ฯลฯ
3. การศึกษาในรายละเอียดของส่วนประกอบอาคารจากวัสดุและวิธีการก่อสร้างโดยแยกส่วนประกอบอาคารออกเป็นประเภทใหม่ๆ ดังนี้
  - 3.1 ผนัง วัสดุและวิธีการก่อสร้าง (Walling = Construction And Material)
  - 3.2 หลังคา รูปร่าง วัสดุและวิธีการก่อสร้าง (Roofing = Shape Construction And Material)
  - 3.3 แพลนและรูปตัด (Plan And Section) ตลอดถึงบันได ประตู และหน้าต่าง
  - 3.4 รายละเอียด (Architecture Detail)
  - 3.5 โถงนา (Farm Buildings)
  - 3.6 อาคารพื้นถิ่นในเมืองและโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กของชาวบ้าน (Urban Vernacular And Minor Industrial Building)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาจากคติความเชื่อแบบแผนในการดำรงชีวิตหลักการวิเคราะห์ที่ต้องอาศัยการสังเกต (Observation) สัมภาษณ์ เอกสาร คติความเชื่อท้องถิ่น

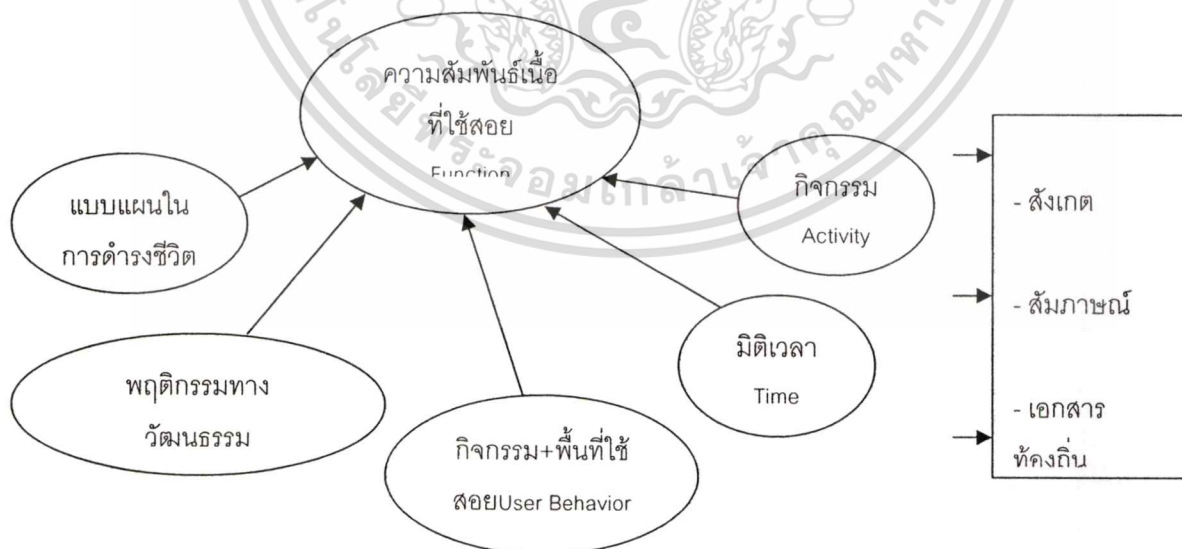
3. วิเคราะห์จากระบบโครงสร้างธรรมชาติของวัสดุที่กำหนดวิธีการก่อสร้าง ระบบการระบายอากาศภายในอาคารการจัดวางพื้นที่ใช้สอยกับสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ภูมิอากาศ และทิศทางของแสงแดดและลม การแก้ปัญหาจากผลกระทบของธรรมชาติ การเลี้ยงแสงแดด การเปิดรับแสงแดด การเปิดรับลม วิธีการเลี้ยงและการป้องกันการสาดของฝนหรือพายุฝน

การวิเคราะห์แบบที่ 1

ภาพที่ 2.6 แสดงการวิเคราะห์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเพื่อหาเอกลักษณ์

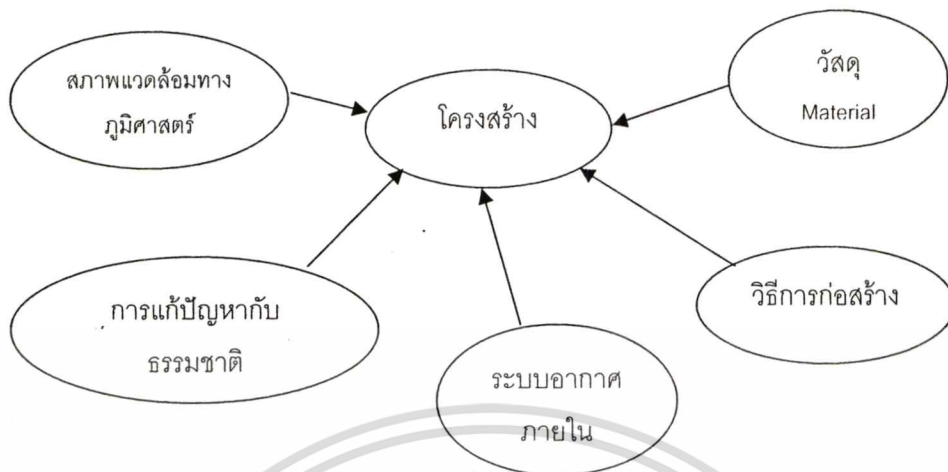
การวิเคราะห์แบบที่ 2

ภาพที่ 2.7 แสดงการวิเคราะห์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเพื่อหาเอกลักษณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์แบบที่ 3

ภาพที่ 2.8 แสดงการวิเคราะห์สถาปัตยกรรมพื้นฐานเพื่อหาเอกลักษณ์

2.3 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรือนไทยภาคตะวันออก

2.3.1 เรือนไทยภาคตะวันออก

อาณาบริเวณที่เรียกว่า ภาคตะวันออก ของประเทศไทยนั้น จากสภาพภูมิศาสตร์จะพบว่า ส่วนหนึ่งอยู่ลึกเข้าไปในแผ่นดินใหญ่ โดยมีอีกส่วนหนึ่งยื่นออกไปต่อเนื่องกับชายทะเลบริเวณกันอ่าวไทยบางส่วนมีความเหมาะสมสำหรับเป็นที่จอดเรือ และเมืองค้าขาย บางส่วนก็มีความเหมาะสมกับการทำประมง บางพื้นที่ก็เหมาะกับการทำนาเกลือ บางพื้นที่ก็เหมาะกับการทำอาชีพกสิกรรมต่างๆ ขณะเดียวกันก็มีลำน้ำสำคัญๆ ไหลผ่าน ดังนั้นชุมชนที่เกิดขึ้นในบริเวณท้องที่ภาคตะวันออกนี้ จึงมีความหลากหลายแตกต่างกันออกไปหลายลักษณะไม่ว่าจะเป็นด้านวัฒนธรรม ประเพณี การประกอบอาชีพ ตลอดจนกลุ่มคนที่หลากหลายกลุ่ม หลากหลายเชื้อชาติ ที่มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่แนวภาคตะวันออกในหลายช่วงเวลา ที่ต่อเนื่องกัน

การกำหนดส่วนที่เป็นภาคตะวันออกนั้น จะประกอบด้วย จังหวัดต่างๆ คือ นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด ส่วนพื้นที่ของจังหวัดซึ่งอยู่ติดกับชายทะเลภาคตะวันออก หรือภาคตะวันออกของอ่าวไทยนั่นเอง

หากกำหนดแบ่งกว้างๆแล้ว อาณาบริเวณภาคตะวันออกนั้น ศิลปวัฒนธรรมส่วนใหญ่ โดยทั่วไปแล้ว จะเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน หากจะมีส่วนที่แตกต่างกันออกไปก็มักจะปรากฏอยู่ในลักษณะ ที่เป็นข้อปลีกย่อยของกลุ่มชนในพื้นที่นั่นเอง ทั้งนี้เนื่องจากศิลปวัฒนธรรมต่างๆ นั้นส่วนใหญ่จะหลั่งไหลมาจากเมืองศูนย์กลาง คือ เมืองหลวง ซึ่งอยู่ไม่ห่างไกลกันนัก และประการสำคัญคือ มีเส้นทางคมนาคมที่สามารถติดต่อกันได้อย่างรวดเร็ว และสะดวกสบาย ทั้งทางบก และทางเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

น้ำ จะเป็นเหมือนสื่อที่สำคัญในการผสมผสานศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นกับเมืองศูนย์กลาง ให้ได้ ความกลมกลืนกัน จนแทบจะแยกกันให้ชัดเจนได้ยาก

2.3.2 บ้านเรือนไทยภาคตะวันออกเฉียง

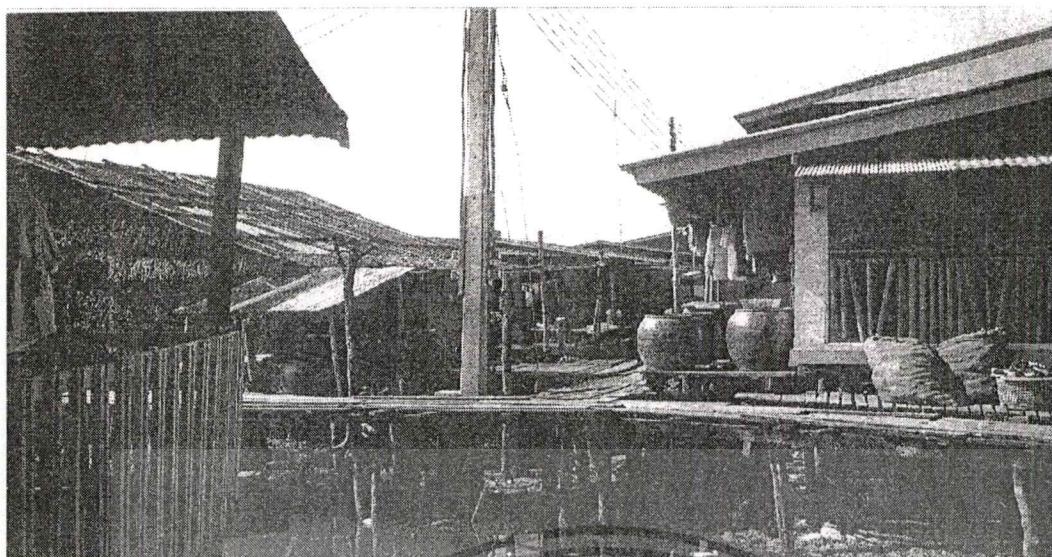
บทความนี้คัดลอกมาจากบทความเรื่อง House Pattern In Eastern Area ของคุณพรศิริ ภูเก็ด นักศึกษาวิชาเอกการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยมี รองศาสตราจารย์บุญเดิม พันรอบ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นบทความที่นำเสนอสถาปัตยกรรม การสร้างบ้านที่อยู่อาศัยในภาคตะวันออกเฉียง โดยการแบ่งการศึกษาออกเป็นสถาปัตยกรรมการสร้างบ้าน แบบต่างๆได้แก่

- รูปแบบแรกการสร้างบ้านแบบเรือนไทยเดิม
- รูปแบบที่สองการสร้างบ้านแบบทรงปั้นหย่า
- รูปแบบที่สามการสร้างบ้านทรงมะนิลา
- รูปแบบสุดท้าย การสร้างบ้านแบบพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียง

2.4 เรือนชาวประมง

อาณาบริเวณที่เป็นภาคตะวันออกเฉียงหนึ่ง มีพื้นที่ติดกับชายฝั่งทะเลเป็นแนวยาว ต่อเนื่องกันไปโดยตลอด ส่วนที่เรียกว่าฝั่งตะวันออกเฉียงของอ่าวไทย อาจกล่าวได้ว่าตั้งแต่ส่วนที่เป็น กันอ่าวไทยคือ จังหวัดสมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ไปสิ้นสุดที่จังหวัดตราด จากการที่มีพื้นที่ติดกับชายฝั่งทะเลนี้เอง มีผลทำให้อาชีพของผู้ที่อาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าว ส่วน หนึ่งจะเป็นอาชีพประมง จับสัตว์น้ำทั้งในบริเวณตั้งแต่ชายฝั่งและห่างไกลออกไปในทะเลลึก จาก ความจำเป็น และสภาพภูมิประเทศบังคับ จึงมีผลให้ผู้ซึ่งประกอบอาชีพประมง มีความจำเป็นที่ จะต้องตั้งถิ่นฐานในการประกอบอาชีพ อยู่ในบริเวณที่จะก่อให้เกิดความเหมาะสม และสะดวกใน กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ ดังนั้น เราจึงพบว่า หมู่บ้านของผู้ประกอบอาชีพประมง หรือที่ เรามักจะเรียกกันว่า ชาวประมง จึงเลือกทำเลในการตั้งถิ่นฐาน อยู่ในบริเวณที่ยังจะเกิดความ สะดวก ต่อการประกอบอาชีพ คือบริเวณที่จะจอดพักเรือเพื่อการขนถ่ายสัมภาระ และผลิต ผลต่างๆ ได้โดยสะดวก ซึ่งได้แก่ บริเวณที่ติดต่อกับชายฝั่งทะเล หรือบริเวณปากแม่น้ำ หรือคลองที่ ต่อเนื่องกับทะเล ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสะดวกในการขนถ่ายสัมภาระ ผลิตผลที่ได้ตลอดจน สามารถที่จะจอดพักเรือ หรือนำเรือออกไปจับสัตว์น้ำในทะเลได้สะดวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.9 แสดงหมู่บ้านประมงที่บริเวณปากคลองต่อเนื่องกับทะเล จังหวัดจันทบุรี

กลุ่มเรือนพักอาศัยของชาวประมงนี้โดยทั่วไปแล้ว มีการกระจายตัวจากภายนอก คือ ทะเลเข้ามาสู่ส่วนภายใน คือ ชายฝั่งบางกลุ่มที่อยู่บริเวณแม่น้ำลำคลอง ก็จะกระจายตัวเข้ามาสู่ภายในบริเวณ 2 ฝั่งของลำน้ำ ซึ่งมีสภาพที่ต่อเนื่องกับทะเล และประการสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ สามารถใช้เป็นที่หลบ และกำบังคลื่นลมได้เป็นอย่างดี ในบางท้องถิ่นเราก็อาจจะพบหมู่บ้านประมงแทรกอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมของป่าแสม ป่าโกงกาง และป่าจาก อย่างที่เราเรียกกันว่า ป่าชายเลน ที่มีน้ำเค็มหรือน้ำกร่อยอีกด้วย

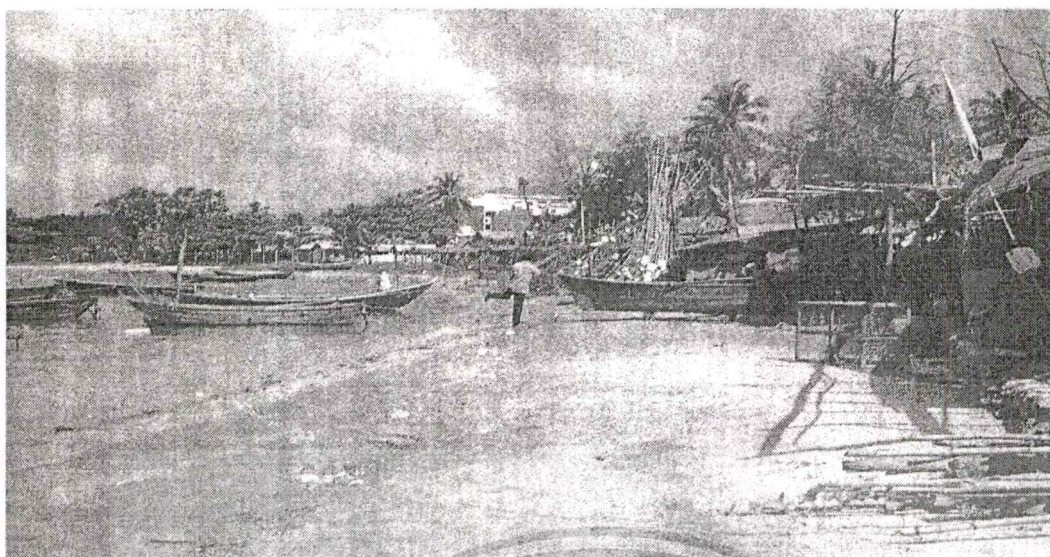
ภาพที่ 2.10 บ้านประมง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เป็นบริเวณชุมชนเดิมที่เก่าแก่ที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรือนพักอาศัยของกลุ่มชาวประมงนี้มีลักษณะและรูปแบบเป็นไปในทำนองเดียวกันเกือบทุกท้องถิ่น บ้านประมงส่วนใหญ่โดยทั่วไป นิยมสร้างขึ้นในลักษณะที่เรียกว่า เรือนเครื่องผูก วัสดุส่วนใหญ่ที่นำมาใช้ในการปลูกสร้าง มักจะเป็นวัสดุล้าลอง ที่มีอายุความคงทนไม่นานนัก เช่น ไม้ไผ่ จาก ส่วนซึ่งเป็นโครงสร้างหลัก เช่น เสา คาน รอด ก็นิยมใช้ไม้จริงที่มีความแข็งแรงทนทาน ส่วนพื้นก็อาจเป็นไม้กระดาน หรือฟาก ซึ่งเกิดจากการนำเอาลำไม้ไผ่มาผ่าซีก เลาะข้อออกให้หมด ไม่ให้มีสภาพที่เป็นปล้อง จากนั้นก็นำมาทาบข้อให้แตก จนแผ่เรียบเป็นแผ่น นำมาปูเรียงต่อกันเป็นส่วนของพื้นเรือน ส่วนฝา ก็เช่นเดียวกัน อาจทำเป็นแบบฝาฟาก ฝาขัดแตะ หรือฝาसान โครงสร้างส่วนหลังคามีทั้งเป็นไม้ผสมกับไม้ไผ่ และประเภทที่ใช้ไม้ไผ่ทั้งหมด มุงทับด้วยจาก และมักจะมีไม้รวกเรียงขัดทับอยู่อีกชั้นหนึ่ง เพื่อกันมิให้หลังคาจากปลิว และแนบแน่นอยู่กับโครงสร้างของส่วนหลังคา ทั้งนี้เนื่องจากในบริเวณที่เป็นทะเลกว้างย่อมจะมีลมที่พัดแรงกว่าปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูที่มีลมมรสุม และพายุพัดผ่าน

เรือนพักอาศัยของชาวประมงนี้ส่วนที่ยื่นเป็นแนวยาวออกไปในทะเล หากเรามองดูในเวลาที่น่าล่ง จะให้ความรู้สึกว่ามี ความสูงโดดเด่นเป็นอย่างมาก และเกาะกะไปด้วยโครงสร้างต่างๆ ค่อนข้างมีทั้งไม้จริงและไม้ไผ่ ประกอบด้วยส่วนที่เป็นสะพานยื่นไปในทะเล คือ บริเวณที่ใช้จอดพักเรือและยังมีเสาคือเป็นหลักผูกเรือ ป้องกันเรือไม่ให้กระทบกับส่วนโครงสร้างของสะพาน ในยามที่มีคลื่นลมแรง หมู่บ้านประมงโดยทั่วไปนั้น ในส่วนที่ทำการเป็นสะพานทอดยาวยื่นออกไปในทะเล โดยมีเรือนประมงเรียงรายกันเป็นแถว ขนานกันไปทั้งสองข้างของตัวสะพาน จากกลุ่มชาวประมงที่ได้มีการตั้งถิ่นฐานกันสืบต่อมาเป็นเวลายาวนานมากๆ หลายชั่วคนนั้น มักจะพบว่าบรรดาเรือนที่อยู่ ต่อเนื่องกับส่วนที่เป็นพื้นดิน และใกล้เคียงนั้น มักจะเป็นแบบ เรือนฝากระดาน ที่มีความมั่นคงแข็งแรง ตามแบบอย่างที่เรียกว่า เรือนเครื่องสับ ส่วนเรือนที่อยู่ลึกเข้าไปในทะเลมากขึ้นนั้น มักจะเป็นเรือนที่ปลูกสร้างด้วยวัสดุล้าลองอย่างที่เรียกว่า เรือนเครื่องผูก หมู่บ้านประมงที่อยู่ในรูปแบบดังกล่าวนี้ จะมีการวางตัวเรียงรายกันอยู่ในบริเวณชายทะเลที่มีสภาพเป็นอ่าวซึ่งสามารถป้องกันคลื่นลม ใช้เป็นที่จอดเรือกำบังคลื่นลมได้เป็นอย่างดี หมู่บ้านชาวประมงในลักษณะดังกล่าวนี้ บางแห่งได้มีการอยู่อาศัยสืบทอดกันมาเป็นเวลายาวนานหลายชั่วคน จนถึงขั้นมีการขยายตัวจนกลายเป็นชุมชนเมืองไปเลยก็มี เช่น เมืองบางปลาสร้อยที่มีพัฒนาการจนเป็นหัวเมืองชลบุรี บางพระ หรือ บางพระเรือ ที่กลายมาเป็นบางพระ ชุมชนที่สำคัญแห่งหนึ่งในท้องที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

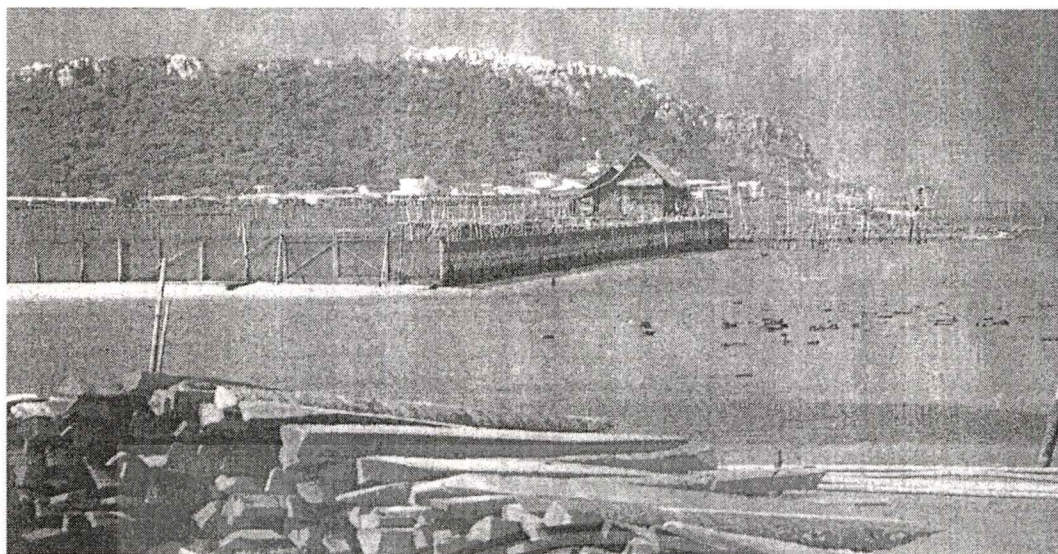
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

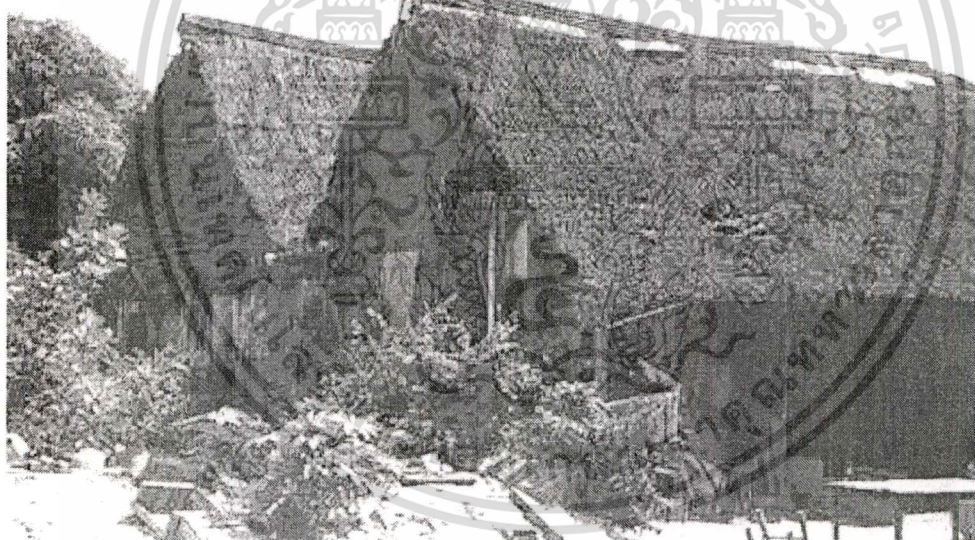
ภาพที่ 2.10 หมู่บ้านประมงที่เกิดขึ้นใหม่เป็นการย้ายถิ่นฐานเป็นการชั่วคราว บริเวณก้นอ่าวเป็น
เรือนพักอาศัยแบบลำลองที่เรียกว่า เรือนเครื่องผูก

นอกจากนี้ ในปัจจุบันเรายังได้พบว่า มีเรือนพักอาศัยประเภทชั่วคราว หากแต่ถ้ามีความสัมพันธ์กับการประกอบอาชีพประมงแผนใหม่ คือ ที่พักอาศัยที่เรียกว่า กระต๊อบเฝือกกระชัง หรือ ชน้า มีลักษณะเป็นเรือนเครื่องผูกขนาดเล็ก มีพื้นที่พักอาศัยอยู่ได้เพียง 2-3 คน ตั้งอยู่กลางทะเลห่างจากฝั่งออกไปไม่มากนัก แต่ก็จะต้องเป็นบริเวณที่มีระดับน้ำทะเลสูงขึ้นโดยตลอด เนื่องจากเป็นส่วนที่ใช้สำหรับทำกระชังเลี้ยงขังปลา และสัตว์น้ำอื่นๆ เช่น ปลากระพง ปลาการังหรือปลาเก๋า ปูม้า กระชังดังกล่าวจะต้องอยู่ในบริเวณที่ห่างจากฝั่งออกไป มีการปักไม้เฝือกเป็นหลักอยู่โดยรอบและมีตาข่ายกันมิดชิดกันไม่ให้ปลาและสัตว์น้ำเล็ดลอดออกไป จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปลูกสร้างกระต๊อบ หรือชน้างกล่าวขึ้น เพื่อใช้เป็นที่พักอาศัยสำหรับผู้เฝ้าดูแลกระชัง เพื่อป้องกันความชำรุดเสียหายของกระชัง ตลอดจนป้องกันผู้ที่จะมาลักลอบจับสัตว์น้ำที่เลี้ยงขังไว้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นอีกรูปแบบหนึ่ง of สิ่งปลูกสร้างพื้นบ้าน ที่มีความสัมพันธ์กับการประกอบอาชีพประมงอีกกลุ่มหนึ่งในปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.11 ขนำ หรือกระต๊อบเฝ้ากระซังเลี้ยงปลาด้านหลังเขาสามมุก จังหวัดชลบุรี

ภาพที่ 2.12 ขนำ หรือกระต๊อบเฝ้ากระซังเลี้ยงปลาด้านหลังเขาสามมุก จังหวัดชลบุรี

รูปแบบสถาปัตยกรรมการสร้างบ้านในภาคตะวันออกเฉียงใต้ สะท้อนให้เห็นประวัติความเป็นมาของชุมชนยุคแรกที่มีการสร้างบ้านเรือนไทยแบบเรือนไทยเดิม คนในภาคตะวันออกเฉียงใต้ปรับเทคโนโลยีการสร้างบ้านให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดเรือนชาวสวน เรือนชาวประมง เรือนแพ เรือนนาเกลือ แสดงให้เห็นการคลี่คลายประวัติศาสตร์ชุมชน รวมทั้งอิทธิพลของปัจจัยภายนอก แสดงให้เห็นจากการสร้างบ้านทรงมะนิลา ซึ่งเป็นอิทธิพลของอารยธรรมภายนอกชุมชน แสดงให้เห็นภูมิปัญญาการสร้างบ้านของคนภาคตะวันออกเฉียงใต้

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์เพื่อการเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 หมู่บ้านชาวประมง

หมู่บ้านชาวประมงเป็นลักษณะของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นอีกแบบหนึ่งที่น่าสนใจไม่น้อยไปกว่าหมู่บ้านพื้นถิ่นต่างๆ ที่ได้กล่าวรายละเอียดของหมู่บ้านประมงของไทยมีกระจายอยู่ทั่วไปตามแหล่งน้ำต่างๆ ซึ่งสามารถแยกกลุ่มตามแหล่งที่ตั้งออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้สองกลุ่ม คือ กลุ่มแรกคือ กลุ่มในจังหวัดภาคตะวันออก เช่น ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด รวมทั้งกลุ่มต่อเนื่องด้านสมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงครามด้วย กลุ่มที่สองคือกลุ่มในจังหวัดภาคใต้ตั้งแต่เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ไล่ลงไปเรื่อยจนถึงนราธิวาส ปัตตานี ทั้งแถบชายฝั่งทะเลฝั่งอันดามัน และฝั่งอ่าวไทย แต่สำหรับในกลุ่มกรณีศึกษาหมู่บ้านประมงที่จะกล่าวรายละเอียดในบทนี้จะกล่าวถึงหมู่บ้านในแถบภาคตะวันออกโดยจะแยกเสนอรายละเอียดตามลักษณะเด่นทางกายภาพของหมู่บ้าน ซึ่งแยกเป็นสองประเภท คือ

1. หมู่บ้านประมงแบบชายฝั่ง รวมทั้งประมงน้ำกร่อยป่าชายเลน ซึ่งมีลักษณะของหมู่บ้านที่สร้างบนพื้นดินติดแหล่งน้ำ เช่น หมู่บ้านประมงจังหวัดสมุทรปราการ และบ้านเพจังหวัดระยอง เป็นต้น

2. หมู่บ้านประมงแบบน้ำลึก ใช้เรือจับปลาแบบเรือดั่งเก ตัวหมู่บ้านจะสร้างในพื้นที่ที่น้ำท่วมถึงลักษณะทางกายภาพของหมู่บ้านจะเป็นหมู่บ้านที่สร้างยกพื้นอยู่บนเสาสูงมาก และมีพื้นที่ต่อเนื่องในหมู่บ้านเป็นสะพานไม้ต่อเนื่องตลอดหมู่บ้าน เช่น หมู่บ้านสะพาน ชลบุรี หมู่บ้านประมงที่คลองใหญ่ จังหวัดตราด

2.6.1 หมู่บ้านประมงบนพื้นดิน

หมู่บ้านลักษณะนี้อาจเป็นหมู่บ้านที่สร้างบนพื้นริมหาดทราย บริเวณที่ใกล้สะพานปลา ซึ่งใช้เรือประมงขนาดเล็ก เช่นที่บ้านแพ จังหวัดระยอง หรืออาจเป็นหมู่บ้านที่อยู่ในบริเวณใกล้ป่าชายเลน มีคลองแยกจากทะเล ตัวหมู่บ้านจะเกาะตัวริมฝั่งคลองทั้งสองฝั่ง ซึ่งเป็นทำเลที่ดีที่สามารถนำเรือประมงขนาดเล็กของแต่ละบ้านเข้ามาเทียบบ้านแต่ละหลังได้ และป่าชายเลนริมฝั่งจะเป็นตัวกั้นลมจากทะเลให้มีกำลังอ่อนลง ไม่ปะทะแรงเต็มที่เข้าสู่หมู่บ้าน เช่น หมู่บ้านคลองเสาธงสมุทรปราการ และแหลมเหลวจังหวัดเพชรบุรี เป็นต้น แต่ไม่ว่าจะเป็นหมู่บ้านแบบเกาะไปสองฝั่งคลองที่แยกจากทะเลหรือหมู่บ้านริมหาดก็ตามลักษณะทางกายภาพของหมู่บ้านจะคล้ายคลึงกันคือหมู่บ้านมีฐานยาวเกาะไปตามลำน้ำหรือชายหาดความยาวของหมู่บ้านอยู่ในระยะเดินติดต่อจากหัวถึงท้ายหมู่บ้านได้สะดวก เพื่อความคล่องตัวในการลำเลียงสินค้าประมงออกจากหมู่บ้าน บริเวณหลังหมู่บ้านส่วนใหญ่จะมีถนนที่รถเข้าถึงเพื่อขนถ่ายสินค้าไปยังแหล่งอื่น เป็นลักษณะการเดินทางของสินค้าประมงแบบทางเดียวไม่ต้องย้อนกลับ คือสินค้าที่มาจากเรือประมงจะเข้ายังลานบ้าน หรือโรงคัดเลือกสินค้าสดๆ เข้าสู่ตลาด สินค้าประเภทแห้งจากบริเวณลานตากจะลำเลียงสู่ภาชนะและถ่ายสู่รถยนต์จากถนนหลังบ้านเข้าไปยังตลาดหรือแหล่งซื้อขายอื่นๆ ต่อไปไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากลักษณะโครงสร้างของหมู่บ้านประมงดังกล่าวจะพบว่า วิถีชีวิตและสังคมในชุมชนเอื้ออำนวยให้มีการใช้พื้นที่กลางของหมู่บ้านร่วมกันหลายพื้นที่ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความผูกพันและความเอื้ออาทรต่อกันที่ค่อนข้างมาก เพราะนอกจากการใช้พื้นที่ร่วมกันแล้ว บางเวลาต้องใช้พื้นที่ร่วมกันแล้ว บางเวลาต้องใช้อุปกรณ์ต่างๆ ร่วมกันด้วย เช่น ตะแกรงตากหอย ปู ปลา ซึ่งปกติแต่ละบ้านจะมีของตนเองอยู่ในพื้นที่ส่วนกลางและต่างคนต่างใช้ของตน แต่ในบางเวลาบางบ้านอาจได้ปลามาก บางบ้านได้ปลาน้อย ปริมาณของตะแกรงตากปลาอาจน้อยหรือมากไป ไม่สมดุลกับปริมาณปลาจำเป็นต้องเอื้อเพื่อซึ่งกันและกันเพื่อมิให้ปลาที่ได้เน่าเสียก่อนเวลาสมควร นอกจากนี้แล้วชาวประมงในหมู่บ้านจำเป็นต้องร่วมกันอนุรักษ์ต้นไม้ต่างๆ ในพื้นที่รวมทั้งปลูกเพิ่มเพื่อเป็นการเกราะกันลมพายุเข้าหมู่บ้านไม่มีการตัดไม้จากป่าชายเลนริมหาดมาทำเชื้อเพลิงโดยถือเป็นกฎเกณฑ์ร่วมกัน บรรดาพื้นที่เก็บไว้ใช้หรือไม้ที่นำมาเผาถ่านจะใช้ไม้จากต้นไม้ด้านในหมู่บ้านหรือไม้ที่ปลูกเพิ่ม และจะมีลานระหว่างบ้านไว้เก็บพื้นปริมาณมากเอาไว้ใช้ตลอดปีเพื่อใช้ในการหุงหาอาหาร สำหรับหมู่บ้านริมหาด เช่นที่บ้านแพ หรือหาดแม่รำพึงที่ระยอง เราจะพบว่าริมหาดใกล้สะพานปลาซึ่งเป็นสะพานไม้ยื่นไปในทะเลซึ่งเรือจะเข้าเทียบขนย้ายสินค้าจะมีโรงคัดเลือกสัตว์น้ำที่จับได้ และมีโรงไม้ปลูกยาวตามแนวหาดเพื่อตากแห อวน และเก็บอุปกรณ์ในการประมงขนาดเล็ก เช่น กระชัง ลอบ แห อวน รุ่นต่างๆ และมีที่เก็บภาชนะย่อยๆ ในการคัดเลือกปลาด้วย ที่เหล่านี้ชาวบ้านจะใช้พื้นที่ร่วมกัน ในบางพื้นที่ริมหาดเราอาจพบบ่อซีเมนต์แบบถังเกราะสำเร็จรูปแบบกลมเรียงซ้อนกัน 3-4 ชั้น หลายๆ บ่อเพื่อเก็บปลาเป็นๆ ที่อยากเก็บไว้ยังไม่ส่งต่อหรือไม่ตากแห้งซึ่งอาจเก็บไว้ยังไม่ส่งต่อหรือไม่ตากแห้งซึ่งอาจเก็บไว้ได้หลายวันเพื่อการบริโภคเมื่อเรือขนถ่ายสินค้าประมงแล้วจะนำมาจอดเกยตื้นที่ชายหาดเรียงกันเป็นดับ

พื้นที่ส่วนกลางอีกส่วนที่มีความสำคัญสำหรับชาวบ้านคือศาลประจำหมู่บ้าน ซึ่งมีทั้งศาลพระภูมิเดี่ยว ศาลากลุ่ม และในบางหมู่บ้านที่บ้านชาวไทยเชื้อสายจีนจะมีศาลเจ้าแบบจีนของหมู่บ้าน แต่ไม่ว่าจะเป็นศาลแบบใดก็ตาม พื้นที่นี้คือที่ที่ชาวบ้านจะมาราบไหวบูชา โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่พ่อบ้าน ลูกบ้านออกเรือไป และสภาพดินฟ้าอากาศแปรปรวน ศาลในหมู่บ้านจะเป็นที่ที่เป็นกำลังใจให้แก่ผู้ที่รออยู่ที่บ้านอย่างมากมาย

2.6.2 บริเวณบ้านและการใช้สอยในบ้าน

บ้านส่วนใหญ่มักแยกเป็น 2 หลังคือ เรือนหลัก และเรือนครัว เก็บของ บริเวณบ้านจะมีลานบ้านสองประเภท คือ ลานตากอวน และลานตากพื้น ปลา ลานตากอวนมักอยู่บริเวณริมน้ำที่จะเอา แห อวน ขึ้นลงจากเรือได้สะดวก ลานดังกล่าวเมื่อไม่ได้ใช้งานก็ใช้เป็นที่วิ่งเล่นพักผ่อนของเด็กๆ ในบ้านด้วย สำหรับตัวบ้านประมงที่ปลูกบนพื้นดินนี้จะมีประเภทย่อยๆ แยกเป็นสองประเภท คือบ้านปลูกติดดินและบ้านปลูกยกพื้นเล็กน้อย หากเป็นชาวประมงเชื้อสายจีนจะนิยมสร้างบ้านติดดินแบบบ้านชนบทจีนทางตอนใต้ แต่สำหรับหมู่บ้านที่เป็นคนไทยหรือไทยอิสลามไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทางภาคใต้จะสร้างเรือนแบบยกพื้นขึ้นมาเล็กน้อยประมาณ 0.80-0.90 เมตร พื้นที่ใช้สอยในเรือนหลักจะใช้งานอเนกประสงค์ หรือเป็นโถงใหญ่แบ่งส่วน พักผ่อน รับประทานอาหาร นอน และครัว ในพื้นที่เดียวกัน แต่บางบ้านอาจจะแยกครัวต่างหาก ส่วนเก็บของมักแยกเป็นโรงต่างหากจากบ้านพัก บ้านส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว เมื่อลูกแยกครอบครัวก็มักจะแยกบ้านออกไปอยู่ต่างหาก ดังนั้นขนาดของบ้านชาวประมงแบบนี้จะมีขนาดเล็กกะทัดรัดพื้นที่จำกัด คล่องตัวต่อการดำรงชีวิต พื้นฐาน

2.6.3 วัสดุก่อสร้าง

วัสดุก่อสร้างโดยทั่วไป โครงสร้างเป็นโครงไม้ไผ่แบบเรือนเครื่องผูก ฝาบ้านมีประเภทใหญ่ๆ สองประเภท ประเภทแรก คือฝาบ้านทางมะพร้าวจะเรียงกันผูกกับโครงไม้ไผ่ การเรียงทางมะพร้าวจะเรียงตรงมุมผนังต่างจากผนังทั่วไปเพื่อความแข็งแรงบ้านโดยทั่วไปไม่มีช่องเปิด หรือบางบ้านอาจเปิดบานกระทุ้งเล็กๆ สำหรับบริเวณที่ใช้ปรุงอาหาร ที่เป็นเช่นนี้เพราะฝาผนังสามารถระบายอากาศได้อยู่แล้วและในเวลาพายุมาฝาบ้านจะไม่กักลมไว้แบบบ้านที่เปิดหน้าต่าง ซึ่งคล่องตัวต่อสภาพดินฟ้าอากาศมากกว่าหลังคาบ้านมุงจากและมีไม้ทับจากปริมาณมากเพื่อต่อสู้กับแรงลม ผนังในบ้านเป็นพื้นดินทึบแน่น ยกแคร่ไม้เฉพาะส่วนพักผ่อนและนอน ส่วนกิจกรรมอื่นๆ จะทำกับพื้น

สำหรับบ้านที่ไม่ใช้ฝาบ้านทางมะพร้าว เราอาจพบฝาบ้านไม้ระกำเรียงชิดตามแนวตั้ง เช่นบ้านชาวประมงแถบจังหวัดระยองและจันทบุรี ก็ได้รูปแบบบ้านที่แลดูเรียบง่ายกว่าใช้ฝาทางมะพร้าว ส่วนลักษณะการใช้สอยภายในจะเป็นประเภทเดียวกัน

2.6.4 หมู่บ้านประมงแบบปลูกในน้ำและยกเสาสูง

บ้านลักษณะนี้จะเป็นหมู่บ้านที่ใช้เรือประมงขนาดใหญ่แบบเรือตั้งเก จำเป็นต้องพึ่งน้ำลึกในการจอดเรือ ดังนั้นหมู่บ้านทั้งหมู่บ้านจะยกสร้างบนเสาสูงกิจกรรมทั้งพักอาศัยและกิจกรรมชุมชนทุกประเภทจะรวมกันอยู่บนลานซึ่งเป็นชานไม้ต่อเนื่องกันทั้งหมู่บ้านลักษณะหมู่บ้านดังกล่าวพบได้หลายแห่งทั่วไป เช่น อำเภอเมือง สมุทรสงคราม หมู่บ้านสะพาน ชลบุรี คลองใหญ่ จังหวัดตราด และเกาะปันหยี จังหวัดพังงา เป็นต้น

หากพิจารณากรณีศึกษาของหมู่บ้านสะพานชลบุรี จะพบลักษณะเฉพาะของโครงสร้างทางกายภาพของชุมชนที่น่าสนใจ เพราะเป็นหมู่บ้านที่ประกอบด้วยหมู่บ้านหรือสะพานย่อยๆ หลายสิบสะพาน แต่ละสะพานมีความสมบูรณ์ของหมู่บ้าน ซึ่งเป็นทำเทียบเรือของหมู่บ้าน บนสะพานของแต่ละหมู่บ้านจะมีบ้านเกาะกันเป็นกลุ่มๆ ย่อย กลุ่มละ 4-6 หลัง แต่ละกลุ่มย่อยมีลานกลางไว้ตากปลาของกลุ่มย่อยและมีความต่อเนื่องกับสะพานกลาง บนสะพานแต่ละกลุ่มนอกจากมีบ้านพักอาศัยแล้วยังมีเรือนร้านค้าที่จำเป็นรวมอยู่ด้วย และสิ่งที่ไม่ได้คือแต่ละหมู่บ้านมีศาลเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พระภูมิหรือศาลเจ้าของหมู่บ้าน ซึ่งมีทั้งศาลรวมของหมู่บ้าน และศาลพระภูมีย่อยๆ ของแต่ละบ้าน ซึ่งตั้งบนเสาสูงเสาดียวแลเห็นเรียงรายเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละหมู่ สำหรับสาธารณูปโภค ส่วนกลางของหมู่บ้านคือน้ำจืดใช้อุปโภค บริโภค แต่ละสะพานจะมีถังเก็บน้ำของแต่ละหมู่บ้าน เอาไว้ และยังมีตุ่มรองน้ำบริโภคซึ่งรองรับน้ำฝนจากหลังคาบ้านไว้ใช้ด้วย ในกลุ่มของหมู่บ้านใหญ่ ซึ่งอาจจะรวม 4-5 หมู่ (4-5 สะพาน) จะมีที่ขั้่นน้ำแข็งสำหรับเรือประมงและปั้มน้ำมันสำหรับเติม ใส้เรือประมงที่ต้องออกทะเลหลายวันไว้ด้วย

การใช้พื้นที่ของหมู่บ้านประมงประเภทนี้ จะใช้พื้นที่จำกัดกว่าหมู่บ้านแบบสร้างบนดิน เพราะทุกกิจกรรมต้องอยู่บนพื้นไม้ที่ยกสูงจากพื้นดิน แต่กิจกรรมต่างๆ ก็เหมือนกันทุกประการ อันประกอบด้วย ท่าเทียบเรือ โรงคัดเลือกปลา ลานตากปลา บ้านพักอาศัย ลานตากแห อวน ศาลพระภูมิ ศาลเจ้า ร้านขายของ และถนนล้งหมู่บ้านไว้ลำเลียงสินค้าประมงไปยังต่างถิ่นด้วย และในทำนองเดียวกับหมู่บ้านบนดินคือลานต่างๆ เมื่อว่างจากการใช้งานใช้เป็นที่วิ่งเล่นพักผ่อนของเด็กๆ ในหมู่บ้าน

2.6.5 บริเวณบ้านและการใช้สอยในบ้าน

บ้านในหมู่บ้านที่สร้างยกพื้น หรือหมู่บ้านแบบสะพานนี้ไม่สามารถมีบริเวณเฉพาะของตนเองได้มีแต่บริเวณที่ใช้ร่วมกัน ดังนั้นการใช้สอยทุกประเภทจะอยู่ในบ้าน ซึ่งปลูกติดกันเป็นพืดเป็นกลุ่มๆ บ้านแต่ละหลังมีการใช้สอยพื้นฐานเช่นเดียวกับบ้านทั่วไป คือ นั่งเล่น พักผ่อน รับแขก นอน คริว เก็บของ ส่วนห้องส้วมส่วนใหญ่ถ่ายลงน้ำและให้อุจจาระย่อยสลายโดยแสงอาทิตย์และน้ำขั้่นลงทุกๆ วัน

2.7.6 วัสดุก่อสร้าง

แต่เดิมหมู่บ้านประมงบนสะพานจะเป็นหมู่บ้านที่ใช้วัสดุเป็นไม้ทั้งหมด คือโครงสร้างไม้จริง ฝา พื้น ผนัง เป็นไม้จริง หลังคามุงสังกะสีหรือกระเบื้องสะพานและลานส่วนกลางเป็นไม้จริง แต่ในปัจจุบันเริ่มมีการใช้วัสดุอื่นๆ เช่น เสาคอนกรีตสำเร็จรูป ผนังคอนกรีตบล็อก เข้ามาใช้บางส่วนแล้ว ทำให้เอกลักษณ์ของหมู่บ้านประมงทางกายภาพแปรไปมาก

ปกติเวลาน้ำขึ้นสภาพหมู่บ้านจะเหมือนกับลอยอยู่ในน้ำ มองจากสะพานหนึ่งไปอีสะพานหนึ่งจะมองผ่านผิวน้ำ สดชื่นงดงาม แต่ในเวลาน้ำลงส่วนที่ต่อเนื่องระหว่างแต่ละสะพานกลายเป็นพื้นเลนซึ่งค่อนข้างสกปรกจากขยะต่างๆ ไมใคร่น่าดูนัก

ลักษณะของหมู่บ้านประมงทั้งสองลักษณะคือแบบปลูกบ้านบนดิน และแบบปลูกบ้านในน้ำนี้ถึงแม้จะมีลักษณะทางกายภาพของบ้านที่แตกต่างกัน แต่พิจารณาโครงสร้างโดยส่วนรวมของสังคมและชุมชน มิได้ความแตกต่างกัน ยังคงเป็นสังคมที่ใกล้ชิดแนบแน่นและมีความเอื้ออาทรต่อกันและกันอย่างสูงยิ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(อรศิริ ปาณินท์ บ้านและหมู่บ้านพื้นถิ่น 2539)

(มารุต อัมรานนท์ เรือนไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2536)

คำว่าเรือนนั้น เรามักจะหมายถึงที่อยู่อาศัยซึ่งสร้างด้วยไม้เป็นส่วนใหญ่ที่พักอาศัยของคนไทยที่ปลูกสร้างด้วยไม้ ซึ่งเรียกว่าเรือนไทยนั้น มีอยู่ 2 ประเภท คือ "เรือนเครื่องสับ" "เรือนเครื่องผูก" เรียกตามวิธีการสร้างเรือนและวัสดุที่ใช้

"เรือนเครื่องผูก" คือ เรือนที่ใช้ไม้จริงเป็นเสารองรับน้ำหนักส่วนโครงสร้างใช้ไม้ไผ่กับจากเป็นส่วนใหญ่ และเครื่องเรือนอื่น ๆ ใช้วัสดุที่หาได้ง่ายตามธรรมชาติ เช่น จาก หญ้าคา แฝก ไม้ไผ่ เป็นต้น ประกอบด้วยการผูกมัดเข้าไว้ด้วยกัน โดยใช้วิธี ตอก-ผูก-ยึด-ตรึง จะพบเห็นเรือนเครื่องผูกตามชนบทในท้องถิ่นห่างไกล หรือตามพื้นที่เกษตรกรรม โดยทั่วไปไม่ใหญ่โตมากนัก ปลูกสร้างตามอัธยาศัย

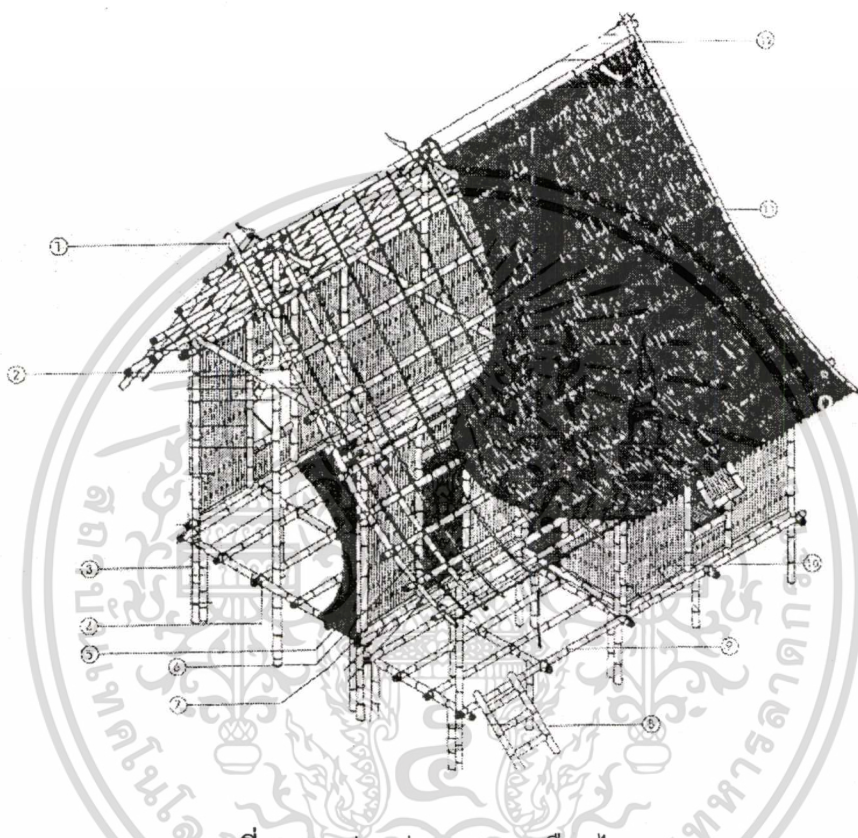
"เรือนเครื่องสับ" หรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เรือนฝากระดาน บรรดาไม้จะต้อง เลื่อย-ตาก-สับ-ไส เรือนเครื่องสับนี้เป็นเรือนไทยที่สร้างด้วยฝีมือ เรือนประเภทนี้ไม่ใช่ตะปูแม้แต่ตัวเดียว วิธีก่อสร้างนั้นโครงสร้างส่วนใหญ่รวมทั้งฝาใช้วิธีเข้าปากไม้ เพื่อให้ไม้ตั้งแต่ 2 ชั้นยึดติดกัน การเข้าปากไม้มีทั้งที่ใช้เดือยใสในรูเดือย และวิธีให้ปากไม้วางสับกัน หากต้องใช้ตะปูบ้าง จะใช้ตะปูจีนหรือสังฆวาน หรือสลักยึดพั้งกับเสา การประกอบเครื่องเรือนทั้งหมดที่เป็นไม้จริงจะนิยมใช้ไม้สักเพราะมีความคงทนอายุการใช้งานยาวนาน ส่วนเสาเรือนนิยมใช้ไม้เต็ง ไม้จริง และไม้แดง

คติความเชื่อเกี่ยวกับการสร้างเรือนมีอยู่ทุกท้องถิ่น แต่ละแห่งมีพิธีการ ความคิด ความเชื่อถือ มีทั้งเหมือนกันและแตกต่างกัน ส่วนใหญ่มักเหมือนกัน อาจแตกต่างกันเพียงส่วนปลีกย่อย โดยยึดถือหลักจากตำราทางโหราศาสตร์ ไสยศาสตร์ และพราหมณ์มารวมกัน

นอกจากนี้ ยังมีความเชื่อต่อ พระ เจ้า ผี สาง เทวดา แห้งทรัพย์ากรธรรมชาติ เช่น แผ่นดิน สายน้ำ ทางลม ต้นไม้ป่าไม้ ซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันของชาวบ้านอย่างแนบแน่น เมื่อจะกระทำสิ่งใดที่เห็นว่าสำคัญกับความสุภาพความเจริญ ก็ต้องหาอุบายมาบดเป่าหรือป้องกัน การปลูกบ้านสร้างเรือนของคนไทยแต่โบราณ คำนึงถึงความร่มเย็นเป็นสุข ความเป็นสิริมงคล และมีโชคลาภแก่เจ้าของบ้าน ครอบครัวยุคต่อจนเข้าทาสบริวาร อย่างยืนยาวต่อไป จึงต้องมีคติความเชื่อเหล่านั้น เจือปนเป็นพิธีอยู่ด้วยจนกลายเป็นประเพณีที่ปฏิบัติสืบเนื่องกันมา

เรือนเครื่องผูก

บ้าน หน่วยที่เล็กที่สุดในสังคมไทย แต่กลับมีความสำคัญที่ยิ่งใหญ่ ความเป็นอยู่ของทุกชีวิต ภายใต้ร่มเงาเรือนไทยเป็นพลังขับเคลื่อนสังคมไทยให้ก้าวไปสู่ทิศทางที่มั่นคงยั่งยืนและด้วยรากฐานที่มั่นคงนี้เองจะสนับสนุนให้สังคมไทยยืนหยัดและก้าวต่อไป

ภาพที่ 2.13 ส่วนประกอบของเรือนไทย

- 1. ต้านลม   2. จันทัน   3. เสาดมื่อ   4. ตง   5. พื้นฟาก   6. ลูกตั้งกรอบประตู
- 7. ฆานาบหัวตะ   8. บันได   9. พริ้ง   10. ฝาขัดตะ   11. ตับจากหรือแฝก   12. ครอบบอกไก่

ความรู้พื้นฐาน

เรือนไทยทั่วไปเป็นเรือนยกพื้นได้สูง ประกอบด้วยห้องนอน ห้องครัว ระเบียง และชานหลังคาทรงจั่ว มุงด้วยกระเบื้องดินเผา จาก แฝก หล้าคาหรือใบตองตึง เรือนของผู้มีอาชีพต่างๆ เช่น ชาวไร่ ชาวนา ชาวสวน เรือนผู้มีฐานะอันจะกิน (คหบดี) เรือนที่อยู่ในเมือง เรือนที่อยู่ในชนบท เรือนชาวเขาเรือนชาวประมง

ความหมายของบ้านกะเรือน

เอกสารนี้เป็นบ้าน : ที่อยู่ เช่น เล้าบ้าน เจ้าบ้าน, สิ่งปลูกสร้างสำหรับเป็นที่อยู่อาศัยนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

พื้นที่ที่ทำการสำรวจและเก็บข้อมูลภาคสนาม

3.1 เกณฑ์ในการเลือกแหล่งที่ตั้งที่เป็นกรณีศึกษา

ในการศึกษาและสำรวจจนถึงถึงเรื่องรูปแบบบ้านประมงพื้นบ้านในพื้นที่ป่าชายเลน จังหวัดจันทบุรี ตามแหล่งที่ตั้งต่างๆ ตามประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐาน และการอพยพของชาวจีนมายังเมืองไทย ตามวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยนี้ ต้องการให้กรณีศึกษาที่เลือกครอบคลุมเรือนบ้านประมงพื้นบ้านในพื้นที่ป่าชายเลนจังหวัดจันทบุรี ในแหล่งต่างๆ ทั้งในแง่ของประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐาน และครอบคลุมพื้นที่ที่แบ่งตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ของไทยด้วย ทั้งนี้จากการศึกษาในบทที่ 2 พบว่า การตั้งถิ่นฐานของชาวประมงที่อพยพมาจากจีนในยุคต่างๆ นั้น คือการกระจายตัวตามเส้นทางการอพยพ

ในรายงานวิจัยฉบับนี้ได้เลือกพื้นที่การศึกษากระจายตัวครอบคลุมพื้นที่ดังกล่าว โดยจะแบ่งกลุ่มการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

3.1.1 กลุ่มแหล่งที่ตั้ง บ้านประมงโขมงกลาง ถนนท่าเรือ ตำบลโขมง อำเภอท่าใหม่จังหวัดจันทบุรี โดยจะศึกษา 4 หลังคาเรือน

3.1.1.1 บ้านนายทวี ล้อมวง

3.1.1.2 บ้านลุงต้อน สุทธิวงศ์

3.1.1.3 บ้านลุงยอด วิสุทธิวงศ์

3.1.1.4 บ้านลุงสมคิด บุญเชิด

3.1.2 กลุ่มแหล่งที่ตั้ง บ้านประมงเกาะแมว ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์จังหวัดจันทบุรี โดยจะศึกษา 4 หลังคาเรือน

3.1.2.1 บ้านลุงร่ายอง สร้อยศรี

3.1.2.2 บ้านนางช้อนกลิ่น ปานสุขขุม

3.1.2.3 บ้านนางลำภา เทียงทางธรรม

3.1.2.4 บ้านลุงขวัญชัย พงษ์ดี

3.1.3 กลุ่มแหล่งที่ตั้ง บ้านประมงชำห่าน ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจะศึกษา 3 หลังคาเรือน

3.1.3.1 บ้านลุงวัน บุตรเอี้ย

3.1.3.2 บ้านลุงผดุง สำอางค์

3.1.3.3 บ้านลุงองอาจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 เกณฑ์ในการเลือกบ้านที่ทำการสำรวจ

- 3.2.1 วัสดุกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมท้องถิ่น
- 3.2.2 ผู้อยู่อาศัยเป็นเจ้าของบ้านหรือทายาทเจ้าของบ้าน
- 3.2.3 มีความต่อเนื่องของการครอบครอง
- 3.2.4 ลักษณะทางกายภาพของบ้านให้คุณลักษณะของเรือนพื้นบ้าน
- 3.2.5 มีองค์ประกอบอื่น ๆ ในผังบริเวณที่ให้เอกลักษณ์ของท้องถิ่น

3.3 กระบวนการนำเสนอการศึกษาและสำรวจ

ในการศึกษา สำรวจรูปแบบบ้านประมงพื้นบ้านในพื้นที่ป่าชายเลนจังหวัดจันทบุรี ตามแหล่งที่ตั้งต่างๆ ที่เสนอรายละเอียดใน 3.1 นั้นได้ตระหนักว่าคุณค่าของเรือนพื้นบ้าน มิได้อยู่ที่ตัวเรือน หากแต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ ทั้งทางด้านกายภาพ สังคม วัฒนธรรมท้องถิ่นอันสะท้อนถึงการดำรงชีวิตเป็นสำคัญ ดังนั้นในการศึกษาทุก ๆ แหล่งที่ตั้งจึงจะดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนและองค์ประกอบสำคัญของชุมชนโดยเฉพาะวัดประจำชุมชนไปพร้อม ๆ กันด้วยทุกแหล่งที่ตั้ง และในการนำเสนอรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจนั้น เพื่อให้การรายงานการศึกษา สำรวจ และวิเคราะห์ชัดเจน และกระชับขึ้น จะได้แยกการเสนอรายงานเป็นสามลักษณะ คือ การเสนอในภาพรวม การเสนอแยกแยะรายละเอียดเฉพาะกรณี และการเสนอเปรียบเทียบ เพื่อจะได้สรุปเป็นศักยภาพในการอนุรักษ์ขั้นสุดท้ายต่อไป

3.3.1 การเสนอรายงานในภาพรวมจะประกอบด้วย

- 3.3.1.1 สภาพทางกายภาพและองค์ประกอบของหมู่บ้าน
- 3.3.1.2 ลักษณะของผังบริเวณบ้าน การแยกประเภทของการวางผังบริเวณจากการสำรวจทุกแหล่งที่ตั้ง
- 3.3.1.3 การใช้สอยในบ้าน
- 3.3.1.4 รายละเอียดเกี่ยวกับวัสดุก่อสร้างและองค์ประกอบของเรือน

หมายเหตุ : การเสนอรายงานโดยภาพรวมจะแยกเสนอเป็น 2 ส่วน คือ สภาพทางกายภาพ องค์ประกอบของหมู่บ้าน ลักษณะผังบริเวณบ้านรูปแบบต่างๆแยกเสนอเป็นส่วนนำ ตามด้วยการเสนอรายละเอียดเฉพาะกรณีตาม 3.3.2 และจึงจะเสนอภาพรวมตาม 3.3.1.3-3.1.3.5 ปิดท้ายเพื่อความกระจ่างในความเข้าใจและลำดับความเกี่ยวเนื่องให้ชัดเจน

3.3.2 การเสนอรายงานในรายละเอียดเฉพาะกรณี ประกอบด้วย

- 3.3.2.1 ประวัติการตั้งถิ่นฐานแต่ละพื้นที่
- 3.3.2.2 ผังพื้น รูปด้าน ของบ้านที่สำรวจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2.3 วัดในแต่ละพื้นที่

3.3.2.4 พื้นที่ใช้สอยในแต่ละเรือนที่สำรวจ

3.3.3 การเสนอรายงานในการศึกษาเปรียบเทียบ ประกอบด้วย

3.3.3.1 การศึกษาเปรียบเทียบการใช้สอยและพื้นที่ใช้สอย

3.3.3.2 การศึกษาเปรียบเทียบเรือนที่สำรวจในโครงการวิจัย

3.4 สภาพทางกายภาพและองค์ประกอบของหมู่บ้านที่ทำการสำรวจ

ในการศึกษาและสำรวจภาคสนามของรูปแบบบ้านประมงพื้นบ้านในพื้นที่ป่าชายเลน จังหวัดจันทบุรี ตามเกณฑ์การเลือกที่ตั้งตามข้อ 3.1 ซึ่งมีทั้งสิ้น 3 หมู่บ้าน ประกอบด้วย

3.1.1 กลุ่มแหล่งที่ตั้ง บ้านประมงโขมงล่าง ถนนท่าเรือ ตำบลโขมง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี โดยจะศึกษา 4 หลังคาเรือน

3.1.1.1 บ้านนายทวี ล้อมวง

3.1.1.2 บ้านลุงต๋อน สุทธิวงศ์

3.1.1.3 บ้านลุงยอด วิสุทธิวงศ์

3.1.1.4 บ้านลุงสมคิด บุญเชิด

3.1.2 กลุ่มแหล่งที่ตั้ง บ้านประมงเกาะแมว ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจะศึกษา 4 หลังคาเรือน

3.1.2.1 บ้านลุงรายอง สร้อยศรี

3.1.2.2 บ้านนางซื่อนกลิน ปานสุขชุม

3.1.2.3 บ้านนางสำภา เทียงทางธรรม

3.1.2.4 บ้านลุงขวัญชัย พงษ์ดี

3.1.3 กลุ่มแหล่งที่ตั้ง บ้านประมงชำห่าน ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจะศึกษา 3 หลังคาเรือน

3.1.3.1 บ้านลุงวัน บุตรเอี้ย

3.1.3.2 บ้านลุงผดุง สำอางค์

3.1.3.3 บ้านลุงองอาจ

จากการสำรวจภาคสนามพบว่าหมู่บ้านที่ทำการสำรวจรวมทั้งหมู่บ้านที่ศึกษาจากเอกสาร ทูติยภูมิ ส่วนใหญ่ตั้งถิ่นฐานริมลำน้ำ ซึ่งมีภาพรวมของสภาพทางกายภาพดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

รายละเอียดบ้านที่เลือกเป็นกรณีศึกษาจากการสำรวจ

4.1 วิเคราะห์รูปแบบการตั้งถิ่นฐาน

บ้านประมงโขมกล่าง ถนนท่าเรือ ตำบลโขมกล่าง

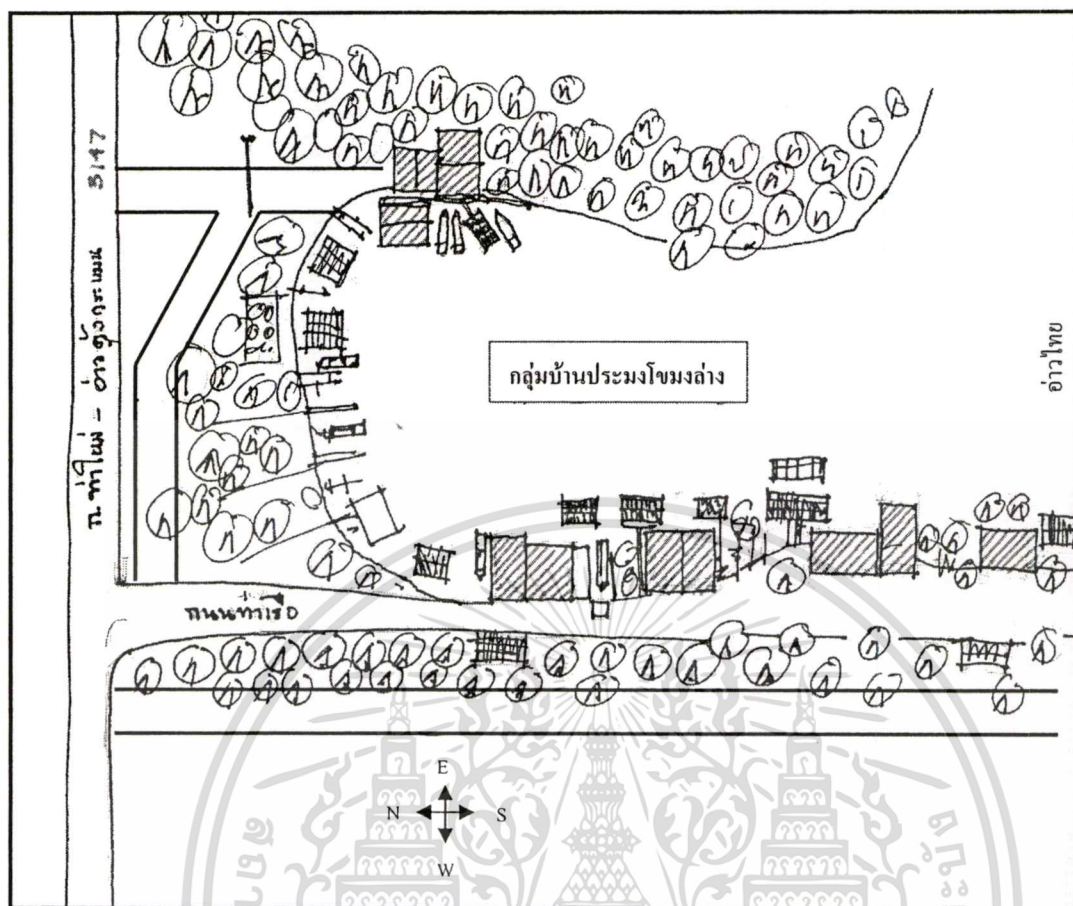
ภาพที่ 4.1 แผนที่ทางอากาศหมู่บ้านประมงโขมกล่าง

ประวัติชุมชน

งานโบราณคดีได้นำในประเทศไทยเริ่มต้นขึ้นในปี พ.ศ.2517 โดยได้รับความร่วมมือจากกองทัพเรือในการส่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการได้นำมาช่วยในการกู้สมบัติ นับจากนั้นมามีการค้นพบเรือโบราณจมกลางทะเลอ่าวไทย

การเข้าถึงและสภาพทางกายภาพของชุมชน

ตำบลโขมกล่าง ปัจจุบันเป็นตำบลในอำเภอท่าใหม่ซึ่งเข้าถึงได้โดยสะดวก จากถนนท่าใหม่ - อ่าวคุ้งกระเบน ในช่วงที่จะไปยังอำเภอท่าใหม่ แยกขวาสู่อำเภอท่าใหม่ - อ่าวคุ้งกระเบน ตลอดเส้นทางจะมีป่าเสม มีนาเกลือตลอดเส้นทางจนถึงหมู่บ้านประมงโขมกล่าง ถนนท่าเรือ ในพื้นที่ถนนท่าเรือเป็นชุมชนชาวประมงที่ตั้งถิ่นฐานมานาน มีลักษณะเรือนเป็นเรือนเครื่องผูก เป็นอาคารชั้นเดียวทั้งหมู่บ้าน มีพื้นที่จอดเรือเก็บอุปกรณ์ในการทำประมง มีลานตากของทะเล ลักษณะที่ตั้งของหมู่บ้าน มีลักษณะเป็นอ่าวบ้านเรือนจะปลูกเรียงเข้าไปในน้ำทางเข้าบ้านติดกับเอดิน ธรณีเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.2 หมู่บ้านประมงโขมงล่าง

ลักษณะการเกาะกลุ่มของบ้านในหมู่บ้านมักจะเรียงในไปในแนวทะเลเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีการกันแบ่งพื้นที่บ้านแต่ละหลัง ขนาดของบ้านในภาพรวมสื่อให้เห็นได้ว่าส่วนใหญ่ชาวบ้านอยู่แบบพอมือพอกินเพราะวัสดุในการปลูกบ้าน

ภาพที่ 4.3 หมู่บ้านประมงโขมงล่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่ส่วนกลางของหมู่บ้านประมงโขมงล่าง คือทะเล ซึ่งเป็นศูนย์กลางในการประกอบกิจกรรมต่างๆ ของชาวบ้าน

ถนนและทางเท้าในชุมชน เป็นทางลูกรังทั้งหมด มีคลองเลียบบขนานไปตลอด การสำรวจภาคสนามใช้วิธีการเดินสำรวจซึ่งได้บรรยากาศและมิติชีวิตจากผู้อยู่อาศัยในชุมชนอย่างยิ่ง

1. สภาพทางกายภาพของที่ตั้งหมู่บ้าน

หมู่บ้านชาวประมงโขมงล่าง ถนนท่าเรือ ตำบลโขมง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ตั้งอยู่ค่อนข้างลงมาทางใต้ของจังหวัดจันทบุรี ณ เส้นรุ้งที่ 101 องศา 45 ลิปดาตะวันออก และเส้นแวงที่ 12 องศาเหนือ 30 ลิปดา สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 100 เมตร อยู่ห่างจาก

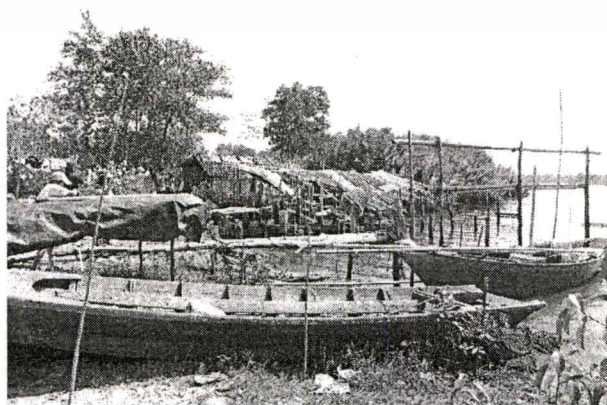
อำเภอเมืองจันทบุรี ประมาณ 26 กิโลเมตร

อำเภอท่าใหม่ ประมาณ 8 กิโลเมตร

อำเภอแหลมสิงห์ ประมาณ 58 กิโลเมตร

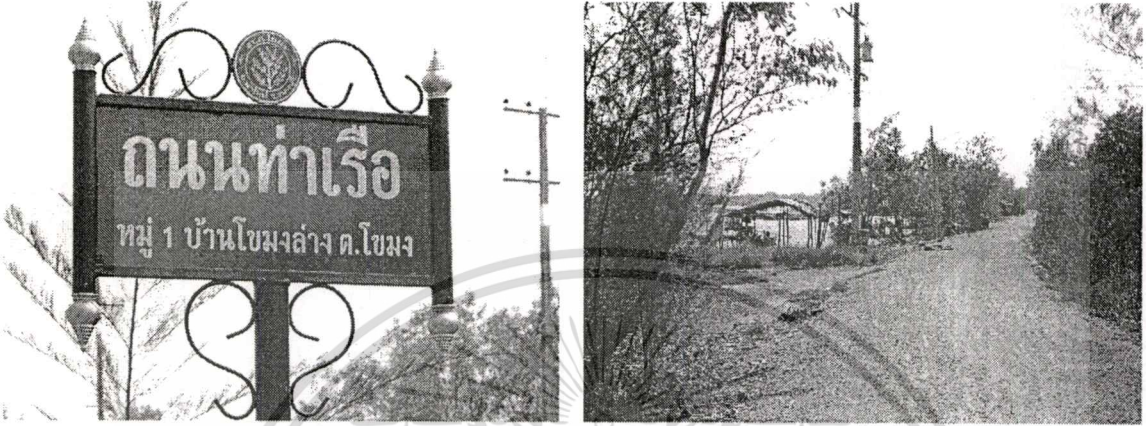
2. ศึกษาถึงทางกายภาพของหมู่บ้าน

หมู่บ้านชาวประมงโขมงล่าง ต.โขมง มีถนนใหญ่ตัดผ่านทางทิศเหนือของหมู่บ้านเป็นทางหลวงแผ่นดินสาย ท่าใหม่-อ่าวคุ้งกระเบน (ทางหลวง 3147) ผ่านอำเภอท่าใหม่เข้าไปอีกประมาณ 8 กิโลเมตร ถนนกว้างประมาณ 8 เมตร โดยนับความกว้างที่เป็นพื้นผิวลาดยางมะตอยตลอดสองข้างทางเป็นนาเกลือโดยตลอดจนถึงหมู่บ้านชาวประมงโขมงล่าง ถนนท่าเรือ ทางเข้าหมู่บ้านเป็นทางลูกรังประมาณ 200 เมตร มีถนนเลียบบคลองซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของหมู่บ้าน ความกว้างของคลองไม่แน่นอน ความกว้างของทางเข้าประมาณ 3.00 เมตร ลักษณะของหมู่บ้านชาวประมงโขมงล่างเป็นแบบติดกับทะเลมีลักษณะเป็นอ่าวหรือคลองมีน้ำตลอดเวลา คลองที่เชื่อมติดกับทะเลเป็นน้ำจืดผสมน้ำเค็ม ลักษณะของบ้านชาวประมงจะปลูกหันหน้าไปทางทิศตะวันตก เกือบทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับภาพที่ 4.4 หมู่บ้านประมงโขมงล่าง ญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ตั้งของหมู่บ้านมีประชากรอาศัยอยู่ในบริเวณถนนท่าเรือจะมีการตั้งถิ่นฐานติดกับน้ำเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งบริเวณโดยรอบเป็น ป่าแสม ต้นจาก ไม้โก้งกาง โปรง ไม้กวาดขาว-แดง ปกคลุมอยู่มาก

ภาพที่ 4.5 ทางเข้าหมู่บ้าน

ทางเข้าหมู่บ้านมีอยู่ 2 ทาง จากริมถนนใหญ่ สายท่าใหม่ - อ่าวคังกระเบน (ทางหลวง 3147) เส้นทางหลักที่เป็นถนนสาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้านจะอยู่ทางทิศตะวันตก และทางเข้าอีก 1 ทาง ชาวบ้านช่วยกันทำขึ้นเป็นทางลูกรัง กว้างประมาณ 3.00 เมตร สภาพดินในหมู่บ้านเป็นดินลูกรังส่วนใหญ่ มีต้นไม้ล้อมรอบ เช่น ต้นโก้งกาง ต้นแสม ต้นโปรง อยู่มาก และไม้อื่น ๆ ปะปนอยู่เล็กน้อย

ภาพที่ 4.6 ที่จอดเรือของหมู่บ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

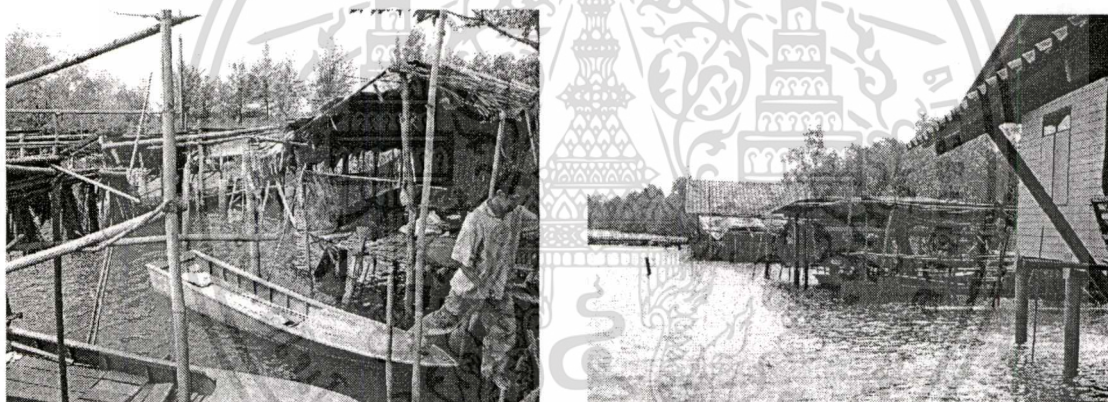
สิ่งปลูกสร้างในหมู่บ้านเป็นอาคารบ้านพักอาศัยและขนานเรือ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบ้านชั้นเดียว ลักษณะเป็นเรือนเครื่องผูกที่มีสภาพค่อนข้างเสื่อมโทรม บางเรือนเป็นไม้จริง สภาพยังไม่ทรุดโทรมมาก บางหลังมีคอนกรีตผสม บริเวณโดยรอบของบ้านทุกหลังจะมีขนานเป็นที่จอดเรือ และมีตม่น้ำ มีพื้นที่เก็บอุปกรณ์จับปลา ส่วนทางด้านทิศใต้ของหมู่บ้านเชื่อมติดกับทะเล

ระบบสาธารณสุขปกศ สาธารณูปการยังเข้าไม่ถึง มีไฟฟ้าบางหลังและน้ำประปาจะต้องซื้อน้ำดื่มบริโภค บางหลังมีการใช้น้ำมันก๊าดจุดตะเกียง บ้านเรือนส่วนใหญ่ไม่มีส้วม อาศัยการทำทางเยื้องเข้าไปในทะเล สำหรับการถ่ายเทน้ำทิ้ง น้ำใช้ และการระบายน้ำฝนก็เทลงพื้นทรายให้ซึมลงสู่ใต้ดิน

3. โครงสร้างประชากร

หมู่บ้านชาวประมงโขมงล่าง หมู่ที่ 2 ตำบล โขมง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี นี้ มีประมาณ 5 หลังคาเรือน มีประชากร 25 คน โดยเฉลี่ยมีขนาด 5 คนต่อครอบครัว

4. อาชีพและรายได้ของประชากร

ภาพที่ 4.7 ลักษณะการดำรงชีวิต

อาชีพที่สำคัญของหมู่บ้านนี้คือการประมง (ร้อยละ 95) ธุรกิจการท่องเที่ยว ซึ่งจะไม่เป็นอาชีพหลักที่มีความสำคัญมากนัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. อาคารบ้านพักอาศัย

ภาพที่ 4.8 บรรยากาศโดยรวมของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้านพักอาศัยของหมู่บ้านนั้น ส่วนใหญ่เป็นเรือนแบบพื้นบ้าน มีอาคารสมัยใหม่ที่เป็นคอนกรีต เริ่มปลูกแซมขึ้นมา แต่มีจำนวนน้อย เรือนแบบพื้นบ้านนั้นส่วนมากเป็นเรือนเครื่องผูก มีเรือนไม้จริงเป็นบางหลัง

เรือนไม้จริงที่เป็นฝาและพื้นเป็นไม้กระดาน หลังคามุงกระเบื้อง ส่วนบางเรือนมีเสาดอม่อเป็นแท่งคอนกรีตยกพื้นสูง สามารถเก็บอุปกรณ์ และเรือได้ถุนเรือนได้ ซึ่งยกพื้นสูงจากดินประมาณ 0.30 เซนติเมตร

เพราะฉะนั้นจากการสำรวจอาคารเพื่อประกอบการศึกษาในการหาเอกลักษณ์เฉพาะเรือนที่มีลักษณะพื้นบ้านที่คงลักษณะท้องถิ่นดั้งเดิม โดยมีทั้งเรือนที่มีความคล้ายคลึงกัน และต่างกันในการต่อเติม และอาคารที่เพิ่มขยายขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

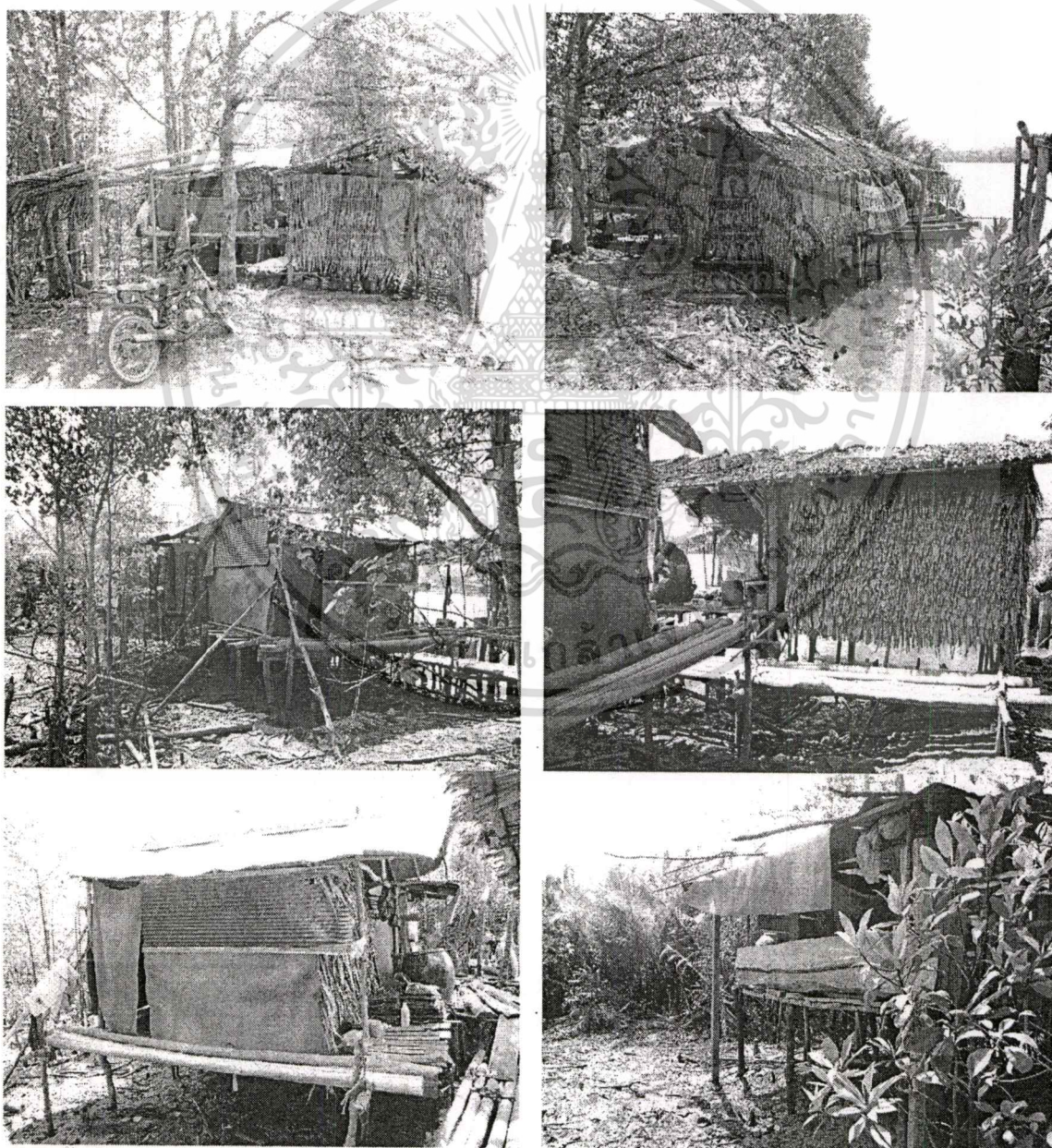
4.1.1 การวิเคราะห์รูปแบบของอาคารที่ทำการสำรวจภาคสนามบ้านประมงโขม่งล่าง

1. บ้านหลังที่ 1 ตำบลโขม่งล่าง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

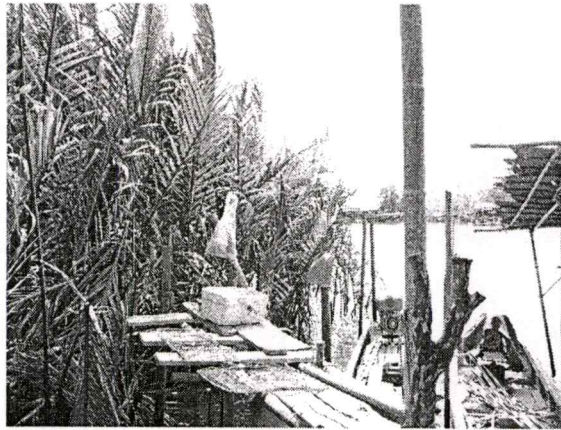
รายละเอียดจากการสำรวจและสัมภาษณ์

ผู้อยู่อาศัยในบ้าน คือ นายทวี ล้อมวง อายุ 65 ปี อยู่ประมาณ 7-10 ปี ทำประมงออกเรือหาของทะเล จำนวนสมาชิก 7 คน ผู้ชาย 3 คน ผู้หญิง 4 คน ได้แยกเรือนไปอยู่ต่างหาก เหลือเพียงบุตรชาย ที่ยังอาศัยอยู่ด้วยกัน อาชีพดั้งเดิมออกเรือหาปลาตลอด วันที่สำรวจ วันพฤหัสบดี 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550 เวลา 11.30- 12.50 น.

ขนาดบริเวณบ้าน 9.00 เมตร x 7.50 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น **ภาพที่ 4.9** บรรยากาศโดยรวมของบ้านนายทวี ล้อมวง

ภาพที่ 4.10 ห้องส้วม

ส้วม เป็นลักษณะส้วมไม่ถาวรมีลักษณะเปิดโล่งจาก เป็นทางที่ทำจากไม้กระดานยื่นออกไปใน ต้นจาก อยู่ทางทิศใต้ของตัวบ้านห่างจากบ้านเป็นระยะ 3.50 เมตร

ประเภทของไม้ยืนต้นบริเวณบ้าน ดงต้นจากทางด้านทิศตะวันออกและทิศใต้มี จำนวนหนาแน่นสลัดกับต้นแสม

ขนาดเรือน เป็นเรือนแบบบ้านประมง(ชน้ำ) วางแปลนหันแกนไปตามทิศตะวันออกทิศตะวันตก หรือวางตามตะวัน

ความยาว บ้านมีแนวเสา 2 ห้อง ระยะห่างระหว่างห้องเสาดังนี้ 2.50 เมตร , 2.50 เมตร 1.00 เมตร 3.00 เมตร รวมความยาวทั้งหมด 9.00 เมตร มีเสาได้ 3 แนวเสา แนวเสาแต่ละแนว ประกอบด้วยระยะห่างระหว่างเสาราย , มีเสาได้อยู่กึ่งกลาง

ความกว้าง(SPAN) ระยะช่วงกว้างของเสาราย 2.50 เมตร

ระยะความกว้างของบ้าน (SPAN) 7.00 เมตร

ความสูง ความสูงจากพื้นถึงใต้ท้องซ็อ 2.00 เมตร

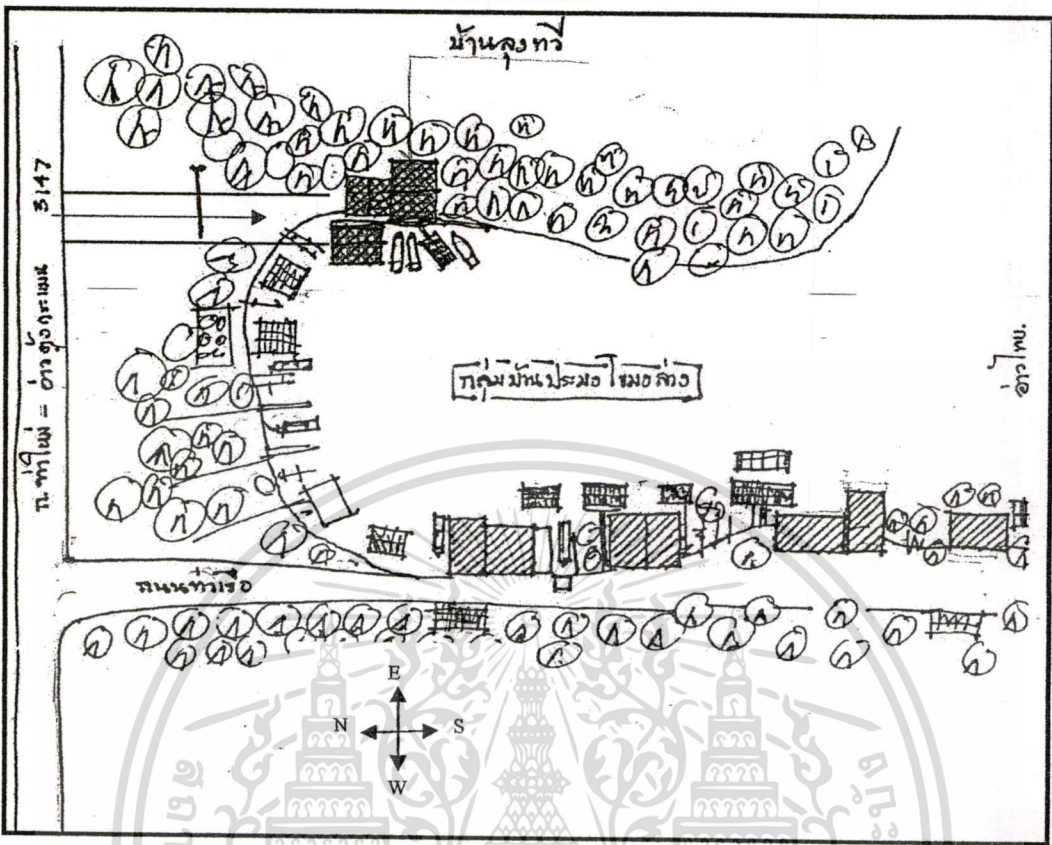
สภาพปัจจุบันของบ้าน

สภาพทางภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นอ่าวที่เชื่อมติดกับทะเล น้ำทะเลมีความนิ่ง ตัวบ้านติด กับทะเล สภาพภูมิอากาศ มีลักษณะร้อนชื้น อุณหภูมิ ภายในตัวบ้าน 30.0 องศา ภายในนอกตัวบ้าน 31.4 องศา ความชื้นสัมพัทธ์ภายในตัวบ้าน 62.9% RH ภายในนอกตัวบ้าน 60.0% RH

พืชพรรณในท้องถิ่นตามธรรมชาติส่วนใหญ่ เป็นต้นจาก ต้นแสม ต้นโกงกาง ต้นปรอง ต้นกวาด ขาว - แดง

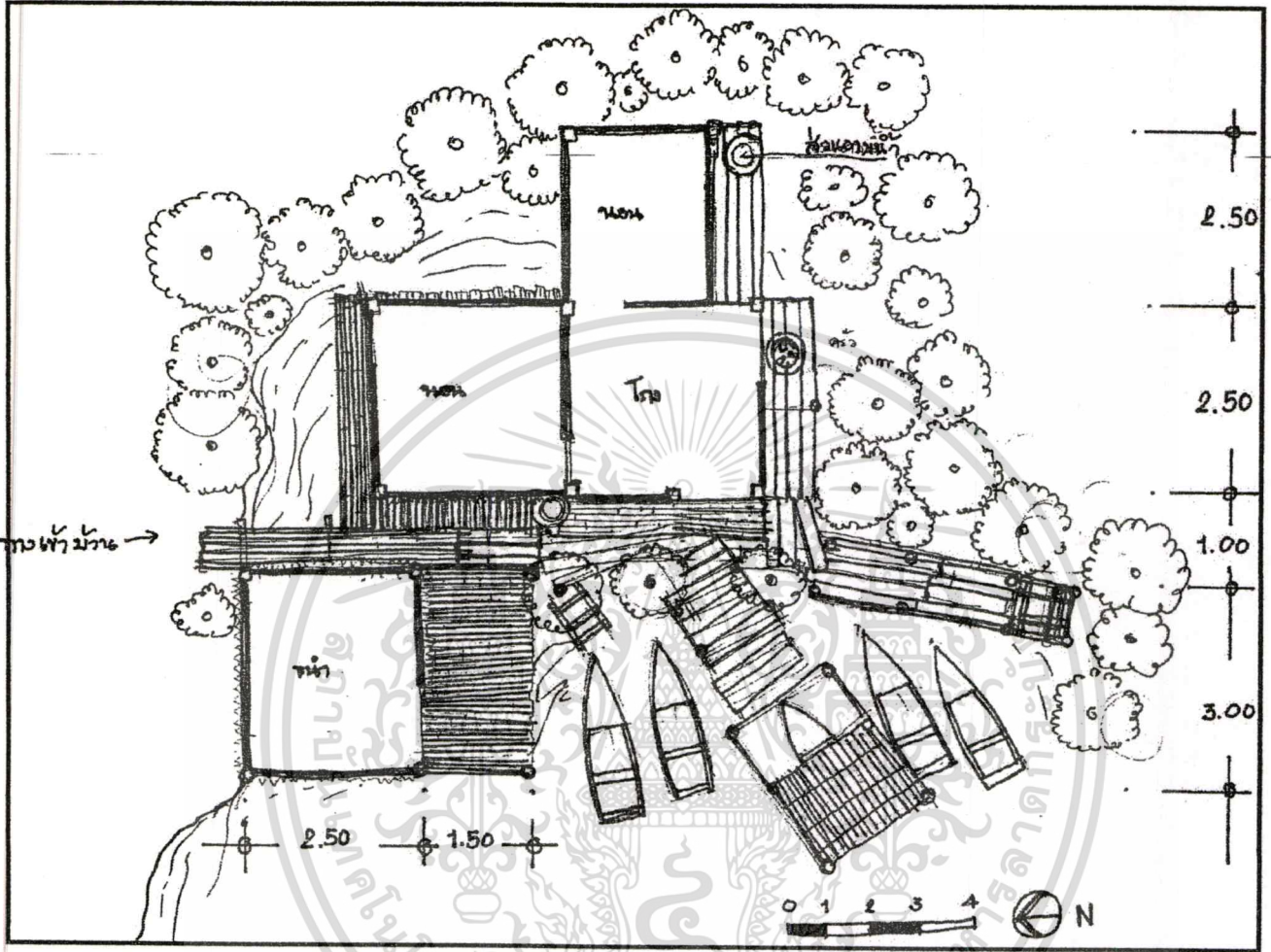
แหล่งน้ำของหมู่บ้าน ไม่มีบ่อเก็บน้ำ ส่วนใหญ่ซื้อน้ำจากรถมาขายเที่ยวละ 80 บาทต่อ 1000 ลิตร แกลลอนละ 10 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

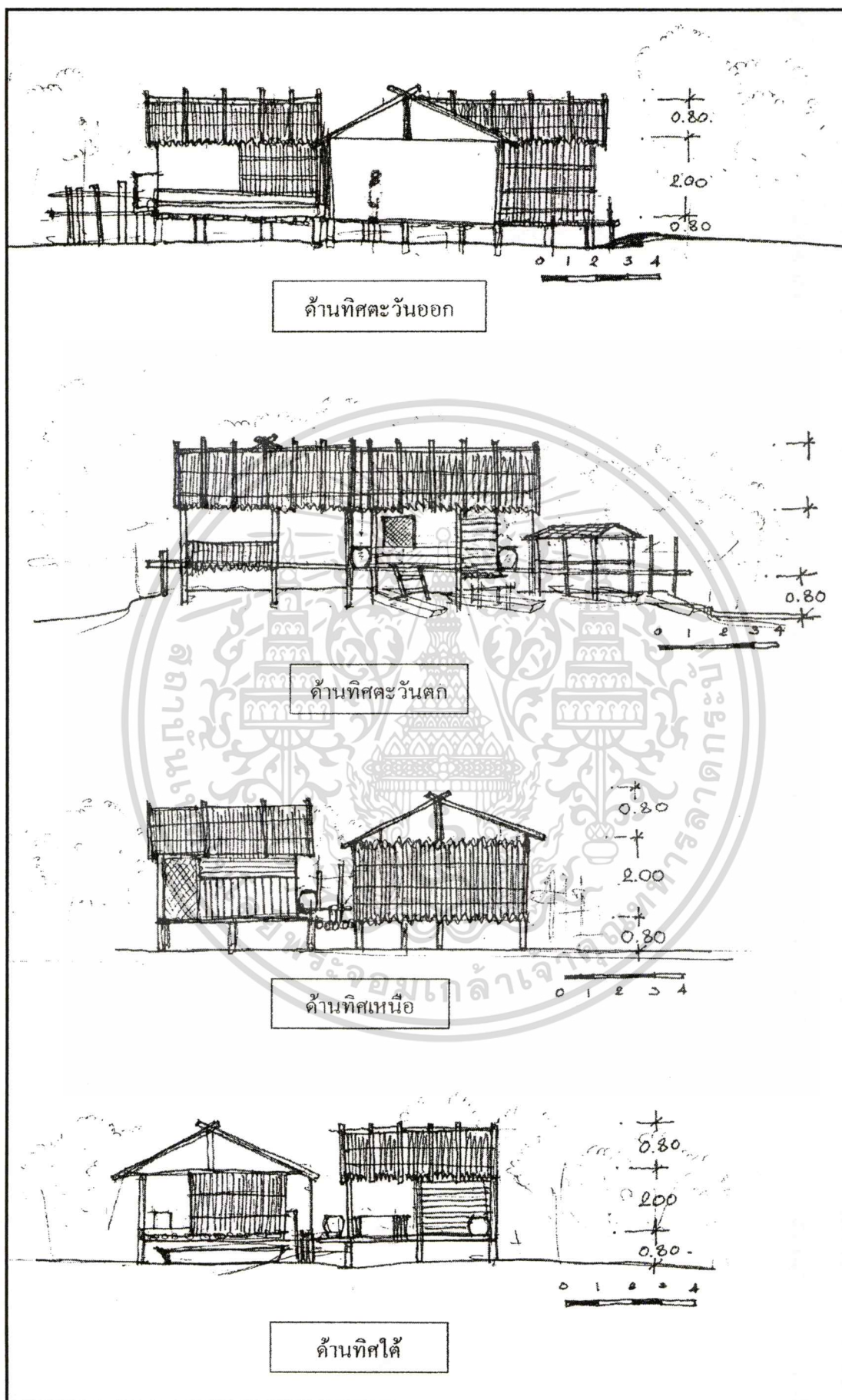
ภาพที่ 4.11 ตำแหน่งบ้านลุงทวี ส้อมวง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

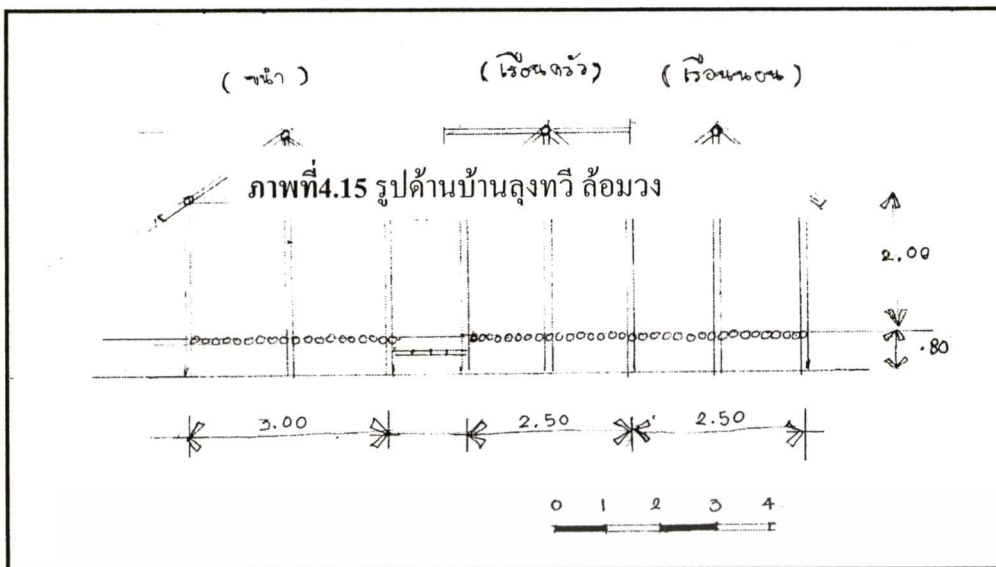

ภาพที่ 4.12 ผังบริเวณบ้านลุงทวี ล้อมวง

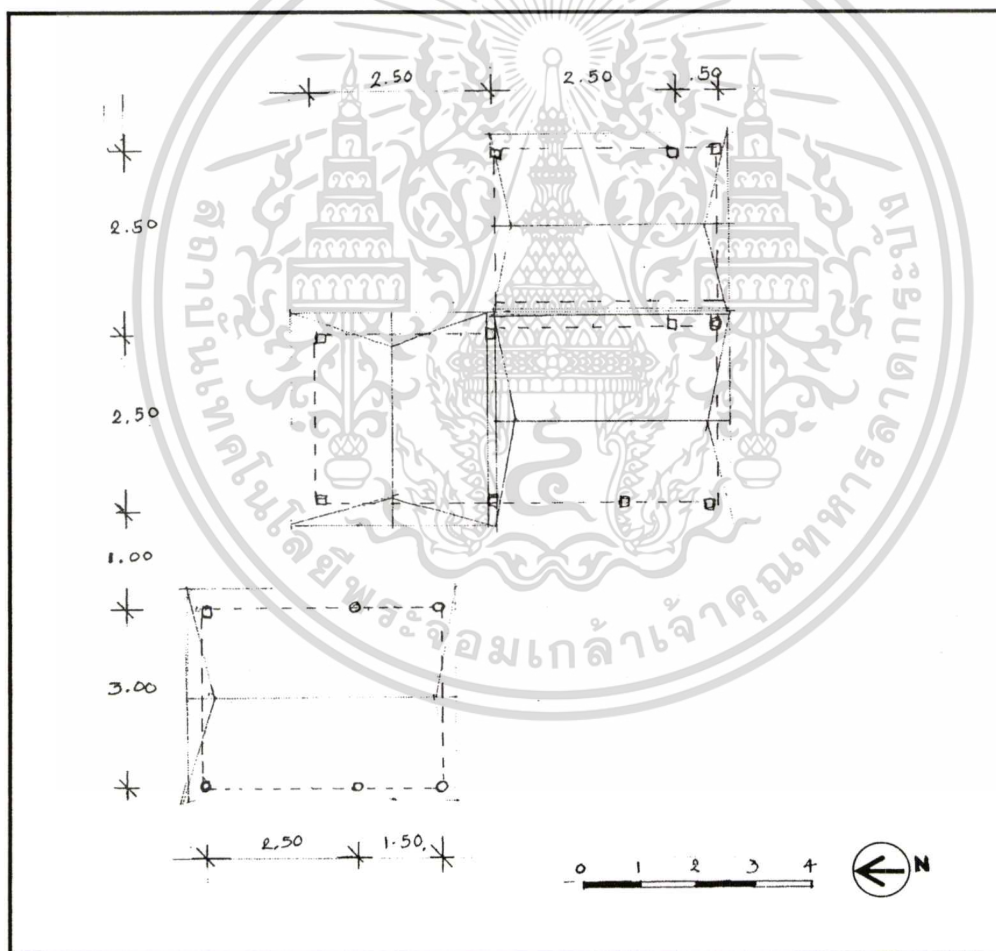
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิได้ดัดแปลงเนื้อหา และต่อมั่วอ้างถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
ภาพที่ 4.13 รูปด้านบ้านลู่ทิว ล้อมวง

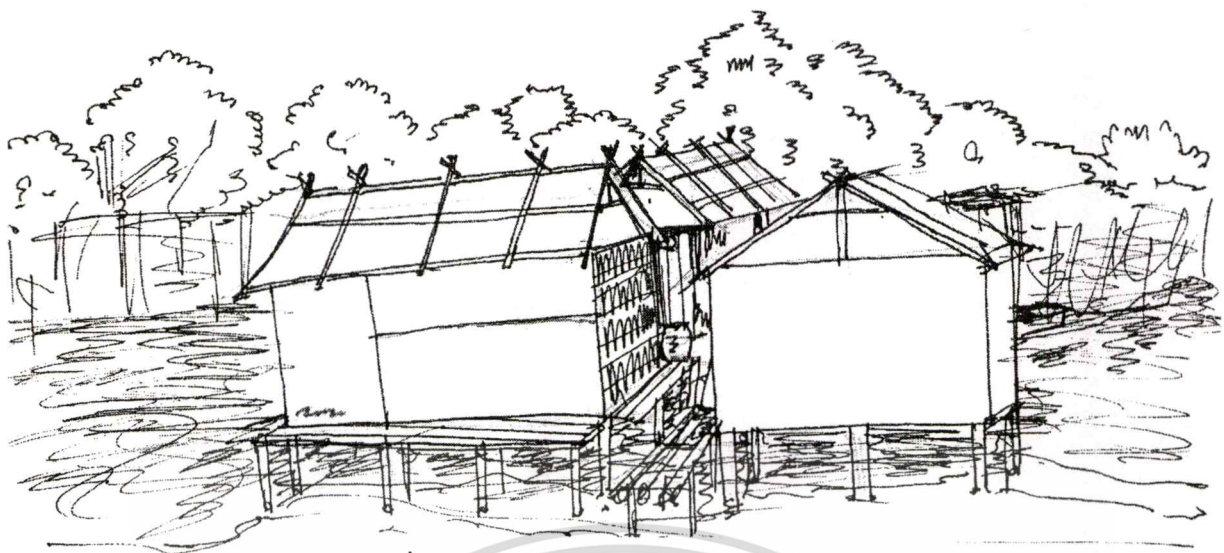

ภาพที่ 4.14 รูปตัดภายในบ้านลุงทวี ล้อมวง

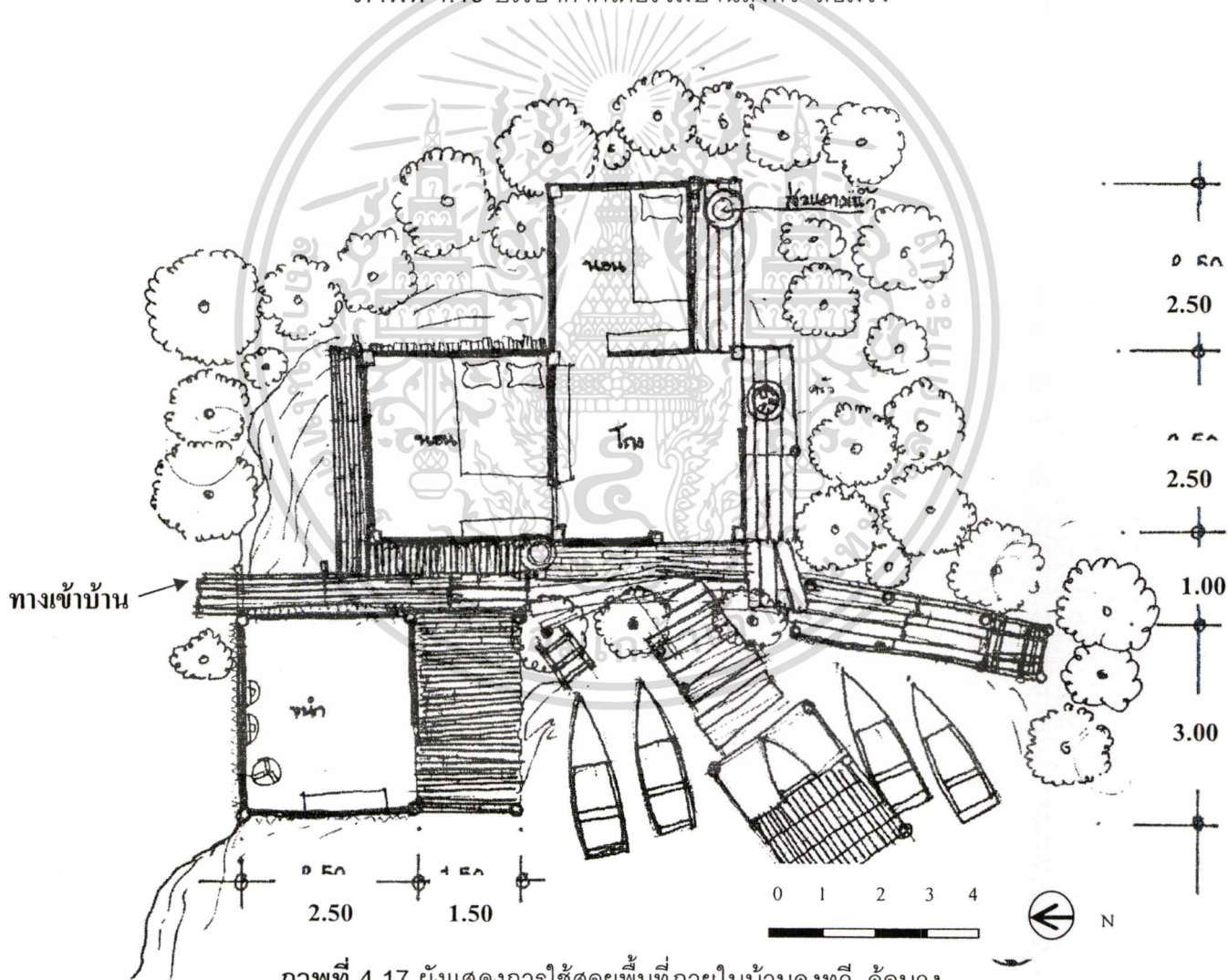

ภาพที่ 4.15 ผังหลังคาบ้านลุงทวี ล้อมวง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

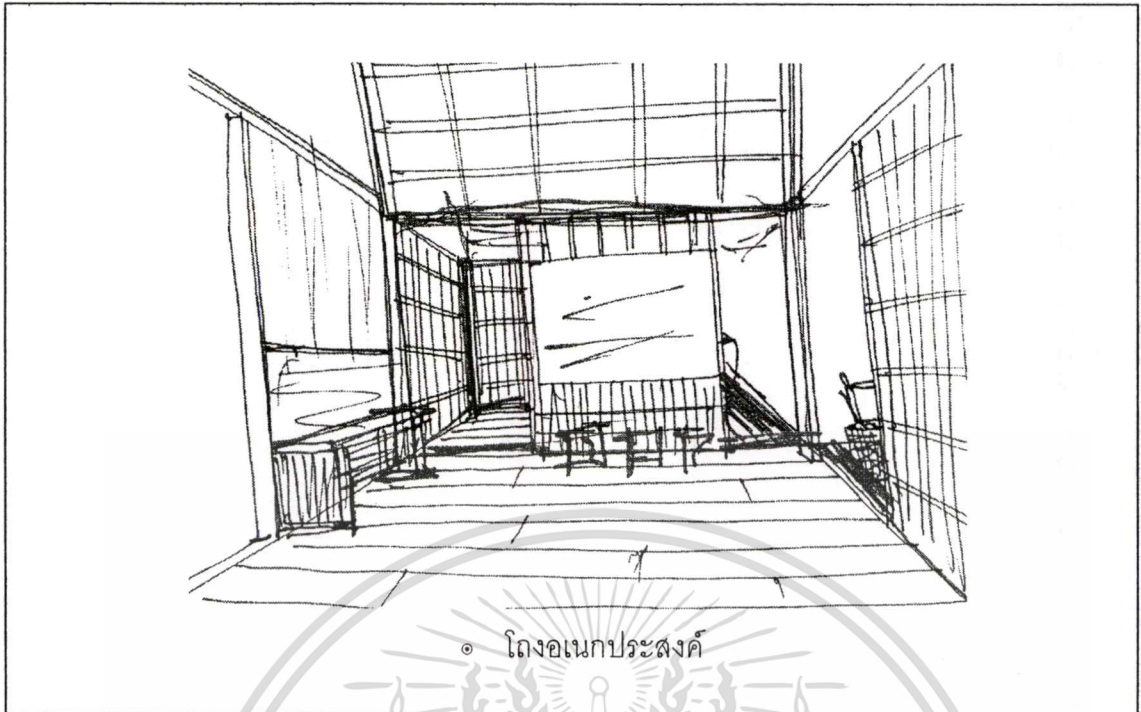

ภาพที่ 4.16 บรรยากาศโดยรวมบ้านลุงทวี ล้อมวง

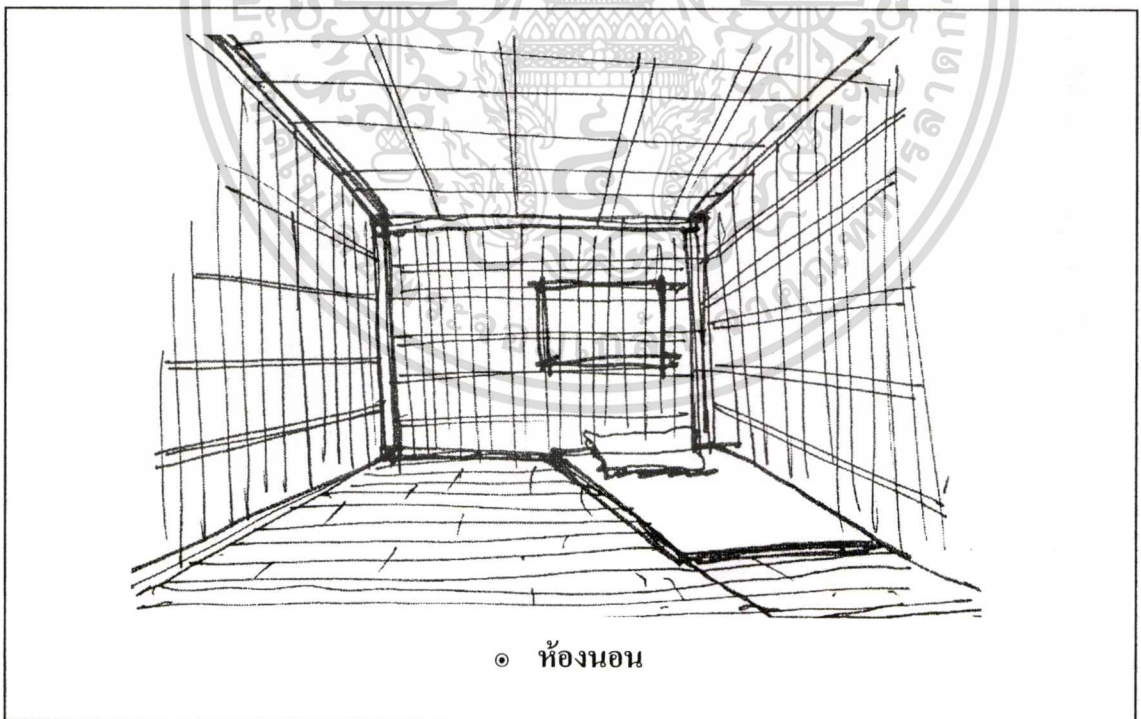

ภาพที่ 4.17 ผังแสดงการใช้สอยพื้นที่ภายในบ้านลุงทวี ล้อมวง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

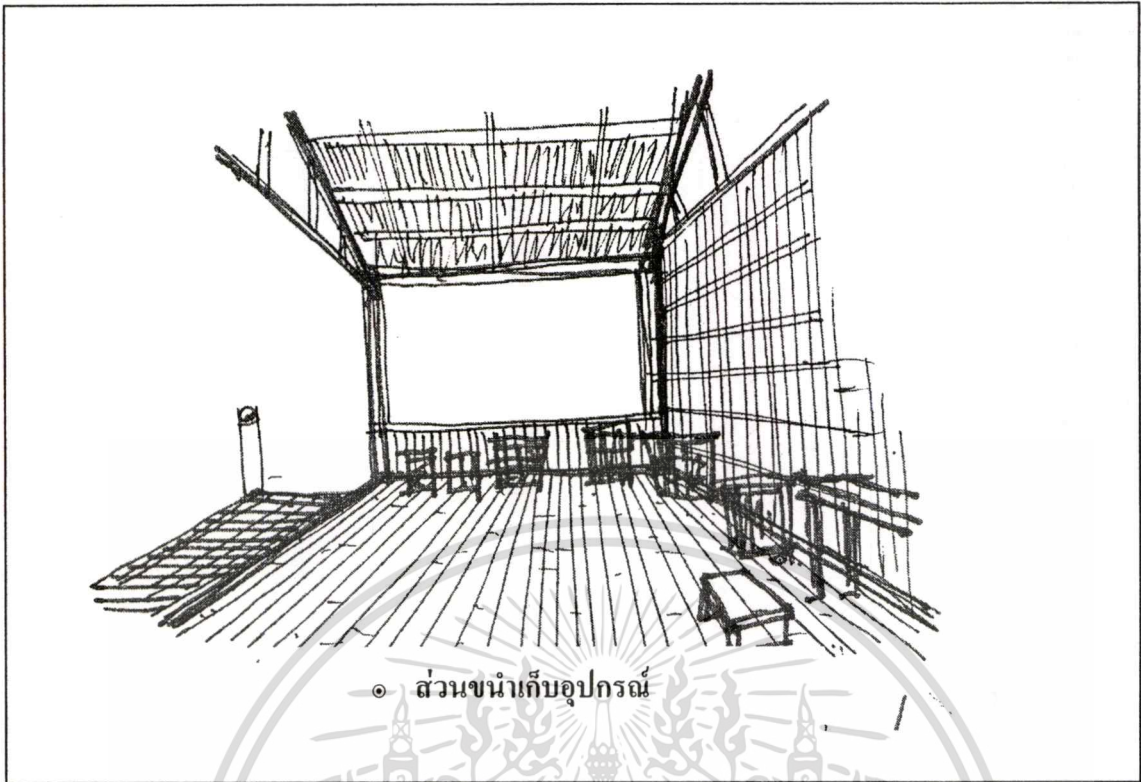

ภาพที่ 4.18 ส่วนโถงอเนกประสงค์เป็นส่วนติดกับส่วนครัวและส่วนห้องนอนมีผนังกันห้องเป็นสัดส่วน

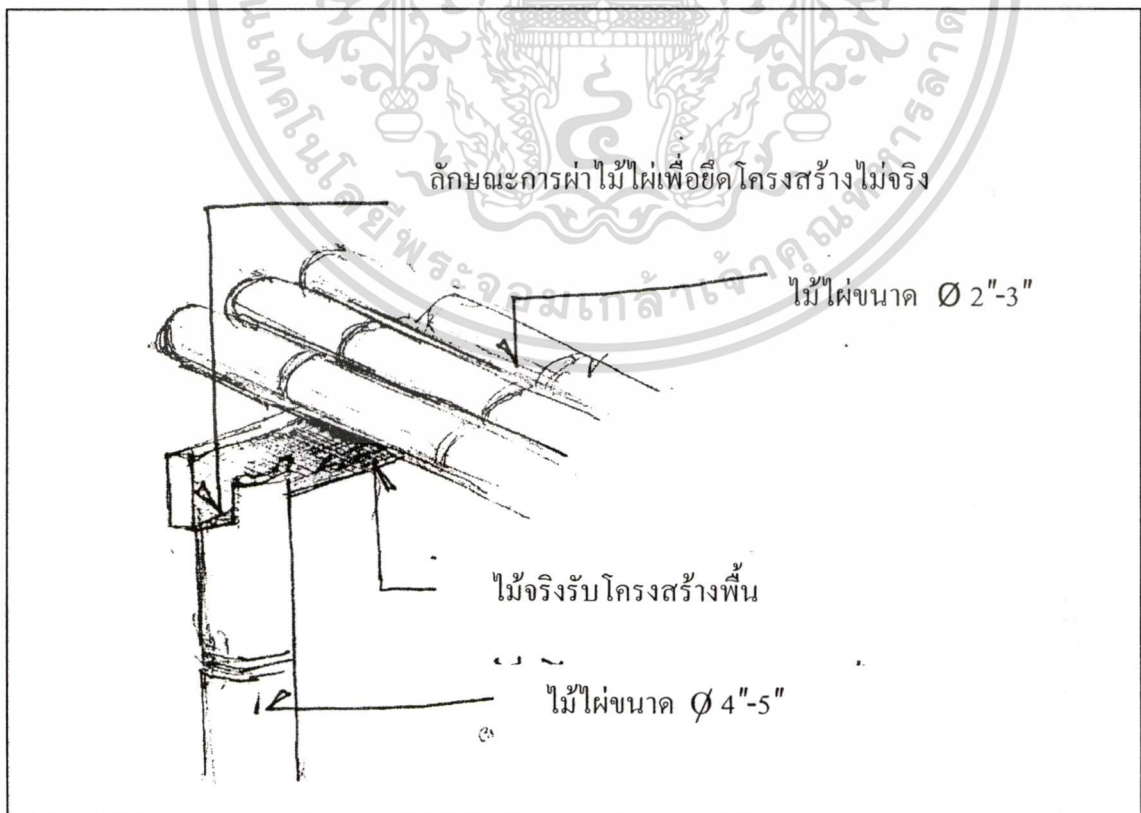

ภาพที่ 4.19 ส่วนห้องนอนเป็นโครงสร้างไม้จริงผสมกับไม้ไผ่หลายขนาดและไม้พื้นถิ่นอีกหลายชนิดเช่น ต้นเสม ต้นฝาดขาว- ฝาดแดง ต้นโกกวาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

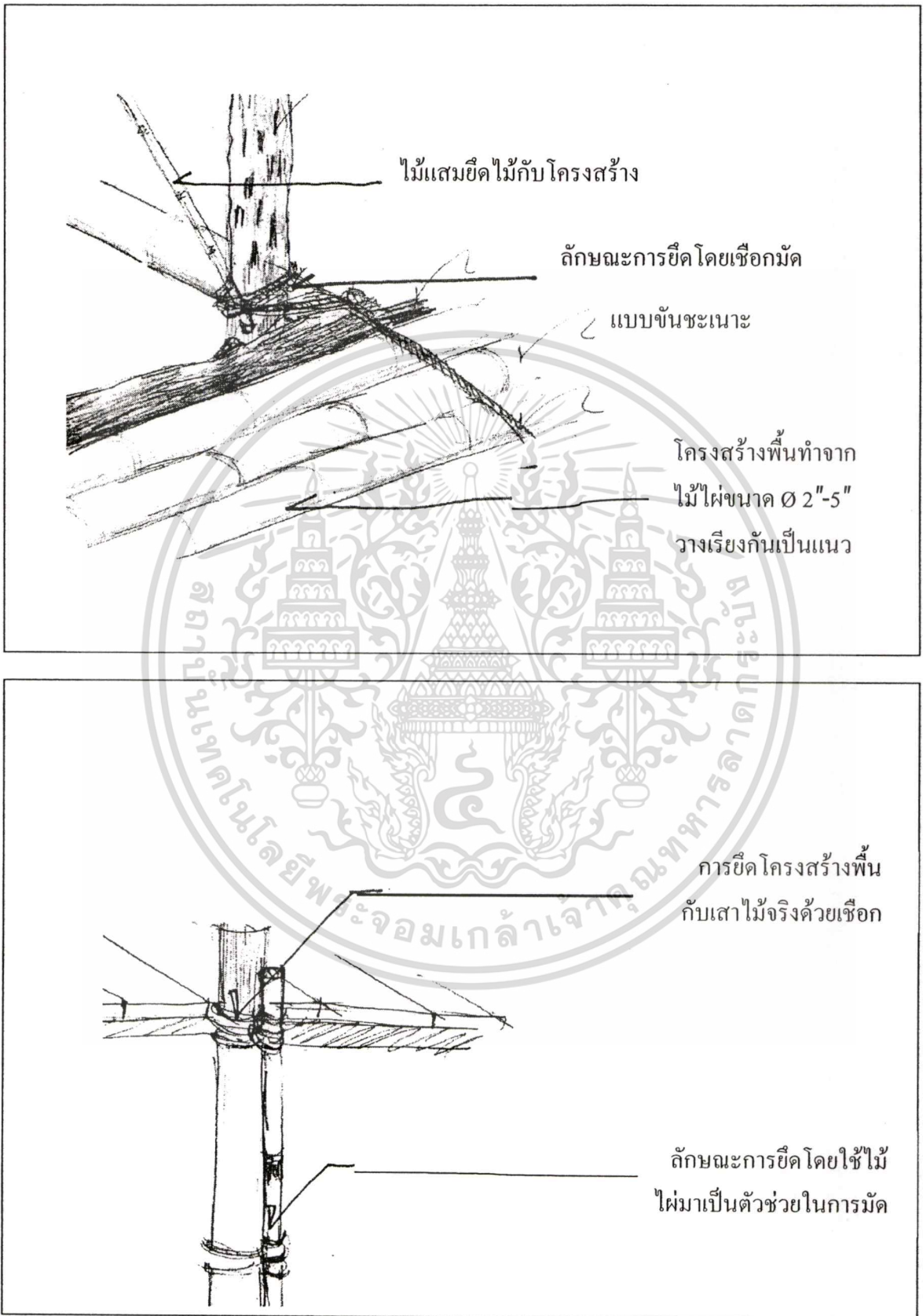

ภาพที่ 4.20 ส่วนเก็บอุปกรณ์และประกอบอาหารของลูกค้า และเป็นทีเก็บอุปกรณ์ประมง

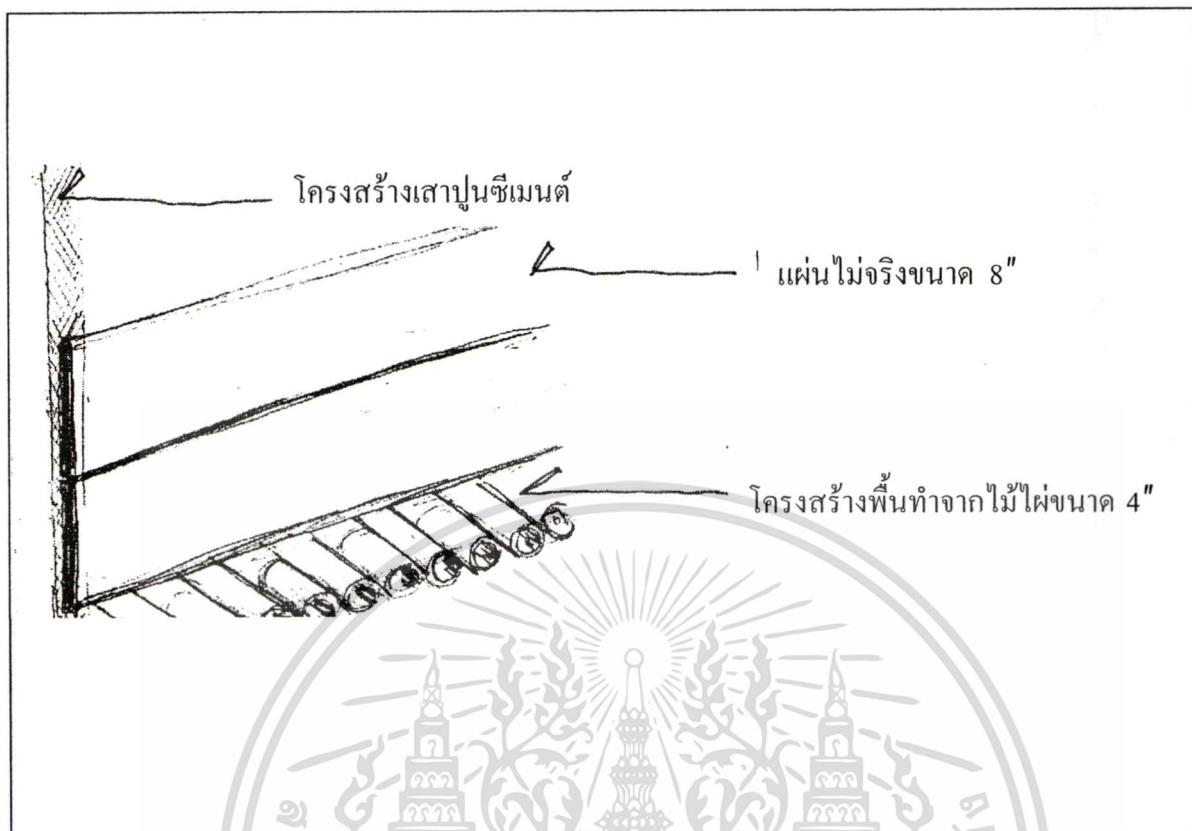
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ภาพที่ 4.21 ลักษณะการผ่าไม้ไผ่เพื่อยึดโครงสร้างไม้จริงนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายละเอียดของส่วนต่างๆ ลักษณะของโครงสร้างพื้น

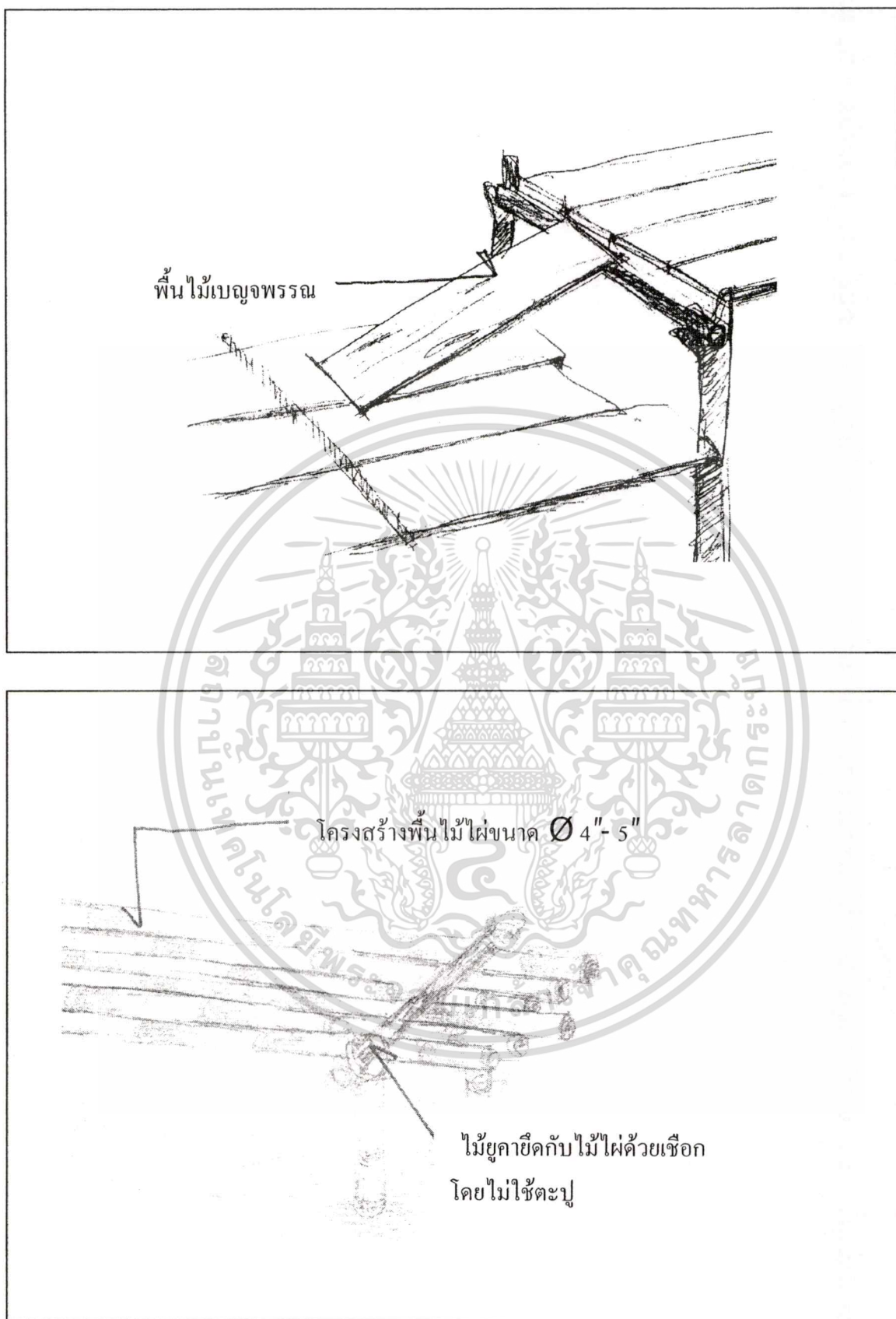
ภาพที่ 4.22 ลักษณะการยึดโดยใช้ไม้ไผ่มาเป็นตัวช่วยในการมัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เฉพาะในโครงการที่ขอใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

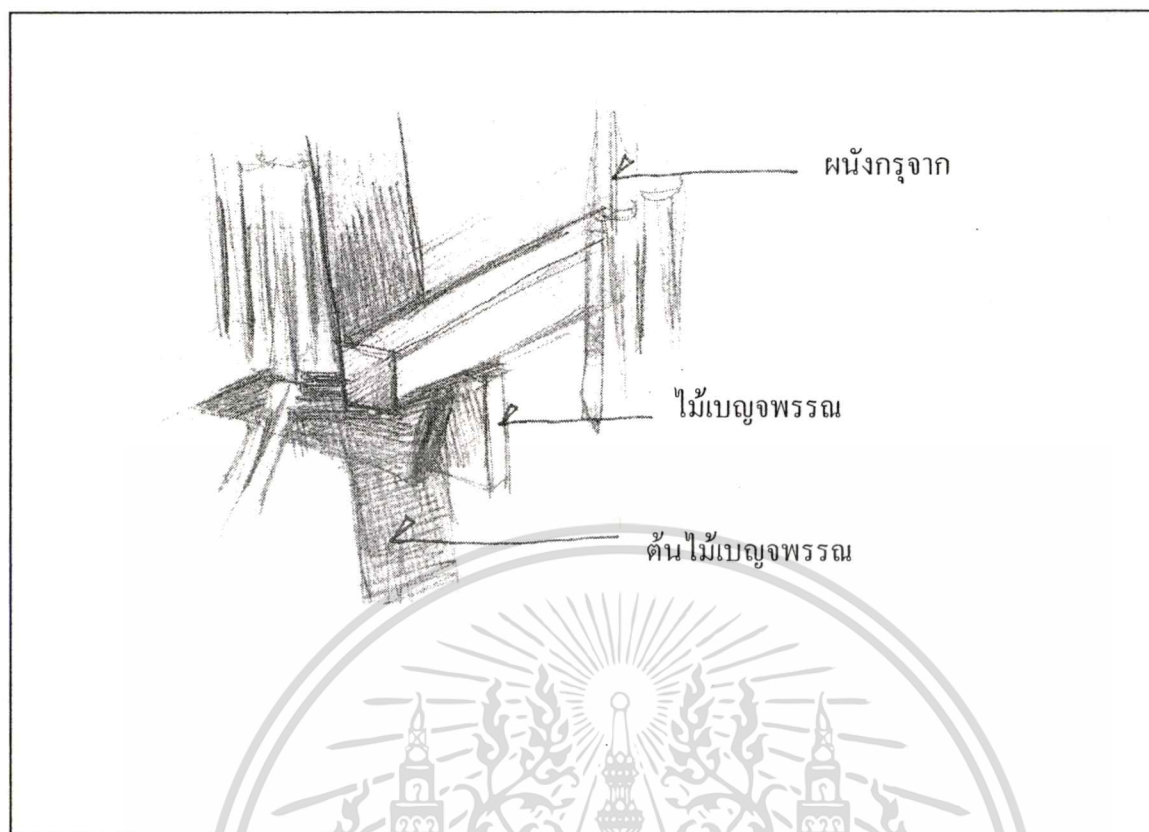
ภาพที่ 4.23 โครงสร้างพื้นทำจากไม้ไผ่ขนาด 4"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.24 ไม้ยูคาลิปตัสกับไม้ไผ่ด้วยเชือกโดยไม่ใช่ตะปู

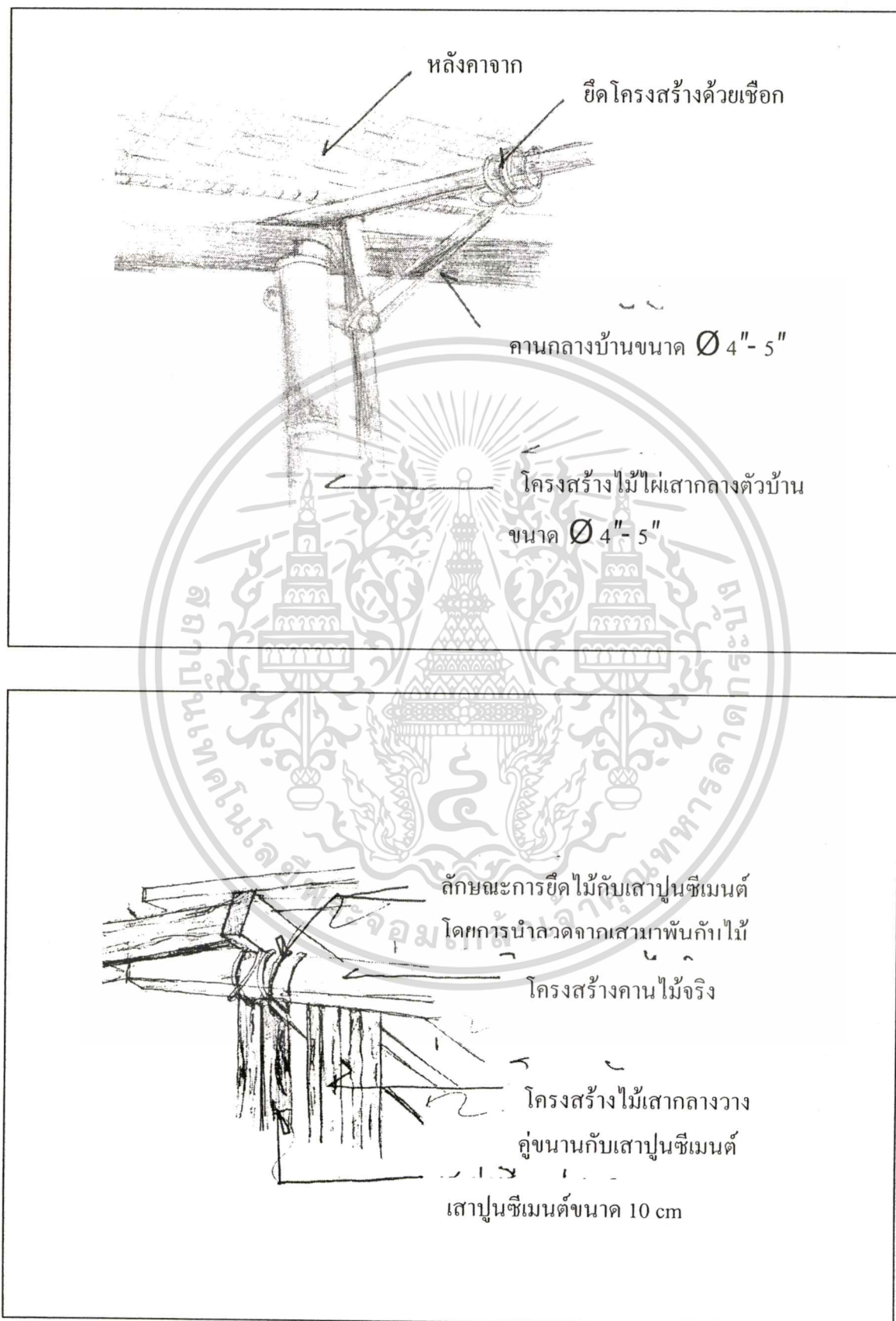
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

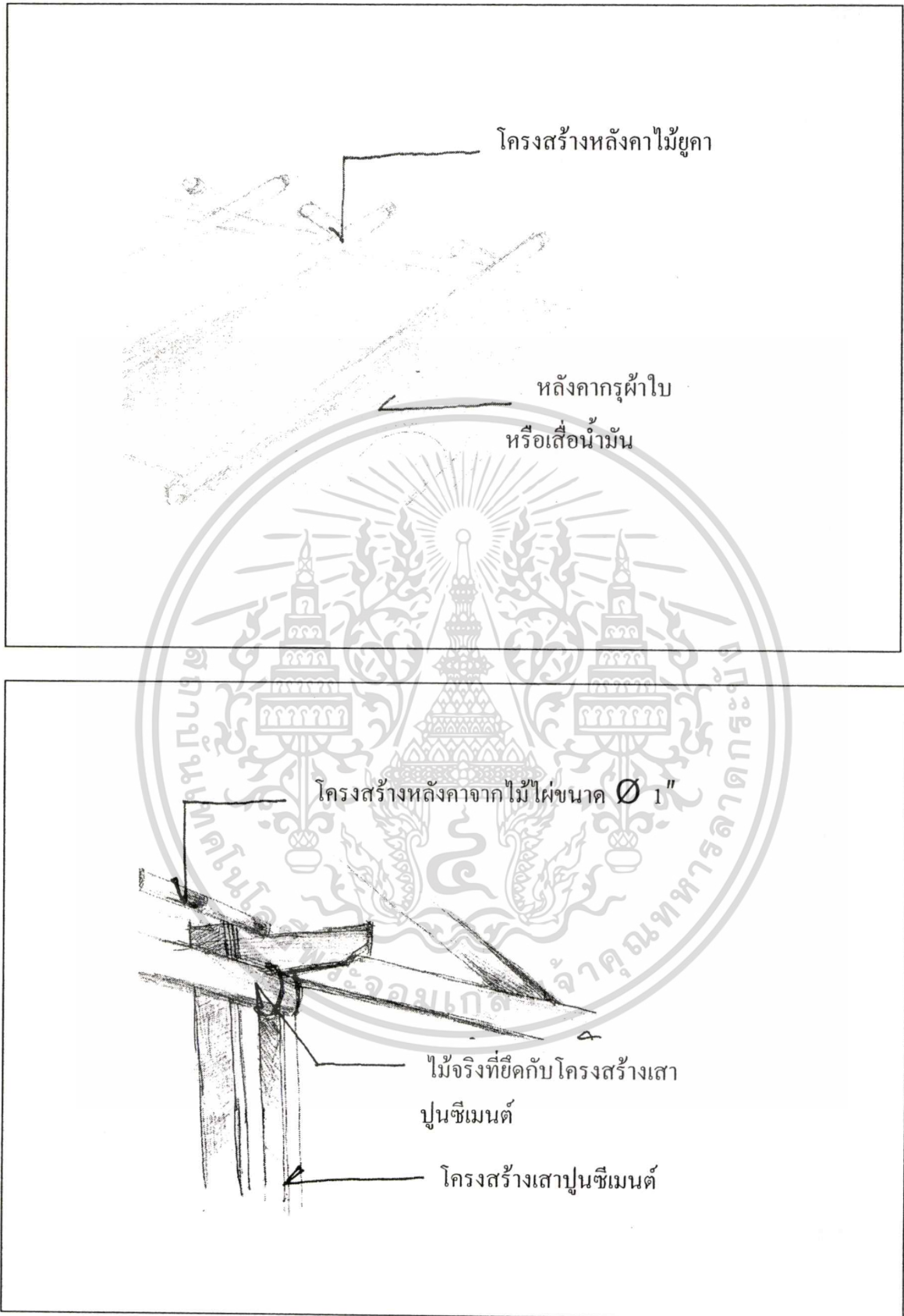
ภาพที่ 4.25 ฉันทกรูจาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะของโครงสร้างหลังคา

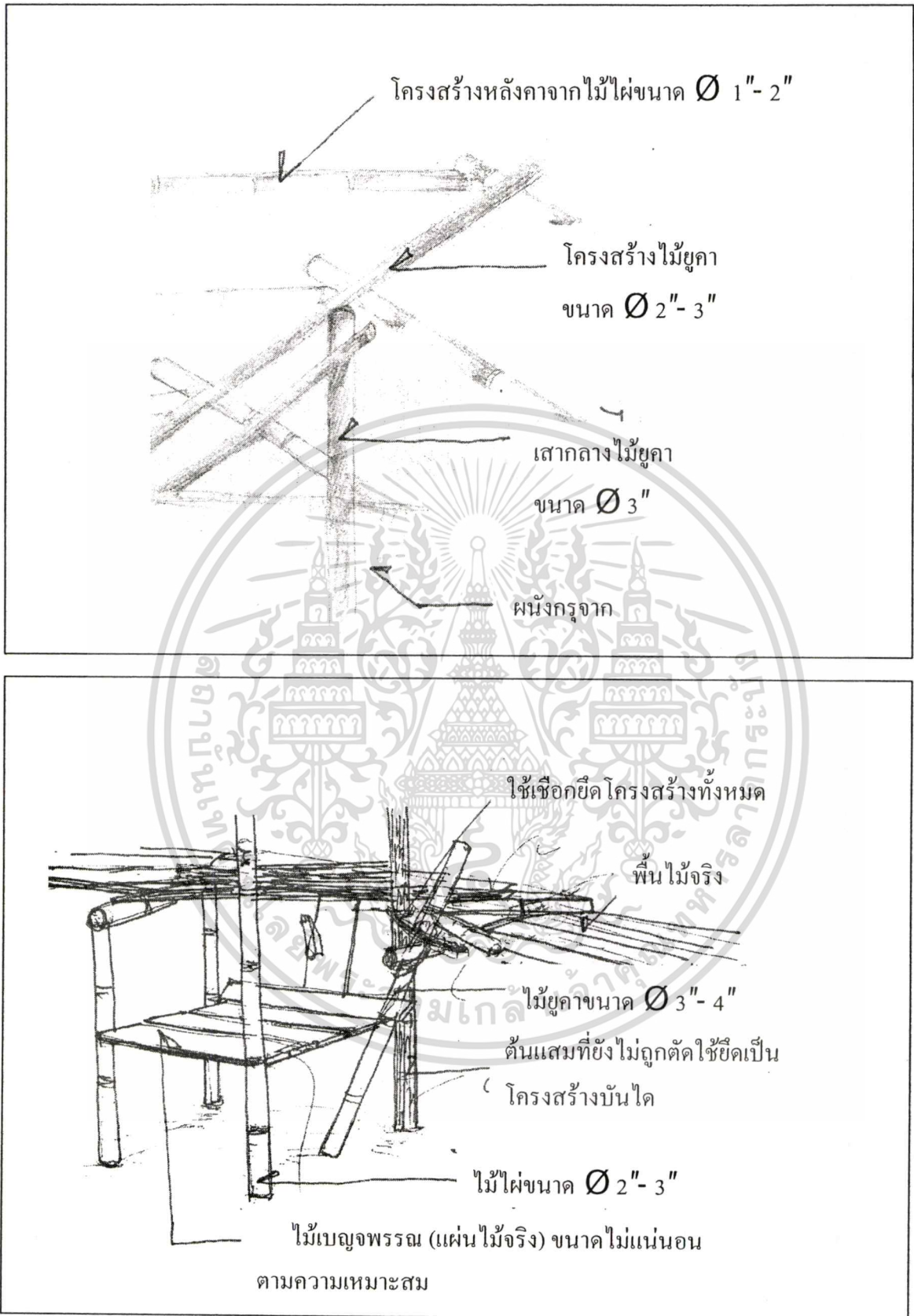

เอกสารนี้ **ภาพที่ 4.26** ลักษณะการยึดไม้กับเสาปูนซีเมนต์โดยการนำลวดจากเสามาพันกับไม้ **เน้นด้านการค้า**
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

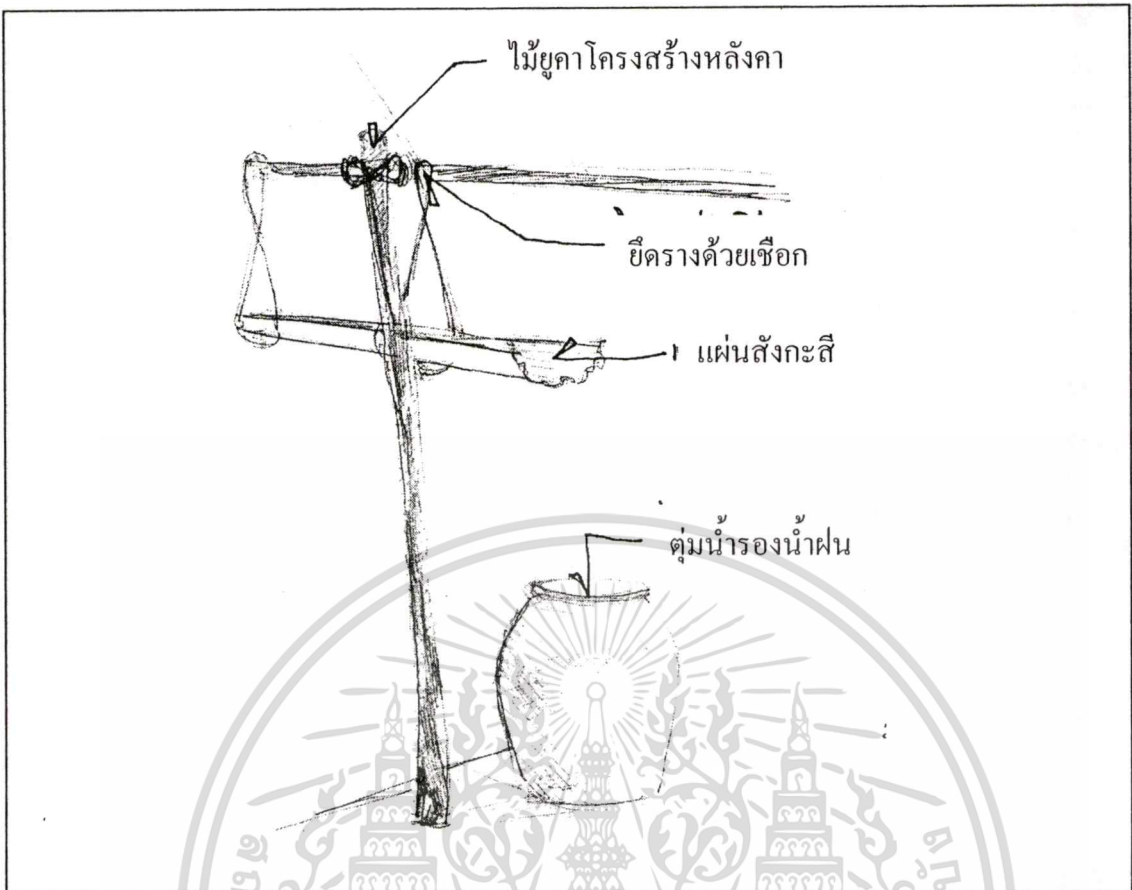
ภาพที่ 4.27 ไม้จริงที่ยึดกับโครงสร้างเสาปูนซีเมนต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.28 ลักษณะการใช้ประโยชน์จากสิ่งรอบข้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.29 ไม้ยูคา โครงสร้างหลังค้ายึดรางแผ่นสังกะสีด้วยเชือก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้ในพื้นที่ หลังคาจั่วมุ่งจากกับผ้าใบ หันหน้าจั่วไปทางทิศตะวันตก ผนังบ้านเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอน โครงสร้างเป็นไม้โก่งกาง ไม้แสม ไม้กวาดที่สามารถหาได้ตามท้องถิ่น

ตัวบ้านแบ่งเป็น 3 ส่วน ส่วนนอน 2 หลัง อีกส่วนเป็น หนา มีพื้นที่จอดเรือและพื้นที่เก็บอุปกรณ์การประกอบอาชีพ ซึ่งตัวบ้านเป็นโครงสร้างไม้ทั้งหมด ส่วนผนังมีการใช้วัสดุในการมุงจากที่เก็บจากข้างบ้าน

วัสดุก่อสร้างส่วนโครงสร้าง

ส่วนประกอบโครงสร้าง	ชนิดของวัสดุ	ขนาดของวัสดุ
เสาใต้	ไม้แสม	Ø 4" -5"
เสาราย	ไม้แสม	Ø 4" -5"
ช่อ	ไม้ไผ่	Ø 2" -4"
ตั้ง	ไม้ไผ่	Ø 4"
กบทุ	ไม้ไผ่	Ø 3"
อกไก่,แป	ไม้ไผ่	Ø 2 1/2"
ไม้ข่มหัวกลอน	ไม้ไผ่	Ø 2"
จันทัน	ไม้แสม	Ø 2 1/2" - 2"
กลอน	ไม้แสม	Ø 1 1/2" - 2"
สิ่งที่ยุงหลังคา	จากเป็นตับ, ฝ้ายาง	

พื้น ดินโคลนอยู่ในน้ำตลอดเวลา

ฝา ฝาด้านปิดล้อมตัวบ้าน 3 ด้านกรูจากแบบขัดตารางตลอด

การเจาะช่อง บ้านมีการเจาะช่องหน้าต่าง การให้แสงสว่างและระบายลมโดยที่ตัวบ้านเป็นลักษณะเปิดโล่งภายในสามารถมองออกมาภายนอกได้จึงมีอากาศถ่ายเทสะดวก

บริเวณอาบน้ำชักล้าง ใช้บริเวณติดกับตัวบ้านทางด้านหน้าของบ้านทิศตะวันตกและทิศใต้

การเก็บเสื้อผ้า ใช้เก็บโดยการแขวนกับผนังหรือกับราวไม้รวก

บริเวณแต่งตัว ใช้กระเงานแขวนกับเสาหรือผนัง

อายุของบ้าน สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2540 เป็นเวลา 10 ปีมาแล้ว ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลง

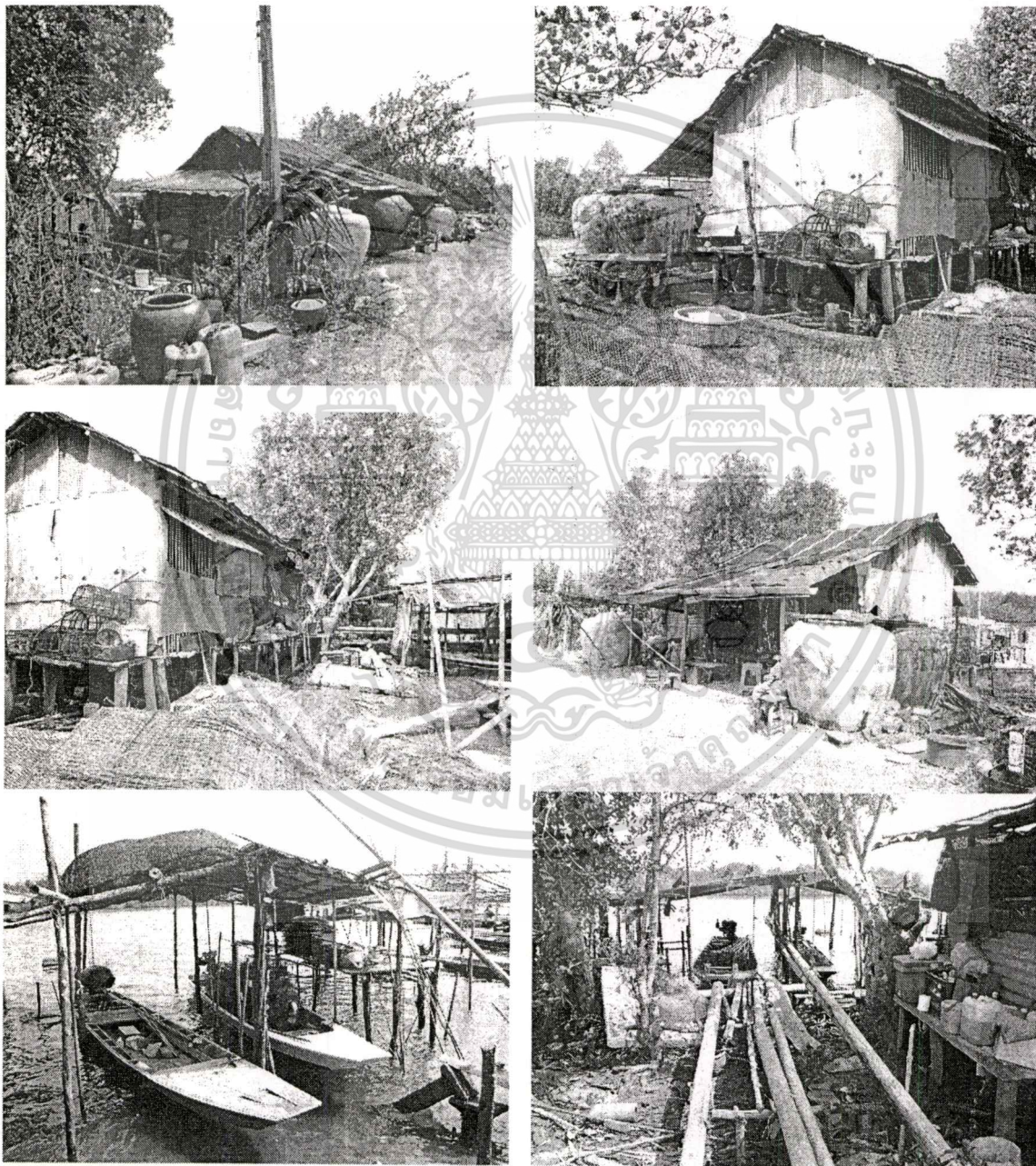
พื้นที่ใช้สอยของบ้าน = 63 ตารางเมตร = 100%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. บ้านเลขที่ 4/1 หมู่ที่ 2 ตำบล โขม่ง อำเภอเมือง ทำใหม่ จังหวัดจันทบุรี
รายละเอียดในการสำรวจและสัมภาษณ์

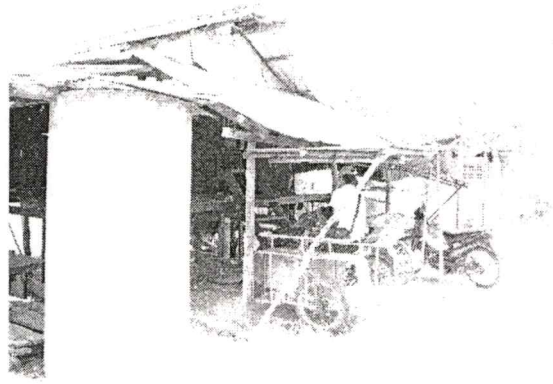
เจ้าของบ้าน คือ คุณลุงต๋อน สุทธิพร อายุ 70 ปี ตั้งถิ่นฐานอยู่ที่นี้มาประมาณ 7-8 ปี ปัจจุบันมีสมาชิกในครอบครัว 8 คน ลุงต๋อนออกทะเลหาปลา ส่วนป่าเลี้ยงหลาน ปัจจุบันลุงกับป้าอยู่ด้วยกันตามลำพัง ส่วนอาหารจะเป็นของทะเลที่หามาได้นำมาตาก แล้วเก็บใส่ตู้เย็นเอาไว้ เพื่อทานวันที่สำรวจ วันพฤหัสบดีที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550 เวลา 13.00- 14.20 น.

ขนาดบริเวณบ้าน 6.20 เมตร x 6.50 เมตร

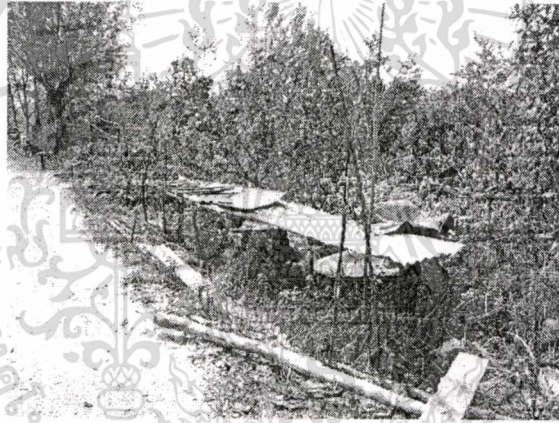
ภาพที่ 4.30 แสดงบรรยากาศโดยรวม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.31 แสดงบรรยากาศห้องส้วม

ส้วม ไม่มีส้วมภายในตัวบ้านจะต้องไปใช้บ้านลุ่มยอด ห่างจากบ้านเป็นระยะ 7.50 เมตร

ภาพที่ 4.32 แสดงบรรยากาศต้นไม้

ประเภทของไม้ยืนต้นบริเวณบ้าน ทางด้านทิศตะวันออกและทิศใต้มีต้นเสม

จำนวนหนาแน่น

ขนาดเรือน เป็นเรือนแบบบ้านประมง(ชน้ำ) วางแปลนหันแกนไปตามทิศตะวันออกทิศตะวันตกหรือวางตามตะวัน

ความยาว บ้านมีแนวเสา 3 ห้อง ระยะห่างระหว่างห้องเสาดังนี้ 2.50 เมตร , 2.50 เมตร 1.50 เมตร รวมความยาวทั้งหมด 6.50 เมตร มีเสาดัด 4 แนวเสา แนวเสาแต่ละแนวประกอบด้วยระยะห่างระหว่างเสาราย , มีเสาดัดอยู่กึ่งกลาง

ความกว้าง(SPAN) ระยะช่วงกว้างของเสาราย 2.50 เมตร

ระยะความกว้างของบ้าน (SPAN) 6.50 เมตร

ความสูง ความสูงจากพื้นถึงใต้ท้องเรือ 2.00 เมตร

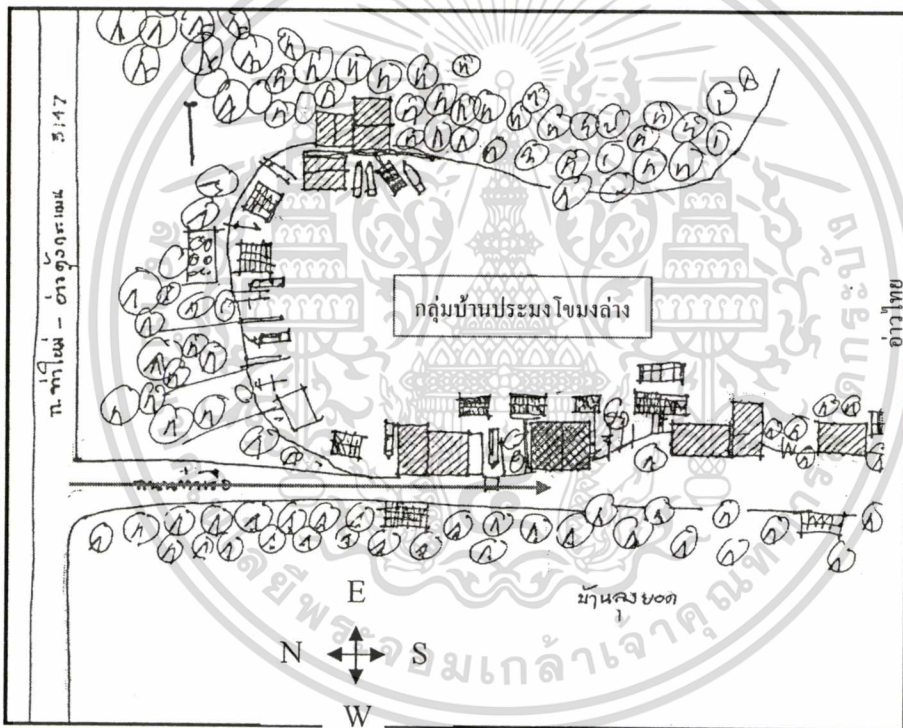
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพปัจจุบันของบ้าน

เป็นบ้านไม้ชั้นเดียวปลูกติดทะเลส่วนทางเข้าติดกับพื้นดิน เป็นอาคารยกพื้นเนื่องจากด้านหลังของบ้านเป็นที่จอดเรือ และสวนใต้ถุนบ้านเป็นที่เก็บอุปกรณ์จับปลาและไม้ไผ่

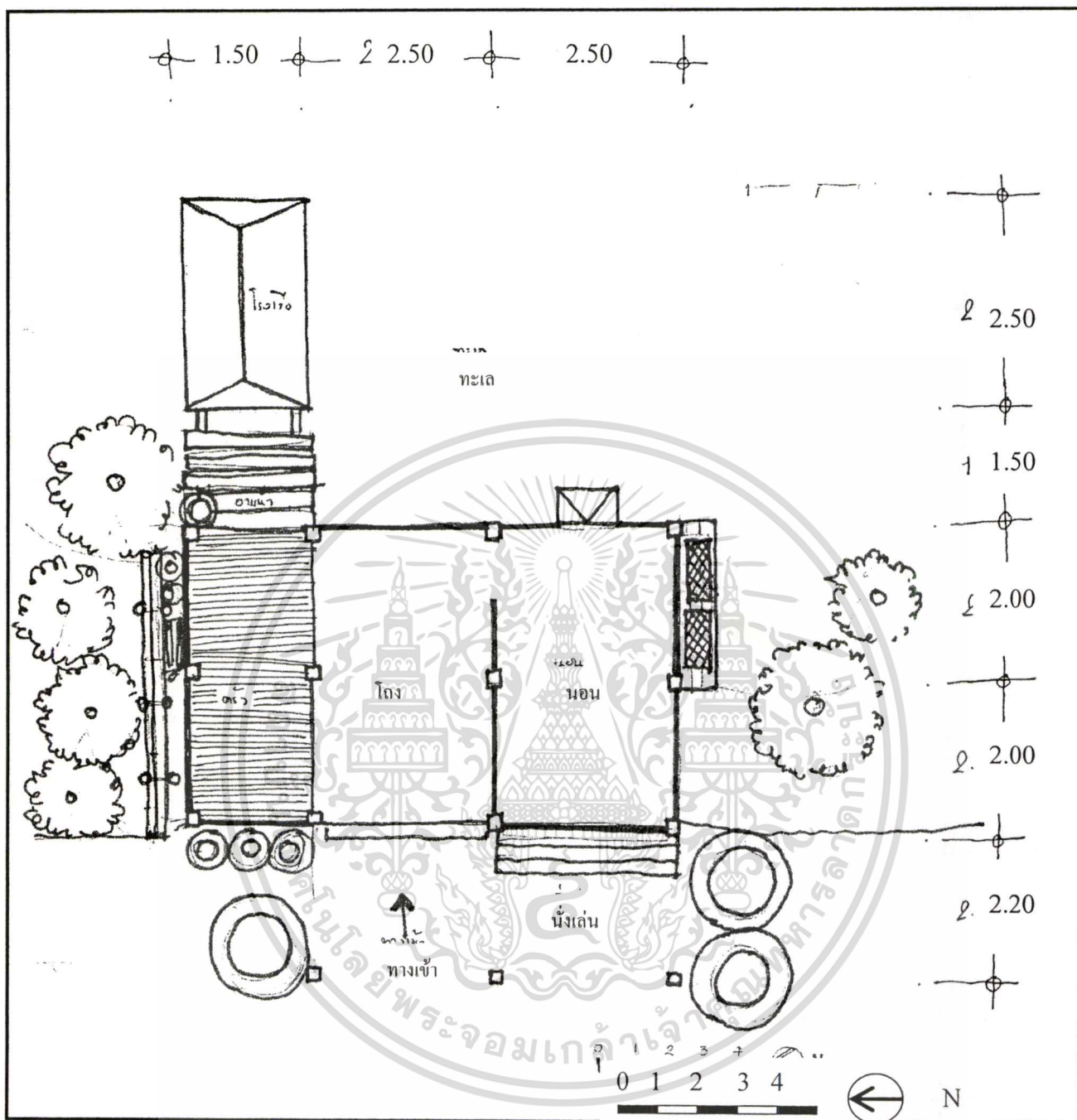
สภาพทางภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นอ่าวที่เชื่อมติดกับทะเล น้ำทะเลมีความนิ่ง ตัวบ้านติดกับทะเล สภาพภูมิอากาศ มีลักษณะร้อนชื้น อุณหภูมิ ภายในตัวบ้าน 31.0 องศา ภายนอกตัวบ้าน 31.5 องศา ความชื้นสัมพัทธ์ภายในตัวบ้าน 59.9% RH ภายนอกตัวบ้าน 60.1% RH

แหล่งน้ำของหมู่บ้าน ไม่มีบ่อเก็บน้ำ ส่วนใหญ่ชื้อน้ำจากรถมาขายเพียงวละ 80 บาทต่อ 1000 ลิตร แกลลอนละ 10 บาท ในหน้าฝนจะเก็บน้ำใส่โอ่งน้ำเพื่อบริโภค

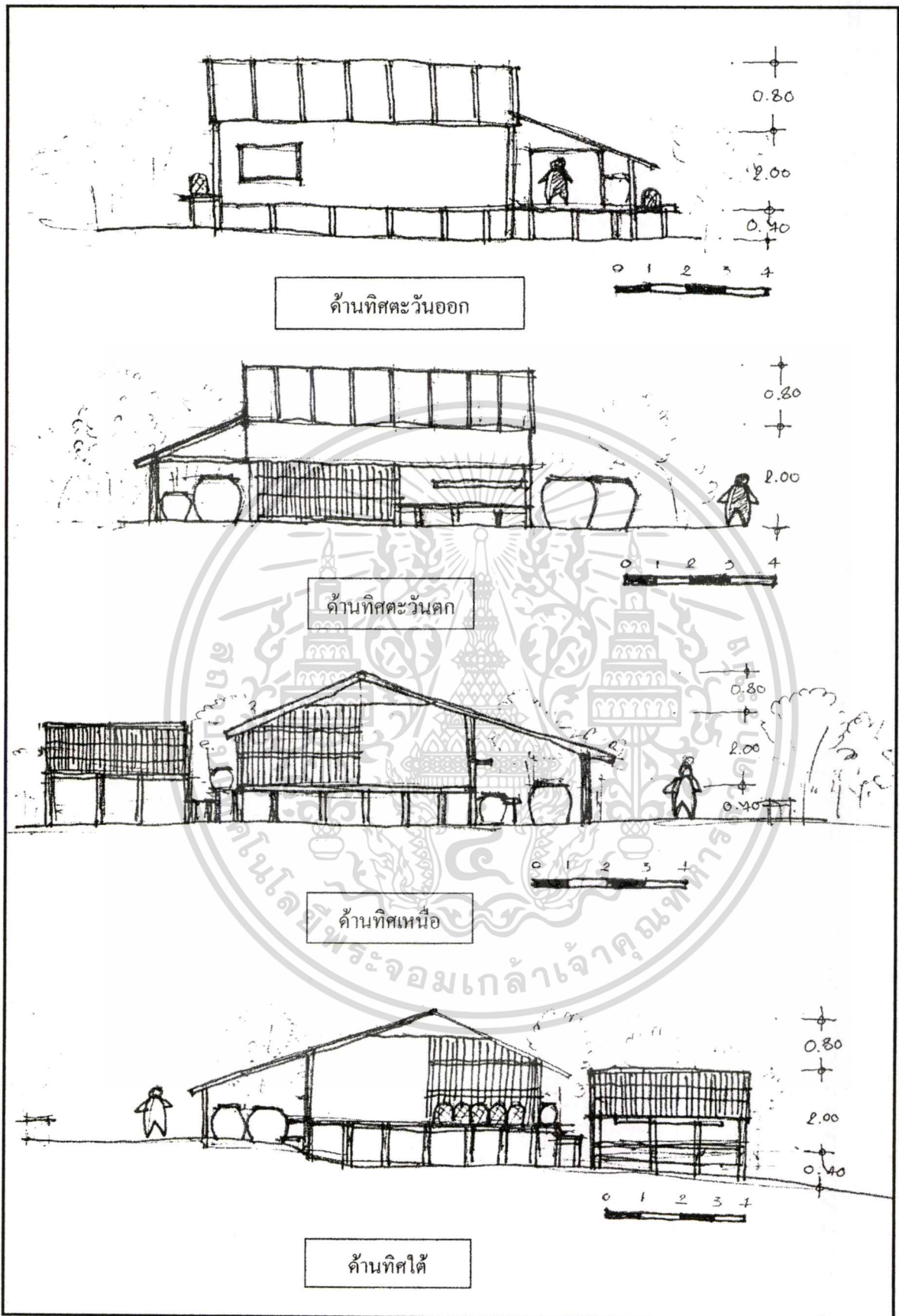
ภาพที่ 4.33 ผังบ้านลุงต๋อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

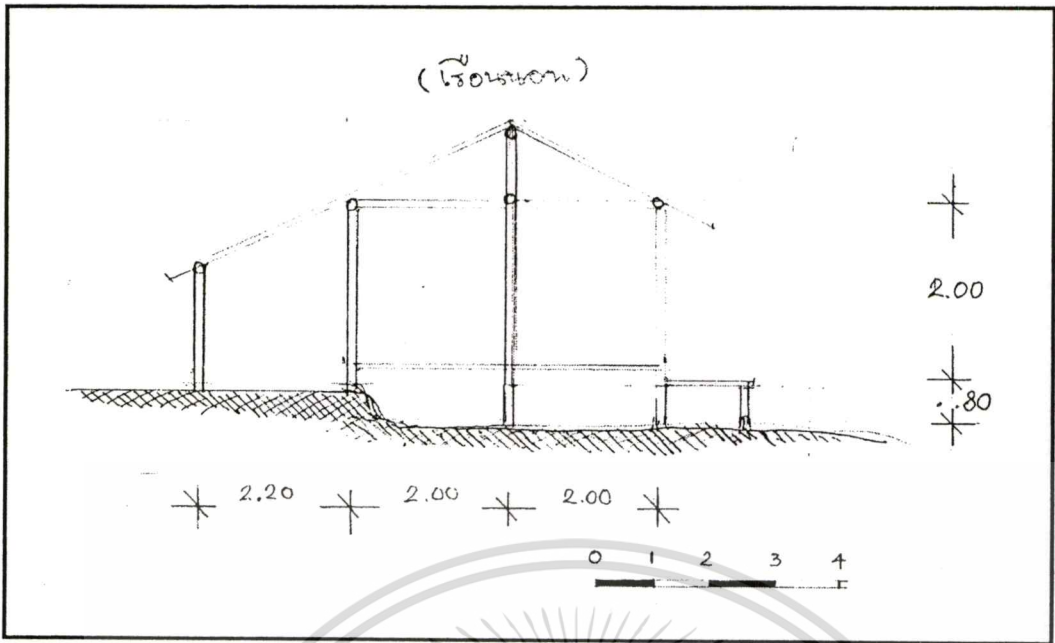
ภาพที่ 4.34 แปลนผังบ้านลุงต๋อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

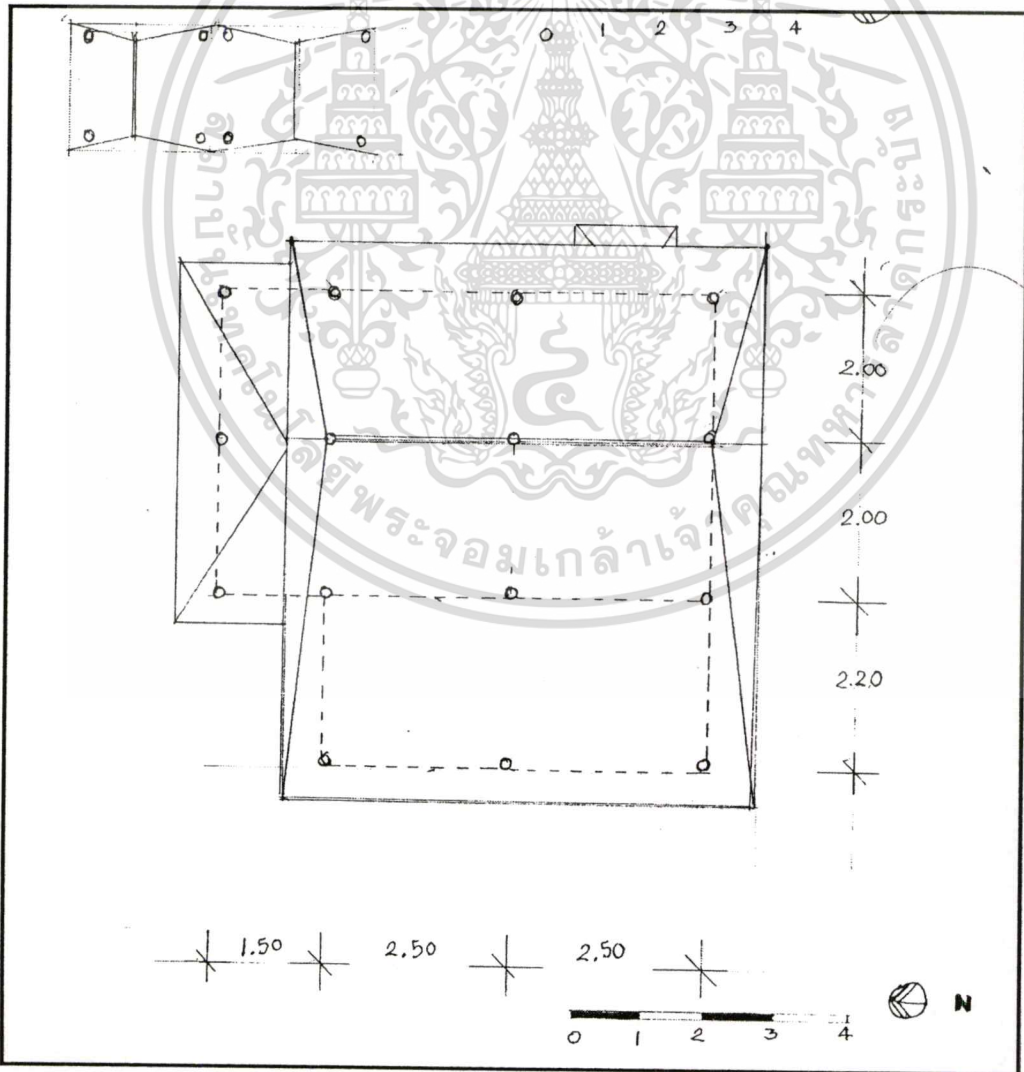

ภาพที่ 4.35 รูปด้านบ้านลุงต๋อน

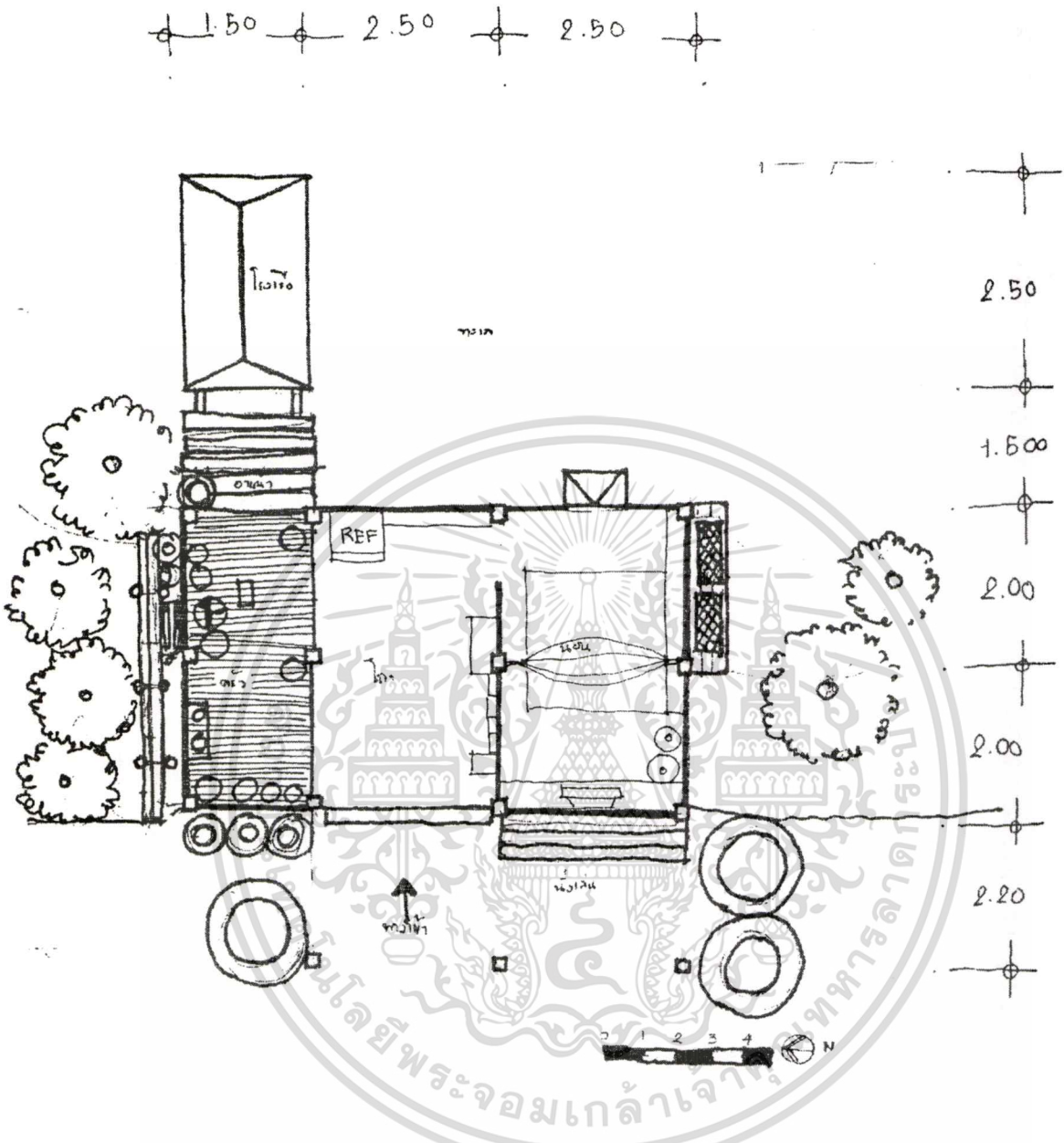
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.36 รูปตัดภายในบ้านลุงต๋อน

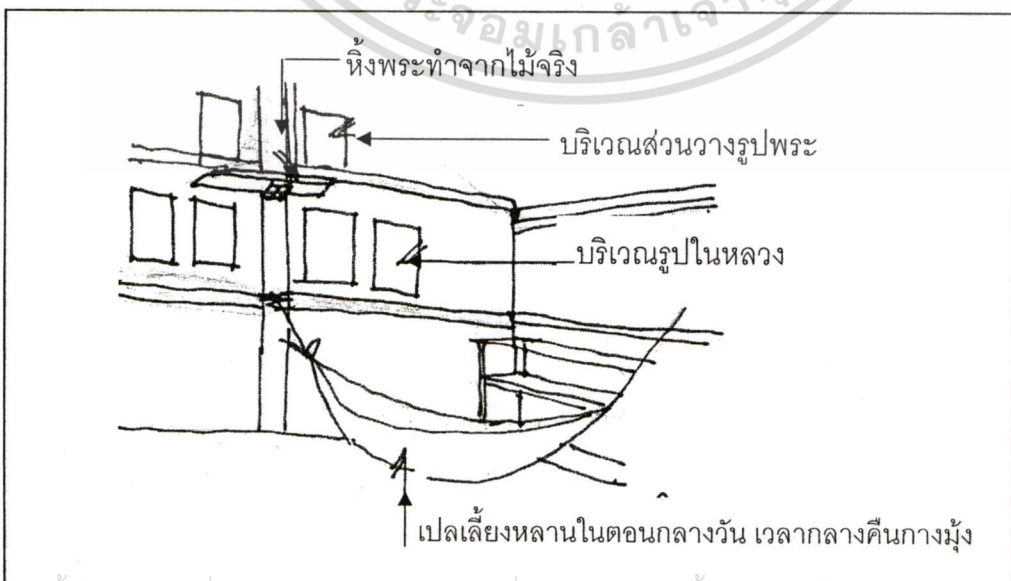
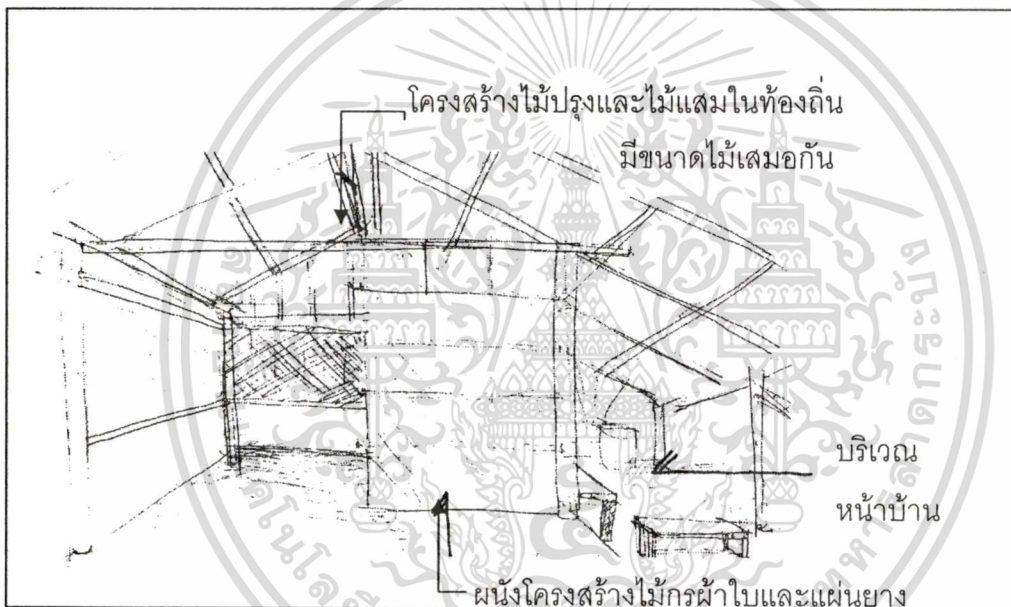
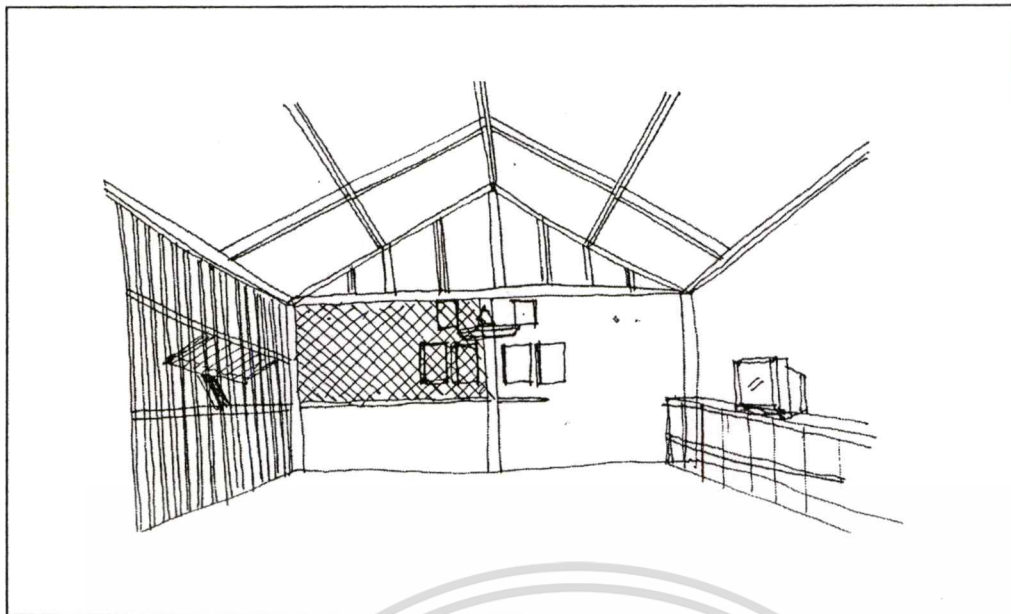

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับภาพที่ 4.37 ผังหลังค้ำบ้านลุงต๋อน ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

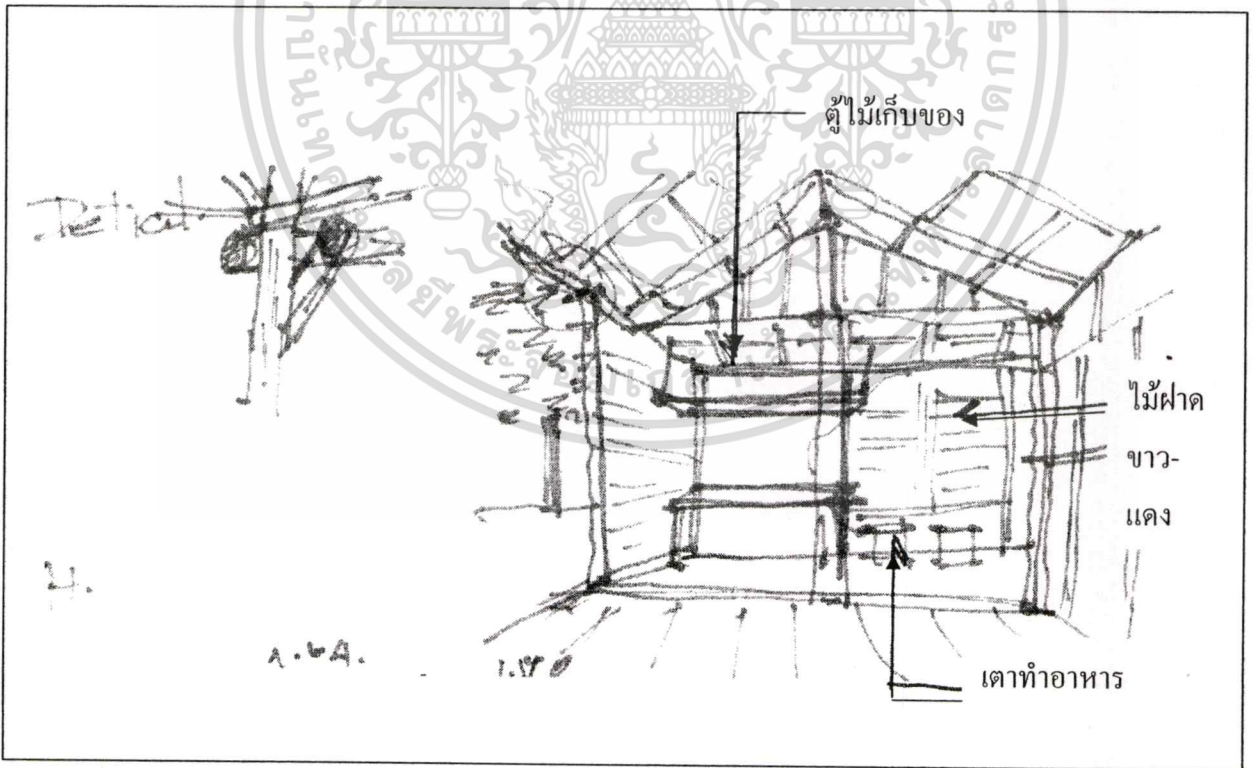
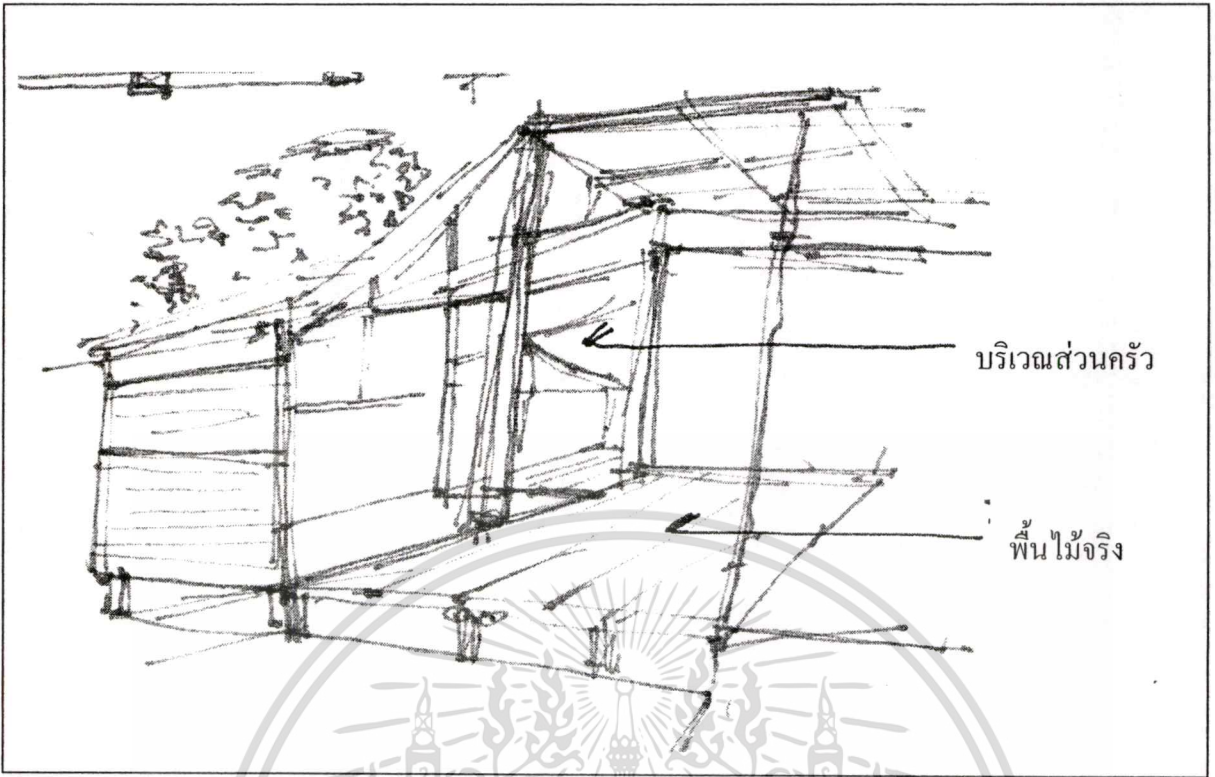

ภาพที่ 4.38 ผังการใช้พื้นที่ใช้สอยภายในบ้านลูกต๋อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

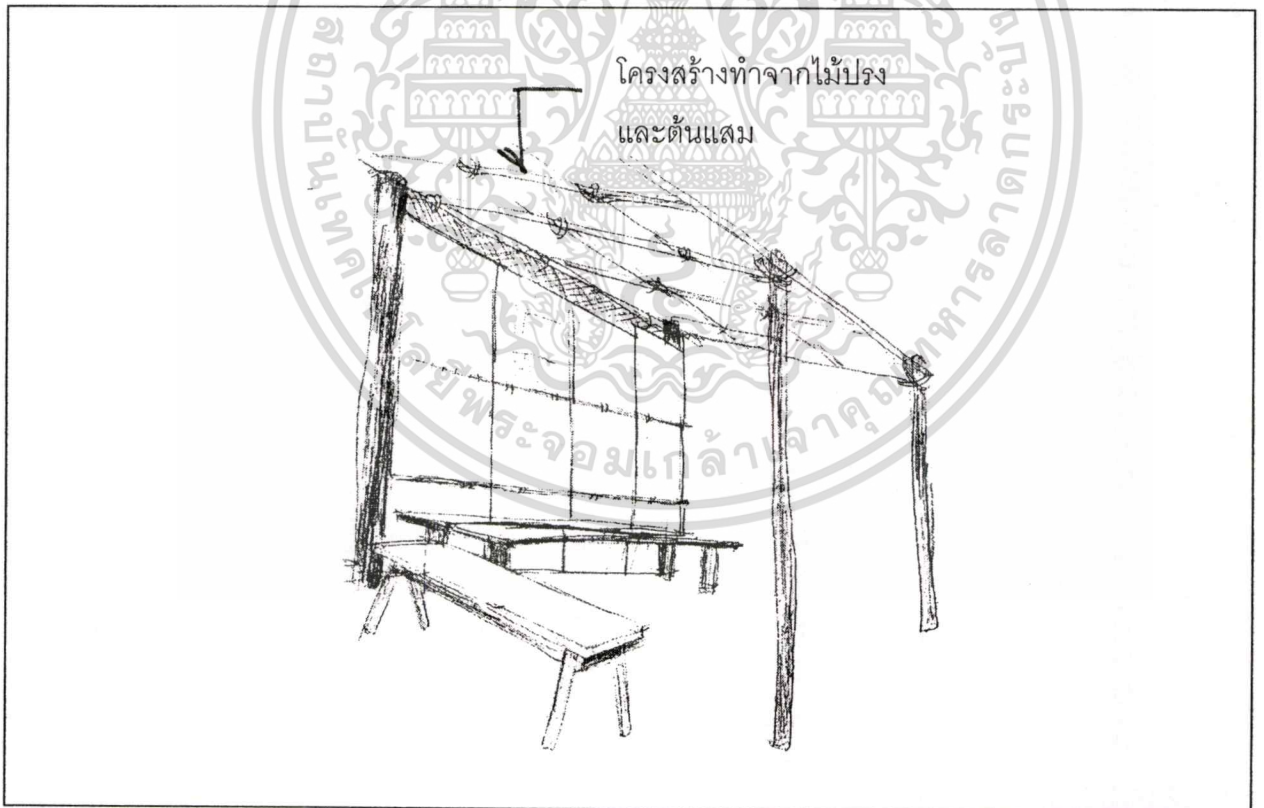
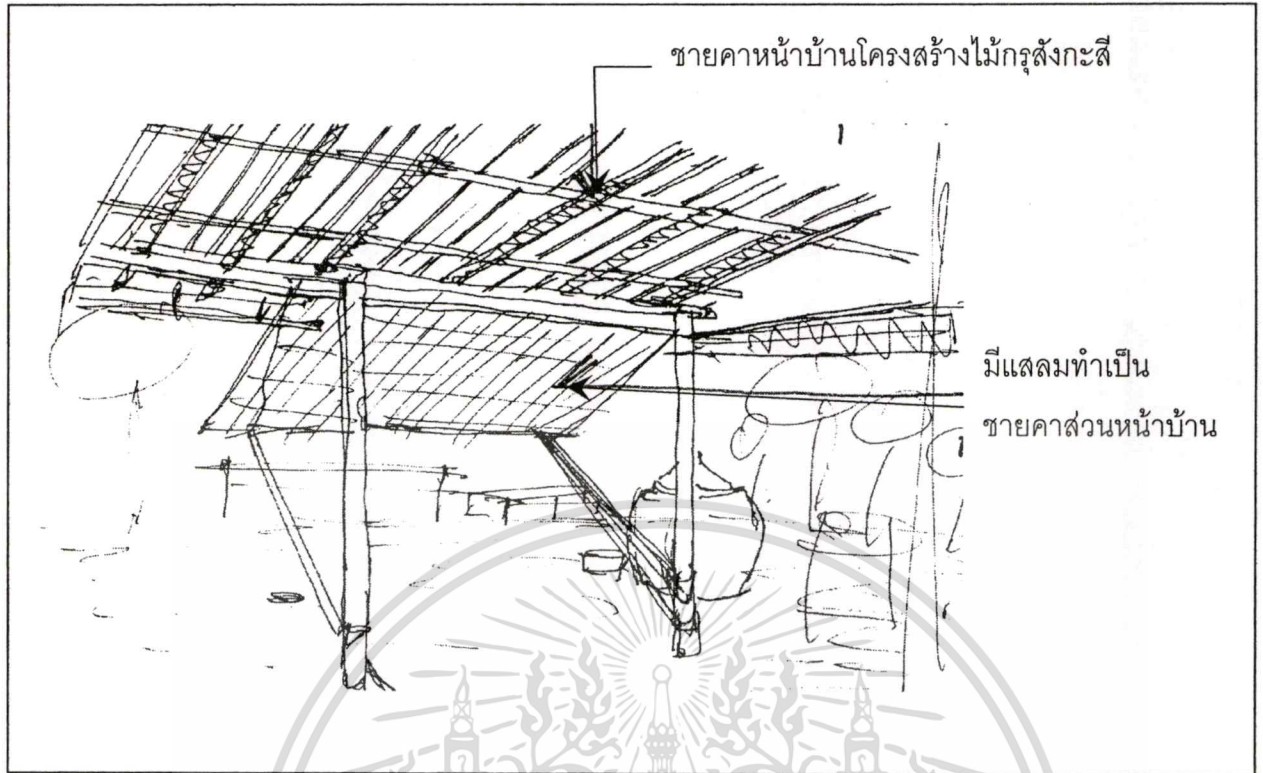

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ภาพที่ 4.39 โครงสร้างภายในมีการกันแบ่งพื้นที่ส่วนนอนกับส่วนโถงนั่งเล่นและทานอาหาร
 อย่างเป็นสัดส่วนชัดเจน

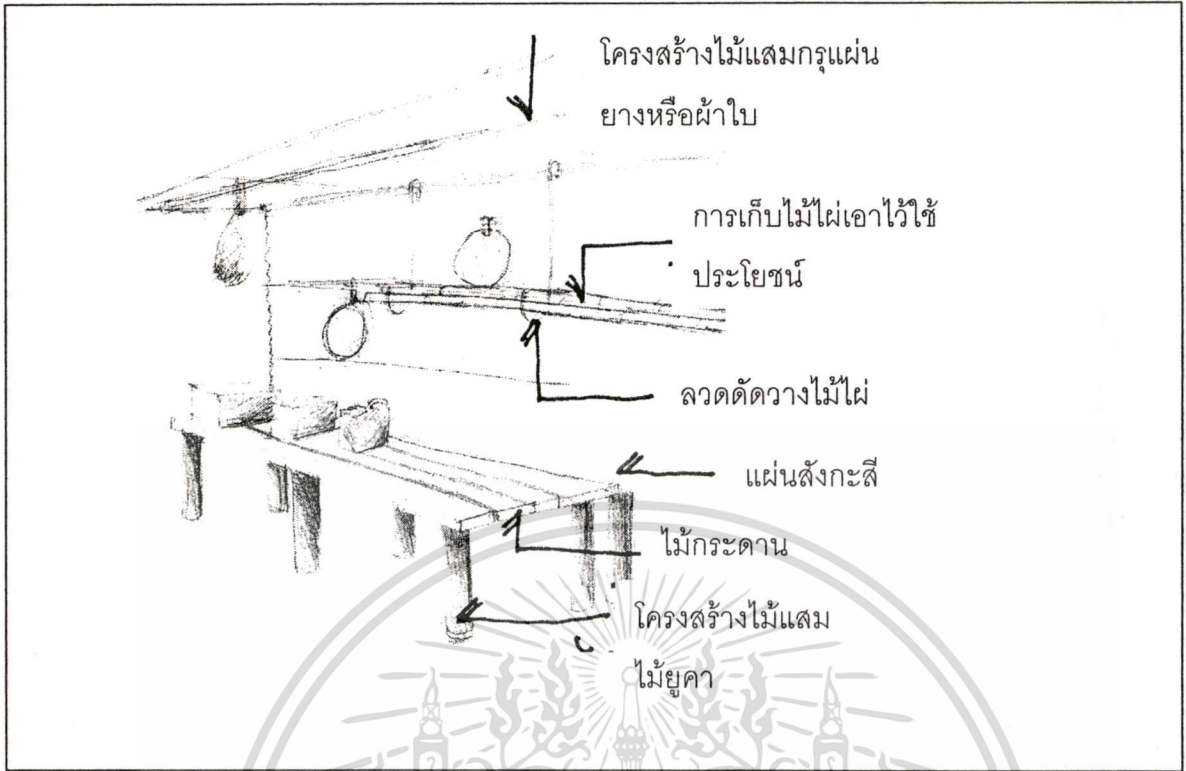
ภาพที่ 4.40 ทศนิยมภาพภายในส่วนครัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

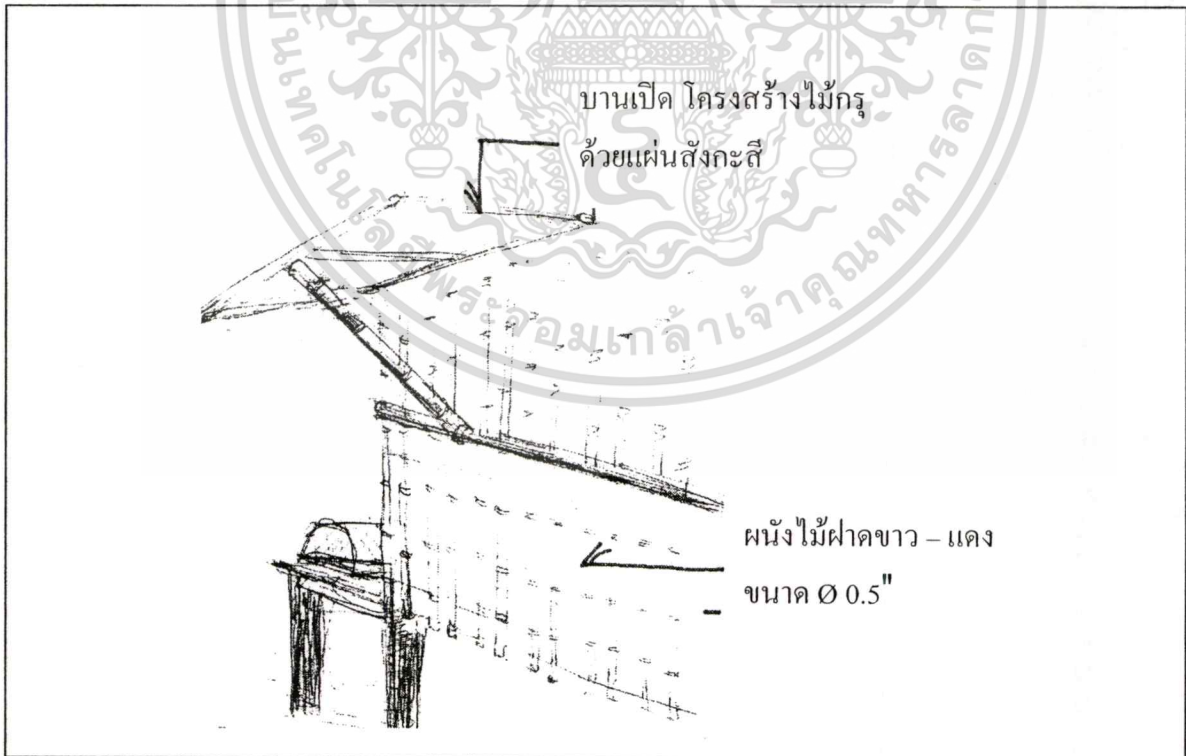

ภาพที่ 4.41 ชายนคานหน้าบ้านโครงสร้างไม้กรุดังกะตี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

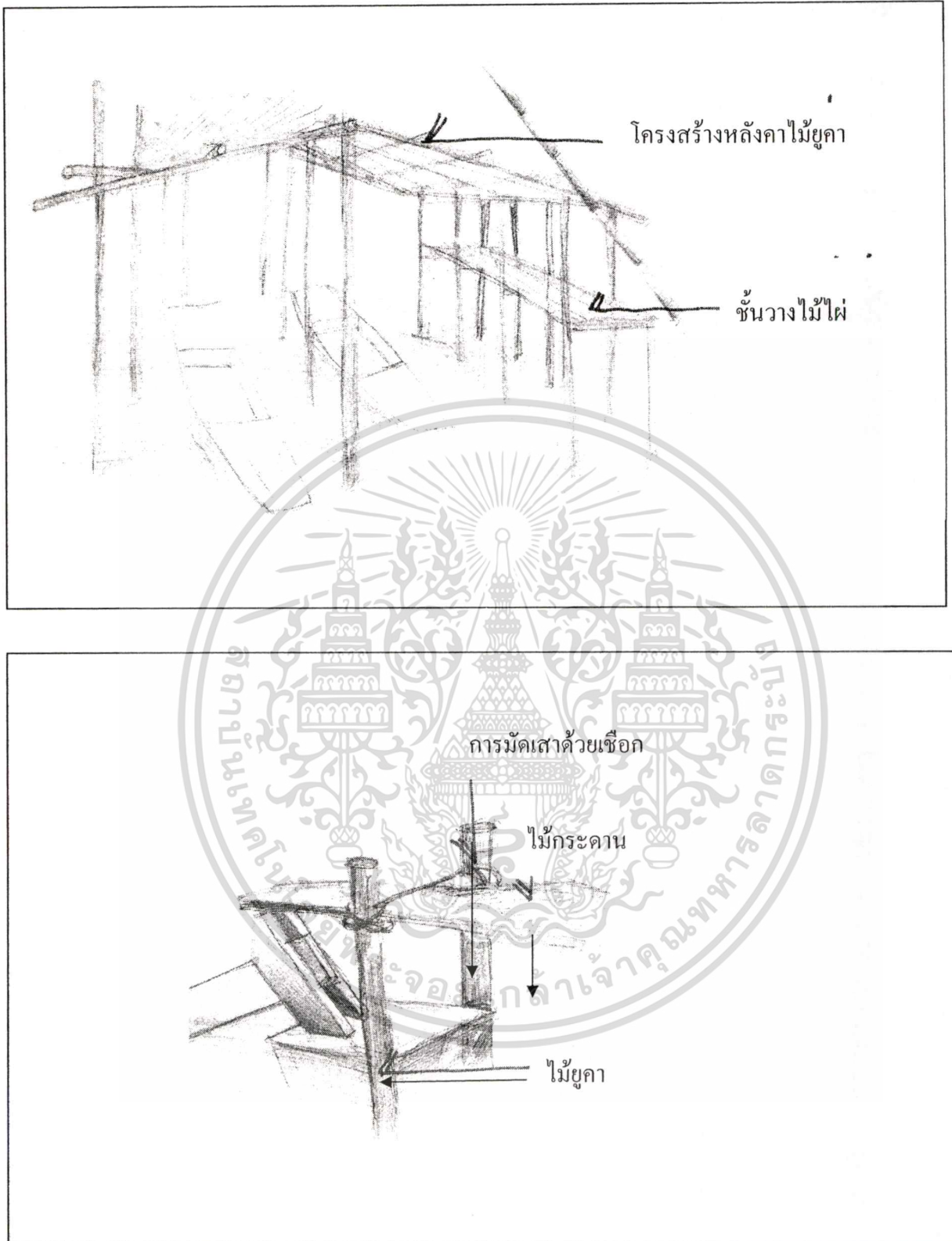

ภาพที่ 4.42 แสดงพื้นที่เก็บอุปกรณ์ส่วนหลังบ้าน

ภาพที่ 4.43 แสดงพื้นที่บ้านกระทงส่วนหลังบ้าน

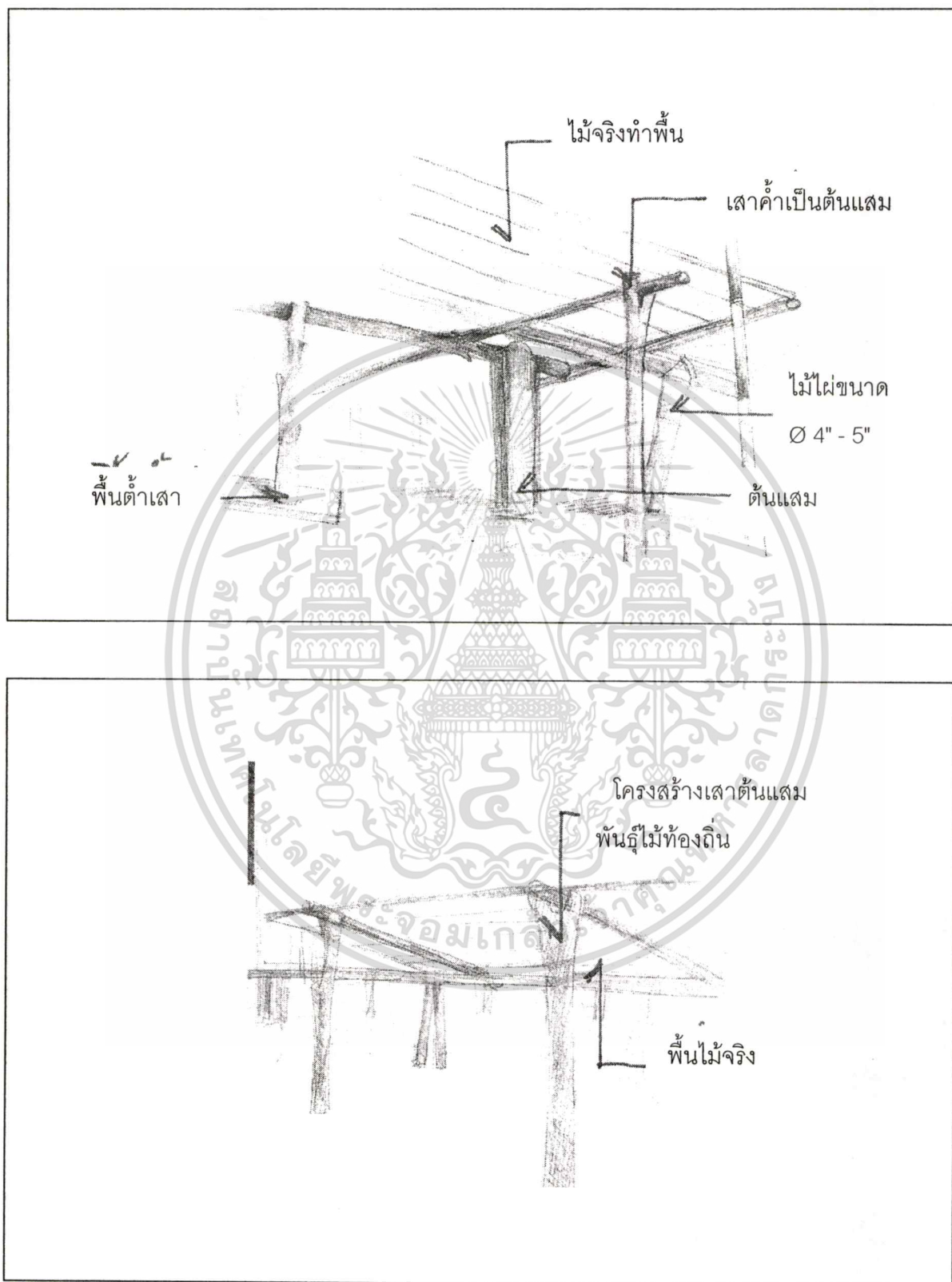
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.44 แสดงพื้นที่จุดเรือส่วนหลังบ้าน

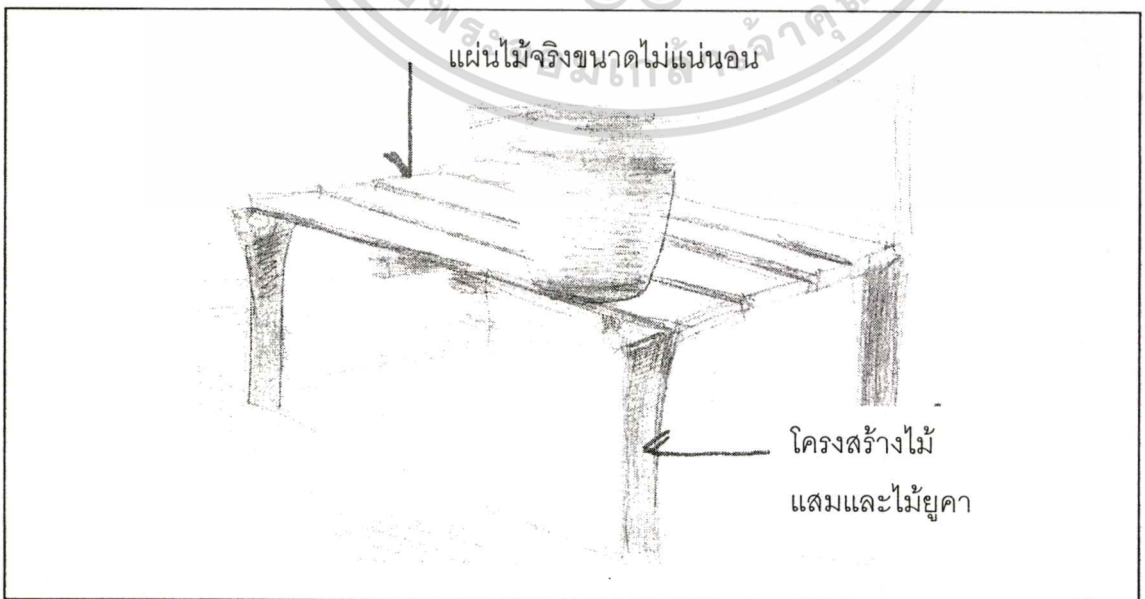
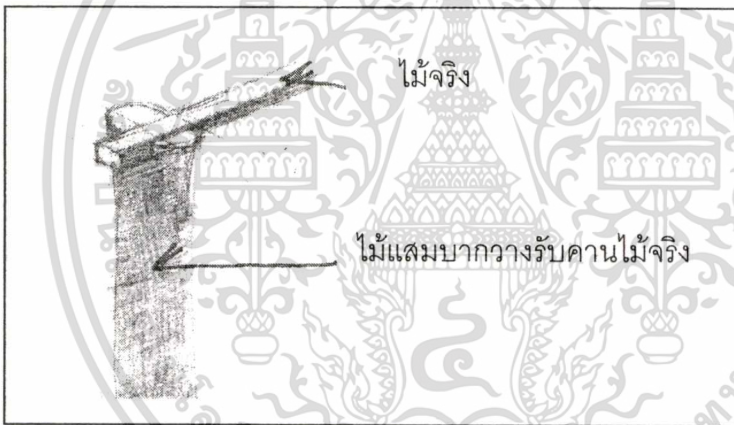
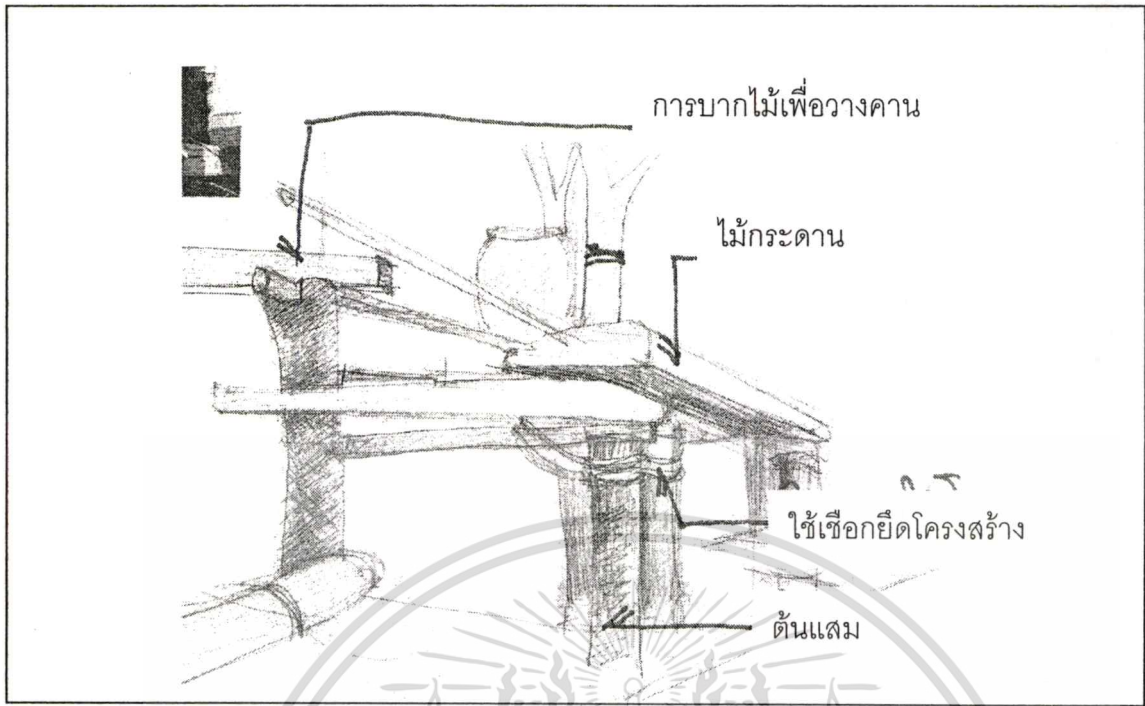
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างต่อมอกับส่วนพื้นบ้าน

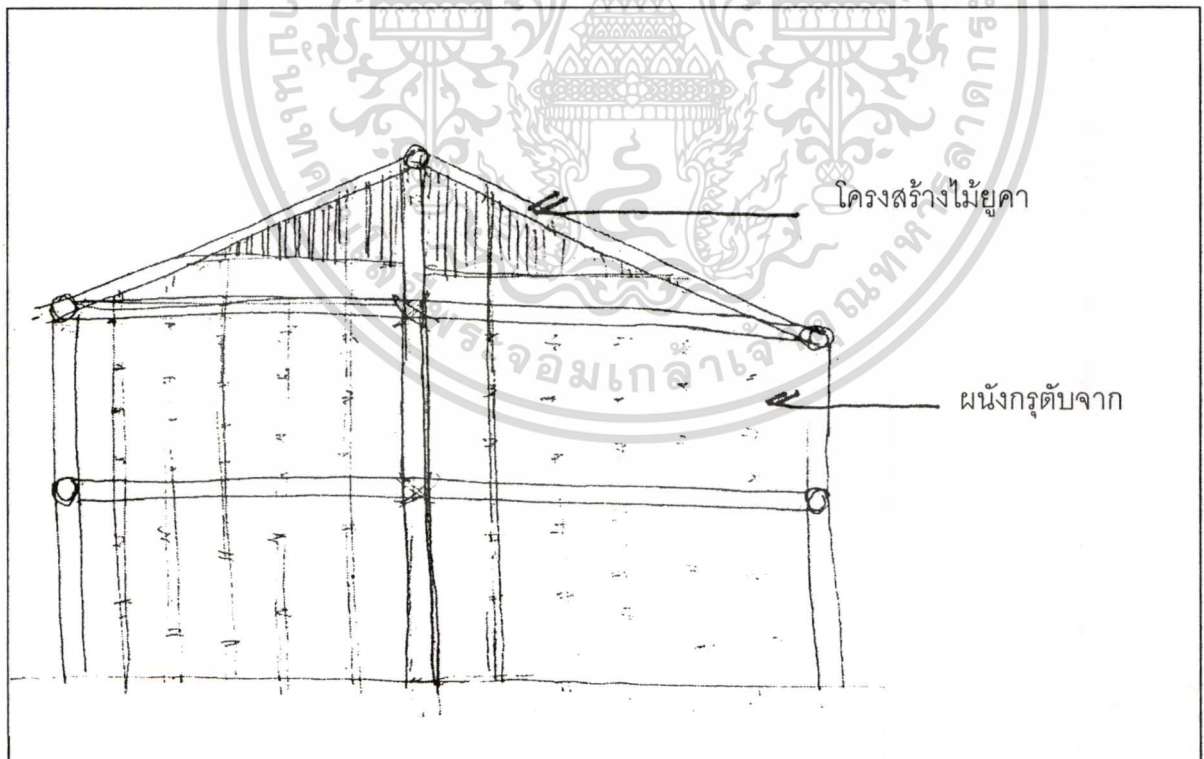
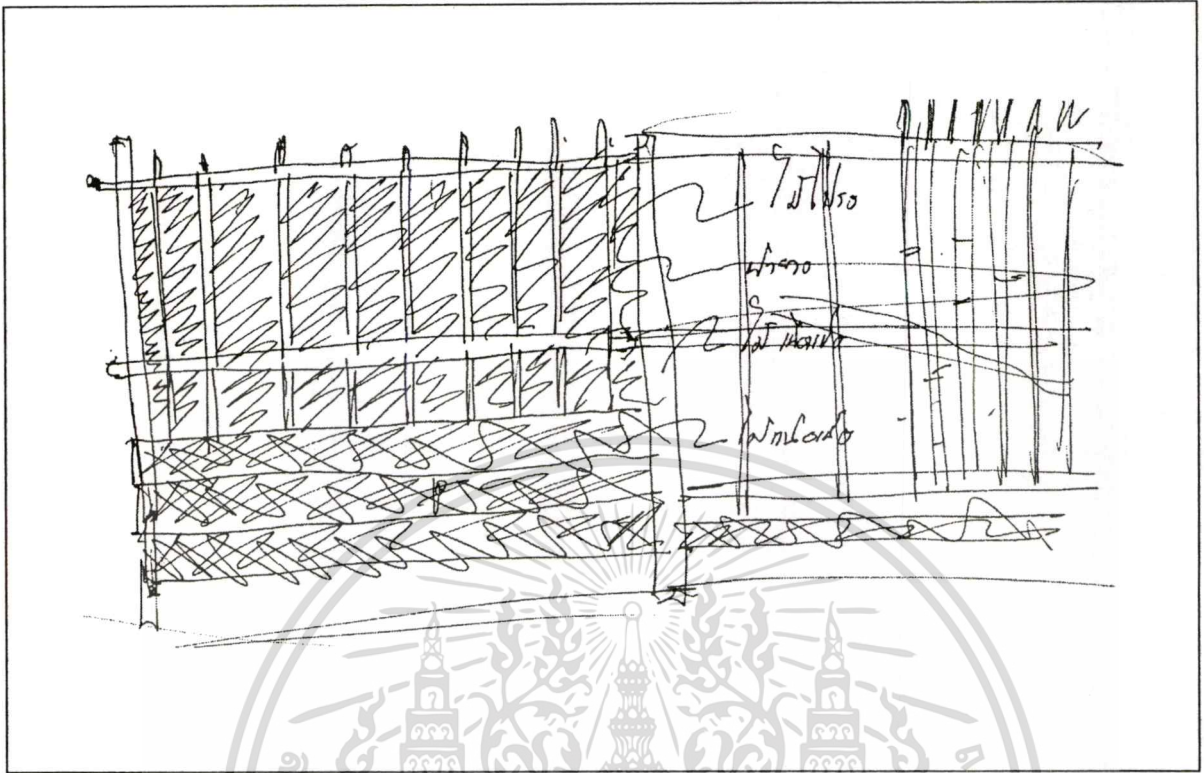
ภาพที่ 4.45 แสดงพื้นที่ใต้ถุนอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

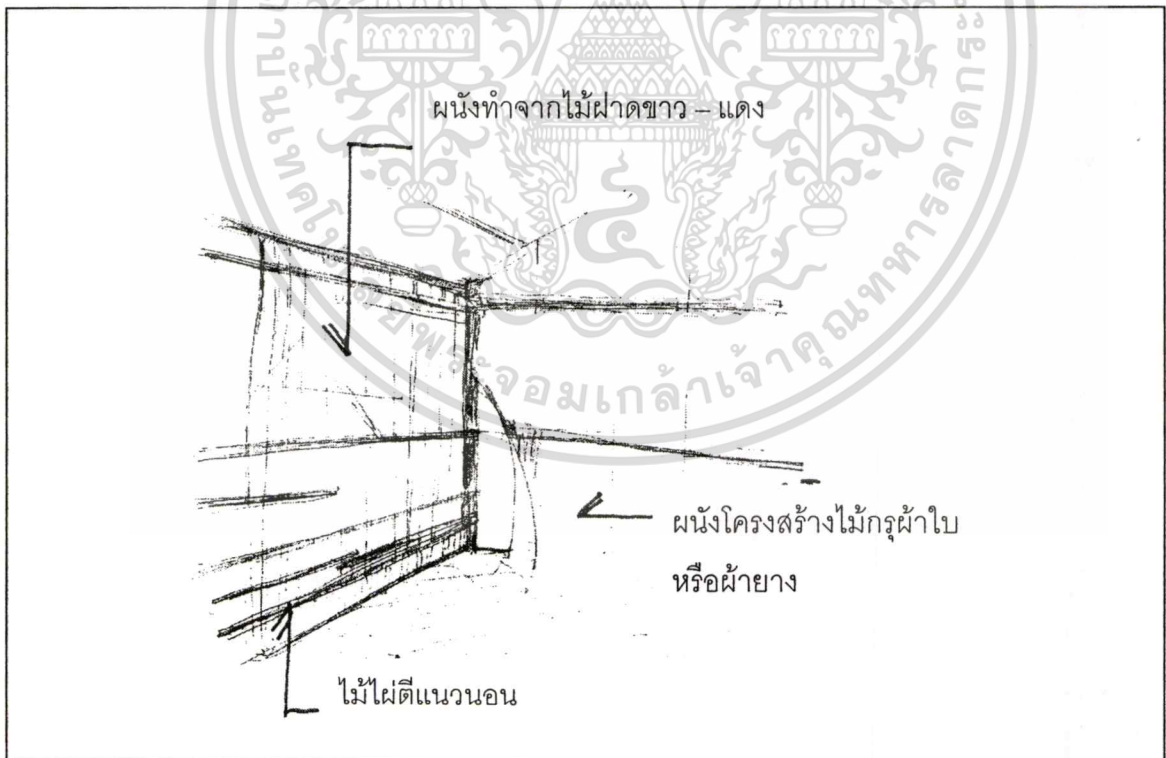
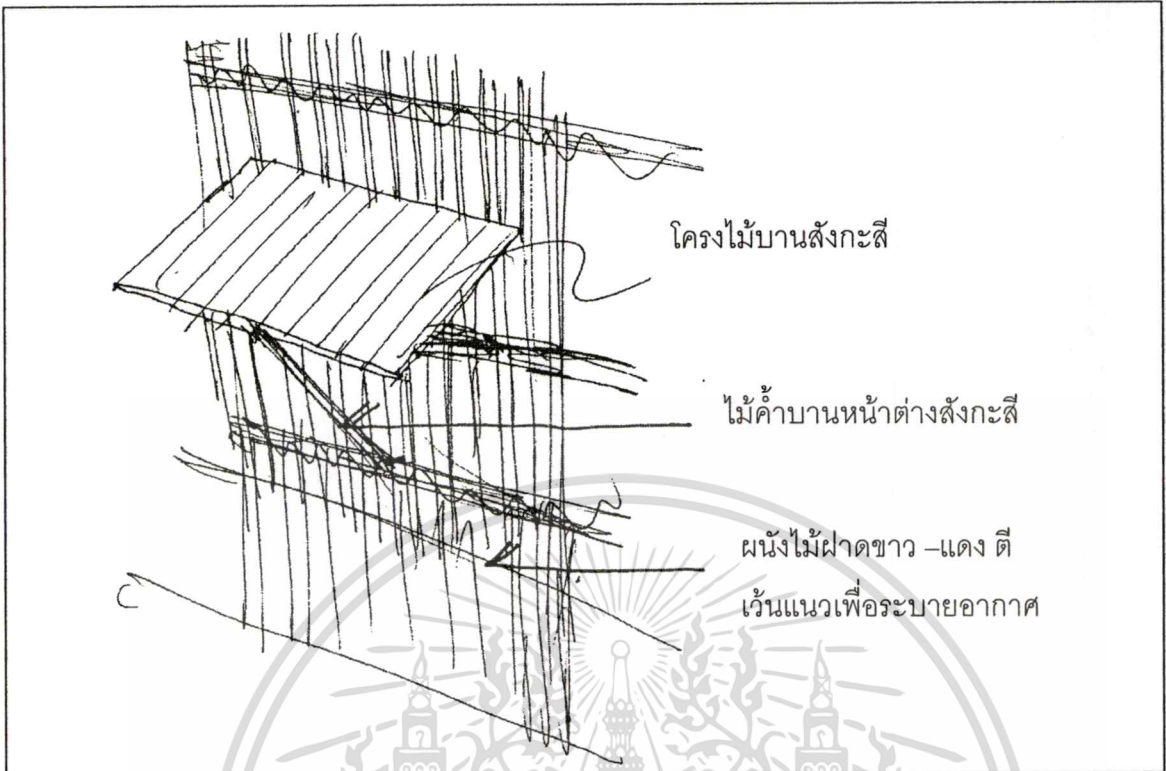
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ภาพที่ 4.46 โครงสร้างไม้แถมและไม้ยูคา
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผนังภายในบ้าน

ภาพที่ 4.47 โครงสร้างไม้ยูคา

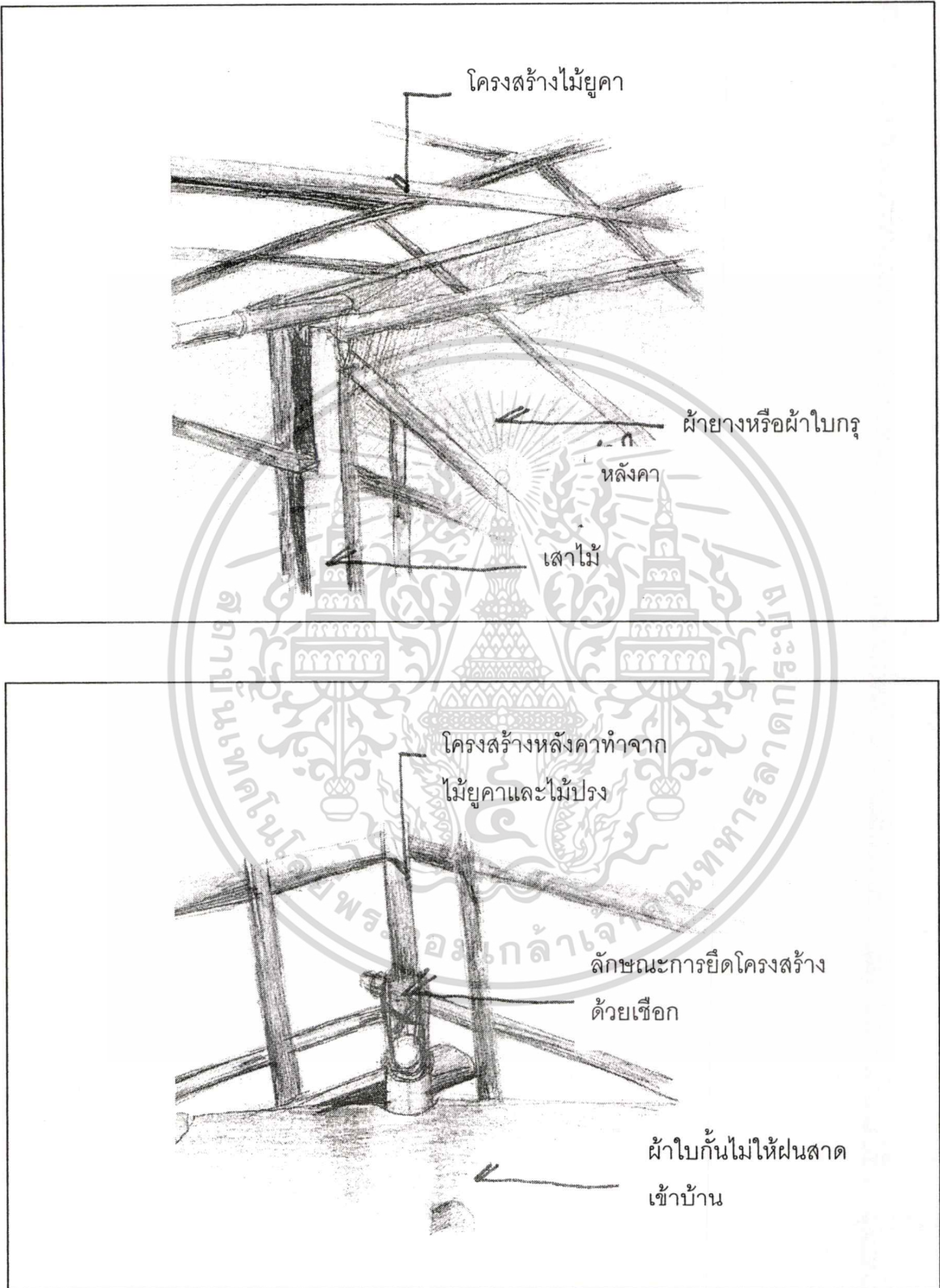
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.48 ผนังไม้ฝาตขาว - แดง ตีเว้นแนวเพื่อระบาย

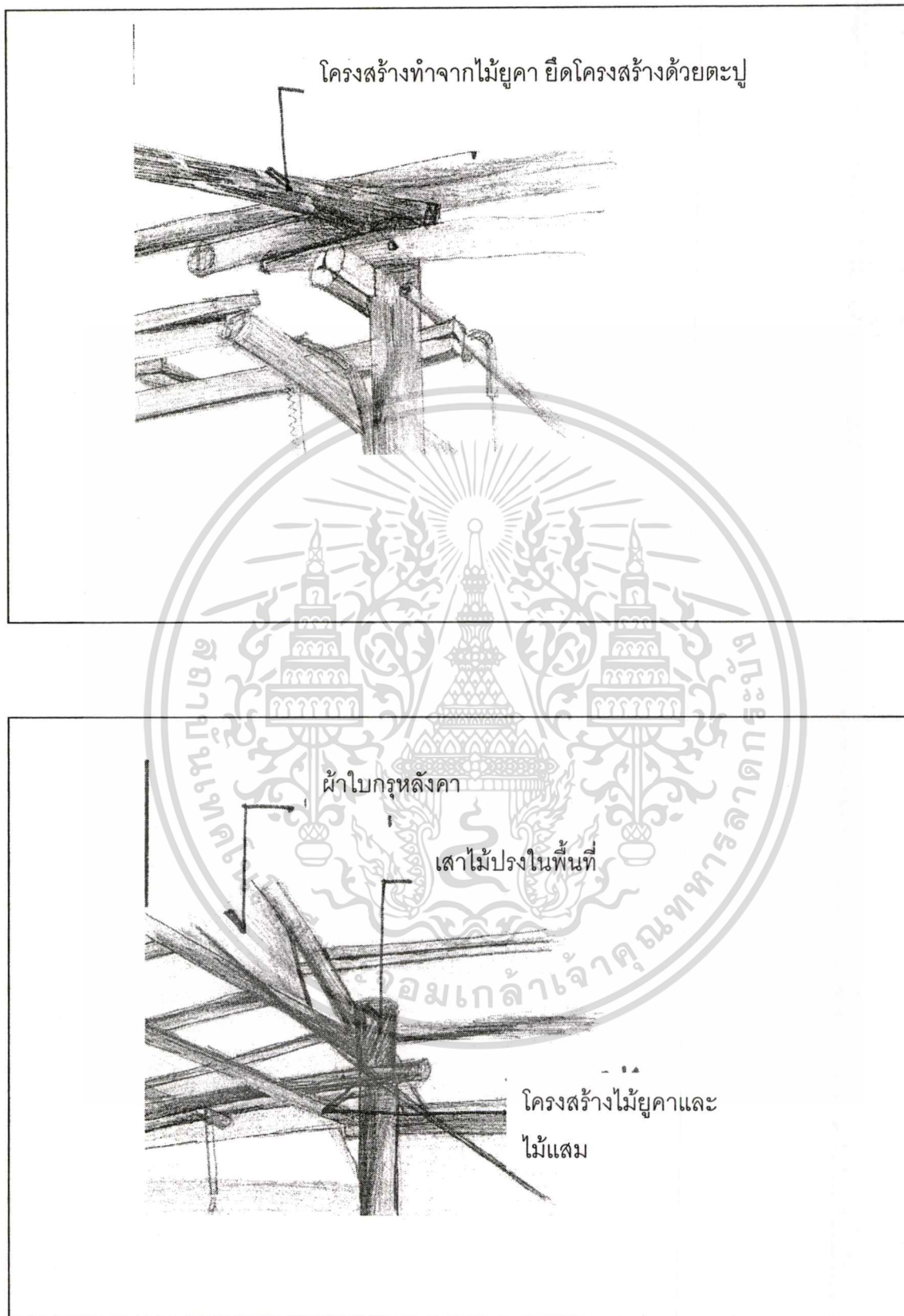
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างหลังคา

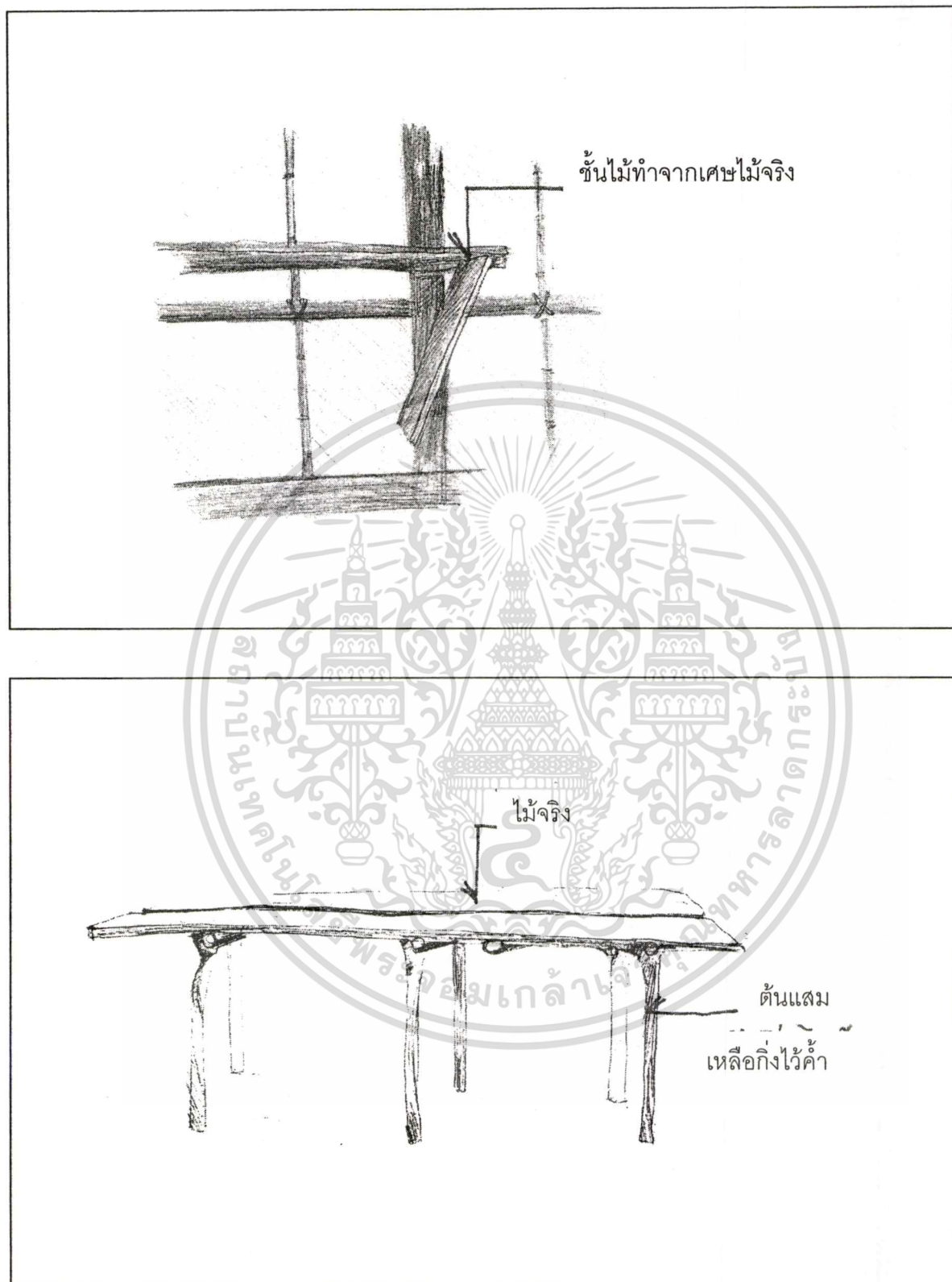
ภาพที่ 4.49 โครงสร้างหลังคาทำจากไผ่ยูคาและไม้ปรง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

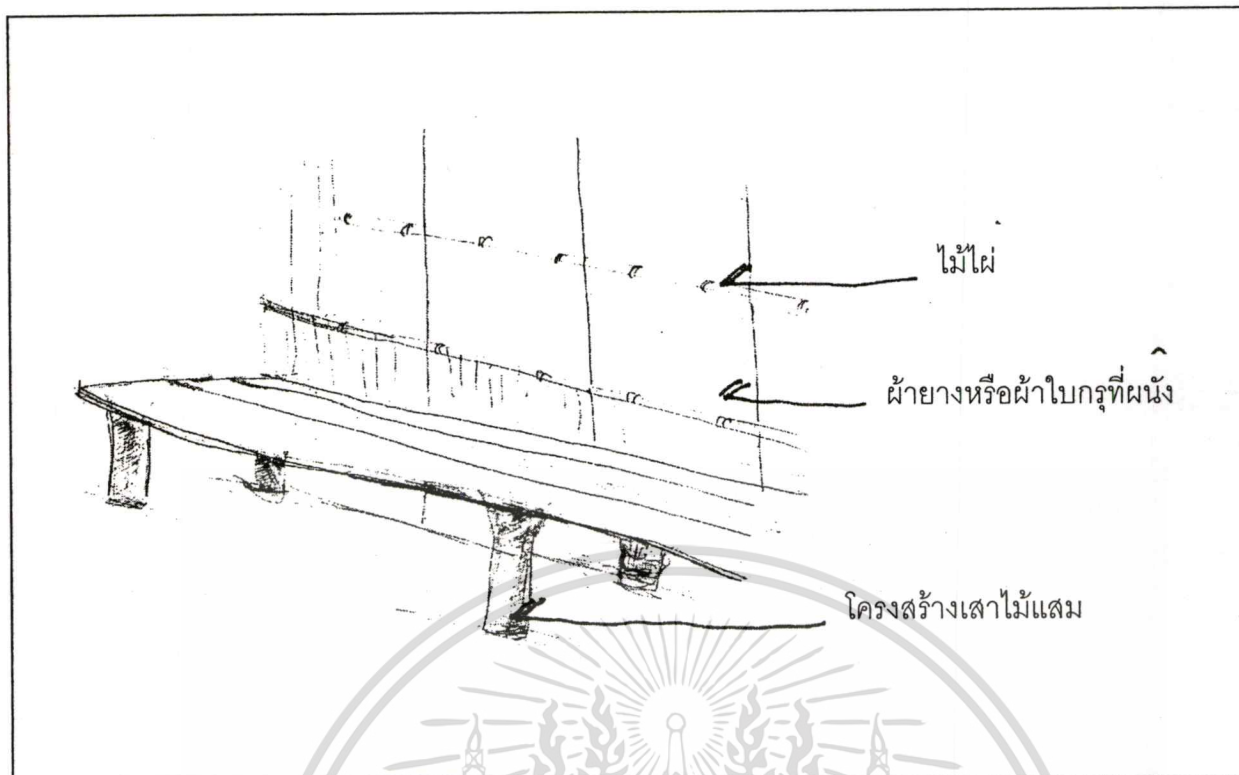
ภาพที่ 4.50 โครงสร้างหลังคาทำจากไม้ยูคาและไม้ปรอง ยึดโครงสร้างด้วยตะปู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.51 ลักษณะของชั้นวางติดผนัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.52 ส่วนหลังคาทำรางรองน้ำฝั้นเก็บใส่ตุ่มน้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้ในพื้นที่ หลังคาจั่วมุงจาก กับผ้าใบ ผนังบ้านเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอน โครงสร้างเป็นไม้โก่งกาง ไม้แสม ไม้โปรง ไม้ปะสัก ไม้กวาดที่สามารถหาได้ตามท้องถิ่น มีส่วนหน้าบ้านเป็นบานเกือบติดพื้นดิน

ตัวบ้านแบ่งเป็น 4 ส่วน ส่วนนอน ส่วนโถงอเนกประสงค์ ส่วนครัว ส่วนนั่งเล่นหน้าบ้าน อีกส่วนเป็น วน้ำ มีพื้นที่จอดเรือและพื้นที่เก็บอุปกรณ์การประกอบอาชีพ ซึ่งตัวบ้านเป็นโครงสร้าง ไม้ทั้งหมด ส่วนผนังมีการใช้วัสดุในการมุงจากที่เก็บจากข้างบ้าน

วัสดุก่อสร้างส่วนโครงสร้าง

ส่วนประกอบโครงสร้าง	ชนิดของวัสดุ	ขนาดของวัสดุ
เสาใต้	ไม้แสม	Ø 4" -5"
เสาราย	ไม้แสม	Ø 4" -5"
ช่อ	ไม้ไผ่	Ø 2" -4"
ตั้ง	ไม้ไผ่	Ø 4"
กบทุ	ไม้ไผ่	Ø 3"
อกไก่,แป	ไม้ไผ่	Ø 2 ½"
ไม้ข่มหัวกลอน	ไม้ไผ่	Ø 2"
จันทัน	ไม้แสม	Ø 2 ½" - 2"
กลอน	ไม้แสม	Ø 1 ½" - 2"
สิ่งที่มุงหลังคา	จากเป็นตับ , ผ้ายาง	

พื้น ดินโคลนอยู่ในน้ำตลอดเวลา

ฝา ฝาด้านปิดล้อมตัวบ้าน 4 ด้านกรูจากแบบขัดตารางและผ้ายางกับสังกะสี

การเจาะช่อง บ้านมีการเว้นช่องผนังด้วยไม้ปรองวางห่างกันประมาณ 5 เซนติเมตร การให้แสงสว่างและระบายลมโดยที่ตัวบ้านเป็นลักษณะเปิดโล่งภายในสามารถมองออกมาภายนอกได้จึงมีอากาศถ่ายเทสะดวก

บริเวณอาบน้ำชักล้าง ใช้บริเวณติดกับตัวบ้านทางด้านหลังของบ้านทิศตะวันออกติดกับทะเล สามารถเดินไปชน้ำได้

การเก็บเสื้อผ้า ใช้เก็บโดยการแขวนกับผนังหรือกับราวไม้รวกและพับวางบนชั้นไม้

บริเวณแต่งตัว ใช้กระเงานแขวนกับเสาหรือผนัง

อายุของบ้าน สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2542 เป็นเวลา 8 ปีมาแล้ว ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลง

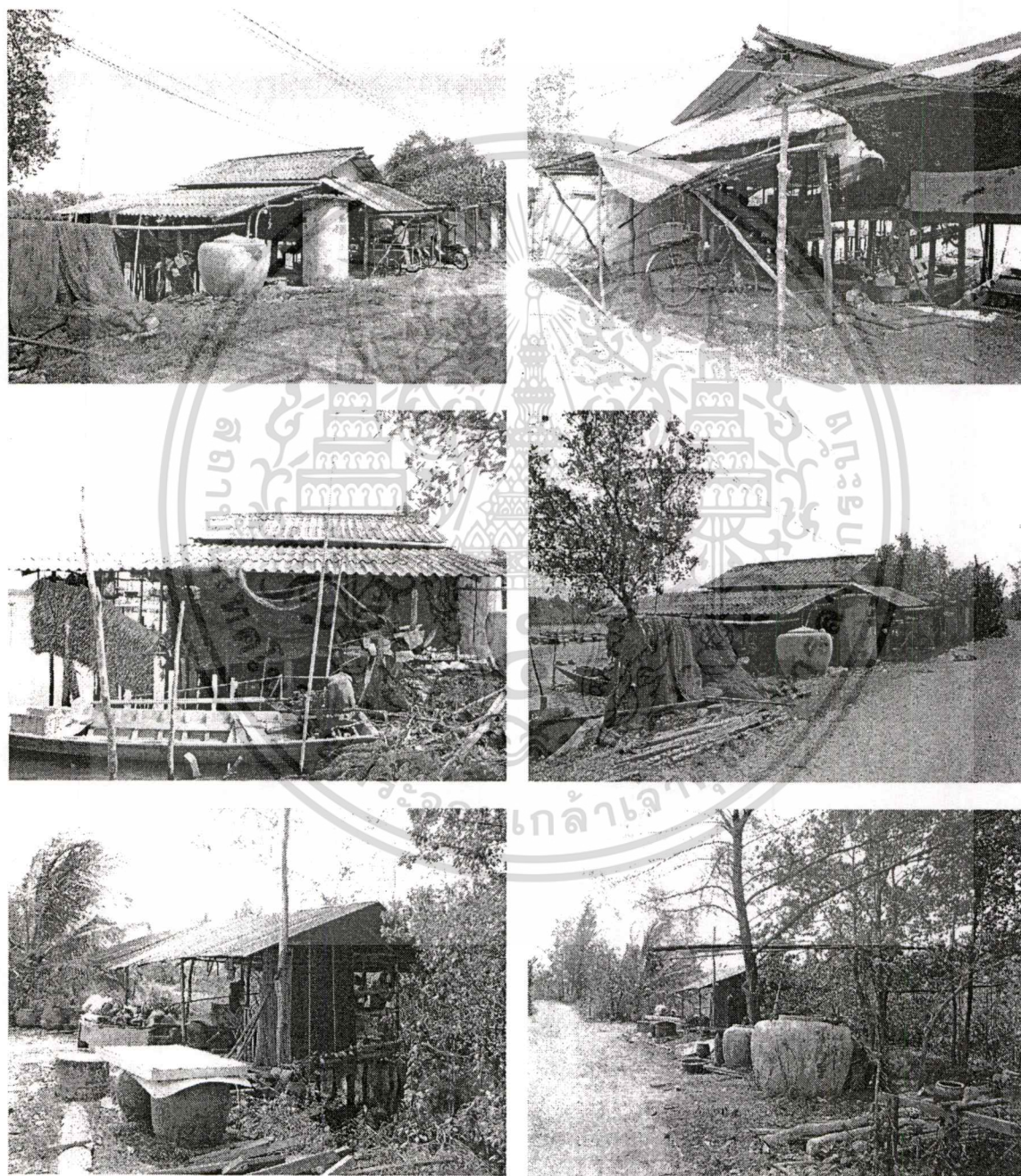
พื้นที่ใช้สอยของบ้าน = 40.30 ตารางเมตร = 100%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. บ้านเลขที่ หมู่ที่ 2 ตำบล โขม่ง อำเภอเมือง ทำใหม่ จังหวัดจันทบุรี
รายละเอียดในการสำรวจและสัมภาษณ์

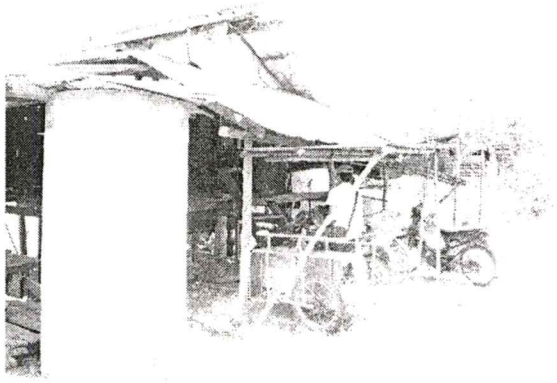
เจ้าของบ้าน คือ คุณลุงยอด วิสุทธีวงศ์ อายุ 49 ปี ตั้งถิ่นฐานอยู่ที่นี่มาประมาณ 7-8 ปี ปัจจุบันมีสมาชิกในครอบครัว 4 คน วันที่สำรวจ วันพฤหัสบดี 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550 เวลา 14.30- 15.00 น.

ขนาดบริเวณบ้าน 8.00 เมตร x 11.00 เมตร

ภาพที่ 4.53 สภาพโดยรวมบ้านลุงยอด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.54 บริเวณห้องส้วม

ส้วม เป็นลักษณะส้วมถาวรมีลักษณะปิดทึบก่ออิฐฉาบปูนอยู่ทางทิศใต้ของตัวบ้านห่างจากบ้านเป็นระยะ .50 เซนติเมตร

ประเภทของไม้ยื่นต้นบริเวณบ้าน ดงต้นแถมทางด้านทิศเหนือและทิศใต้มีจำนวนหนาแน่นสลัดกับต้นปรังและต้นกวาดขาว-แดง
ขนาดเรือน เป็นเรือนแบบบ้านประมง(ชนา) วางแปลนหันแกนไปตามทิศตะวันออกทิศตะวันตกหรือวางตามตะวัน

ความยาว บ้านมีแนวเสา 4 ห้อง ระยะห่างระหว่างห้องเสาดังนี้ 3.00 เมตร , 2.50 เมตร 2.50 เมตร 3.00 เมตร รวมความยาวทั้งหมด 11.00 เมตร มีเสาได้ 5 แนวเสา แนวเสาแต่ละแนวประกอบด้วยระยะห่างระหว่างเสาราย , มีเสาได้อยู่กึ่งกลาง

ความกว้าง(SPAN) ระยะช่วงกว้างของเสาราย 2.50 เมตร

ระยะความกว้างของบ้าน (SPAN) 8.00 เมตร

ความสูง ความสูงจากพื้นถึงใต้ท้องชื้อ 2.00 เมตร

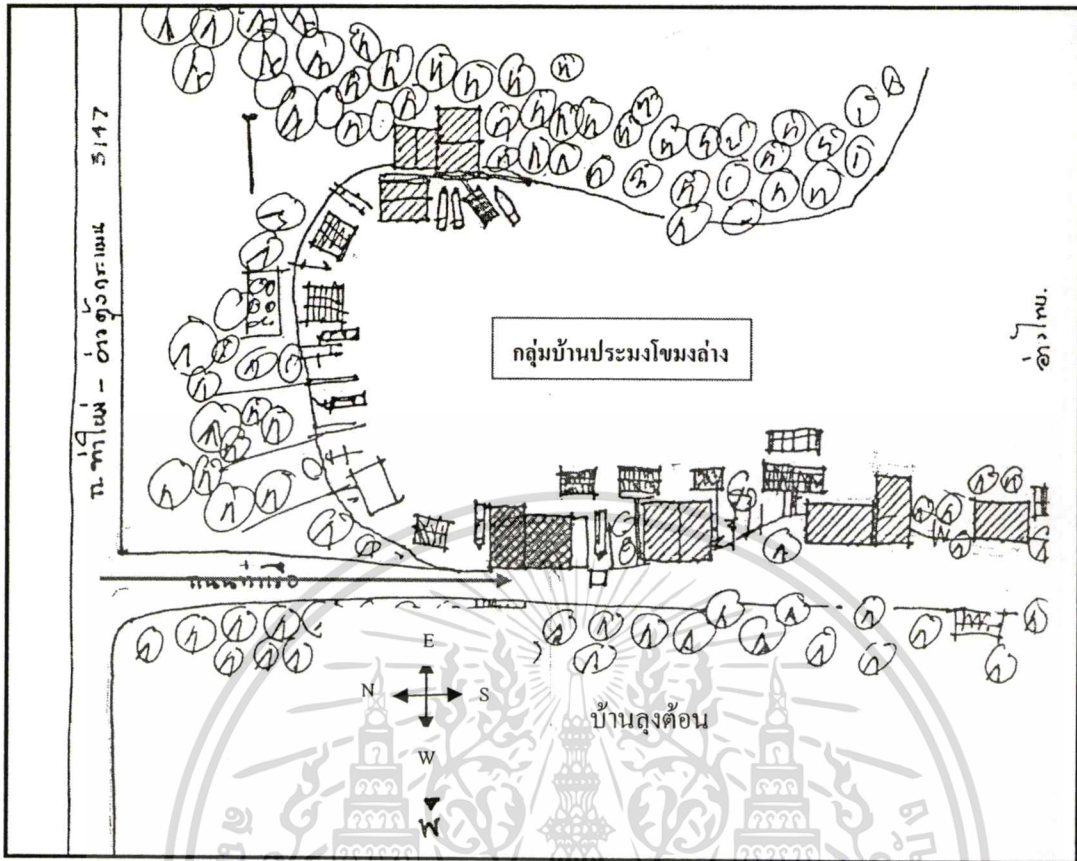
สภาพปัจจุบันของบ้าน

เป็นบ้านไม้ชั้นเดียวยกพื้นสูง แบ่งพื้นที่เป็นส่วนๆปลูกติดทะเลส่วนทางเข้าติดกับพื้นดิน เป็นอาคารยกพื้นเนื่องจากด้านข้างของบ้านเป็นที่จอดเรือ และส่วนใต้ถุนบ้านเป็นที่เก็บอุปกรณ์จับปลาและที่จอดเรือ

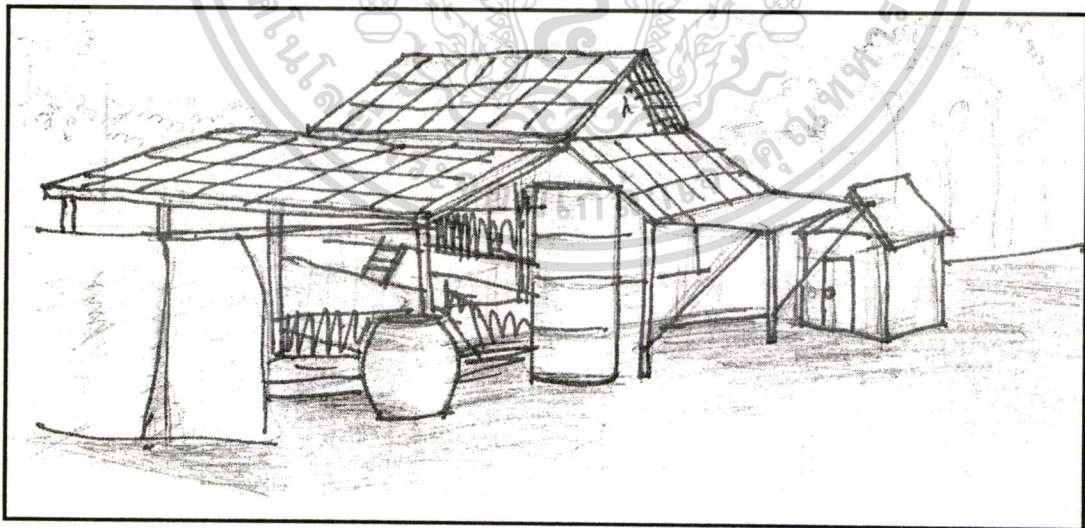
สภาพทางภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นอ่าวที่เชื่อมติดกับทะเล น้ำทะเลมีความนิ่ง ตัวบ้านติดกับทะเล สภาพภูมิอากาศ มีลักษณะร้อนชื้น อุณหภูมิ ภายในตัวบ้าน 32.6 องศา ภายนอกตัวบ้าน 33.0 องศา ความชื้นสัมพัทธ์ภายในตัวบ้าน 59.9% RH ภายนอกตัวบ้าน 57.1% RH

แหล่งน้ำของหมู่บ้าน มีบ่อเก็บน้ำขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่ชื้อน้ำจากรถมาขายเที่ยวละ 80 บาท ต่อ 1000 ลิตร แกลลอนละ 10 บาท ในหน้าฝนจะเก็บน้ำใส่โอ่งน้ำเพื่อบริโภค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

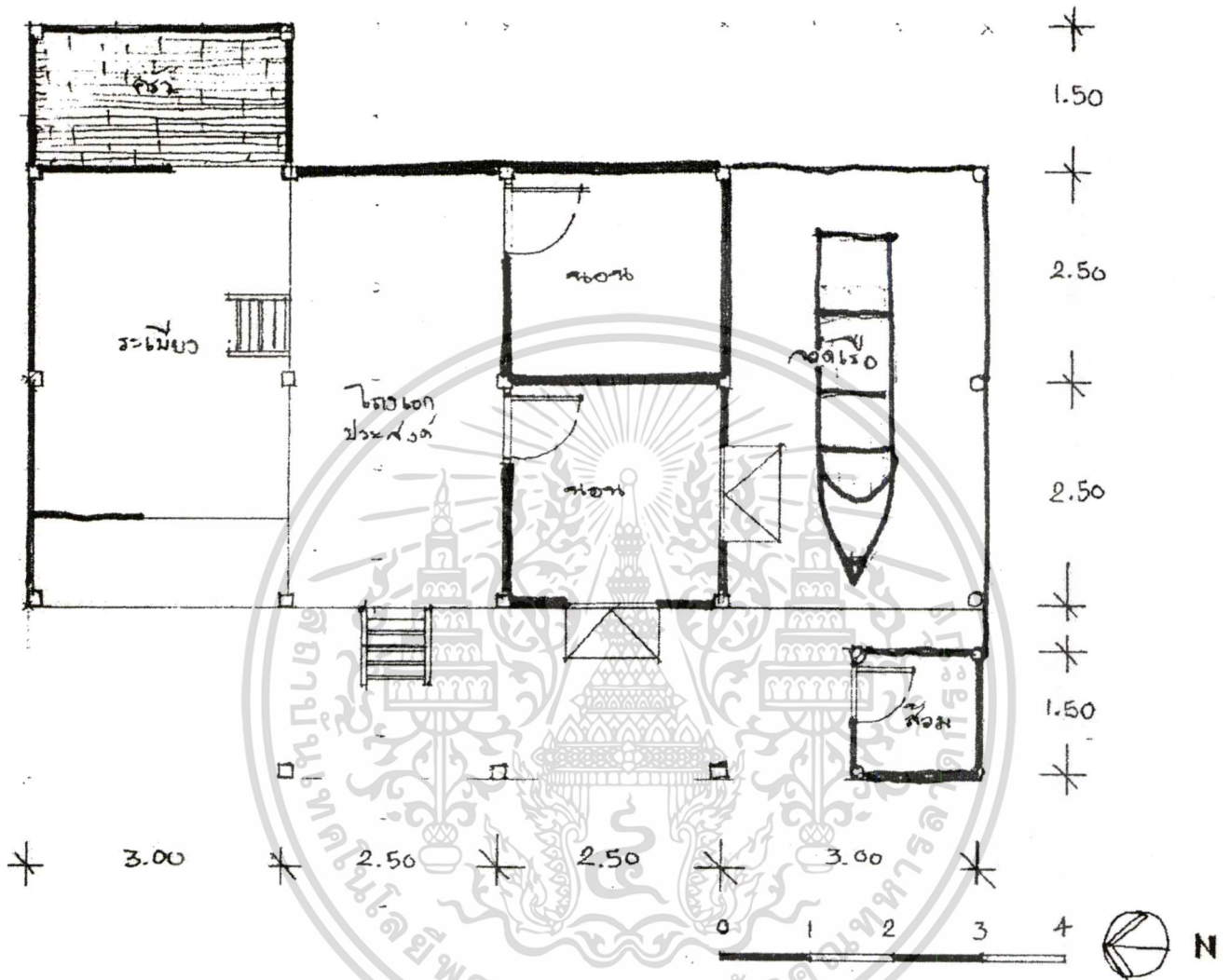

ภาพที่ 4.55 ตำแหน่งบ้านลุงยอด

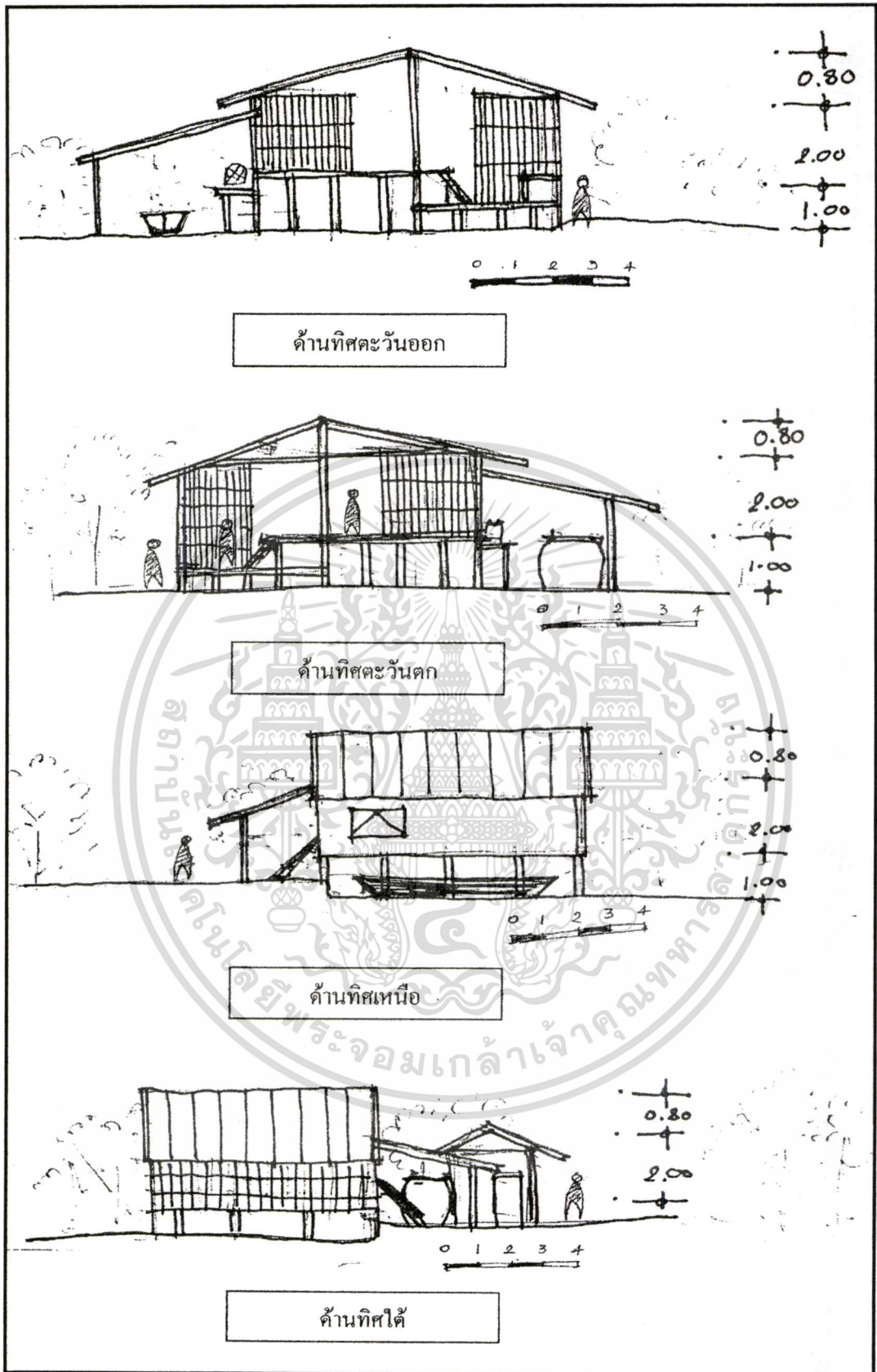
ภาพที่ 4.56 บรรยากาศโดยรวมบ้านลุงยอด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

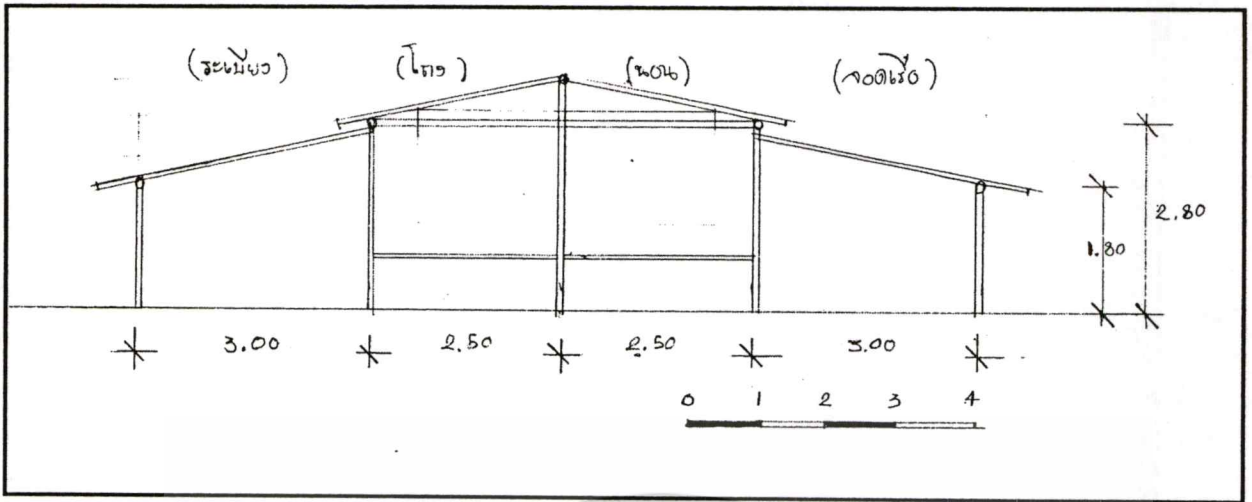
ภาพที่ 4.57 แปลนบ้านลุมพอด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

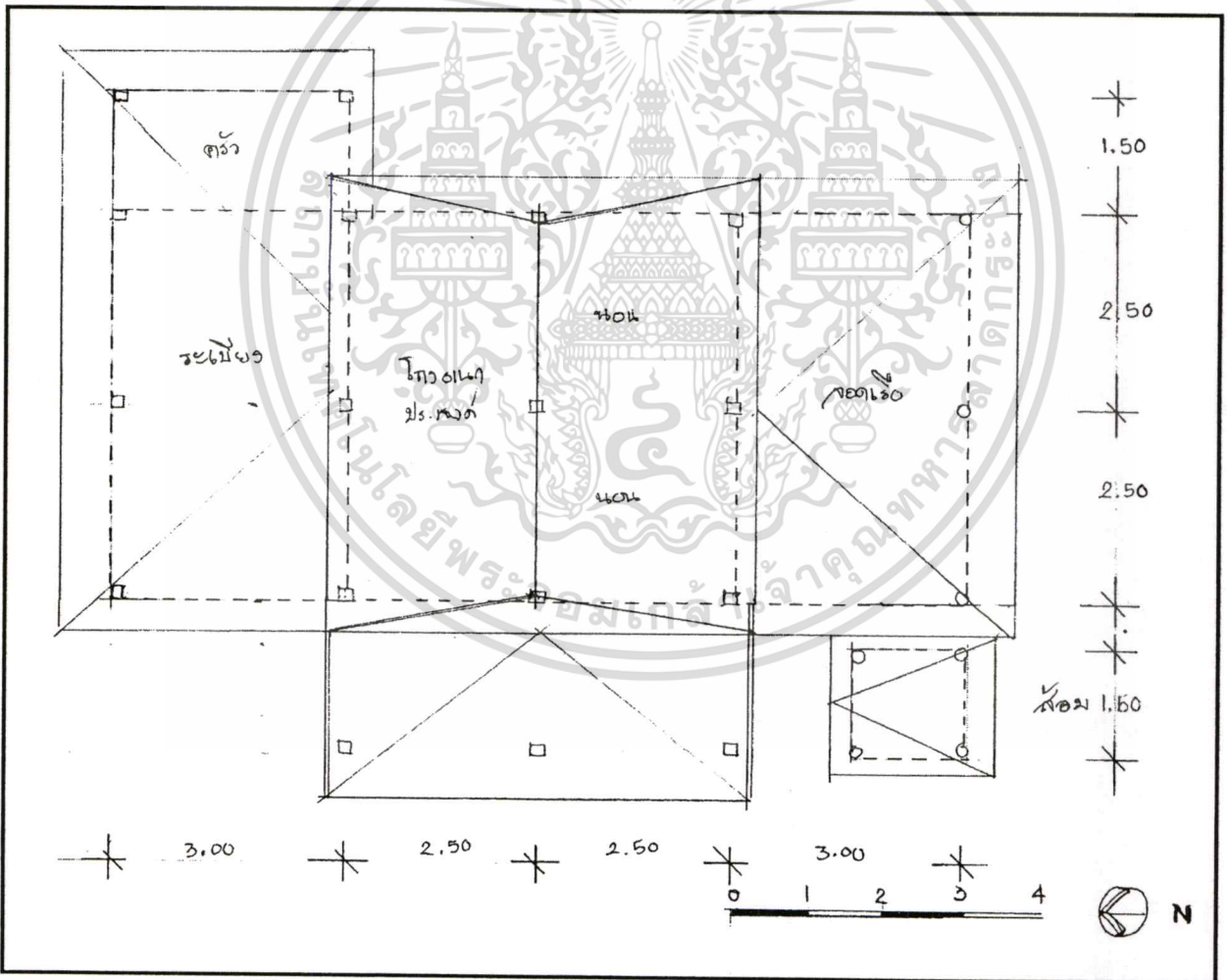

ภาพที่ 4.58 รูปด้านบ้านลุงยอด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

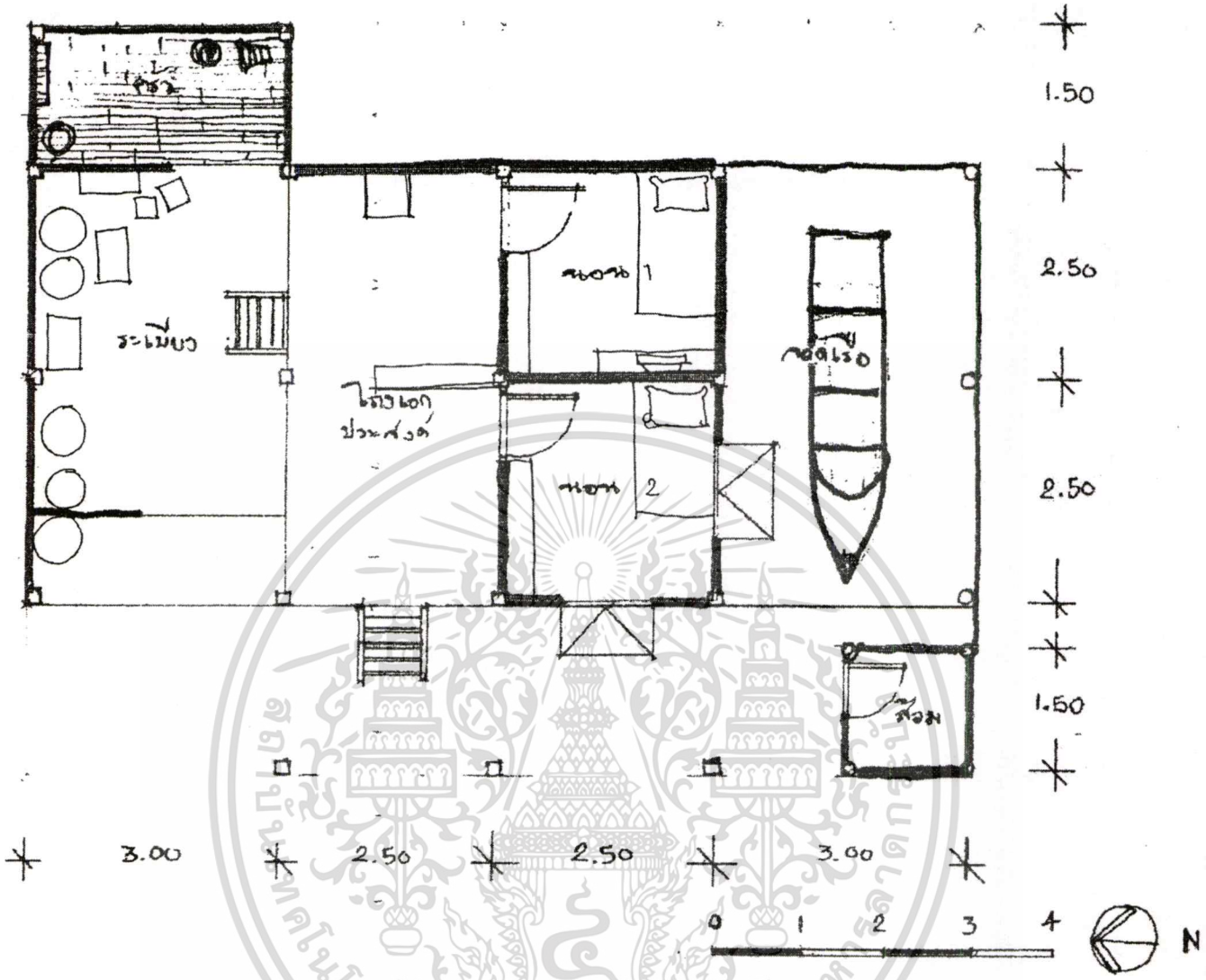

ภาพที่ 4.59 รูปตัดภายในบ้านลูงยอด

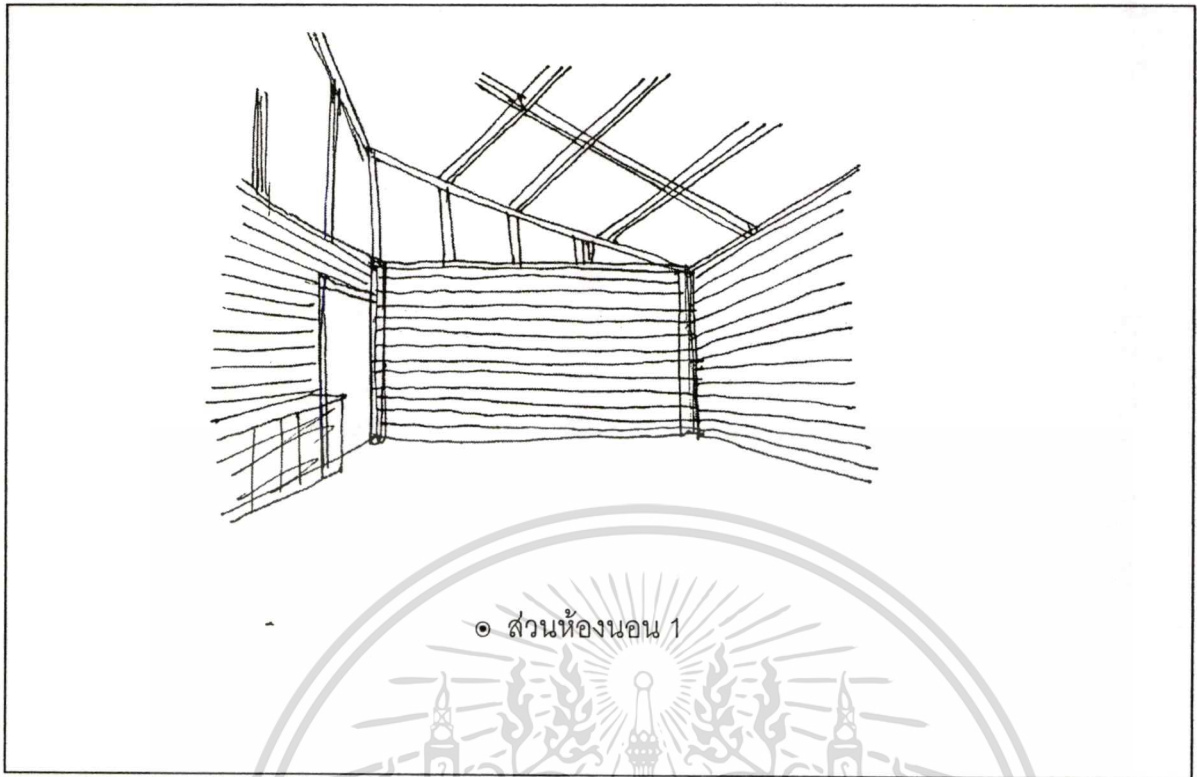
ภาพที่ 4.60 ผังหลังคาบ้านลูงยอด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

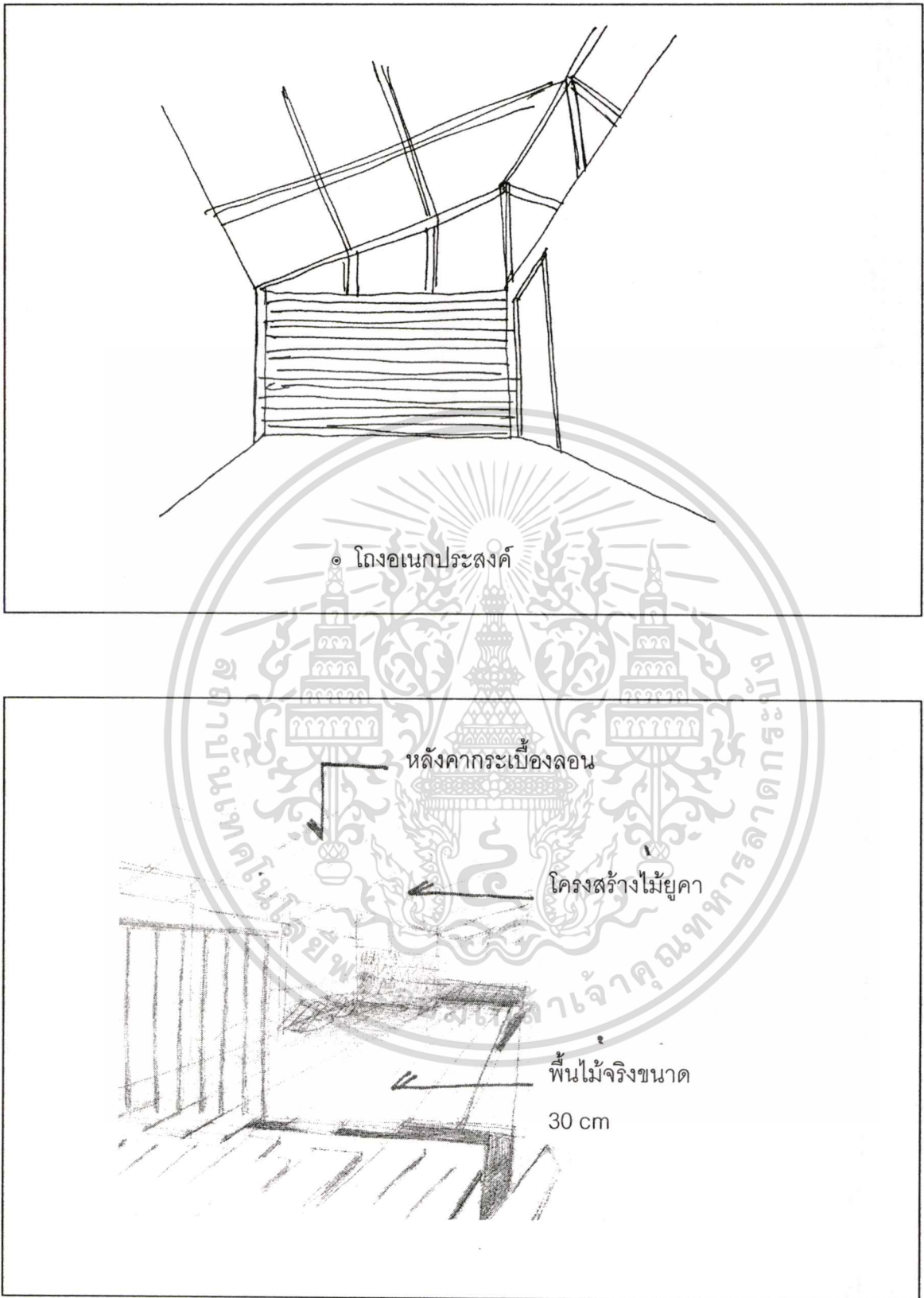
ภาพที่ 4.61 ผังแสดงพื้นที่ใช้สอยบ้านลุมพอด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

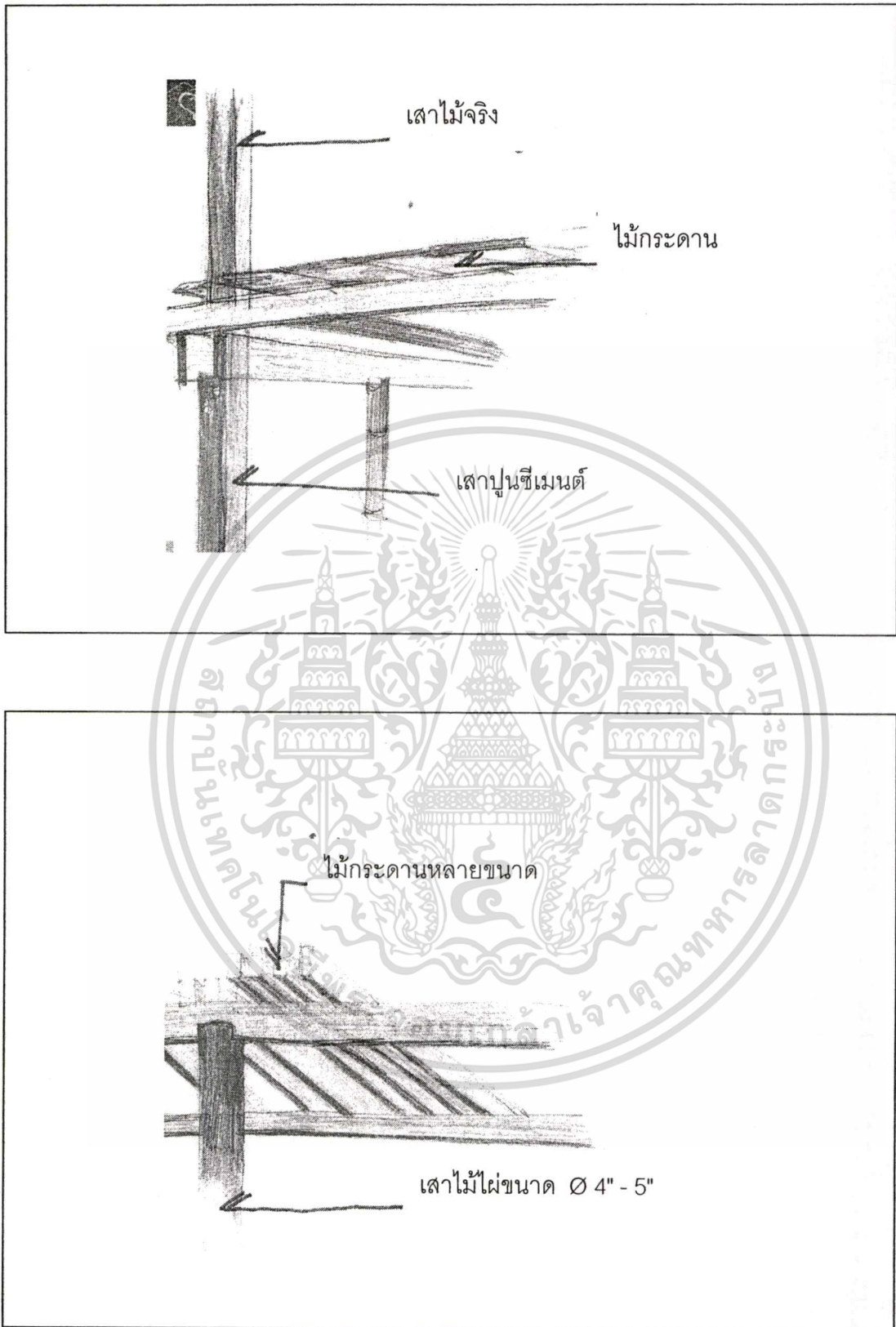
ภาพที่ 4.62 แสดงพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านลุ่มยอด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

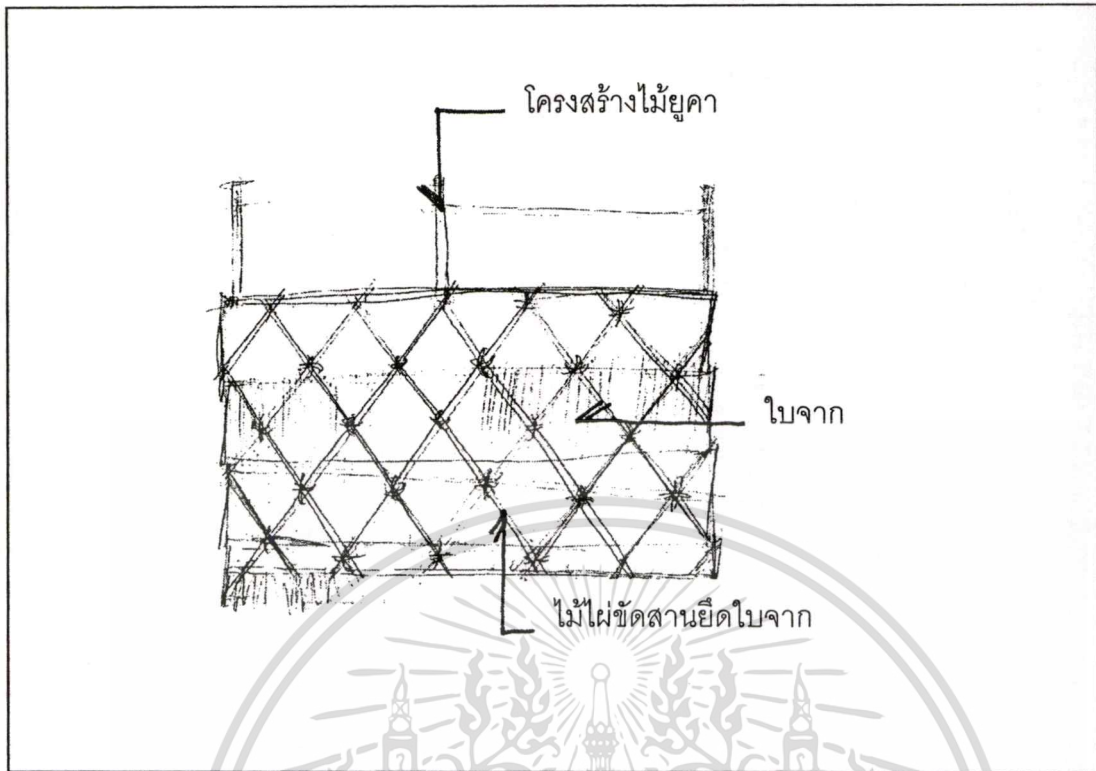
ภาพที่ 4.63 แสดงพื้นที่ใช้สอยบ้านลุมพอด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.64 ไม้กระดานหลายขนาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.65 แสดงบันไดบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้ในพื้นที่ หลังคาจั่วมุง สังกะสีกับผ้าใบ ผนังบ้านเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอน โครงสร้างเป็นไม้เนื้อแข็งทั้งหลังที่สามารถหาได้ตามท้องถิ่น

ตัวบ้านแบ่งเป็น 7 ส่วน ส่วนนอน ส่วนโถงอเนกประสงค์ ส่วนครัว ส่วนห้องน้ำ ส่วนนั่งเล่นหน้าบ้าน อีกส่วนเป็น วน้ำ มีพื้นที่จอดรถและพื้นที่เก็บอุปกรณ์การประกอบอาชีพ ซึ่งตัวบ้านเป็นโครงสร้างไม้ทั้งหมด ส่วนผนังมีการใช้วัสดุในการมุงจากที่เก็บจากข้างบ้าน

วัสดุก่อสร้างส่วนโครงสร้าง

ส่วนประกอบโครงสร้าง	ชนิดของวัสดุ	ขนาดของวัสดุ
เสาใต้	ไม้จริง	Ø 4" - 5"
เสาราย	ไม้จริง	Ø 4" - 5"
ช่อ	ไม้แฉม	Ø 2" - 4"
ดั่ง	ไม้แฉม	Ø 4"
กบทู	ไม้ปรอง	Ø 3"
อกไก่,แป	ไม้ปรอง	Ø 2 1/2"
ไม้ข่มหัวกลอน	ไม้แฉม	Ø 2"
จันทัน	ไม้แฉม	Ø 2 1/2" - 2"
กลอน	ไม้แฉม	Ø 1 1/2" - 2"
สิ่งที่มุงหลังคา	กระเบื้อง , ฝ้ายาง	

พื้น ดินโคลนอยู่ในน้ำตลอดเวลา

ฝา ฝาด้านปิดล้อมตัวบ้าน 3 ด้าน ใช้ไม้กระดานทำผนังบางส่วนเป็นสังกะสี

การเจาะช่อง บ้านมีการเจาะช่องหน้าต่าง การให้แสงสว่างและระบายลมโดยที่ตัวบ้านเป็นลักษณะเปิดโล่งภายในสามารถมองออกมาภายนอกได้จึงมีอากาศถ่ายเทสะดวก

บริเวณอาบน้ำชักล้าง ใช้ห้องล้อมติดกับตัวบ้านทางด้านหน้าของบ้านทิศตะวันตก

การเก็บเสื้อผ้า ใช้เก็บโดยการแขวนกับผนังหรือกับราวไม้รวกและมีตู้เสื้อผ้า

บริเวณแต่งตัว ใช้กระเงานแขวนกับเสาหรือผนังตู้เสื้อผ้า

อายุของบ้าน สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2542 เป็นเวลา 8 ปีมาแล้ว ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลง

พื้นที่ใช้สอยของบ้าน = 88.00 ตารางเมตร = 100%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

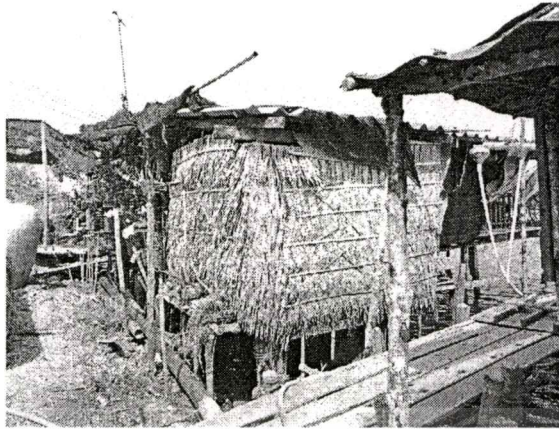
4. บ้านเลขที่ หมู่ที่ 2 ตำบล โขม่ง อำเภอเมือง ทำใหม่ จังหวัดจันทบุรี
รายละเอียดในการสำรวจและสัมภาษณ์

เจ้าของบ้าน คือ คุณสมคิด บุญเชิด อายุ 36 ปี ตั้งถิ่นฐานอยู่ที่นี้มาประมาณ 10-15 ปี ปัจจุบันมีสมาชิกในครอบครัว 4 คน ผู้ชาย 2 คน ผู้หญิง 2 คน คุณสมคิดออกทะเลหาปลาบ้าง เป็นบางครั้งส่วนมาจะทำธุรกิจทางการท่องเที่ยวเป็นหลักวันที่สำรวจ วันพฤหัสบดี 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550 เวลา 15.00- 16.00 น.

ขนาดบริเวณบ้าน 7.00 เมตร x 9.50 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเผยแพร่ต่อสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.67 แสดงห้องส้วม

ส้วม เป็นลักษณะส้วมถาวรมีลักษณะเปิดโล่งจาก เป็นทางที่ทำจาก อยู่ทางทิศตะวันตกของตัว บ้านห่างจากบ้านเป็นระยะ .50 เมตร

ประเภทของไม้ยืนต้นบริเวณบ้าน ดงต้นปรัง,ต้นไม้กวาดขาว-แดงทางด้านทิศเหนือและ ทิศใต้มีจำนวนหนาแน่นสลับกับต้นแฉม

ขนาดเรือน เป็นเรือนแบบบ้านประมง(ชน้ำ) วางแปลนหันแกนไปตามทิศตะวันออกทิศตะวันตก หรือวางตามตะวัน

ความยาว บ้านมีแนวเสา 4 ห้อง ระยะห่างระหว่างห้องเสาดังนี้ 1.80 เมตร , 2.50 เมตร 2.50 เมตร, 2.50 เมตร รวมความยาวทั้งหมด 9.50 เมตร มีเสาได้ 3 แนวเสา แนวเสาแต่ละแนว ประกอบด้วยระยะห่างระหว่างเสาราย มีเสาได้อยู่กึ่งกลาง

ความกว้าง(SPAN) ระยะช่วงกว้างของเสาราย 2.50 เมตร

ระยะความกว้างของบ้าน (SPAN) 7.00 เมตร

ความสูง ความสูงจากพื้นถึงใต้ท้องชื้อ 2.00 เมตร

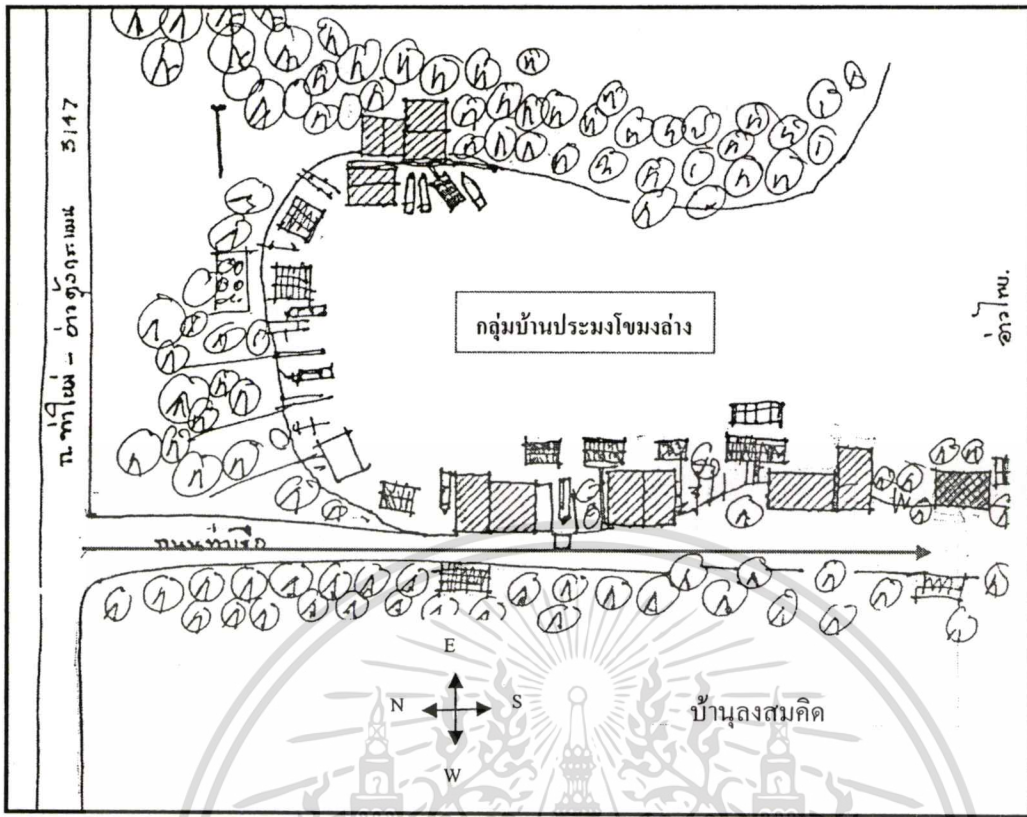
สภาพปัจจุบันของบ้าน

เป็นบ้านไม้ชั้นเดียวปลูกติดทะเลส่วนทางเข้าติดกับพื้นดิน เป็นอาคารยกพื้นเนื่องจาก ด้านหลังของบ้านเป็นที่จอดเรือ และสวนใต้ถุนบ้านเป็นที่เก็บอุปกรณ์จับปลาและไม้ไผ่

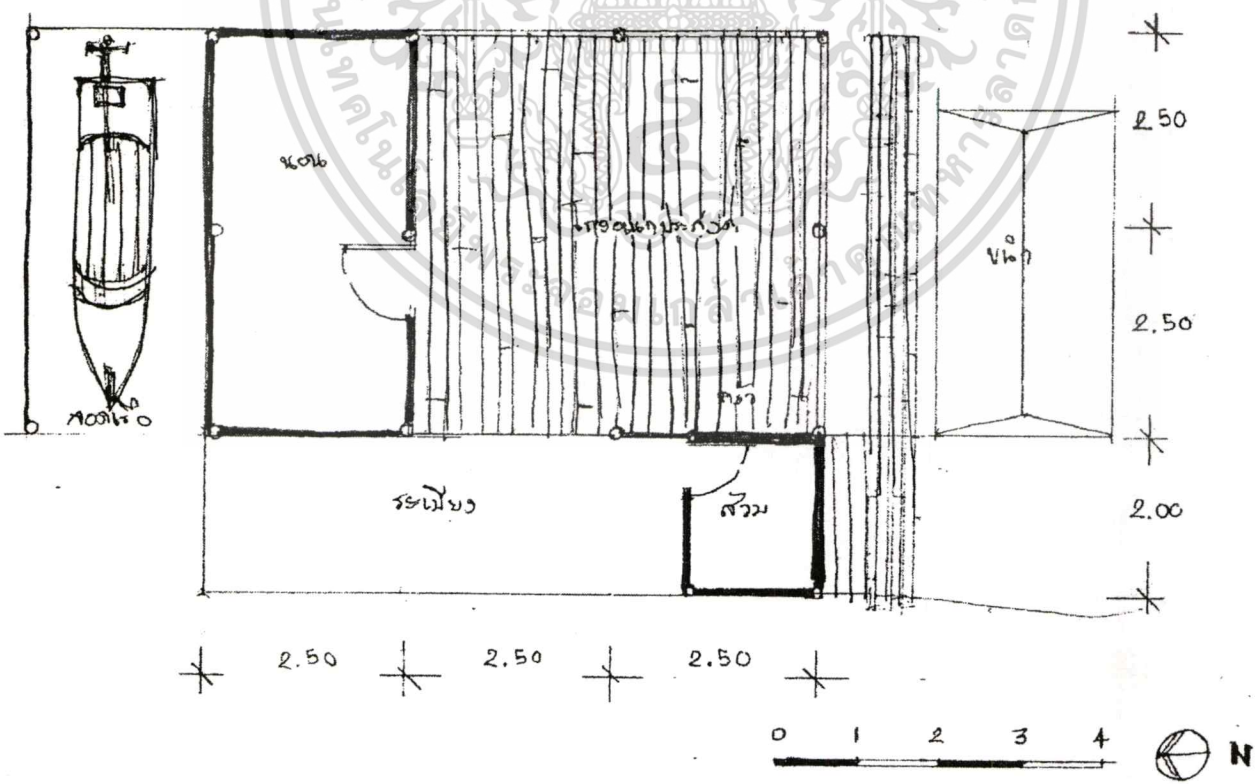
สภาพทางภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นอ่าวที่เชื่อมติดกับทะเล น้ำทะเลมีความนิ่ง ตัวบ้านติด กับทะเล สภาพภูมิอากาศ มีลักษณะร้อนชื้น อุณหภูมิ ภายในตัวบ้าน 32.6 องศา ภายนอกตัวบ้าน 31.5 องศา ความชื้นสัมพัทธ์ภายในตัวบ้าน 59.0% RH ภายนอกตัวบ้าน 60.0% RH

แหล่งน้ำของหมู่บ้าน ไม่มีบ่อเก็บน้ำ ส่วนใหญ่ชื้อน้ำจากรถมาขายเที่ยวละ 80 บาทต่อ 1000 ลิตร แกลลอนละ 10 บาท ในหน้าฝนจะเก็บน้ำใส่โอ่งน้ำเพื่อบริโภค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

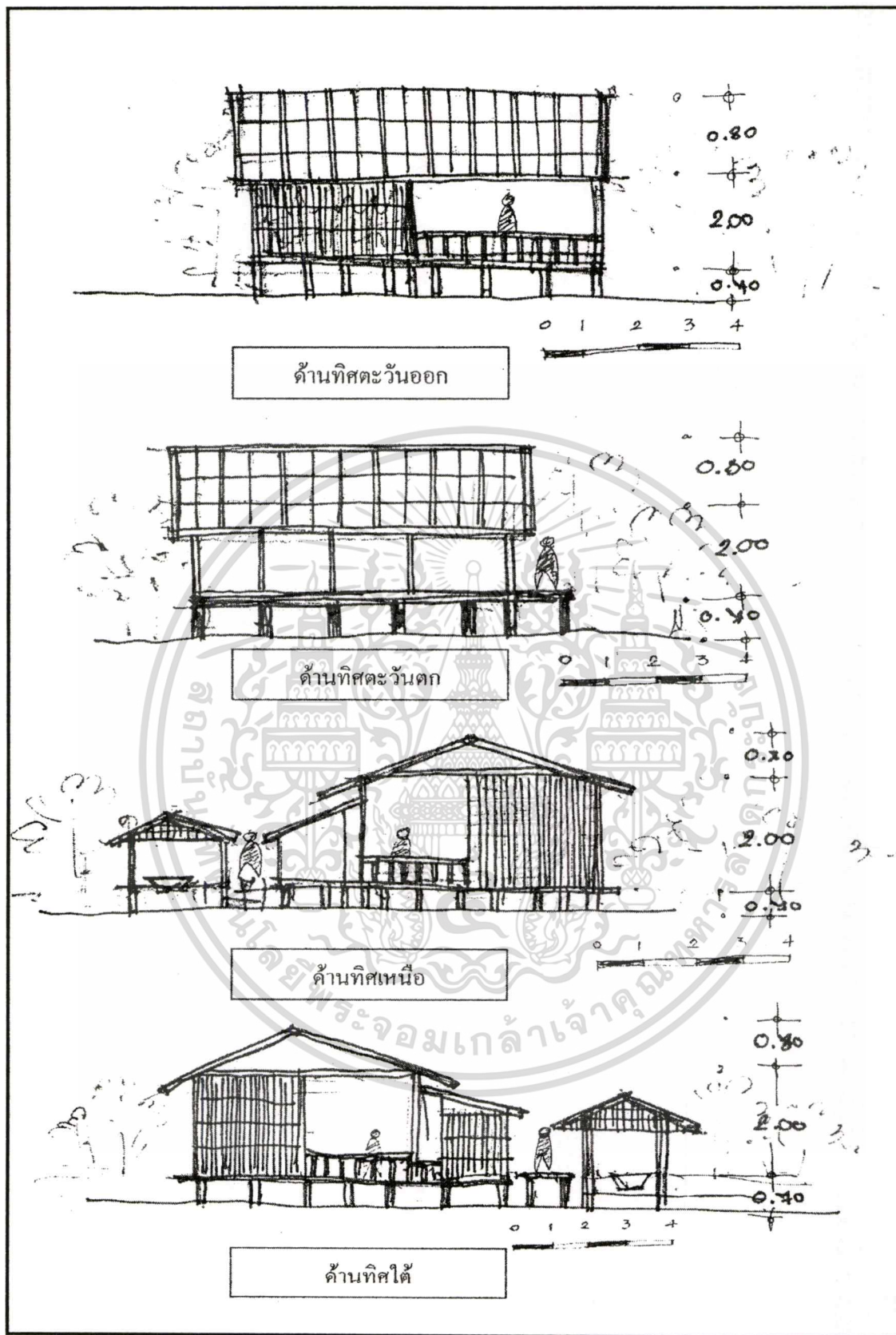

ภาพที่ 4.68 ตำแหน่งบ้านลุงสมคิด

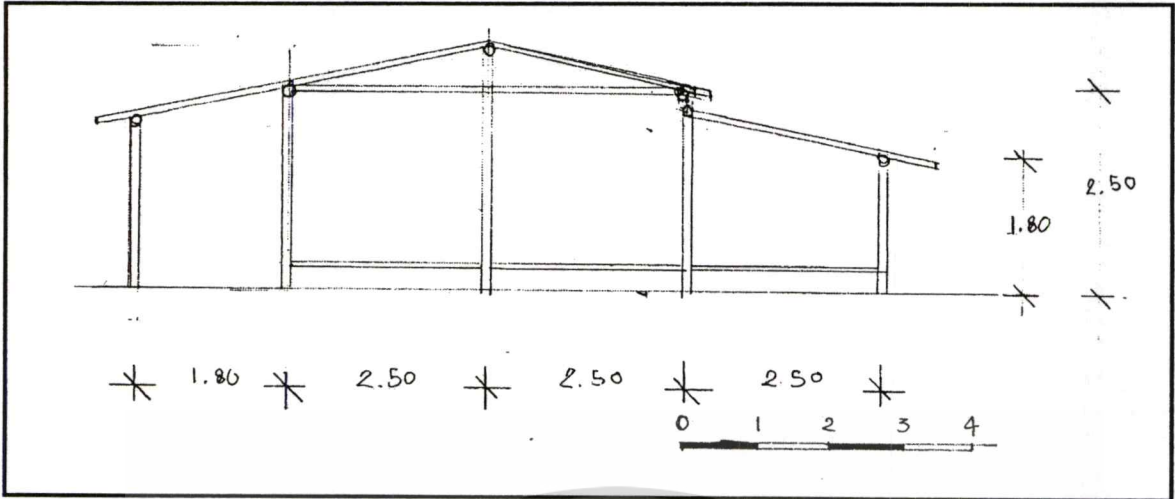
ภาพที่ 4.69 แลนบ้านลุงสมคิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

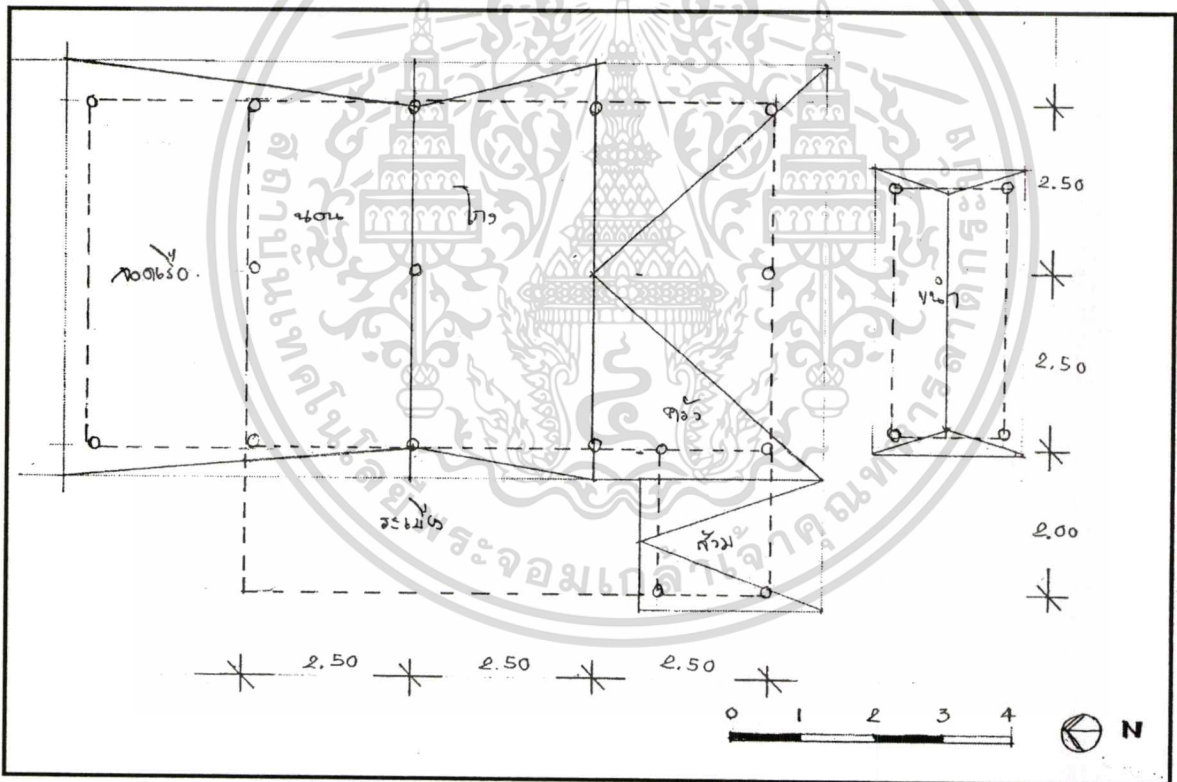

ภาพที่ 4.70 แสดงรูปด้านบ้านลุงสมคิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

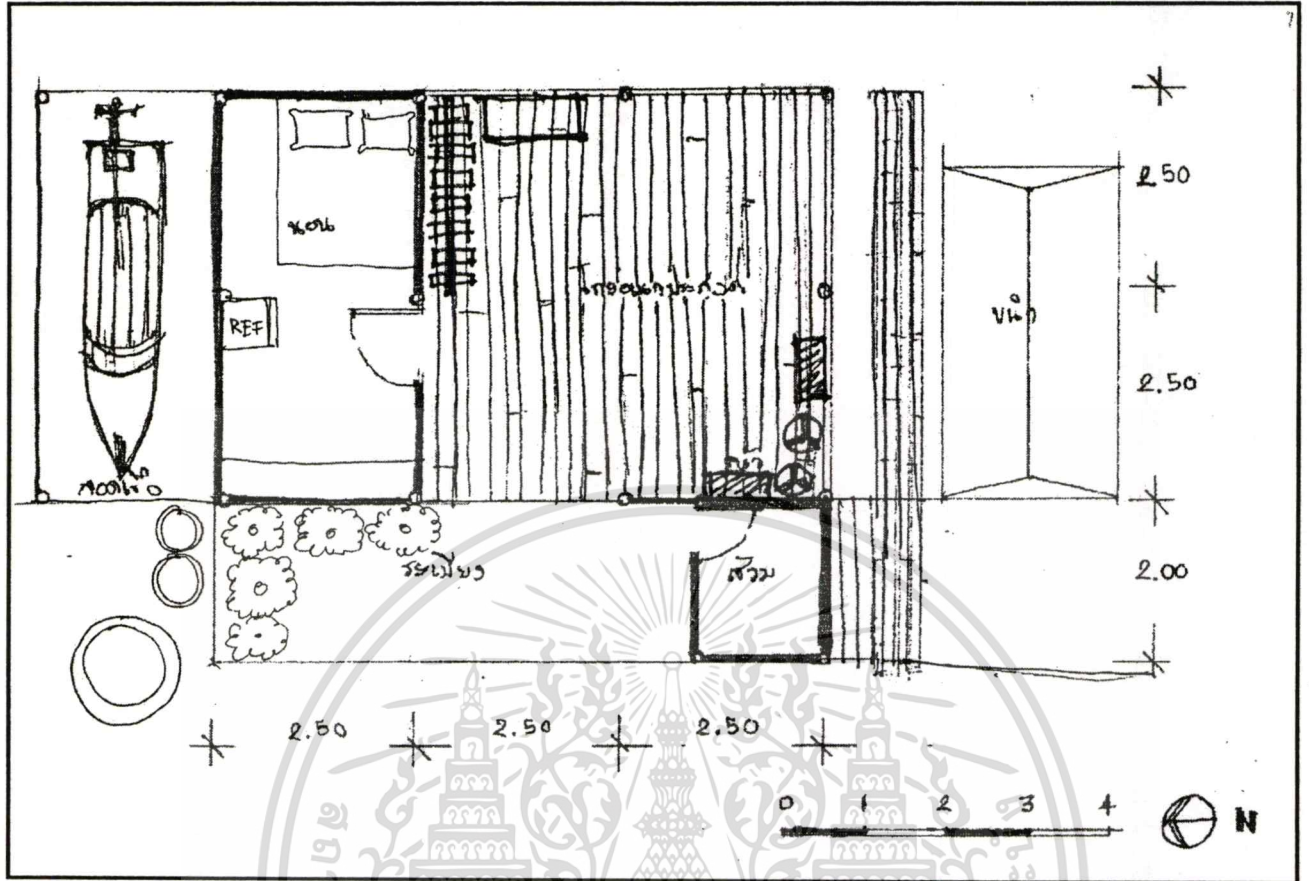

ภาพที่ 4.71 รูปตัดภายในบ้านลุงสมคิด

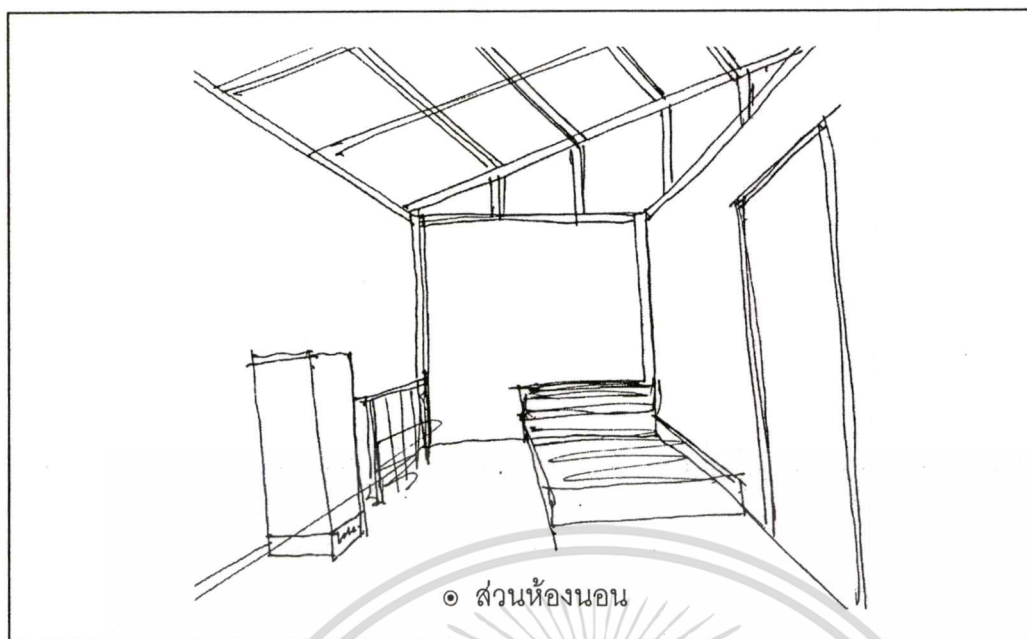
ภาพที่ 4.72 ผังหลังคาบ้านลุงสมคิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

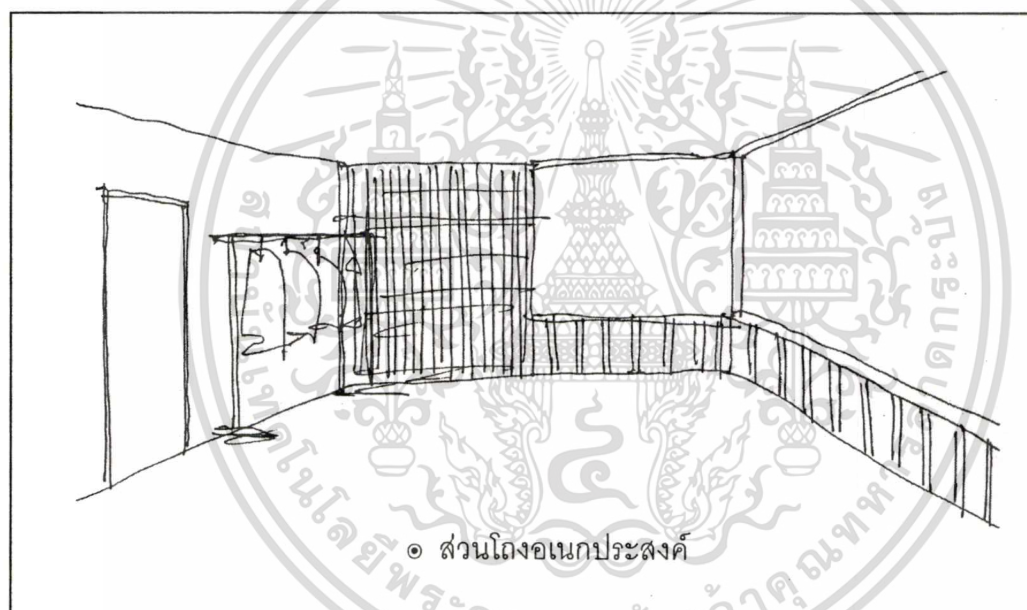

ภาพที่ 4.73 ผังแสดงพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านหลวงสมคิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๑ ส่วนห้องนอน

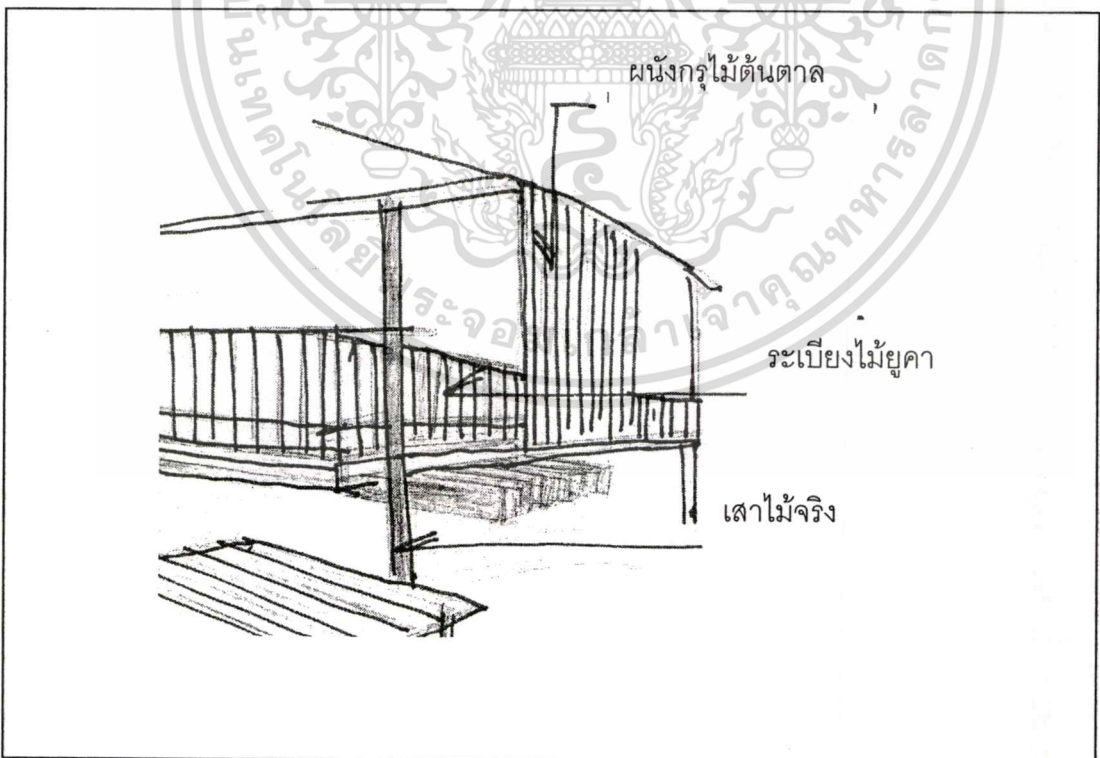
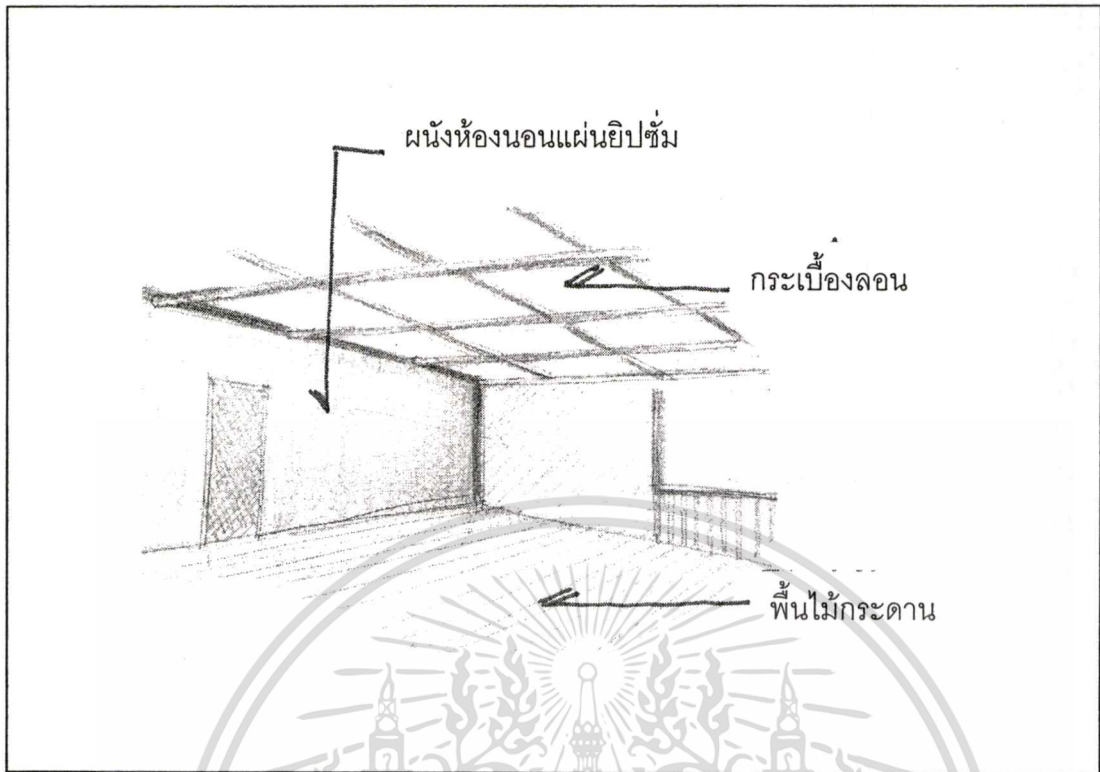
๑ ส่วนโถงนอกประสงค์

๑ ส่วนครัว

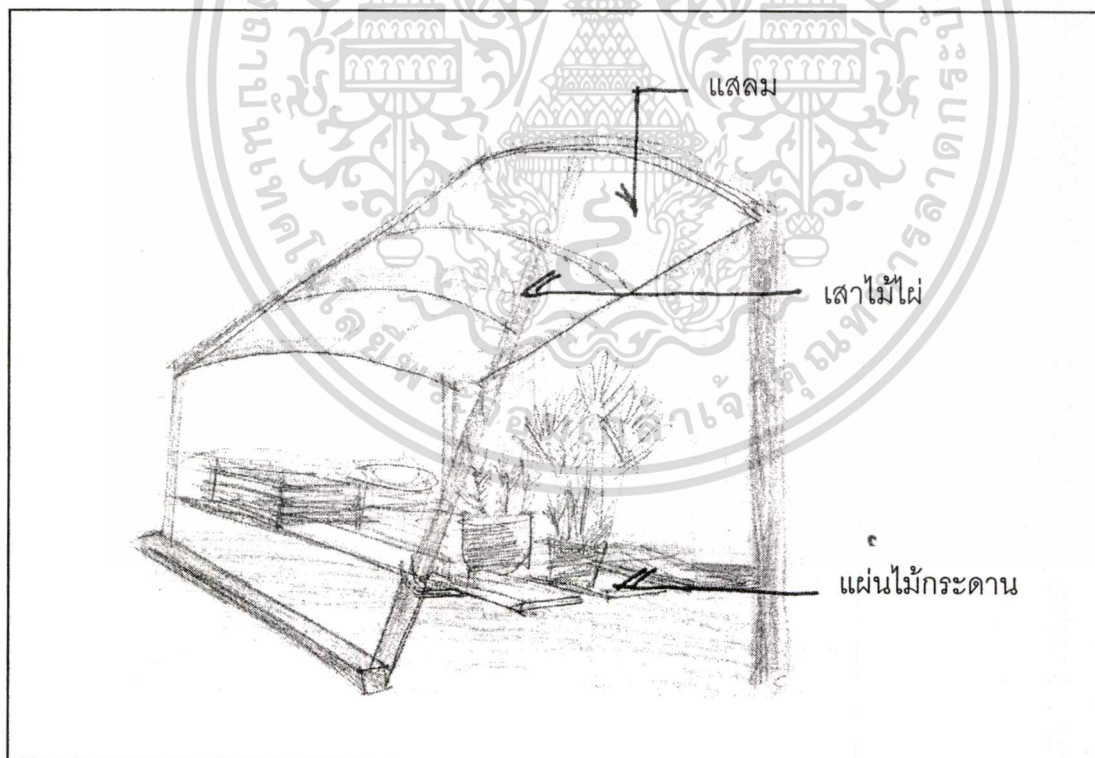
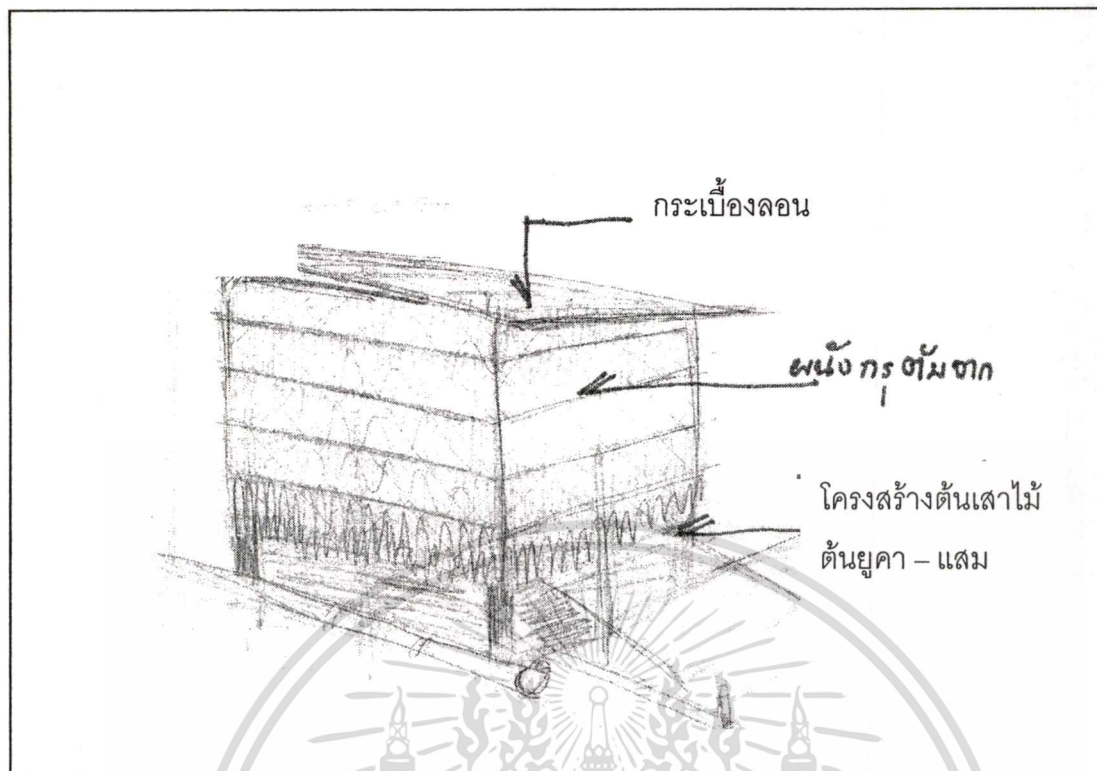
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 แม้ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.74 แสดงบรรยากาศภายในบ้าน

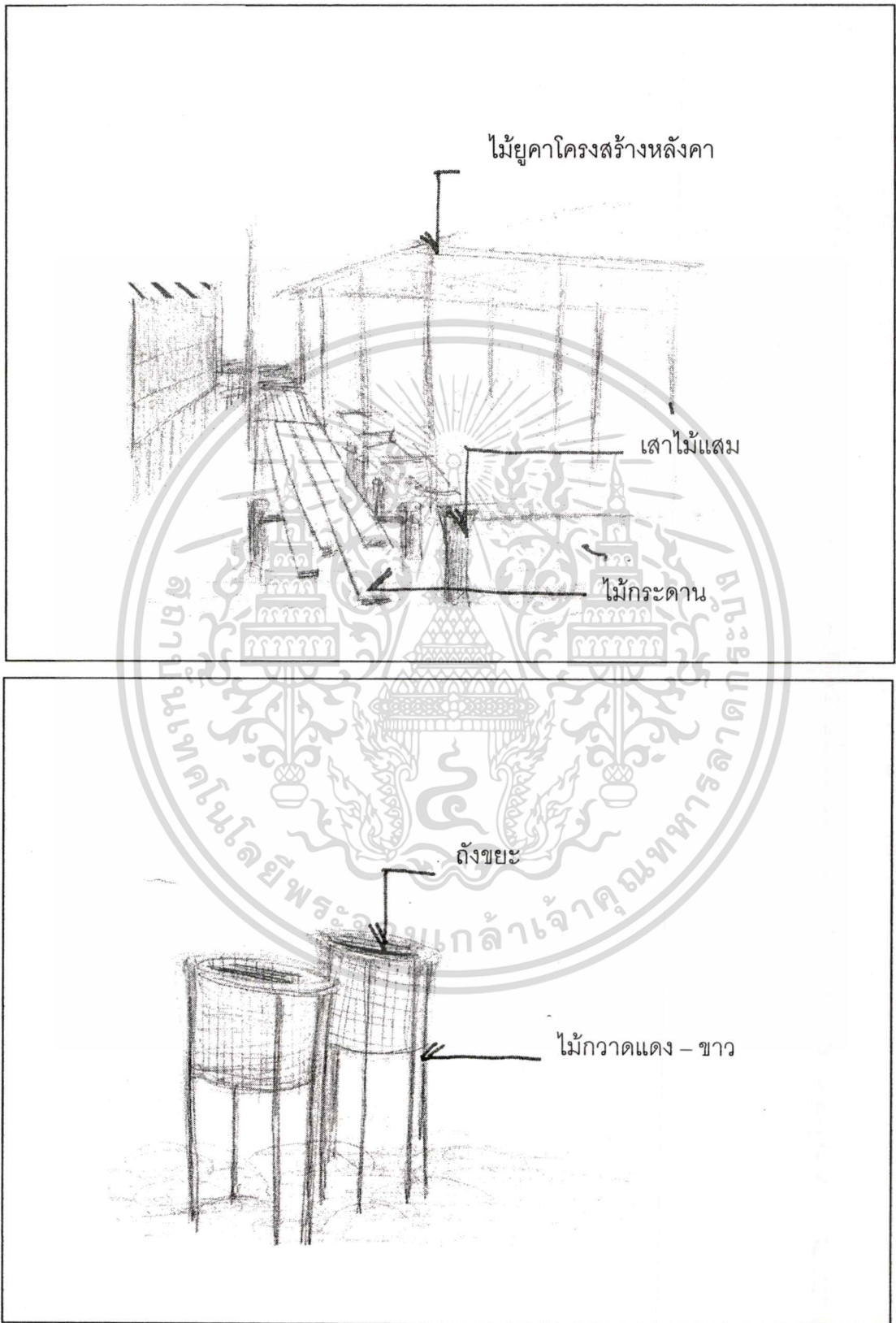
ภาพที่ 4.75 แสดงทัศนียภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

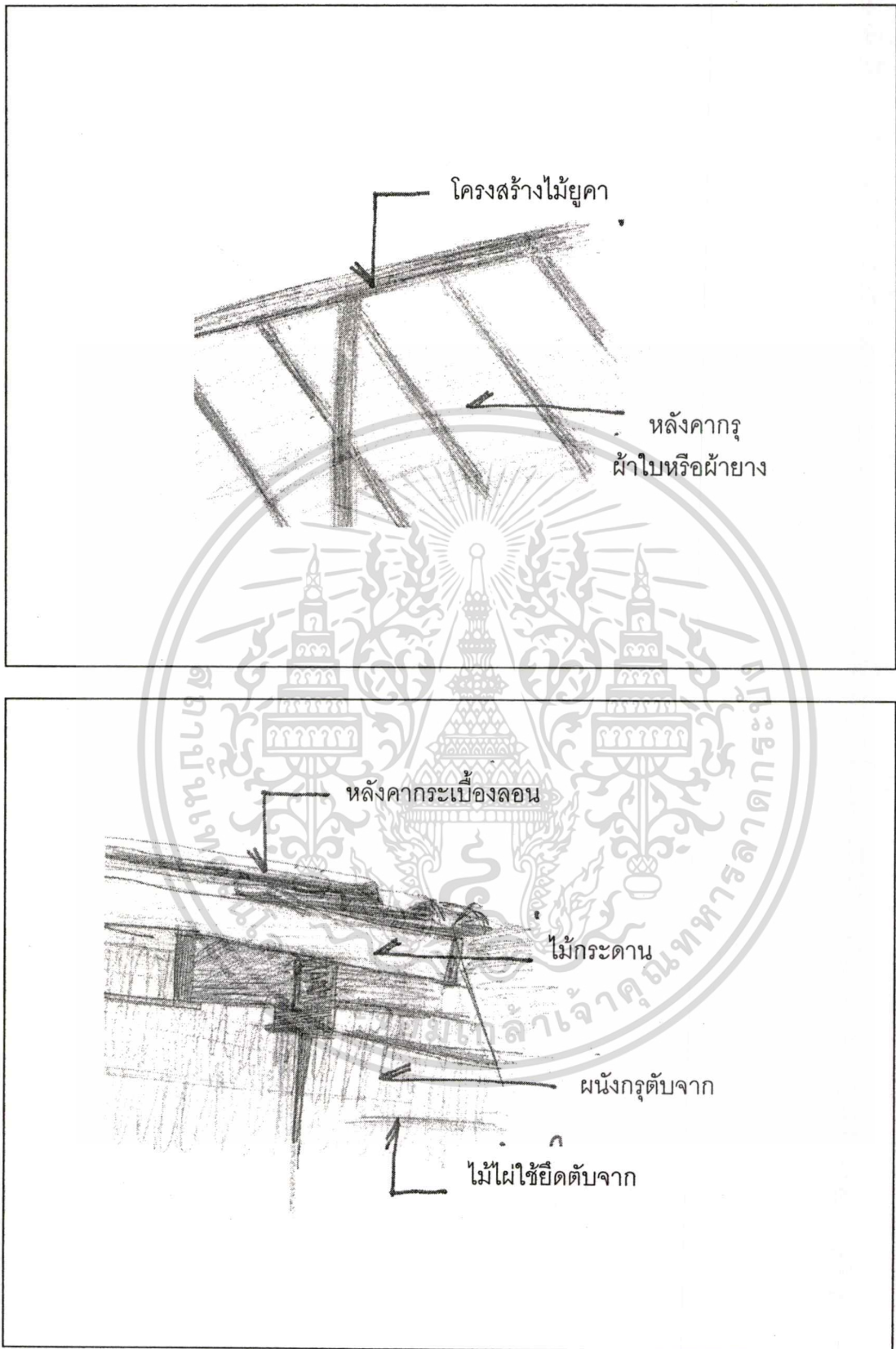

ภาพที่ 4.76 โครงสร้างต้นเสาไม้ต้นยูคา-แสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

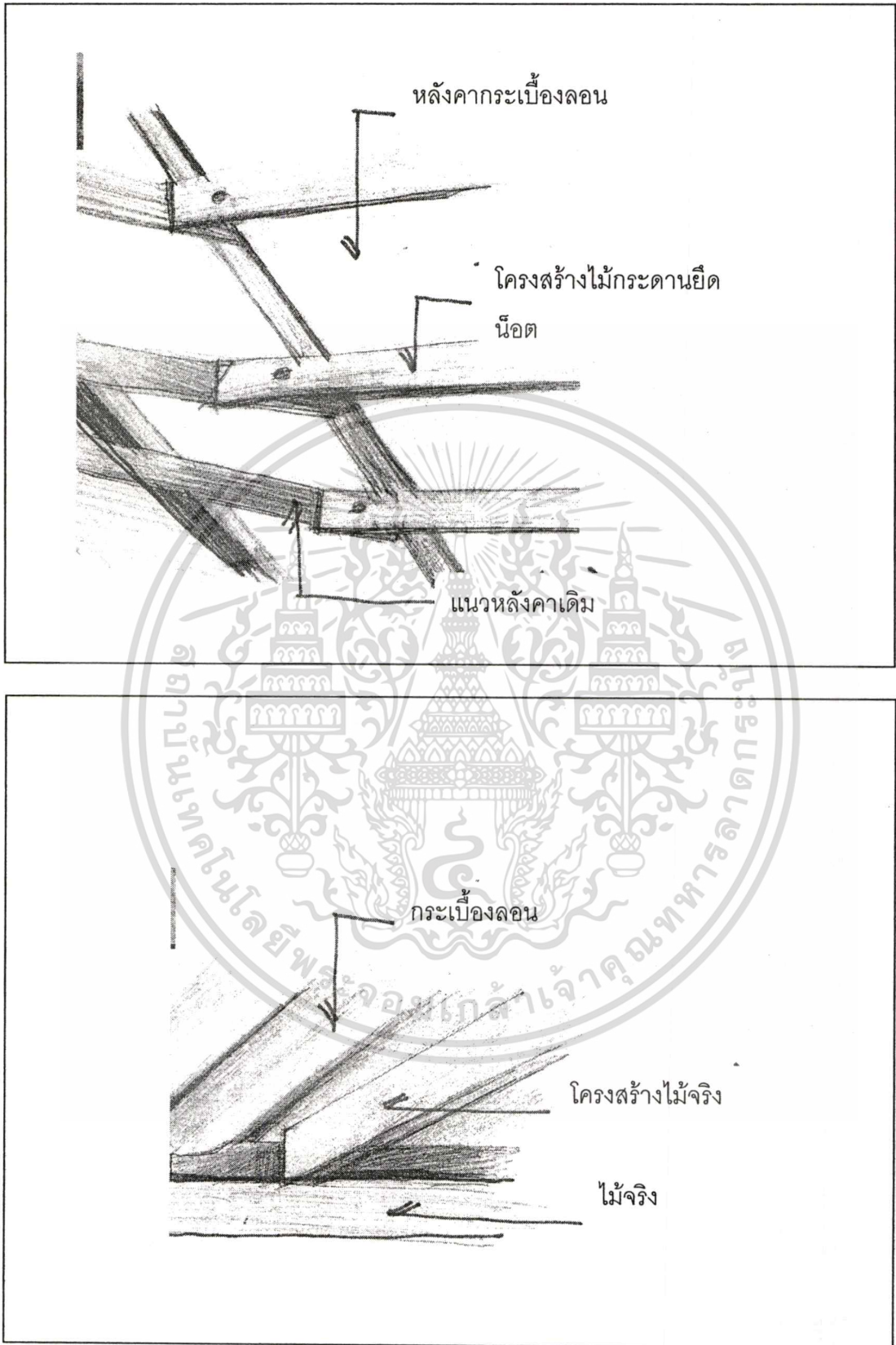

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับภาพที่ 4.77 ลักษณะโดยรวม ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

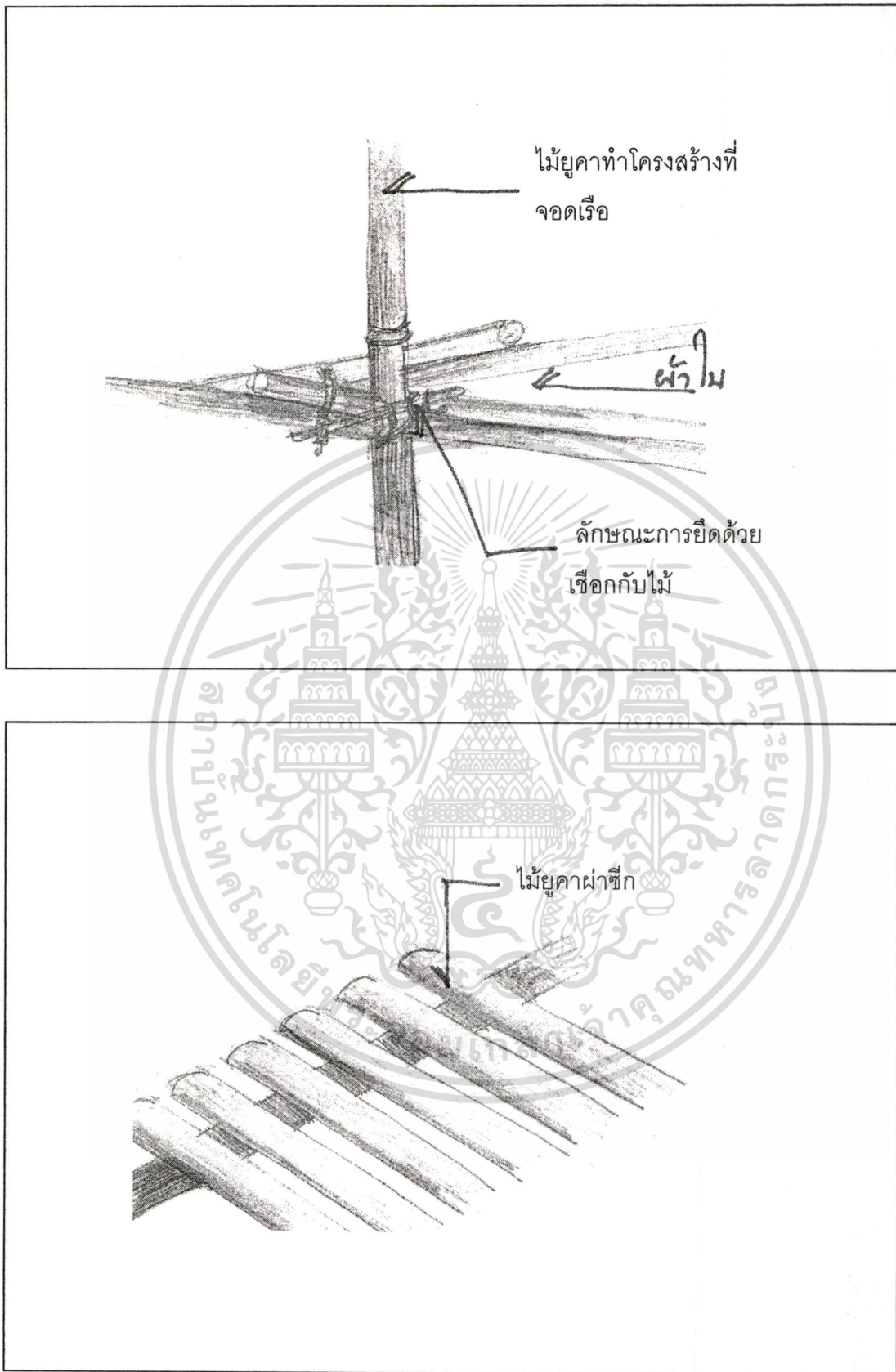
ภาพที่ 4.78 แสดงลักษณะของหลังคา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.79 แสดงลักษณะหลังคา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.80 แสดงลักษณะการยึดด้วยเชือกกับไม้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้ในพื้นที่ หลังคาจั่วมุงจาก กับผ้าใบ ผนังบ้านเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอน โครงสร้างเป็นไม้โก่งกาง ไม้แสดม ไม้โปรง ไม้ปะสัก ไม้กวาดที่สามารถหาได้ตามท้องถิ่น มีส่วนหน้าบ้านเป็นบานเกือบติดพื้นดิน

ตัวบ้านแบ่งเป็น 5 ส่วน ส่วนนอน ส่วนโถงอเนกประสงค์ ส่วนครัว ส่วนห้องน้ำ ส่วนนั่งเล่นหน้าบ้าน อีกส่วนเป็น วน้ำ มีพื้นที่จอดเรือและพื้นที่เก็บอุปกรณ์การประกอบอาชีพ ซึ่งตัวบ้านเป็นโครงสร้างไม้ทั้งหมด ส่วนผนังมีการใช้วัสดุในการมุงจากที่เก็บจากข้างบ้าน

วัสดุก่อสร้างส่วนโครงสร้าง

ส่วนประกอบโครงสร้าง	ชนิดของวัสดุ	ขนาดของวัสดุ
เสาใต้	ไม้แสดม	Ø 4" - 5"
เสาราย	ไม้แสดม	Ø 4" - 5"
ช่อ	ไม้แสดม	Ø 2" - 4"
ดั่ง	ไม้แสดม	Ø 4"
กบทู	ไม้ไผ่	Ø 3"
อกไก่,แป	ไม้ไผ่	Ø 2 1/2"
ไม้ข่มหัวกลอน	ไม้ไผ่	Ø 2"
จันทัน	ไม้แสดม	Ø 2 1/2" - 2"
กลอน	ไม้แสดม	Ø 1 1/2" - 2"
สิ่งที่มุงหลังคา	จากเป็นตับ, ฝ้ายางกระเบื้อง	

พื้น ดินโคลนอยู่ในน้ำตลอดเวลา

ฝา ฝาด้านปิดล้อมตัวบ้าน 3 ด้านกรจากแบบขีดตารางบางส่วนใช้สังกะสีและแผ่นไม้อัด ฝ้ายาง การเจาะช่อง บ้านมีการเจาะช่องหน้าต่าง การให้แสงสว่างและระบายลมโดยที่ตัวบ้านเป็นลักษณะเปิดโล่งภายในสามารถมองออกมาภายนอกได้จึงมีอากาศถ่ายเทสะดวก

บริเวณอาบน้ำชักล้าง ใช้บริเวณติดกับตัวบ้านทางด้านหน้าของบ้านทิศตะวันตกและทิศใต้ การเก็บเสื้อผ้า ให้เก็บโดยการแขวนกับผนังหรือกับราวไม้รวกตู้เสื้อผ้า

บริเวณแต่งตัว ใช้กระเงานแขวนกับเสาหรือผนัง

อายุของบ้าน สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2535 เป็นเวลา 15 ปีมาแล้ว ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลง

พื้นที่ใช้สอยของบ้าน = 66.50 ตารางเมตร = 100%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พฤติกรรมของชาวบ้านประมงโขมง แบ่งตามลักษณะของผู้ประกอบกิจกรรม

1. ชาวประมง (พ่อบ้าน)
2. แม่บ้าน (เฉพาะที่ไม่ได้ช่วยพ่อออกหาปลา)
3. เด็กก่อนวัยเรียน
4. ผู้สูงอายุ
5. ชาวบ้านที่มีอาชีพอื่นที่ไม่ใช่ทำการประมง เช่น การท่องเที่ยว, รับจ้าง ฯลฯ

สภาพกิจกรรมเดิม

ผู้ประกอบกิจกรรม	ช่วงเวลา	ลักษณะกิจกรรม	สถานที่ประกอบกิจกรรม
1. ชาวประมง	0.40-11.00	- ออกเรือหาปลา, ปู	- ทะเล
	11.00-12.30	แกะปลาปูออกจากอวน	- ชายหาด, ขนนำหรือ
		นำไปขายแก่นายทุน	กระต๊อบ
	12.30-13.30	- รับประทานอาหาร	- โถงเอนกประสงค์
	13.30-17.00	- พักผ่อน นอนหลับ	- ห้องนอน, โถง
		- ซ่อมอวน	เอนกประสงค์หรือ
		- พุดคุยกับเพื่อนบ้าน ฯลฯ	ขนนำ
		- อาบน้ำ, ทำกิจวัตรส่วนตัว	- ใต้ถุนเรือนที่ยกสูง,
	- รับประทานอาหาร	กระต๊อบ	
	17.00-19.00	- พักผ่อน หลับนอน	- บ่อน้ำ, ห้องน้ำ
	19.00-20.30		- โถงเอนกประสงค์
	20.30-04.00		- ห้องนอน, ส่วนนอน
2. แม่บ้าน	05.00-06.00	- ทำกิจวัตรส่วนตัว	- บ่อน้ำ, ห้องน้ำ
	06.00-07.30	- เตรียมอาหาร	- ครั้ว
	07.30-08.30	- รับประทานอาหาร	- โถงเอนกประสงค์
	08.30-11.00	- พักผ่อน	- โถงเอนกประสงค์
		- ซักเสื้อผ้า	- บ่อน้ำ
		- เตรียมอาหารกลางวัน	- ครั้ว
		- แกะปูปลาออกจากอวน	
	11.00-12.30	- รับประทานอาหาร	- กระต๊อบหรือขนนำ

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	12.30-13.30 13.30-17.00	- พักผ่อน - ทำความสะอาดบ้าน - ซ่อมอวน - พุดคุยกับเพื่อนบ้าน	- โถงอเนกประสงค์ - บริเวณบ้านพักอาศัย - บริเวณบ้านพักอาศัย
	17.00-18.30 18.30-19.00	- เตรียมอาหาร - อาบน้ำ, ทำกิจวัตรส่วนตัว - รับประทานอาหาร - พักผ่อน หลับนอน	- โถงอเนกประสงค์, กระต๊อบหรือ軒 - ใต้ถุนเรือนที่ยกสูง, กระต๊อบ - คริว - บ่อน้ำ, ห้องน้ำ
	19.00-20.30 20.30-05.00		- โถงอเนกประสงค์ - ห้องนอน, ส่วนนอน
3. เด็กก่อนวัยเรียน	08.00-08.30 08.30-09.00 09.00-12.00 12.00-13.00 13.00-18.00 18.00-18.30 18.30-19.30 19.30-20.00 20.00-08.00	- ตื่นนอน-ทำกิจวัตรส่วนตัว - รับประทานอาหาร - วิ่งเล่น, นอนหลับ - รับประทานอาหาร - นอนกลางวัน - เล่นกับเพื่อน - อาบน้ำ - รับประทานอาหาร - พักผ่อน, นั่งเล่น - หลับนอน	- บ่อน้ำ, ตุ่มน้ำ - โถงอเนกประสงค์ - โถงอเนกประสงค์, ชาน - โถงอเนกประสงค์ - โถงอเนกประสงค์ - ลาน - บ่อน้ำ, ตุ่มน้ำ - โถงอเนกประสงค์, ชาน - ชานบ้าน - ห้องนอน
4. ผู้สูงอายุ	06.00-07.00 07.00-08.00 08.00-12.00 12.00-13.00 13.00-17.30 17.30-19.00	- ตื่นนอน-ทำกิจวัตรส่วนตัว - รับประทานอาหาร - เลี้ยงดูหลาน, นั่งเล่น - รับประทานอาหาร - พักผ่อน, นั่งคุยกับเพื่อน บ้าน	- บ่อน้ำ, ตุ่มน้ำ - โถงอเนกประสงค์ - โถงอเนกประสงค์ - โถงอเนกประสงค์ - ลาน - บ่อน้ำ, ตุ่มน้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

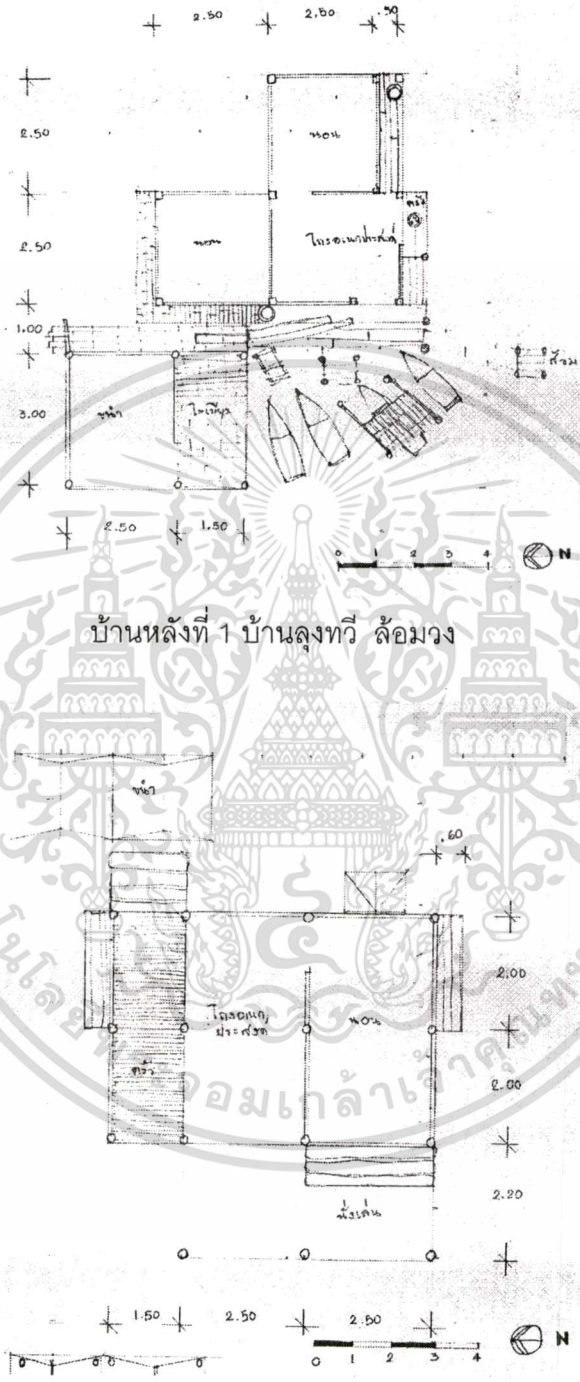
	19.00-20.30	- อาบน้ำ	- โถงเอนกประสงค์
	20.30-06.00	- รับประทานอาหาร - หลับนอน	- ห้องนอน
5. ชาวบ้านที่ประกอบอาชีพอื่น	06.00-07.00	- ตื่นนอน-ทำกิจวัตรส่วนตัว	- บ่อน้ำ, ตุ่มน้ำ
	07.00-08.00	- รับประทานอาหาร	- โถงเอนกประสงค์,
	08.00-12.00	- ทำงาน	ชาน
	12.00-13.00	- รับประทานอาหาร	- ทำพลอย
	13.00-17.00	- ทำงาน	- ที่บ้าน
	17.00-18.00	- อาบน้ำ	- ที่บ้าน
	18.00-19.00	- พักผ่อน, นั่งเล่น	- บ่อน้ำ, ตุ่มน้ำ
	19.00-20.30	- รับประทานอาหาร	- โถงเอนกประสงค์,
	20.30-06.00	- พักผ่อน นอนหลับ	ชาน
			- โถงเอนกประสงค์
			- ห้องนอน

การวิเคราะห์ลักษณะของพฤติกรรมของชาวบ้าน

โดยส่วนใหญ่แล้วช่วงเวลางานในแต่ละวันมาก ซึ่งใช้เป็นเวลาพักผ่อนพูดสนทนากับเพื่อนบ้าน อีกทั้งมีเวลาว่างมากในหน้ามรสุม ซึ่งบางรายจะทำอุปกรณ์จับปลา เช่น อวน ลอบจับปลา ปู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

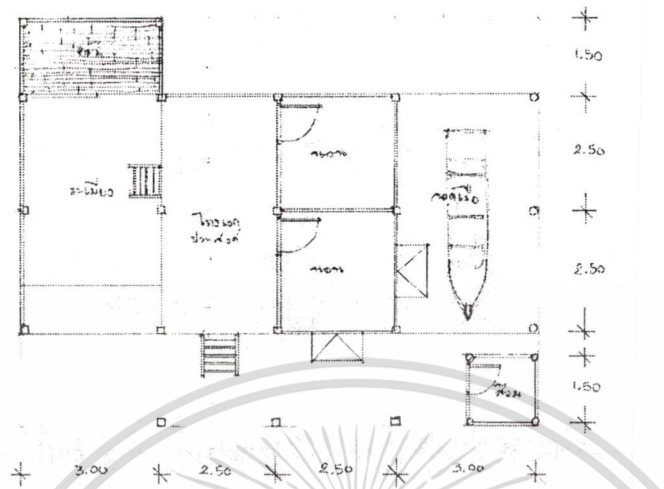
เปรียบเทียบ ขนาด,เนื้อที่ ของบ้านประมงโขมกลาง ที่สำรวจ (มาตราส่วน 1:200)

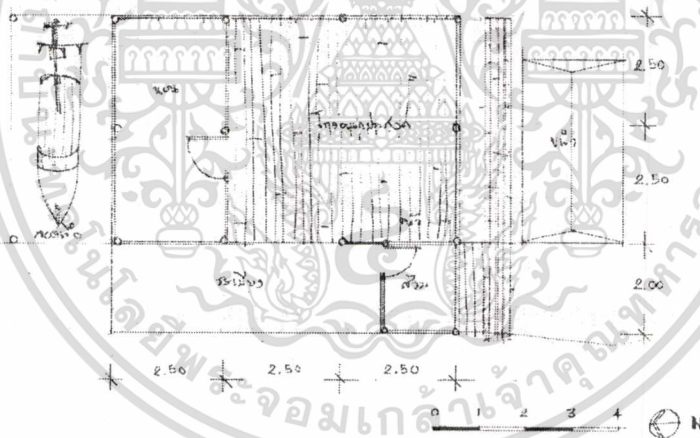
ภาพที่ 4.81 แสดงเปรียบเทียบ ขนาด,เนื้อที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เปรียบเทียบ ขนาด,เนื้อที่ ของบ้านประมงโขมงล่าง ที่สำรวจ (มาตราส่วน 1:200)

บ้านหลังที่ 3 บ้านลุงยอด วิสุทธิวงศ์

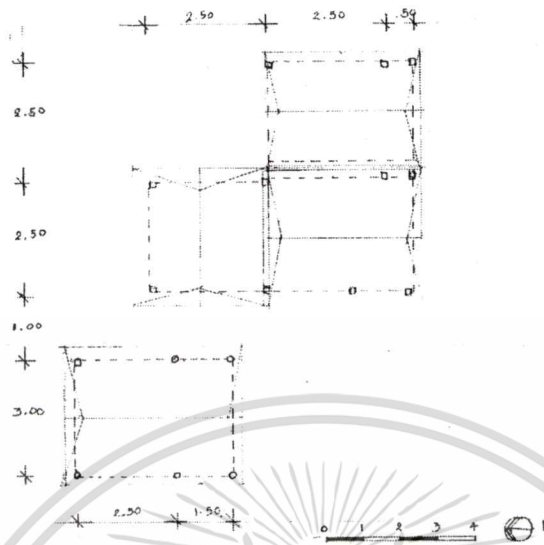

บ้านหลังที่ 4 บ้านลุงสมคิด บุญเชิด

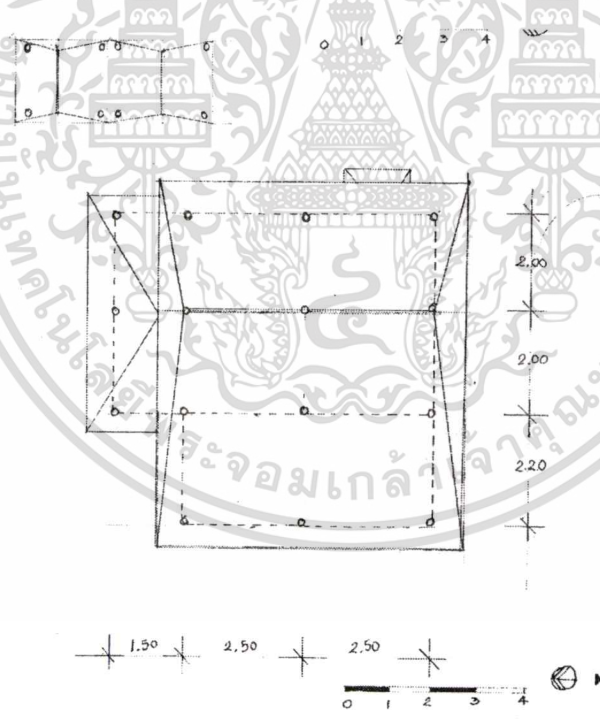
ภาพที่ 4.82 แสดงเปรียบเทียบ ขนาด,เนื้อที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงแนวหลังคา ของบ้านประมงโขมงล่าง ที่สำรวจ (มาตราส่วน 1:200)

บ้านหลังที่ 1 บ้านลุงทวี ล้อมวง

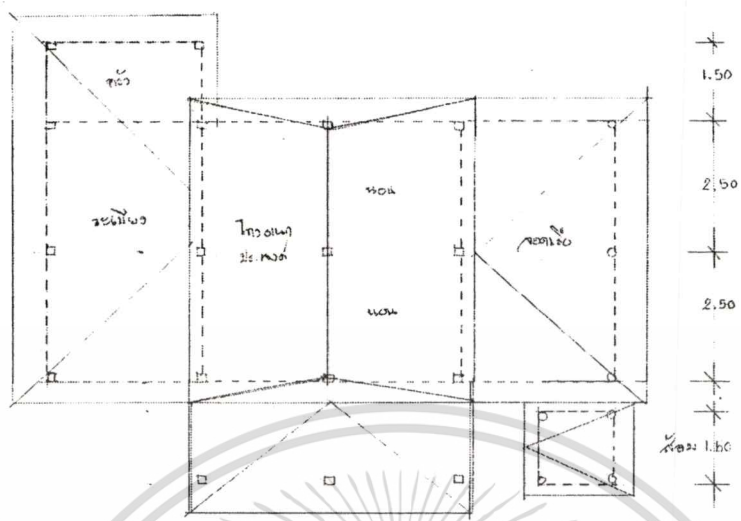

บ้านหลังที่ 2 บ้านลุงต๋อน สุทธิพร

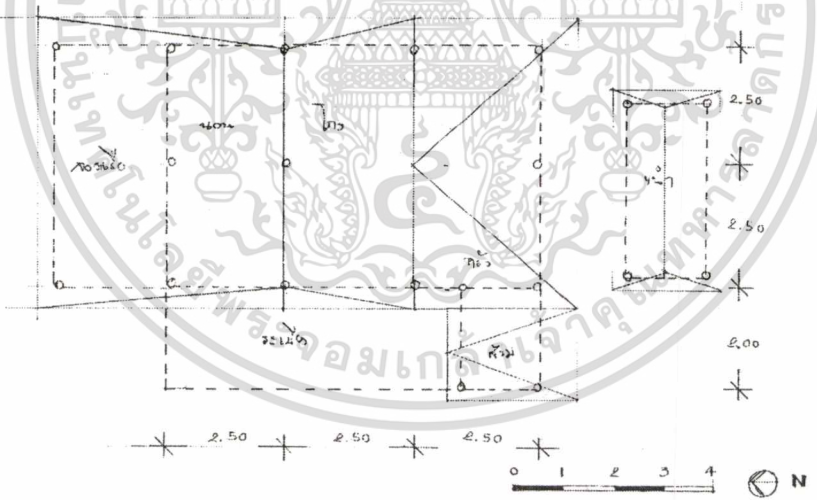
ภาพที่ 4.83 แสดงแนวหลังคา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงแนวหลังคา ของบ้านประมงโขมงล่าง ที่สำราจ (มาตราส่วน 1:200)

บ้านหลังที่ 3 บ้านลุงยอด วิสุทธรังค์

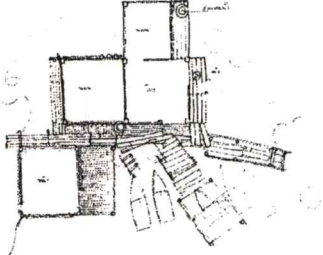
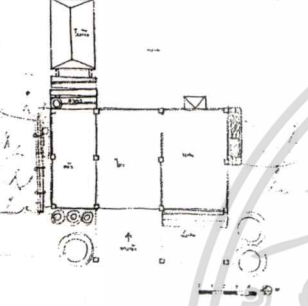
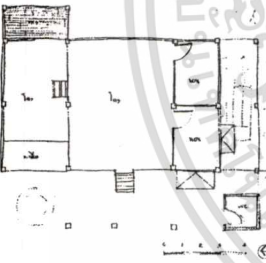
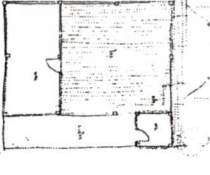

บ้านหลังที่ 4 บ้านลุงสมคิด บุญเชิด

ภาพที่ 4.84 แสดงแนวหลังคา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบขนาดพื้นที่ของบริเวณตัวเรือน

ผังพื้น	บ้าน	พื้นที่ตัวเรือนทั้งหมด
	บ้านลุงทวี ล้อมวง	42.50 ตารางเมตร
	บ้านลุงต๋อน สุทธิพร	44.30 ตารางเมตร
	บ้านลุงยอด วิสุทธิวงศ์	88.00 ตารางเมตร
	บ้านลุงสมคิด บุญเชิด	66.50 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางขนาดพื้นที่ปลูกบ้านนั้น ที่ดินแปลงที่เล็กที่สุดได้แก่ที่ดินของลุงทวี ซึ่งมีเนื้อที่เพียง 40.50 ตารางเมตรเท่านั้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะลุงทวี มาอาศัยปลูกบ้านในพื้นที่ใกล้ต้นไม้ จึงไม่สามารถขยายตัวบ้านได้มาก

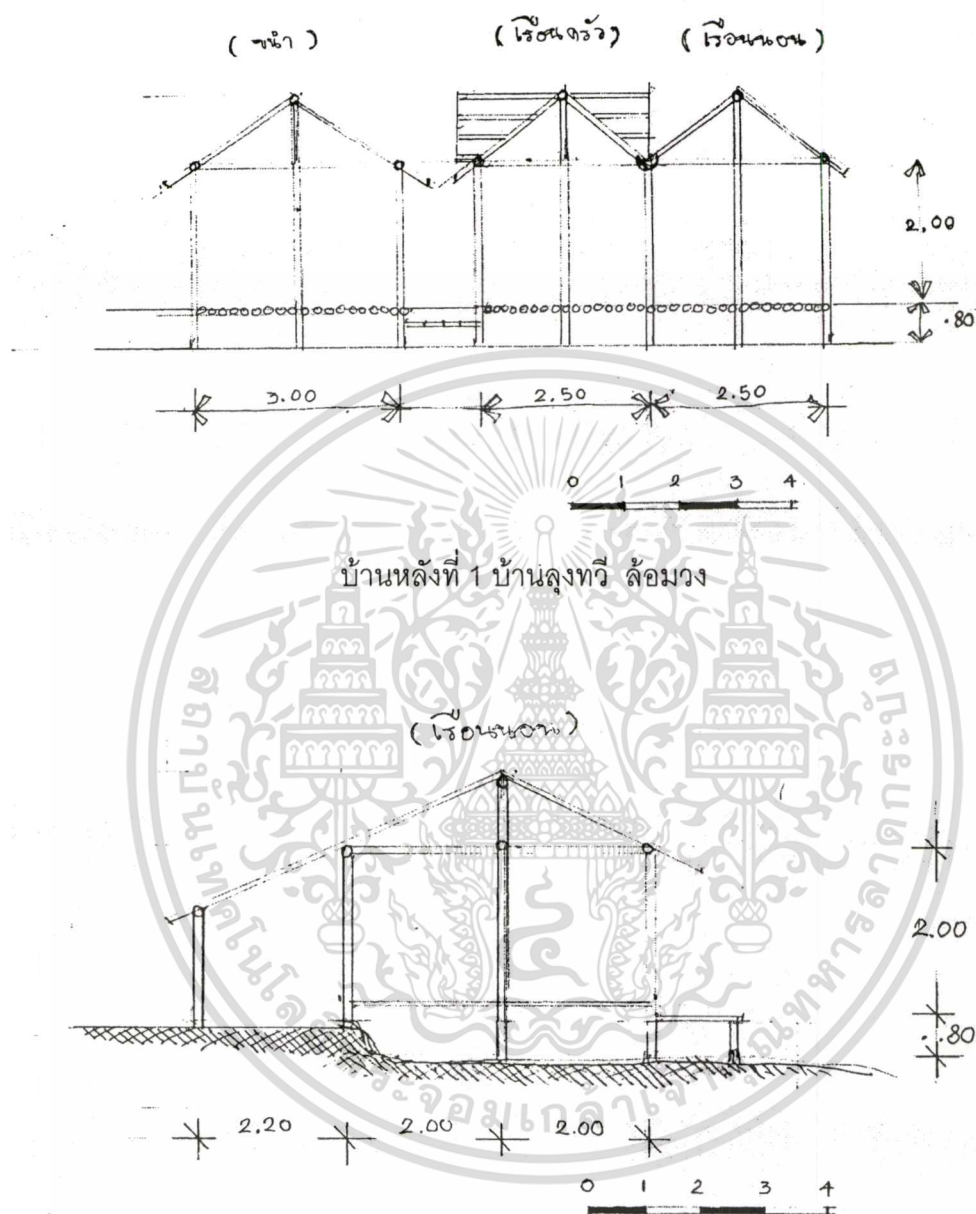
ที่ดินที่มีขนาดกว้างที่สุดได้แก่ที่ดินของ ลุงยอด วิสุทธีวงศ์ ซึ่งมีขนาด 88.00 ตารางเมตร ดังกล่าวนั้นเพราะตั้งเริ่มมีการสร้างแบบมาตรฐาน มีขนาดครอบครัวยุคกลาง มีการสร้างห้องน้ำไว้เผื่อชาวบ้าน ยังมีพื้นที่ยื่นออกไปในทะเลอีกด้วย

ตารางที่ 4.2 แสดงขนาดระยะห่างของช่องเสาต่างๆ

บ้าน	ช่วงกว้างระหว่างเสาราย	ระยะห่างของห้องเสา	ระยะห่างของบ้านแต่ละหลัง
บ้านลุงทวี ล้อมวง มี 2 ห้องเสา	2.10 เมตร	2.50 เมตร 2.50 เมตร	.50 เมตร
บ้านลุงต๋อน สุทธิพร มี 2 ห้องเสา	2.50 เมตร	2.00 เมตร 2.00 เมตร	-
บ้านลุงยอด วิสุทธีวงศ์ มี 4 ห้องเสา	2.50 เมตร	3.00 เมตร 2.50 เมตร 2.50 เมตร 3.00 เมตร	-
บ้านลุงสมคิด บุญเขต มี 4 ห้องเสา	2.50 เมตร	1.80 เมตร 2.50 เมตร 2.50 เมตร 2.50 เมตร	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงขนาด, ความสูง, เปรียบเทียบของบ้านประมงโขม่งล่าง ที่สำรวจ

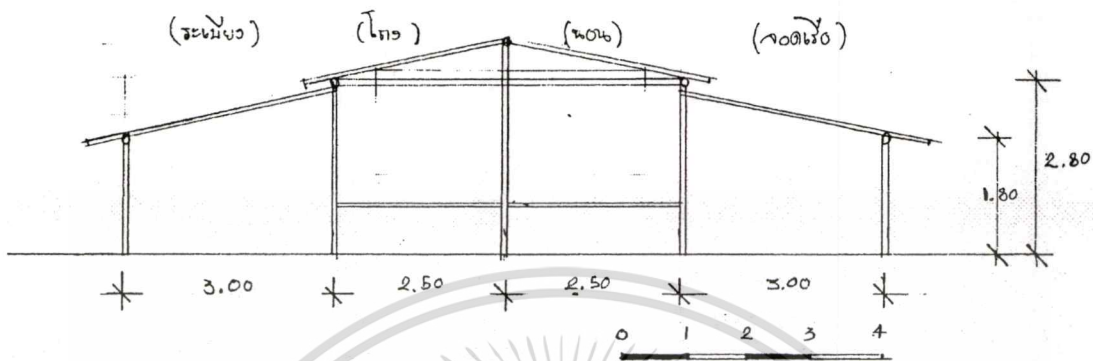

บ้านหลังที่ 2 บ้านลุงต๋อน สุทธิพร

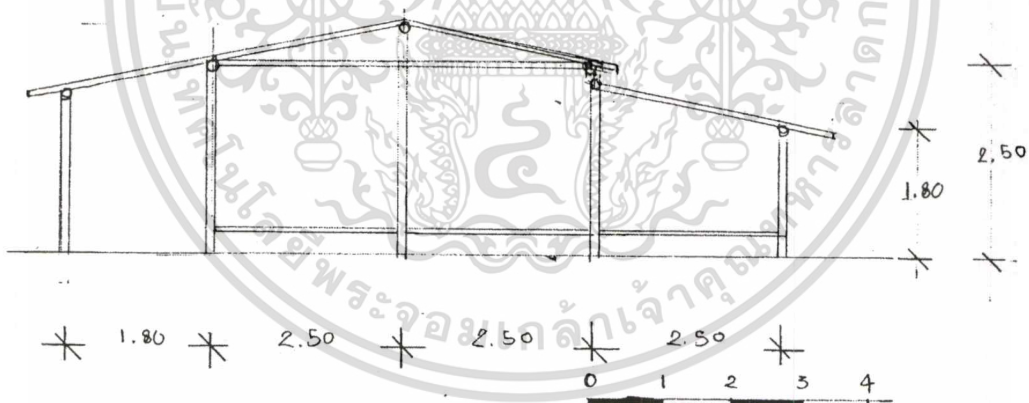
ภาพที่ 4.85 แสดงขนาด, ความสูง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงขนาด, ความสูง, เปรียบเทียบของบ้านประมงโขมกลาง ที่สำรวจ

บ้านหลังที่ 3 บ้านลุงยอด วิสุทธิวงศ์

บ้านหลังที่ 4 บ้านลุงสมคิด บุญเชิด

ภาพที่ 4.86 แสดงขนาด, ความสูง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 ความสูงของเรือน

บ้าน	ความสูงจากพื้นถึง ใต้เสเสาเรียง	ความสูงจากพื้นถึง ใต้ช่อ	ความสูงจากช่อถึง ใต้กบทุ
บ้านลุมทวิ ล้อมวง	เรือนนอน 2.00 เมตร เรือนครัว 2.00 เมตร	เรือนนอน 2.30 เมตร เรือนครัว 2.30 เมตร	เรือนนอน 1.80 เมตร เรือนครัว 1.80 เมตร
บ้านลุมต้อน สุทริวงค์	เรือนนอน 2.00 เมตร เรือนครัว 2.00 เมตร	เรือนนอน 2.15 เมตร เรือนครัว 2.15 เมตร	เรือนนอน 1.95 เมตร เรือนครัว 2.05 เมตร
บ้านลุมยอด วิสุทริวงค์	เรือนนอน 2.00 เมตร เรือนครัว 1.80 เมตร	เรือนนอน 2.50 เมตร เรือนครัว 2.10 เมตร	เรือนนอน 2.05 เมตร เรือนครัว 1.75 เมตร
บ้านลุมสมคิด บุญเข็ด	เรือนนอน 2.00 เมตร เรือนครัว 1.80 เมตร	เรือนนอน 2.50 เมตร เรือนครัว 2.10 เมตร	เรือนนอน 2.05 เมตร เรือนครัว 1.75 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 แสดงความเปรียบเทียบรายละเอียดจากการสำรวจและสัมภาษณ์

การสำรวจและสัมภาษณ์	บ้านลุมพินี	บ้านลุมต่อน	บ้านลุมยอด	บ้านลุมสมคิด
1.อายุ	65ปี	70ปี	49ปี	36ปี
2.บ้านเลขที่	ถนนท่าเรือ ต.โขมง อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี	ถนนท่าเรือ ต.โขมง อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี	ถนนท่าเรือ ต.โขมง อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี	ถนนท่าเรือ ต.โขมง อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี
3.อาชีพ	ประมงออกเรือหา ปลา	ประมงออกเรือหา ปลา	ประมงออกเรือหา ปลา	ประมงออกเรือหา ปลา
4.จำนวนสมาชิก	7 คน	8 คน	4 คน	4 คน
5.ขนาดบริเวณบ้าน	7.00 x9.00 เมตร	6.20x6.50 เมตร	8.00x11.00 เมตร	7.00x9.50 เมตร
6.ลักษณะของส้วม	มีลักษณะไม่ถาวร เปิดโล่งยื่นออกไปใน ทะเลห่างจากบ้าน 3.50 เมตร	ไม่มีส้วมภายในบ้าน จะต้องไปใช้บ้านลุม ยอดห่างจากบ้าน ประมาณ 7.50 เมตร	มีลักษณะถาวรปิด มิดชิด ก่ออิฐฉาบ ปูนทางทิศใต้ห่าง จากบ้านประมาณ 1.50 เมตร	มีลักษณะถาวรปิด มิดชิด อยู่ภายนอกตัว บ้านติดสวนครัวทำ ด้วยจากห่าง ประมาณ 2.00 เมตร
7.ประเภทของไม้ยืนต้น บริเวณบ้าน	ไม้โกกกาจ ไม้แสม จำนวนหนาแน่น ต้น ปรุง ไม้กวาดขาว- แดง	ไม้โกกกาจ ไม้แสม	ไม้โกกกาจ ไม้แสม	ไม้โกกกาจ ไม้แสม
8.รูปแบบเรือน	บ้านประมง(ชน้ำ)	บ้านประมง(ชน้ำ)	บ้านประมง(ชน้ำ)	บ้านประมง(ชน้ำ)
9.ปัจจัยทางกายภาพ				
9.1 สภาพภูมิ ประเทศ	มีลักษณะเป็นอ่าว เชื่อมติดกับทะเล	มีลักษณะเป็นอ่าว เชื่อมติดกับทะเล	มีลักษณะเป็นอ่าว เชื่อมติดกับทะเล	มีลักษณะเป็นอ่าว เชื่อมติดกับทะเล
9.2 สภาพ ภูมิอากาศ	น้ำทะเลมีความนิ่ง มีลักษณะร้อนชื้น	มีลักษณะร้อนชื้น	มีลักษณะร้อนชื้น	มีลักษณะร้อนชื้น
9.3 อุณหภูมิ				
9.3.1 ภายในตัวบ้าน	30.0 องศา	31.0 องศา	32.6 องศา	32.6 องศา
9.3.2 ภายนอกตัวบ้าน	31.4 องศา	31.5 องศา	33.0 องศา	31.5 องศา
9.4 ความชื้น สัมพัทธ์				
9.4.1 ภายในตัวบ้าน	62.9 % RH	59.9 % RH	59.9 % RH	59.0 % RH
9.4.2 ภายนอกตัวบ้าน	60.0 % RH	60.1 % RH	57.1 % RH	60.0 % RH

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

การสำรวจและสัมภาษณ์	บ้านลุงทวี	บ้านลุงต๋อน	บ้านลุงยอด	บ้านลุงสมคิด
10. โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง				
10.1 โครงสร้างบ้าน	ไม้โก่งกาง ไม้แสม ไม้ปะสัก ไม้กวาดขาว - แดง ที่หาได้ตามท้องถิ่น	ไม้โก่งกาง ไม้แสม ไม้ปะสัก ไม้กวาดขาว - แดง ที่หาได้ตามท้องถิ่น	ไม้โก่งกาง ไม้แสม ไม้ปะสัก ไม้กวาดขาว - แดง ที่หาได้ตามท้องถิ่น	ไม้โก่งกาง ไม้แสม ไม้ปะสัก ไม้กวาดขาว - แดง ที่หาได้ตามท้องถิ่น
10.2 หลังคา	หลังคาจั่วมุงจากกับผ้าใบ	หลังคาจั่วมุงจากกับผ้าใบ	หลังคาจั่วมุงจากกับผ้าใบ	หลังคาจั่วมุงจากกับผ้าใบ
10.3 ผนัง	ไม้กวาดขาว - แดงดีตามแนวนอน	ไม้กวาดขาว - แดงดีตามแนวนอน	ไม้กวาดขาว - แดงดีตามแนวนอน	ไม้กวาดขาว - แดงดีตามแนวนอน
10.4 พื้น	ไม้เบญจพรรณแปรรูป(ไม้กระดาน)ไม้ไผ่	ไม้เบญจพรรณแปรรูป(ไม้กระดาน)	ไม้เบญจพรรณแปรรูป(ไม้กระดาน)ไม้ไผ่	ไม้เบญจพรรณแปรรูป(ไม้กระดาน)ไม้ไผ่
10.5 ฝา	กรุด้วยจากขัดตารางทั้งหลัง	กรุด้วยจากขัดตารางบางส่วนใช้สังกะสีและแผ่นไม้อัด และผ้ายางแผ่นไม้	กรุไม้กระดานบางส่วนเป็นสังกะสี	กรุด้วยจากขัดตารางบางส่วนใช้สังกะสีและแผ่นไม้อัด และผ้ายางไม้ไผ่
10.6 การเจาะช่อง	การเว้นช่องแสงใช้ผ้าใบปิด	การเว้นช่องผนังด้วยไม้ปรอง	เป็นหน้าต่าง	เป็นหน้าต่าง
11. บริเวณอาบน้ำและชักล้าง	บริเวณติดกับตัวบ้านทางด้านหลังของบ้าน	บริเวณติดกับตัวบ้านทางด้านหลังของบ้านด้านทิศตะวันออก	บริเวณติดกับตัวบ้านทางด้านหน้าของบ้านด้านทิศตะวันตก	บริเวณติดกับตัวบ้านทางด้านหน้าของบ้านด้านทิศตะวันตกและทิศใต้
12. การเก็บเสื้อผ้า	ใช้เก็บโดยการแขวนกับผนังหรือราวไม้และชั้นไม้	ใช้เก็บโดยการแขวนกับผนังหรือราวไม้	ใช้เก็บโดยการแขวนกับผนังหรือราวไม้ และตู้เสื้อผ้า	ใช้เก็บโดยการแขวนกับผนังหรือราวไม้และตู้เสื้อผ้า
13. บริเวณแต่งตัว	ใช้กระจกเงาแขวนกับเสาหรือผนัง	ใช้กระจกเงาแขวนกับเสาหรือผนัง	ใช้กระจกเงาแขวนกับเสาหรือผนังตู้เสื้อผ้า	ใช้กระจกเงาแขวนกับเสาหรือผนัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

การสำรวจและสัมภาษณ์	บ้านลุมทวิ	บ้านลุดอน	บ้านลุมยอด	บ้านลุมสมคิด
14.อายุของบ้าน	สร้างเมื่อปี พ.ศ.2540 เป็นเวลา 12 ปี	สร้างเมื่อปี พ.ศ.2542 เป็นเวลา 10 ปี	สร้างเมื่อปี พ.ศ.2542 เป็นเวลา 10 ปี	สร้างเมื่อปี พ.ศ.2535 เป็นเวลา 17 ปี
15.พื้นที่ใช้สอยของบ้าน	40.50 ตารางเมตร	40.30 ตารางเมตร	88.00 ตารางเมตร	66.50 ตารางเมตร

6. การวิเคราะห์รูปแบบของอาคารที่ทำการสำรวจภาคสนาม

หลักการที่ใช้ในการเลือกสำรวจอาคารจะเน้นเฉพาะเรือนที่มีลักษณะพื้นบ้าน ที่คง

ลักษณะท้องถิ่นดั้งเดิมโดยทั้งเรือนที่มีลักษณะคล้ายกันและแตกต่างกันในด้านการต่อเติมและอาคารที่เพิ่มขยายขึ้น

การศึกษาเรือนพักอาศัยในรูปแบบเดิม

เรือนพักอาศัย เป็นบ้านเดี่ยว ที่มีสมาชิกในครัวเรือนขนาด 2-4 คน

ขนาดบริเวณบ้าน ไม่มีขอบเขตที่แน่นอน

ขนาดเรือน เป็นเรือนเดี่ยว วางแปลนหันแกนไปทางทิศตะวันออก , ทิศตะวันตก หรือวางตามตะวัน

ความยาว บ้านมีเสา 2 ห้อง (2 Bays) ระยะห่างห้องเสาประมาณ 2.00 เมตรเท่ากัน รวมความยาวประมาณ 4.00 เมตร

ความกว้าง ระยะความกว้างของเสา 2.50 มีเสานแนวระเบียงซึ่งห่างจากเสาหลัก 2.00 เมตร และเสานอกชานห่างกับเสาระเบียงอีก 1.80 รวมความกว้างทั้งหมด 6.30 เมตร

ความสูง จากระดับพื้นดินถึงพื้นเรือนนอนประมาณ 1.30 ระดับนอกชานต่ำกว่าระดับระเบียงประมาณ 20 เซนติเมตร ความสูงจากพื้นเรือน ถึงใต้ห้องซ็ือประมาณ 2.00 เมตร

ความสูงจากพื้นระเบียงถึงใต้เสาประมาณ 1.20 (บางหลัง)เวลาเข้าบ้านจะต้องก้มหัวลอดชายคาเข้าไป แต่เหมาะกับการนั่งเล่นตรงเป็นลักษณะการใช้พื้นที่ ที่เกิดขึ้นตามลักษณะพฤติกรรม

เนื้อที่ใช้สอยภายในบ้าน ไม่มีกรกั้นห้องภายในบ้าน มีเฉพาะกั้นส่วนครัวกับระเบียงนั่งเล่นนอนพื้นไม้ โดยปูเสื่อ และใช้มุงทางตอนทางคืน ส่วนครัวอยู่ตรงด้านหน้าแนวเดียวกับระเบียงใต้ถุนเรือนเป็นน้ำ เป็นที่เก็บของ ไม้, เซิง, อุปกรณ์จับปลา, และอื่นๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานี้ เมื่ออยู่เห็นนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกชานบางส่วน จะใช้เป็นที่ตากภาชนะ ของเครื่องใช้ในครัว และเป็นลานซักล้างด้วย

7. ลักษณะสถาปัตยกรรมและการใช้วัสดุ

ลักษณะอาคารในหมู่บ้านที่มีอยู่แบ่งเป็น 2 ชนิดคือ บ้านพักอาศัยแบบใช้วัสดุพื้นดินและอาคารที่เป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก

วัสดุที่ใช้สร้างอาคารพักอาศัย จะใช้โครงสร้างไม้ทั้งหลัง มีไม้แสม, ไม้โกงกาง, ไม้โปรง, ไม้ไผ่ ไม้กวาดขาว - แดง ทำโครงสร้าง พื้น และผนังบางส่วน ต้นจาก ใช้มุงหลังคา และทำผนัง มีบางบ้านจะมีวัสดุประเภทที่ไม่ใช่วัสดุพื้นดินมาปะปน เช่น สังกะสี, กระเบื้อง, ตอม่อคอนกรีต เป็นต้น

สัดส่วนของอาคารบ้านพักอาศัยเป็นไปตามลักษณะกิจกรรมของผู้อยู่อาศัยและประโยชน์ใช้สอย ซึ่งอาจจะไม่เป็นไปตามหลักเทศบัญญัติ หรือ ข้อบัญญัติใดๆ ส่วนใหญ่จะมีกันผนังภายใน เฉพาะห้องนอน นอกจากนั้นก็เปิดโล่ง มีการใช้ระดับมาแบ่งเป็นประโยชน์การใช้สอย มีนอกชาน นั่งเล่น มีหน้าบ้าน ข้างบ้านมีการปลูกไม้ประดับน้อย ส่วนใหญ่จะปลูกในกระถางต้นไม้ เพราะสภาพดินไม้อำนวยให้ทำการเพาะปลูก

สำหรับอาคารคอนกรีตที่เพิ่งปลูกสร้างขึ้นทีหลังของผู้ที่มีฐานะการเงินดี มีรูปแบบอาคารชั้นเดียวแต่ใช้คอนกรีตผสมกับไม้ ซึ่งเป็นอาคารคอนกรีตที่ไม่มีค่าทางสถาปัตยกรรม เป็นสิ่งแปลกปลอมเข้ามาทำลายเอกลักษณ์ของหมู่บ้าน

รายการวัสดุก่อสร้างที่ใช้สร้างส่วนต่างๆ ของบ้านตัวอย่างที่ทำการศึกษามีดังนี้ : หลังคา มุงด้วยจาก ครอบจั่วหลังคาใช้สังกะสี

ส่วนโครงสร้าง	เสา	ไม้แสม	Ø 4" -5"
	ซื่อ, อกเส	ไม้ไผ่	Ø 3"
	อกไก่	ไม้ไผ่	Ø 3"
	ดั่ง	ไม้ไผ่	Ø 3"
	ไม้ข่มหัวกลอน	ไม้ไผ่	Ø 1"
	จันทัน	ไม้แสม	Ø 3"
	แป	ไม้ไผ่	Ø 1"
	กลอน	ไม้ไผ่	Ø 1"
	พื้นนอกชาน	ไม้กระดาน, ไม้ไผ่	½" -4"
	พื้นเรือนนอน, ระเบียง	ไม้กระดาน, ไม้ไผ่	½" -4"
	คาน	ไม้แสม	Ø 1 ½" -4"
	ตง	ไม้แสม	Ø 1" -4"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝา ฝาด้านปิดล้อมตัวบ้าน 4 ด้าน กรู จากโดยพับเย็บเป็นต้น บางส่วนใช้ไม้อัดและ
สังกะสี เคร่าตั้งใช้เสา เคร่านอนไม้รวก Ø 1" ไม้ประดับฝาไม้แท้

การเจาะช่อง มีช่องเจาะน้อย เนื่องจากผนังไม้ไผ่เว้นช่องไฟจึงมีอากาศถ่ายเทสะดวก

สรุปผลการวิเคราะห์รูปแบบเรือนพักอาศัย

ลักษณะอาคารบ้านพักอาศัยเป็นสี่เหลี่ยม ฝาผนังและหลังคากรูจาก ไม้ค้อยนิยมเจาะช่อง
ยกพื้นสูง ภายในบ้านมักเป็นส่วนโล่งบางส่วน นอกจากส่วนนอนจะใช้หลังนอนส่วนพักผ่อน
นั่งเล่น เอนกประสงค์ในเวลากลางวัน มีความสูงสัมพันธ์กับสัดส่วนของกิจกรรม

โครงสร้างเสาเป็นไม้เนื้อแข็ง เคร่าและฝาเป็นไม้รวก โครงสร้างหลังคาบางตัวเป็นไม้ไผ่
หลังคามุงจาก สังกะสี และผ้าฝ้าย ฝากรูจาก ไม้ซีก และผ้าฝ้าย ประตูเปิดโล่งไม่มีบาน การปลูก
สร้างเป็นวิธีลงแขก การสร้างส่วนใหญ่กินเวลาไม่เกิน 1 สัปดาห์ การสร้างเรือนแบบนี้ส่วนใหญ่ทุก
คนสามารถปลูกสร้างกันเองได้ โดยใช้ระบบ การผูกยึดตัวไม้ทุกตัว ยึดกันด้วยการเจาะเดือยและ
ผูกยึดให้แน่นด้วยเชือกหรือตะปู

การวางเรือนไม่มีเกณฑ์ที่แน่นอน การขยายตัวของอาคารนั้น มักจะนิยมสร้างเรือนใหม่
เพิ่มขึ้น และนิยมวางให้ขนานกับลำน้ำถัดจากเรือนหลังแรก

จากสภาพพื้นฐานทางวิธีการก่อสร้าง และข้อจำกัดของวัสดุก่อสร้างตลอดจนความเคยชิน
ได้ส่วนพัฒนารูปแบบอาคารให้มีรูปทรงที่เหมาะสมกับสภาพการดำเนินชีวิตของผู้อยู่อาศัย
รายละเอียดการผูกมัดโครงสร้างต่างๆ นั้น มีระบบที่พัฒนาจนลงตัว และชาวบ้านได้ยึดถือเป็น
เกณฑ์ในการปลูกสร้างสืบเนื่องกันมา โดยถ่ายทอดให้สมาชิกในครอบครัว

ข้อบกพร่องในเรือนพักอาศัยแบบนี้ คือ วัสดุก่อสร้างบางอย่างไม่คงทนถาวรต้องมีการ
เปลี่ยนเมื่อถึงเวลาที่ทรุดโทรม การเปลี่ยนก็มักจะเปลี่ยน ตับจาก , เคร่า ตลอดจนโครงสร้างไม้ไผ่
ยึดจากเท่านั้น ส่วนตัวโครงสร้างจะไม่เปลี่ยน

นอกจากนั้น ยังมีปัญหาเรื่องแสงสว่างภายในอาคาร ปัญหาที่เกิดอันตรายจากเรือนครัว
อยู่ภายในบ้านได้หลังคาเดียวกับเรือนนอน และปัญหาการขาดองค์ประกอบที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง
ของบ้าน นั่นคือส้วม และปัญหาการวางตำแหน่งครัว และลานซักล้าง ซึ่งอาศัยคลองที่เชื่อมกับ
ทะเลส่วนหลังบ้าน

การนำส่วนที่ดีของรูปแบบอาคารเรือนพักอาศัยเดิมมา เป็นสิ่งต้องคำนึงถึงที่ใช้ในการ
ออกแบบ เช่น

- การใช้วัสดุพื้นถิ่น เช่น วัสดุที่ใช้มุงหลังคา และกันฝา เป็นจาก ซึ่งเป็นวัสดุพิเศษมีส่วน
ช่วยให้ลมระบายได้บางส่วน

4.2 วิเคราะห์รูปแบบการตั้งถิ่นฐาน

พื้นที่อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี
บ้านประมงเกาะแมว ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์

ภาพที่ 4.87 แสดงแผนที่ทางอากาศหมู่บ้านประมงเกาะแมว ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์

ประวัติชุมชน

ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ ที่บริเวณปากน้ำจันทบุรีมีภูเขายื่นออกไปในทะเล ลักษณะเป็นแหลมประจวบกับบริเวณแหลมด้านที่ติดกับทะเล มีก้อนหินเป็นปุ่มปมอยู่จำนวนมาก ในจำนวนนั้นมีก้อนหินใหญ่ขนาดกว้าง 6 เมตร ยาว 1.50 เมตร สูง 2.50 เมตร อยู่จำนวน 2 ก้อน มีลักษณะเมื่อมองจากทะเลจะดูคล้ายสิงห์โตยืนคู่ดูสง่างามเกรงขาม ต่อมาเมื่อสมัยที่ฝรั่งเศสเข้ายึดครองจังหวัดจันทบุรี ได้ใช้ก้อนหินนี้เป็นเป้าทดลองปืน ทำให้ตัวหนึ่งแตกสลายไปส่วนอีกตัวหัวตกน้ำไปชาวบ้านจึงเรียกบริเวณนี้ว่า "ปากน้ำแหลมสิงห์"

สภาพทั่วไปของตำบล :

มีเนื้อที่ประมาณ 37.935 ตร.กม. สภาพโดยทั่วไปเป็นที่ราบชายฝั่งทะเล มีชายหาดยาวประมาณ 5,000 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาณาเขตตำบล :

ทิศเหนือติดต่อกับ ต.คลองน้ำเค็ม ต.บางสระแก้ว อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี

ทิศใต้ติดต่อกับ อ่าวไทย

ทิศตะวันออกติดต่อกับ ต.เกาะเปริด อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ต.บางกะไชย อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี

จำนวนประชากรของตำบล :

จำนวนประชากรทั้งสิ้น 9,577 คน เป็นชาย 4,775 คน เป็นหญิง 4,798 คน

ข้อมูลอาชีพของตำบล :

อาชีพหลักทำประมงเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ

อาชีพเสริม ทำประมงชายฝั่ง

ข้อมูลสถานที่สำคัญของตำบล :

1. วัดเกาะแมว
2. วัดเข่าห้าพัน
3. วัดท่าหัวแหวน
4. วัดปากน้ำ(แหลมสิงห์)
5. โอเอซิส ซีวิลด์

เส้นทางคมนาคม การเดินทางเข้าสู่ตำบล :

เส้นทางจากกรุงเทพฯ สามารถมาตามถนนสุขุมวิท เส้นทางบางนา - ตราด ระยะทาง 259 กม. ผ่านทางเขื่อนน้ำตกพลีประมาณ 300 เมตร จะถึงทางแยกเข้าอำเภอบ้านสิงห์ แล้วเลี้ยวขวา มาตามเส้นทางที่จะไปอำเภอบ้านสิงห์ ประมาณ 16 กม. ถึงตำบลปากน้ำบ้านสิงห์

สภาพพื้นที่และระบบสาธารณูปโภค

มีระบบสาธารณูปโภคครบถ้วน

การเข้าถึงและสภาพทางกายภาพของชุมชน

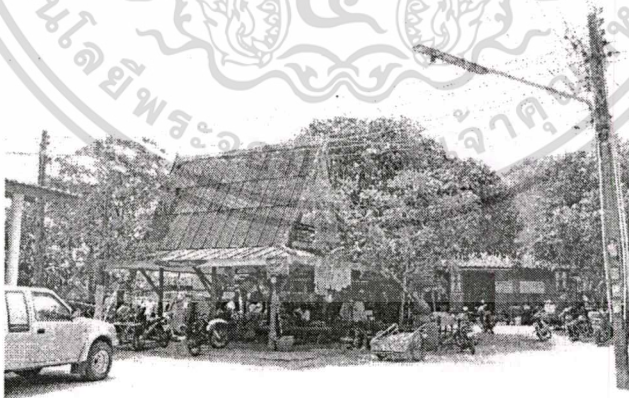
บ้านเกาะแมว ตำบลปากน้ำบ้านสิงห์ ปัจจุบันเป็นตำบลในอำเภอแหลมสิงห์ซึ่งเข้าถึงได้โดยสะดวกจากถนนแหลมสิงห์ในช่วงที่จะไปยังอำเภอแหลมสิงห์ แยกซ้ายสู่ถนนทางไปบ้านเกาะแมว ตลอดเส้นทางจะมีป่าแสม มีนาเกลือตลอดเส้นทางจนถึงหมู่บ้านประมงเกาะแมว ในพื้นที่บ้านเกาะแมวเป็นชุมชนชาวประมงที่ตั้งถิ่นฐานมานาน มีลักษณะเรือนเป็นเรือนไม้ทรงปั้นหยาเป็นอาคารชั้นเดียวทั้งหมู่บ้าน มีพื้นที่จอดเรือเก็บอุปกรณ์ในการทำประมง มีลานตากของทะเล ลักษณะที่ตั้งของหมู่บ้าน มีลักษณะเป็นอ่าวบ้านเรือนจะปลูกบนดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

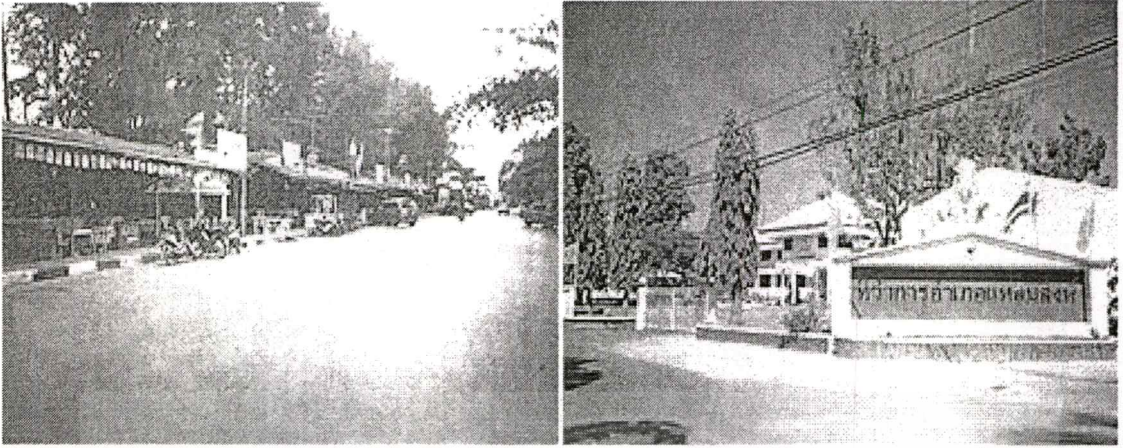
ภาพที่ 4.88 หมู่บ้านประมงเกาะแมว

ลักษณะการเกาะกลุ่มของบ้านในหมู่บ้านมักจะเรียงในไปในแนวทะเลเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีการกันแบ่งพื้นที่บ้านแต่ละหลัง ขนาดของบ้านในภาพรวมสื่อให้เห็นได้ว่าส่วนใหญ่ชาวบ้านอยู่แบบพอมือพอกินเพราะวัสดุในการปลูกบ้าน

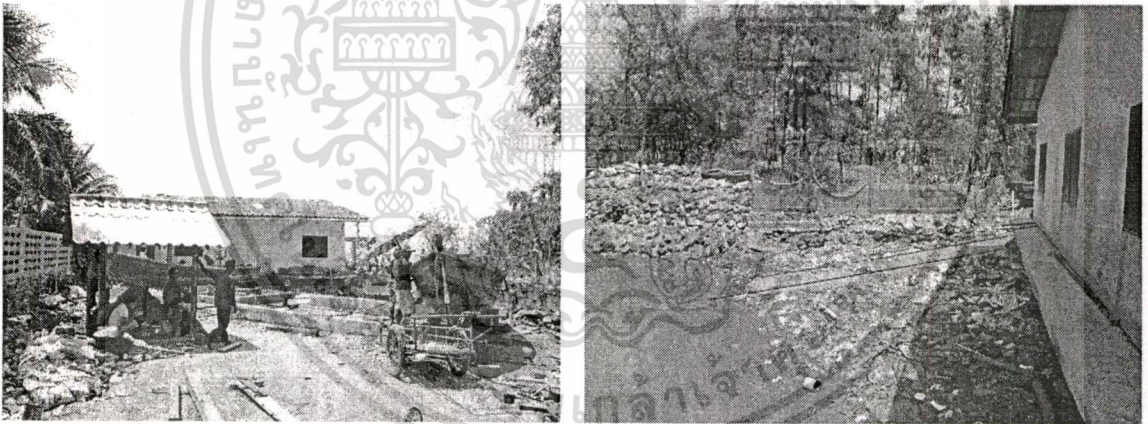
ภาพที่ 4.89 พื้นที่ส่วนกลาง

พื้นที่ส่วนกลางของหมู่บ้านประมงเกาะแมว คือสะพานปลาและศาลา ซึ่งเป็นศูนย์กลางในการประกอบกิจกรรมต่างๆ ของชาวบ้านที่มีกิจกรรมการใช้พื้นที่โดยเป็นที่นั่งสนทนา และการทำกิจกรรมในเวลาเดียวกัน เช่นการเย็บอวน การแกะสิ่งปฏิภูมออกจากอวน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

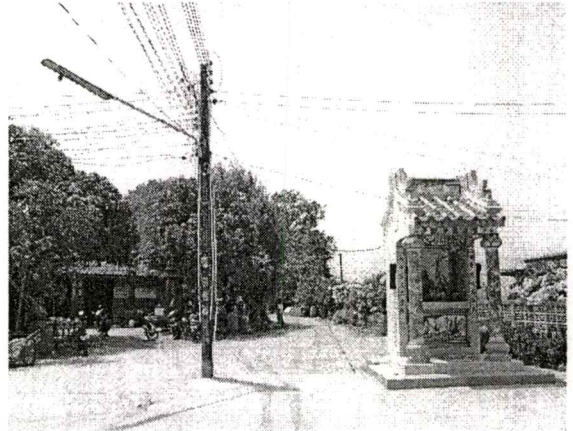
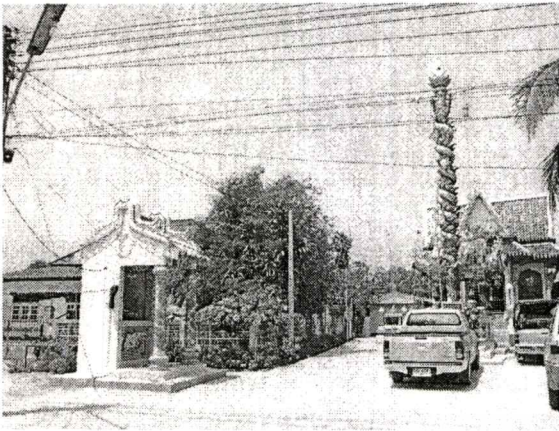
ภาพที่ 4.90 แสดงทางเข้าหมู่บ้าน

ถนนและทางเท้าในชุมชน เป็นทางลาดยางทั้งหมด การสำรวจภาคสนามใช้วิธีการเดินสำรวจซึ่งได้บรรยากาศและไม่ตรีจิตจากผู้อยู่อาศัยในชุมชนอย่างยิ่ง

ภาพที่ 4.91 พื้นที่นำเรือขึ้นมาซ่อมบำรุงของหมู่บ้านที่ติดกับทะเลเป็นทางคอนกรีตวางรางที่สามารถนำเรือเข้ามาได้บนพื้นดินเป็นส่วนติดต่อกับศาลเจ้าของหมู่บ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.92 ศาลเจ้าของหมู่บ้านเป็นส่วนที่สำคัญมากกับชาวบ้านในการออกไปหาของในทะเล

ภาพที่ 4.93 กิจกรรมของชาวบ้านที่ทำเป็นประจำทุกวันหลังกลับมาจากออกทะเลเป็นการตรวจดูสภาพของอวนว่ามีรู หรือขาดส่วนใดบ้างเพื่อในตอนออกไปหาของทะเลจะมีสภาพใช้งานได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. สภาพทางกายภาพของที่ตั้งหมู่บ้าน

หมู่บ้านชาวประมงเกาะแมว ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ตั้งอยู่ก่อนข้างลงมาทางใต้ของจังหวัดจันทบุรี ณ เส้นรุ้งที่ 102 องศา 30 ลิปดาตะวันออก และ เส้นแวงที่ 12 องศาเหนือ 30 ลิปดา สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 100 เมตร อยู่ห่างจาก

อำเภอเมืองจันทบุรี ประมาณ 30 กิโลเมตร

อำเภอท่าใหม่ ประมาณ 56 กิโลเมตร

อำเภอแหลมสิงห์ ประมาณ 8 กิโลเมตร

2. ศึกษาถึงอิทธิพลทางกายภาพของหมู่บ้าน

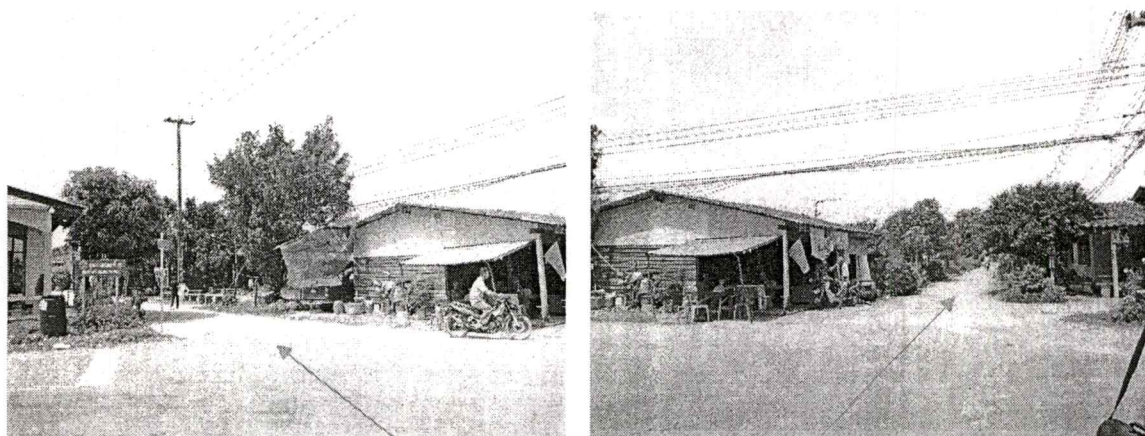
หมู่บ้านชาวประมงเกาะแมว ต.ปากน้ำแหลมสิงห์ มีถนนใหญ่ตัดผ่านทางทิศเหนือของหมู่บ้านเป็นทางหลวงแผ่นดินสาย (ทางหลวง 3149) เลี้ยวขวาลงไปอีก 16 กม. มีป้ายบ้านเกาะแมวเลี้ยวซ้ายประมาณ 6 กิโลเมตร ถนนกว้างประมาณ 5 เมตร โดยนับความกว้างที่เป็นพื้นผิวลาดยางมะตอย ตลอดสองข้างทางเป็นนาทุ่งโดยตลอดจนถึงหมู่บ้านชาวประมงเกาะแมว ทางเข้าหมู่บ้านเป็นทางลาดยางประมาณ 300 เมตร ความกว้างของทางเข้าประมาณ 4.00 เมตร ลักษณะของหมู่บ้านชาวประมงเกาะแมวเป็นแบบบนบกมีลักษณะเป็นอ่าว เชื่อมติดกับทะเลเป็นน้ำเค็ม ลักษณะของบ้านชาวประมงจะปลูกหันหน้าไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ เกือบทั้งหมด

ภาพที่ 4.94 แสดงทัศนียภาพโดยรวม

ที่ตั้งของหมู่บ้านมีประชากรอาศัยอยู่ในบริเวณบ้านเกาะแมวจะมีการตั้งถิ่นฐานติดกับน้ำ เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งบริเวณโดยรอบเป็น ป่าแสม ต้นจาก ไม้โกงกาง ไปรง ไม้กวาดขาว-แดง ปกคลุมอยู่มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.95 แสดงทางเข้าหมู่บ้าน

ทางเข้าหมู่บ้านมีอยู่ 2 ทาง มีลักษณะเป็นตัว Y จากริมถนนใหญ่ สายแหลมสิงห์ (ทางหลวง 3149) เส้นทางหลักที่เป็นถนนสาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้านจะอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ และทางเข้าอีก 1 ทาง ชาวบ้านช่วยกันทำขึ้นเป็นทางลูกรัง กว้างประมาณ 3.00 เมตร สภาพดินในหมู่บ้านเป็นดินลูกรังส่วนใหญ่ มีต้นไม้ล้อมรอบ เช่น ต้นโกก้าง ต้นแสม ต้นโปรง อยู่มาก และไม้อื่น ๆ ปะปนอยู่เล็กน้อย

ภาพที่ 4.96 แสดงลักษณะโดยรวมของหมู่บ้าน

สิ่งปลูกสร้างในหมู่บ้านเป็นอาคารบ้านพักอาศัยและขนาวเรือ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบ้านชั้นเดียว ลักษณะเป็นเรือนเครื่องผูกที่มีสภาพค่อนข้างเสื่อมโทรม บางเรือนเป็นไม้จริง สภาพยังไม่ทรุดโทรมมาก บางหลังมีคอนกรีตผสม บริเวณโดยรอบของบ้านทุกหลังจะมีขนานเป็นที่จอดเรือ และมีตุ่มน้ำ มีพื้นที่เก็บอุปกรณ์จับปลา ส่วนทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของหมู่บ้านเชื่อมติดกับทะเลมีลักษณะเป็นอ่าวคล้ายตัว U

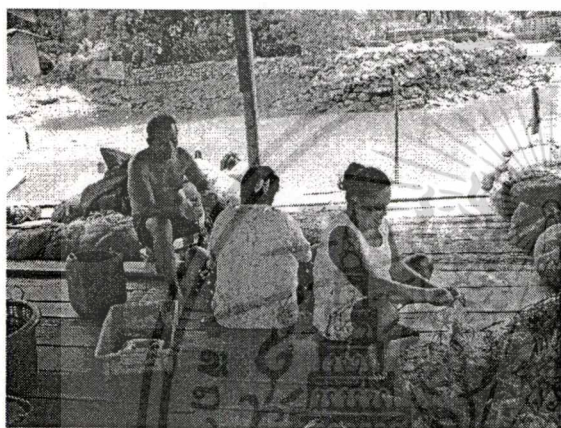
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปโภคเข้าถึง มีไฟฟ้าทุกหลังและน้ำประป่าน้ำดื่มบริโภค บ้านเรือนส่วนใหญ่มีส้วม อาศัยการทำทางเยื้องเข้าไปในทะเล สำหรับการถ่ายเทน้ำทิ้ง น้ำใช้ และการระบายน้ำฝนก็เทลงพื้นทรายให้ซึมลงสู่ใต้ดิน

3. โครงสร้างประชากร

หมู่บ้านชาวประมงเกาะแมว หมู่ที่ 16 ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี นี้ มีประมาณ 75 หลังคาเรือน มีประชากร 300 คน โดยเฉลี่ยมีขนาด 5 คนต่อครอบครัว

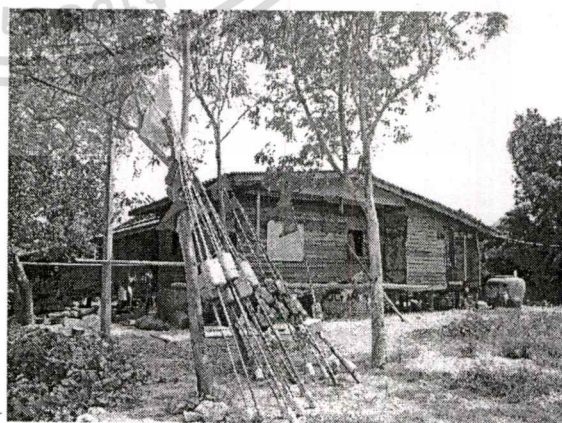
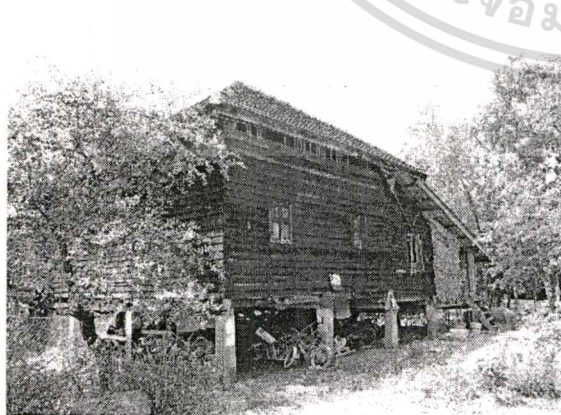
4. อาชีพและรายได้ของประชากร

ภาพที่ 4.97 แสดงวิถีชีวิตของชาวบ้าน

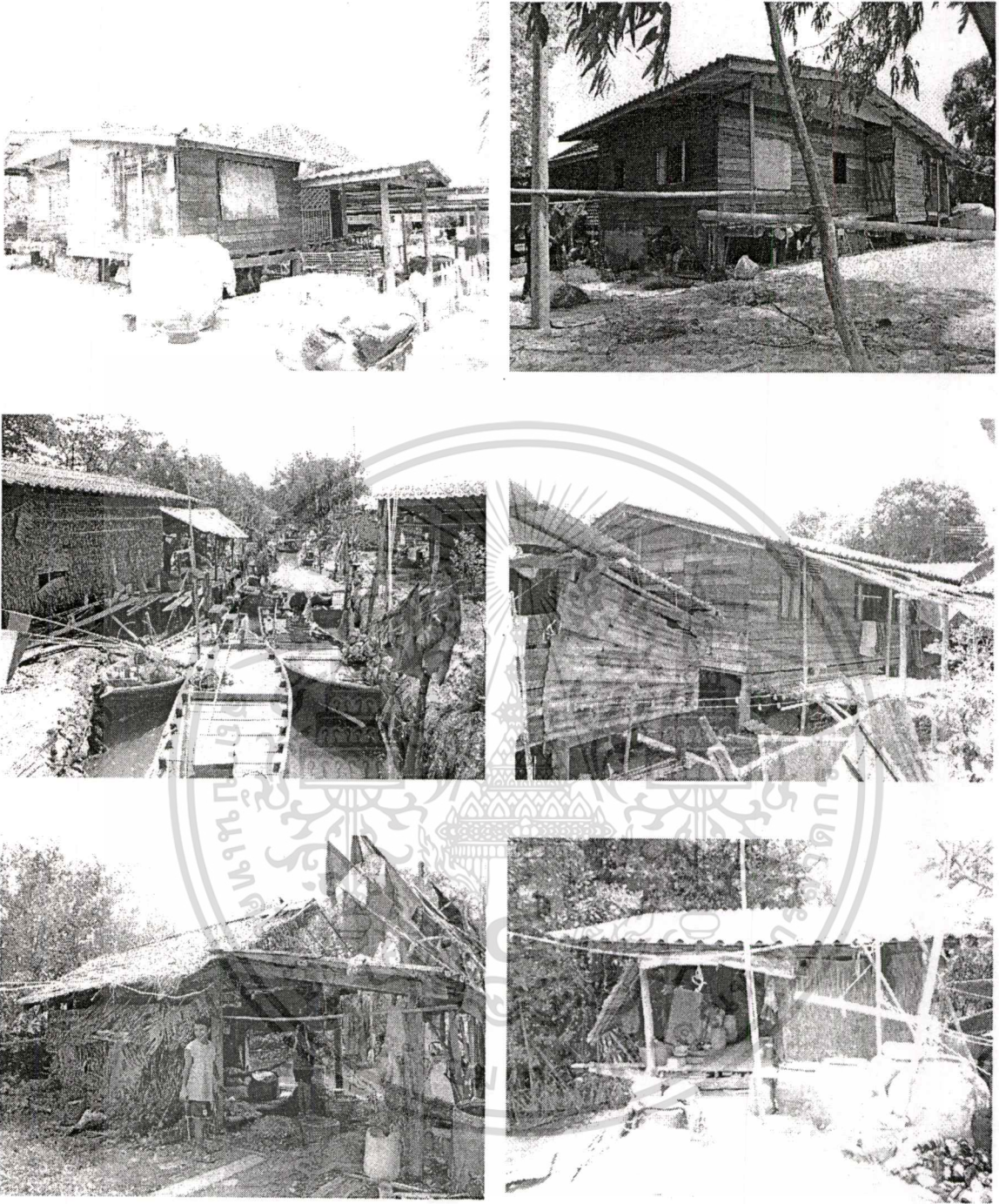
อาชีพที่สำคัญของหมู่บ้านนี้คือการประมง (ร้อยละ 95) ธุรกิจการทำพลอย ซึ่งจะไม่เป็นอาชีพหลักที่มีความสำคัญมากนัก

5. อาคารบ้านพักอาศัย

ภาพที่ 4.98 แสดงบรรยากาศของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.99 แสดงลักษณะของบ้าน

บ้านพักอาศัยของหมู่บ้านนั้น ส่วนใหญ่เป็นเรือนแบบพื้นบ้าน มีอาคารสมัยใหม่ที่เป็นคอนกรีต เริ่มปลูกแซมขึ้นมา แต่มีจำนวนน้อย เรือนแบบพื้นบ้านนั้นส่วนมากเป็นเรือนเครื่องผูก มีเรือนไม้จริงเป็นบางหลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรือนไม้จริงที่เป็นฝาและพื้นเป็นไม้กระดาน กังคามุงกระเบื้อง ส่วนบางเรือนมีเสาดอม่อ เป็นแท่งคอนกรีตยกพื้นสูง สามารถเก็บอุปกรณ์ และเรือได้ถูเรือขึ้นได้ ซึ่งยกพื้นสูงจากดิน ประมาณ 0.80 – 1.50 เซนติเมตร

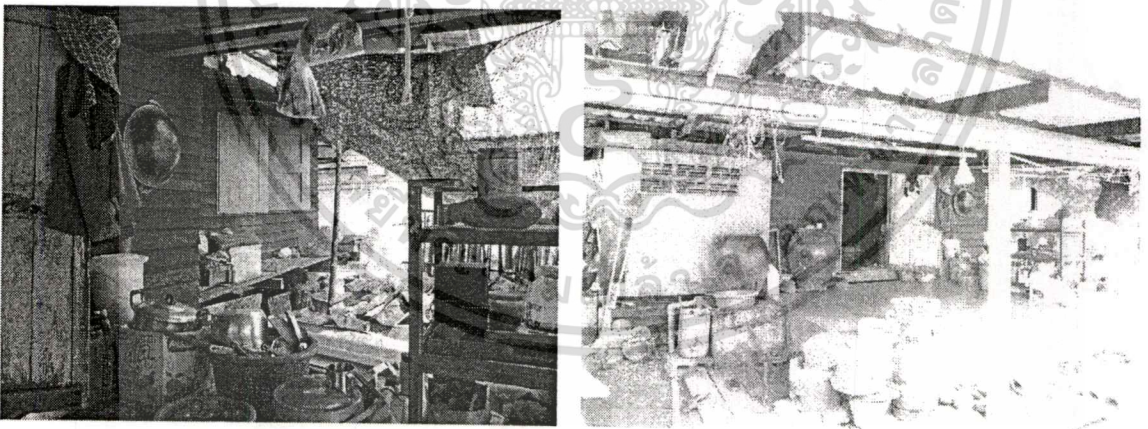
เพราะฉะนั้นจากการสำรวจอาคารเพื่อประกอบการศึกษาในการหาเอกลักษณ์เฉพาะเรือน ที่มีลักษณะพื้นบ้านที่คงลักษณะท้องถิ่นดั้งเดิม โดยมีทั้งเรือนที่มีความคล้ายคลึงกัน และต่างกัน ในการต่อเติม และอาคารที่เพิ่มขยายขึ้น

4.2.1 การวิเคราะห์รูปแบบของอาคารที่ทำการสำรวจภาคสนามบ้านเกาะแมว

1. บ้านหลังที่ 1 ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี รายละเอียดจากการสำรวจและสัมภาษณ์

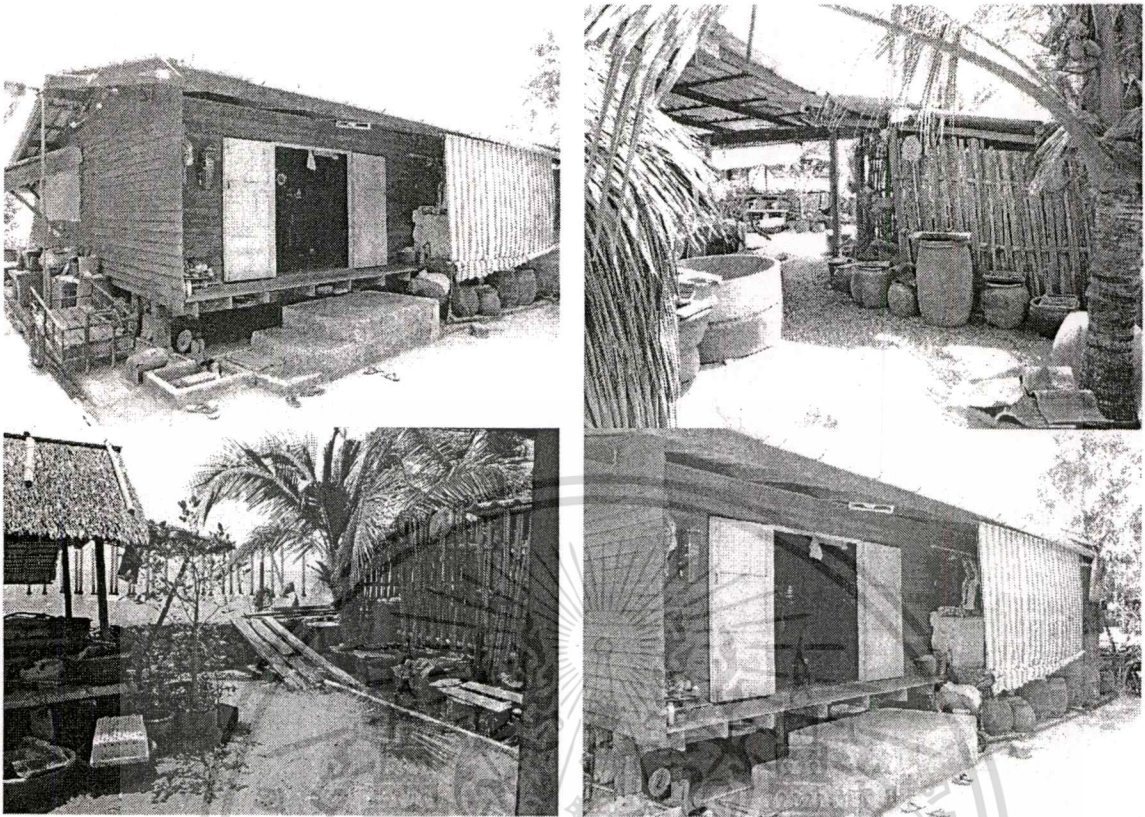
ผู้อยู่อาศัยในบ้าน คือ นายร้อยอง สร้อยศรี อายุ 54 ปี อยู่ประมาณ 15 ปี บ้านเลขที่ 52 หมู่ที่ 16 ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ทำประมงออกเรือหาของทะเล จำนวนสมาชิก 5 คน ผู้ชาย 2 คน ผู้หญิง 3 คน ได้แยกเรือนไปอยู่ต่างหาก เหลือเพียงบุตรชาย ที่ยังอาศัยอยู่ด้วยกัน อาชีพดั้งเดิมออกเรือหาปลาตลอด วันที่สำรวจ วันอาทิตย์ที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2550 เวลา 11.00- 12.00 น.

ขนาดบริเวณบ้าน 7.00 เมตร x 7.50 เมตร

ภาพที่ 4.100 แสดงบรรยากาศของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

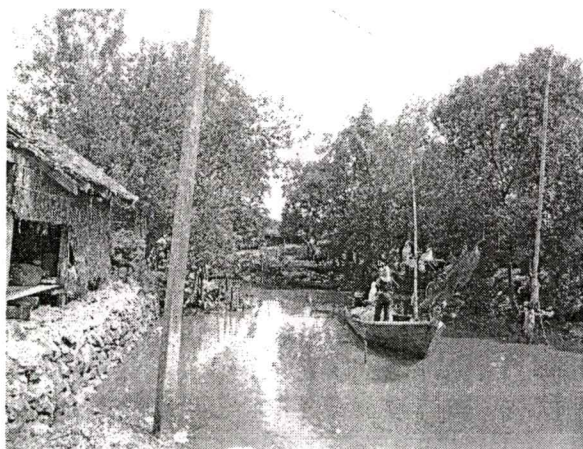
ภาพที่ 4.101 แสดงตัวบ้านและบริเวณโดยรอบ

ภาพที่ 4.102 แสดงห้องส้วม

ส้วม เป็นลักษณะส้วมถาวรมีลักษณะปิดมิดชิด อยู่ภายในตัวบ้านติดกับสวนครัวและซีกล่าง อยู่ทางทิศใต้ของตัวบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.103 แสดงต้นไม้ในหมู่บ้าน

ประเภทของไม้ยืนต้นบริเวณบ้าน ไม้ยืนต้นใหญ่ที่อยู่บนเนินเขาทางด้านทิศใต้และทิศเหนือมีจำนวนหนาแน่น

ขนาดเรือน เป็นเรือนแบบบ้านประมง(ชน้ำ) วางแปลนหันแกนไปตามทิศตะวันออกทิศตะวันตกหรือวางตามตะวัน วางตามแนวทะเลกับแนวภูเขา

ความยาว บ้านมีแนวเสา 3 ห้อง ระยะห่างระหว่างห้องเสาดังนี้ 2.50 เมตร , 2.50 เมตร 2.50 เมตร รวมความยาวทั้งหมด 7.50 เมตร มีเสาได้ 4 แนวเสา แนวเสาแต่ละแนวประกอบด้วยระยะห่างระหว่างเสาราย , มีเสาได้อยู่กึ่งกลาง

ความกว้าง(SPAN) ระยะช่วงกว้างของเสาราย 2.50 เมตร

ระยะความกว้างของบ้าน (SPAN) 7.00 เมตร

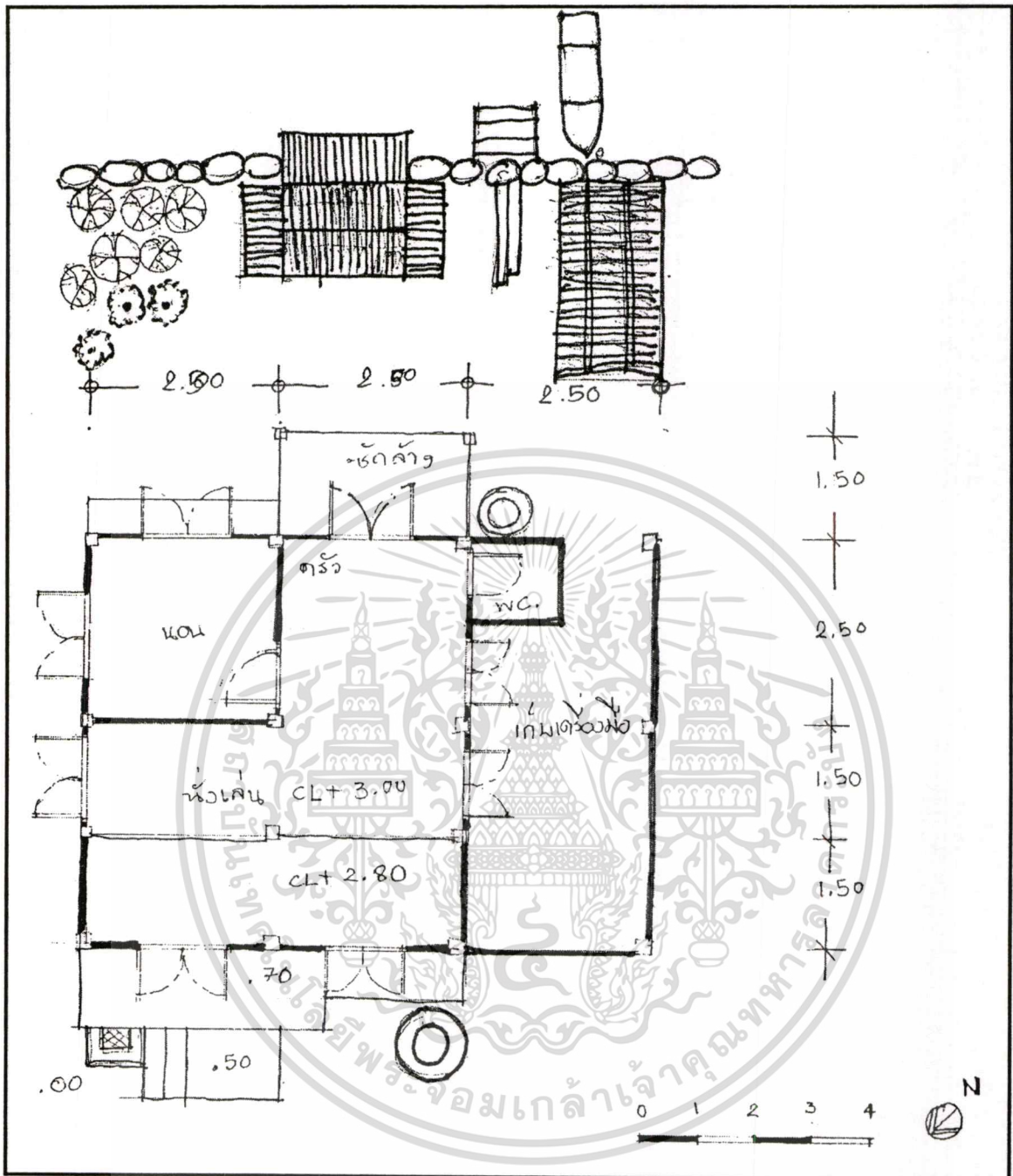
ความสูง ความสูงจากพื้นถึงใต้ท้องเรือ 2.80 เมตร

สภาพปัจจุบันของบ้าน สภาพทางภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นอ่าวที่เชื่อมติดกับทะเล น้ำทะเลมีความนิ่ง ตัวบ้านติดกับทะเล สภาพภูมิอากาศ มีลักษณะร้อนชื้น อุณหภูมิ ภายในตัวบ้าน 32.6 องศา ภายนอกตัวบ้าน 34.7 องศา ความชื้นสัมพัทธ์ภายในตัวบ้าน 63.4% RH ภายนอกตัวบ้าน 59.6% RH

พืชพรรณในท้องถิ่นตามธรรมชาติส่วนใหญ่ เป็นต้นจาก ต้นเสม ตันโกงกาง ต้นปรัง ต้นกวาดขาว - แดง

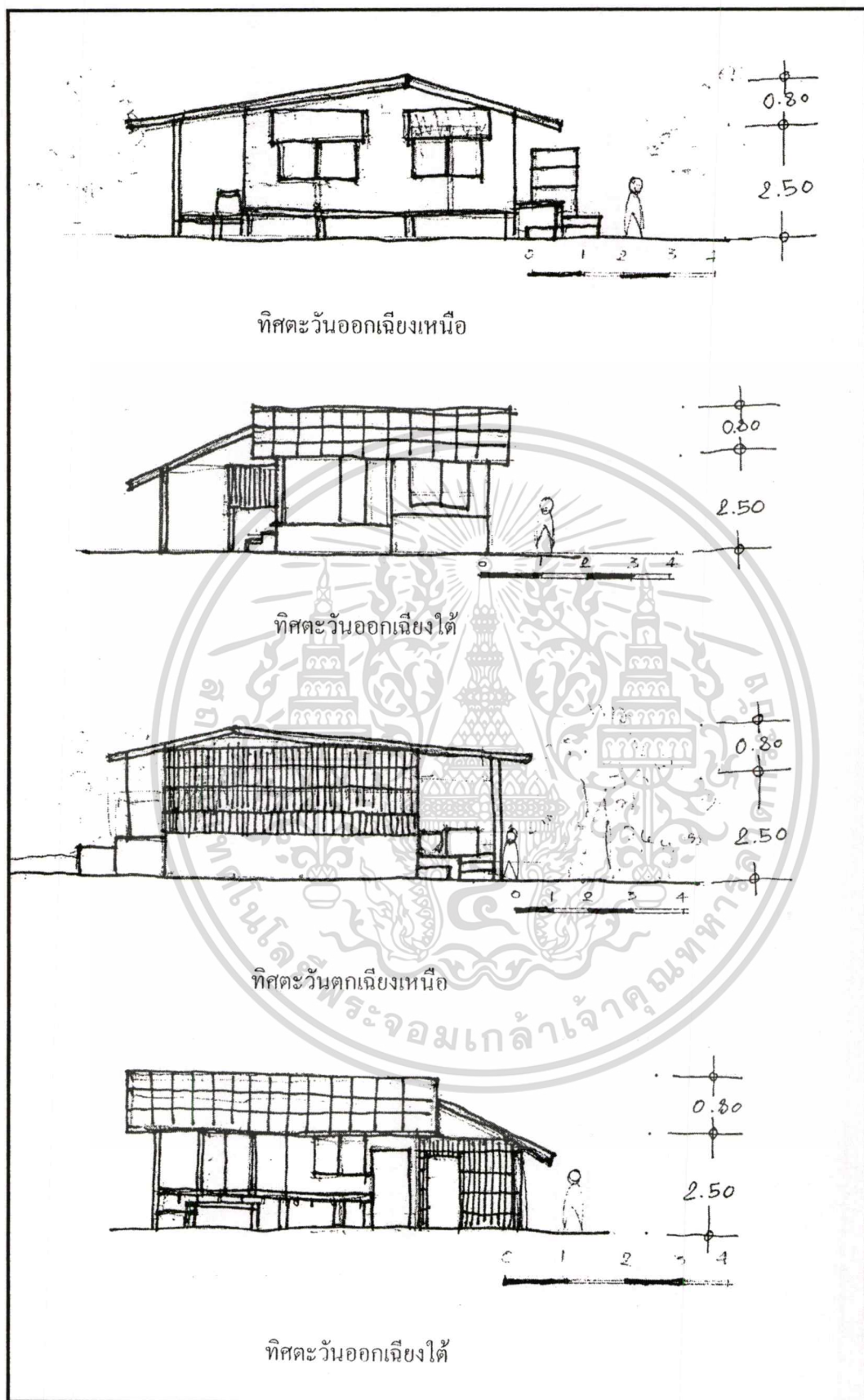
แหล่งน้ำของหมู่บ้าน เป็นน้ำประปาและมีการขุดบ่อบาดาล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.104 ผังบริเวณบ้านลู่รำยอง สร้อยศรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ

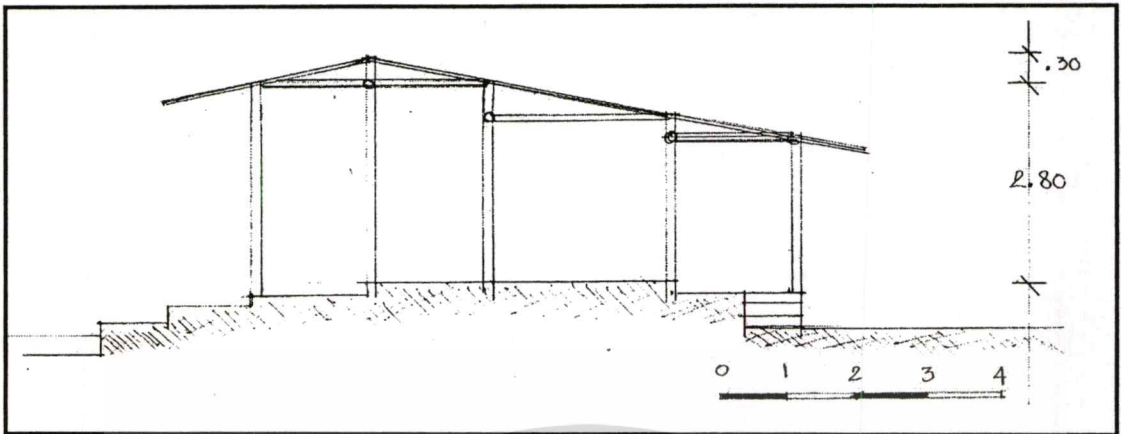
ทิศตะวันออกเฉียงใต้

ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ

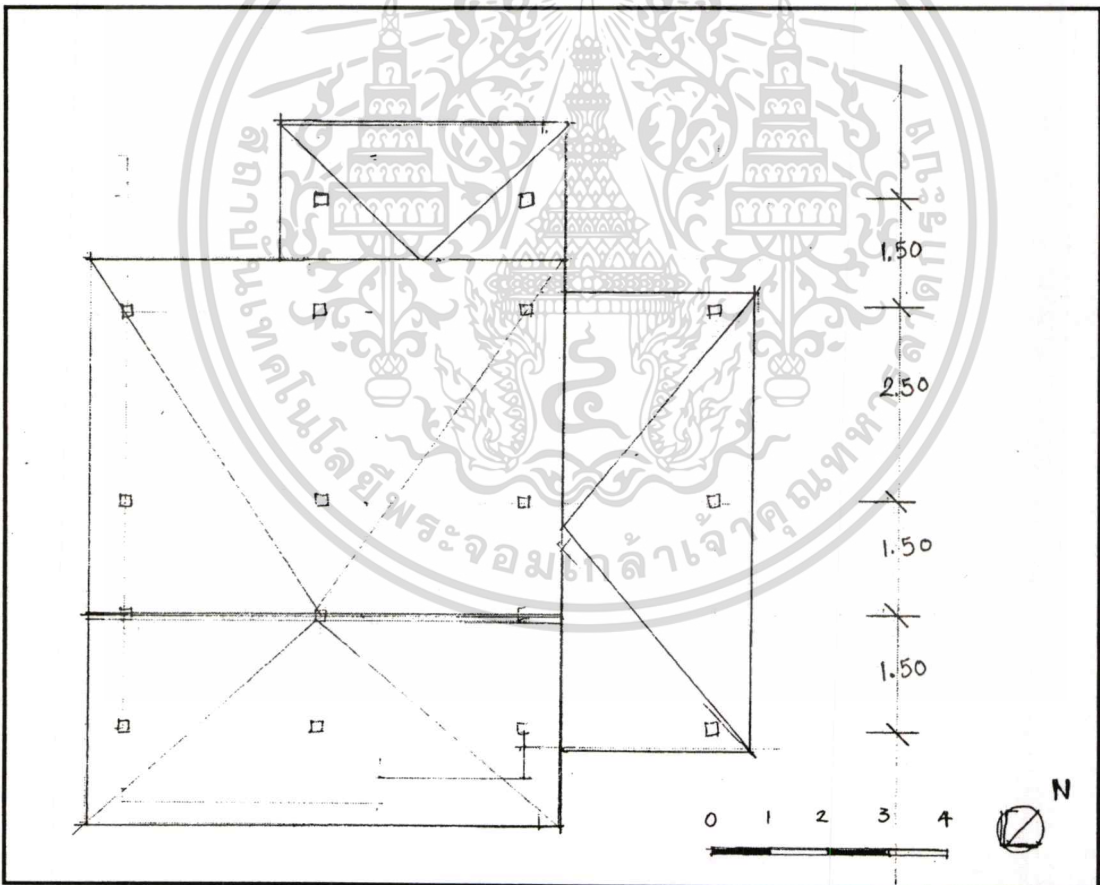
ทิศตะวันออกเฉียงใต้

ภาพที่ 4.105 แสดงรูปด้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

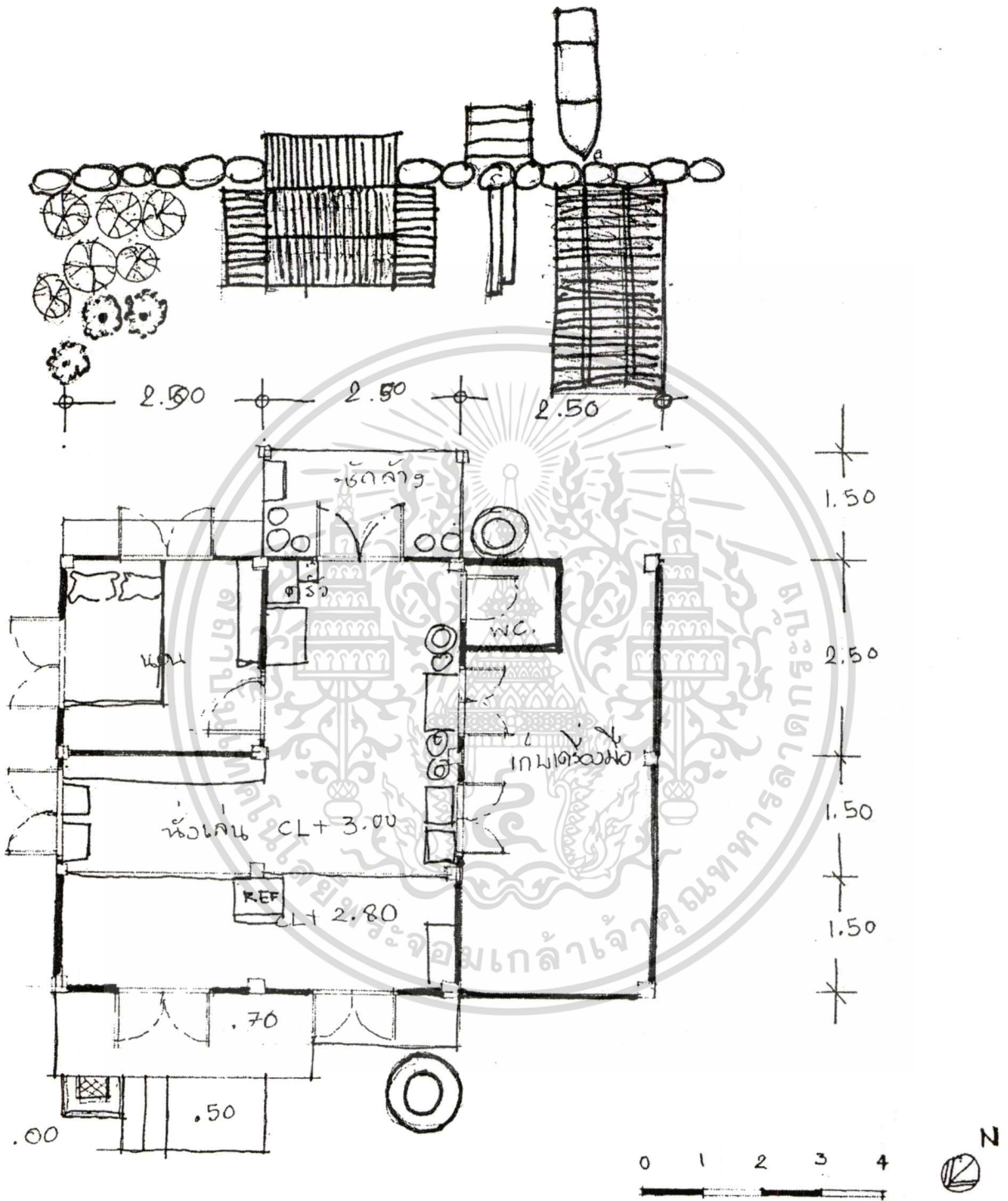

ภาพที่ 4.106 รูปตัดภายในบ้านลุงรำยอง สร้อยศรี

ภาพที่ 4.107 ผังหลังคาบ้านรำยอง สร้อยศรี

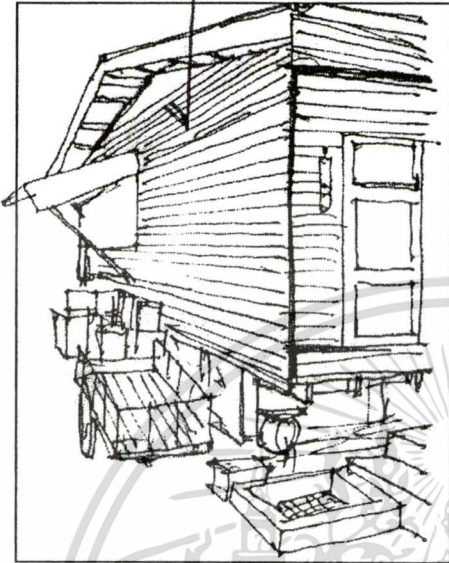
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

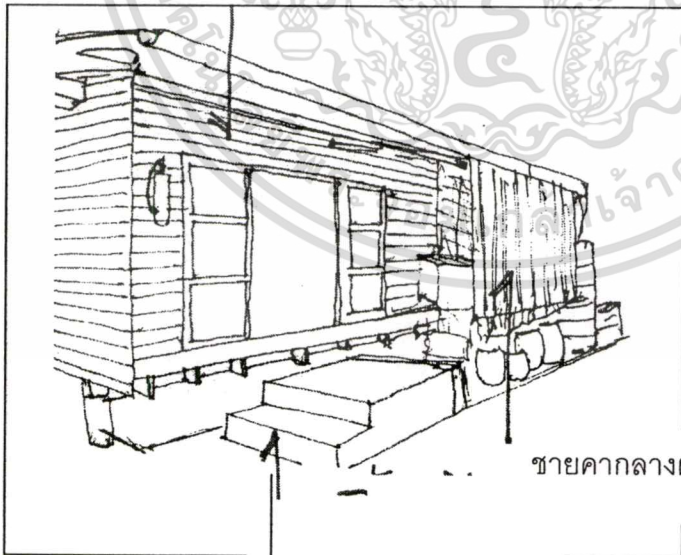
ภาพที่ 4.108 ผังการใช้พื้นที่ใช้สอยภายในบ้านรายอง สร้อยศรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างไม้จริง ผนังกรุไม้แบบเกล็ด

ผนังไม้จริงขนาด 4"

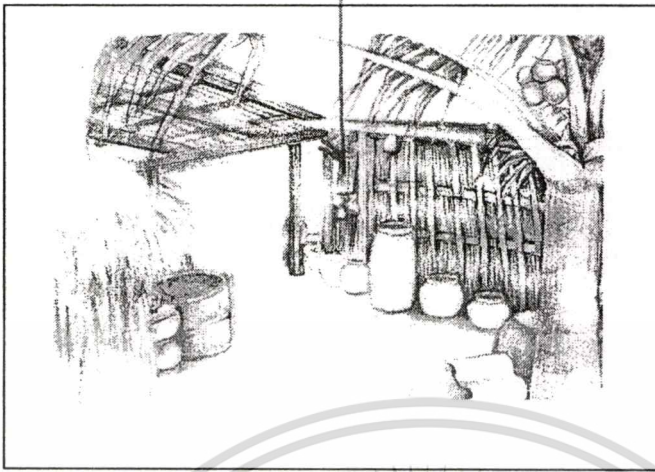

ชายคากลางผ้าใบ

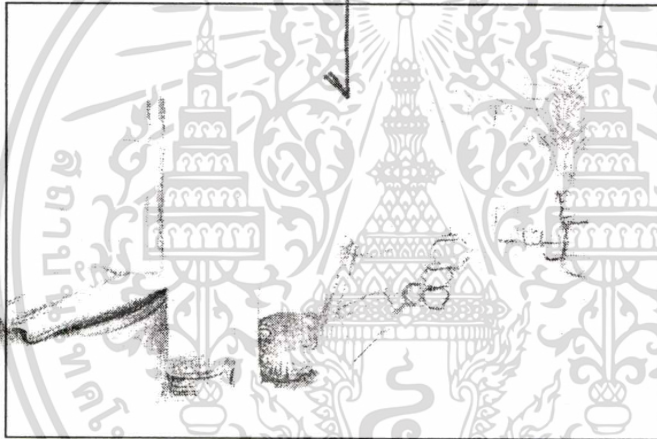
พื้นปูนซีเมนต์

ภาพที่ 4.109 แสดงบรรยากาศภายนอกของบ้าน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

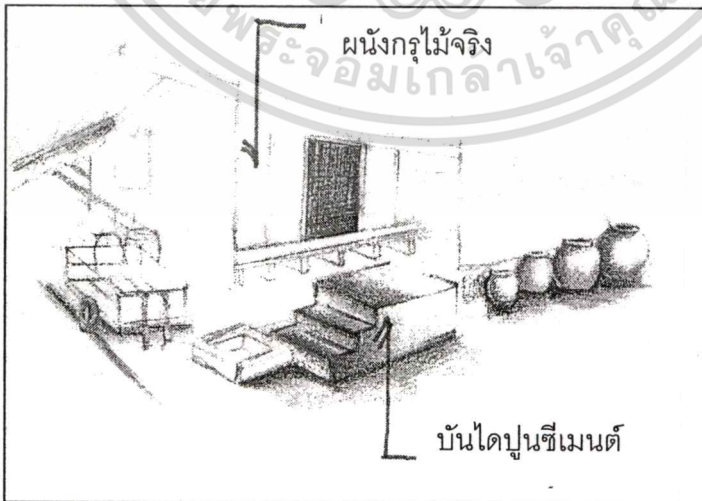
พื้นที่เก็บของและอุปกรณ์

โครงสร้างไม้กรุด้บจาก

ผนังกรุไม้จริง

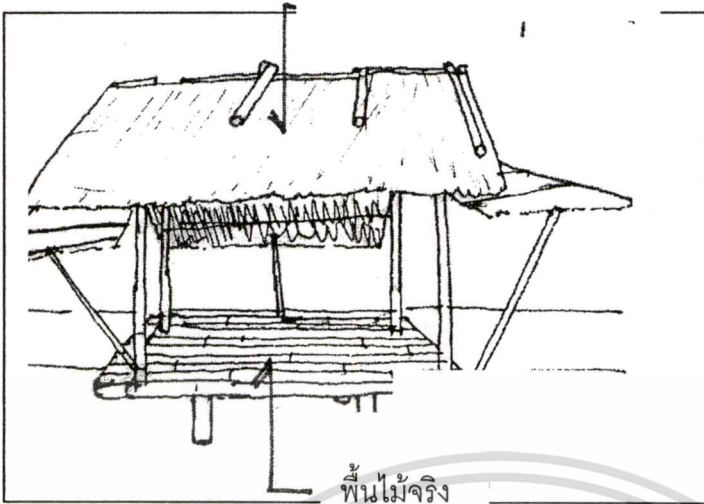

บันไดปูนซีเมนต์

ภาพที่ 4.110 พื้นที่เก็บของและอุปกรณ์

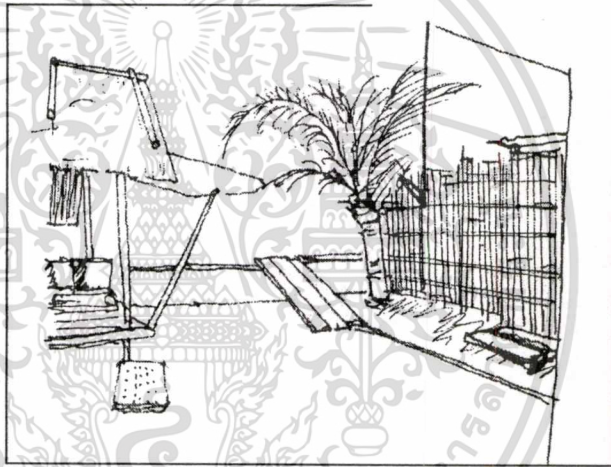
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างไม้กรุดับจาก

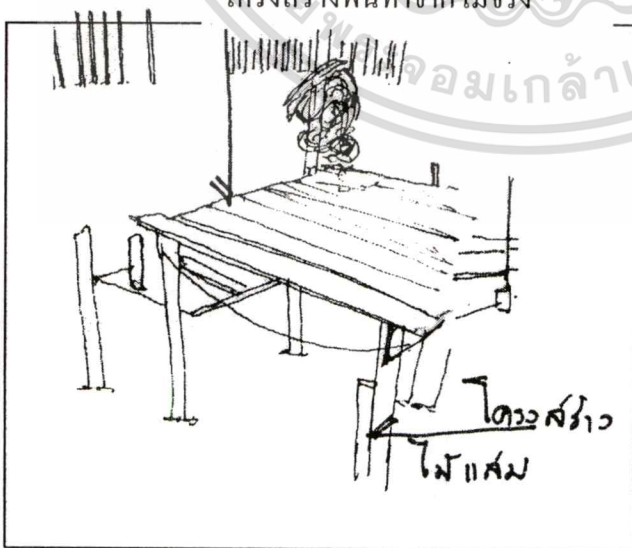

พื้นไม้จริง

ผนังไม้ไผ่ขัดตะ

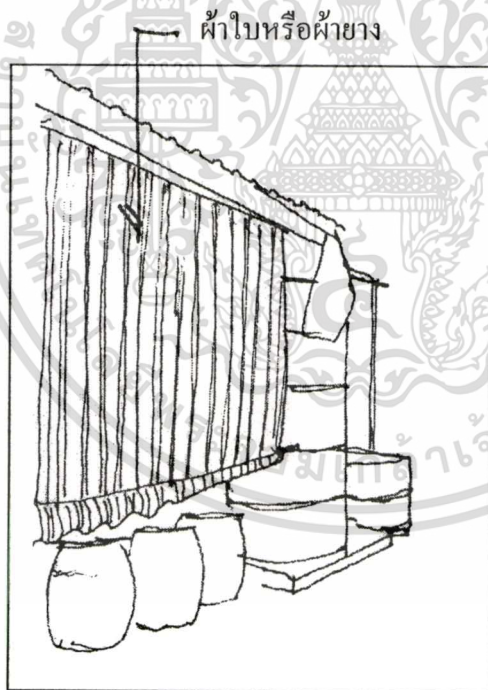
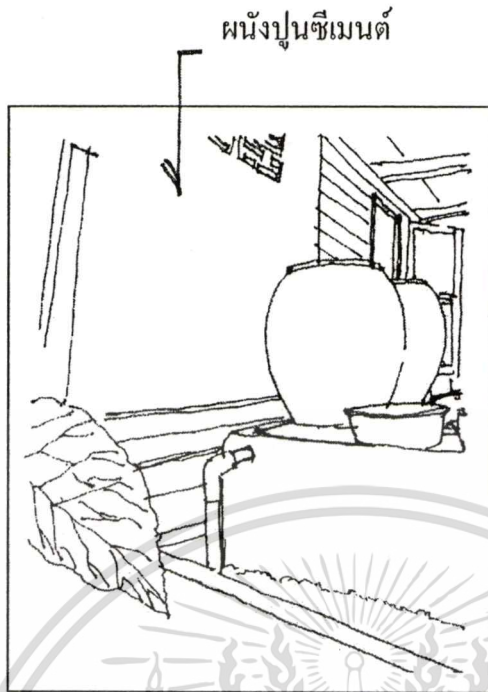
โครงสร้างพื้นทำจากไม้จริง

โครงสร้าง
ไม้ผสม

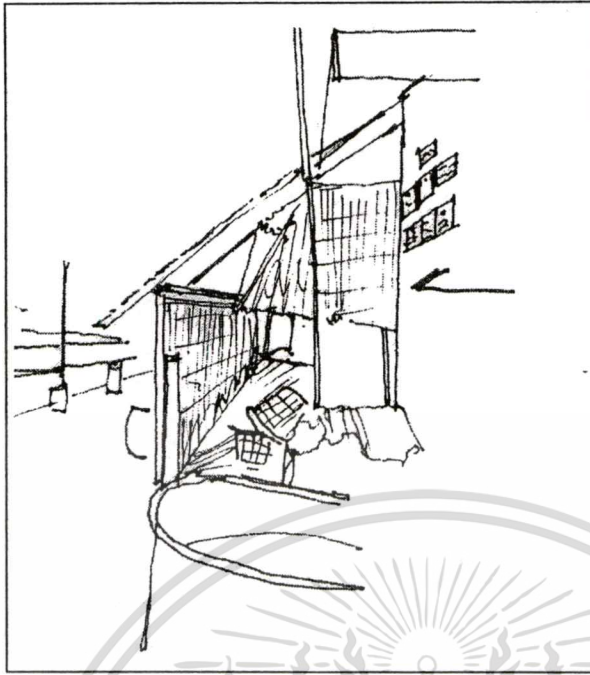
ภาพที่ 4.111 พื้นที่เก็บของและที่จอดเรือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

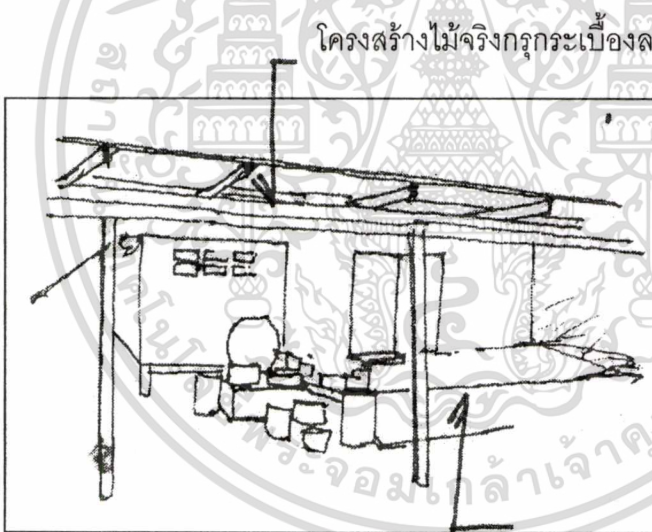

ภาพที่ 4.112 แสดงลักษณะของการเก็บน้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผนังก่ออิฐฉาบ
ปูนซีเมนต์

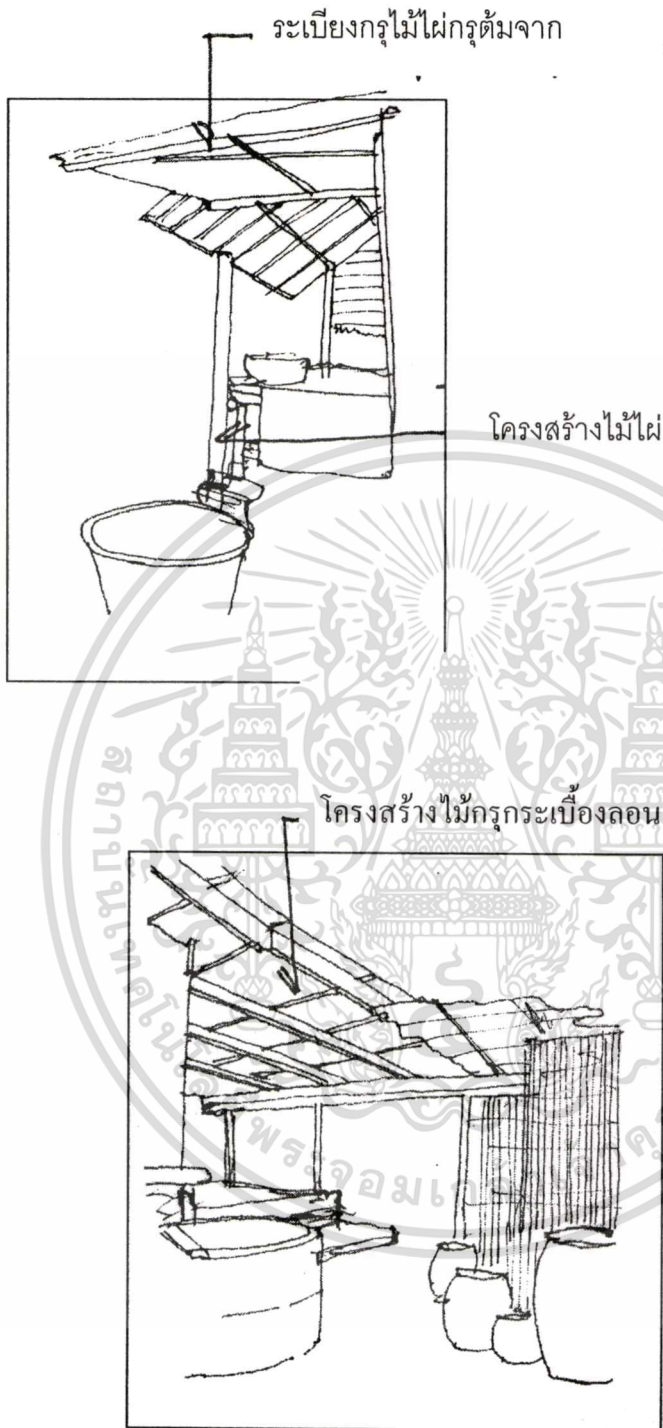

โครงสร้างไม้จริงกรุกระเบื้องลอน

พื้นปูนซีเมนต์

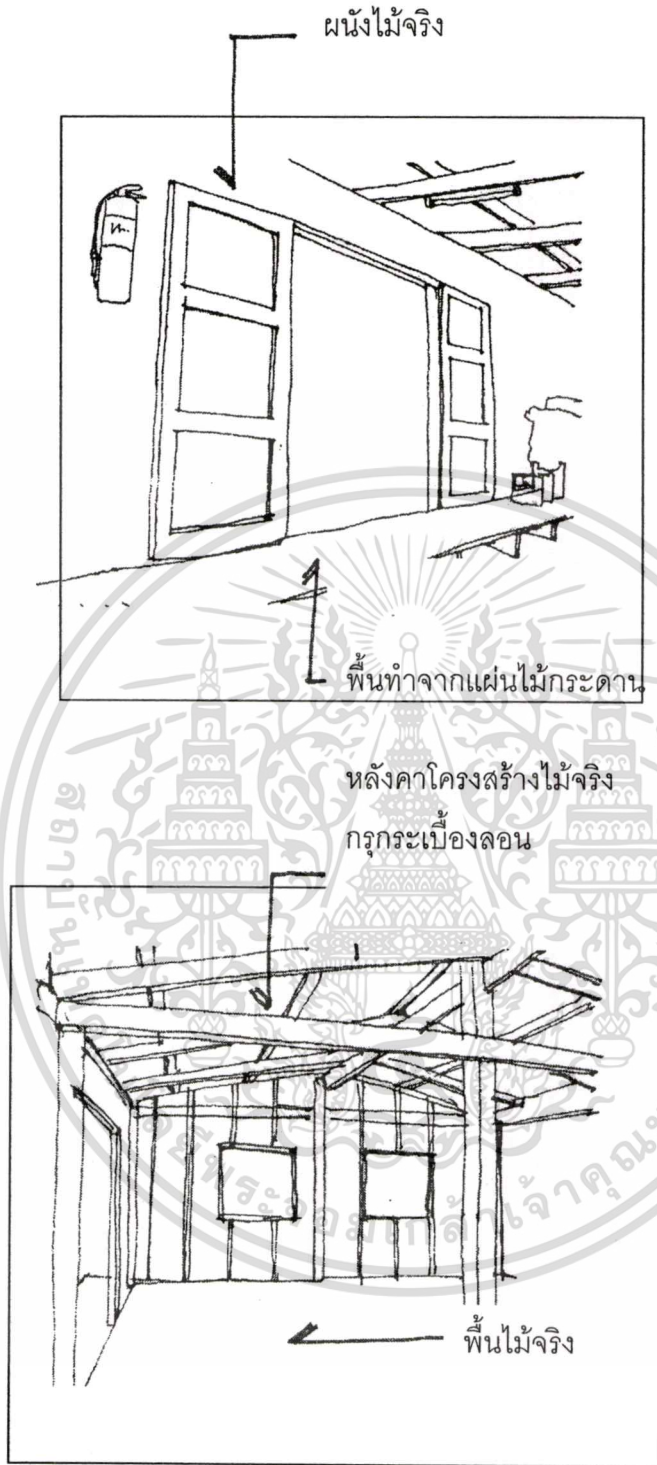
ภาพที่ 4.113 แสดงพื้นที่เก็บอุปกรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

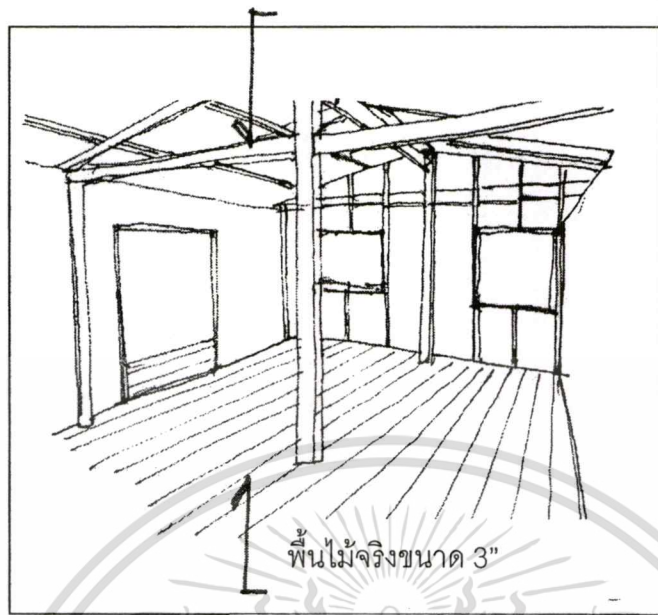
ภาพที่ 4.114 แสดงลักษณะของชายคา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

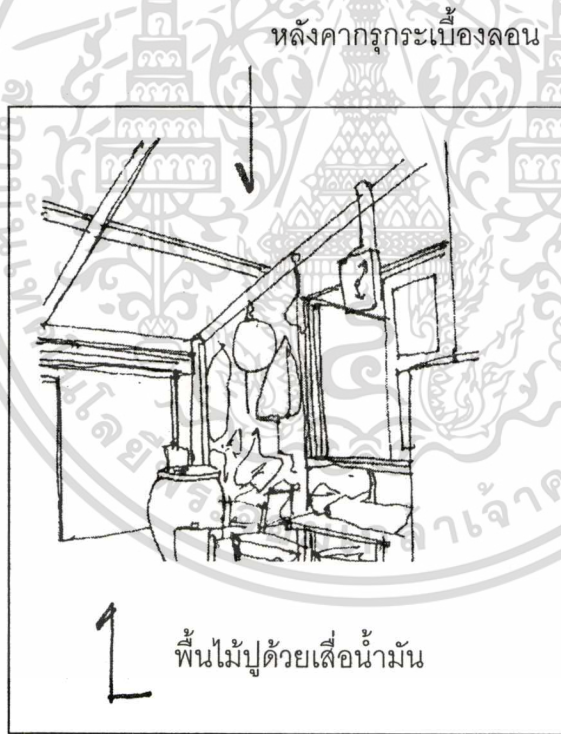
ภาพที่ 4.115 โครงสร้างหลังคาไม้จริงกรุกระเบื้องลอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

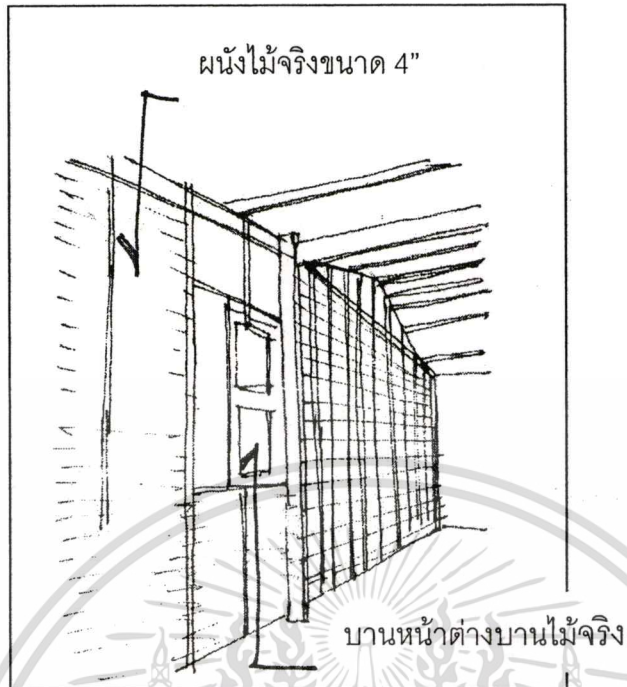
ภาพที่ 4.116 แสดงบรรยากาศภายในบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

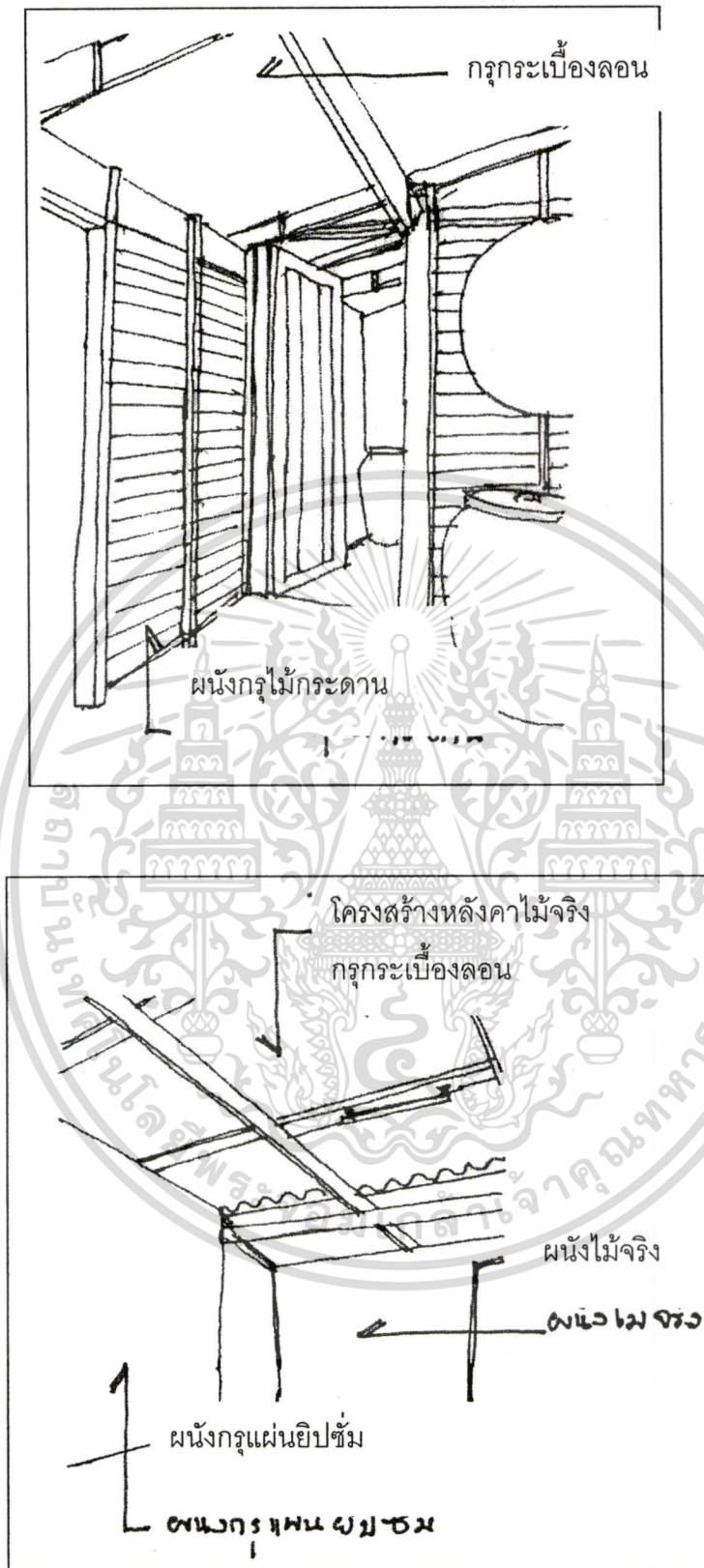
ภาพที่ 4.117 แสดงบรรยากาศภายในบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

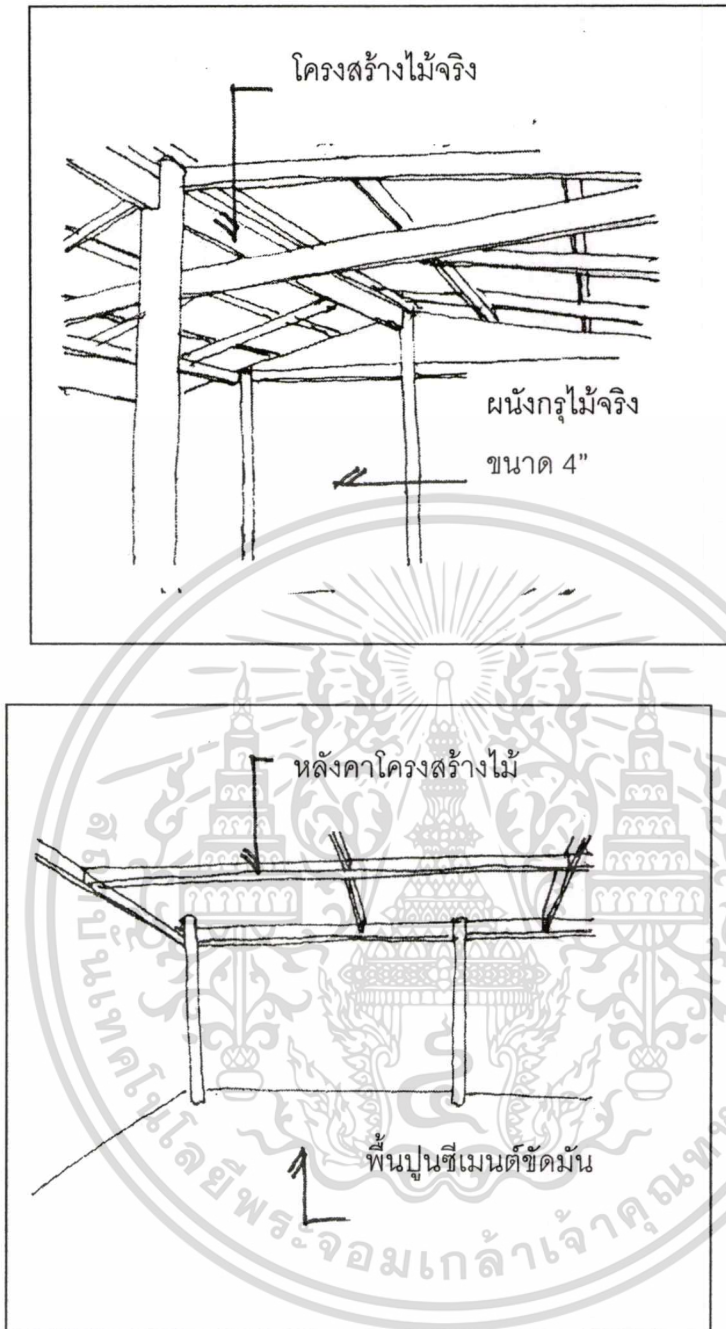
ภาพที่ 4.118 แสดงลักษณะของผนัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.119 แสดงโครงสร้างหลังคาไม้จริงกรงกระเบื้องลอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.120 แสดงโครงสร้างหลังคา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้ในพื้นที่ หลังคาจั่ว กระเบื้อง ผนังบ้านเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอน โครงสร้างเป็นไม้จริง ที่สามารถหาได้ตามท้องถิ่น มี ส่วนหน้าบ้านเป็นบานเก็บบัดพื้นดิน

ตัวบ้านแบ่งเป็น 6 ส่วน ส่วนนอน ส่วนโถงอเนกประสงค์ ส่วนครัว ส่วนห้องน้ำ ส่วนนั่งเล่นหน้าบ้านหลังบ้าน ซักล้าง อีกส่วนเป็น ผนัง มีพื้นที่จอดเรือและพื้นที่เก็บอุปกรณ์การ ประกอบอาชีพ ซึ่งตัวบ้านเป็นโครงสร้างไม้ทั้งหมด ส่วนผนังมีการใช้วัสดุไม้กระดาน

วัสดุก่อสร้างส่วนโครงสร้าง

ส่วนประกอบโครงสร้าง	ชนิดของวัสดุ	ขนาดของวัสดุ
เสาใต้	ไม้จริง	Ø 4" -5"
เสาราย	ไม้จริง	Ø 4" -5"
ช่อ	ไม้จริง	Ø 2" -4"
ตั้ง	ไม้จริง	Ø 4"
กบทุ	ไม้ไผ่	Ø 3"
อกไก่,แป	ไม้ไผ่	Ø 2½"
ไม้ข่มหัวกลอน	ไม้ไผ่	Ø 2"
จันทัน	ไม้แสม	Ø 2½" - 2"
กลอน	ไม้แสม	Ø 1½" - 2"
สิ่งที่มุ่งหลังคา	จากเป็นตับ , ผ้ายางกระเบื้อง	

พื้น ดินโคลนอยู่ในน้ำตลอดเวลา

ฝา ฝาด้านปิดล้อมตัวบ้าน 3 ด้านกรจากแบบขีดตารางบางส่วนใช้สังกะสีและแผ่นไม้อัด ผ้ายาง การเจาะช่อง บ้านมีการเจาะช่องหน้าต่าง การให้แสงสว่างและระบายลมโดยที่ตัวบ้านเป็น ลักษณะเปิดโล่งภายในสามารถมองออกมาภายนอกได้จึงมีอากาศถ่ายเทสะดวก

บริเวณอาบน้ำซักล้าง ใช้บริเวณติดกับตัวบ้านทางด้านหน้าของบ้านทิศตะวันตกและทิศใต้

การเก็บเสื้อผ้า ใช้เก็บโดยการแขวนกับผนังหรือกับราวไม้รวกตู้เสื้อผ้า

บริเวณแต่งตัว โต๊ะแต่งตัว

อายุของบ้าน สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2535 เป็นเวลา 15 ปีมาแล้ว ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลง

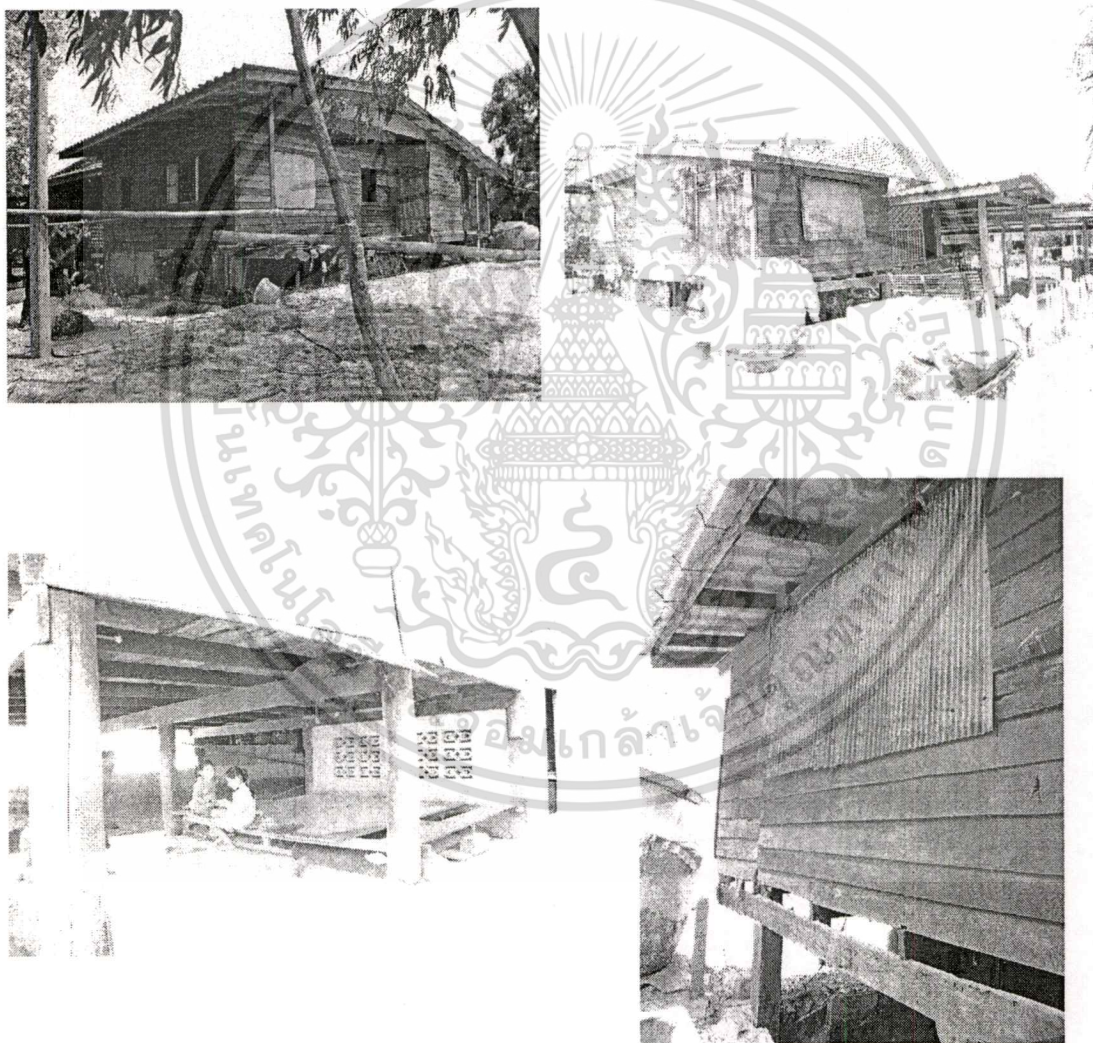
พื้นที่ใช้สอยของบ้าน = 52.50 ตารางเมตร = 100%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. บ้านหลังที่ 2 ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี รายละเอียดจากการสำรวจและสัมภาษณ์

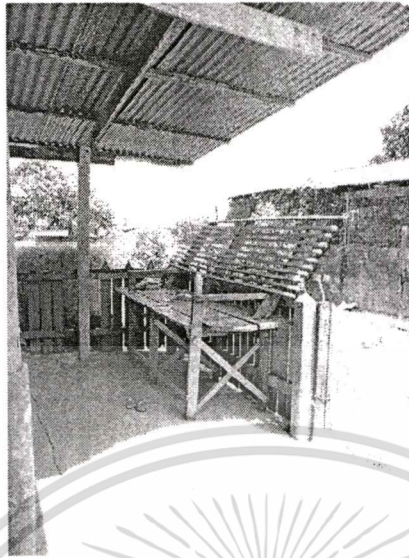
ผู้อยู่อาศัยในบ้าน คือ นางช้อนกลืน ปานสุขขุม อายุ 58 ปี อยู่ประมาณ 20 ปี บ้านเลขที่ 24/2 หมู่ที่ 16 ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ทำประมงออกเรือหาของทะเล จำนวนสมาชิก 9 คน ผู้ชาย 5 คน ผู้หญิง 4 คน ได้แยกเรือไปอยู่ต่างหาก เหลือเพียงบุตรชาย ที่ยังอาศัยอยู่ด้วยกัน อาชีพดั้งเดิมออกเรือหาปลาตลอด วันที่สำรวจ วันอาทิตย์ที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2550 เวลา 12.00- 13.00 น.

ขนาดบริเวณบ้าน 6.00 เมตร x 11.50 เมตร

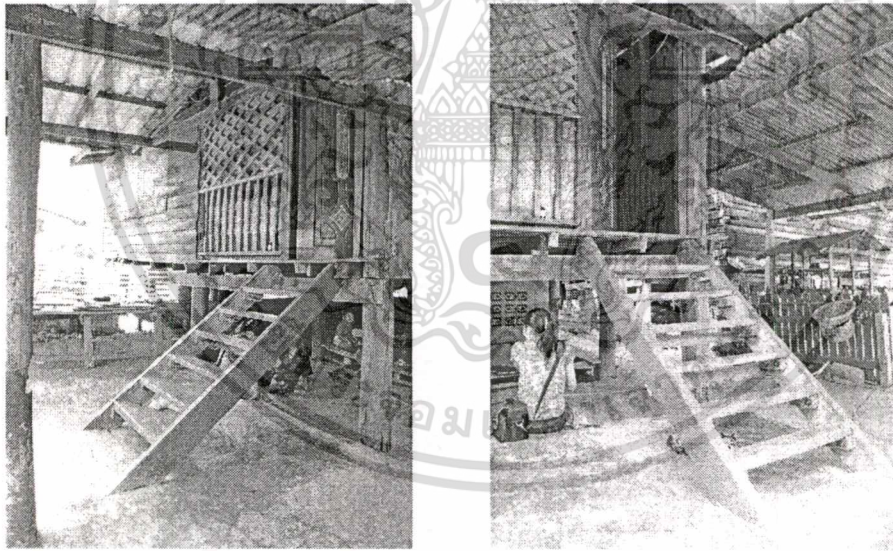

ภาพที่ 4.121 บรรยายโดยรอบบ้านนางช้อนกลืน ปานสุขขุม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

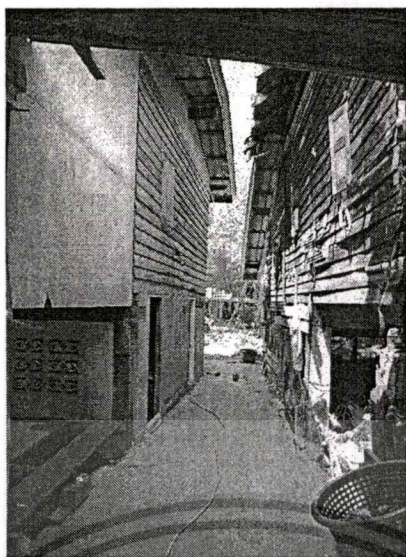

ภาพที่ 4.122 บริเวณส่วนนั่งเล่นหน้าบ้าน

ภาพที่ 4.123 ลักษณะของบันไดขึ้นบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.124 แสดงห้องน้ำ

ส้วม เป็นลักษณะส้วมถาวรมีลักษณะปิดมิดชิด อยู่ใต้ถุนภายในตัวบ้านติดกับส่วนนั่งเล่น อยู่ทางทิศใต้ของตัวบ้าน

ประเภทของไม้ยืนต้นบริเวณบ้าน ดงต้นไม้ใหญ่ที่อยู่บนเนินเขาทางด้านทิศใต้และทิศเหนือมีจำนวนหนาแน่น

ขนาดเรือน เป็นเรือนแบบบ้านประมง(ชนา) วางแปลนหันแกนไปตามทิศตะวันออกทิศตะวันตกหรือวางตามตะวัน วางตามแนวทะเลกับแนวภูเขา

ความยาว บ้านมีแนวเสา 2 ห้อง ระยะห่างระหว่างห้องเสาด้านนี้ 3.00 เมตร , 3.00 เมตร รวมความยาวทั้งหมด 6.00 เมตร มีเสาใต้ 5 แนวเสา แนวเสาแต่ละแนวประกอบด้วยระยะห่างระหว่างเสาราย , มีเสาใต้อยู่กึ่งกลาง

ความกว้าง(SPAN) ระยะช่วงกว้างของเสาราย 3.00 เมตร

ระยะความกว้างของบ้าน (SPAN) 6.00 เมตร

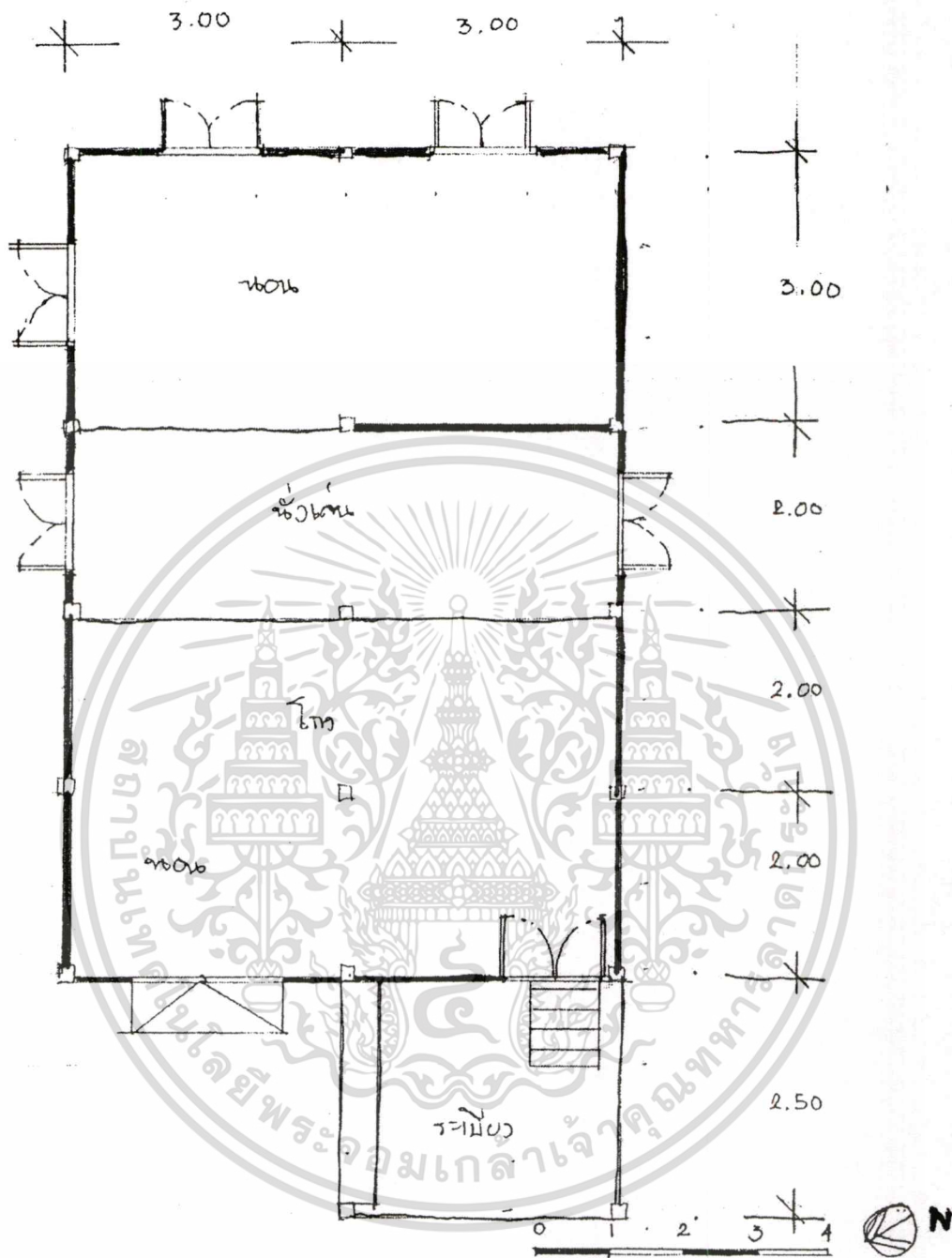
ความสูง ความสูงจากพื้นถึงใต้ท้องช่อ 2.70 เมตร

สภาพปัจจุบันของบ้าน สภาพทางภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นอ่าวที่เชื่อมติดกับทะเล น้ำทะเลมีความแรง แต่มีเขื่อนกั้น ตัวบ้านที่ติดกับทะเล สภาพภูมิอากาศ มีลักษณะร้อนชื้น อุณหภูมิภายในตัวบ้าน 30.7 องศา ภายนอกตัวบ้าน 32.5 องศา ความชื้นสัมพัทธ์ภายในตัวบ้าน 69.7% RH ภายนอกตัวบ้าน 62.5% RH

พืชพรรณในท้องถื่นตามธรรมชาติส่วนใหญ่ เป็นต้นจาก ต้นเสม็ด ต้นโกงกาง ต้นปรัง ต้นกวาดขาว – แดง

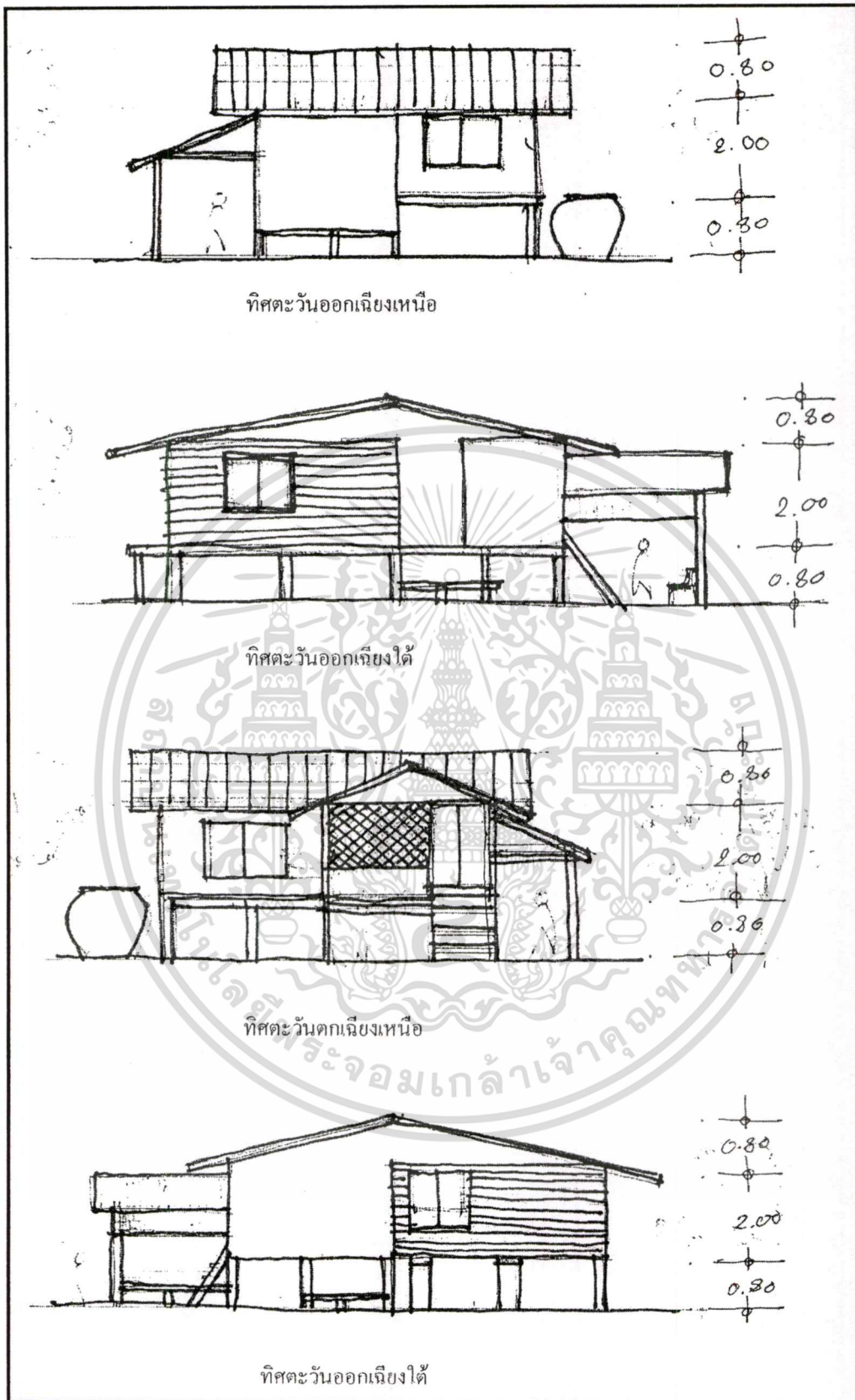
แหล่งน้ำของหมู่บ้าน เป็นน้ำประปาและมีการซื้อน้ำในหน้าแล้งที่ถูกละ 350 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

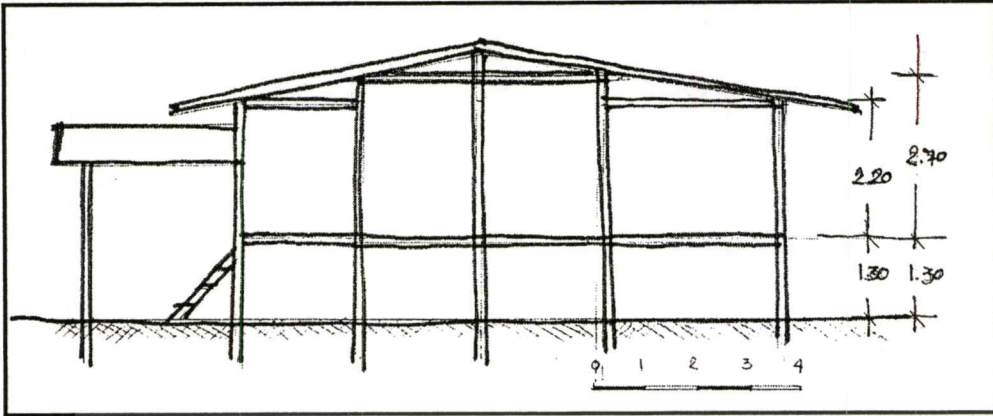
ภาพที่ 4.125 ผังบ้านนางซ็อนกลิน ปานสุขชุม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

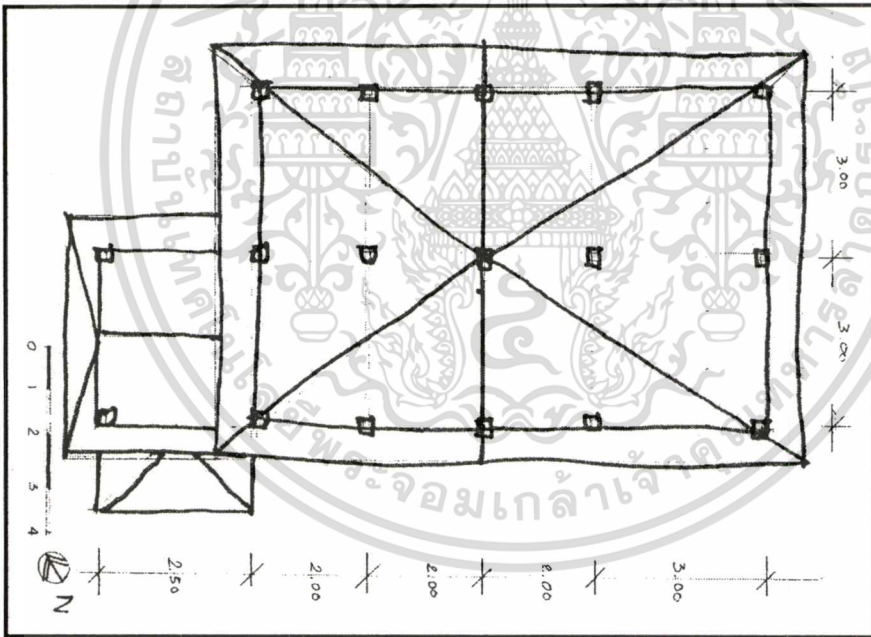

ภาพที่ 4.126 แสดงรูปด้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

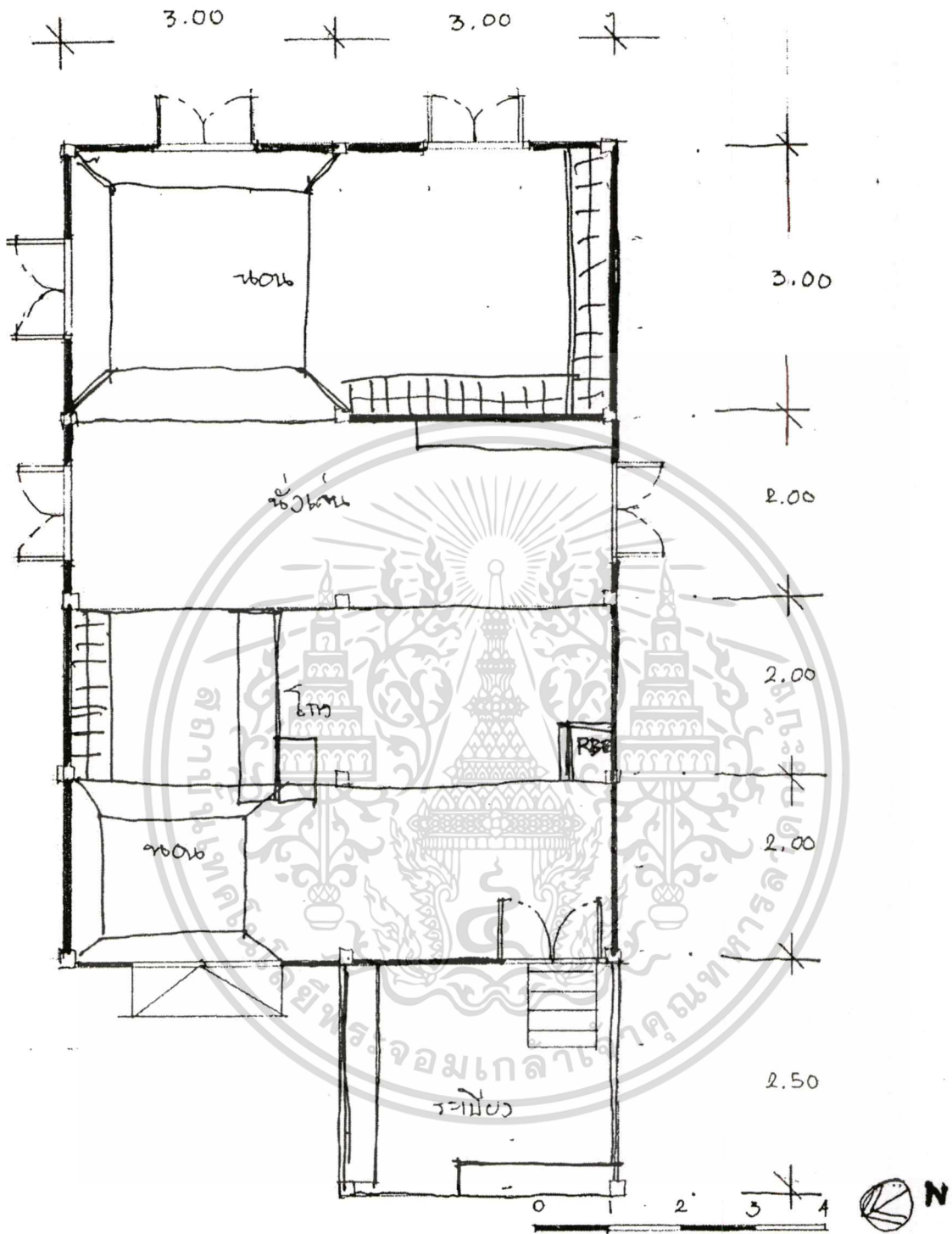

ภาพที่ 4.127 รูปตัดบ้านนางช้อนกลิน ปานสุขชุม

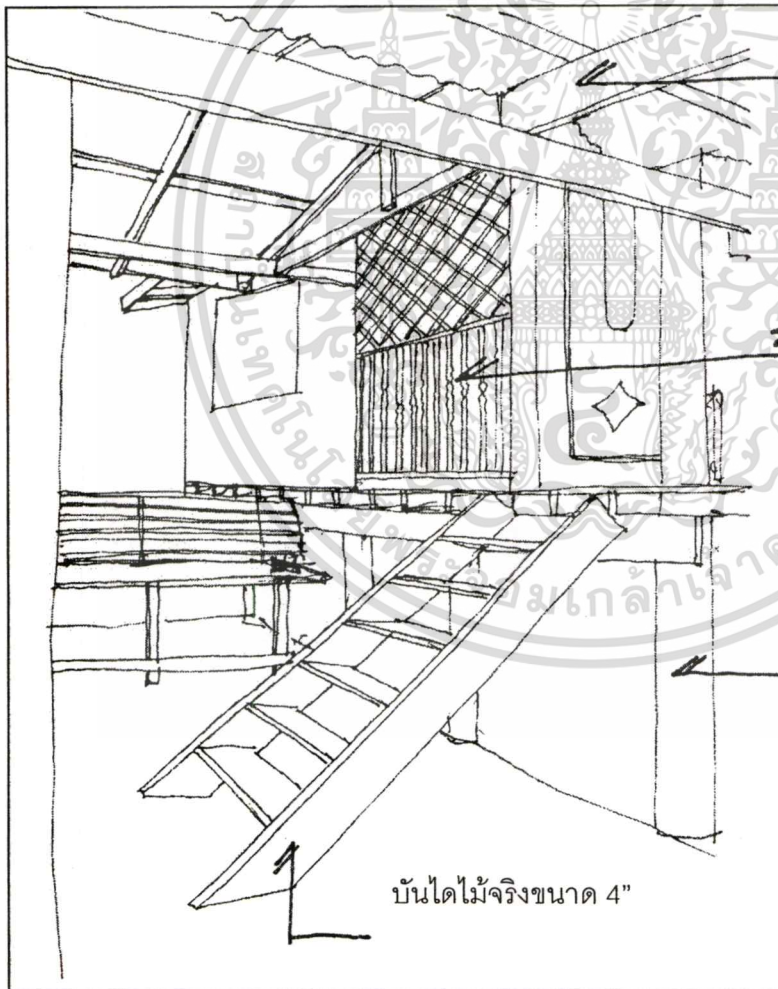
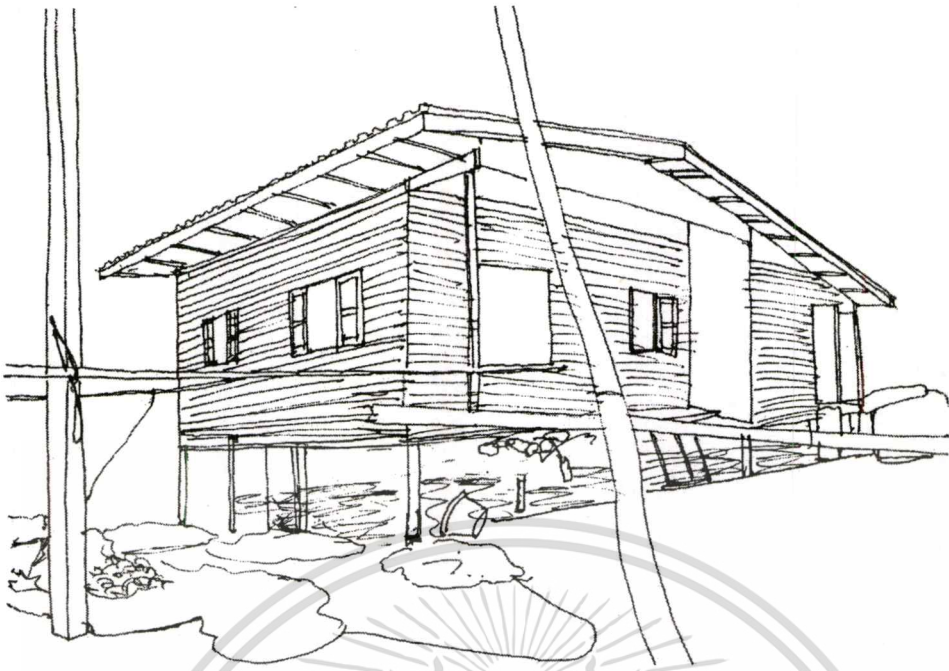
ภาพที่ 4.128 ผังแสดงแนวหลังคาบ้านนางช้อนกลิน ปานสุขชุม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.129 ผังการใช้พื้นที่ใช้สอยภายในบ้านนางช้อนกลิ้ง ปานสุขชุม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างไม้จริงกรุ
กระเบื้องลอน

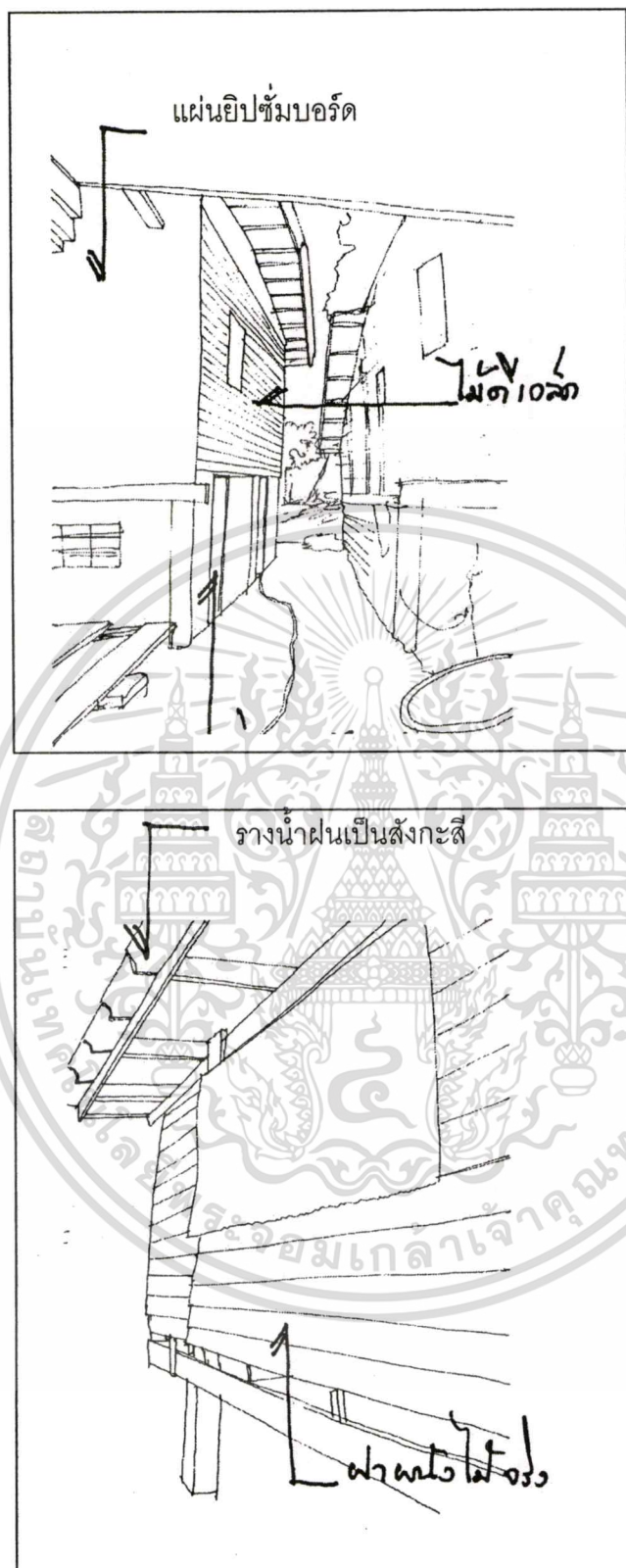
ระเบียงลูกกรง

เสาไม้กลม

บันไดไม้จริงขนาด 4"

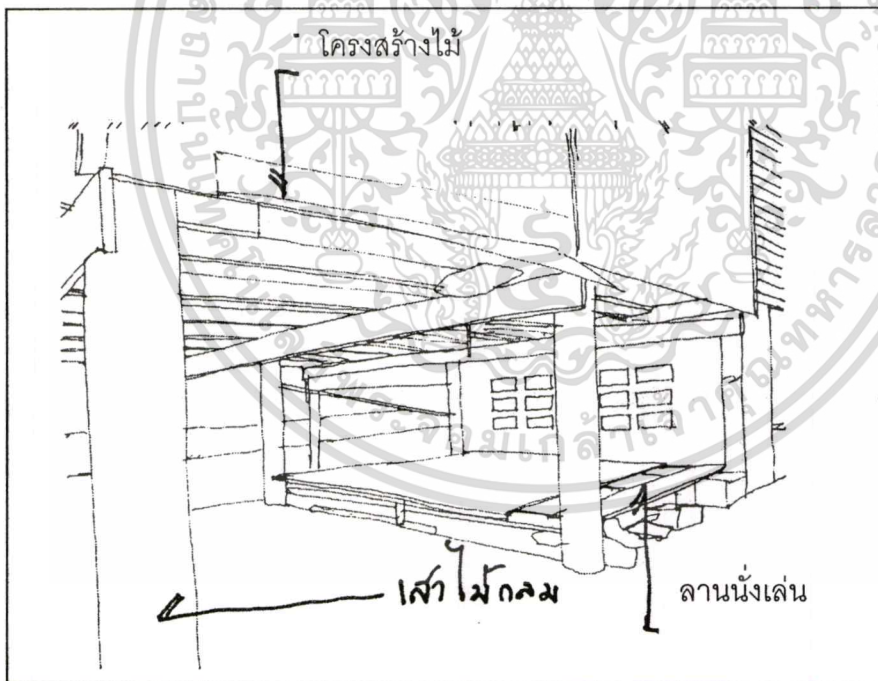
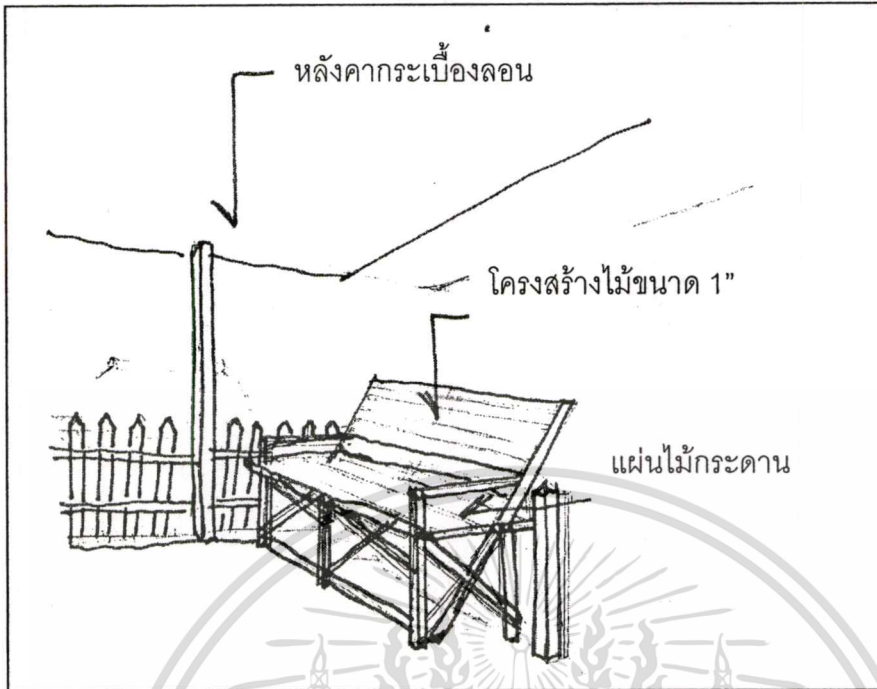
ภาพที่ 4.130 ทศนิยมภาพหน้าบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

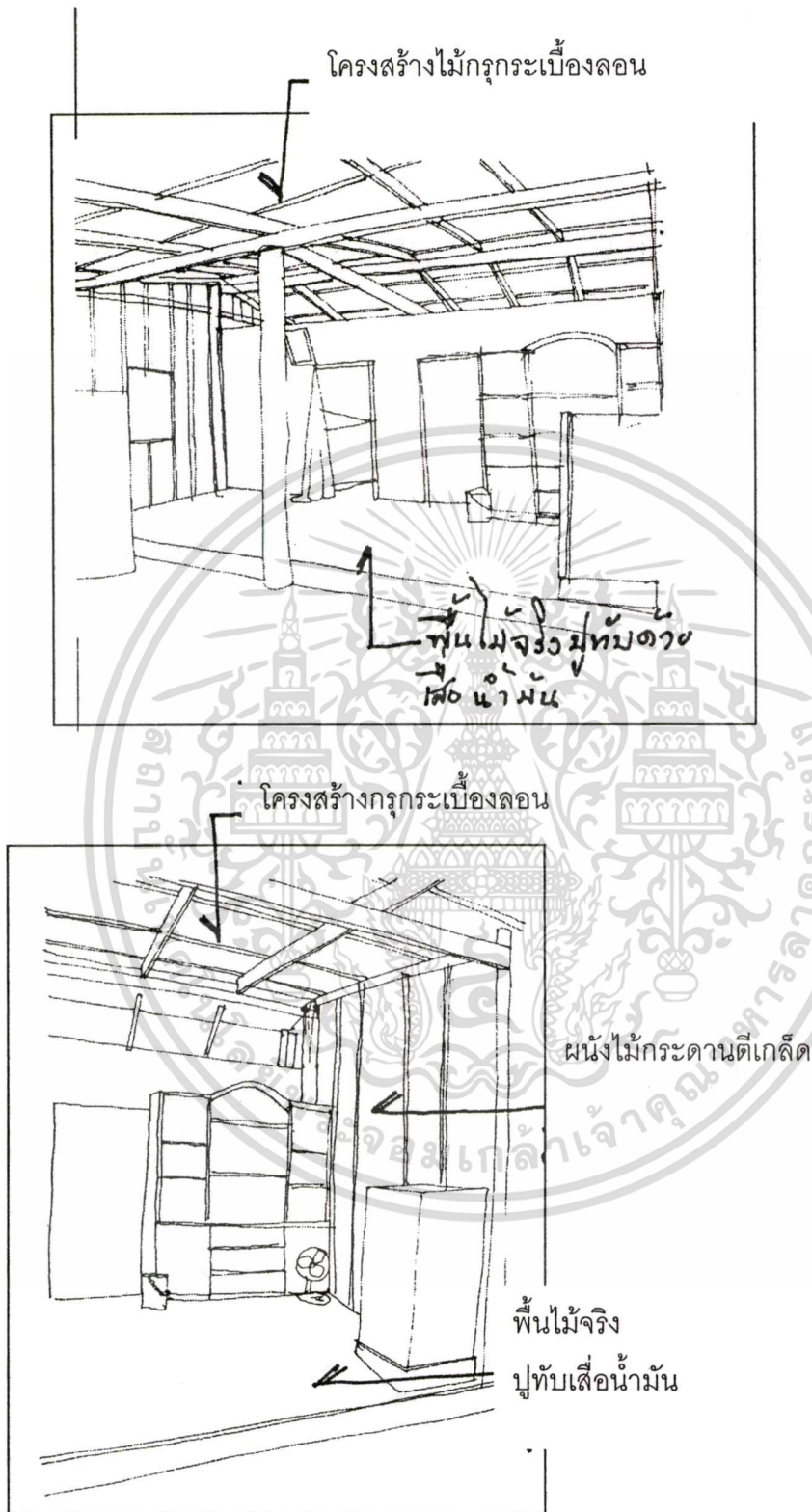
ภาพที่ 4.131 แสดงทัศนียภาพภายนอกบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.132 แสดงใต้ถุนบ้าน

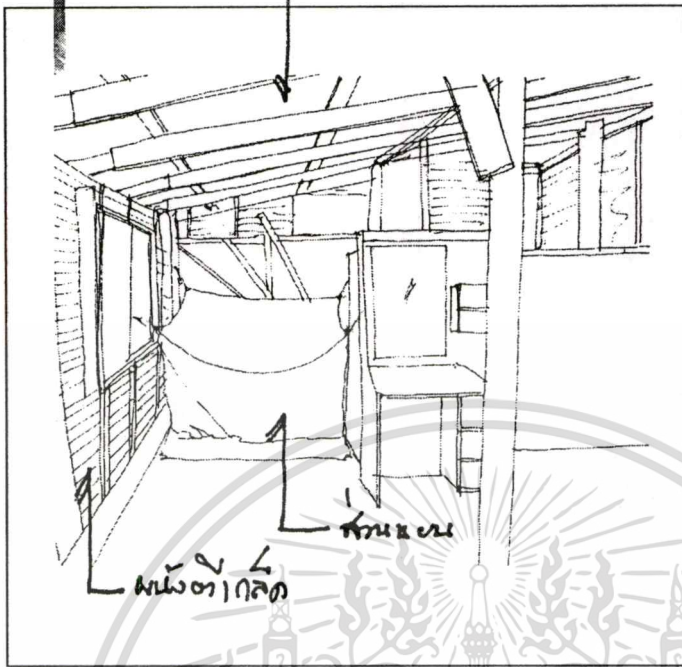
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.133 แสดงทัศนียภาพภายในบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างไม้กระเบื้อง

ภาพที่ 4.134 แสดงส่วนนอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้ในพื้นที่ หลังคาจั่วมุงจาก กับผ้าใบ ผนังบ้านเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอน โครงสร้างเป็นไม้โก่งกาง ไม้แสม ไม้โปรง ไม้ปะสัก ไม้กวาดที่สามารถหาได้ตามท้องถิ่น มีส่วนหน้าบ้านเป็นบานเกือบติดพื้นดิน

ตัวบ้านแบ่งเป็น 6 ส่วน ส่วนนอน ส่วนโถงอเนกประสงค์ ส่วนครัว ส่วนห้องน้ำ ส่วนนั่งเล่นหน้าบ้าน อีกส่วนเป็น วน้ำ มีพื้นที่จอดรถและพื้นที่เก็บอุปกรณ์การประกอบอาชีพ ซึ่งตัวบ้านเป็นโครงสร้างไม้ทั้งหมด ส่วนผนังมีการใช้วัสดุในการมุงจากที่เก็บจากข้างบ้าน

วัสดุก่อสร้างส่วนโครงสร้าง

ส่วนประกอบโครงสร้าง	ชนิดของวัสดุ	ขนาดของวัสดุ
เสาใต้	ไม้แสม	Ø 4" -5"
เสาราย	ไม้แสม	Ø 4" -5"
ช่อ	ไม้แสม	Ø 2" -4"
ดั่ง	ไม้แสม	Ø 4"
กบทู	ไม้ไผ่	Ø 3"
อกไก่,แป	ไม้ไผ่	Ø 2 1/2"
ไม้ข่มหัวกลอน	ไม้ไผ่	Ø 2"
จันทัน	ไม้แสม	Ø 2 1/2" - 2"
กลอน	ไม้แสม	Ø 1 1/2" - 2"

สิ่งที่มุงหลังคา จากเป็นตับ, ฝ้ายางกระเบื้อง

พื้น ดินโคลนอยู่ในน้ำตลอดเวลา

ฝา ฝาด้านปิดล้อมตัวบ้าน 3 ด้านกรูจากแบบขีดตารางบางส่วนใช้สิ่งกะสิและแผ่นไม้อัด ฝ้ายาง การเจาะช่อง บ้านมีการเจาะช่องหน้าต่าง การให้แสงสว่างและระบายลมโดยที่ตัวบ้านเป็น ลักษณะเปิดโล่งภายในสามารถมองออกมาภายนอกได้จึงมีอากาศถ่ายเทสะดวก

บริเวณอาบน้ำชักล้าง ใช้บริเวณติดกับตัวบ้านทางด้านหน้าของบ้านทิศตะวันตกและทิศใต้

การเก็บเสื้อผ้า ใช้เก็บโดยการแขวนกับผนังหรือกับราวไม้รวกตู้เสื้อผ้า

บริเวณแต่งตัว ใช้กระเงานแขวนกับเสาหรือผนัง

อายุของบ้าน สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2530 เป็นเวลา 20 ปีมาแล้ว ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลง

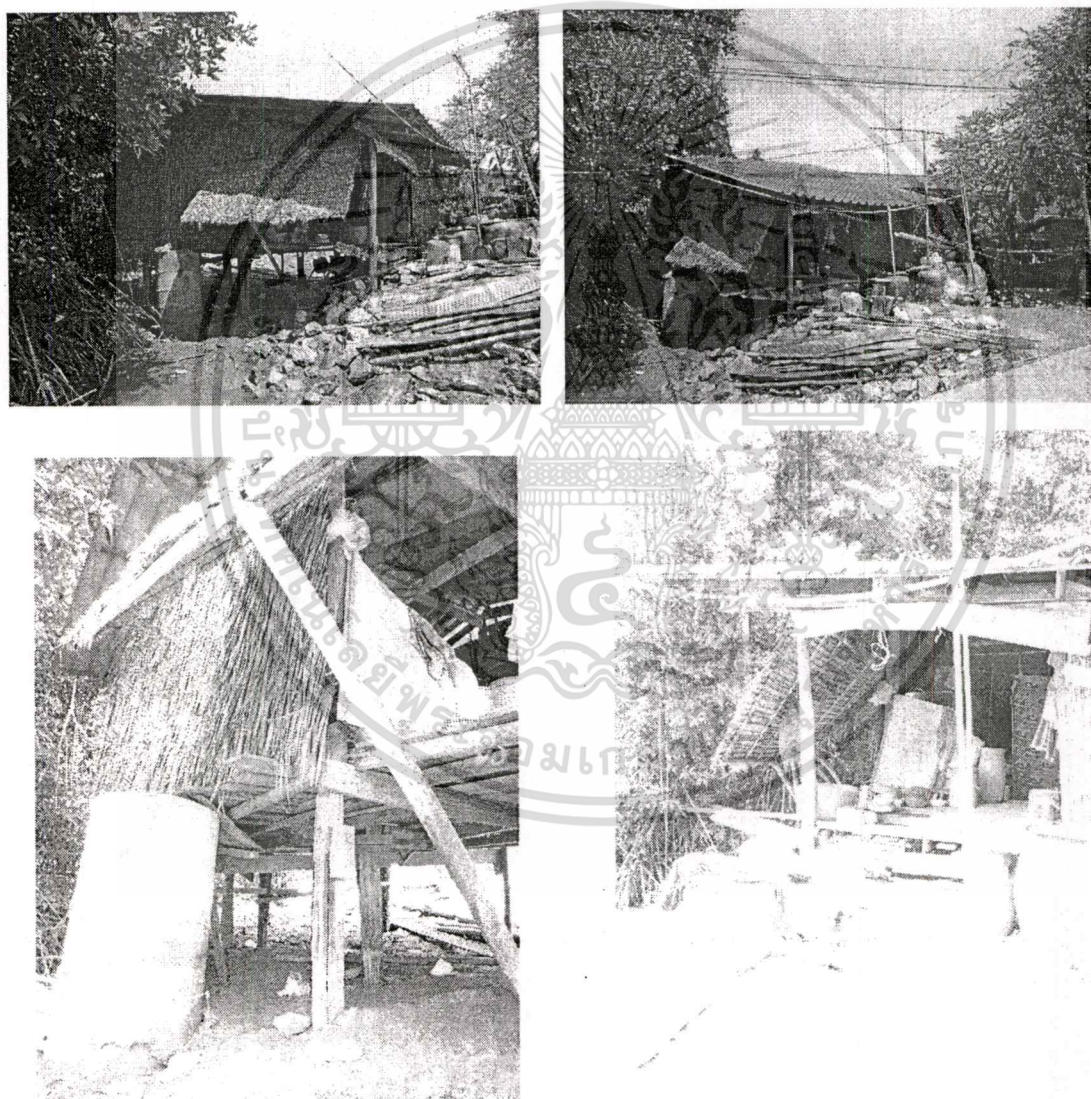
พื้นที่ใช้สอยของบ้าน = 69.00 ตารางเมตร = 100%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. บ้านหลังที่ 3 ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี
รายละเอียดจากการสำรวจและสัมภาษณ์

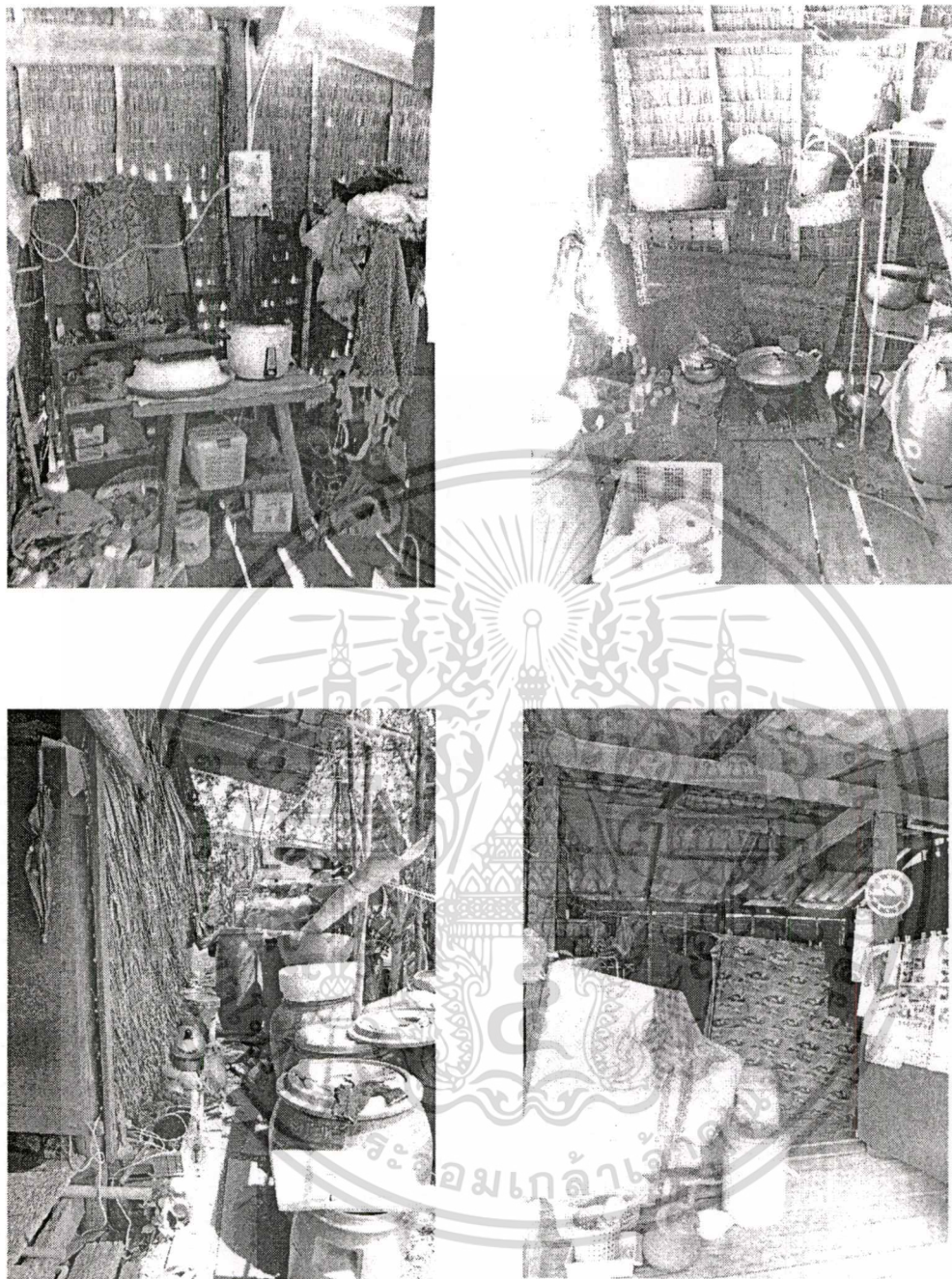
ผู้อยู่อาศัยในบ้าน คือ นางสาวเกา เทียงทางธรรม อายุ 52 ปี อยู่ประมาณ 15 ปี บ้านเลขที่ 34/2 หมู่ที่ 16 ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ทำประมง ออกเรือหาของทะเล รับจ้าง จำนวนสมาชิก 2 คน ผู้ชาย 1 คน ผู้หญิง 1 คน อาศัยอยู่ด้วยกัน อาชีพดั้งเดิมออกเรือหาปลาตลอด วันที่สำรวจ วันอาทิตย์ที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2550 เวลา 13.00-13.20 น.

ขนาดบริเวณบ้าน 3.00 เมตร x 4.00 เมตร

ภาพที่ 4.135 บรรยากาศภายนอกบ้านนางสาวเกา เทียงทางธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.136 บรรยากาศภายในบ้านนางสำภา เชียงทางธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.137 แสดงห้องส้วม

ส้วม เป็นลักษณะส้วมไม้ถาวรมีลักษณะเปิดโล่ง อยู่ติดกับตัวบ้านติดกับสวนทางเข้าบ้านและซีกล่าง อยู่ทางทิศใต้ของตัวบ้าน

ประเภทของไม้ยืนต้นบริเวณบ้าน ดงต้นไม้ใหญ่ที่อยู่บนเนินเขาทางด้านทิศใต้ และทิศเหนือมีจำนวนมากแน่นมีดินแถมจำนวนมาก

ขนาดเรือน เป็นเรือนแบบบ้านประมง(ชนา) วางแปลนหันแกนไปตามทิศตะวันออกทิศตะวันตก หรือวางตามตะวัน วางตามแนวทะเล

ความยาว บ้านมีแนวเสา 2 ห้อง ระยะห่างระหว่างห้องเสาดังนี้ 1.50 เมตร , 1.50 เมตร รวมความยาวทั้งหมด 4.00 เมตร มีเสาโต 3 แนวเสา แนวเสาแต่ละแนวประกอบด้วยระยะห่างระหว่างเสาราย , มีเสาโตอยู่กึ่งกลาง

ความกว้าง(SPAN) ระยะช่วงกว้างของเสาราย 1.50 เมตร

ระยะความกว้างของบ้าน (SPAN) 4.00 เมตร

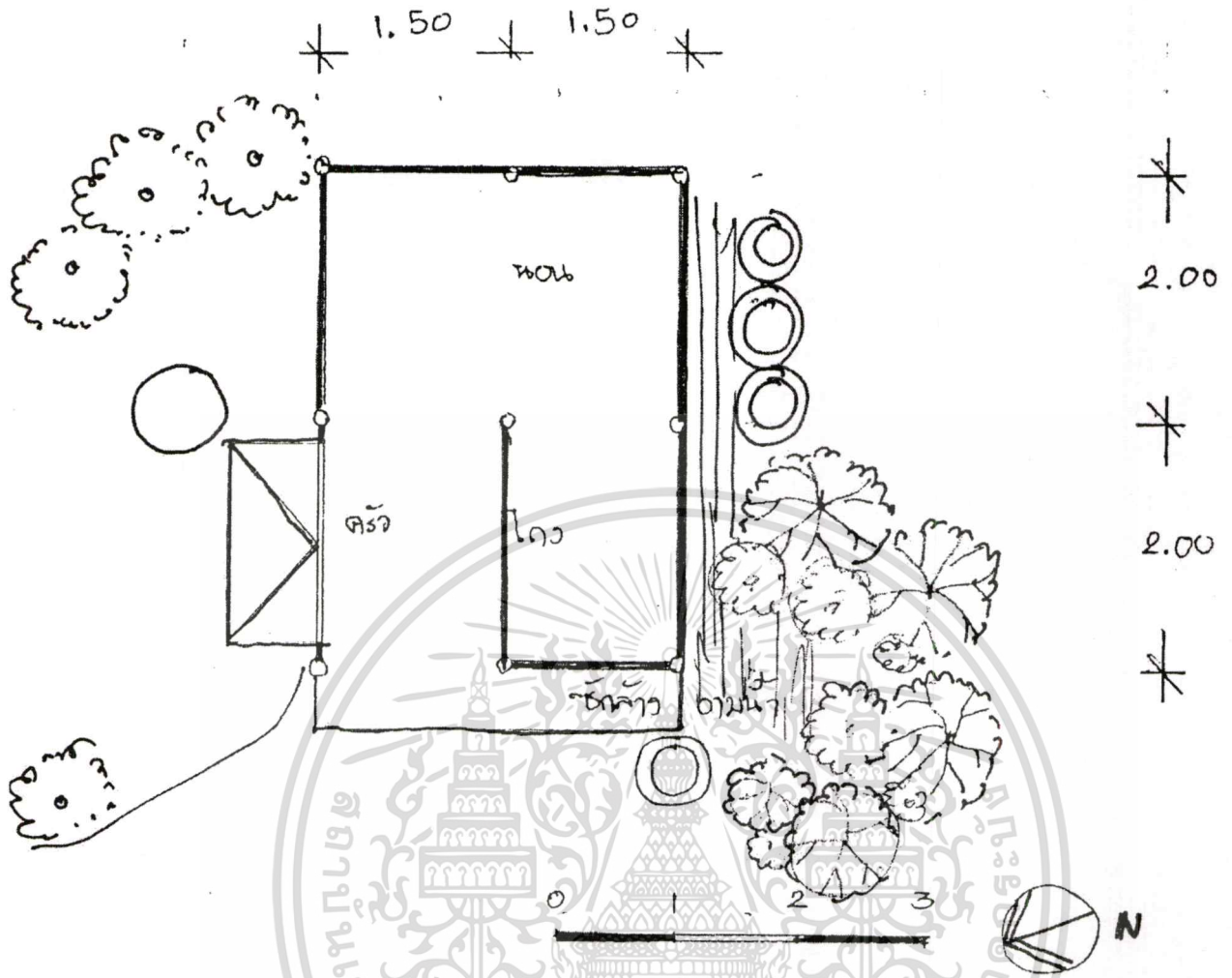
ความสูง ความสูงจากพื้นถึงใต้ท้องซื่อ 2.00 เมตร

สภาพปัจจุบันของบ้าน สภาพทางภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นอ่าวที่เชื่อมติดกับทะเล น้ำทะเลมีความแรงมาก แต่มีเขื่อนกั้น ตัวบ้านที่ติดกับทะเล สภาพภูมิอากาศ มีลักษณะร้อนชื้น อุณหภูมิภายในตัวบ้าน 33.0 องศา ภายนอกตัวบ้าน 32.5 องศา ความชื้นสัมพัทธ์ภายในตัวบ้าน 64.3% RH ภายนอกตัวบ้าน 63.0% RH

พืชพรรณในท้องถิ่นตามธรรมชาติส่วนใหญ่ เป็นต้นจาก ต้นแสม ต้นโกงกาง ต้นปรัง ต้นกวาดขาว – แดง

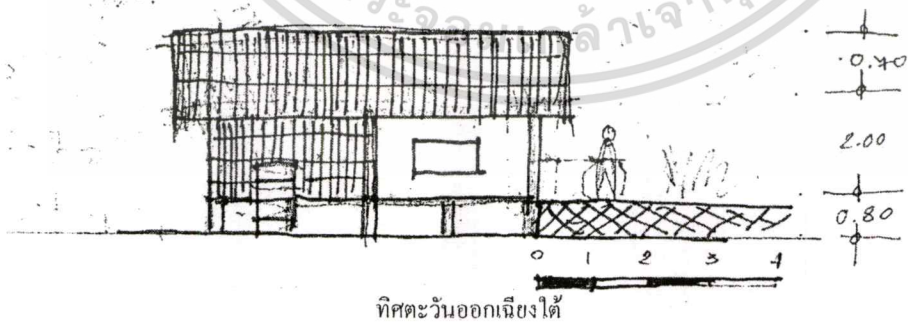
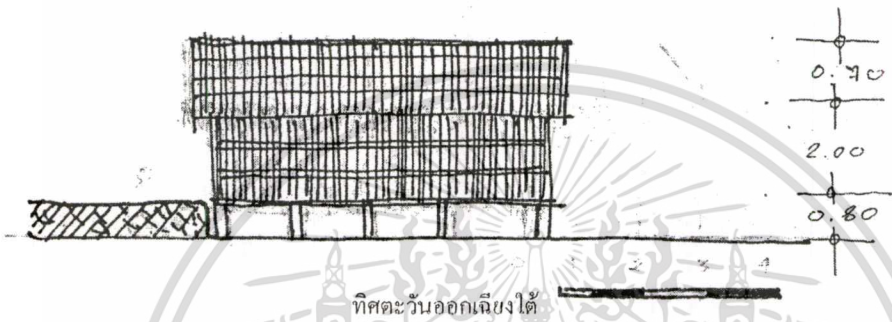
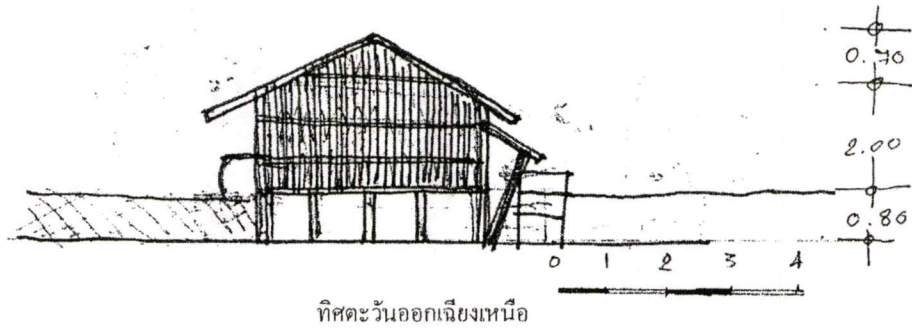
แหล่งน้ำของหมู่บ้าน เป็นน้ำประปาที่ื่อน้ำมาใช้ในหน้าแล้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

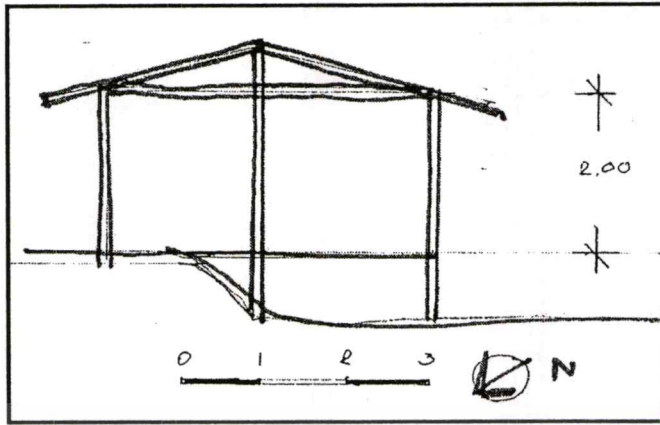
ภาพที่ 4.138 ผังบ้านนางสำเภา เทียงทางธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

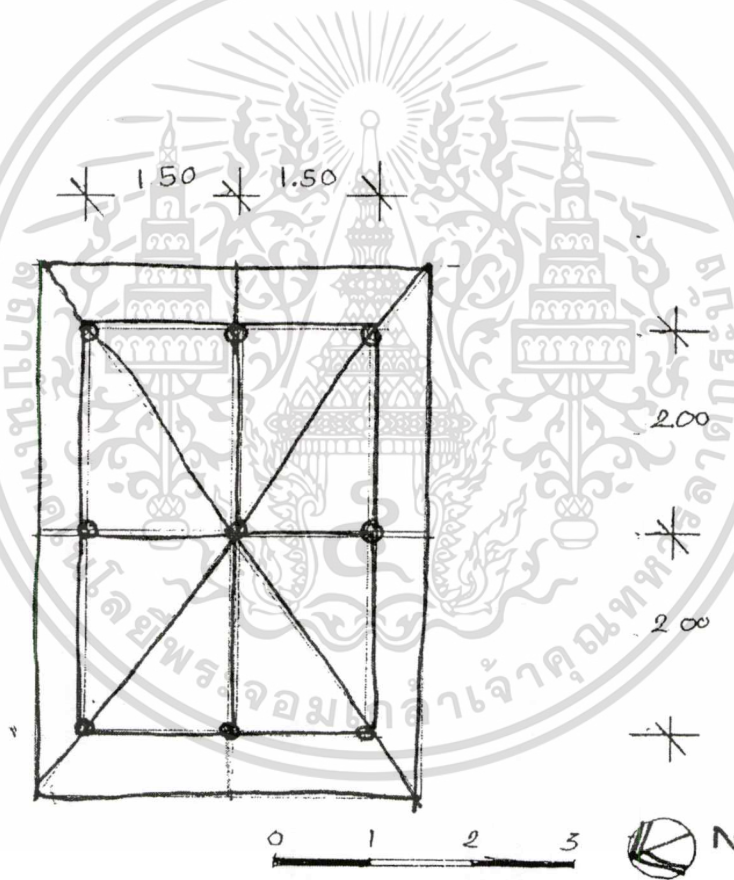

ภาพที่ 4.139 แสดงรูปด้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

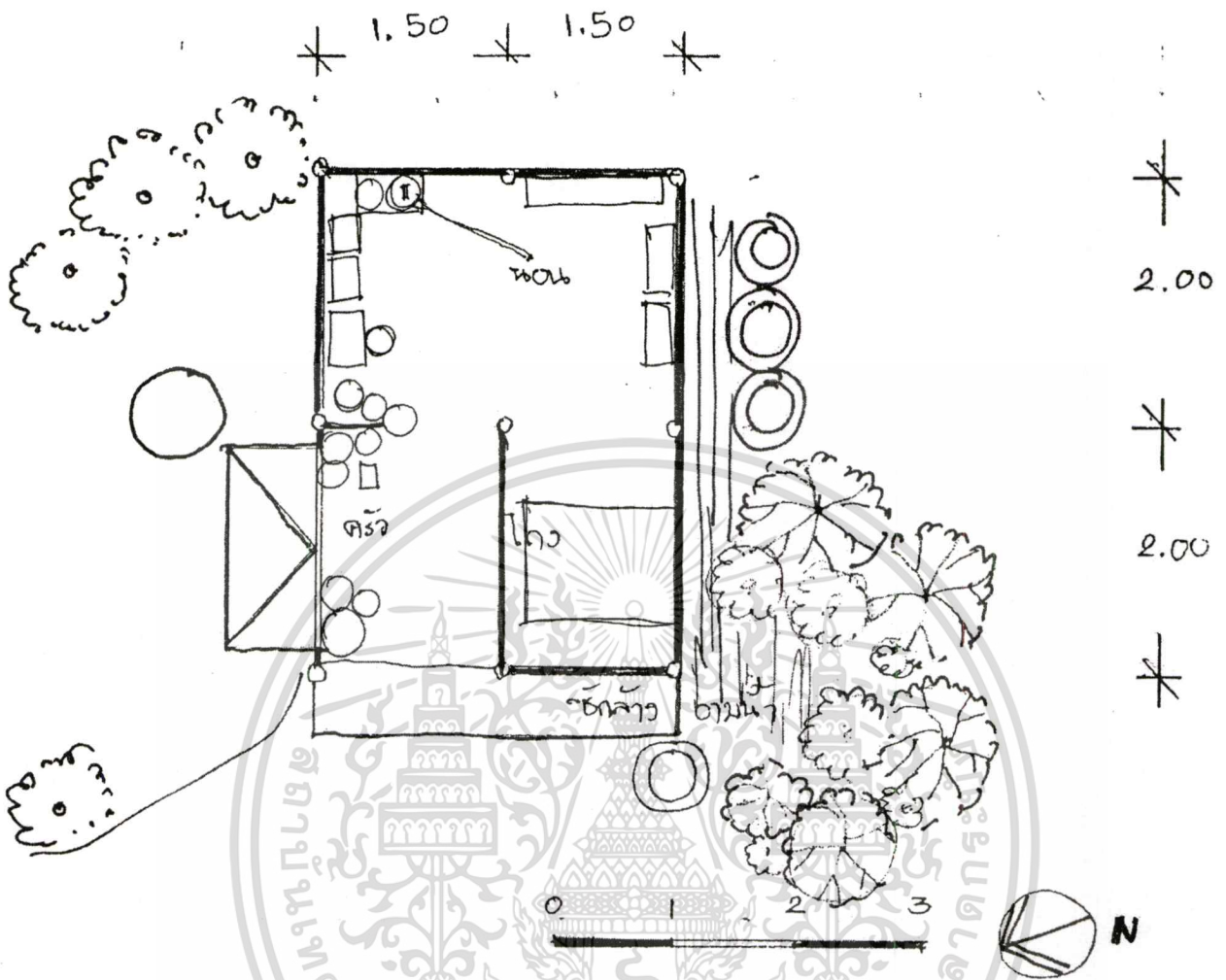

ภาพที่ 4.140 รูปตัดภายในบ้านนางสำเภา เชียงทางธรรม

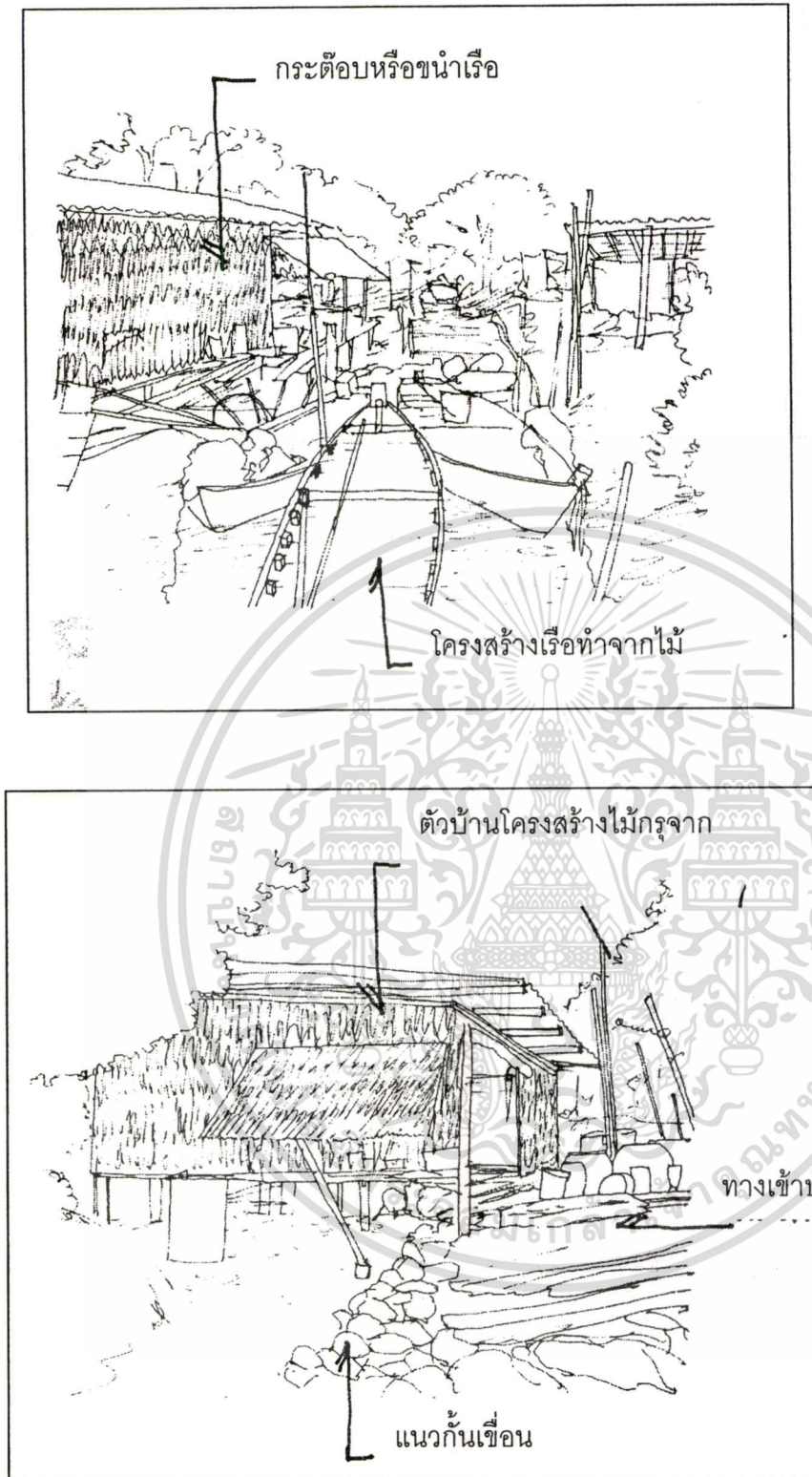
ภาพที่ 4.141 ผังหลังคาบ้านนางสำเภา เชียงทางธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น. ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.142 ผังการใช้พื้นที่ภายในบ้านนางลำภา เทียงทางธรรม

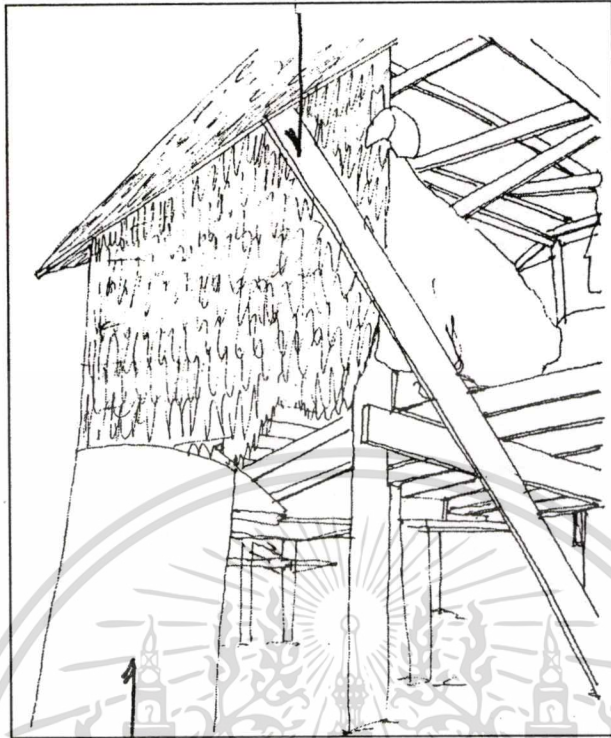
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.143 แสดงทัศนียภาพภายนอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม้ค้ำบ้านหน้าต่าง

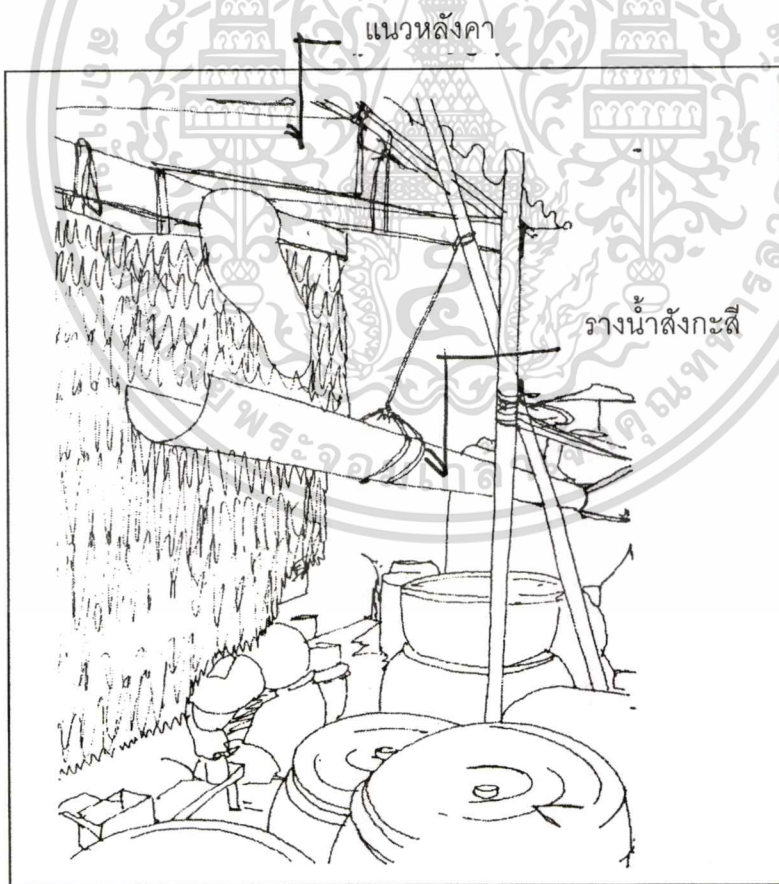
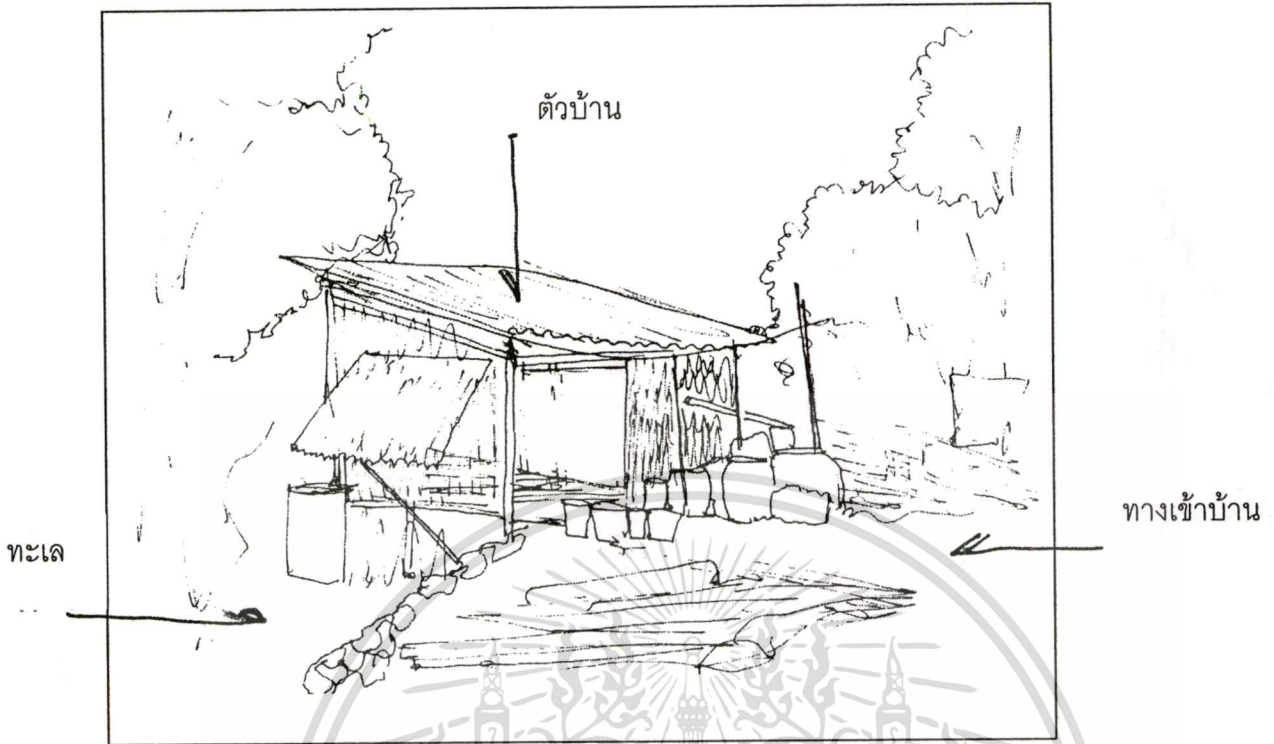
ที่ทิ้งสิ่งปฏิกูล

โครงสร้างไม้
กรุดับจาก

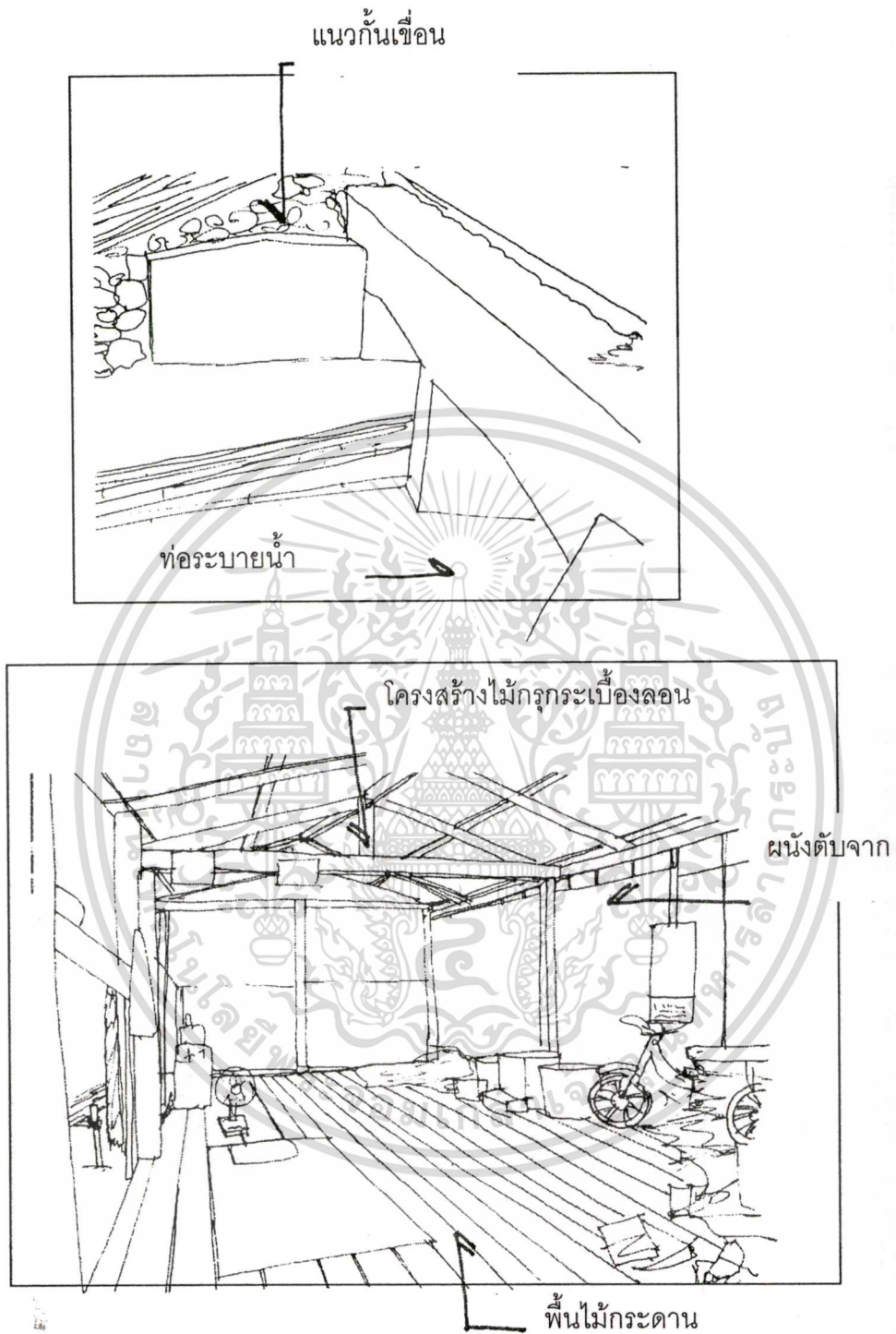
ภาพที่ 4.144 แสดง ส้วม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.145 รางน้ำ

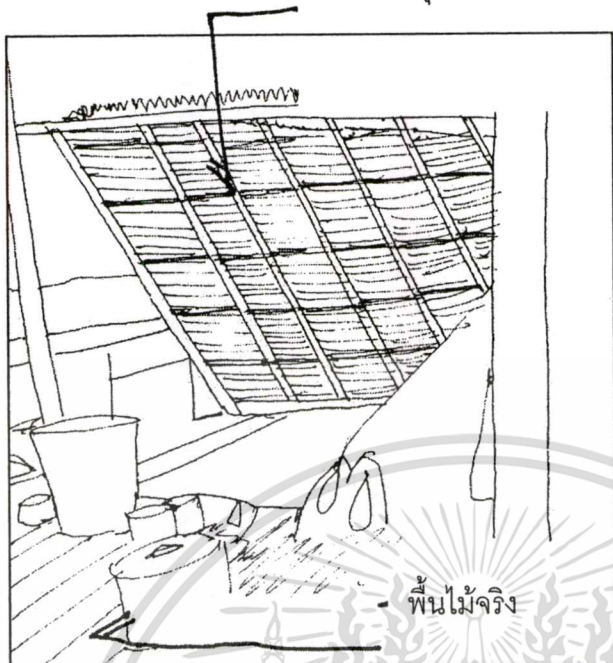
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

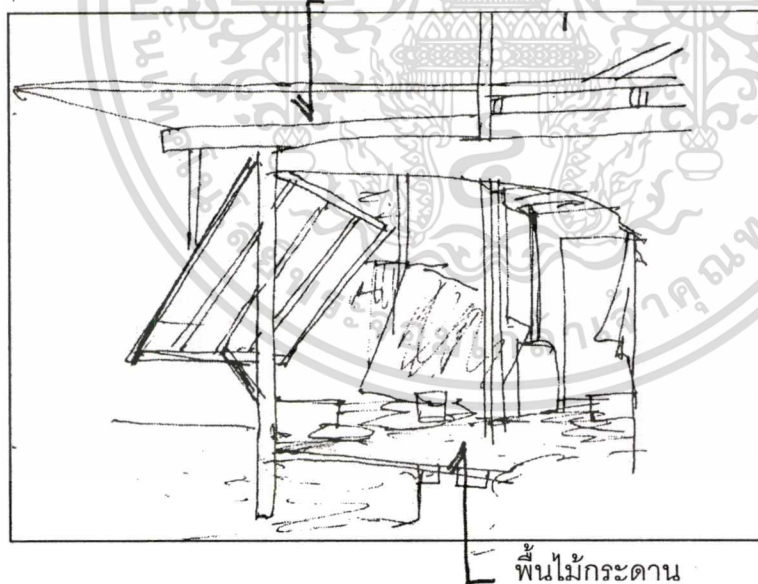
ภาพที่ 4.146 แสดงพื้นที่เก็บอุปกรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บานกระทุ้ง โครงสร้างไม้ไผ่กรุดับจาก

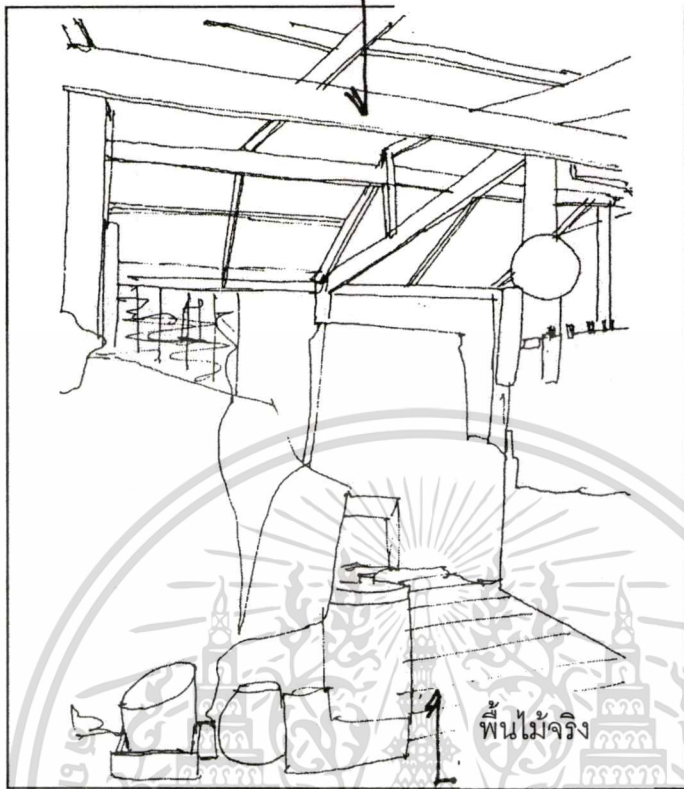
โครงสร้างไม้กรุกระเบื้อง

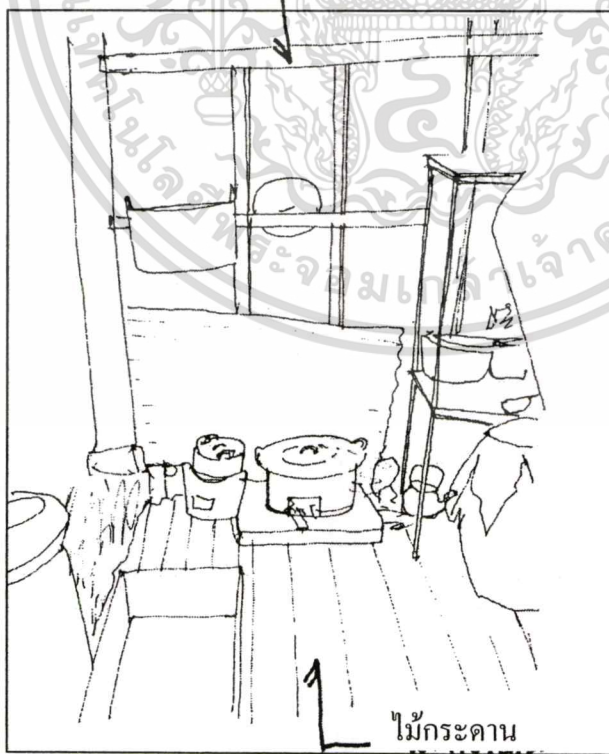
ภาพที่ 4.147 แสดงลักษณะของบานหน้าต่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างไม้จริง

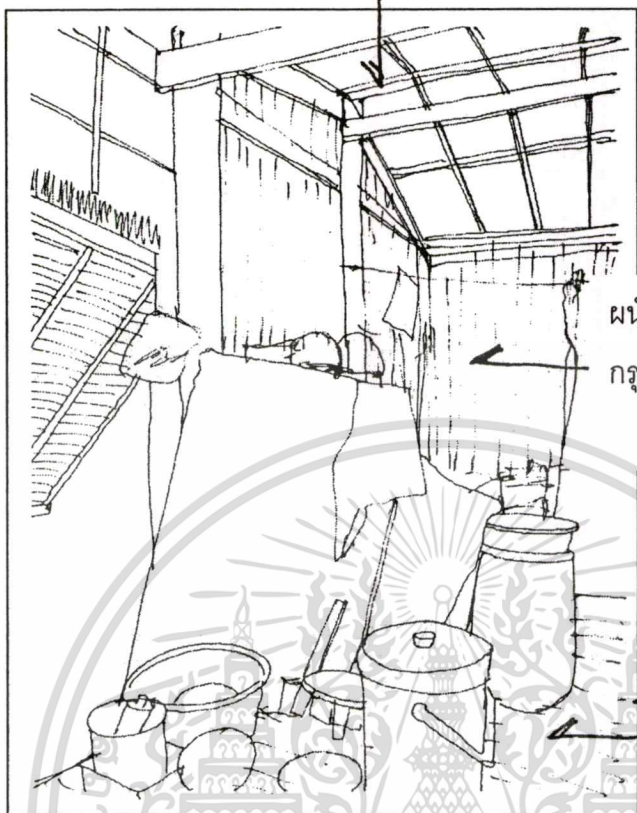
โครงสร้างไม้ไผ่

ภาพที่ 4.148 แสดงลักษณะคร่าว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างไม้กระเบื้อง

ผนังโครงสร้างไม้
กรุทับจาก

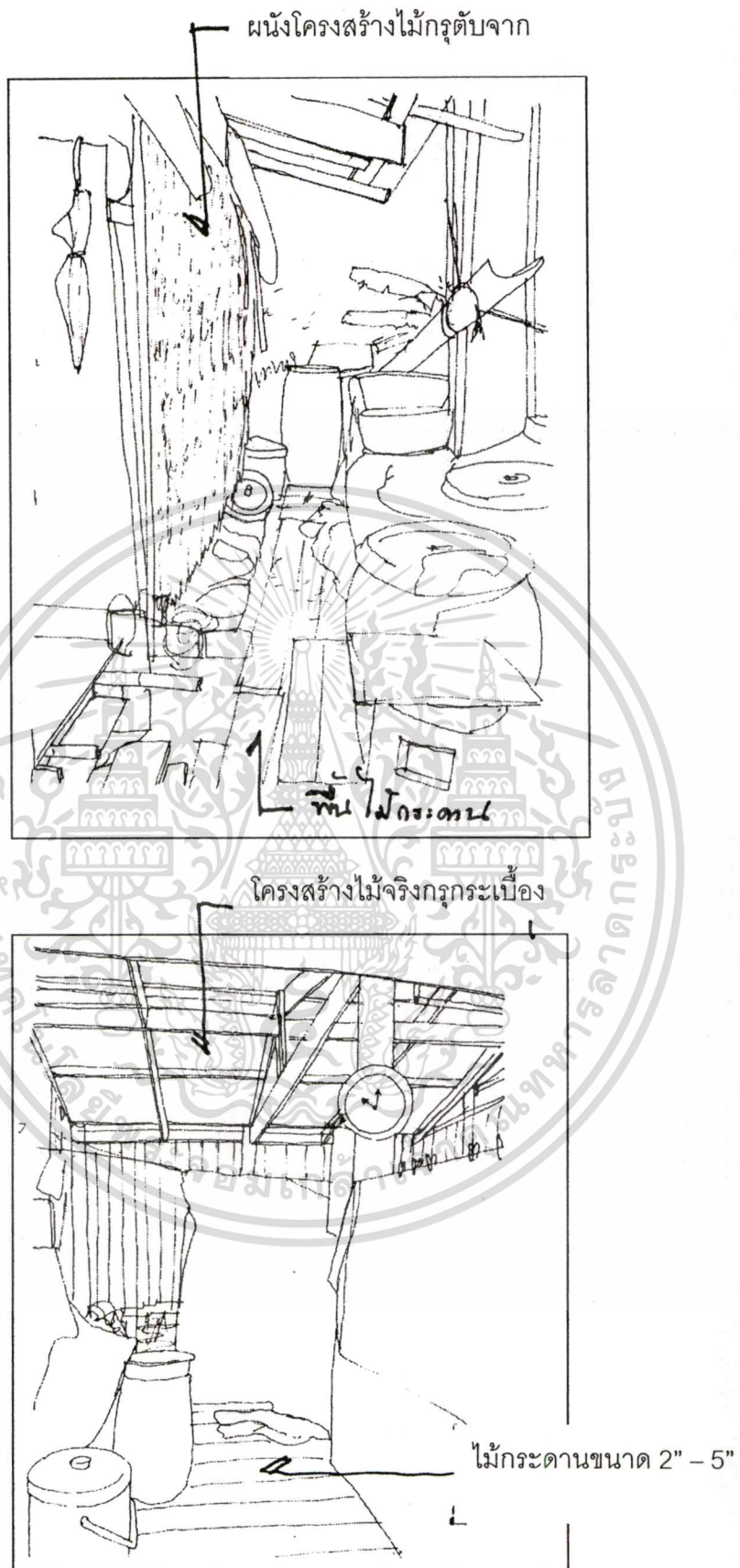
พื้นไม้กระดาน

ผนังกรุทับจาก

พื้นไม้กระดาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวน **ภาพที่ 4.149** แสดงลักษณะคร่าว ๆ นั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.150 โครงสร้างไม้จริงกรุกระเบื้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้ในพื้นที่ หลังคาจั่วมุงจาก กับผ้าใบ ผนังบ้านเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอน โครงสร้างเป็นไม้โก่งกาง ไม้แฉม ไม้โปรง ไม้ปะสัก ไม้กวาดที่สามารถหาได้ตามท้องถิ่น มีส่วนหน้าบ้านเป็นบานเกือบติดพื้นดิน

ตัวบ้านแบ่งเป็น 5 ส่วน ส่วนนอน ส่วนโถงอเนกประสงค์ ส่วนครัว ส่วนห้องน้ำ ส่วนนั่งเล่นหน้าบ้าน อีกส่วนเป็น วน้ำ มีพื้นที่จอดเรือและพื้นที่เก็บอุปกรณ์การประกอบอาชีพ ซึ่งตัวบ้านเป็นโครงสร้างไม้ทั้งหมด ส่วนผนังมีการใช้วัสดุในการมุงจากที่เก็บจากข้างบ้าน

วัสดุก่อสร้างส่วนโครงสร้าง

ส่วนประกอบโครงสร้าง	ชนิดของวัสดุ	ขนาดของวัสดุ
เสาใต้	ไม้แฉม	Ø 4" -5"
เสาราย	ไม้แฉม	Ø 4" -5"
ช่อ	ไม้แฉม	Ø 2" -4"
ดั่ง	ไม้แฉม	Ø 4"
กบทุ	ไม้ไผ่	Ø 3"
อกไก่,แป	ไม้ไผ่	Ø 2½"
ไม้ขมหัวกลอน	ไม้ไผ่	Ø 2"
จันทัน	ไม้แฉม	Ø 2½" - 2"
กลอน	ไม้แฉม	Ø 1½" - 2"
สิ่งที่มุงหลังคา	จากเป็นดับ , ผ้ายางกระเบื้อง	

พื้น ดินโคลนอยู่ในน้ำตลอดเวลา

ฝา ฝาด้านปิดล้อมตัวบ้าน 3 ด้านกรจากแบบขีดตารางบางส่วนใช้สังกะสีและแผ่นไม้อัด ฝายาง การเจาะช่อง บ้านมีการเจาะช่องหน้าต่าง การให้แสงสว่างและระบายลมโดยที่ตัวบ้านเป็นลักษณะเปิดโล่งภายในสามารถมองออกมาภายนอกได้จึงมีอากาศถ่ายเทสะดวก

บริเวณอาบน้ำชักล้าง ใช้บริเวณติดกับตัวบ้านทางด้านหน้าของบ้านทิศตะวันตกและทิศใต้ การเก็บเสื้อผ้า ใช้เก็บโดยการแขวนกับผนังหรือกับราวไม้รวกตู้เสื้อผ้า

บริเวณแต่งตัว ใช้กระเงานแขวนกับเสาหรือผนัง

อายุของบ้าน สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2535 เป็นเวลา 15 ปีมาแล้ว ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลง

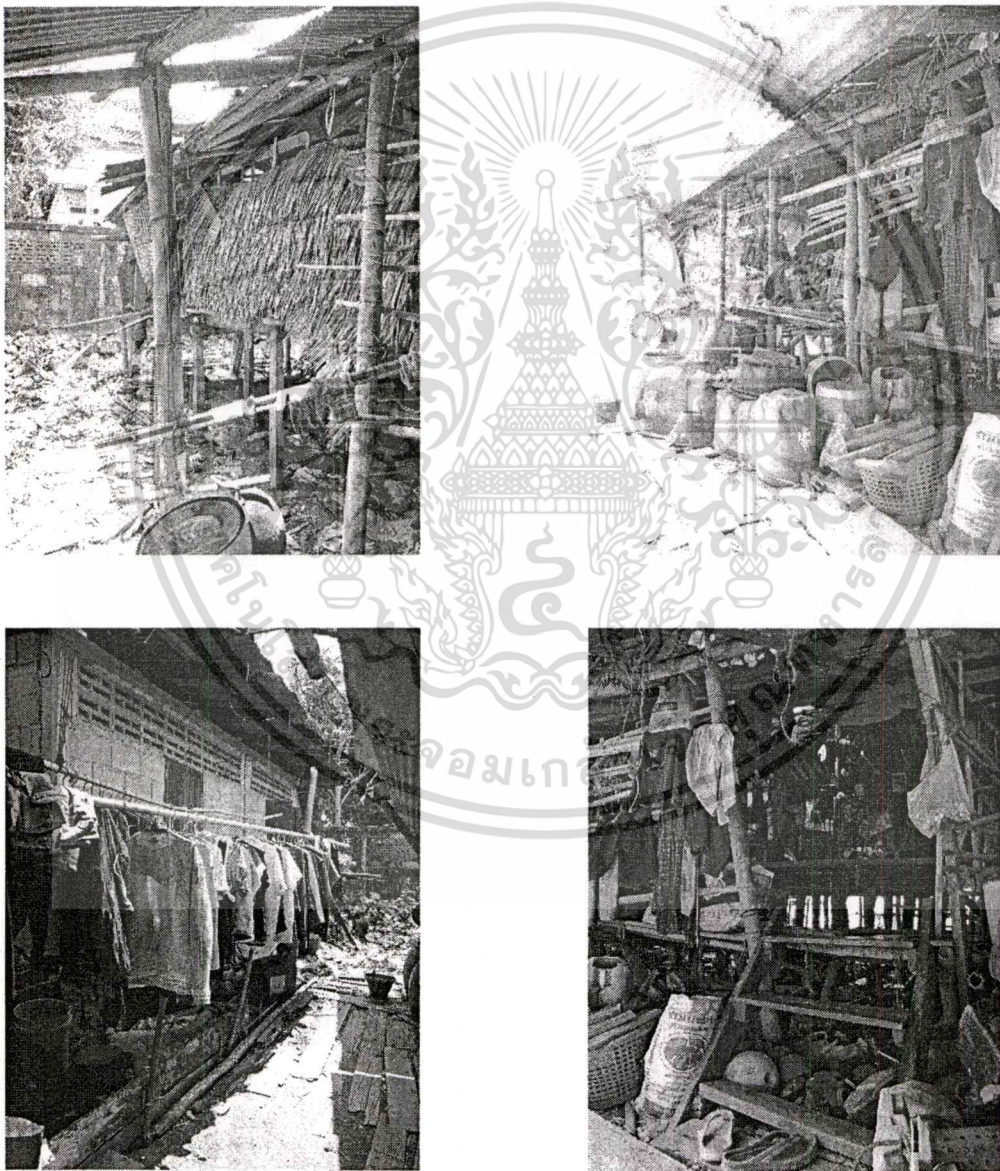
พื้นที่ใช้สอยของบ้าน = 12.00 ตารางเมตร = 100%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. บ้านหลังที่ 4 ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี
รายละเอียดจากการสำรวจและสัมภาษณ์

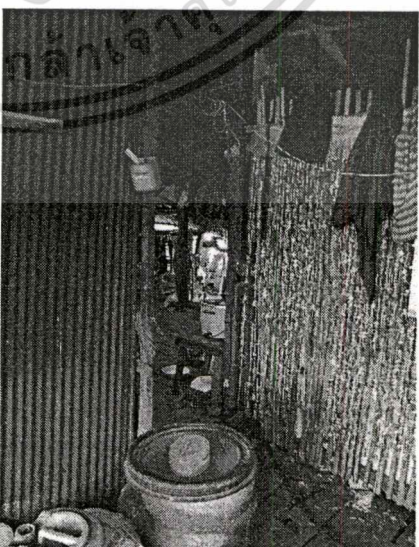
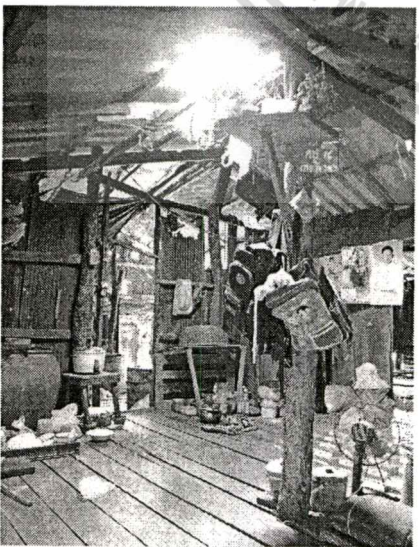
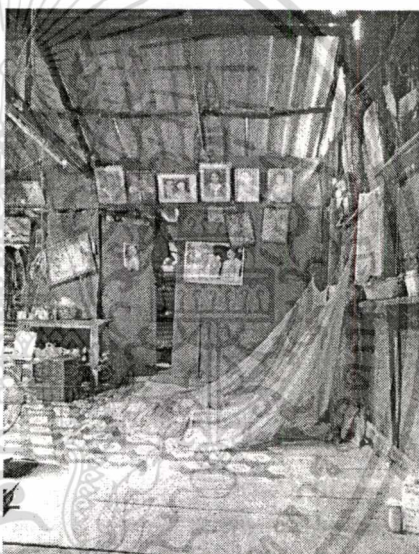
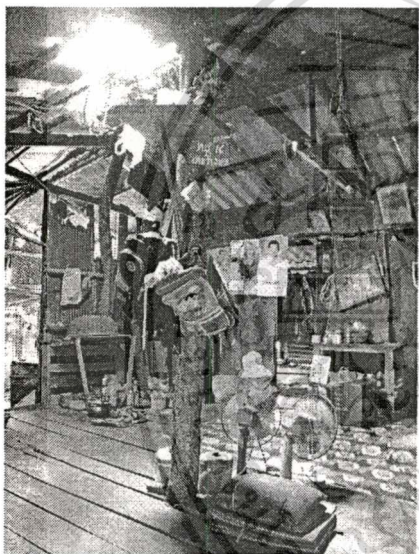
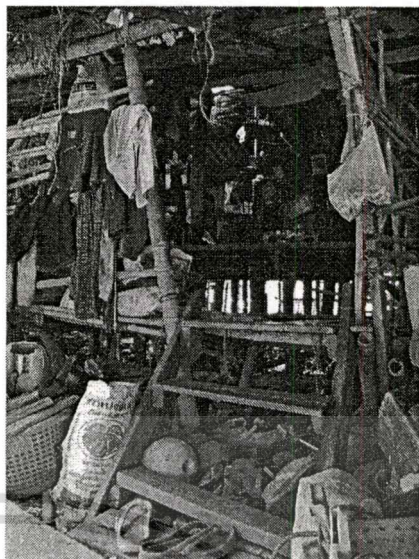
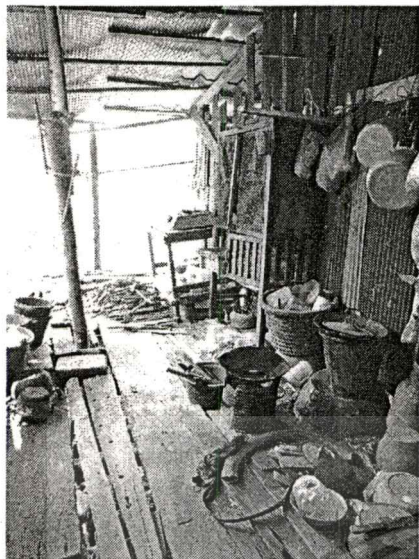
ผู้อยู่อาศัยในบ้าน คือ นายขวัญชัย พงษ์ดี อายุ 34 ปี อยู่ประมาณ 30 ปี บ้านเลขที่ 34/4 หมู่ที่ 16 ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ทำประมงออกเรือหาของทะเล จำนวนสมาชิก 8 คน ผู้ชาย 5 คน ผู้หญิง 3 คน ได้แยกเรือนไปอยู่ต่างหาก เหลือเพียงบุตรชายที่ยังอาศัยอยู่ด้วยกัน อาชีพดั้งเดิมออกเรือหาปลาตลอด วันที่สำรวจ วันอาทิตย์ที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2550 เวลา 13.20- 13.40 น.

ขนาดบริเวณบ้าน 8.00 เมตร x 8.50 เมตร

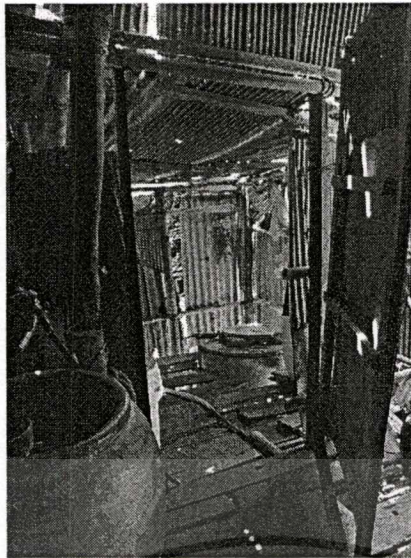

ภาพที่ 4.151 แสดงบริเวณภายนอกบ้าน นายขวัญชัย พงษ์ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.152 แสดงบริเวณภายในบ้านนายขวัญชัย พงษ์ดี เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวจนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.153 แสดงห้องส้วม

ส้วม เป็นลักษณะส้วมถาวรมีลักษณะปิดมิดชิด อยู่ภายในตัวบ้านติดกับส่วนครัวและซักล้าง อยู่ทางทิศใต้ของตัวบ้าน

ประเภทของไม้ยืนต้นบริเวณบ้าน ดงต้นไม้ใหญ่ที่อยู่บนเนินเขาทางด้านทิศใต้และทิศเหนือมีจำนวนหนาแน่น

ขนาดเรือน เป็นเรือนแบบบ้านประมง(ชน่า) วางแปลนหันแกนไปตามทิศตะวันออกทิศตะวันตก หรือวางตามตะวัน วางตามแนวทะเลกับแนวภูเขา

ความยาว บ้านมีแนวเสา 4 ห้อง ระยะห่างระหว่างห้องเสาดังนี้ 1.50 เมตร , 2.00 เมตร 2.5 0 เมตร 2.5 0 เมตร รวมความยาวทั้งหมด 8.00 เมตร มีเสาได้ 5 แนวเสา แนวเสาแต่ละแนวประกอบด้วยระยะห่างระหว่างเสาราย , มีเสาได้อยู่กึ่งกลาง

ความกว้าง(SPAN) ระยะช่วงกว้างของเสาราย 2.50 เมตร

ระยะความกว้างของบ้าน (SPAN) 8.00 เมตร

ความสูง ความสูงจากพื้นถึงใต้ท้องซื่อ 1.75 เมตร

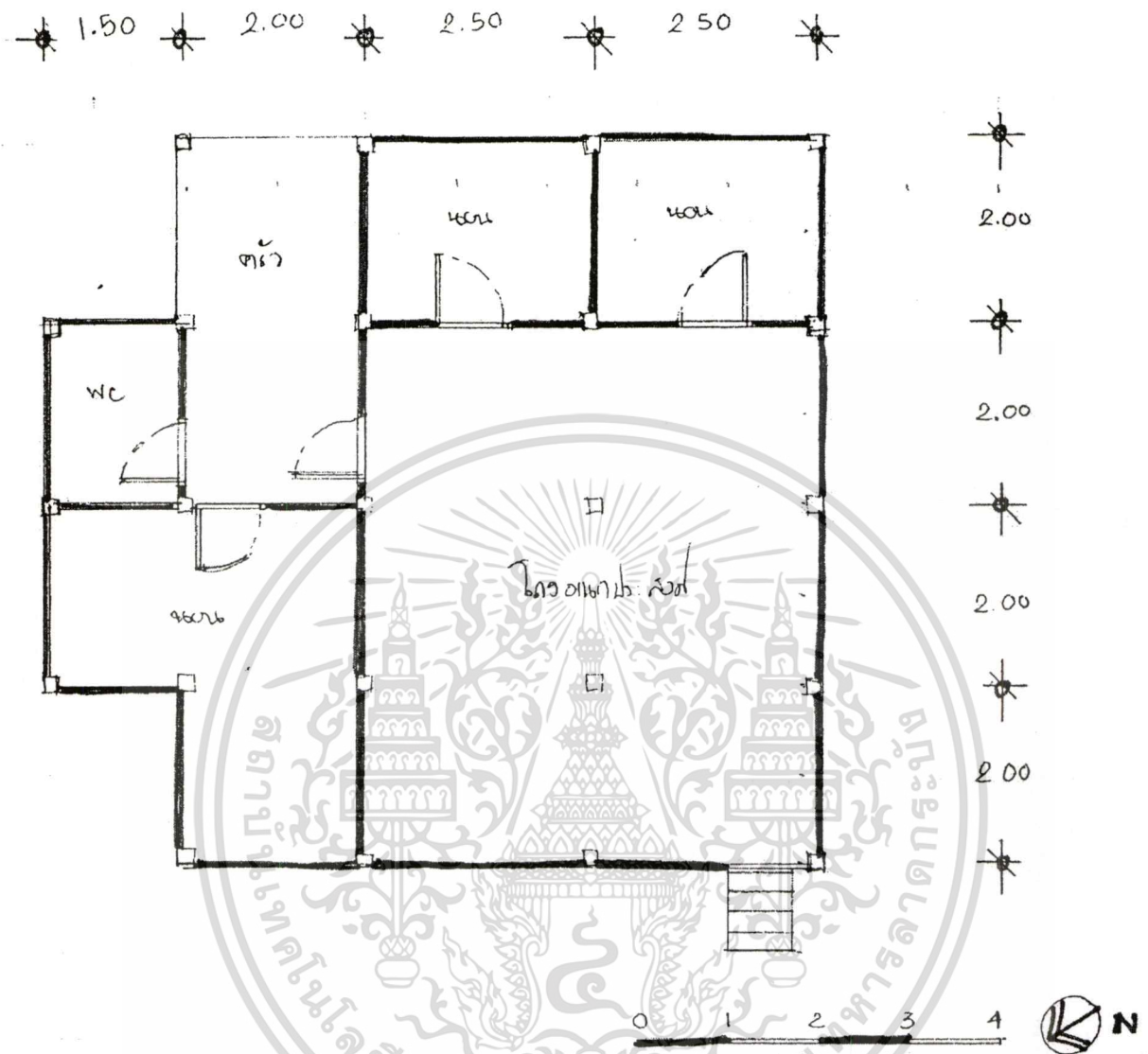
สภาพปัจจุบันของบ้าน

สภาพทางภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นอ่าวที่เชื่อมติดกับทะเล น้ำทะเลมีความนิ่ง ตัวบ้านติดกับทะเล สภาพภูมิอากาศ มีลักษณะร้อนชื้น อุณหภูมิ ภายในตัวบ้าน 35.0 องศา ภายนอกตัวบ้าน 33.9 องศา ความชื้นสัมพัทธ์ภายในตัวบ้าน 58.8% RH ภายนอกตัวบ้าน 60.9% RH

พืชพรรณในท้องถิ่นตามธรรมชาติส่วนใหญ่ เป็นต้นจาก ต้นเสม็ด ต้นโกกงาง ต้นปรอง ต้นกวาดขาว - แดง

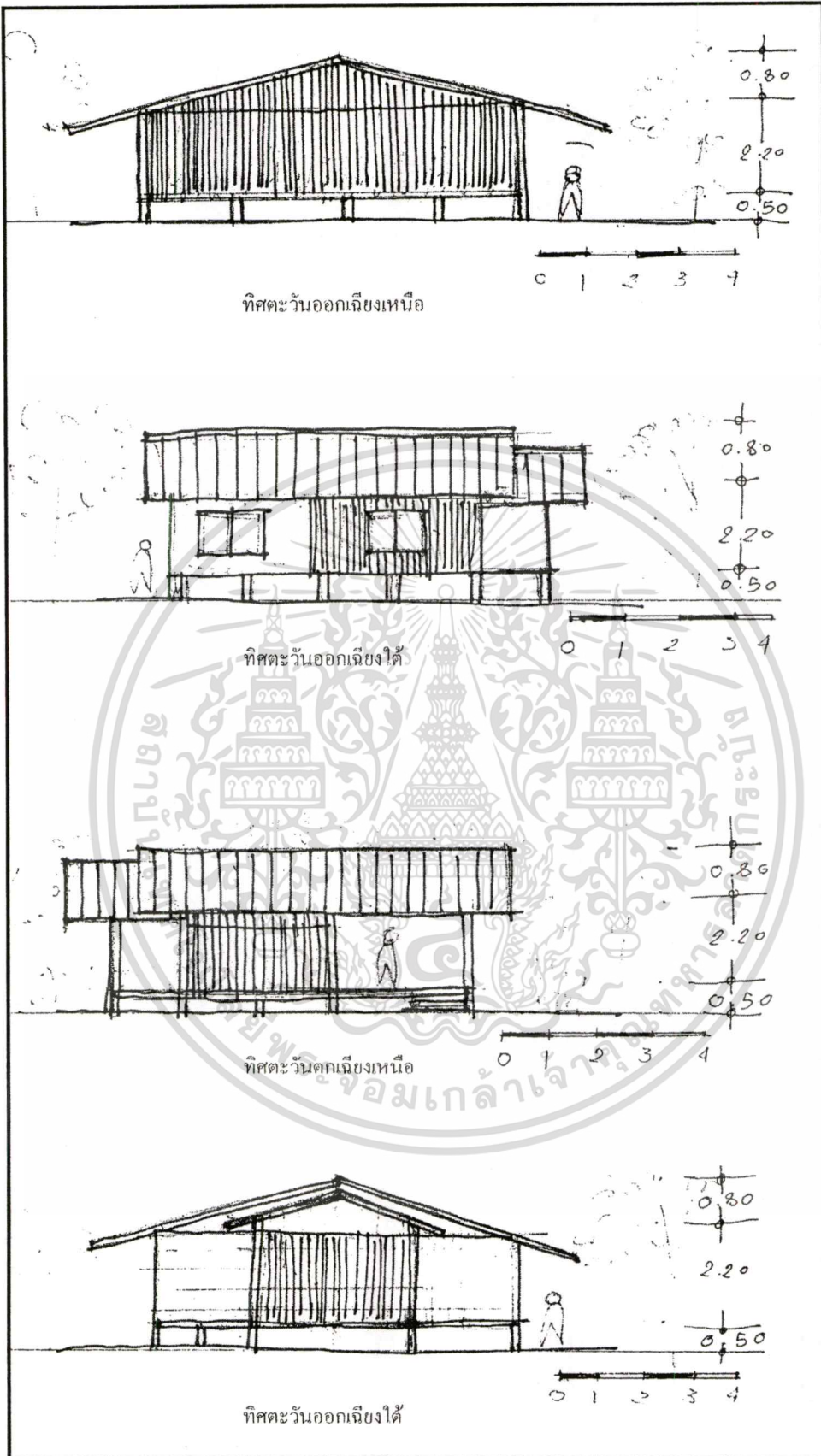
แหล่งน้ำของหมู่บ้าน เป็นน้ำประปาและมีการขุดบ่อบาดาล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

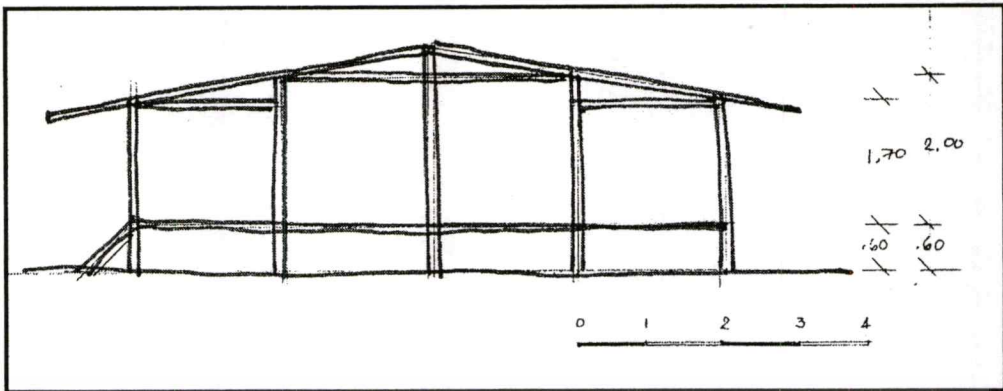
ภาพที่ 4.154 ผังบริเวณบ้าน นายขวัญชัย พงษ์ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

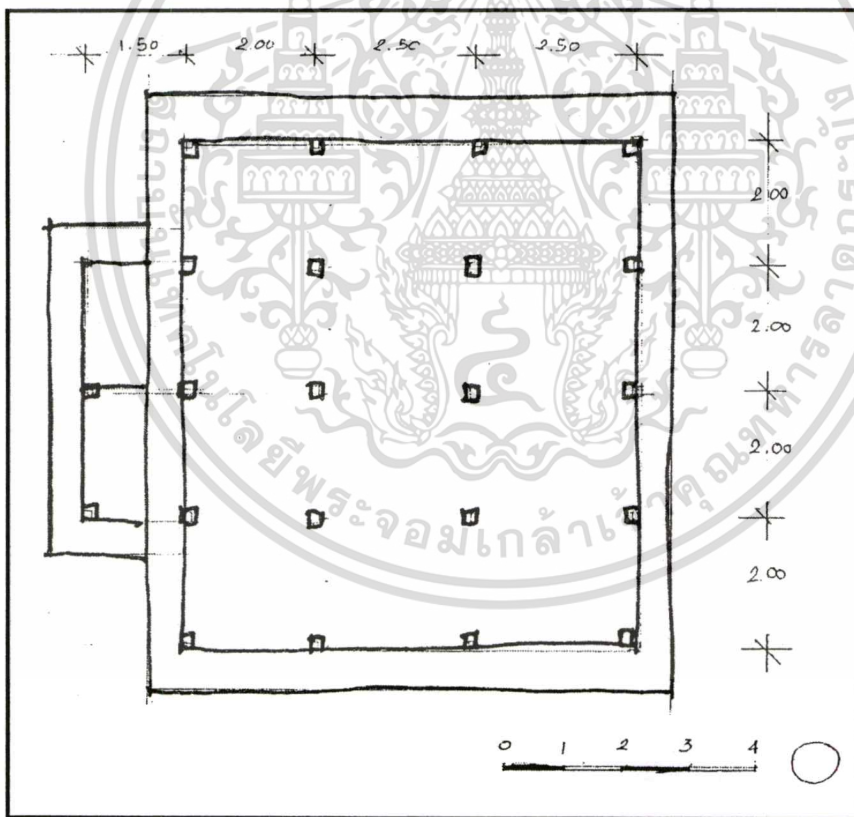

ภาพที่ 4.155 รูปด้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

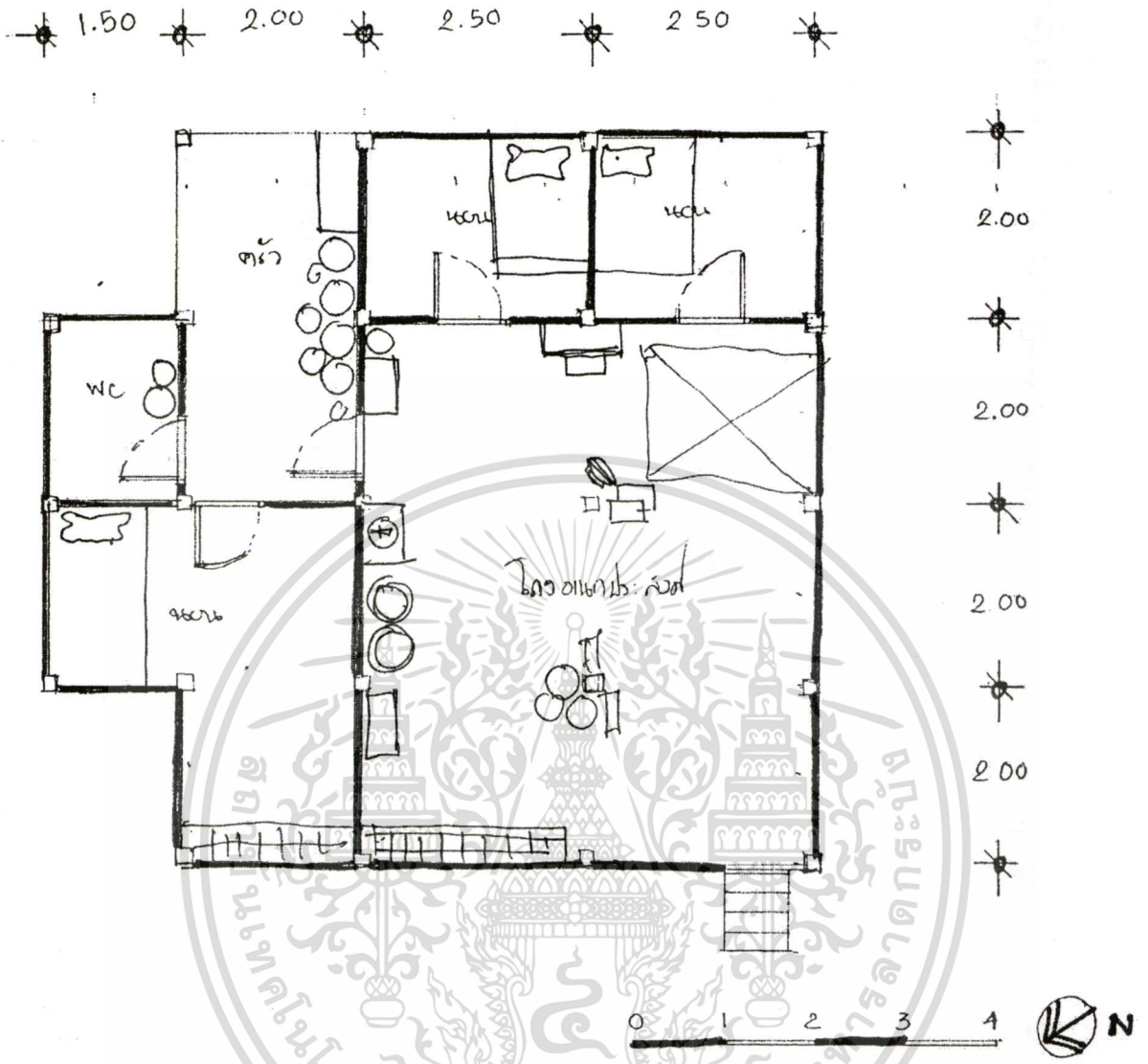

ภาพที่ 4.156 ตัดภายในบ้าน นายขวัญชัย พงษ์ดี

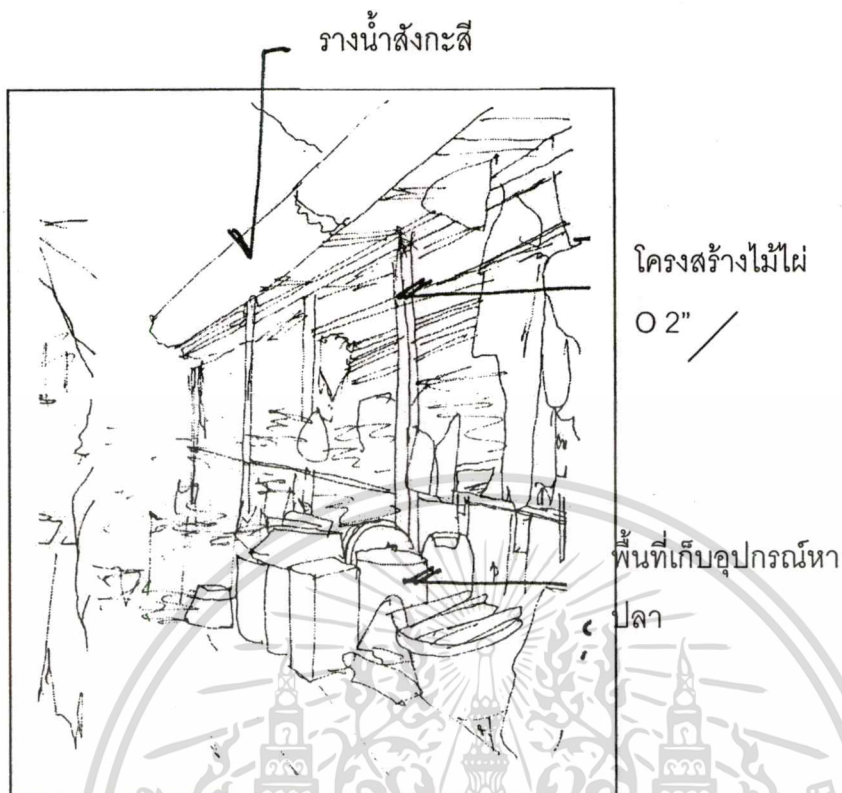
ภาพที่ 4.157 ผังหลังคาบ้านนายขวัญชัย พงษ์ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

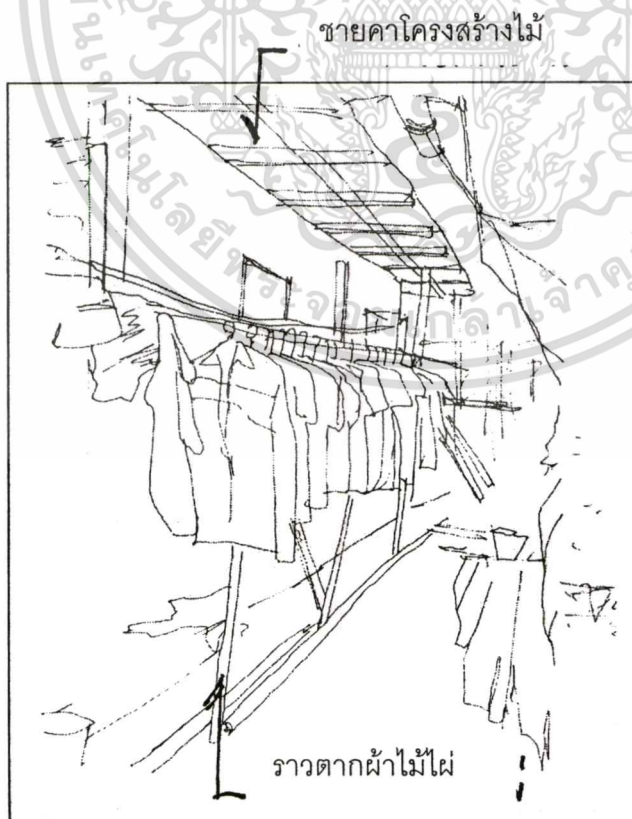
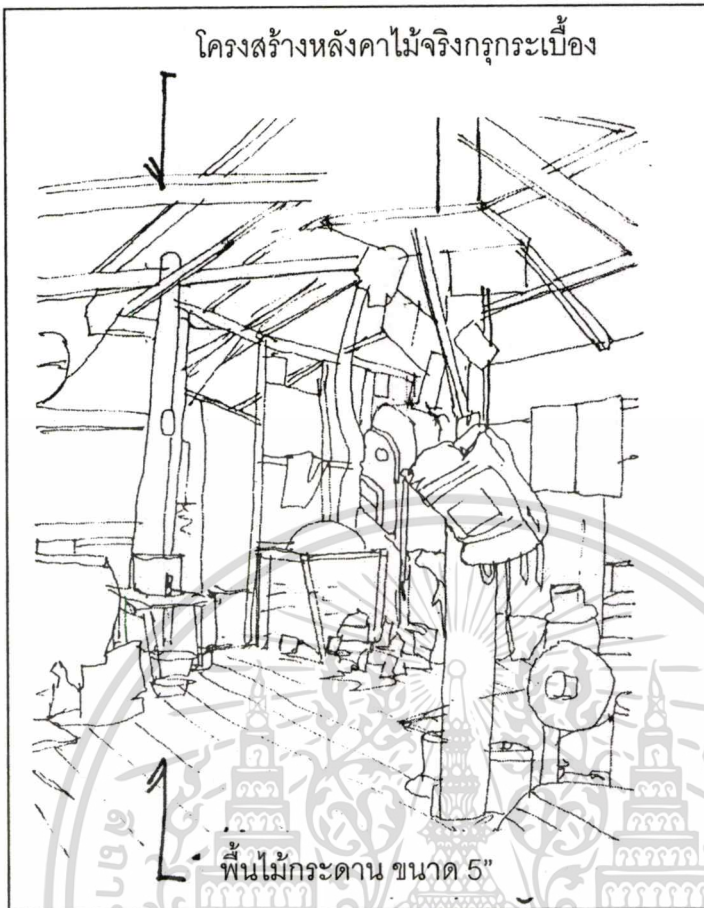
ภาพที่ 4.158 ผังการใช้พื้นที่ใช้สอยภายในบ้าน นายขวัญชัย พงษ์ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

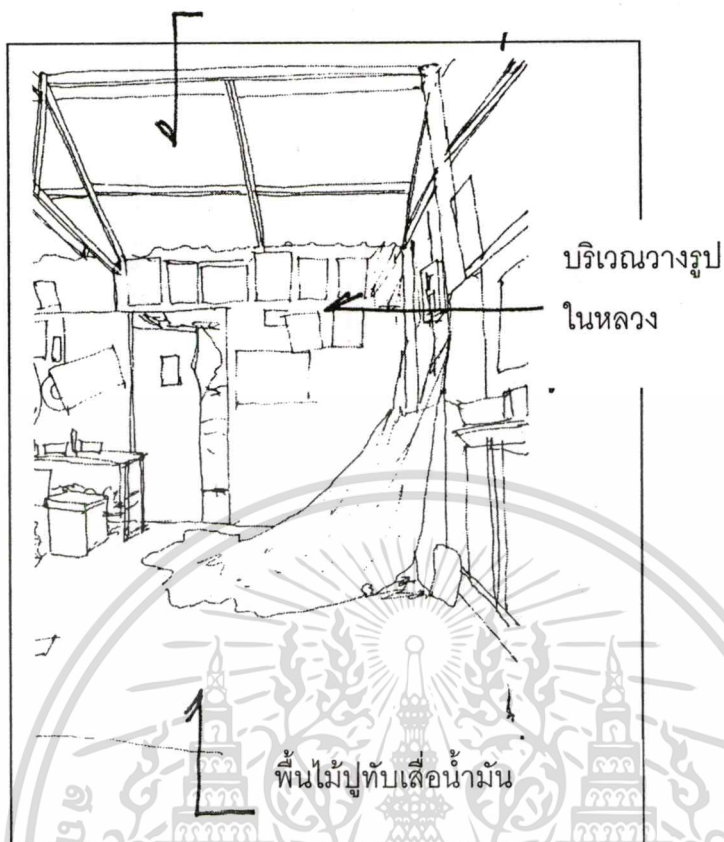
ภาพที่ 4.159 พื้นที่เก็บอุปกรณ์หาปลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

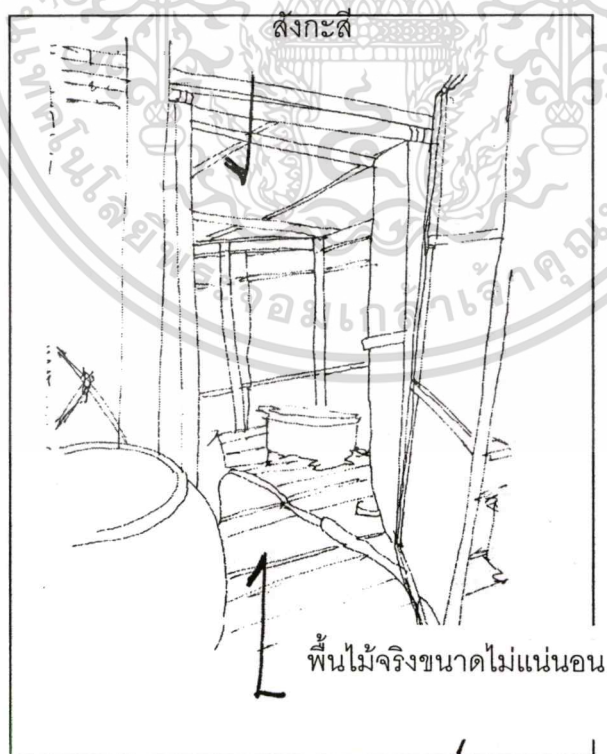

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างไม้จริงถูกระเบียงลอน

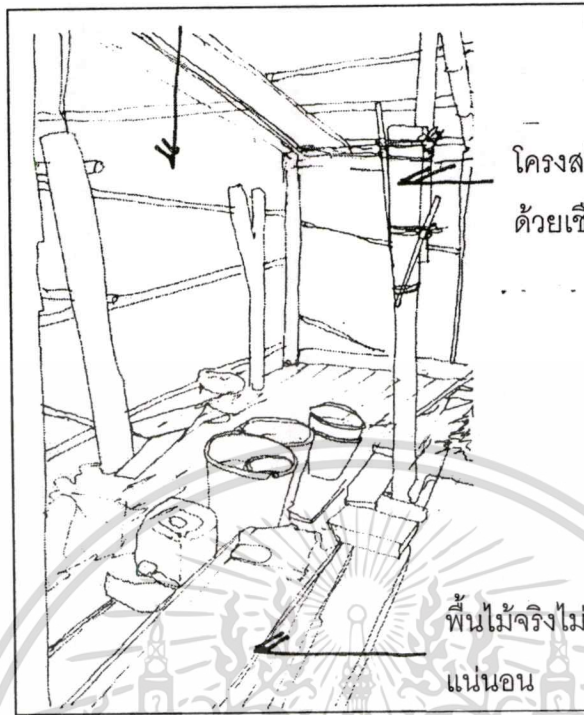
โครงสร้างไม้จริงถูแผ่น

ภาพที่ 4.161 พื้นที่ภายในบ้านส่วนนอนและส่วนห้องน้ำ

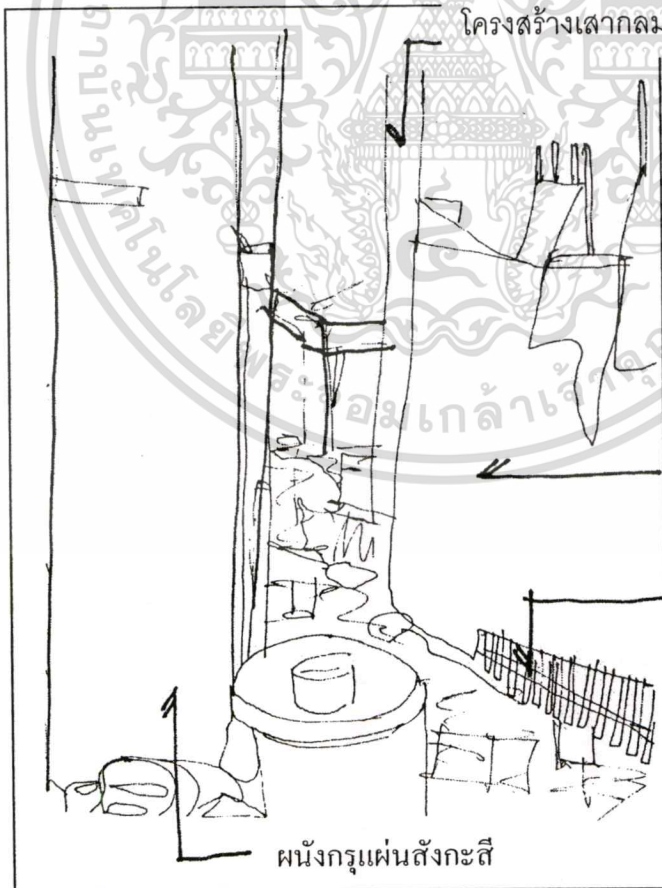
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผนังกรุแผ่นสังกะสี

โครงสร้างไม้ไม่มัด
ด้วยเชือก

พื้นไม้จริงไม้
แน่นอน

โครงสร้างเสากลม

ผนังกรุแผ่นสังกะสี

ไม้ขัดแตะ

ผนังกรุแผ่นสังกะสี

ภาพที่ 4.162 พื้นที่ภายในบ้านสวนเก็บของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.163 พื้นที่ภายในบ้านสวนครัวและสวนทางเข้าบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.164 พื้นที่ภายในบ้านสวนเก็บของและส่วนอาบน้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้ในพื้นที่ หลังคาจั่วมุงจาก กับผ้าใบ ผนังบ้านเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอน โครงสร้างเป็นไม้โก่งกาง ไม้แฉม ไม้โปรง ไม้ปะสัก ไม้กวาดที่สามารถหาได้ตามท้องถิ่น มีส่วนหน้าบ้านเป็นบานเกือบติดพื้นดิน

ตัวบ้านแบ่งเป็น 4 ส่วน ส่วนนอน ส่วนโถงอเนกประสงค์ ส่วนครัว ส่วนห้องน้ำ ส่วนนั่งเล่นหน้าบ้าน และพื้นที่เก็บอุปกรณ์การประกอบอาชีพ ซึ่งตัวบ้านเป็นโครงสร้างไม้ทั้งหมด ส่วนผนังมีการใช้วัสดุในการมุงจากที่เก็บจากข้างบ้าน

วัสดุก่อสร้างส่วนโครงสร้าง

ส่วนประกอบโครงสร้าง	ชนิดของวัสดุ	ขนาดของวัสดุ
เสาใต้	ไม้แฉม	Ø 4" -5"
เสาราย	ไม้แฉม	Ø 4" -5"
ช่อ	ไม้แฉม	Ø 2" -4"
ดิ่ง	ไม้แฉม	Ø 4"
กบทุ	ไม้ไผ่	Ø 3"
อกไก่,แป	ไม้ไผ่	Ø 2 1/2"
ไม้ข่มหัวกลอน	ไม้ไผ่	Ø 2"
จันทัน	ไม้แฉม	Ø 2 1/2" - 2"
กลอน	ไม้แฉม	Ø 1 1/2" - 2"
สิ่งที่มุงหลังคา	จากเป็นตับ, ฝ้ายางกระเบื้อง	

พื้น ดินโคลนอยู่ในน้ำตลอดเวลา

ฝา ฝาด้านปิดล้อมตัวบ้าน 3 ด้านกรูจากแบบขั้ดตารางบางส่วนใช้สังกะสีและแผ่นไม้อัด ฝ้ายาง การเจาะช่อง บ้านมีการเจาะช่องหน้าต่าง การให้แสงสว่างและระบายลมโดยที่ตัวบ้านเป็นลักษณะเปิดโล่งภายในสามารถมองออกมาภายนอกได้จึงมีอากาศถ่ายเทสะดวก

บริเวณอาบน้ำชักล้าง ใช้บริเวณติดกับตัวบ้านทางด้านหน้าของบ้านทิศตะวันตกและทิศใต้ การเก็บเสื้อผ้า ให้เก็บโดยการแขวนกับผนังหรือกับราวไม้รวกตู้เสื้อผ้า บริเวณแต่งตัว ใช้กระเงานแขวนกับเสาหรือผนัง

อายุของบ้าน สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2520 เป็นเวลา 30 ปีมาแล้ว ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลง

พื้นที่ใช้สอยของบ้าน = 68.00 ตารางเมตร = 100%

พฤติกรรมของชาวบ้านประมงบ้านเกาะแมว แบ่งตามลักษณะของผู้ประกอบกิจกรรม

1. ชาวประมง (พ่อบ้าน)
2. แม่บ้าน (เฉพาะที่ไม่ได้ช่วยพ่อออกหาปลา)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. เด็กก่อนวัยเรียน
4. ผู้สูงอายุ
5. ชาวบ้านที่มีอาชีพอื่นที่ไม่ใช่ทำการประมง เช่น การทำพลอย,รับจ้าง ฯลฯ

สภาพกิจกรรมเดิม

ผู้ประกอบกิจกรรม	ช่วงเวลา	ลักษณะกิจกรรม	สถานที่ประกอบกิจกรรม
1. ชาวประมง	0.40-11.00	- ออกเรือหาปลา,ปู	- ทะเล
	11.00-12.30	แกะปลาปูออกจากอวน นำไปขายแก่นายทุน	- ชายหาด,ขนำหรือ กระท๊อบ
	12.30-13.30	- รับประทานอาหาร	- โถงเอนกประสงค์
	13.30-17.00	- พักผ่อน นอนหลับ	- ห้องนอน,โถง เอนกประสงค์หรือขนำ
		- ช่อมอวน	- ใต้ถุนเรือนที่ยกสูง, กระท๊อบ
		- พุดคุยกับเพื่อนบ้าน ฯลฯ	
	17.00-19.00	- อาบน้ำ,ทำกิจวัตร ส่วนตัว	- บ่อน้ำ,ห้องน้ำ
	19.00-20.30	- รับประทานอาหาร	- โถงเอนกประสงค์
	20.30-04.00	- พักผ่อน หลับนอน	- ห้องนอน,ส่วนนอน
	2. เด็กก่อนวัยเรียน	08.00-08.30	- ตื่นนอน-ทำกิจวัตร ส่วนตัว
08.30-09.00		ส่วนตัว	- โถงเอนกประสงค์
09.00-12.00		- รับประทานอาหาร	- โถงเอนกประสงค์,ชาน
12.00-13.00		- วิ่งเล่น,นอนหลับ	- โถงเอนกประสงค์
		- รับประทานอาหาร	- โถงเอนกประสงค์
13.00-18.00		- นอนกลางวัน	- ลาน
18.00-18.30		- เล่นกับเพื่อน	- บ่อน้ำ,ตุ่มน้ำ
18.30-19.30		- อาบน้ำ	- โถงเอนกประสงค์,ชาน
19.30-20.00		- รับประทานอาหาร	- ชานบ้าน
20.00-08.00		- พักผ่อน,นั่งเล่น - หลับนอน	- ห้องนอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

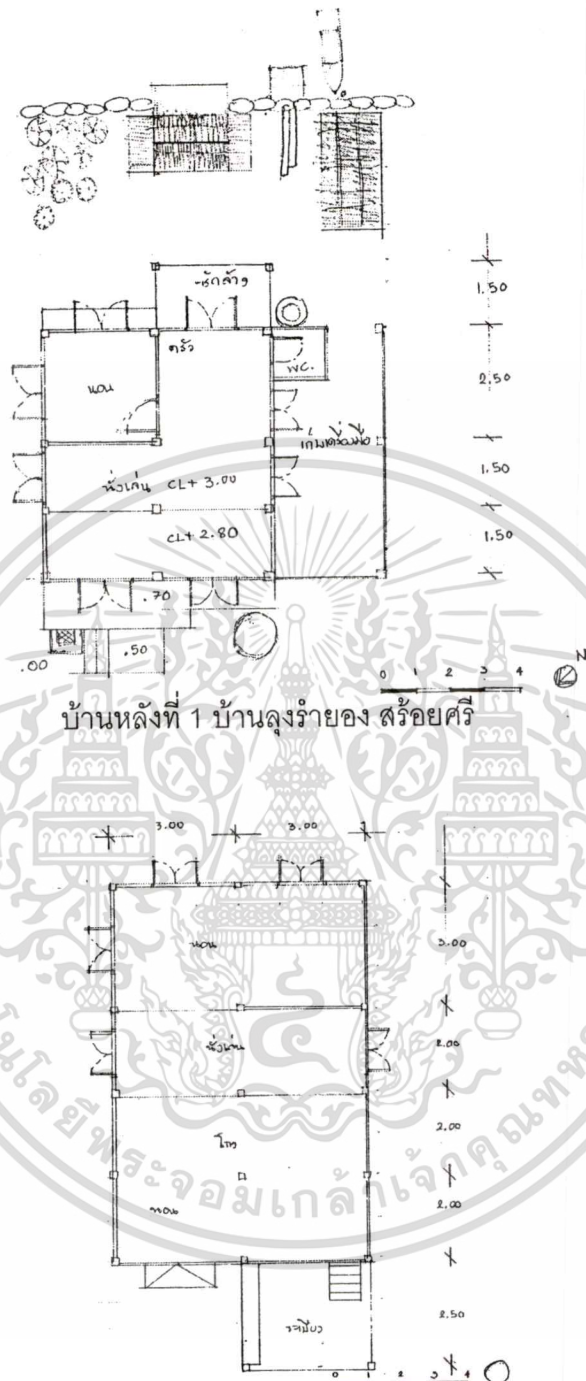
ผู้ประกอบกิจกรรม	ช่วงเวลา	ลักษณะกิจกรรม	สถานที่ประกอบกิจกรรม
3. ผู้สูงอายุ	06.00-07.00	- ตื่นนอน-ทำกิจวัตรส่วนตัว	- บ่อน้ำ,ตุ่มน้ำ
	07.00-08.00	- รับประทานอาหาร	- โถงเอนกประสงค์
	08.00-12.00	- เลี้ยงดูหลาน,นั่งเล่น	- โถงเอนกประสงค์
	12.00-13.00	- รับประทานอาหาร	- โถงเอนกประสงค์
	13.00-17.30	- พักผ่อน,นั่งคุยกับเพื่อนบ้าน	- ลาน
	17.30-19.00	- อาบน้ำ	- บ่อน้ำ,ตุ่มน้ำ
	19.00-20.30	- รับประทานอาหาร	- โถงเอนกประสงค์
	20.30-06.00	- หลับนอน	- ห้องนอน
4. ชาวบ้านที่ประกอบอาชีพอื่น	06.00-07.00	- ตื่นนอน-ทำกิจวัตรส่วนตัว	- บ่อน้ำ,ตุ่มน้ำ
	07.00-08.00	- รับประทานอาหาร	-โถงเอนกประสงค์,ชาน
	08.00-12.00	- ทำงาน	- ทำพลอย
	12.00-13.00	- รับประทานอาหาร	- ที่บ้าน
	13.00-17.00	- ทำงาน	- ที่บ้าน
	17.00-18.00	- อาบน้ำ	- บ่อน้ำ,ตุ่มน้ำ
	18.00-19.00	- พักผ่อน,นั่งเล่น	-โถงเอนกประสงค์,ชาน
	19.00-20.30	- รับประทานอาหาร	-โถงเอนกประสงค์
20.30-06.00	- พักผ่อน นอนหลับ	- ห้องนอน	

การวิเคราะห์ลักษณะของพฤติกรรมของชาวบ้าน

โดยส่วนใหญ่แล้วช่วงเวลาร่างงานในแต่ละวันมาก ซึ่งใช้เป็นเวลาพักผ่อนพูดคุยสนทนากับเพื่อนบ้าน อีกทั้งมีเวลาร่างมากในหน้ามรสุม ซึ่งบางรายจะทำอุปกรณ์จับปลา เช่น อวน ลอบจับปลา ปู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เปรียบเทียบ ขนาด,เนื้อที่ ของบ้านประมงเกาะแมว ที่สำรวจ (มาตราส่วน 1:200)

บ้านหลังที่ 1 บ้านลุงร้ายของ สร้อยศรี

บ้านหลังที่ 2 บ้านนางชอนกลิน ปานสุขุม

ภาพที่ 4.165 เปรียบเทียบ ขนาด,เนื้อที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

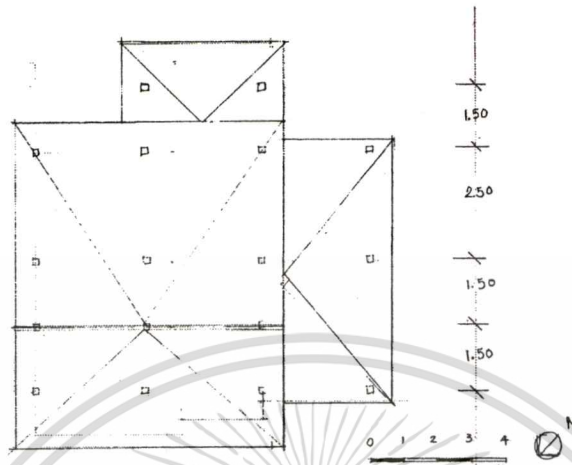
เปรียบเทียบ ขนาด,เนื้อที่ ของบ้านประมงเกาะแก้ว ที่สำรวจ (มาตราส่วน 1:200)

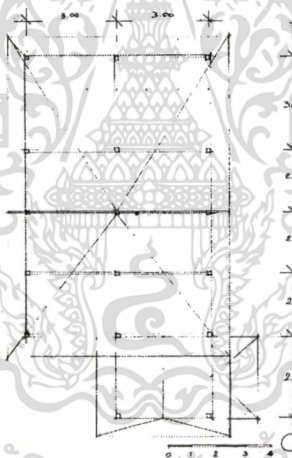
ภาพที่ 4.166 เปรียบเทียบ ขนาด,เนื้อที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงแนวหลังคา ของบ้านประมงเกาะแมว ที่สำรวจ (มาตราส่วน 1:200)

บ้านหลังที่ 1 บ้านลุงร้ายอง สร้อยศรี

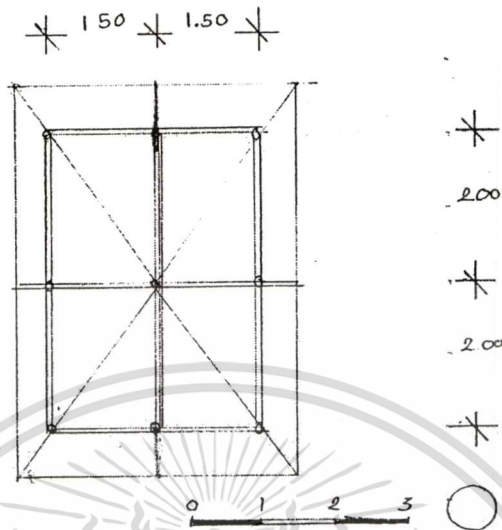

บ้านหลังที่ 2 บ้านนางซอนกลิน ปานสุขชุม

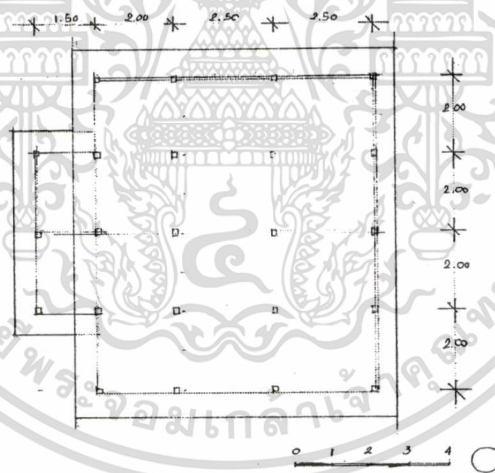
ภาพที่ 4.167 แสดงแนวหลังคา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงแนวหลังคา ของบ้านประมงเกาะแมว ที่สำรวจ (มาตราส่วน 1:200)

บ้านหลังที่ 3 บ้านนางสำเภา เทียงทางธรรม

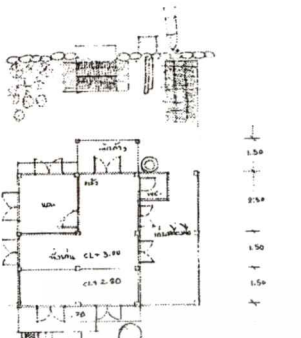
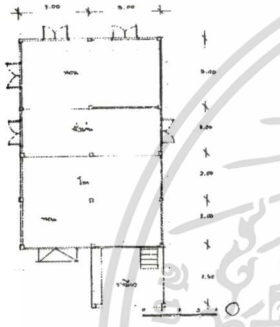
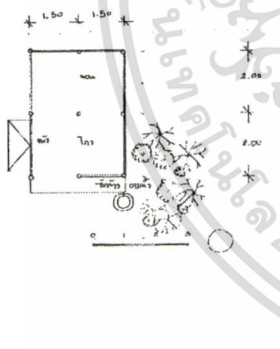
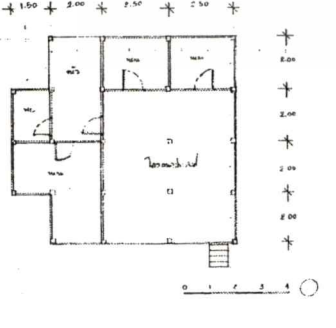

บ้านหลังที่ 4 บ้านลุงขวัญชัย พงษ์ดี

ภาพที่ 4.168 แสดงแนวหลังคา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบขนาดพื้นที่ของบริเวณตัวเรือน

ผังพื้น	บ้าน	พื้นที่ตัวเรือนทั้งหมด
	บ้านลุงร่ายอง สร้อยศรี	52.50 ตารางเมตร
	บ้านนางช่อนกลิ่น ปานสุขุม	69.00 ตารางเมตร
	บ้านนางลำภา เทียงทางธรรม	12.00 ตารางเมตร
	บ้านลุงขวัญชัย พงษ์ดี	68.00 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางขนาดพื้นที่ปลูกบ้านนั้น ที่ดินแปลงที่เล็กที่สุดได้แก่ที่ดินของนางสำเภา เทียงทางธรรม ซึ่งมีเนื้อที่เพียง 12.00 ตารางเมตรเท่านั้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะจำนวนของบ้านที่มีการปลูกติดกัน และมาอาศัยปลูกบ้านในพื้นที่ใกล้ต้นไม้ จึงไม่สามารถขยายตัวบ้านได้มาก

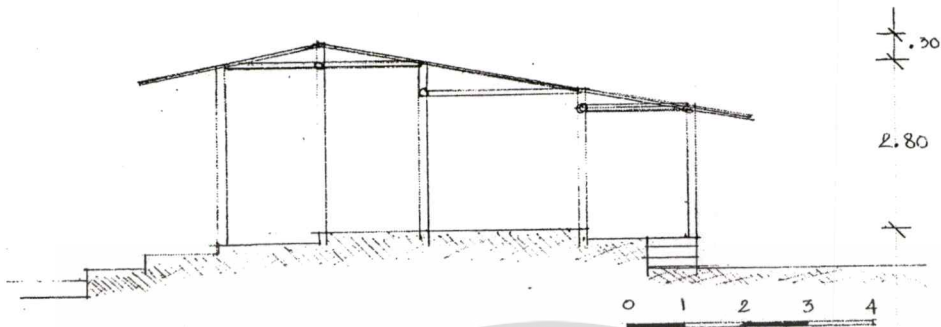
ที่ดินที่มีขนาดกว้างที่สุดได้แก่ที่ดินของ นางช่อนกลิน ปานสุขชุม ซึ่งมีขนาด 69.00 ตารางเมตร ดังกล่าวนั้นเพราะตั้งเรือนมีการสร้างแบบมาตรฐาน มีขนาดครอบครั้วปานกลาง มีการสร้างห้องน้ำไว้เพื่อชาวบ้าน ยังมีพื้นที่ยื่นออกไปในทะเลอีกด้วย

ตารางที่ 4.6 แสดงขนาดระยะห่างของช่องเสาต่างๆ

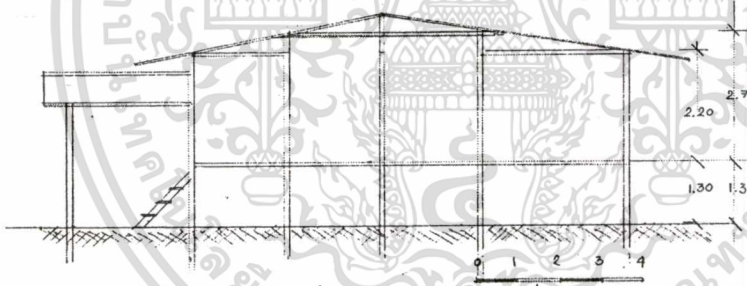
บ้าน	ช่วงกว้าง ระหว่างเสา ราย	ระยะห่างของห้อง เสา	ระยะห่างของ บ้าน แต่ละหลัง
บ้านลุงรายอง สร้อยศรี มี 3 ห้องเสา	2.50 เมตร	2.50 เมตร 2.50 เมตร	-
บ้านนางช่อนกลิน ปานสุขชุม มี 2 ห้องเสา	3.00 เมตร	3.00 เมตร 3.00 เมตร	-
บ้านนางสำเภา เทียงทางธรรม มี 2 ห้องเสา	1.50 เมตร	1.50 เมตร 1.50 เมตร	-
บ้านลุงขวัญชัย พงษ์ดี มี 4 ห้องเสา	1.50 เมตร	1.50 เมตร 2.00 เมตร 2.50 เมตร 2.50 เมตร	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงขนาด, ความสูง, เปรียบเทียบของบ้านประมงโขม่งล่าง ที่สำรวจ

บ้านหลังที่ 1 บ้านลุงร่ำยอง สร้อยศรี

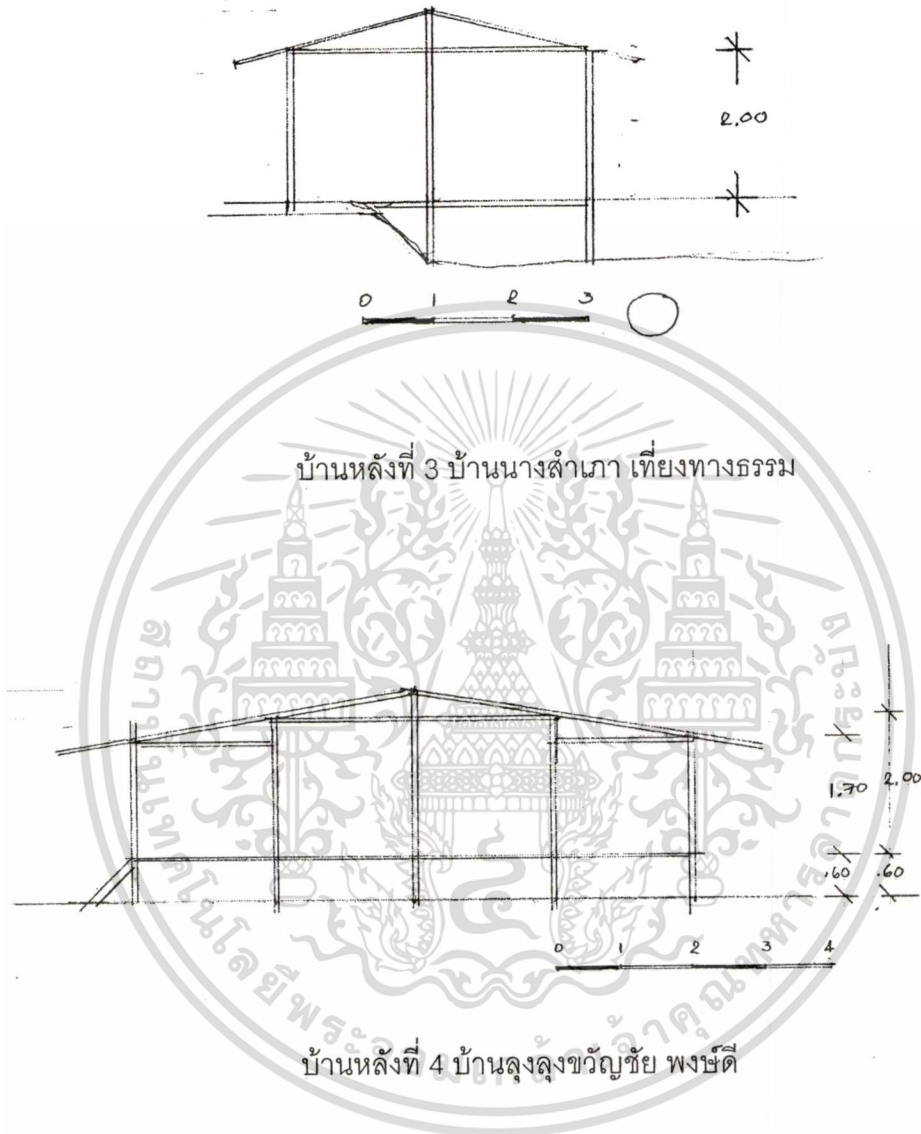

บ้านหลังที่ 2 บ้านนางซอนกลิน ปานสุขชุม

ภาพที่ 4.169 แสดงขนาด, ความสูง, เปรียบเทียบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น .อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงขนาด, ความสูง, เปรียบเทียบของบ้านประมงโขม่งล่าง ที่สำรวจ

ภาพที่ 4.170 แสดงขนาด, ความสูง, เปรียบเทียบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 ความสูงของเรือน

บ้าน	ความสูงจากพื้นถึง ใต้เสเสาเรียง	ความสูงจากพื้น ถึงใต้ช่อ	ความสูงจากช่อ ถึงใต้กบทุ
บ้านลุงร้ายอง สร้อยศรี	เรือนนอน 2.50 เมตร เรือนครัว 2.30 เมตร	เรือนนอน 2.80 เมตร เรือนครัว 2.50 เมตร	เรือนนอน 1.80 เมตร เรือนครัว 1.80 เมตร
บ้านนางช่อนกลิ่น ปานสุขชุม	เรือนนอน 2.50 เมตร เรือนครัว 2.20 เมตร	เรือนนอน 2.70 เมตร เรือนครัว 2.50 เมตร	เรือนนอน 2.05 เมตร เรือนครัว 2.05 เมตร
บ้านนางลำภา เทียงทางธรรม	เรือนนอน 1.80 เมตร เรือนครัว 1.80 เมตร	เรือนนอน 2.00 เมตร เรือนครัว 2.00 เมตร	เรือนนอน 2.05 เมตร เรือนครัว 1.75 เมตร
บ้านลุงขวัญชัย พงษ์ดี	เรือนนอน 2.50 เมตร เรือนครัว 2.80 เมตร	เรือนนอน 2.70 เมตร เรือนครัว 2.00 เมตร	เรือนนอน 2.05 เมตร เรือนครัว 1.75 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.8 แสดงความเปรียบเทียบรายละเอียดจากการสำรวจและสัมภาษณ์

การสำรวจและสัมภาษณ์	บ้านลุงร้ายอง	บ้านนางชอนกลิ่น	บ้านนางสำเภา	บ้านนายขวัญชัย
1.อายุ	54ปี	58ปี	52ปี	34ปี
2.บ้านเลขที่	52 หมู่ที่ 16 ต.ปากน้ำแหลม สิงห์ อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี ประมงออกเรือหา	24/2หมู่ที่ 16 ต.ปากน้ำแหลม สิงห์ อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี ประมงออกเรือหา	34/2หมู่ที่ 16 ต.ปากน้ำแหลม สิงห์ อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี ประมงออกเรือหา	34/4หมู่ที่ 16 ต.ปากน้ำแหลม สิงห์ อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี ประมงออกเรือหา
3.อาชีพ	ปลา	ปลา	ปลา	ปลา
4.จำนวนสมาชิก	5 คน	9 คน	2 คน	8 คน
5.ขนาดบริเวณบ้าน	7.00 x7.50 เมตร	6.00x11.50 เมตร	3.00x4.00 เมตร	8.00x8.50 เมตร
6.ลักษณะของส้วม	มีลักษณะถาวรปิด มิดชิด อยู่ในตัว บ้าน	มีลักษณะถาวรปิด มิดชิด อยู่ใต้ถุน บ้านติดกับสวน นั่งเล่น	มีลักษณะไม่ถาวร เปิดโล่ง อยู่ติดกับ ตัวบ้านส่วนทางเข้า กับซักล้าง	มีลักษณะถาวรปิด มิดชิด อยู่ในตัว บ้านติดสวนครัว
7.ประเภทของไม้ยืนต้น บริเวณบ้าน	ไม้โกงกาง ไม้แสม	ไม้โกงกาง ไม้แสม	ไม้โกงกาง ไม้แสม	ไม้โกงกาง ไม้แสม
8.รูปแบบเรือน	บ้านประมง(ชน้ำ)	บ้านประมง(ชน้ำ)	บ้านประมง(ชน้ำ)	บ้านประมง(ชน้ำ)
9.ปัจจัยทางกายภาพ				
9.1 สภาพภูมิประเทศ	มีลักษณะเป็นอ่าว เชื่อมติดกับทะเล	มีลักษณะเป็นอ่าว เชื่อมติดกับทะเล	มีลักษณะเป็นอ่าว เชื่อมติดกับทะเล	มีลักษณะเป็นอ่าว เชื่อมติดกับทะเล
9.2 สภาพภูมิอากาศ	มีลักษณะร้อนชื้น	มีลักษณะร้อนชื้น	มีลักษณะร้อนชื้น	มีลักษณะร้อนชื้น
9.3 อุณหภูมิ				
9.3.1 ภายในตัวบ้าน	32.6 องศา	30.7 องศา	33.0 องศา	35.0 องศา
9.3.2 ภายนอกตัวบ้าน	34.7 องศา	32.5 องศา	32.5 องศา	33.9 องศา
9.4 ความชื้นสัมพัทธ์				
9.4.1 ภายในตัวบ้าน	63.4 % RH	69.7 % RH	64.3 % RH	58.8 % RH
9.4.2 ภายนอกตัวบ้าน	59.6 % RH	62.5 % RH	63.0 % RH	60.9 % RH

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

การสำรวจและสัมภาษณ์	บ้านลุงรำยอง	บ้านนางช้อนกลิ่น	บ้านนางสำภา	บ้านนายขวัญชัย
10.โครงสร้างและวัสดุ ก่อสร้าง				
10.1 โครงสร้างบ้าน	ไม้โก่งกาง ไม้แสม ไม้ปะสัก ไม้กวาด	ไม้โก่งกาง ไม้แสม ไม้ปะสัก ไม้กวาด	ไม้โก่งกาง ไม้แสม ไม้ปะสัก ไม้กวาด	ไม้โก่งกาง ไม้แสม ไม้ปะสัก ไม้กวาด
10.2 หลังคา	ขาว - แดง ที่หาได้ ตามท้องถิ่น	ขาว - แดง ที่หาได้ ตามท้องถิ่น	ขาว - แดง ที่หาได้ ตามท้องถิ่น	ขาว - แดง ที่หาได้ ตามท้องถิ่น
10.3 ผนัง	หลังคาจั่วมุง กระเบื้อง	หลังคาจั่วมุงจาก กับผ้าใบ	หลังคาจั่วมุงจาก กับผ้าใบ	หลังคาจั่วมุงจาก กับผ้าใบ
10.4 พื้น	ไม้กวาดขาว - แดง ตีตามแนวนอน	ไม้กวาดขาว - แดง ตีตามแนวนอน	ไม้กวาดขาว - แดง ตีตามแนวนอน	ไม้กวาดขาว - แดง ตีตามแนวนอน
10.5 ฝา	ไม้เบญจพรรณแปร รูป(ไม้กระดาน)	ไม้เบญจพรรณแปร รูป(ไม้กระดาน)	ไม้เบญจพรรณแปร รูป(ไม้กระดาน)ไม้ ไผ่	ไม้เบญจพรรณแปร รูป(ไม้กระดาน)ไม้ ไผ่
10.6 การเจาะช่อง	กรุด้วยจากขัด ตารางบางส่วนใช้ สังกะสีและแผ่นไม้ อัด และผ้ายาง	กรุด้วยจากขัด ตารางบางส่วนใช้ สังกะสีและแผ่นไม้ อัด และผ้ายางแผ่น ไม้	กรุด้วยจากขัด ตารางบางส่วนใช้ สังกะสีและแผ่นไม้ อัด และผ้ายางไม้ ไผ่	กรุด้วยจากขัด ตารางบางส่วนใช้ สังกะสีและแผ่นไม้ อัด และผ้ายางไม้ ไผ่
11.บริเวณอาบน้ำและชัก ล้าง	เป็นหน้าต่าง บริเวณติดกับตัว บ้านทางด้านหน้า ของบ้านด้านทิศ ตะวันตกและทิศใต้	เป็นหน้าต่าง บริเวณติดกับตัว บ้านทางด้านหน้า ของบ้านด้านทิศ ตะวันตกและทิศใต้	เป็นหน้าต่าง บริเวณติดกับตัว บ้านทางด้านหน้า ของบ้านด้านทิศ ตะวันตกและทิศใต้	เป็นหน้าต่าง บริเวณติดกับตัว บ้านทางด้านหน้า ของบ้านด้านทิศ ตะวันตกและทิศใต้
12.การเก็บเสื้อผ้า	ใช้เก็บโดยการ แขวนกับผนังหรือ ราวไม้ และตู้เสื้อผ้า	ใช้เก็บโดยการ แขวนกับผนังหรือ ราวไม้	ใช้เก็บโดยการ แขวนกับผนังหรือ ราวไม้ และตู้เสื้อผ้า	ใช้เก็บโดยการ แขวนกับผนังหรือ ราวไม้ และตู้เสื้อผ้า
13.บริเวณแต่งตัว	หน้าตู้เสื้อผ้า	ใช้กระจกเงาแขวน กับเสาหรือผนัง	ใช้กระจกเงาแขวน กับเสาหรือผนัง	ใช้กระจกเงาแขวน กับเสาหรือผนัง
14.อายุของบ้าน	สร้างเมื่อปี พ.ศ.2535 เป็นเวลา 17 ปี	สร้างเมื่อปี พ.ศ.2530 เป็นเวลา 22 ปี	สร้างเมื่อปี พ.ศ.2535 เป็นเวลา 17 ปี	สร้างเมื่อปี พ.ศ.2530 เป็นเวลา 22 ปี
15.พื้นที่ใช้สอยของบ้าน	52.50 ตารางเมตร	69.00 ตารางเมตร	12.00 ตารางเมตร	68.00 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. การศึกษาเรือนพักอาศัยในรูปแบบเดิม

เรือนพักอาศัย เป็นบ้านเดี่ยว ที่มีสมาชิกในครัวเรือนขนาด 2-4 คน

ขนาดบริเวณบ้าน ไม่มีขอบเขตที่แน่นอน

ขนาดเรือน เป็นเรือนเดี่ยว วางแปลนหันแกนไปทางทิศตะวันออก , ทิศตะวันตก หรือวางตามตะวันหรือตามแนวทะเล

ความยาว บ้านมีเสา 2 ห้อง (2 Bays) ระยะห่างห้องเสาประมาณ 2.00 เมตรเท่ากัน รวมความยาวประมาณ 4.00 เมตร

ความกว้าง ระยะความกว้างของเสา 2.50 มีเสานแนวระเบียงซึ่งห่างจากเสาหลัก 2.00 เมตร และเสานอกชานห่างกับเสาระเบียงอีก 1.80 รวมความกว้างทั้งหมด 6.30 เมตร

ความสูง จากระดับพื้นดินถึงพื้นเรือนนอนประมาณ 1.30 ระดับนอกชานต่ำกว่าระดับระเบียงประมาณ 20 เซนติเมตร ความสูงจากพื้นเรือน ถึงใต้ห้องชื่อประมาณ 2.00 เมตร

ความสูงจากพื้นระเบียงถึงใต้เสาประมาณ 1.70 บางหลังเวลาเข้าบ้านจะต้องก้มหัวลอดชายคาเข้าไป แต่เหมาะกับการนั่งเล่นตรงระเบียงเป็น Human Scale ที่เกิดขึ้นตามลักษณะพฤติกรรม

เนื้อที่ใช้สอยภายในบ้าน ไม่มีการกั้นห้องภายในบ้าน มีเฉพาะกั้นส่วนครัวกับระเบียงนั่งเล่นนอนพื้นไม้ โดยปูเสื่อ และใช้มุงทางตอนทางคืน ส่วนครัวอยู่ตรงด้านหน้าแนวเดียวกับระเบียงได้เรือนเป็นน้ำ เป็นที่เก็บของ ไม้ , เข่ง , อุปกรณ์จับปลา , และอื่นๆ นอกชานบางส่วน จะใช้เป็นที่ตากภาชนะ ของเครื่องใช้ในครัว และเป็นลานซักล้างด้วย

7. ลักษณะสถาปัตยกรรมและการใช้วัสดุ

ลักษณะอาคารในหมู่บ้านที่มีอยู่แบ่งเป็น 2 ชนิดคือ บ้านพักอาศัยแบบใช้วัสดุพื้นถิ่น, อาคารที่เป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก

วัสดุที่ใช้ทำอาคารพักอาศัย จะใช้โครงสร้างไม้ทั้งหลัง มีไม้แสม, ไม้โกงกาง, ไม้โปรง, ไม้ไผ่ ไม้กวาดขาว – แดง ทำโครงสร้าง พื้น และผนังบางส่วน ต้นจาก ใช้มุงหลังคา และทำผนัง มีบางบ้านจะมีวัสดุประเภทที่ไม่ใช่วัสดุพื้นถิ่นมาปะปน เช่น สังกะสี, กระเบื้อง, ต่อม่อคอนกรีต เป็นต้น

สัดส่วนของอาคารบ้านพักอาศัยเป็นไปตามลักษณะกิจกรรมของผู้อยู่อาศัยและประโยชน์ใช้สอย ซึ่งอาจจะไม่เป็นไปตามหลักเทศบัญญัติ หรือ ข้อบัญญัติใดๆ ส่วนใหญ่จะมีกั้นผนังภายในเฉพาะห้องนอน นอกจากนั้นก็เปิดโล่ง มีการใช้ระดับมาแบ่งเป็นประโยชน์การใช้สอย มีนอกชานนั่งเล่น มีหน้าบ้าน ช่างบ้านมีการปลูกไม้ประดับน้อย ส่วนใหญ่จะปลูกในกระถางต้นไม้ เพราะสภาพดินไม่อำนวยให้ทำการเพาะปลูก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับอาคารคอนกรีตที่เพิ่งปลูกสร้างขึ้นที่หลังของผู้ที่มีฐานะการเงินดี มีรูปแบบอาคารชั้นเดียวแต่ใช้คอนกรีตผสมกับไม้ ซึ่งเป็นอาคารคอนกรีตที่ไม่มีค่าทางสถาปัตยกรรม เป็นสิ่งแปลกปลอมเข้ามาทำลายเอกลักษณ์ของหมู่บ้าน

รายการวัสดุก่อสร้างที่ใช้สร้างส่วนต่างๆ ของบ้านตัวอย่างที่ทำการศึกษามีดังนี้ : หลังคา มุงด้วยจาก ครอบจั่วหลังคาใช้สังกะสี

ส่วนโครงสร้าง	เสา	ไม้แฉม	Ø 4" -5"
	ช่อ , อเส	ไม้ไผ่	Ø 3"
	อกไก่	ไม้ไผ่	Ø 3"
	ดั่ง	ไม้ไผ่	Ø 3"
	ไม้ข่มหัวกลอน	ไม้ไผ่	Ø 1"
	จันทัน	ไม้แฉม	Ø 3"
	แป	ไม้ไผ่	Ø 1"
	กลอน	ไม้ไผ่	Ø 1"
	พื้นนอกชาน	ไม้กระดาน, ไม้ไผ่	½" -4"
	พื้นเรือนนอน , ระเบียง	ไม้กระดาน, ไม้ไผ่	½" -4"
	คาน	ไม้แฉม	Ø 1½" -4"
	ตง	ไม้แฉม	Ø 1" -4"

ฝา ฝาด้านปิดล้อมตัวบ้าน 4 ด้าน กุ จากโดยทับเย็บเป็นต้น บางส่วนใช้ไม้อัดและสังกะสี เสร้าตั้งใช้เสา เสร้านอนไม้รวก Ø 1 เสร้าชานบนอกไม้รวก

การเจาะช่อง มีช่องเจาะน้อย เนื่องจากผนังไม้ไผ่เว้นช่องไฟจึงมีอากาศถ่ายเทสะดวก
สรุปผลการวิเคราะห์รูปแบบเรือนพักอาศัย

ลักษณะอาคารบ้านพักอาศัยเป็นที่เหลี่ยม ฝาผนังและหลังคาถูจาก ไม่ค่อยนิยมเจาะช่องยกพื้นสูง ภายในบ้านมักเป็นส่วนโล่งบางส่วน นอกจากส่วนนอนจะใช้หลังนอนส่วนพักผ่อนนั่งเล่น เอนกประสงค์ในเวลากลางวัน มีความสูงสัมพันธ์กับสัดส่วนของกิจกรรม

โครงสร้างเสาเป็นไม้เนื้อแข็ง เสร้าและฝาเป็นไม้รวก โครงสร้างหลังคาบางตัวเป็นไม้ไผ่ หลังคามุงจาก สังกะสี และผ้าฝ้าย ฝากรูจาก ไม้ซีก และผ้าฝ้าย ประตูเปิดโล่งไม่มีบาน การปลูกสร้างเป็นวิธีลงแขก การสร้างส่วนใหญ่กินเวลาไม่เกิน 1 สัปดาห์ การสร้างเรือนแบบนี้ส่วนใหญ่ทุกคนสามารถปลูกสร้างกันเองได้ โดยใช้ระบบ การผูกยึดตัวไม้ทุกตัว ยึดกันด้วยการเจาะเดือยและผูกยึดให้แน่นด้วยเชือกหรือตะปู

การวางเรือนไม่มีเกณฑ์ที่แน่นอน การขยายตัวของอาคารนั้น มักจะนิยมสร้างเรือนใหม่

เพิ่มขึ้น และนิยมวางให้ขนานกับเรือนหลังแรก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากสภาพพื้นฐานทางวิธีการก่อสร้าง และข้อจำกัดของวัสดุก่อสร้างตลอดจนความเคยชิน ได้ส่วนพัฒนารูปแบบอาคารให้มีรูปทรงที่เหมาะสมกับสภาพการดำเนินชีวิตของผู้อยู่อาศัย รายละเอียดการผูกมัดโครงสร้างต่างๆ นั้น มีระบบที่พัฒนาจนลงตัว และชาวบ้านได้ยึดถือเป็น เกณฑ์ในการปลูกสร้างสืบเนื่องกันมา โดยถ่ายทอดให้สมาชิกในครอบครัว

ข้อบกพร่องในเรื่องที่พักอาศัยแบบนี้ คือ วัสดุก่อสร้างบางอย่างไม่คงทนถาวรต้องมีการ เปลี่ยนเมื่อถึงเวลาที่ทรุดโทรม การเปลี่ยนก็มักจะเปลี่ยน ดับจาก , เคร่า ตลอดจนโครงสร้างไม้ไผ่ ยึดจากเท่านั้น ส่วนตัวโครงสร้างจะไม่เปลี่ยน

นอกจากนั้น ยังมีปัญหาเรื่องแสงสว่างภายในอาคาร ปัญหาที่เกิดอันตรายจากเรือนครัว อยู่ภายในบ้านได้หลังคาเดียวกับเรือนนอน และปัญหาการขาดองค์ประกอบที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง ของบ้าน นั่นคือส้วม และปัญหาการวางตำแหน่งครัว และลานซักล้าง ซึ่งอาศัยคลองที่เชื่อมกับ ทะเลส่วนหลังบ้าน

การนำส่วนที่ดีของรูปแบบอาคารเรือนพักอาศัยเดิมมา เป็นสิ่งต้องคำนึงถึงที่ใช้ในการ ออกแบบ เช่น

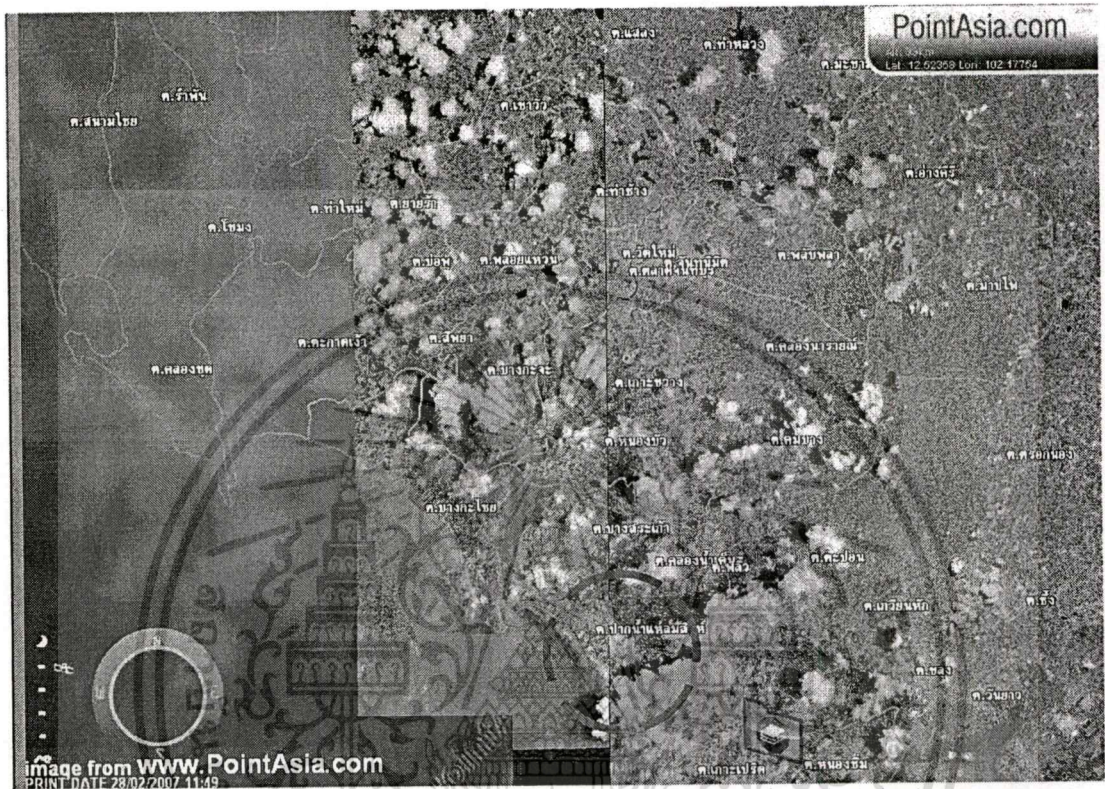
- การใช้วัสดุพื้นถิ่น เช่น วัสดุที่ใช้มุงหลังคา และกันฝน เป็นจาก ซึ่งเป็นวัสดุพิเศษมีส่วน ช่วยให้ลมระบายได้บางส่วน

การวิเคราะห์รูปแบบของอาคารที่ทำการสำรวจภาคสนาม

หลักการที่ใช้ในการเลือกสำรวจอาคารจะเน้นเฉพาะเรือนที่มีลักษณะพื้นบ้าน ที่คงลักษณะ ห้องดินดั้งเดิมโดยทั้งเรือนที่มีลักษณะคล้ายกันและแตกต่างกันในด้านการต่อเติมและอาคารที่เพิ่ม ขยายขึ้น

4.3 วิเคราะห์รูปแบบการตั้งถิ่นฐาน พื้นที่อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

บ้านประมงชำห่าน ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์

ภาพที่ 4.171 แสดงแผนที่ทางอากาศแหล่งที่ตั้งบ้านชำห่าน ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

ประวัติชุมชน

ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ ที่บริเวณปากน้ำจันทบุรีมีภูเขายื่นออกไปในทะเล ลักษณะเป็นแหลมประจวบกับบริเวณแหลมด้านที่ติดกับทะเล มีก้อนหินเป็นปุ่มปมอยู่จำนวนมาก ในจำนวนนั้นมีก้อนหินใหญ่ขนาดกว้าง 6 เมตร ยาว 1.50 เมตร สูง 2.50 เมตร อยู่จำนวน 2 ก้อน มีลักษณะเมื่อมองจากทะเลจะดูคล้ายสิงห์โตยืนคู่ดูสง่างาม น่าเกรงขาม ต่อมาเมื่อสมัยที่ฝรั่งเศสเข้ายึดครองจังหวัดจันทบุรี ได้ใช้ก้อนหินนี้เป็นเป้าทดลองปืน ทำให้ตัวหนึ่งแตกสลายไปส่วนอีกตัวหัวตกน้ำไปชาวบ้านจึงเรียกบริเวณนี้ว่า "ปากน้ำแหลมสิงห์"

สภาพทั่วไปของตำบล :

มีเนื้อที่ประมาณ 37.935 ตร.กม. สภาพโดยทั่วไปเป็นที่ราบชายฝั่งทะเล มีชายหาดยาวประมาณ 5,000 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาณาเขตตำบล :

ทิศเหนือติดต่อกับ คลองน้ำเค็มต.บางสระแก้วอ.แหลมสิงห์จ.จันทบุรี

ทิศใต้ติดต่อกับ อ่าวไทย

ทิศตะวันออกติดต่อกับ เกาะเปริดอ.แหลมสิงห์จ.จันทบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ต.บางกะไชย อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี

จำนวนประชากรของตำบล : จำนวนประชากรทั้งสิ้น 9,577 คน เป็นชาย 4,775 คน เป็นหญิง 4,798 คน

ข้อมูลอาชีพของตำบล : อาชีพหลักทำประมงเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำอาชีพเสริม ทำประมงชายฝั่ง

ข้อมูลสถานที่สำคัญของตำบล :

1. วัดเกาะแมว
2. วัดเขาข้าห่าน
3. วัดท่าหัวแหว
4. วัดปากน้ำ(แหลมสิงห์)
5. โอเอซิส ซีเวิลด์

เส้นทางการคมนาคม การเดินทางเข้าสู่ตำบล :

เส้นทางจากกรุงเทพฯ สามารถมาตามถนนสุขุมวิท เส้นทางบางนา - ตราด ระยะทาง 259 กม. ผ่านทางเข้าน้ำตกพลีวประมาณ 300 เมตร จะถึงทางแยกเข้าอำเภอบ้านสิงห์ แล้วเลี้ยวขวา มาตามเส้นทางที่จะไปอำเภอบ้านสิงห์ ประมาณ 16 กม. ถึงตำบลปากน้ำบ้านสิงห์

สภาพพื้นที่และระบบสาธารณูปโภค มีระบบสาธารณูปโภคครบถ้วน
การเข้าถึงและสภาพทางกายภาพของชุมชน

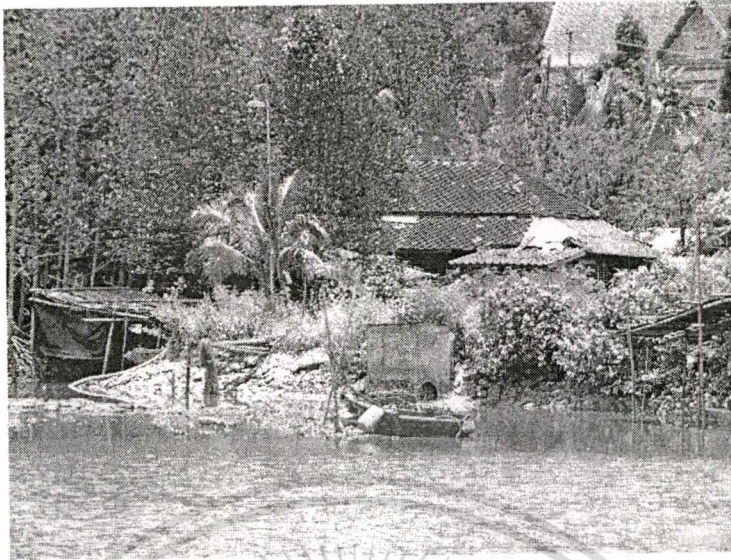
บ้านข้าห่าน ตำบลปากน้ำบ้านสิงห์ ปัจจุบันเป็นตำบลในอำเภอแหลมสิงห์ซึ่งเข้าถึงได้ โดยสะดวกจากถนนแหลมสิงห์ในช่วงที่จะไปยังอำเภอแหลมสิงห์ แยกซ้ายสู่ถนนทางไปบ้านเกาะแมว ตลอดเส้นทางจะมีป่าแสม มีนาเกลือตลอดเส้นทางจนถึงหมู่บ้านประมงเกาะแมว ในพื้นที่บ้านเกาะแมวเป็นชุมชนชาวประมงที่ตั้งถิ่นฐานมานาน มีลักษณะเรือนเป็นเรือนไม้ทรงปั้นหยา เป็นอาคารชั้นเดียวทั้งหมู่บ้าน มีพื้นที่จอดเรือเก็บอุปกรณ์ในการทำประมง มีลานตากของทะเล ลักษณะที่ตั้งของหมู่บ้าน มีลักษณะเป็นอ่าวบ้านเรือนจะปลูกบนดิน

ภาพที่ 4.172 แสดงแผนที่ทางอากาศหมู่บ้านประมงชำห้าน

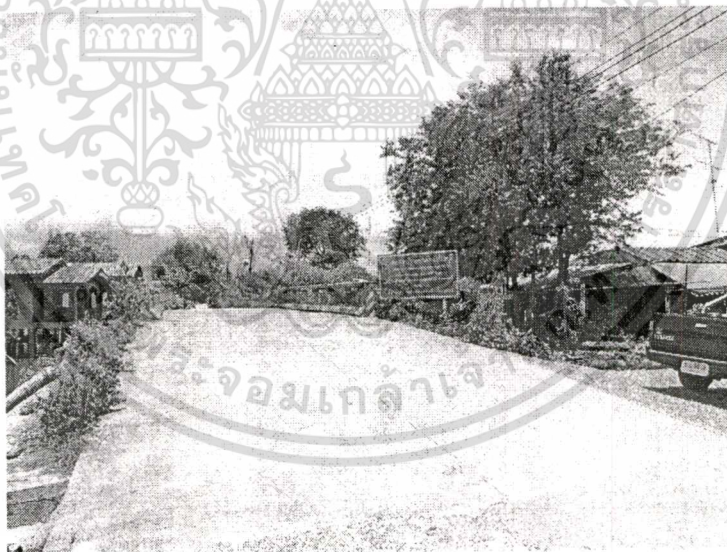
ลักษณะการเกาะกลุ่มของบ้านในหมู่บ้านมักจะเรียงในไปในแนวทะเลเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีการกันแบ่งพื้นที่บ้านแต่ละหลัง ขนาดของบ้านในภาพรวมสื่อให้เห็นได้ว่าส่วนใหญ่ชาวบ้านอยู่แบบพอมมีพอกินเพราะวัสดุในการปลูกบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.173 แสดงวัดชำห้าน จังหวัดจันทบุรี

พื้นที่ส่วนกลางของหมู่บ้านประมงชำห้าน คือสะพานปลาและวัด ซึ่งเป็นศูนย์กลางในการประกอบกิจกรรมต่างๆ ของชาวบ้าน

ภาพที่ 4.174 แสดงทางรถวิ่งภายในหมู่บ้านชำห้าน จังหวัดจันทบุรี

ถนนและทางเท้าในชุมชน เป็นทางลาดยางทั้งหมด การสำรวจภาคสนามใช้วิธีการเดินสำรวจซึ่งได้บรรยากาศและไม่ตรีจิตจากผู้อยู่อาศัยในชุมชนอย่างยิ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

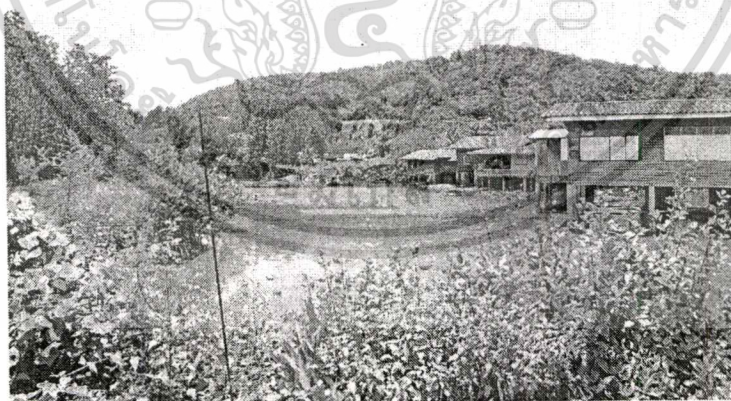
1. สภาพทางกายภาพของที่ตั้งหมู่บ้าน

หมู่บ้านชาวประมงชำห่าน ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ตั้งอยู่ค่อนข้างลงมาทางใต้ของจังหวัดจันทบุรี ณ เส้นรุ้งที่ 102 องศา 30 ลิปดาตะวันออก และ เส้นแวงที่ 12 องศาเหนือ 30 ลิปดา สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 100 เมตร อยู่ห่างจาก

อำเภอเมืองจันทบุรี	ประมาณ 30 กิโลเมตร
อำเภอท่าใหม่	ประมาณ 56 กิโลเมตร
อำเภอแหลมสิงห์	ประมาณ 8 กิโลเมตร

2. ศึกษาถึงอิทธิพลทางกายภาพของหมู่บ้าน

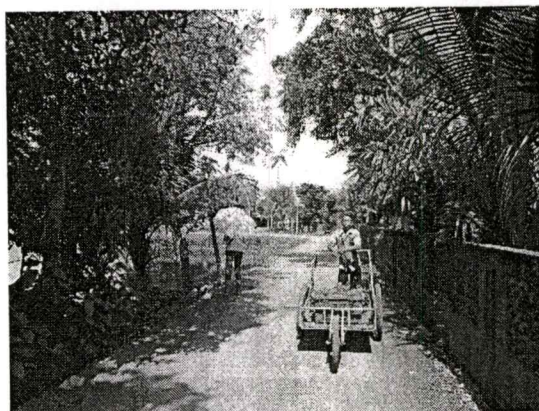
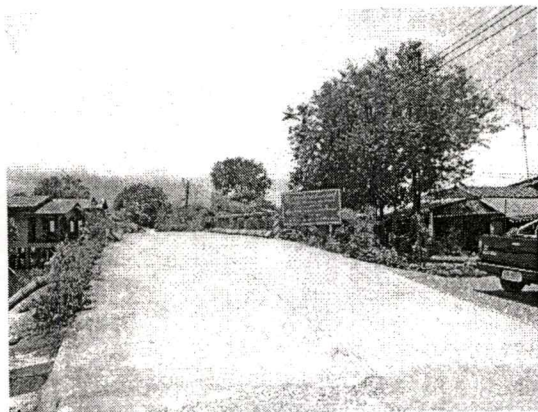
หมู่บ้านชาวประมงชำห่าน ต.ปากน้ำแหลมสิงห์ มีถนนใหญ่ตัดผ่านทางทิศเหนือของหมู่บ้านเป็นทางหลวงแผ่นดินสาย (ทางหลวง 3149) เลี้ยวขวาลงไปอีก 16 กม. มีป้ายบ้านเกาะแมวเลี้ยวซ้ายประมาณ 6 กิโลเมตร ถนนกว้างประมาณ 5 เมตร โดยนับความกว้างที่เป็นพื้นผิวลาดยางมะตอย ตลอดสองข้างทางเป็นนาทุ่งโดยตลอดจนถึงหมู่บ้านชาวประมงเกาะแมว ทางเข้าหมู่บ้านเป็นทางลาดยางประมาณ 300 เมตร ความกว้างของทางเข้าประมาณ 4.00 เมตร ลักษณะของหมู่บ้านชาวประมงเกาะแมวเป็นแบบบนบกมีลักษณะเป็นอ่าว เชื่อมติดกับทะเลเป็นน้ำเค็ม ลักษณะของบ้านชาวประมงจะปลูกหันหน้าไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ เกือบทั้งหมด

ภาพที่ 4.175 แสดงบรรยากาศของหมู่บ้าน

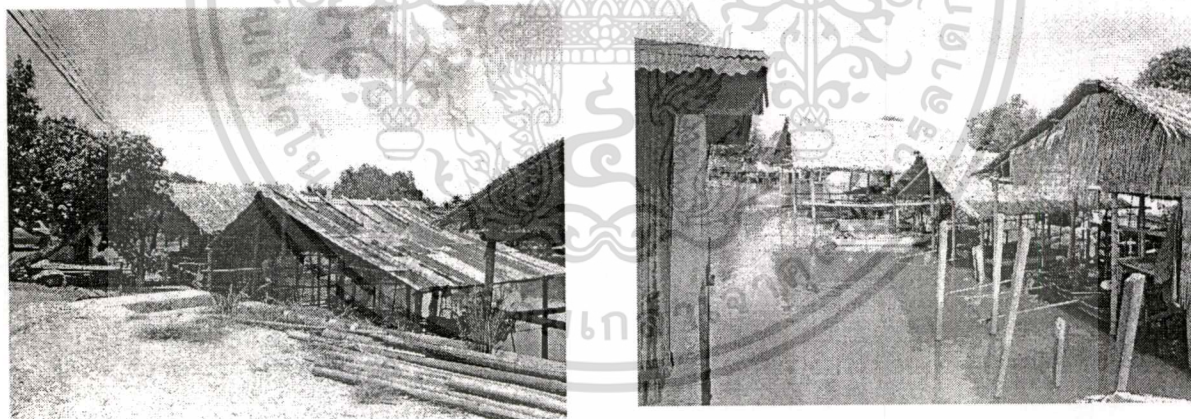
ที่ตั้งของหมู่บ้านมีประชากรอาศัยอยู่ในบริเวณบ้านเกาะแมวจะมีการตั้งถิ่นฐานติดกับน้ำ เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งบริเวณโดยรอบเป็น ป่าเสม ต้นจาก ไม้โกงกาง โปรง ไม้กวาดขาว-แดง ปกคลุมอยู่มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

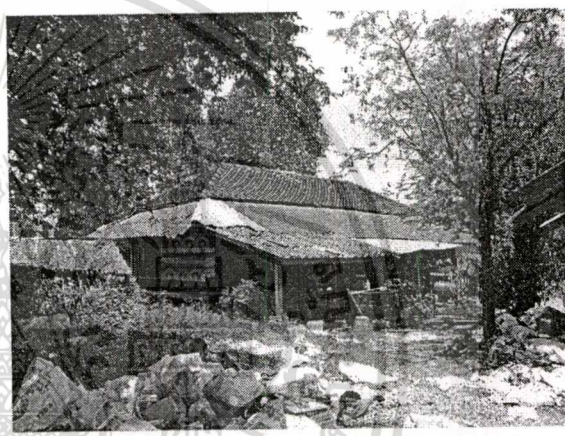
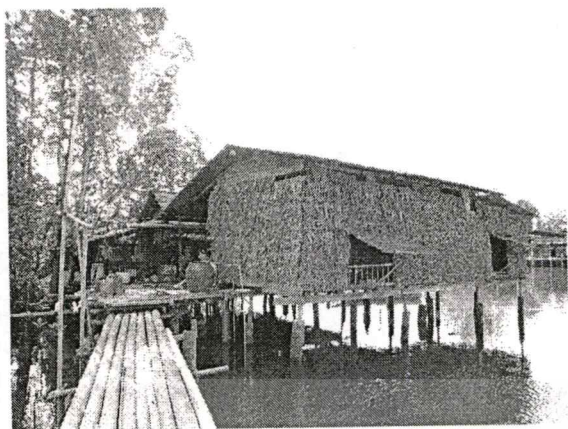
ภาพที่ 4.176 แสดงทางเข้าหมู่บ้าน

ทางเข้าหมู่บ้านมีอยู่ 2 ทาง มีลักษณะเป็นตัว Y จากริมถนนใหญ่ สายแหลมสิงห์ (ทางหลวง 3149) เส้นทางหลักที่เป็นถนนสาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้านจะอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ และทางเข้าอีก 1 ทาง ชาวบ้านช่วยกันทำขึ้นเป็นทางลูกรัง กว้างประมาณ 3.00 เมตร สภาพดินในหมู่บ้านเป็นดินลูกรังส่วนใหญ่ มีต้นไม้ล้อมรอบ เช่น ต้นโกกงาง ต้นแสม ต้นโปรง อยู่มาก และไม้อื่น ๆ ปะปนอยู่เล็กน้อย

ภาพที่ 4.177 แสดงพื้นที่จุดเรือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.178 แสดงลักษณะของบ้าน

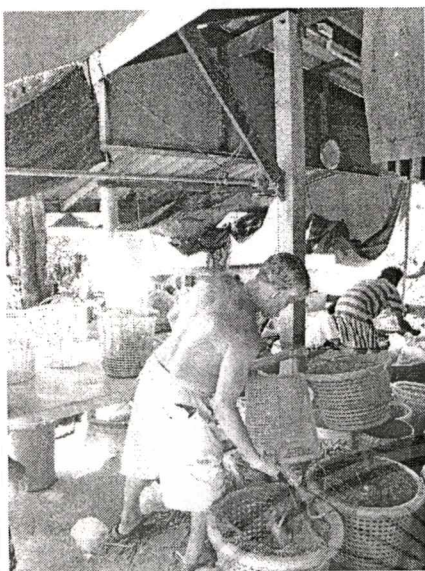
สิ่งปลูกสร้างในหมู่บ้านเป็นอาคารบ้านพักอาศัยและขนานเรือ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบ้านชั้นเดียว ลักษณะเป็นเรือนเครื่องผูกที่มีสภาพค่อนข้างเสื่อมโทรม บางเรือนเป็นไม้จริง สภาพยังไม่ทรุดโทรมมาก บางหลังมีคอนกรีตผสม บริเวณโดยรอบของบ้านทุกหลังจะมีขนาเป็นที่จอดเรือ และมีตม่น้ำ มีพื้นที่เก็บอุปกรณ์จับปลา ส่วนทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของหมู่บ้านเชื่อมติดกับทะเลมีลักษณะเป็นอ่าวคล้ายตัว U

ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปโภคเข้าถึง มีไฟฟ้าทุกหลังและน้ำประปาน้ำดื่มบริโภค บ้านเรือนส่วนใหญ่มีส้วม อาศัยการทำทางเยื่อเข้าไปในทะเล สำหรับการถ่ายเทน้ำทิ้ง น้ำใช้ และการระบายน้ำฝนก็เทลงพื้นทรายให้ซึมลงสู่ใต้ดิน

3. โครงสร้างประชากร

หมู่บ้านชาวประมงเกาะแมว หมู่ที่ 16 ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี นี้ มีประมาณ 75 หลังคาเรือน มีประชากร 300 คน โดยเฉลี่ยมีขนาด 5 คนต่อครอบครัว เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

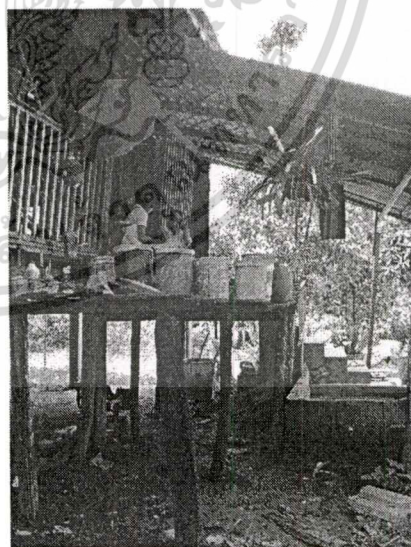
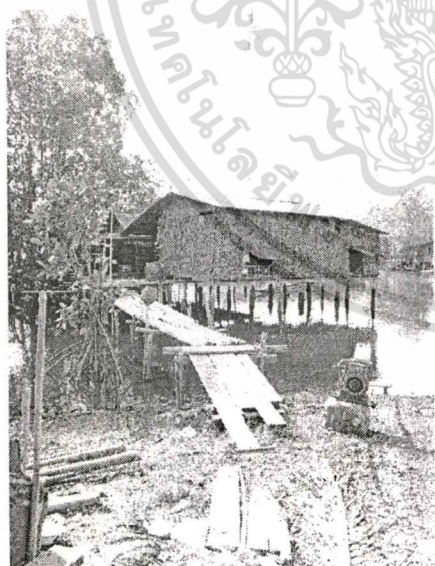
4. อาชีพและรายได้ของประชากร

ภาพที่ 4.179 แสดงวิถีชีวิต

อาชีพที่สำคัญของหมู่บ้านนี้คือการประมง (ร้อยละ 95) ธุรกิจการทำพลอย ซึ่งจะไม่เป็นอาชีพหลักที่มีความสำคัญมากนัก

5. อาคารบ้านพักอาศัย

ภาพที่ 4.180 แสดงลักษณะบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้านพักอาศัยของหมู่บ้านนั้น ส่วนใหญ่เป็นเรือนแบบพื้นบ้าน มีอาคารสมัยใหม่ที่เป็นคอนกรีต เริ่มปลูกแซมขึ้นมา แต่มีจำนวนน้อย เรือนแบบพื้นบ้านนั้นส่วนมากเป็นเรือนเครื่องผูก มีเรือนไม้จริงเป็นบางหลัง

เรือนไม้จริงที่เป็นฝาและพื้นเป็นไม้กระดาน กัลังคามุงกระเบื้อง ส่วนบางเรือนมีเสาดอม่อเป็นแท่งคอนกรีตยกพื้นสูง สามารถเก็บอุปกรณ์ และเรือได้ถูเรือได้ ซึ่งยกพื้นสูงจากดินประมาณ 0.80 – 1.50 เซนติเมตร

เพราะฉะนั้นจากการสำรวจอาคารเพื่อประกอบการศึกษาในการหาเอกลักษณ์เฉพาะเรือนที่มีลักษณะพื้นบ้านที่คงลักษณะท้องถิ่นดั้งเดิม โดยมีทั้งเรือนที่มีความคล้ายคลึงกัน และต่างกันในการต่อเติม และอาคารที่เพิ่มขยายขึ้น

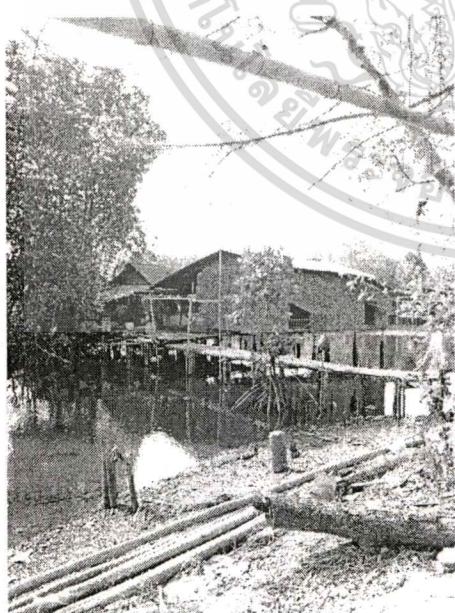
4.3.1 การวิเคราะห์รูปแบบของอาคารที่ทำการสำรวจภาคสนาม บ้านชำห่าน

1. บ้านหลังที่ 1 ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

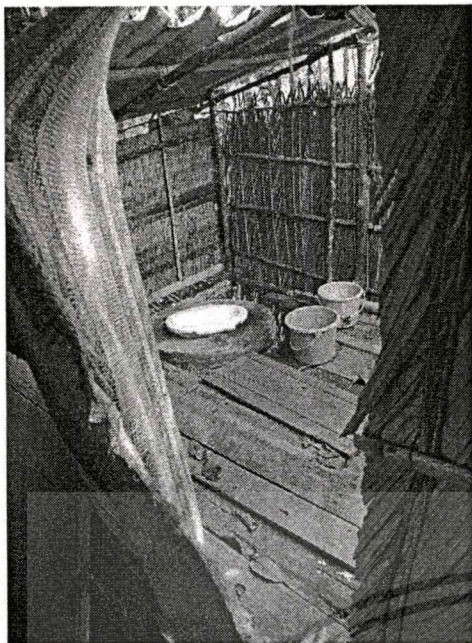
รายละเอียดจากการสำรวจและสัมภาษณ์

ผู้อยู่อาศัยในบ้าน คือ นายวัน บุตรเอียด อายุ 70 ปี อยู่ประมาณ 20 ปี บ้านเลขที่ 74 หมู่ที่ 13 ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ทำประมงออกเรือหาของทะเล จำนวนสมาชิก 3 คน ผู้ชาย 3 คน ลูกวันอาศัยอยู่ตามลำพัง อาชีพดั้งเดิมออกเรือหาปลาตลอดวันที่สำรวจ วันอาทิตย์ที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2550 เวลา 15.00- 16.00 น.

ขนาดบริเวณบ้าน 5.00 เมตร x 5.50 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.182 แสดงห้องน้ำและต้นไม้บริเวณบ้าน

ส้วม เป็นลักษณะส้วมถาวรมีลักษณะปิดมิดชิด อยู่ภายในตัวบ้านติดกับส่วนครัวและซักล้าง อยู่ทางทิศใต้ของตัวบ้าน

ประเภทของไม้ยืนต้นบริเวณบ้าน ดงต้นไม้ที่อยู่รอบบริเวณบ้านมีจำนวนหนาแน่น ขนาดเรือน เป็นเรือนแบบบ้านประมง(ขนำ) วางแปลนหันแกนไปตามทิศตะวันออกทิศตะวันตก หรือวางตามตะวัน วางตามแนวทะเล

ความยาว บ้านมีแนวเสา 3 ห้อง ระยะห่างระหว่างห้องเสาดังนี้ 1.50 เมตร , 1.50 เมตร 2.00 เมตร รวมความยาวทั้งหมด 5.00 เมตร มีเสาได้ 4 แนวเสา แนวเสาแต่ละแนวประกอบด้วย ระยะห่างระหว่างเสาราย , มีเสาได้อยู่กึ่งกลาง

ความกว้าง(SPAN) ระยะช่วงกว้างของเสาราย 1.50 เมตร
ระยะความกว้างของบ้าน (SPAN) 5.00 เมตร

ความสูง ความสูงจากพื้นถึงใต้ท้องซื่อ 2.60 เมตร

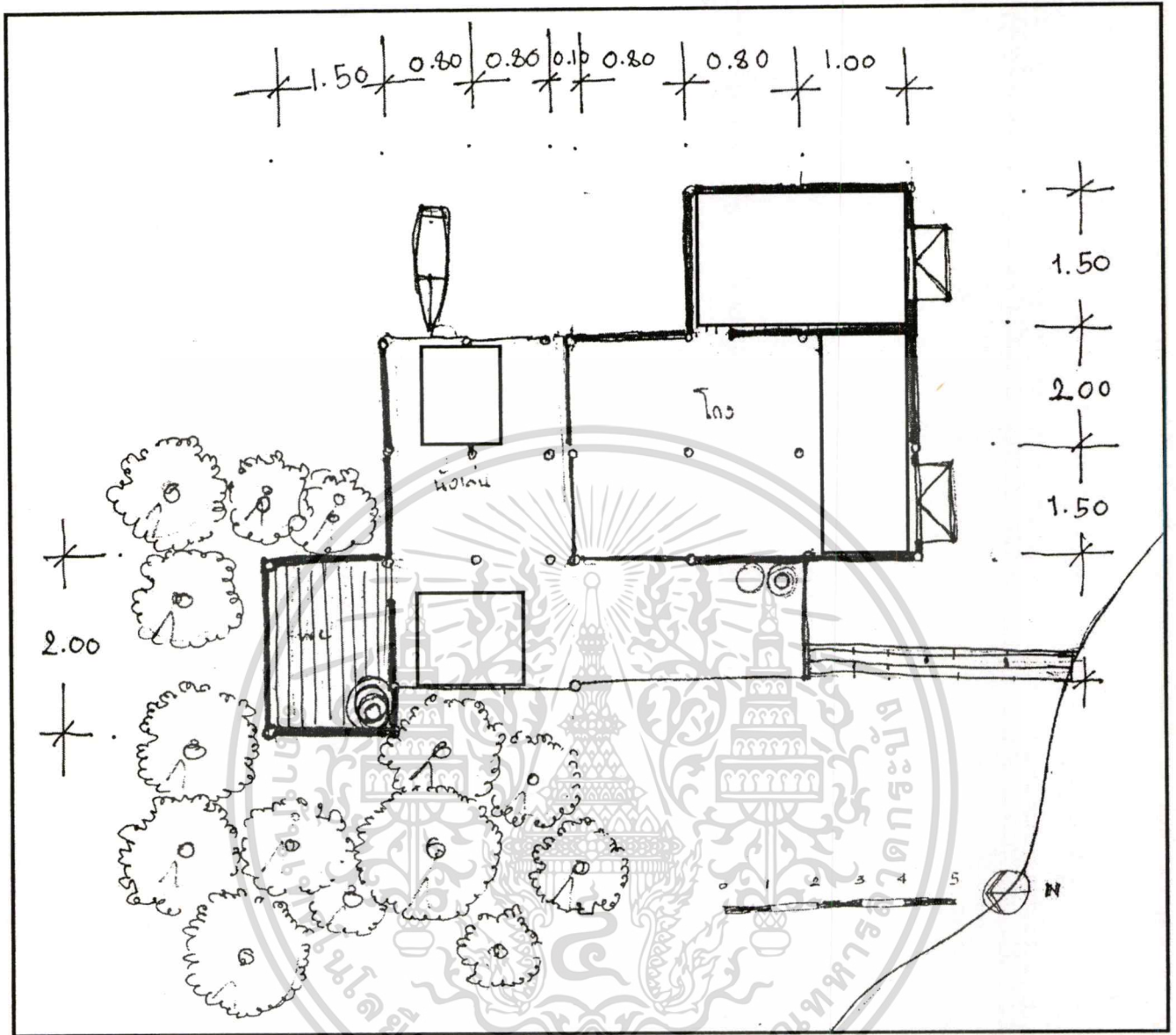
สภาพปัจจุบันของบ้าน

สภาพทางภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นอ่าวที่เชื่อมติดกับทะเล น้ำทะเลมีความนิ่ง ตัวบ้าน ติดกับทะเล สภาพภูมิอากาศ มีลักษณะร้อนชื้น อุณหภูมิ ภายในตัวบ้าน 30.8 องศา ภายนอกตัว บ้าน 31.1 องศา ความชื้นสัมพัทธ์ภายในตัวบ้าน 67.0% RH ภายนอกตัวบ้าน 65.4% RH

พืชพรรณในท้องถิ่นตามธรรมชาติส่วนใหญ่ เป็นต้นจาก ต้นเสม ต้นโกกงาง ต้นปรอง ต้น ฝาดขาว – แดง

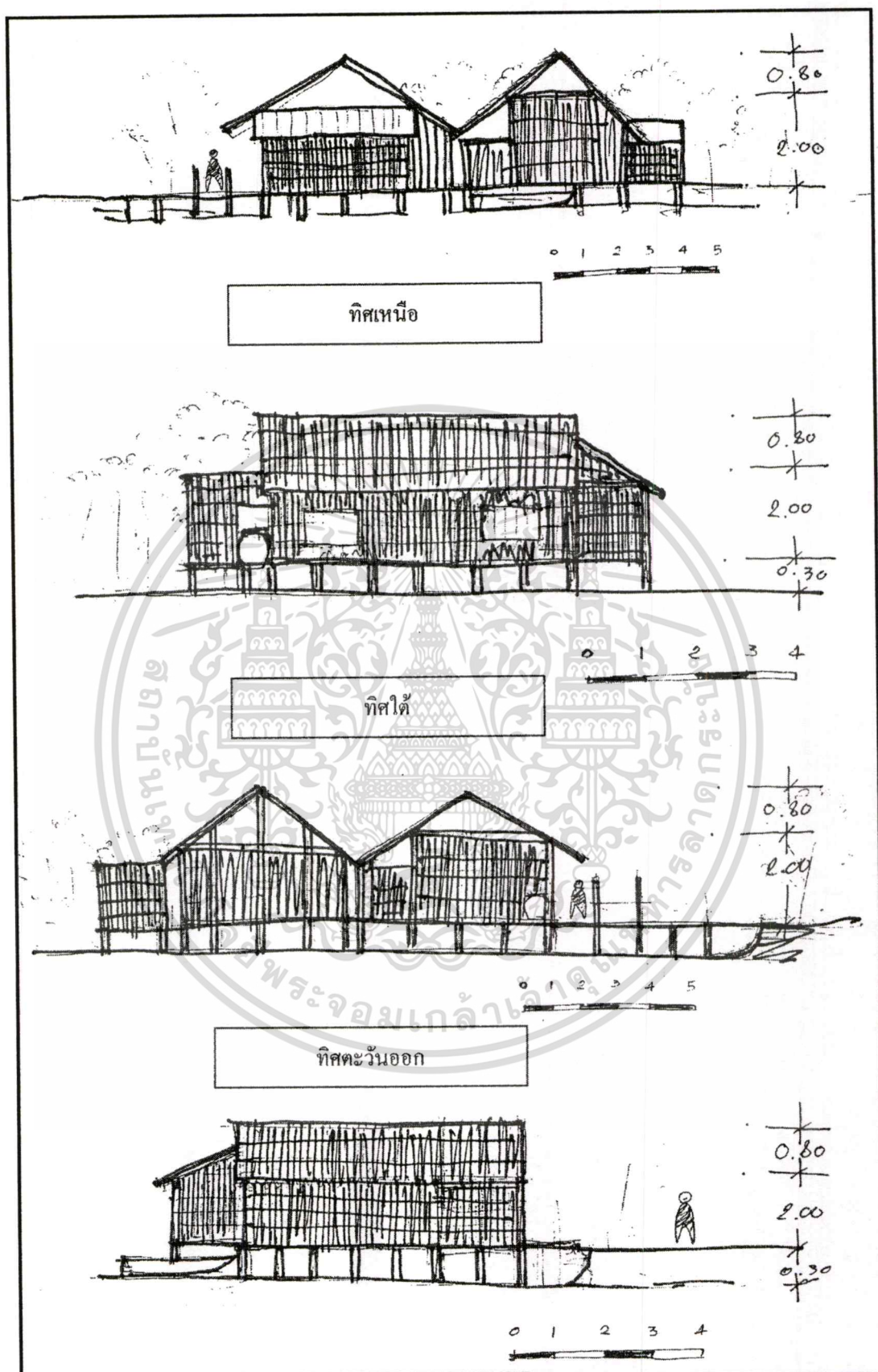
แหล่งน้ำของหมู่บ้าน เป็นน้ำประปาและมีการขุดบ่อบาดาล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

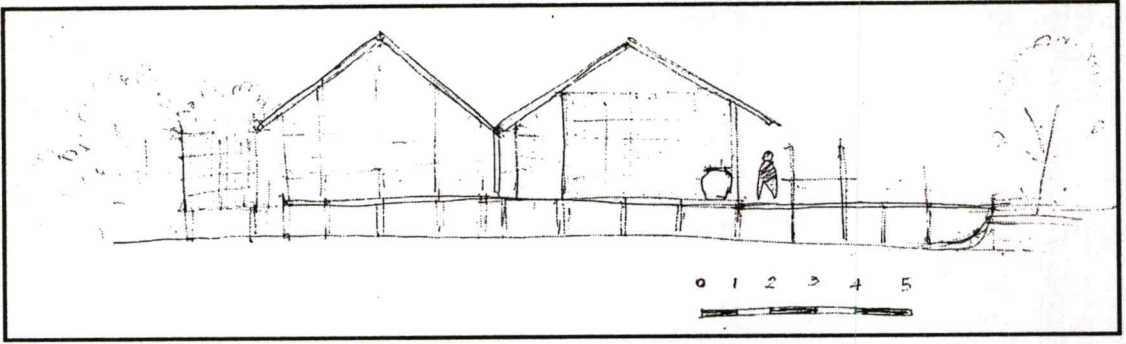
ภาพที่ 4.183 แสดงผังบริเวณบ้านลุงวัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

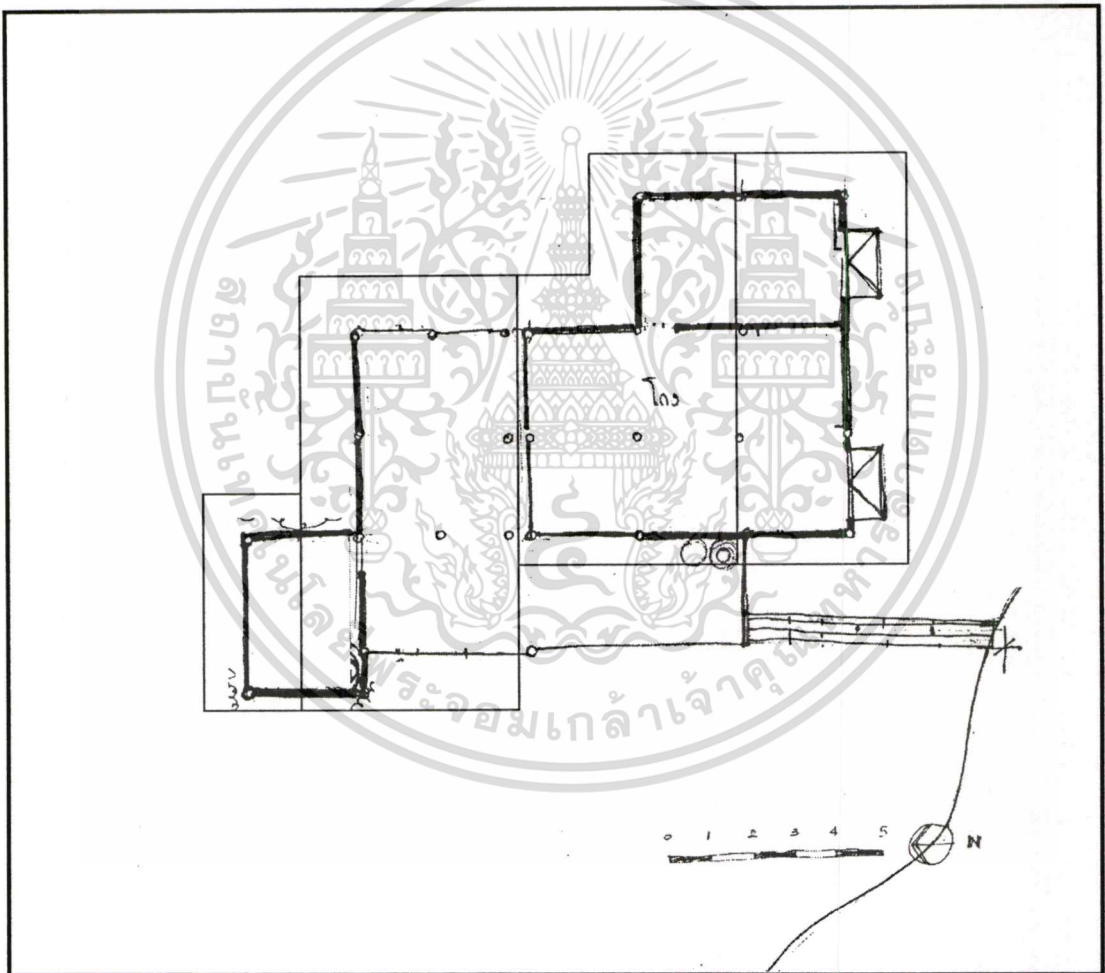

ภาพที่ 4.184 แสดงรูปด้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

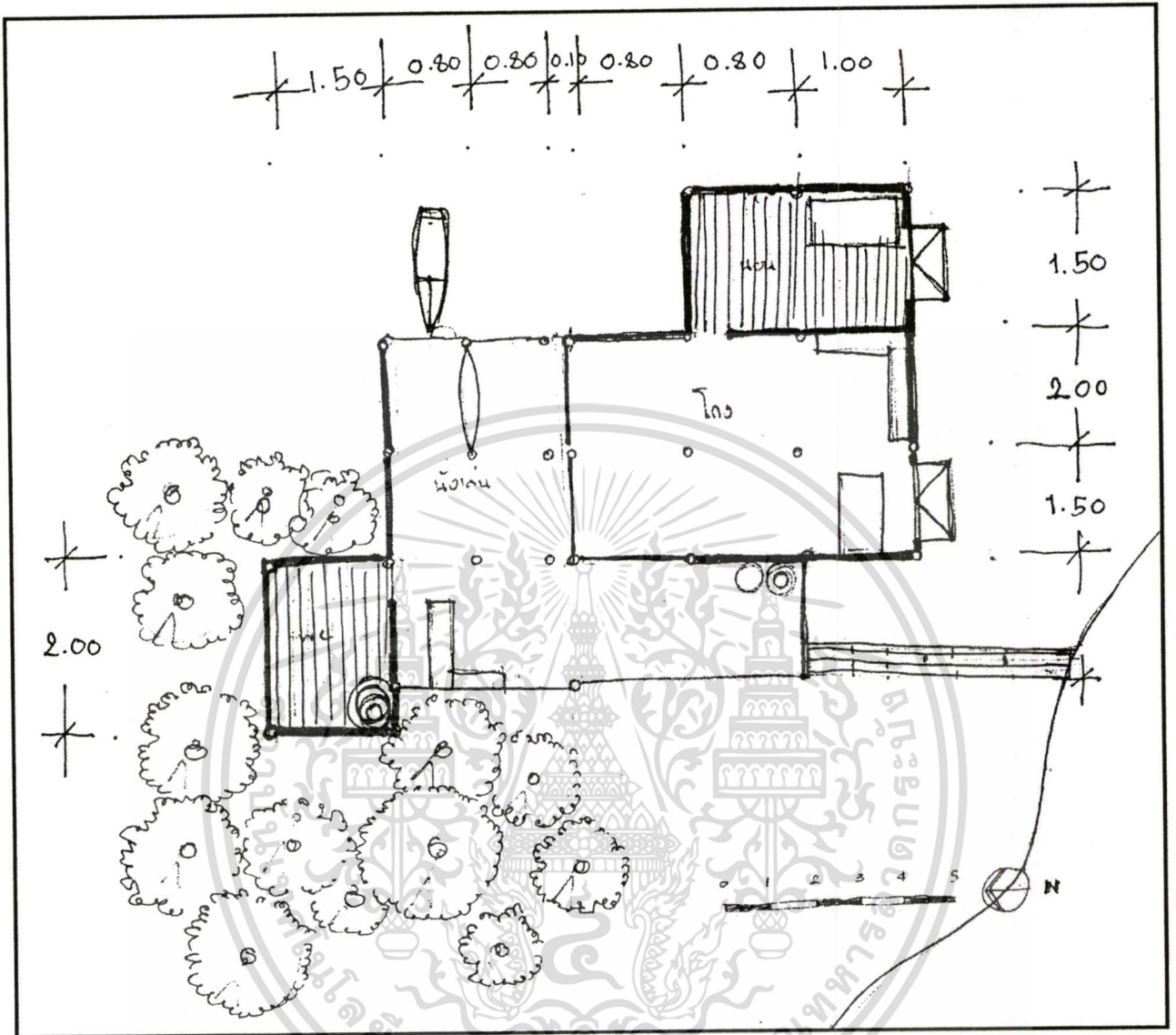

ภาพที่ 4.185 แสดงรูปตัดภายในบ้านลวงวัน

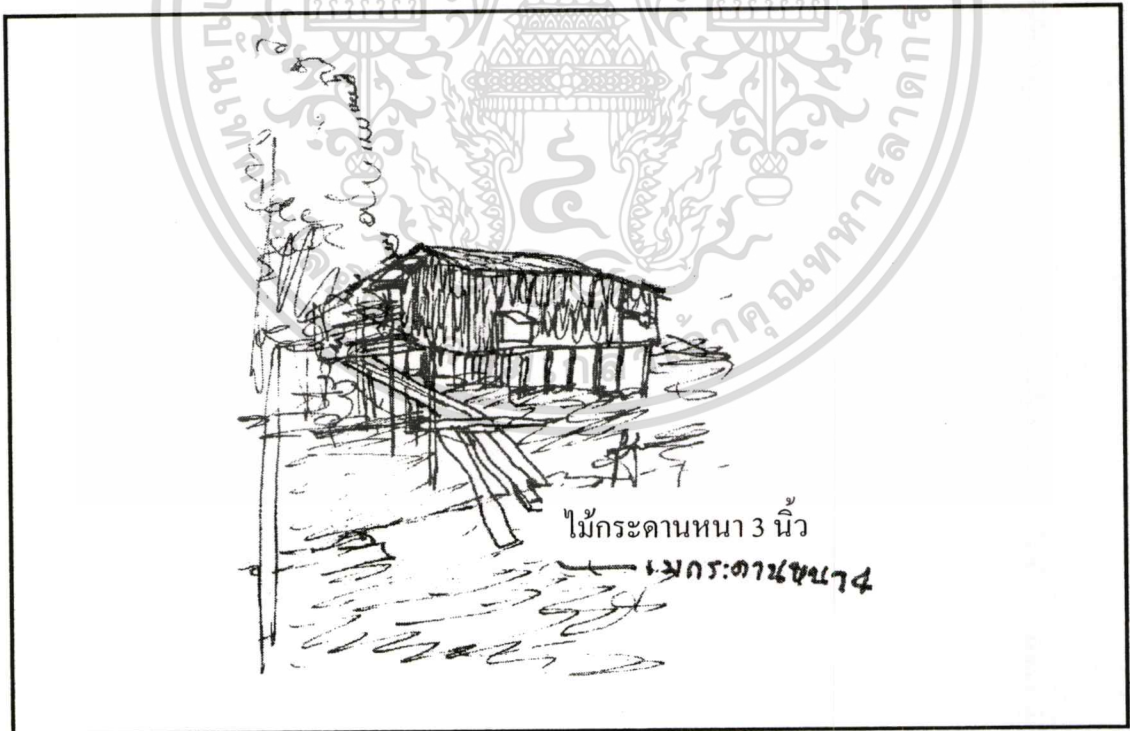
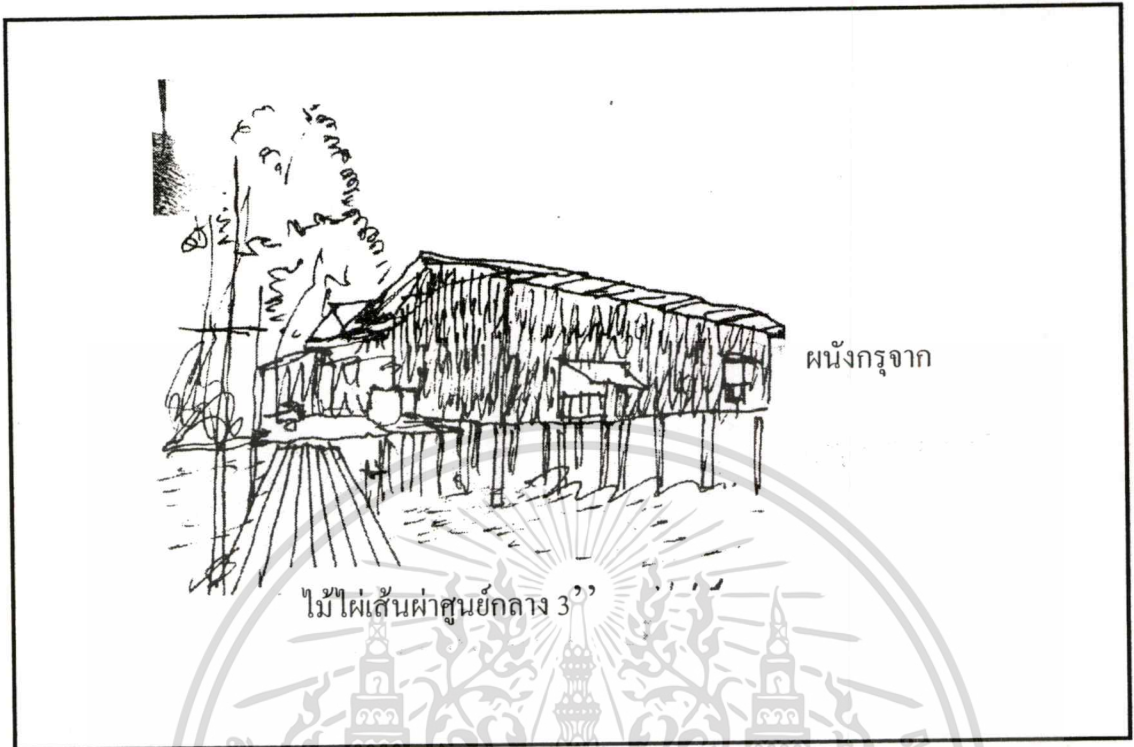
ภาพที่ 4.186 แสดงผังหลังคาบ้านลวงวัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

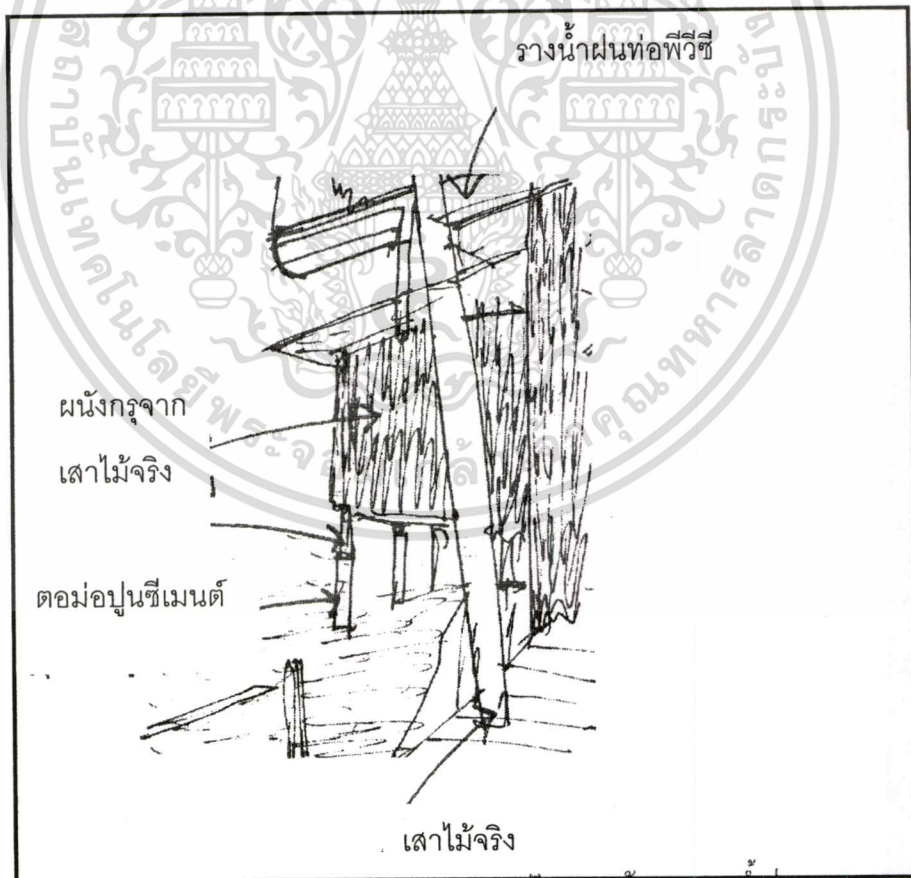
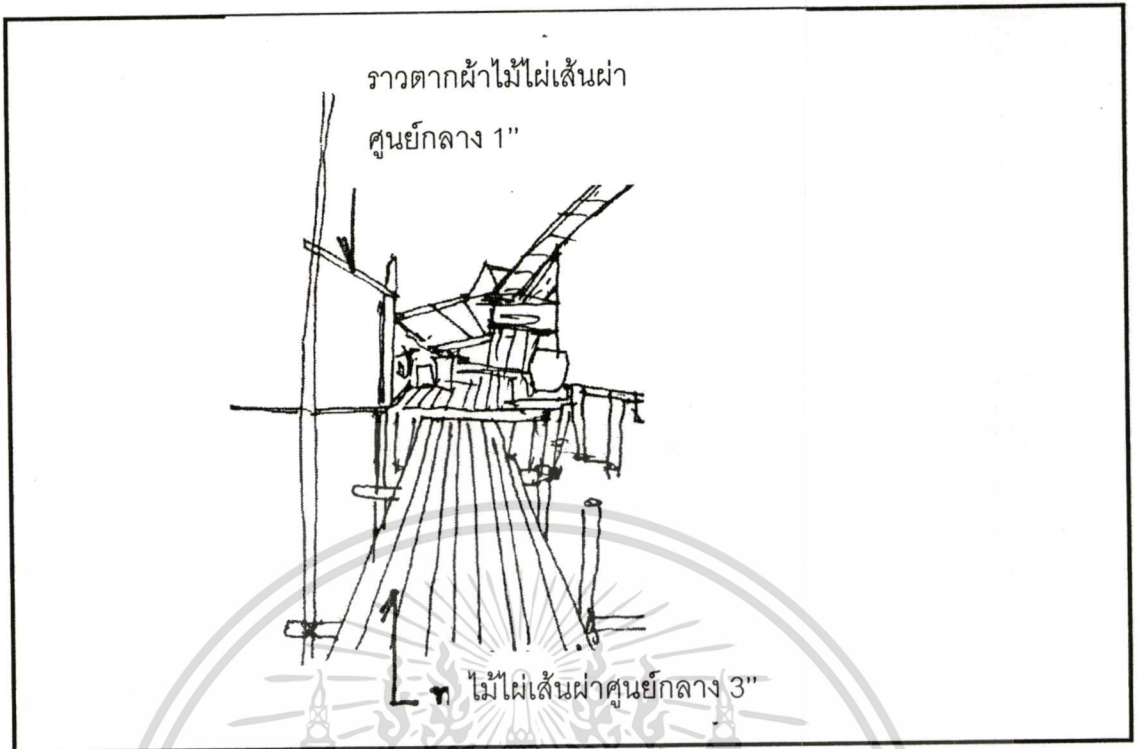
ภาพที่ 4.187 แสดงผังการใช้พื้นที่ภายในบ้านลู่วัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

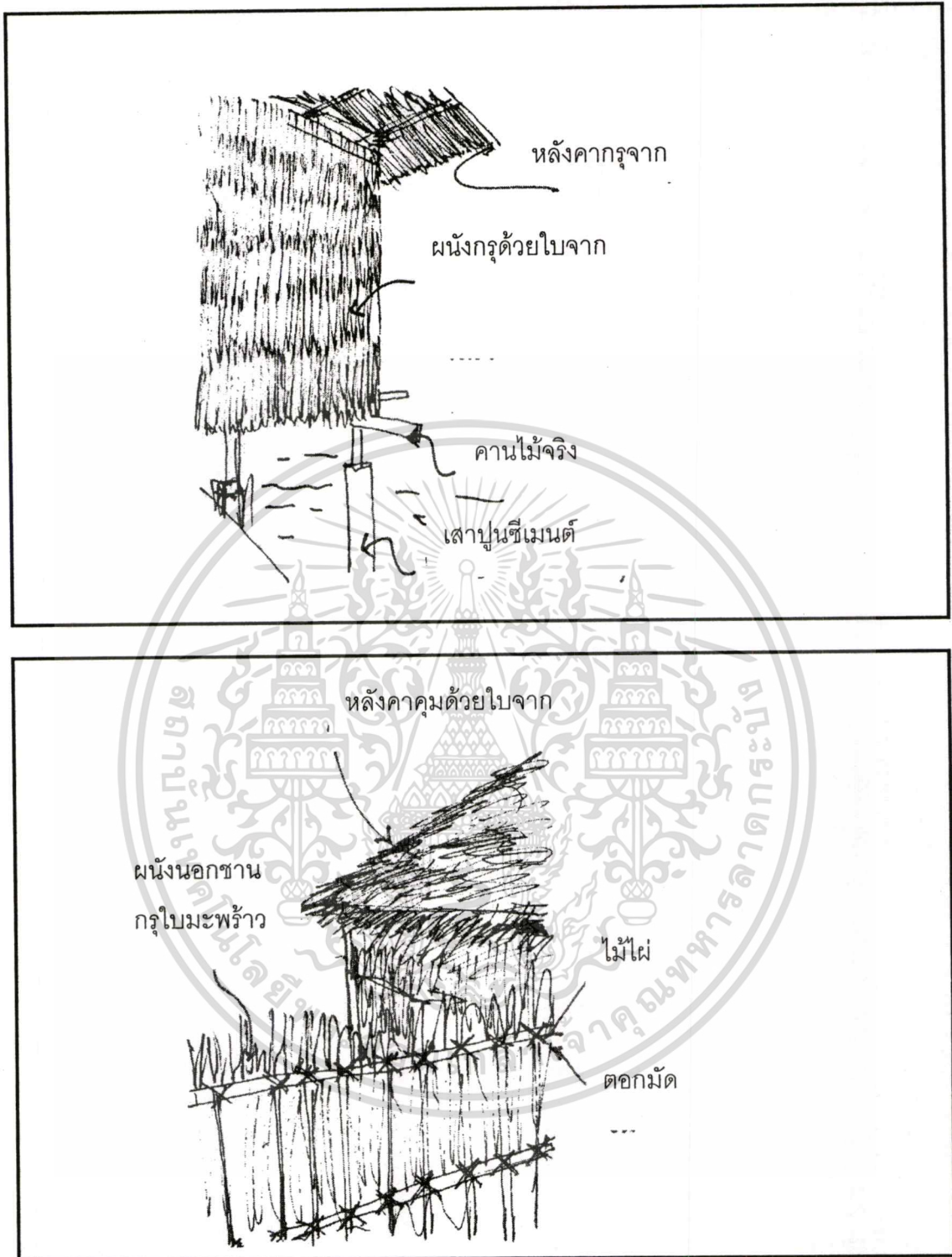
ภาพที่ 4.188 แสดงทัศนียภาพภายนอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

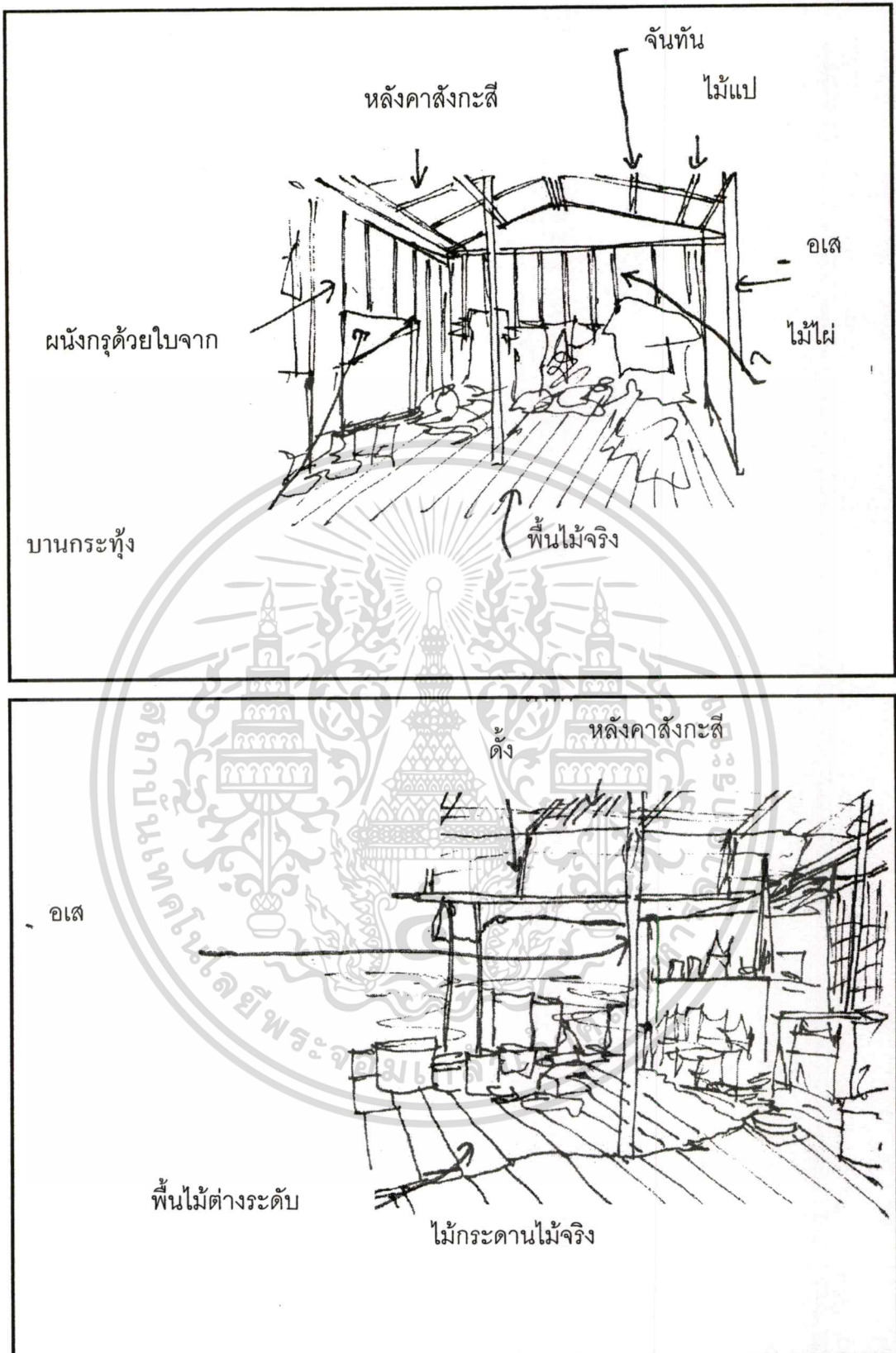
ภาพที่ 4.189 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

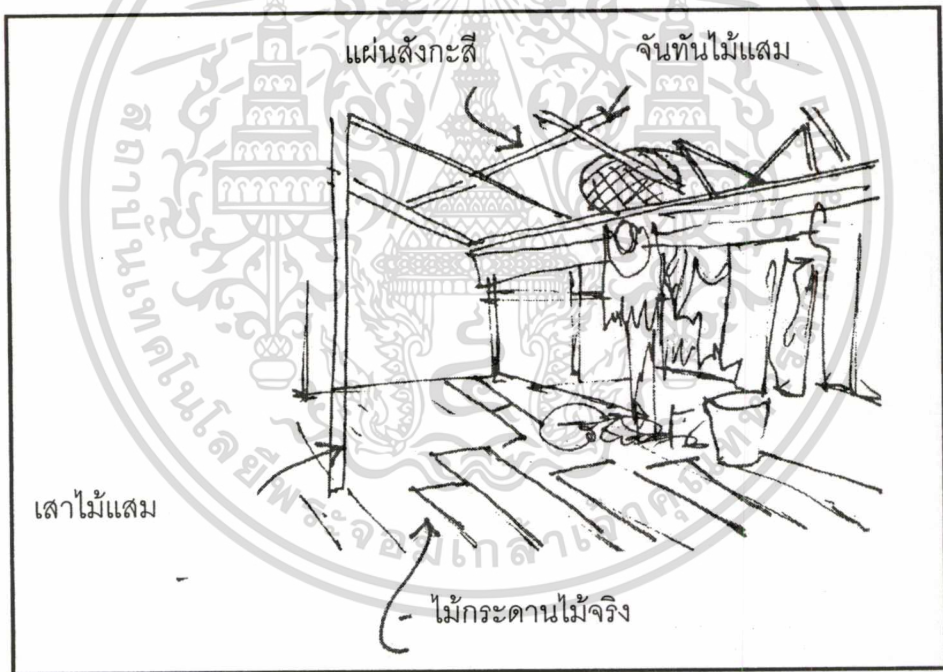
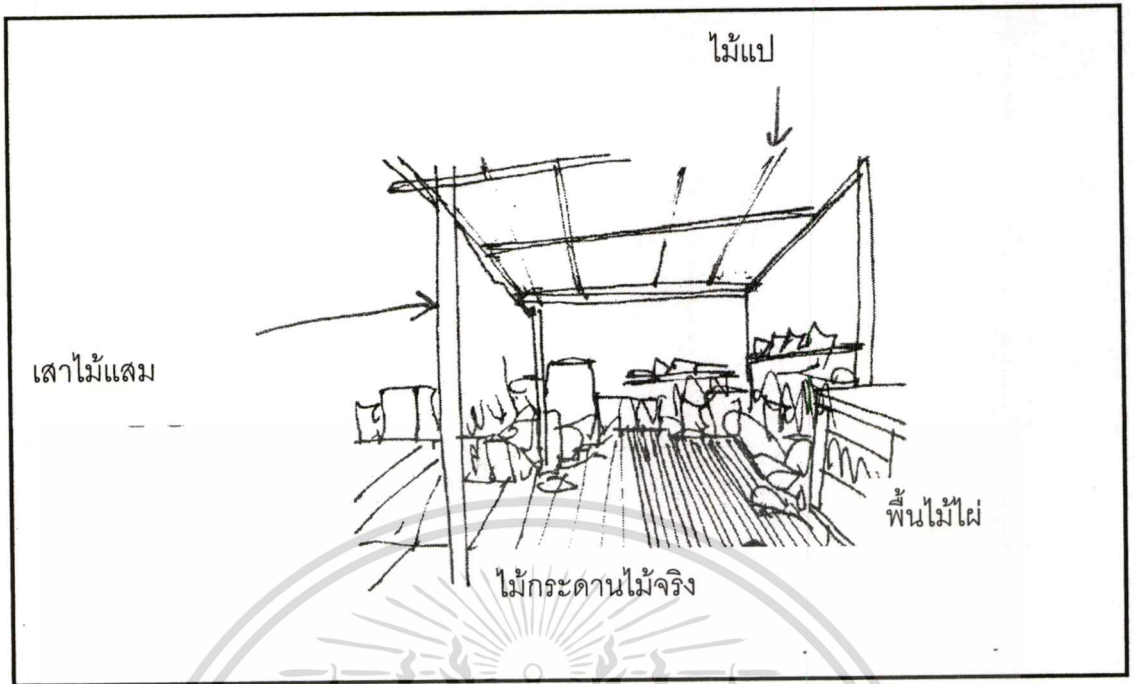
ภาพที่ 4.190 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

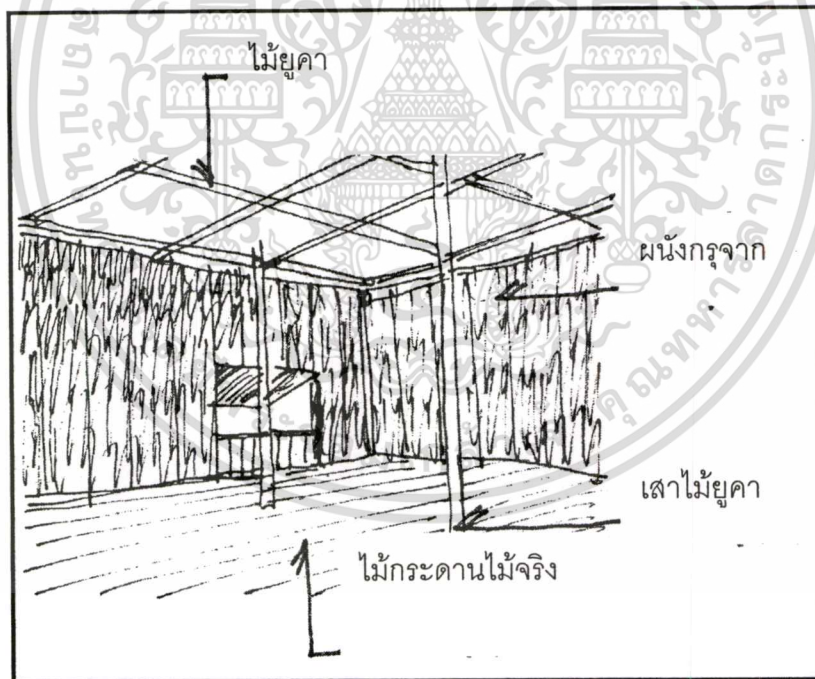
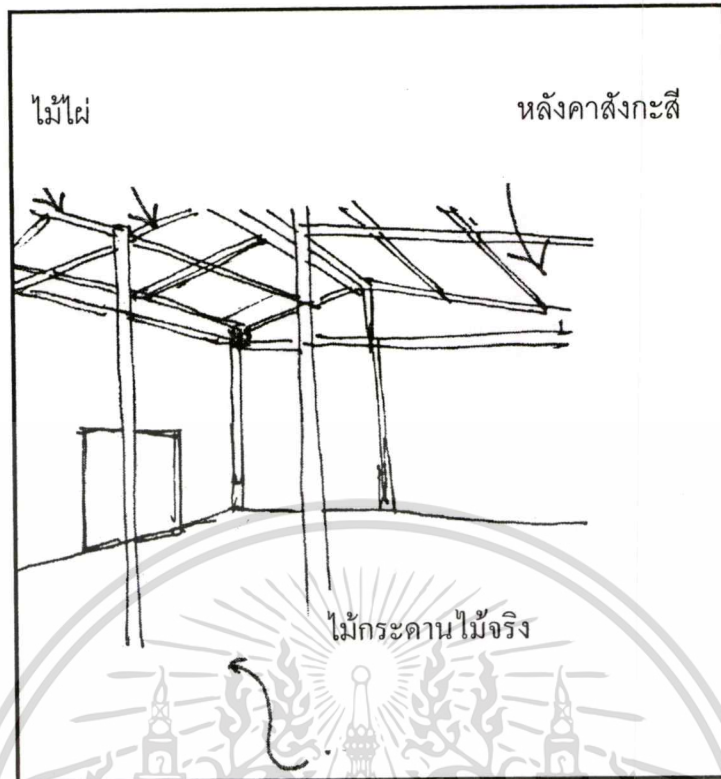
ภาพที่ 4.191 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

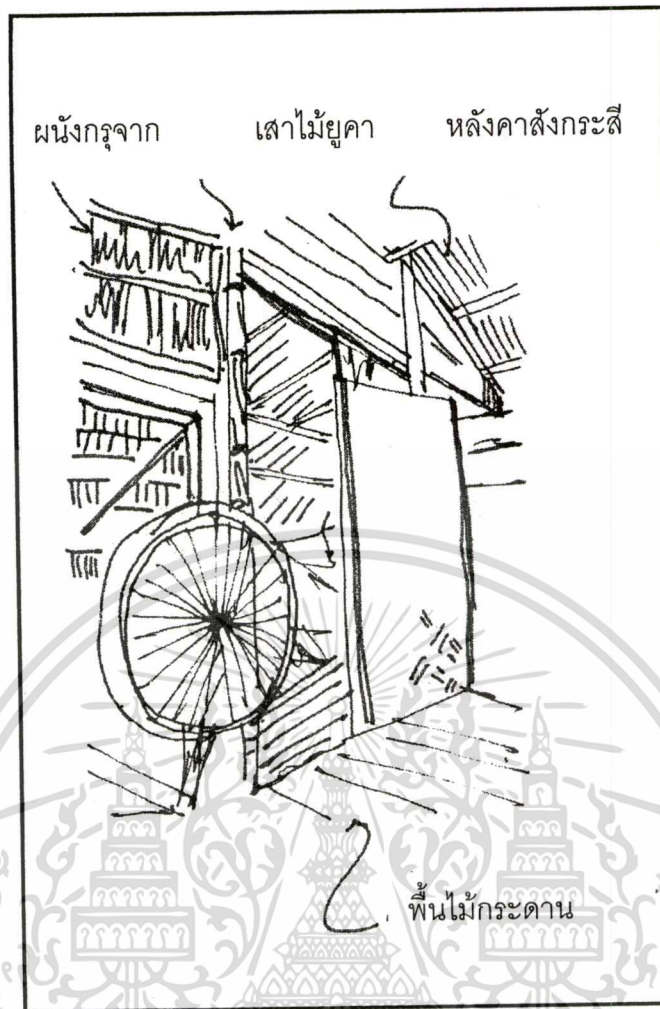
ภาพที่ 4.192 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

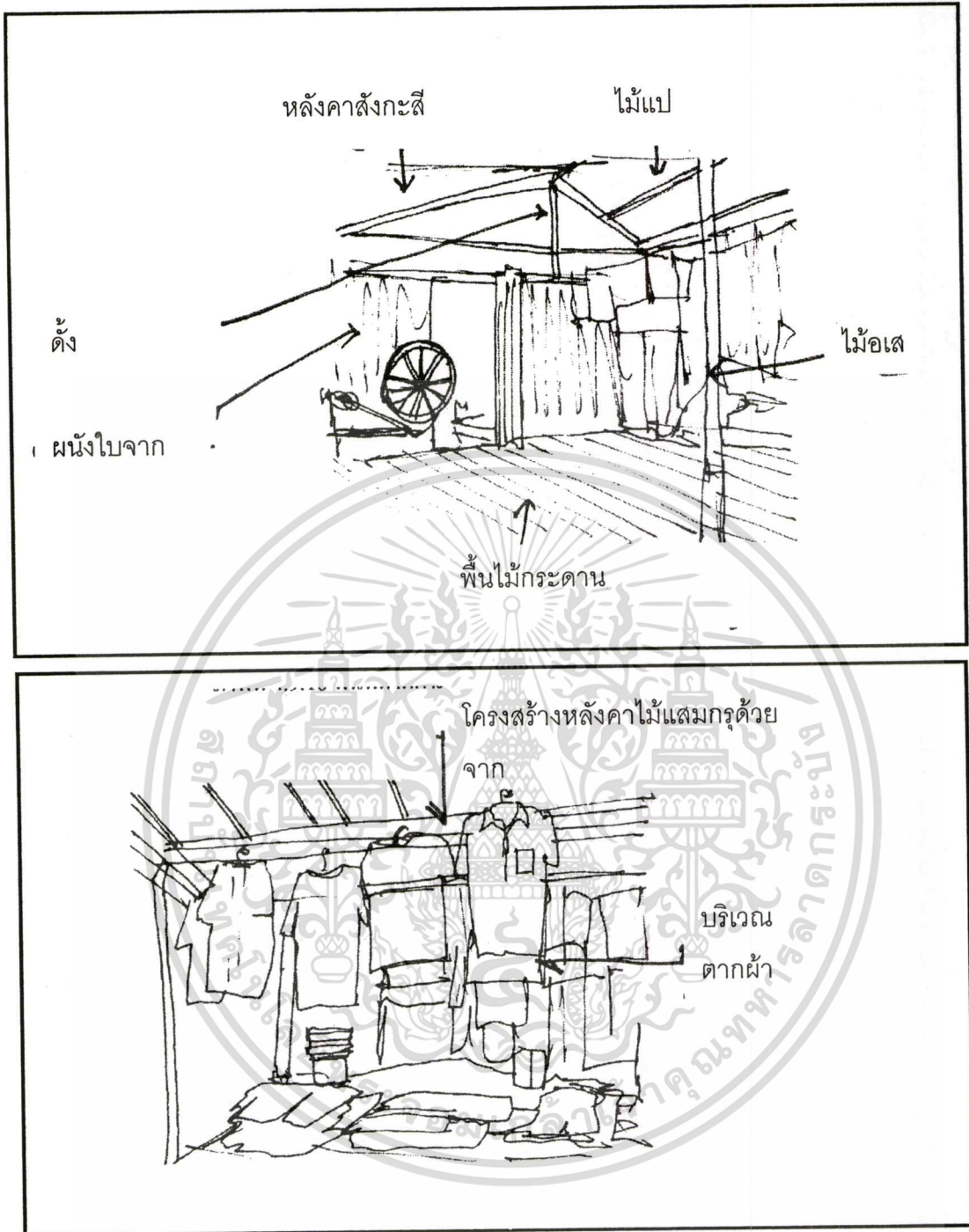
ภาพที่ 4.193 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

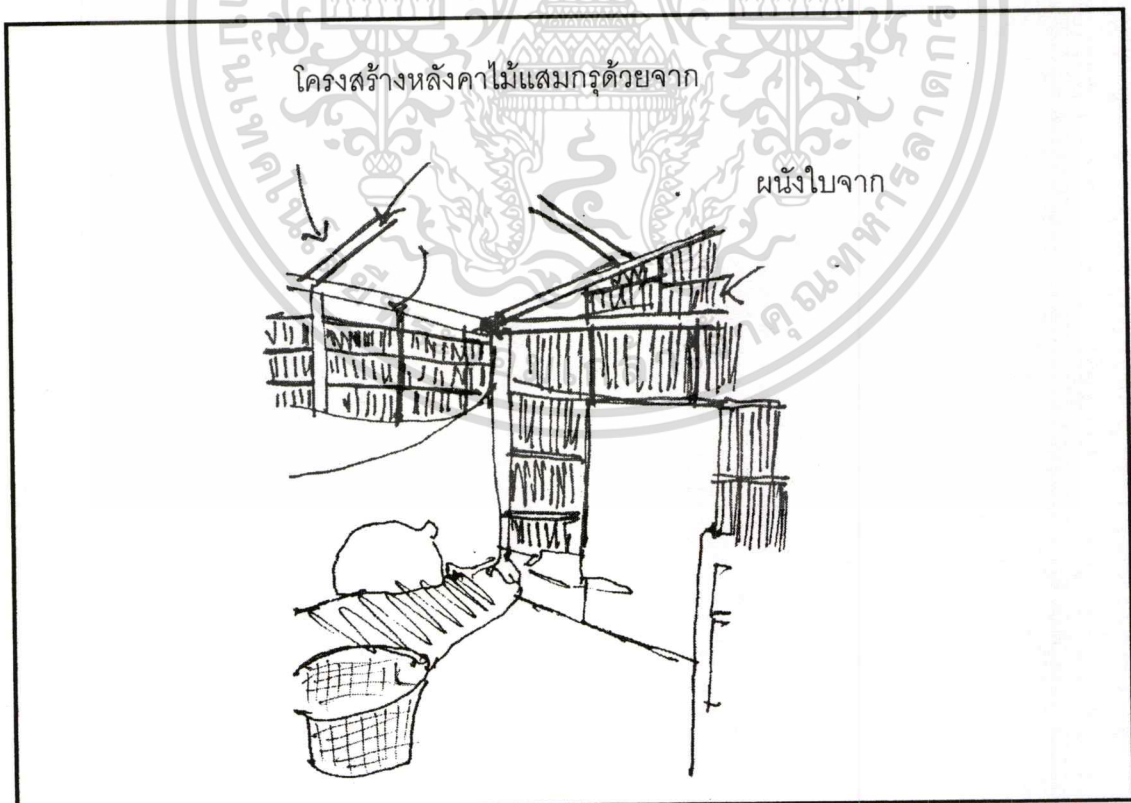
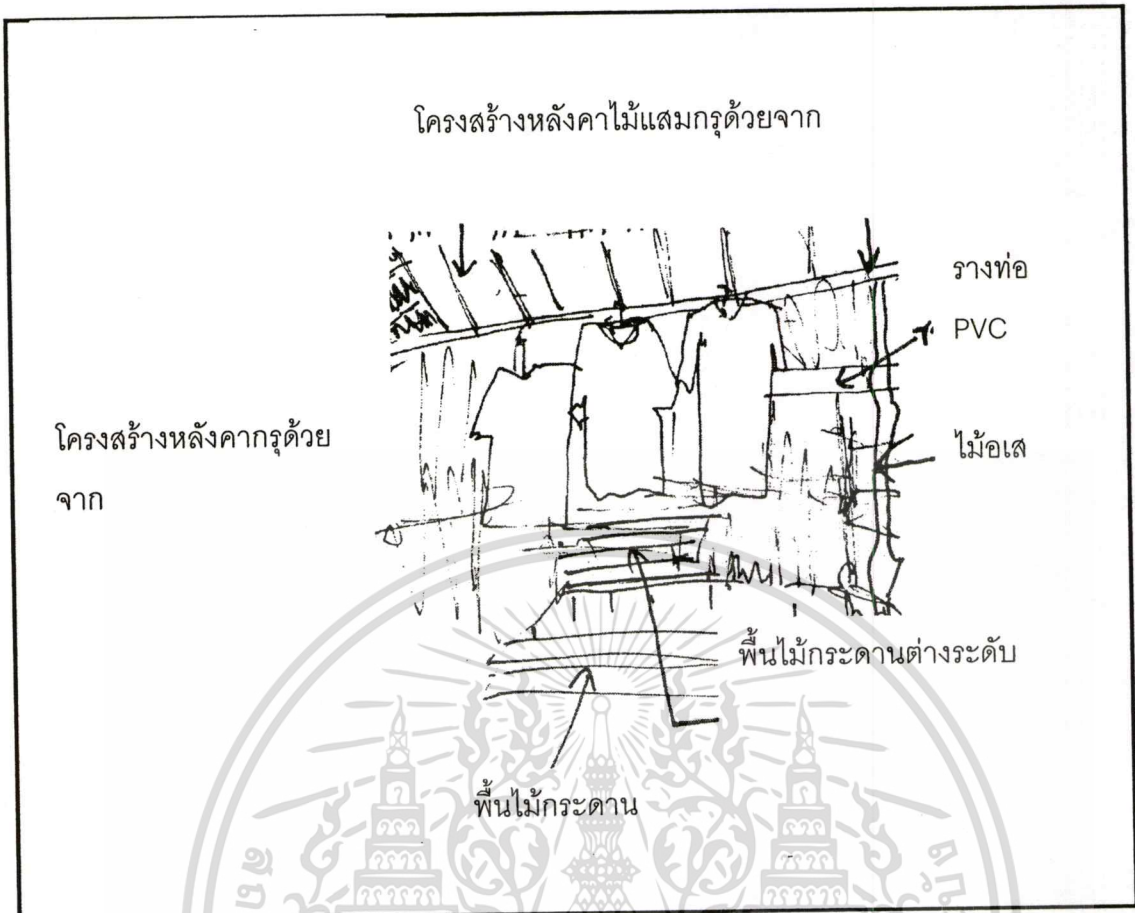
ภาพที่ 4.194 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

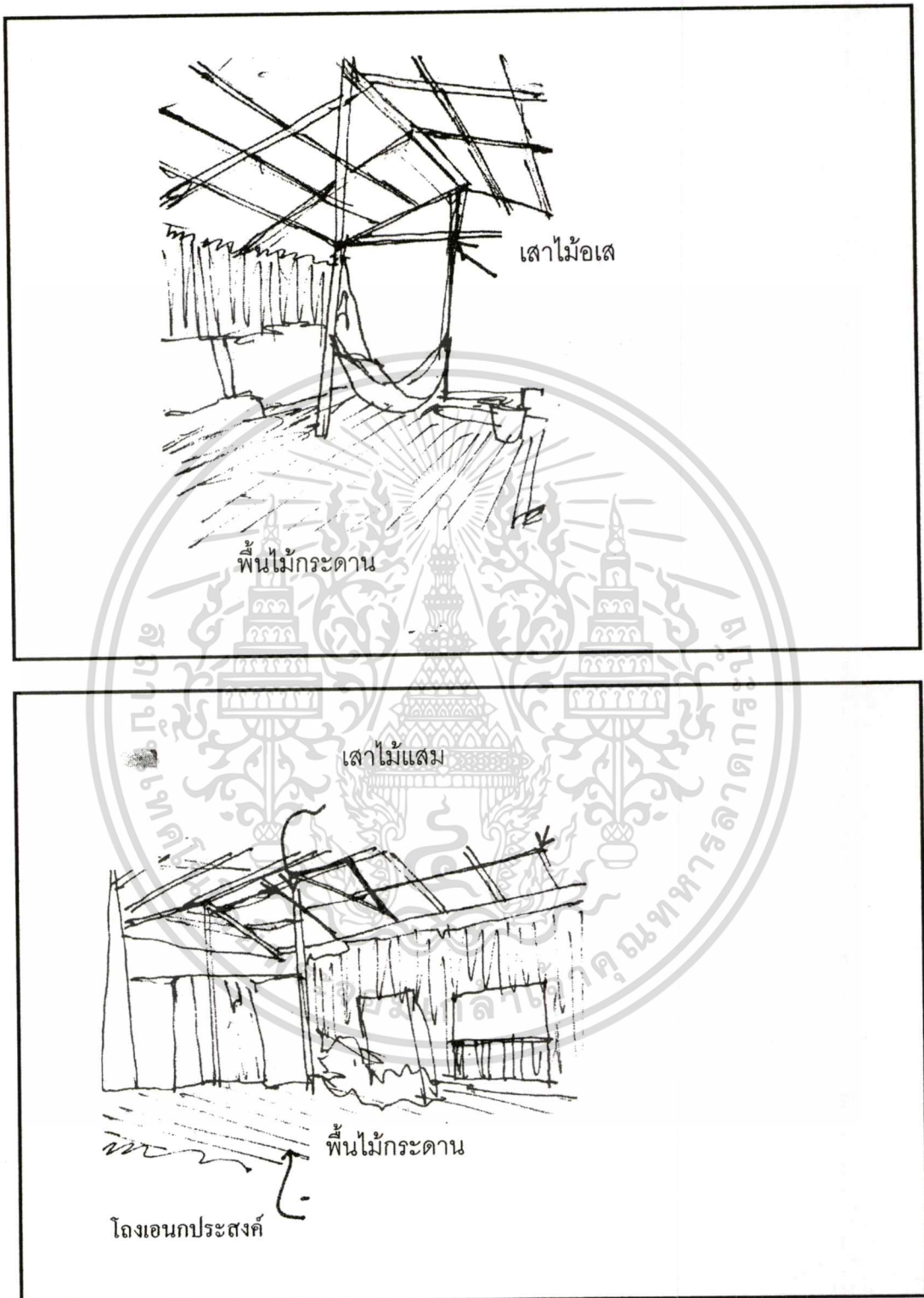
ภาพที่ 4.195 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

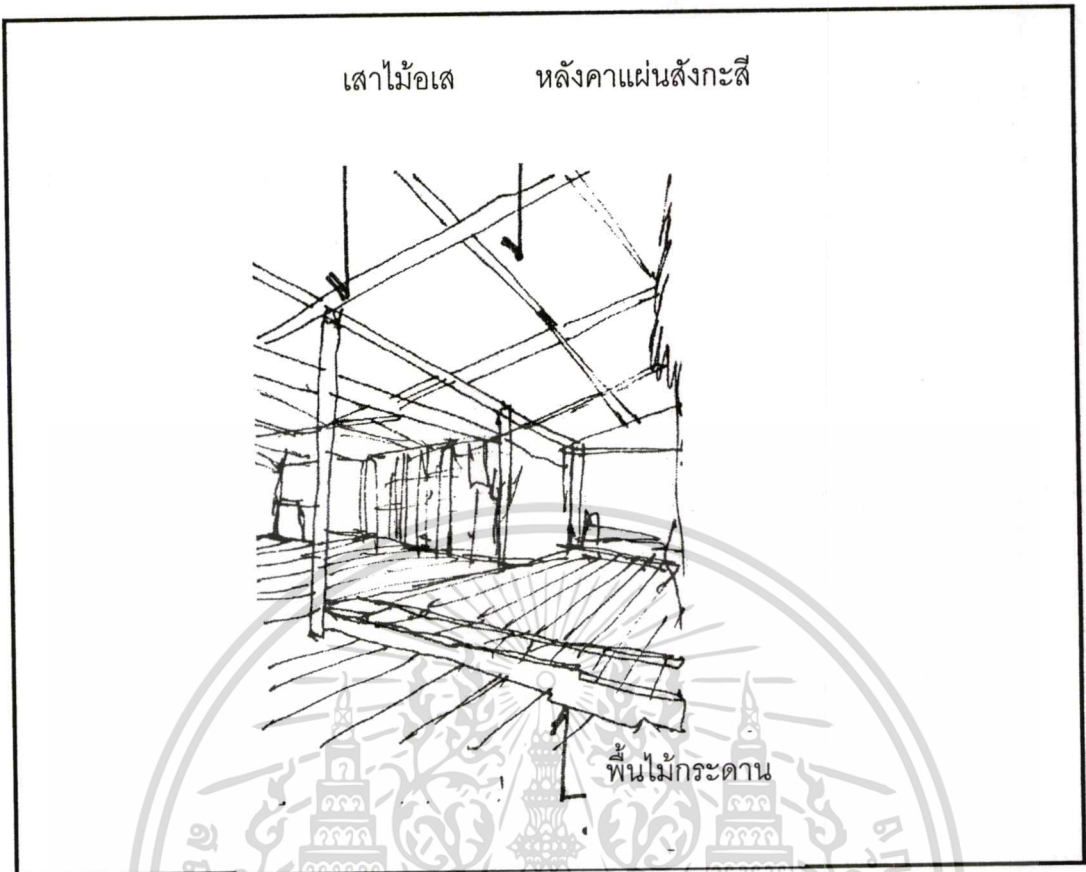
ภาพที่ 4.196 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

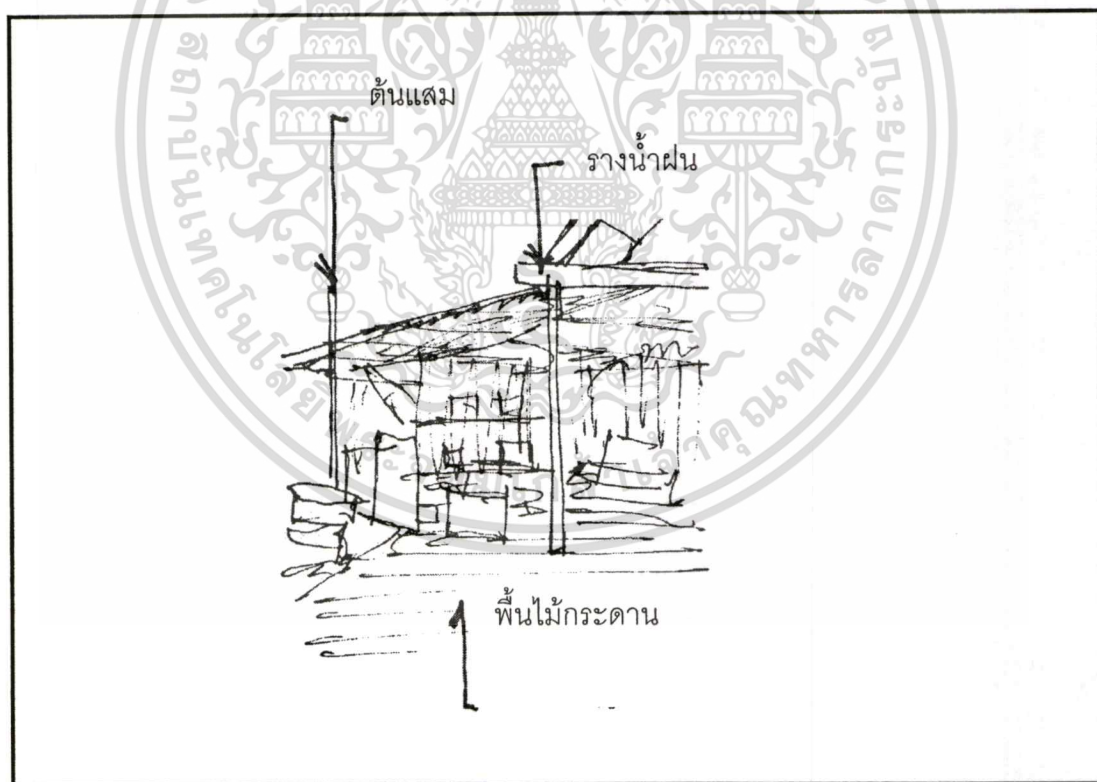
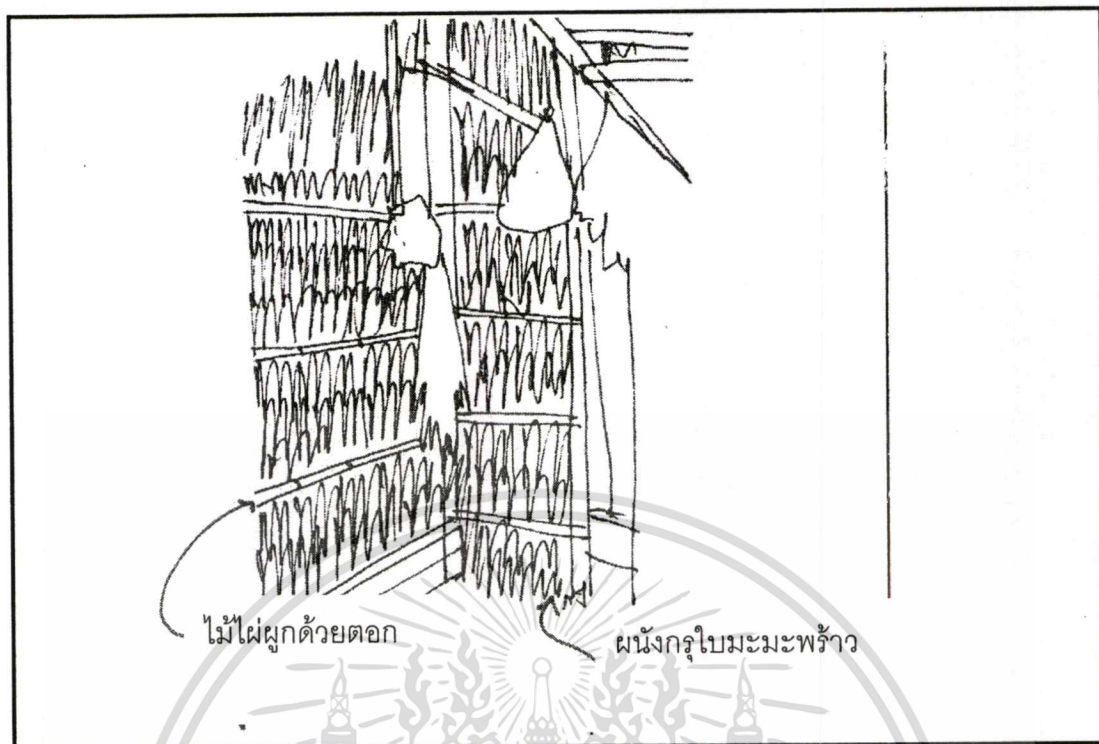
ภาพที่ 4.197 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

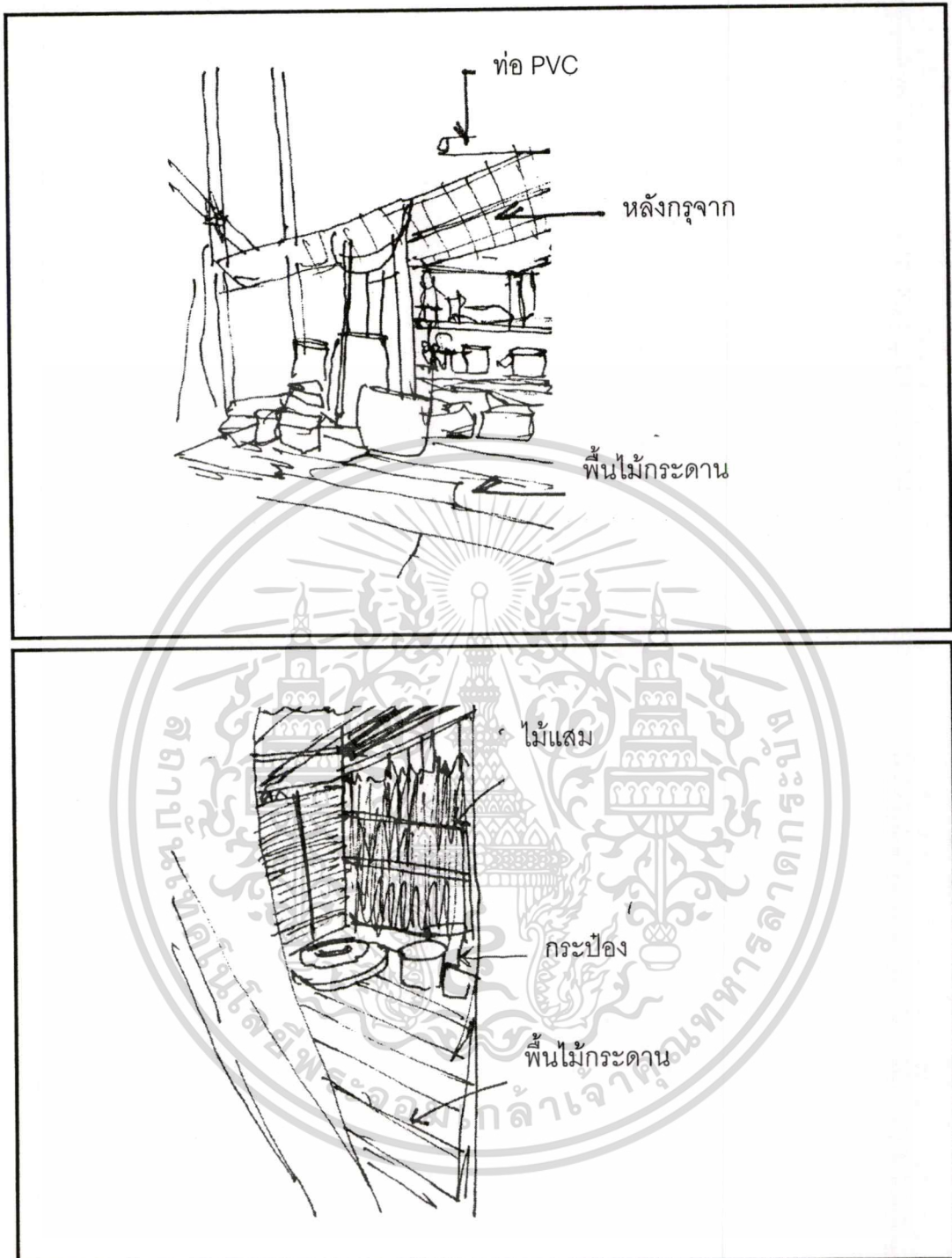
ภาพที่ 4.198 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

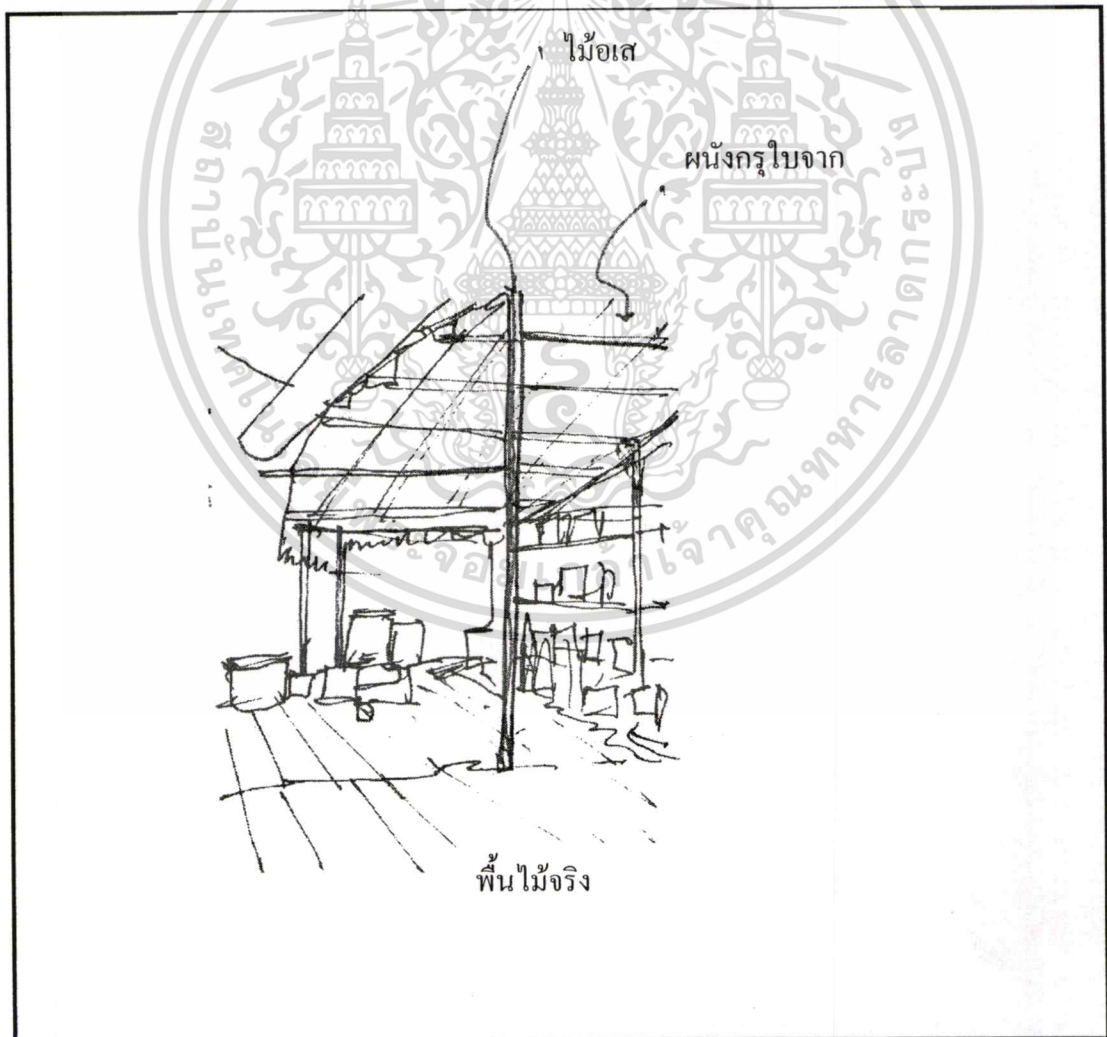
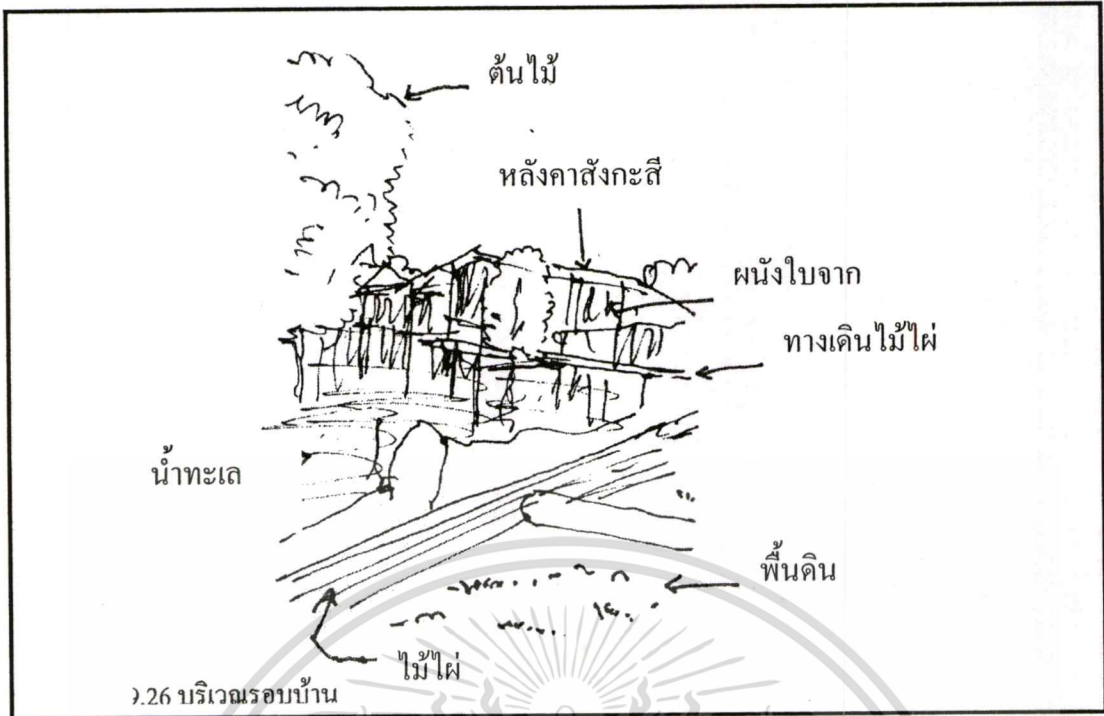
ภาพที่ 4.199 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

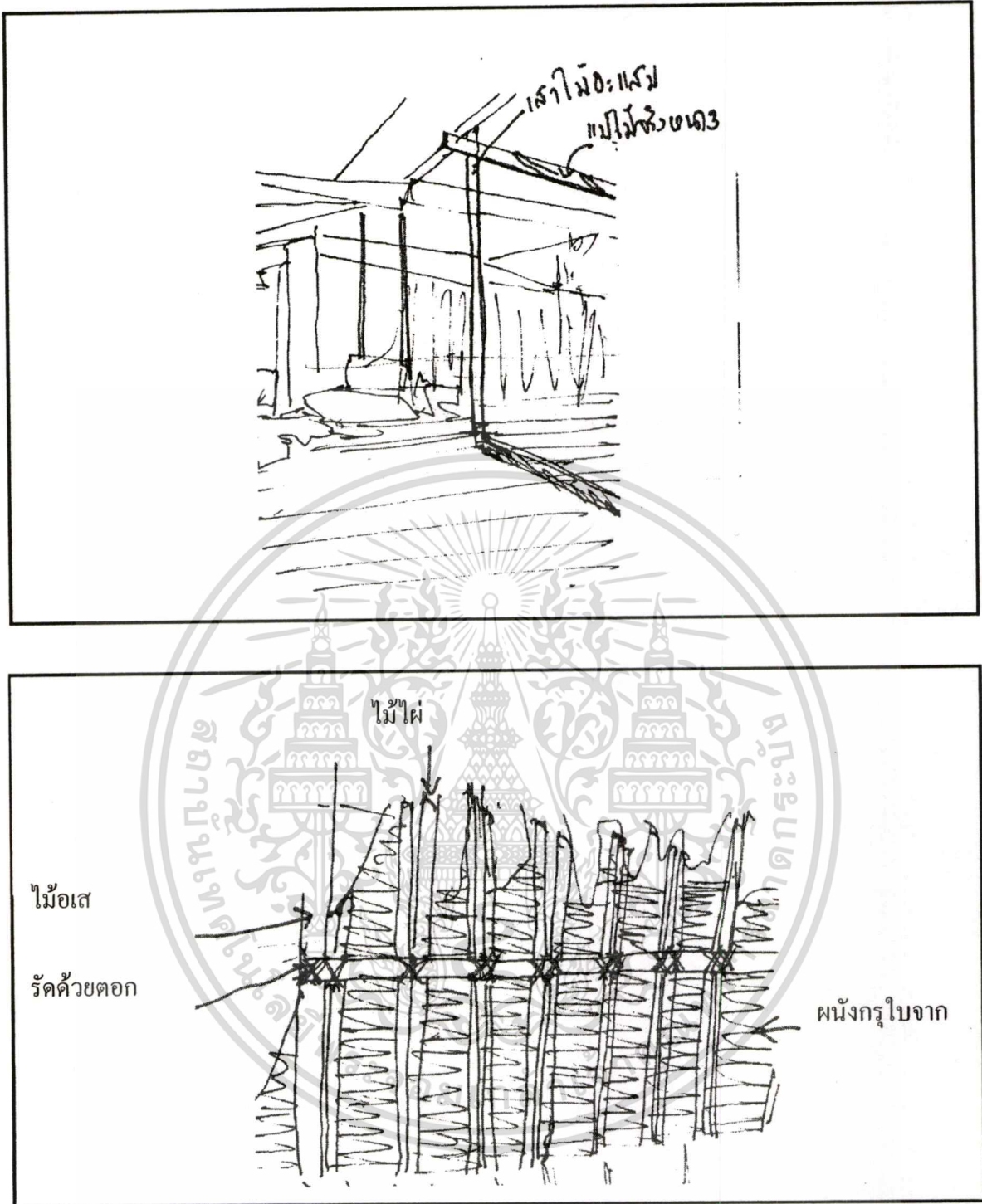
ภาพที่ 4.200 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.201 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.202 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้ในพื้นที่ หลังคาจั่ว ผนังบ้านเป็นผนังไม้ตีตามแนวอนกรูใบจาก โครงสร้างเป็นไม้จริง ที่สามารถหาได้ตามท้องถิ่น

ตัวบ้านแบ่งเป็น 6 ส่วน ส่วนนอน ส่วนโถงเอนกประสงค์ ส่วนครัว ส่วนห้องน้ำ ส่วนนั่งเล่นหน้าบ้านหลังบ้าน ชักล้าง อีกส่วนเป็น วน้ำ มีพื้นที่จอดเรือและพื้นที่เก็บอุปกรณ์การประกอบอาชีพ ซึ่งตัวบ้านเป็นโครงสร้างไม้ทั้งหมด ส่วนผนังมีการใช้วัสดุไม้กระดาน

วัสดุก่อสร้างส่วนโครงสร้าง

ส่วนประกอบโครงสร้าง	ชนิดของวัสดุ	ขนาดของวัสดุ
เสาใต้	ไม้จริง	Ø 4" -5"
เสาราย	ไม้จริง	Ø 4" -5"
ซื่อ	ไม้จริง	Ø 2" -4"
ตั้ง	ไม้จริง	Ø 4"
กบทุ	ไม้ไผ่	Ø 3"
อกไก่,แป	ไม้ไผ่	Ø 2½"
ไม้ข่มหัวกลอน	ไม้ไผ่	Ø 2"
จันทัน	ไม้แสด	Ø 2½" - 2"
กลอน	ไม้แสด	Ø 1½" - 2"
สิ่งที่มุงหลังคา	จากเป็นตับ, ฝ้ายางกระเบื้อง	

พื้น ดินโคลนอยู่ในน้ำตลอดเวลา

ฝา ฝาด้านปิดล้อมตัวบ้าน 3 ด้านกรจากแบบขัดตารางบางส่วนใช้ฝ้ายาง

การเจาะช่อง บ้านมีการเจาะช่องหน้าต่าง การให้แสงสว่างและระบายลมโดยที่ตัวบ้านเป็นลักษณะเปิดโล่งภายในสามารถมองออกมาภายนอกได้จึงมีอากาศถ่ายเทสะดวก

บริเวณอาบน้ำชักล้าง ใช้บริเวณติดกับตัวบ้านทางด้านหน้าของบ้านทิศตะวันตกและทิศใต้

การเก็บเสื้อผ้า ใช้เก็บโดยการแขวนกับผนังหรือกับราวไม้รวก

บริเวณแต่งตัว โต๊ะแต่งตัว

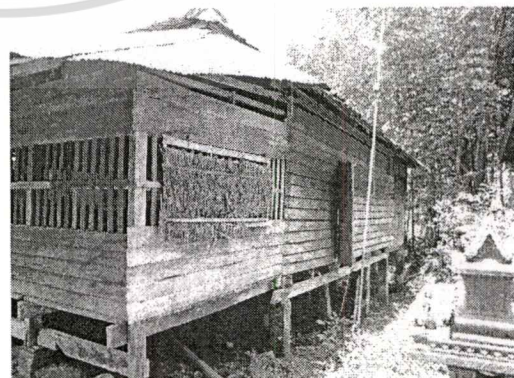
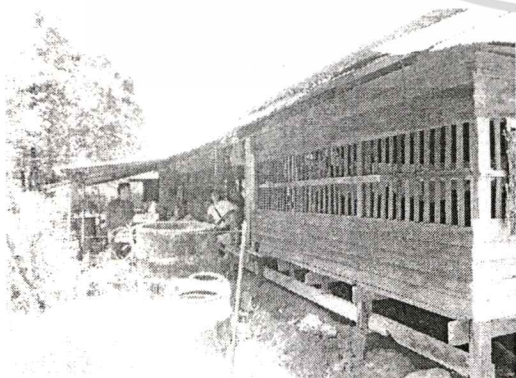
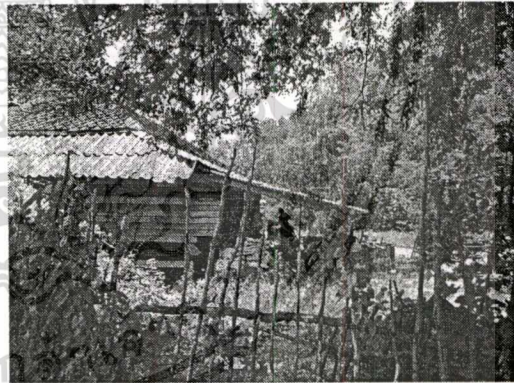
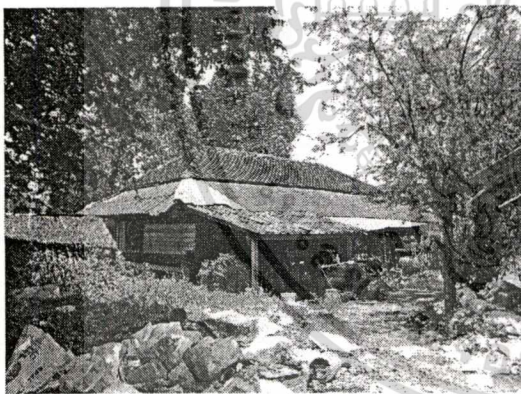
อายุของบ้าน สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2530 เป็นเวลา 20 ปีมาแล้ว มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงซ่อมแซมบางส่วน

พื้นที่ใช้สอยของบ้าน = 25.50 ตารางเมตร = 100%

2. บ้านหลังที่ 2 ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี รายละเอียดจากการสำรวจและสัมภาษณ์

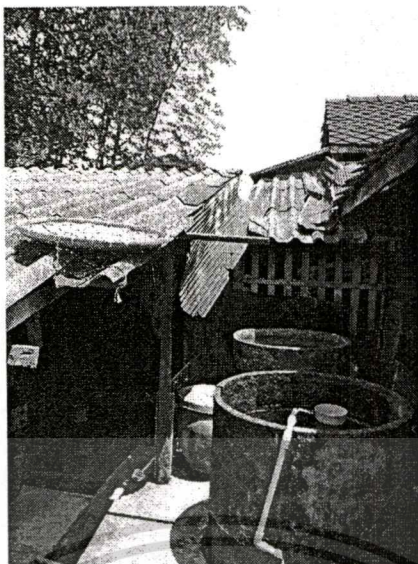
ผู้อยู่อาศัยในบ้าน คือ นายผดุง ลำอาง อายุ 45 ปี อยู่ประมาณ 45 ปี บ้านเลขที่ 40 หมู่ที่ 13 ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ทำประมงออกเรือหาของทะเล จำนวนสมาชิก 5 คน ผู้ชาย 1 คน ผู้หญิง 4 คน อาชีพดั้งเดิมออกเรือหาปลาตลอด วันที่สำรวจ วันอาทิตย์ที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2550 เวลา 12.40- 13.40 น.

ขนาดบริเวณบ้าน 13.90 เมตร x 13.50 เมตร

ภาพที่ 4.203 บรรยากาศภายนอกบ้านนายผดุง ลำอาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.204 บรรยากาศภายนอกบ้านนายผดุง ลำอาจ

ส้วม เป็นลักษณะส้วมถาวรมีลักษณะปิดมิดชิด อยู่ภายในตัวบ้านติดกับส่วนห้องนอนและชัก
ล้าง อยู่ทางทิศใต้ของตัวบ้าน

ประเภทของไม้ยืนต้นบริเวณบ้าน ดงต้นไม้ใหญ่ที่อยู่บนเนินเขาทางด้านทิศใต้และทิศเหนือมี
จำนวนหนาแน่น

ขนาดเรือน เป็นเรือนแบบบ้านประมง วางแปลนหันแกนไปตามทิศตะวันออกทิศตะวันตก หรือ
วางตามตะวัน วางตามแนวทะเลกับแนวภูเขา

ความยาว บ้านมีแนวเสา 6 ห้อง ระยะห่างระหว่างห้องเสาดังนี้ 2.50 เมตร , 2.00 เมตร 2.00
เมตร 1.60 เมตร 3.60 เมตร 2.20 เมตร รวมความยาวทั้งหมด 13.90 เมตร มีเสาได้ 8 แนวเสา
แนวเสาแต่ละแนวประกอบด้วยระยะห่างระหว่างเสาราย , มีเสาได้อยู่กึ่งกลาง

ความกว้าง(SPAN) ระยะช่วงกว้างของเสาราย 2.50 เมตร

ระยะความกว้างของบ้าน (SPAN) 13.50 เมตร

ความสูง ความสูงจากพื้นถึงใต้ท้องช่อ 2.80 เมตร

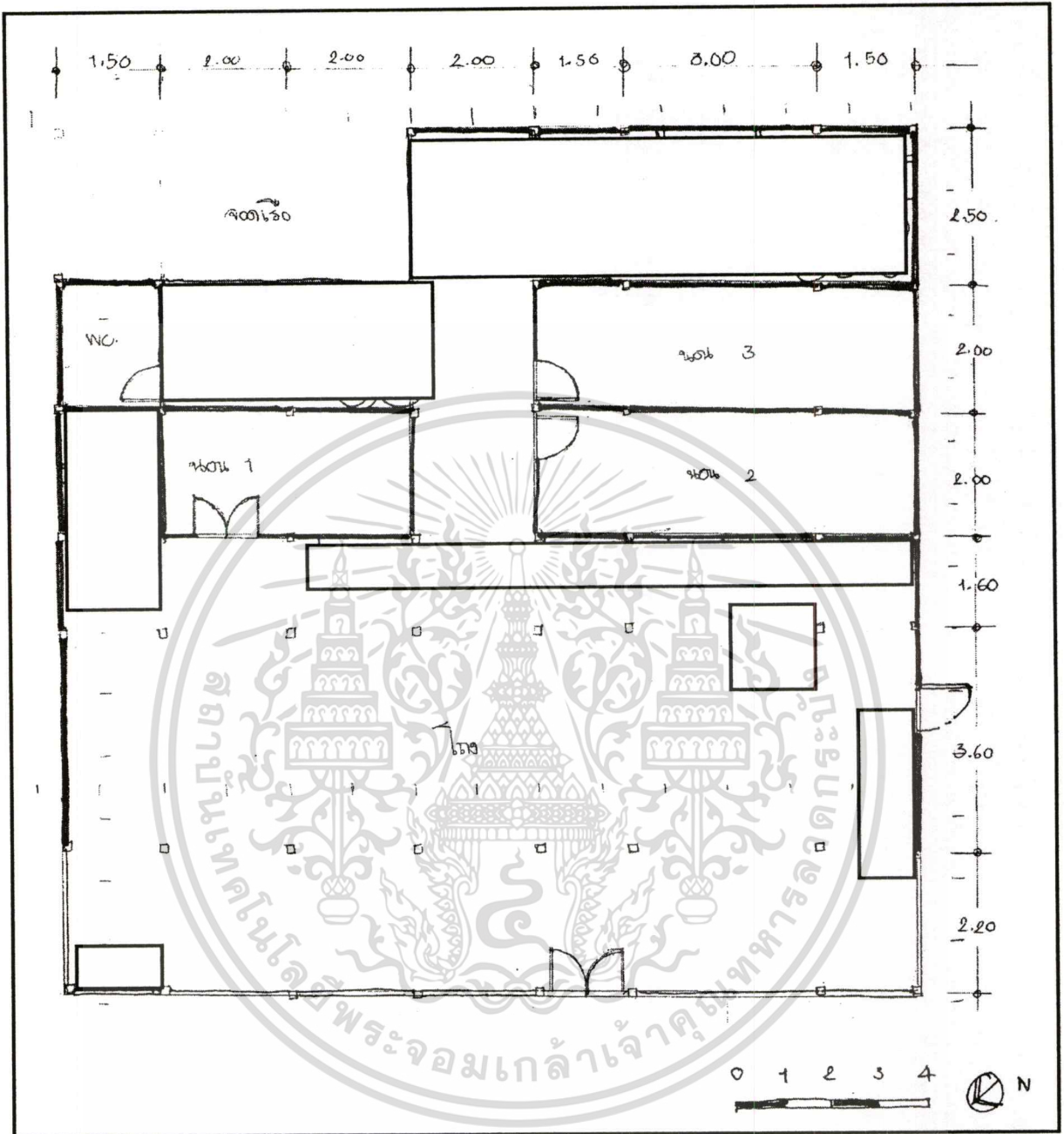
สภาพปัจจุบันของบ้าน

สภาพทางภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นอ่าวที่เชื่อมติดกับทะเล น้ำทะเลมีความนิ่ง ตัวบ้าน
ติดกับทะเล สภาพภูมิอากาศ มีลักษณะร้อนชื้น อุณหภูมิ ภายในตัวบ้าน 35.0 องศา ภายนอกตัว
บ้าน 34.2 องศา ความชื้นสัมพัทธ์ภายในตัวบ้าน 72.0% RH ภายนอกตัวบ้าน 72.0% RH

พืชพรรณในท้องถิ่นตามธรรมชาติส่วนใหญ่ เป็นต้นจาก ต้นแสม ต้นโกงกาง ต้นปรง ต้น
ฝาดขาว – แดง ต้นมะขาม

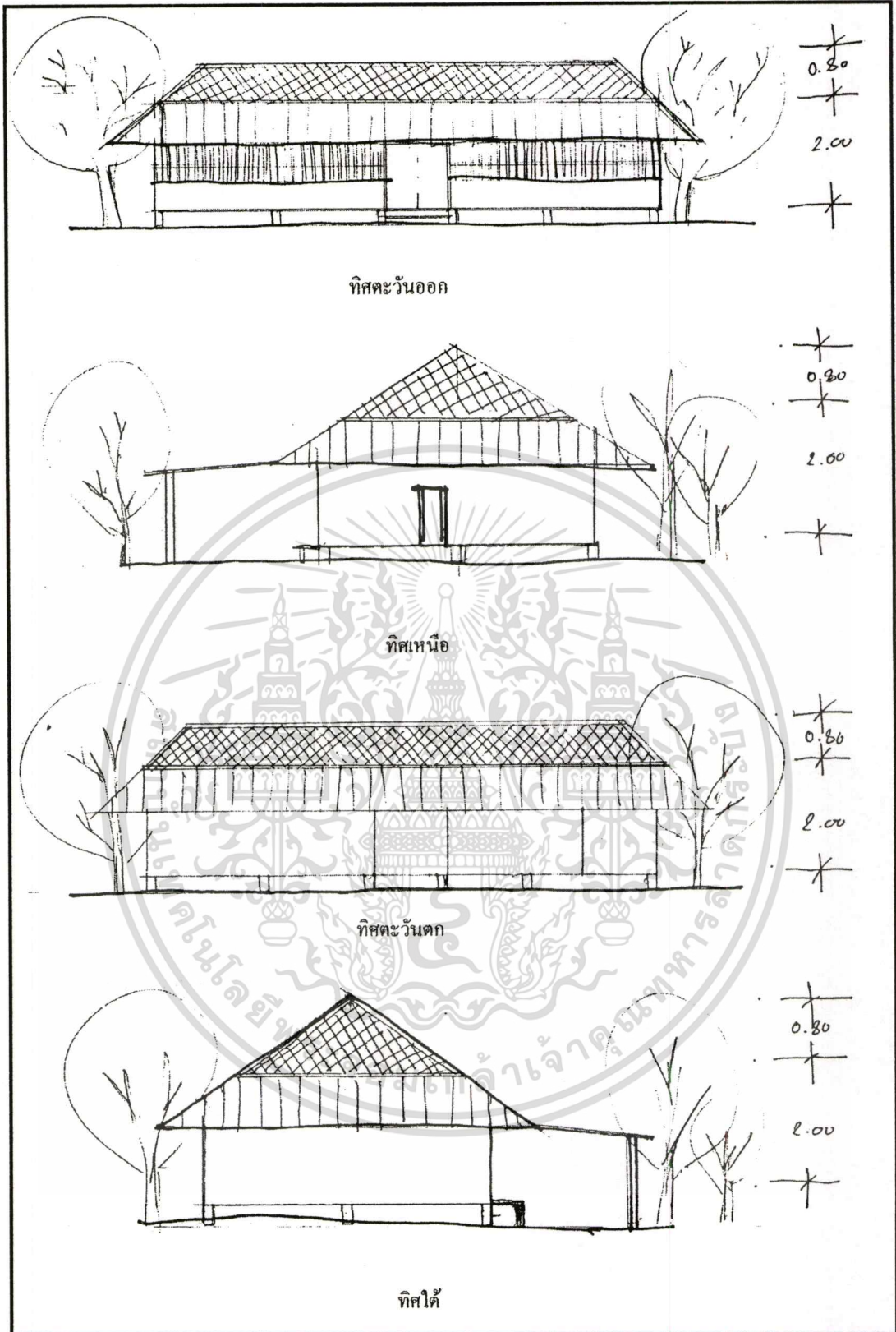
แหล่งน้ำของหมู่บ้าน เป็นน้ำประปาและมีการขุดบ่อบาดาล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

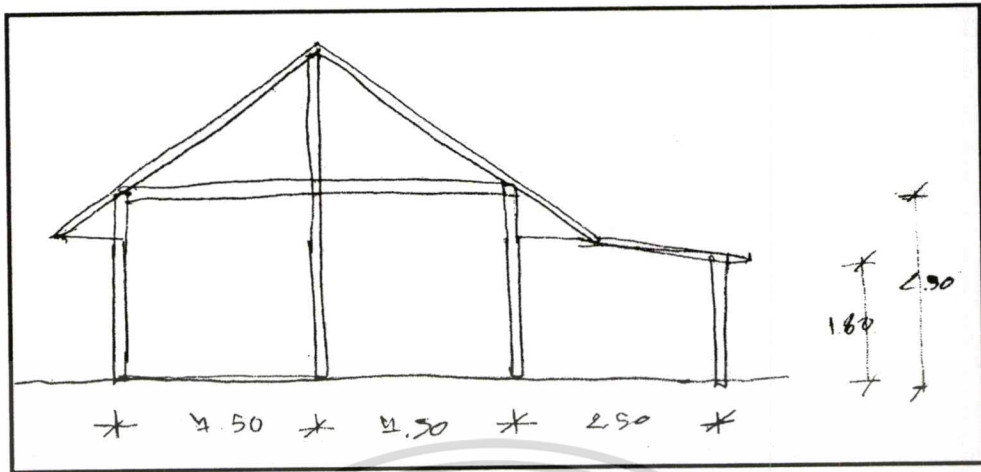
ภาพที่ 4.205 ผังบ้านนายผดุง สำอาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

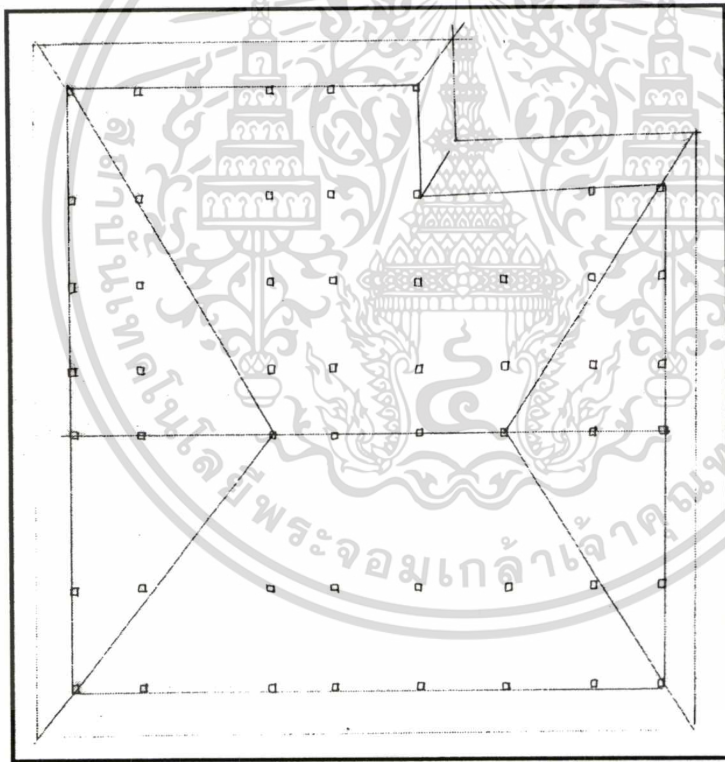

ภาพที่ 4.206 รูปด้านบ้านนายผดุง ลำปาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

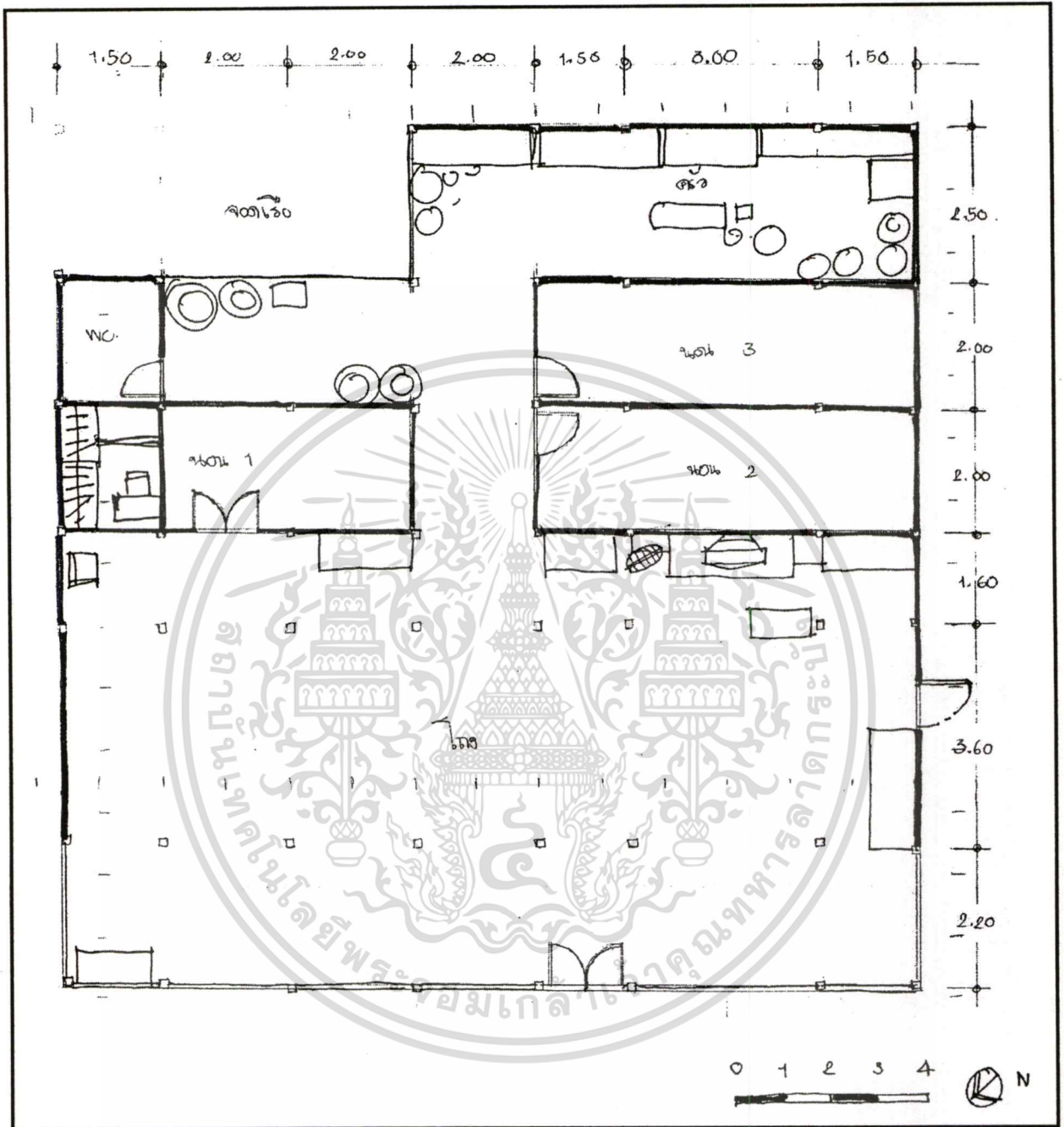

ภาพที่ 4.207 ตัดภายในบ้านนายผดุง สำอาง

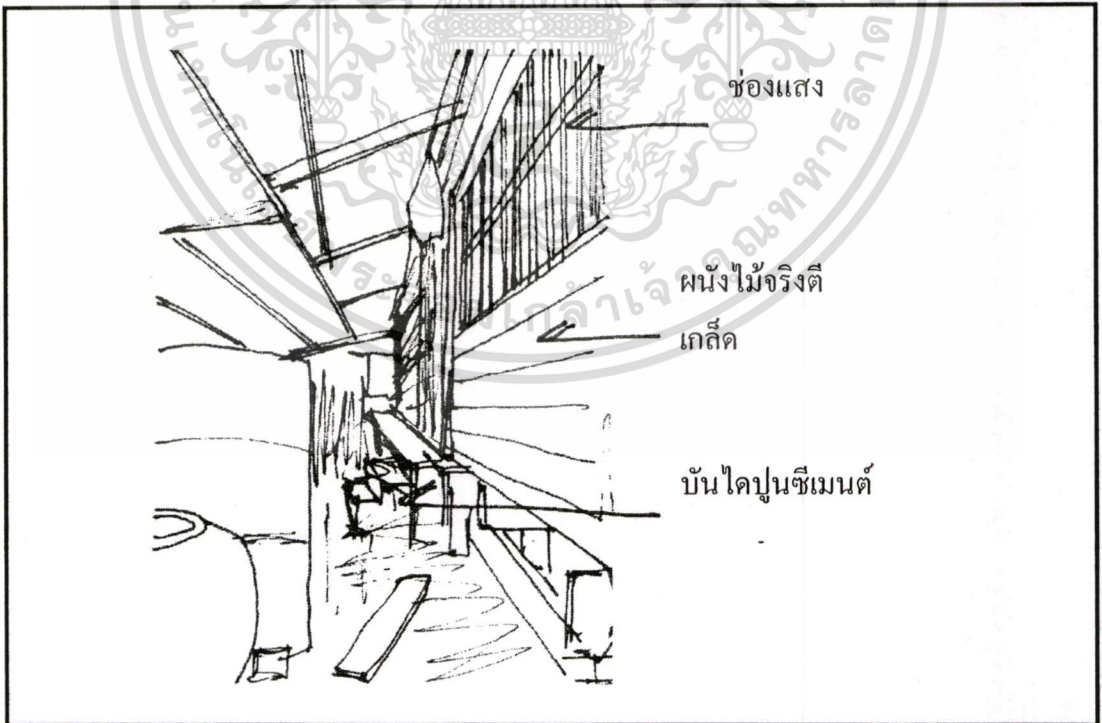
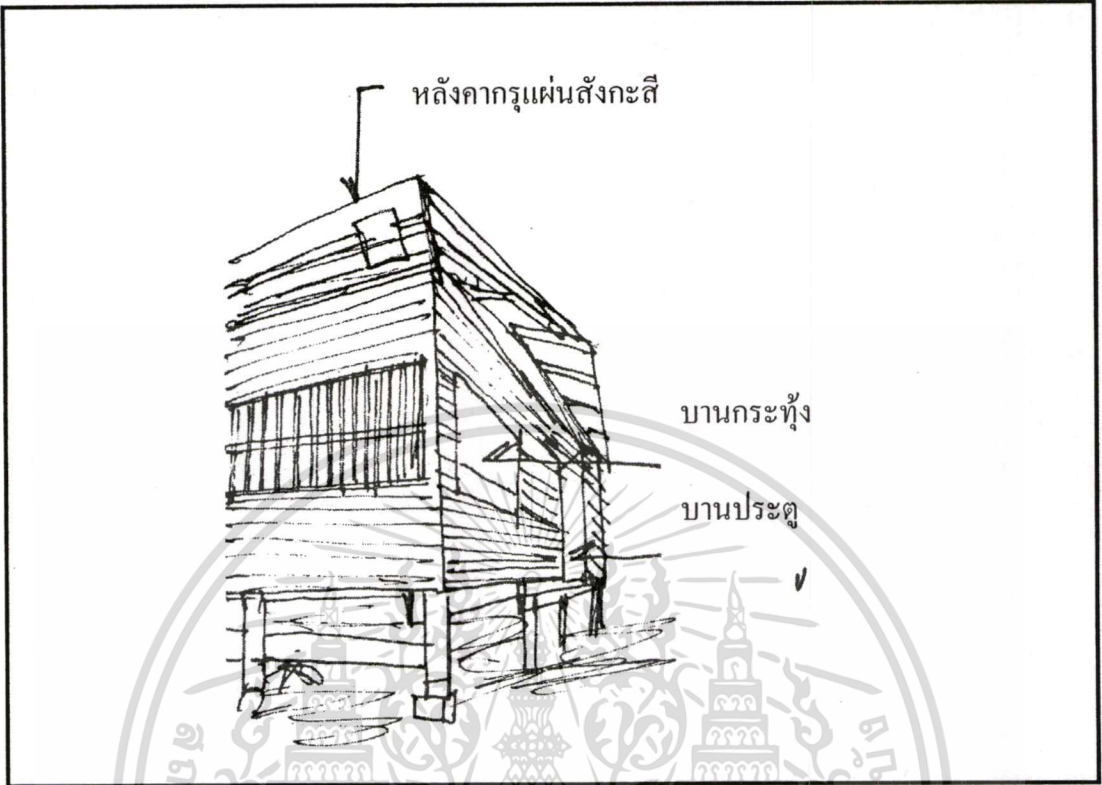
ภาพที่ 4.208 ผังหลังคาบ้านนายผดุง สำอาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

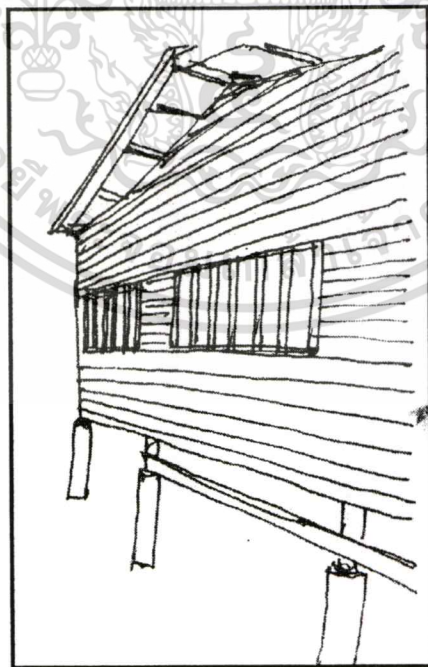
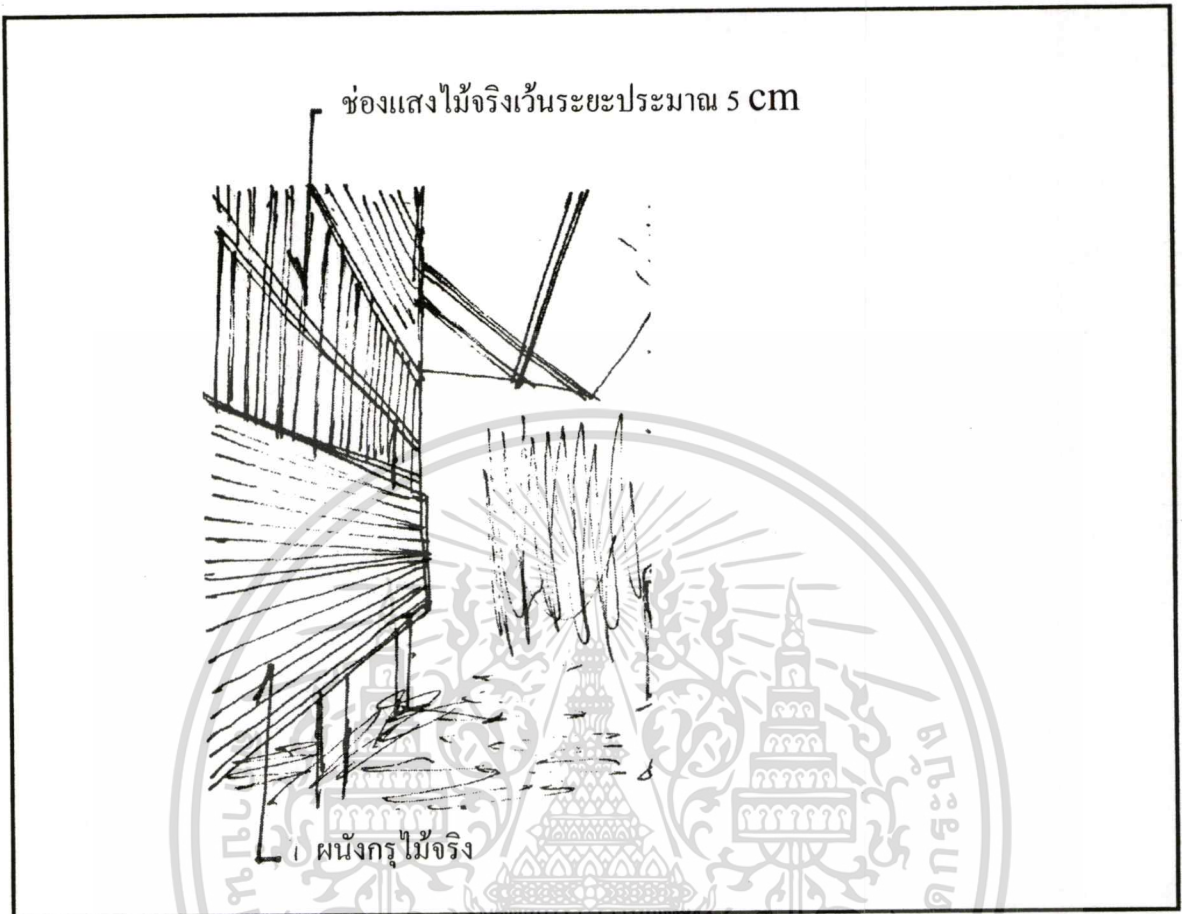
ภาพที่ 4.209 ผังการใช้พื้นที่ภายในบ้านนายผดุง สำอาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

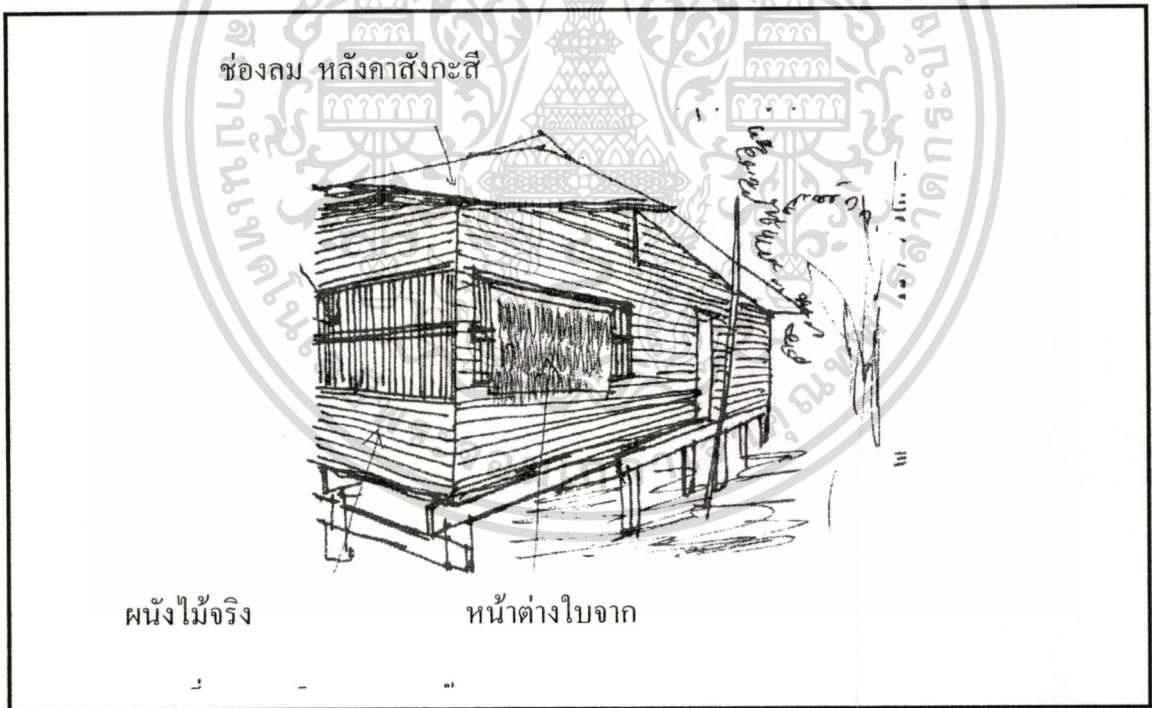
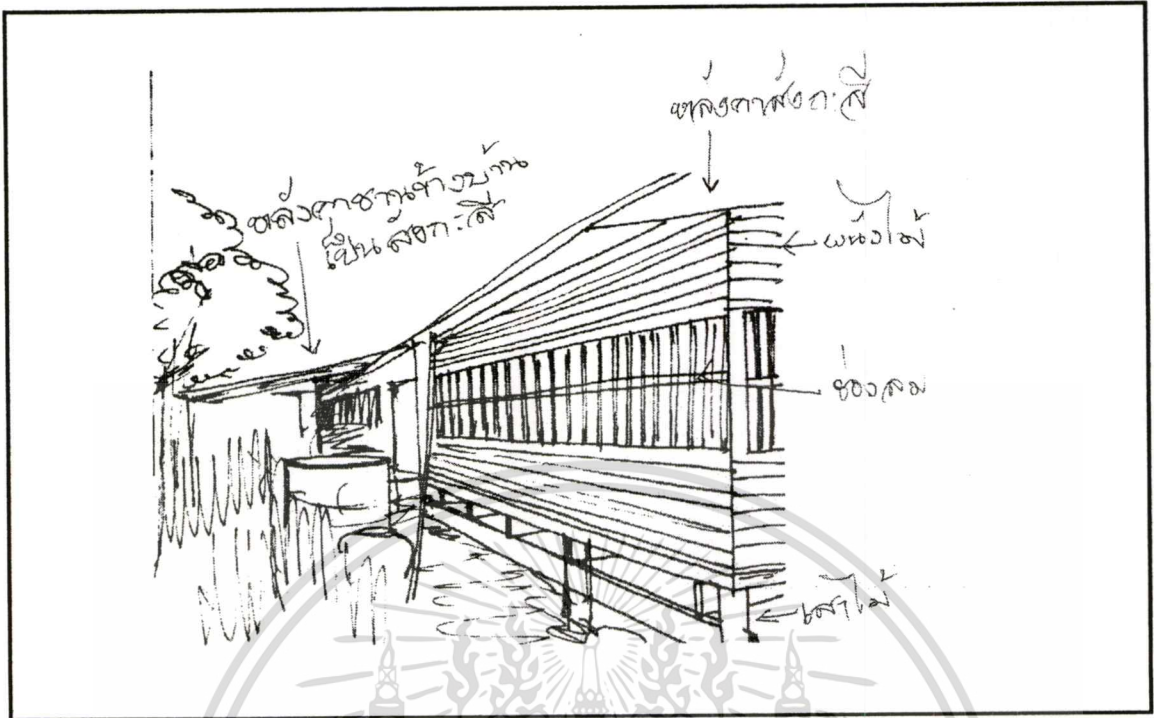
ภาพที่ 4.210 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.211 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

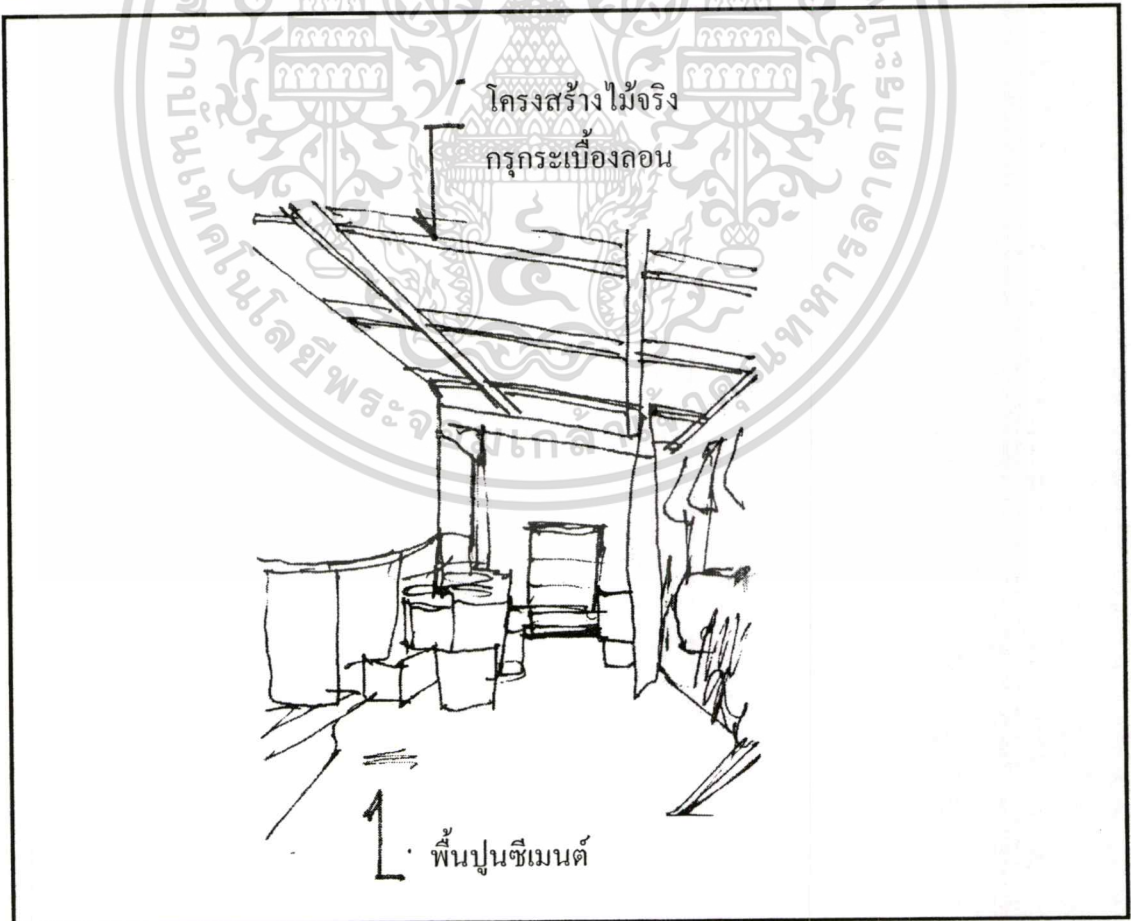
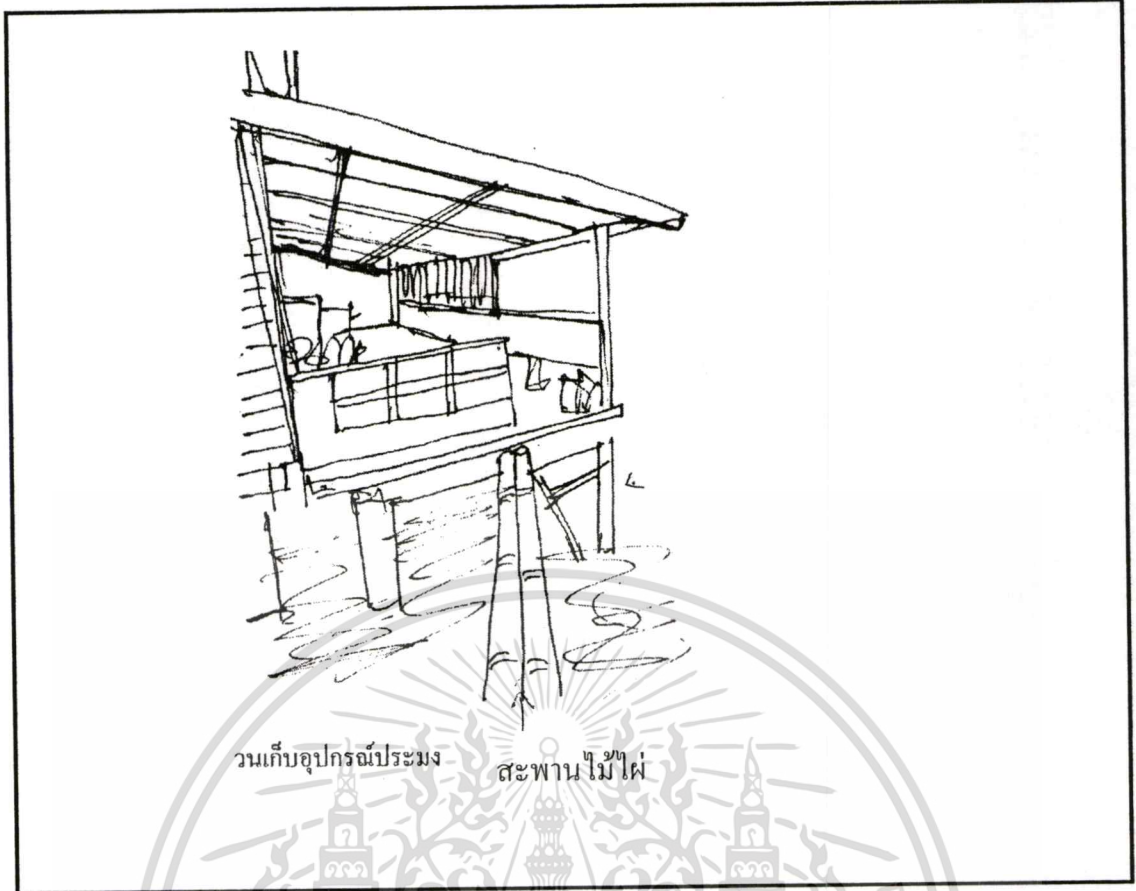
ภาพที่ 4.212 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

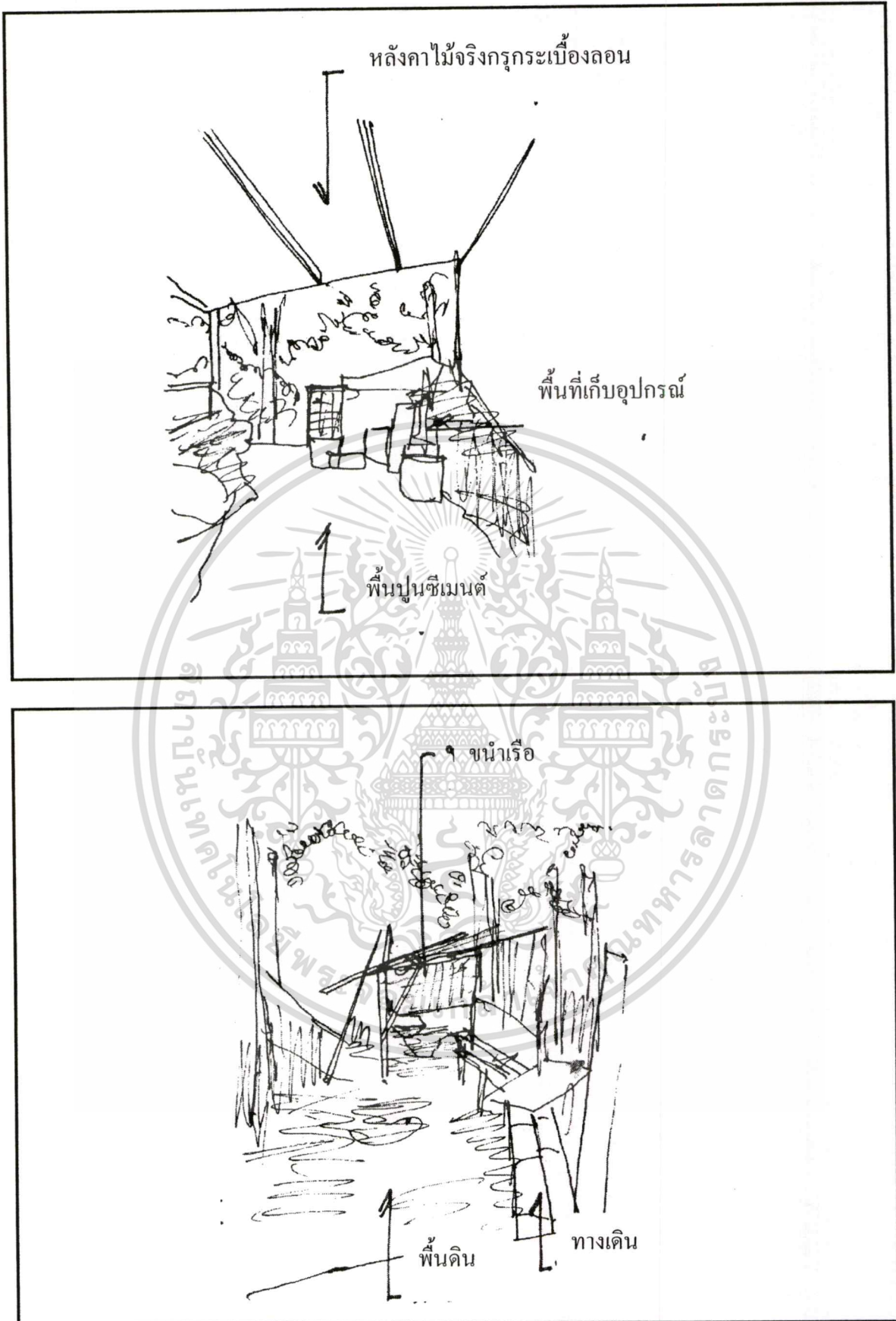
ภาพที่ 4.213 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

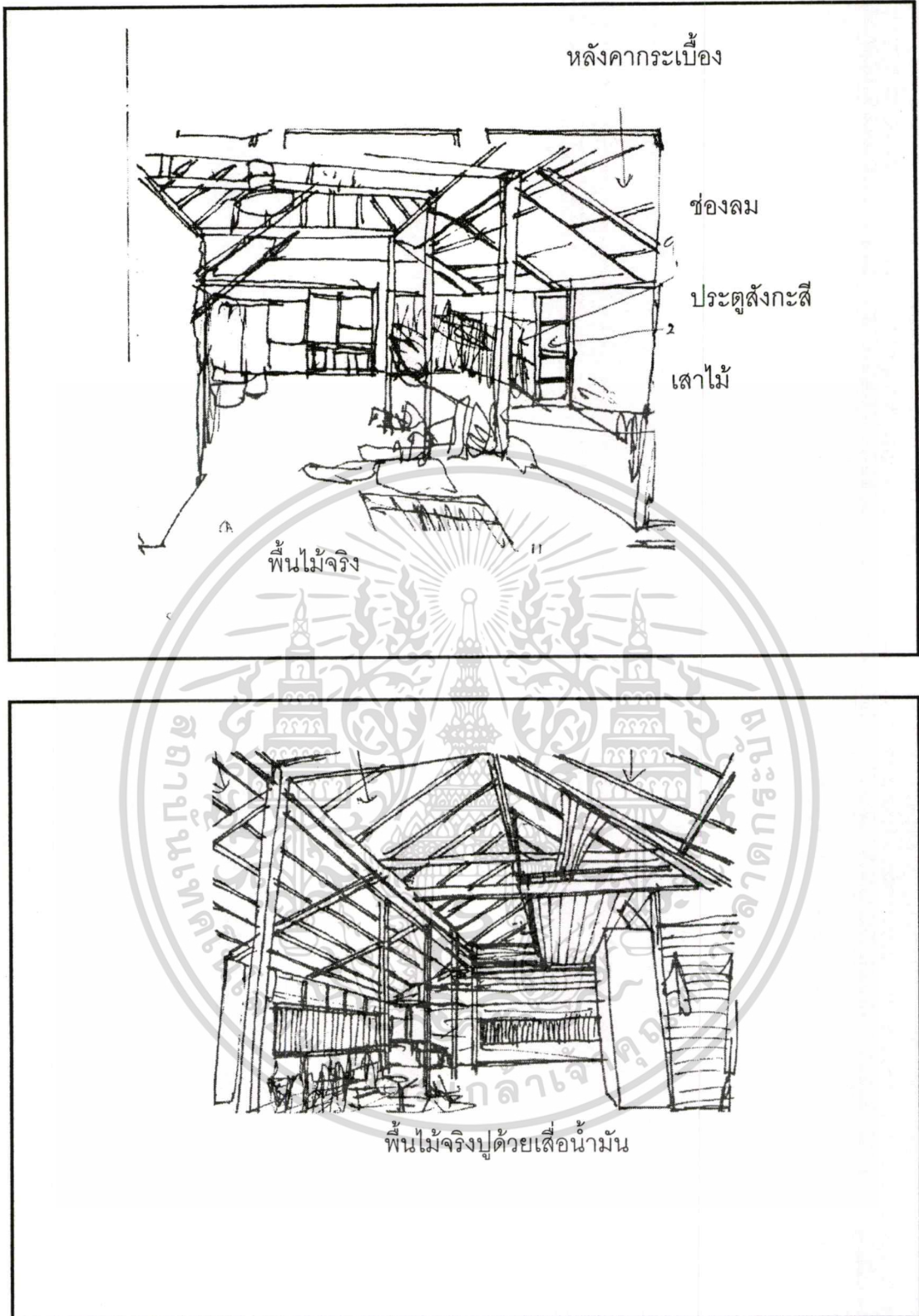
ภาพที่ 4.214 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

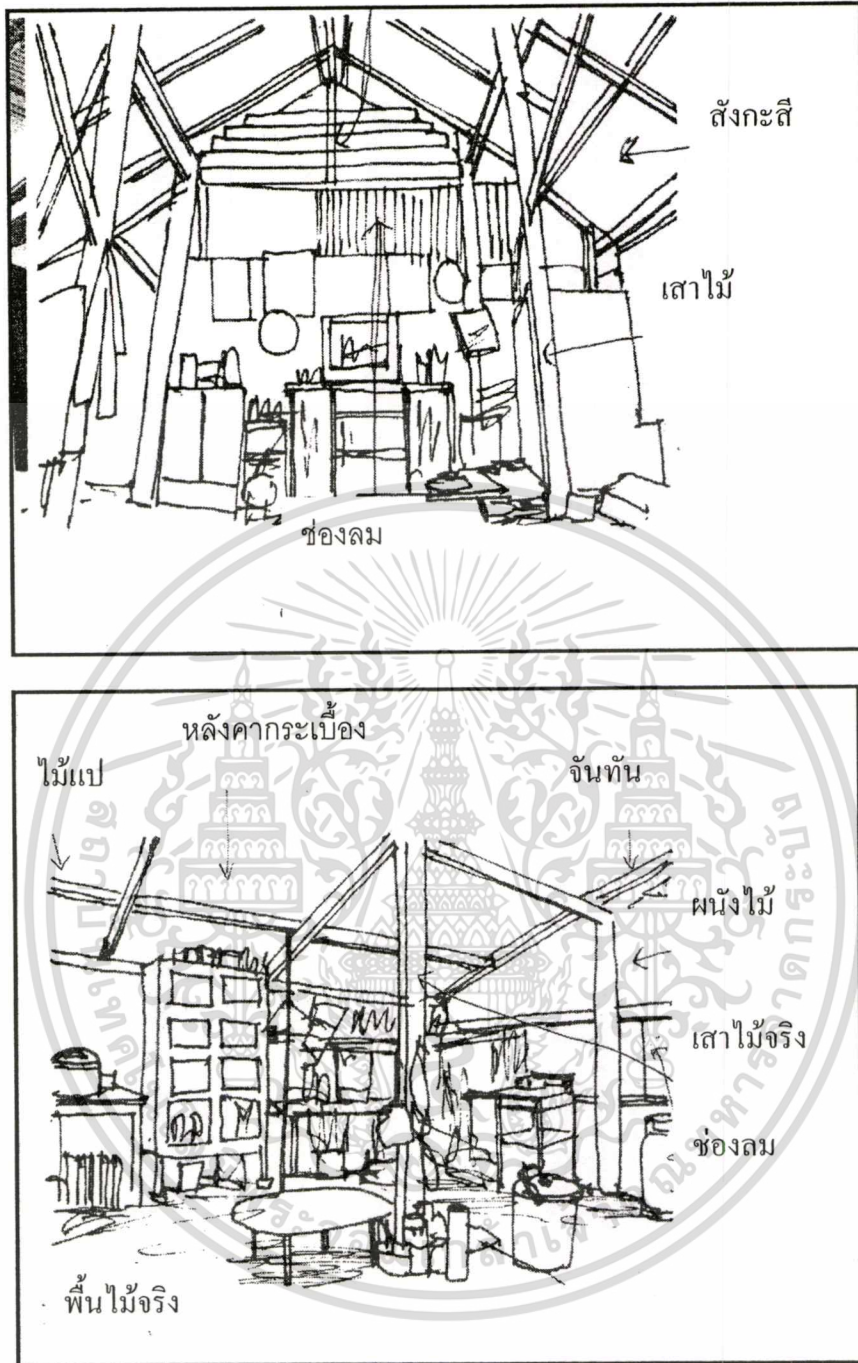
ภาพที่ 4.215 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

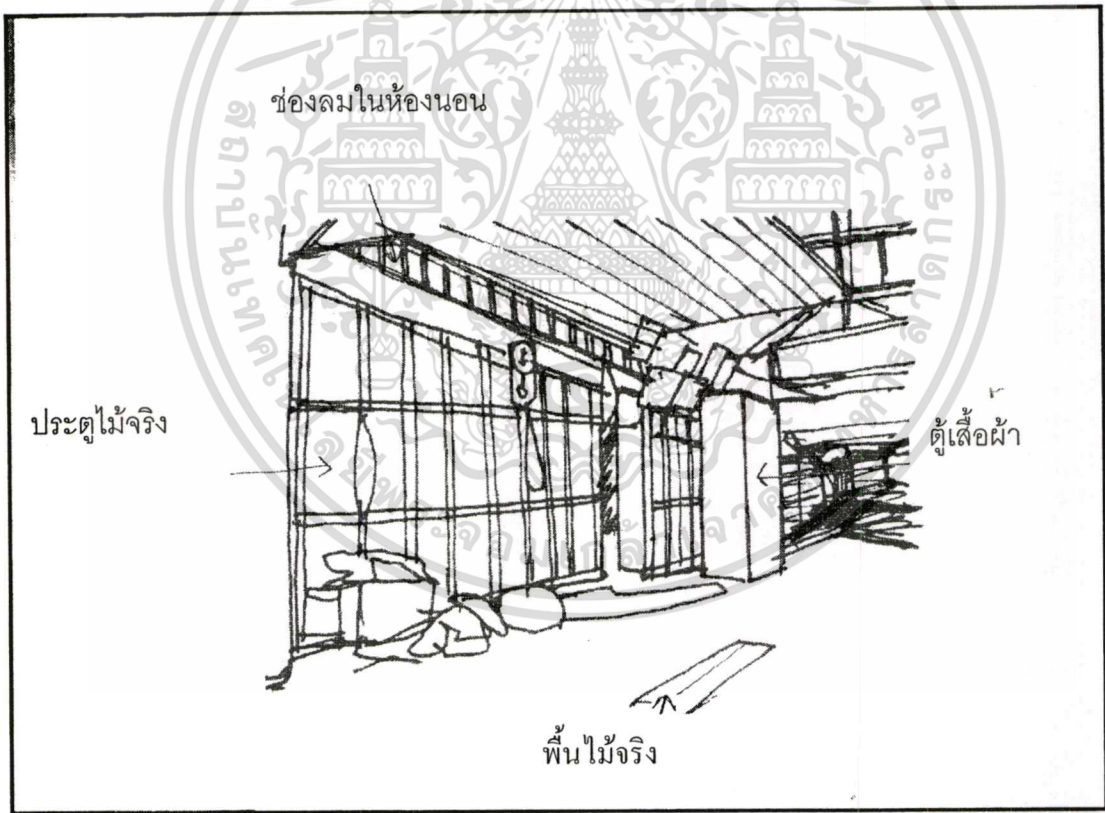
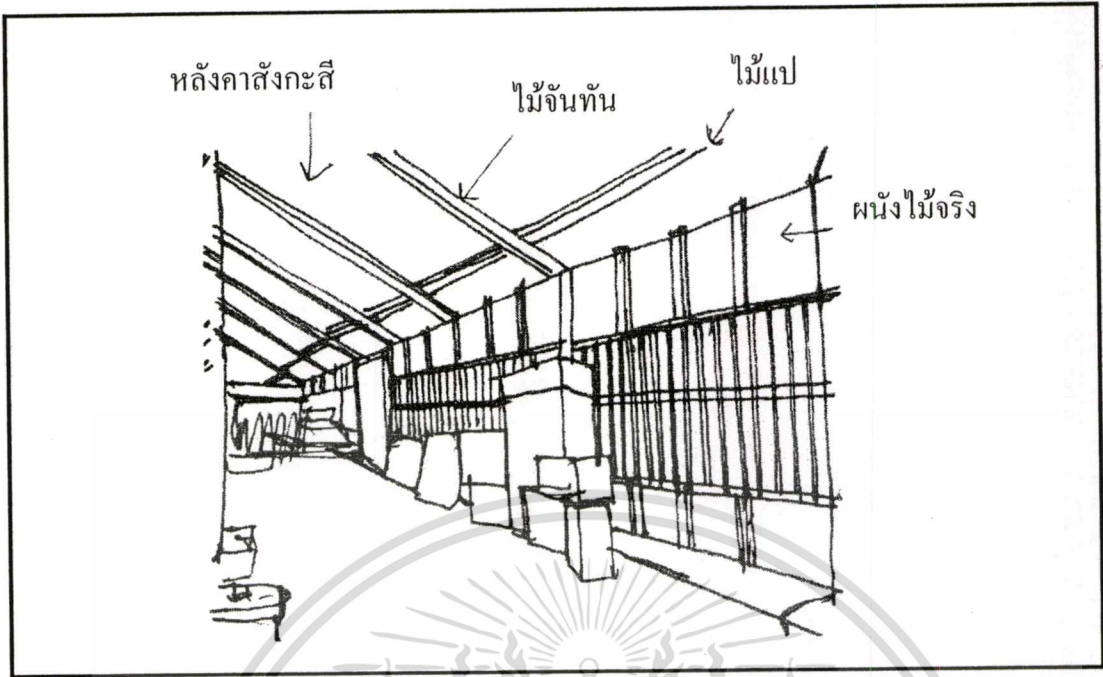
ภาพที่ 4.216 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

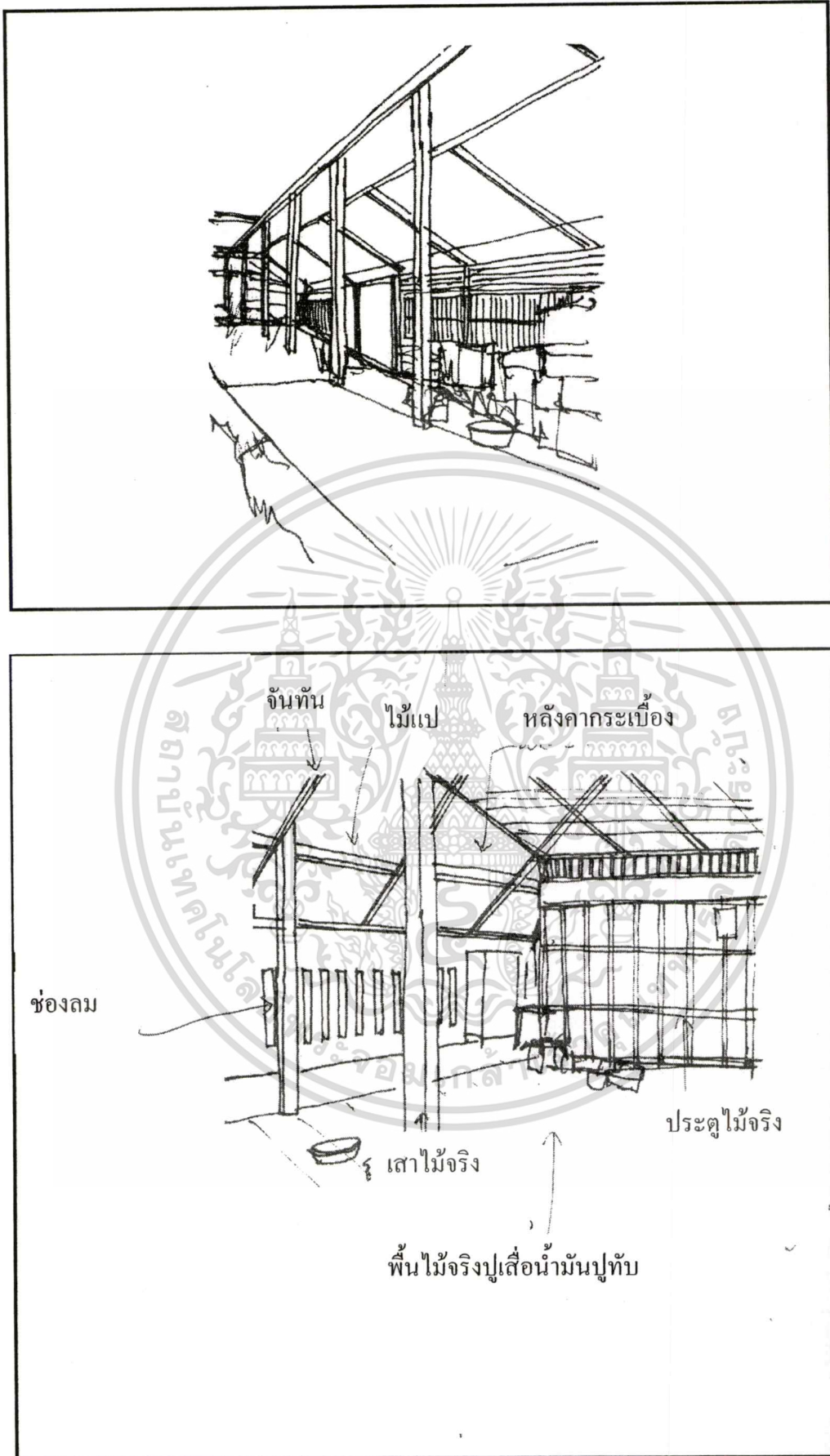
ภาพที่ 4.217 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

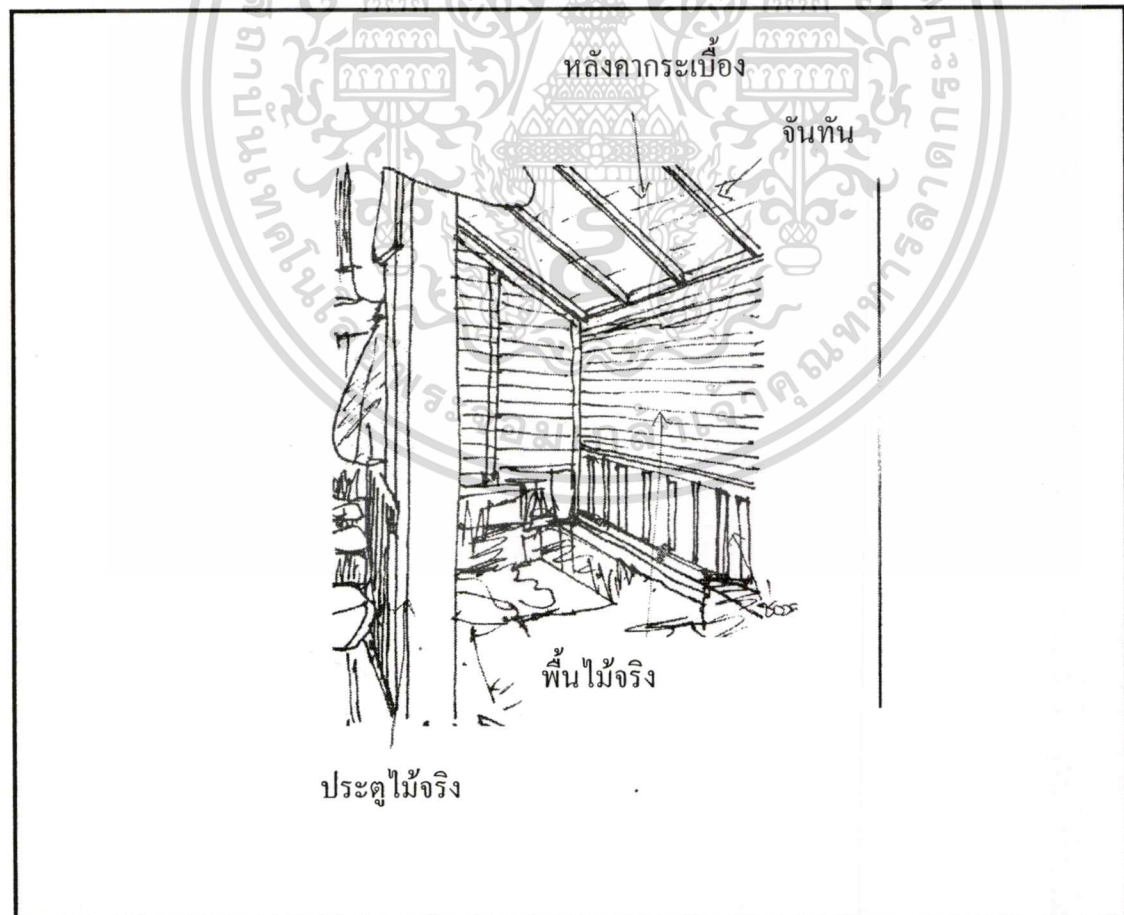
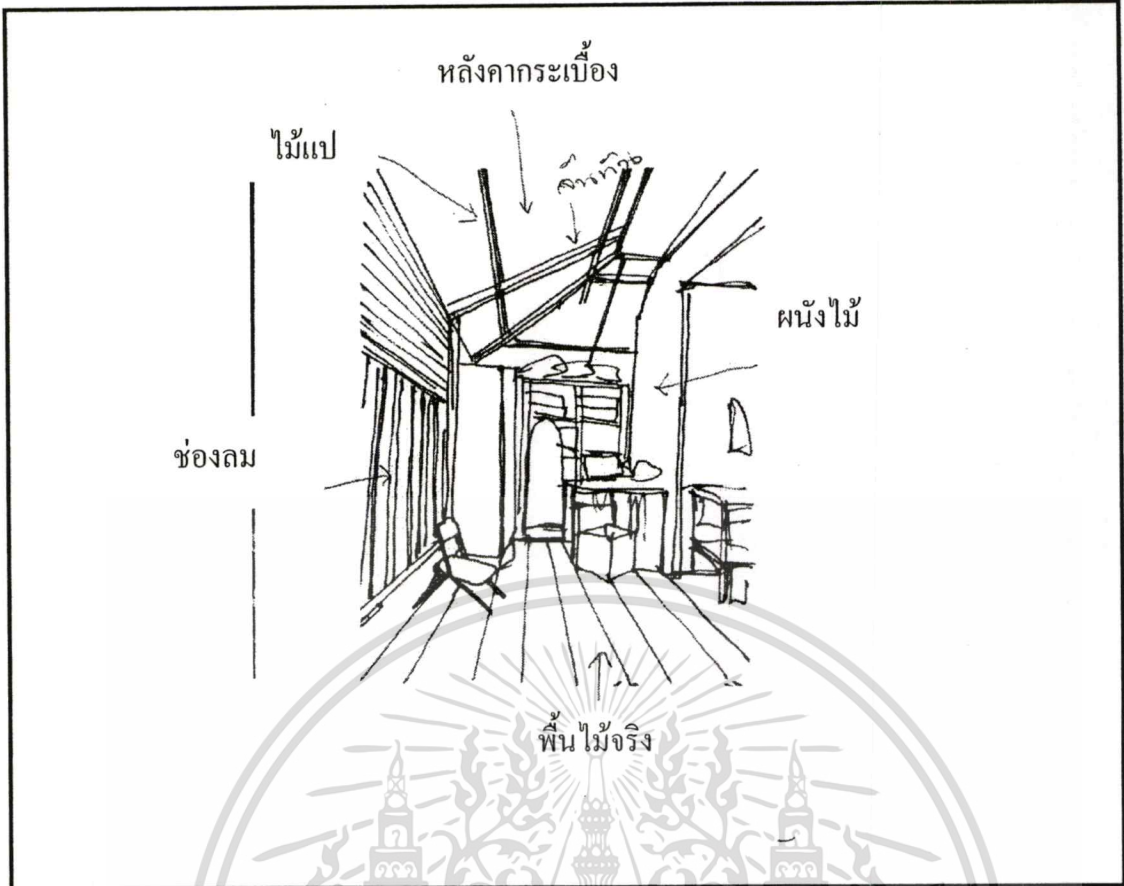
ภาพที่ 4.218 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

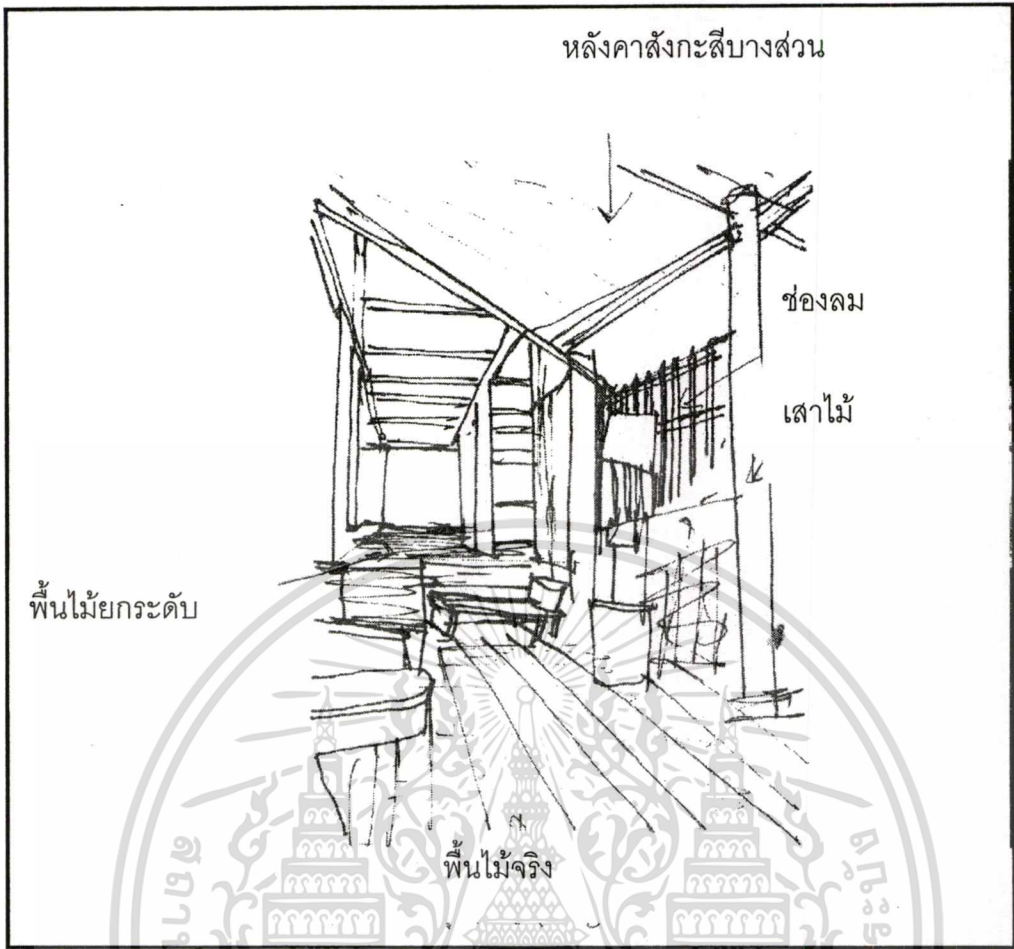
ภาพที่ 4.219 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.220 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

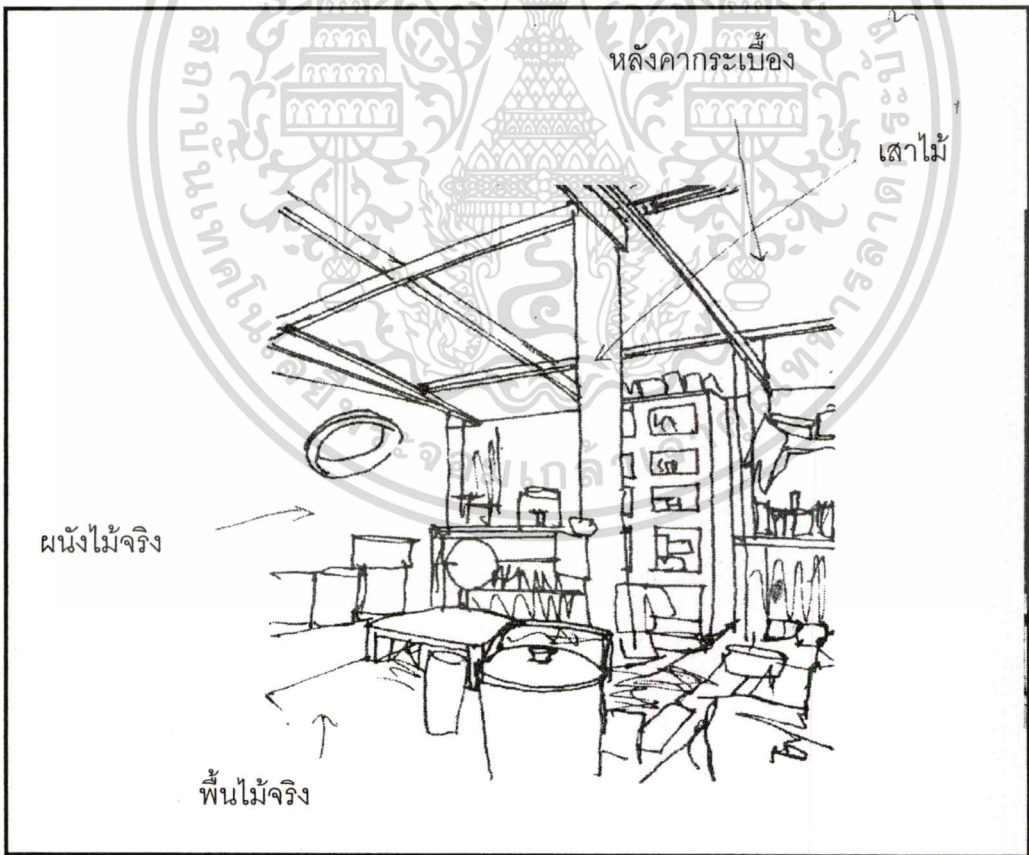
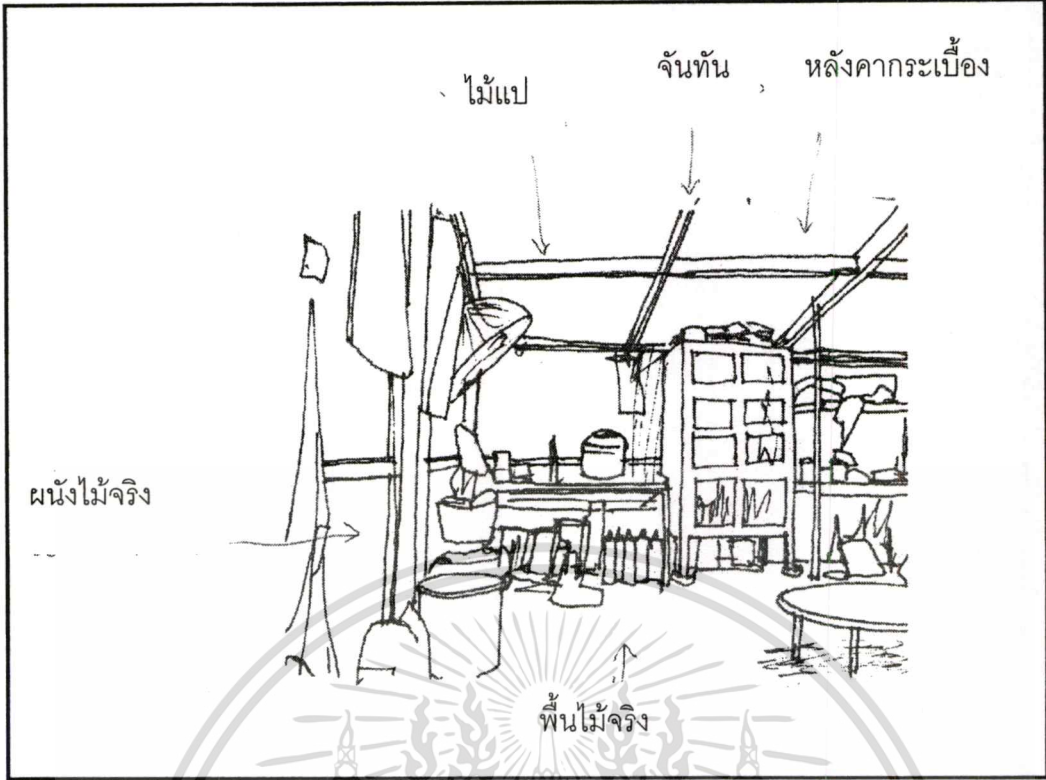
ภาพที่ 4.221 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับโครงการวิจัยในท้องถิ่นเท่านั้น เมื่ออยู่ให้หน้าไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

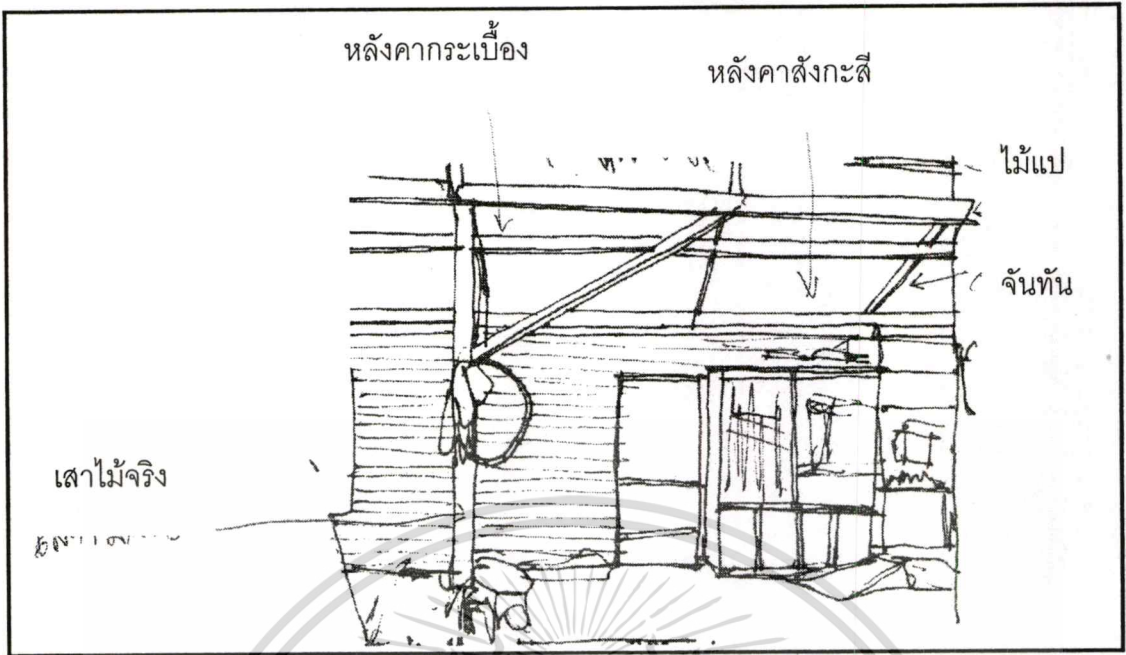
ภาพที่ 4.222 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

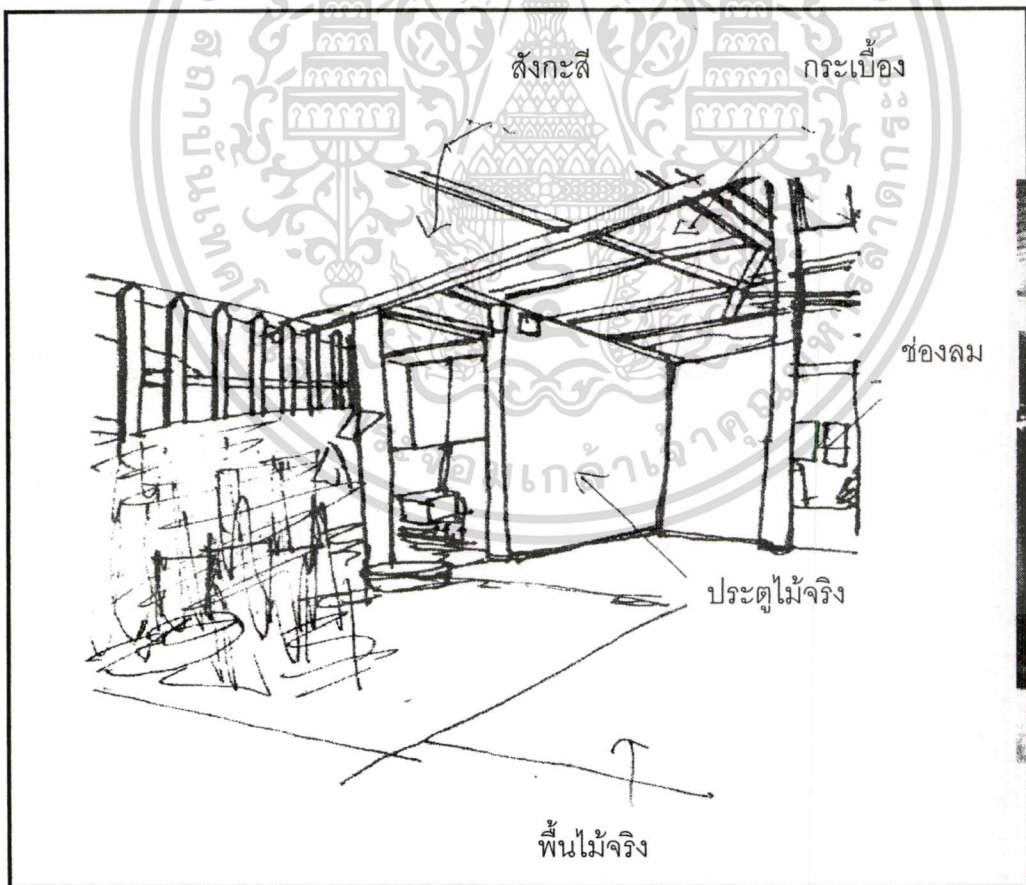
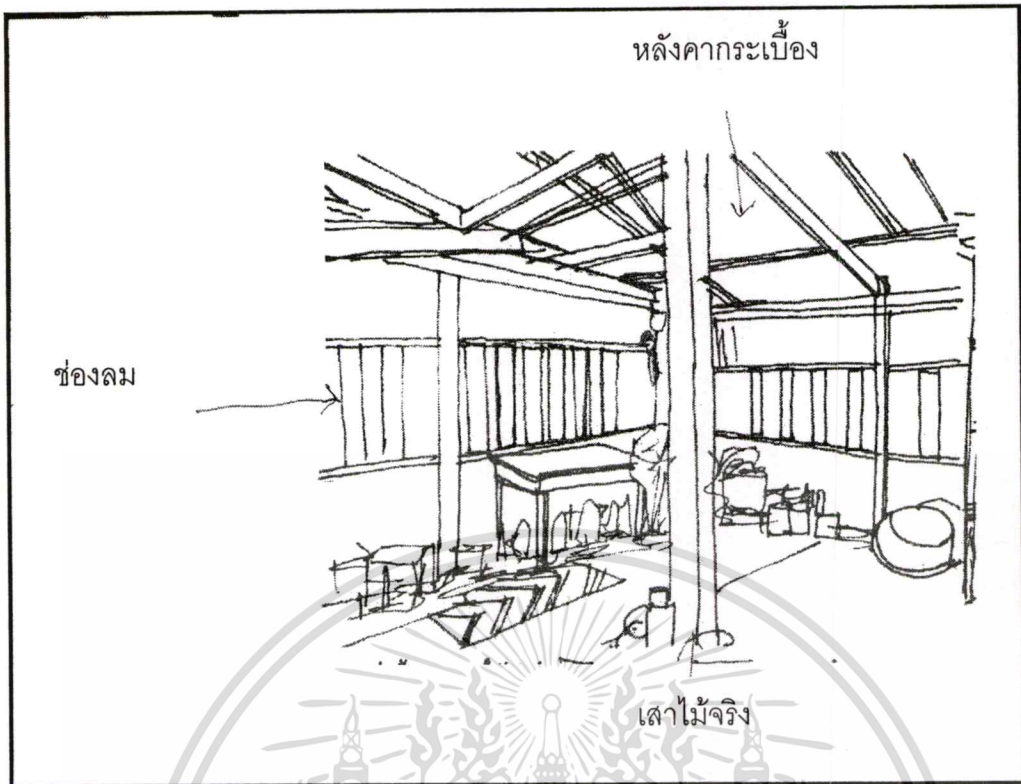
ภาพที่ 4.223 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

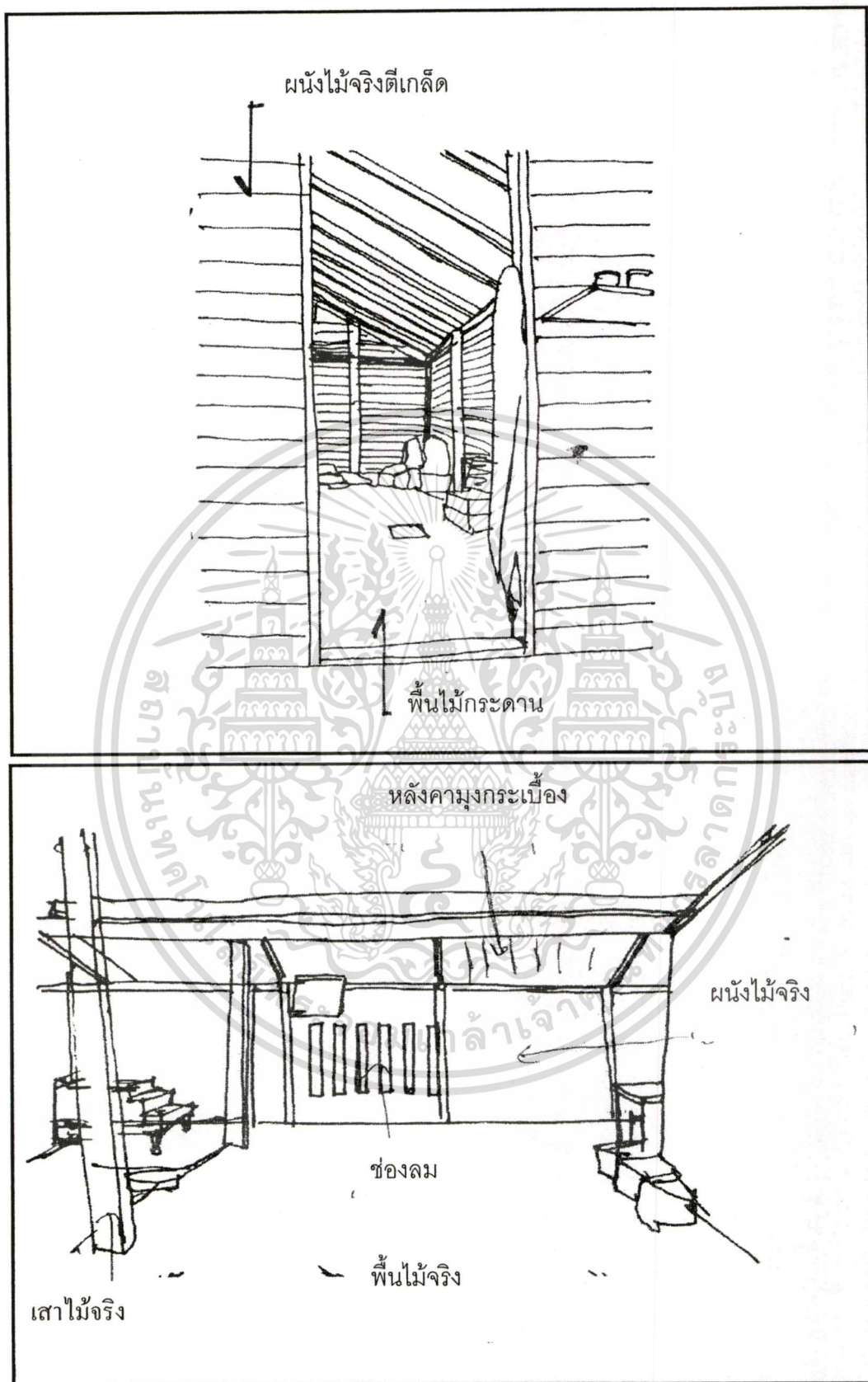
ภาพที่ 4.224 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

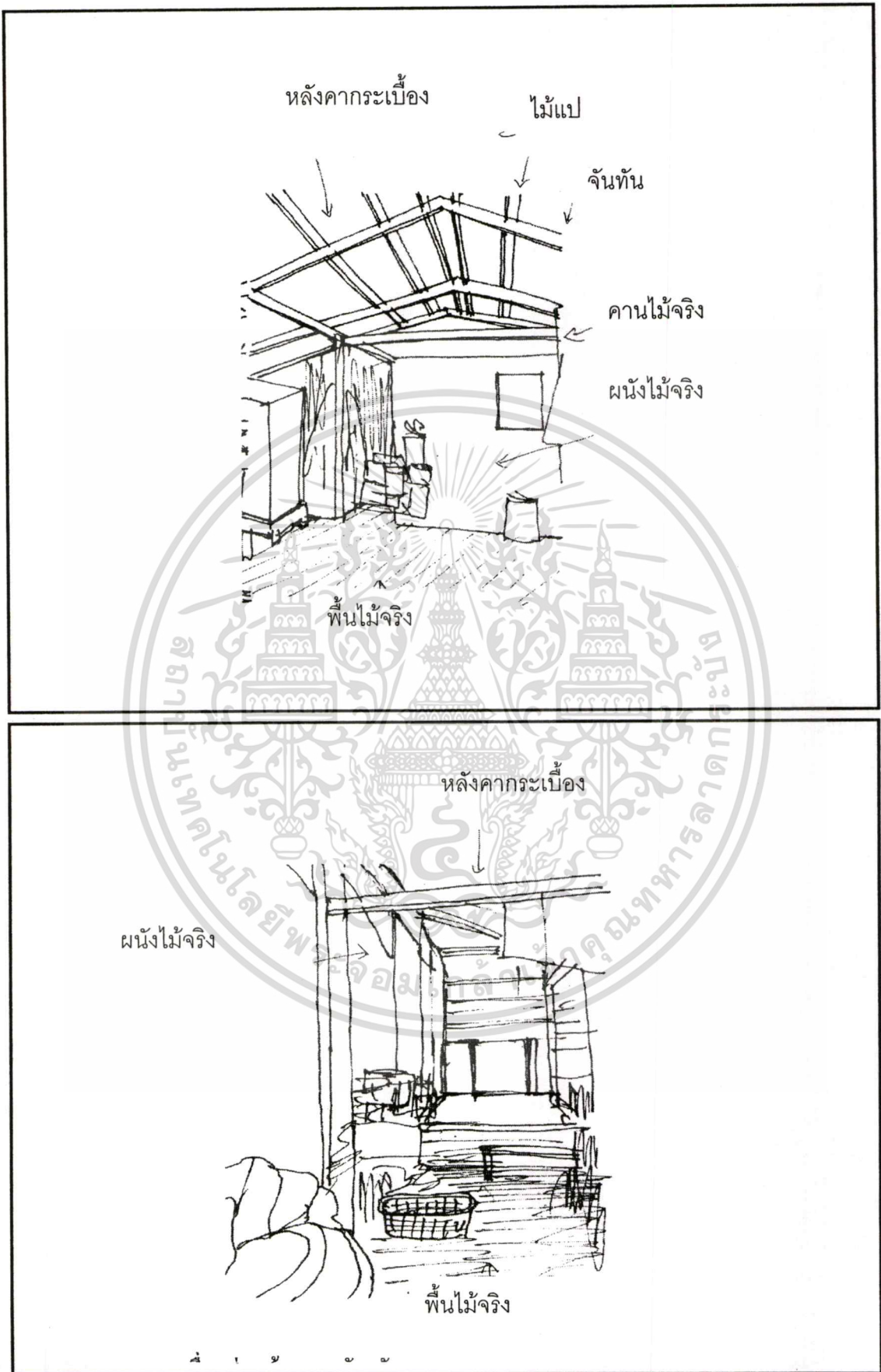
ภาพที่ 4.225 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

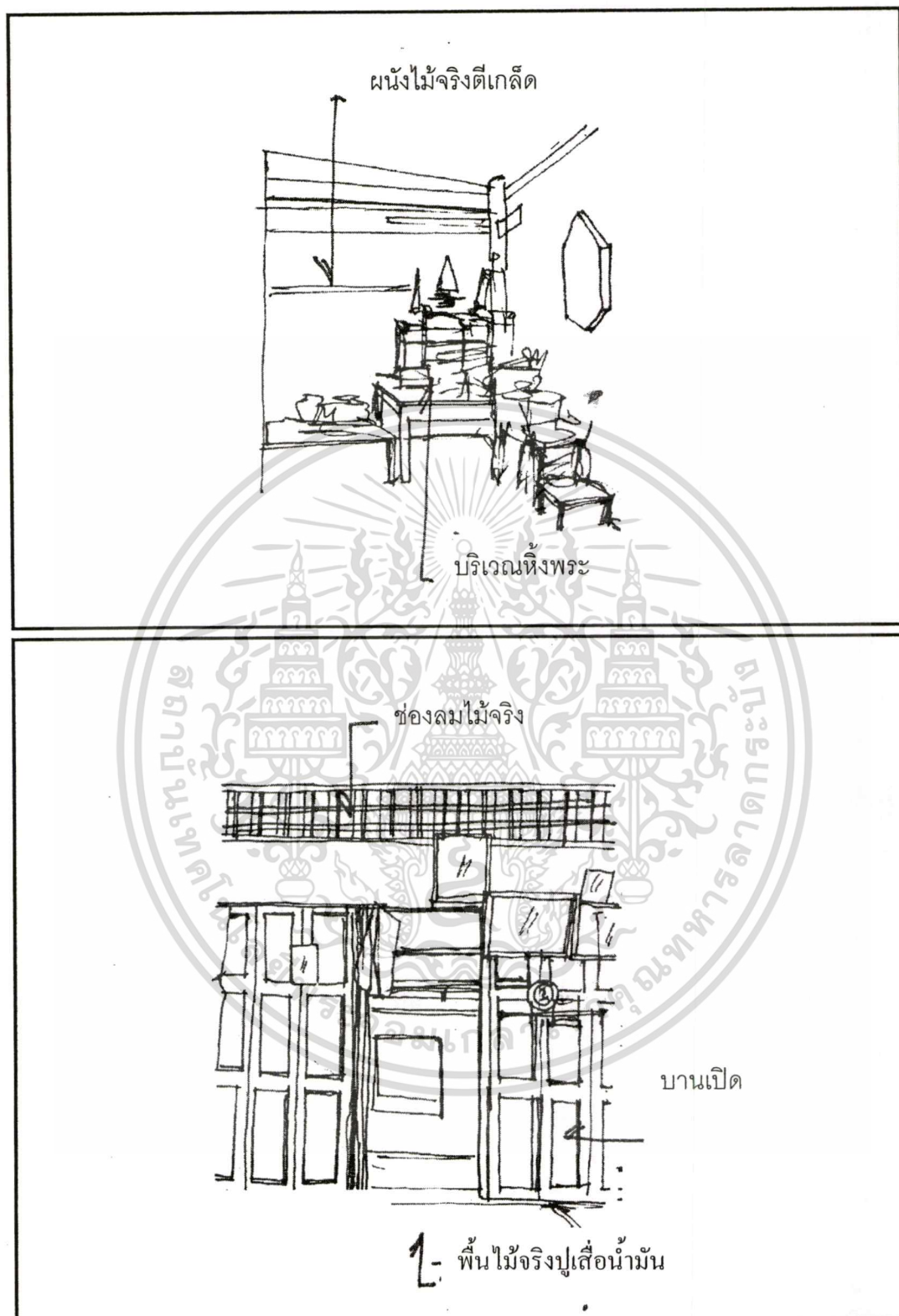

ภาพที่ 4.226 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

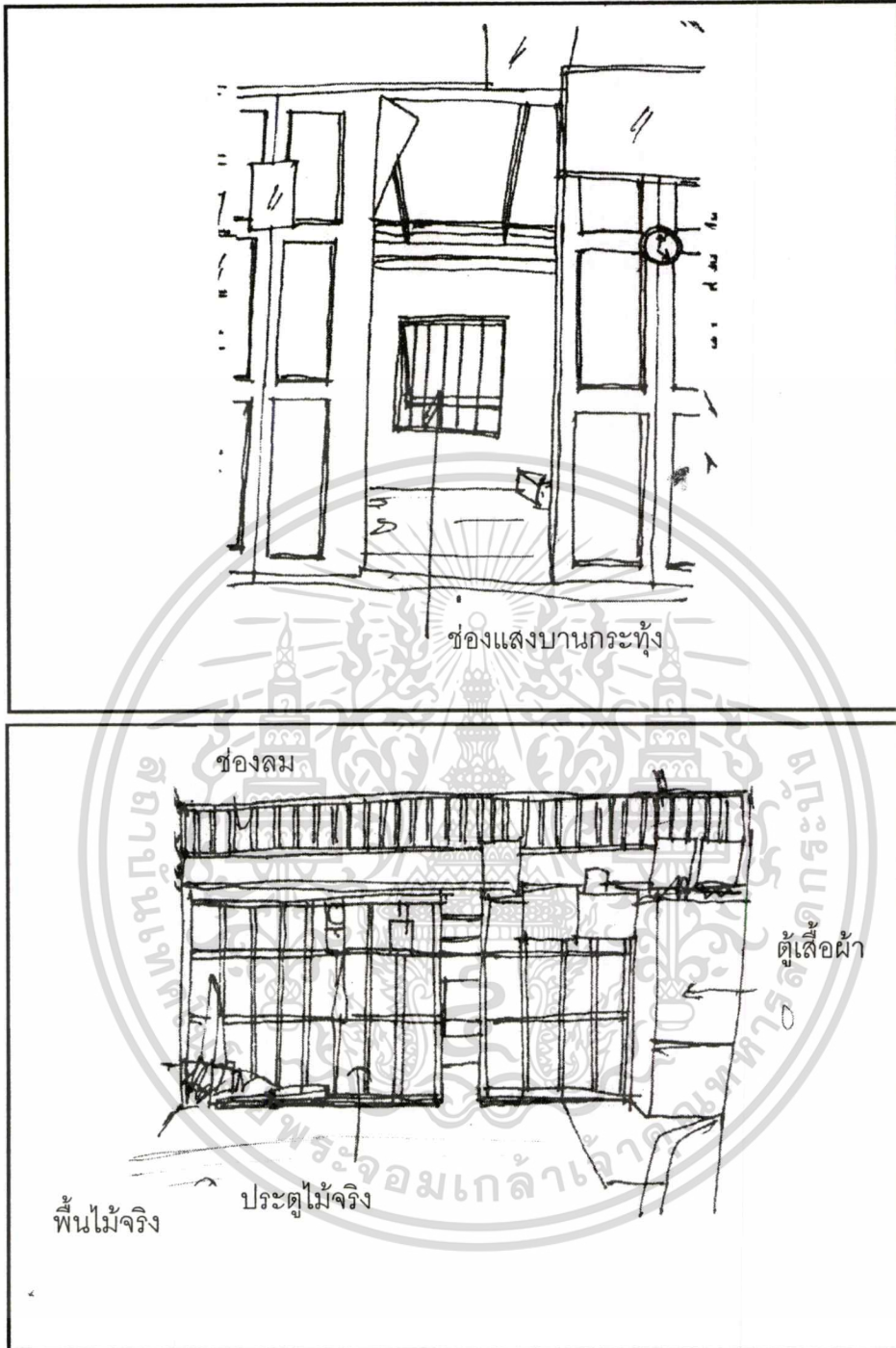

ภาพที่ 4.227 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

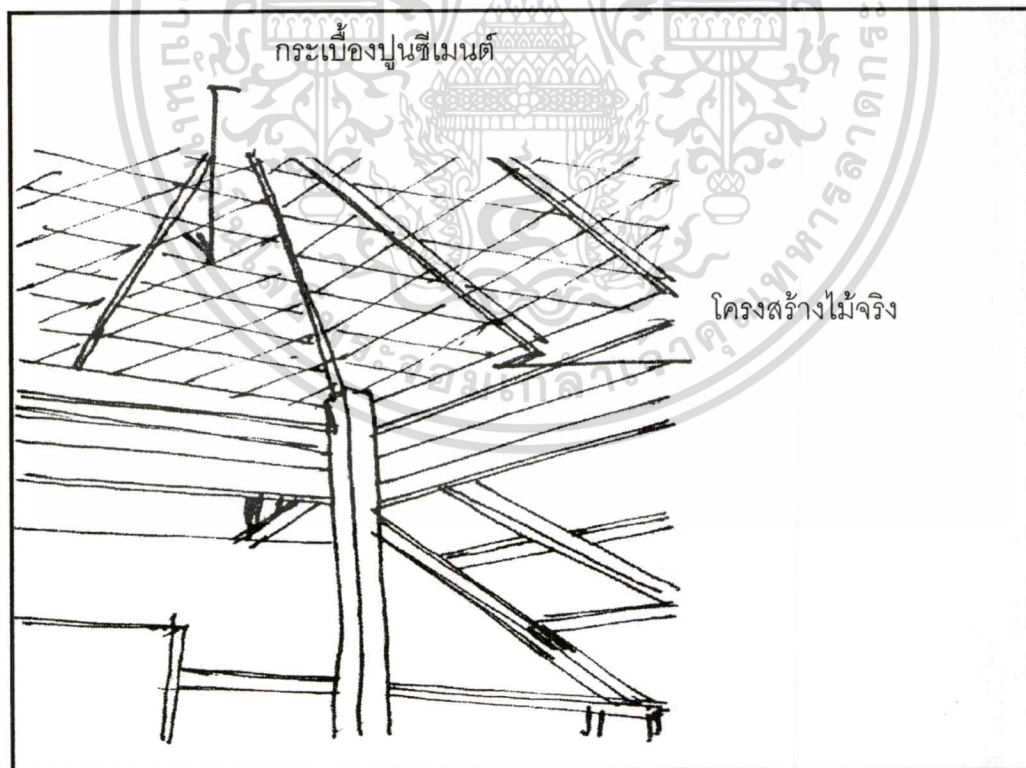
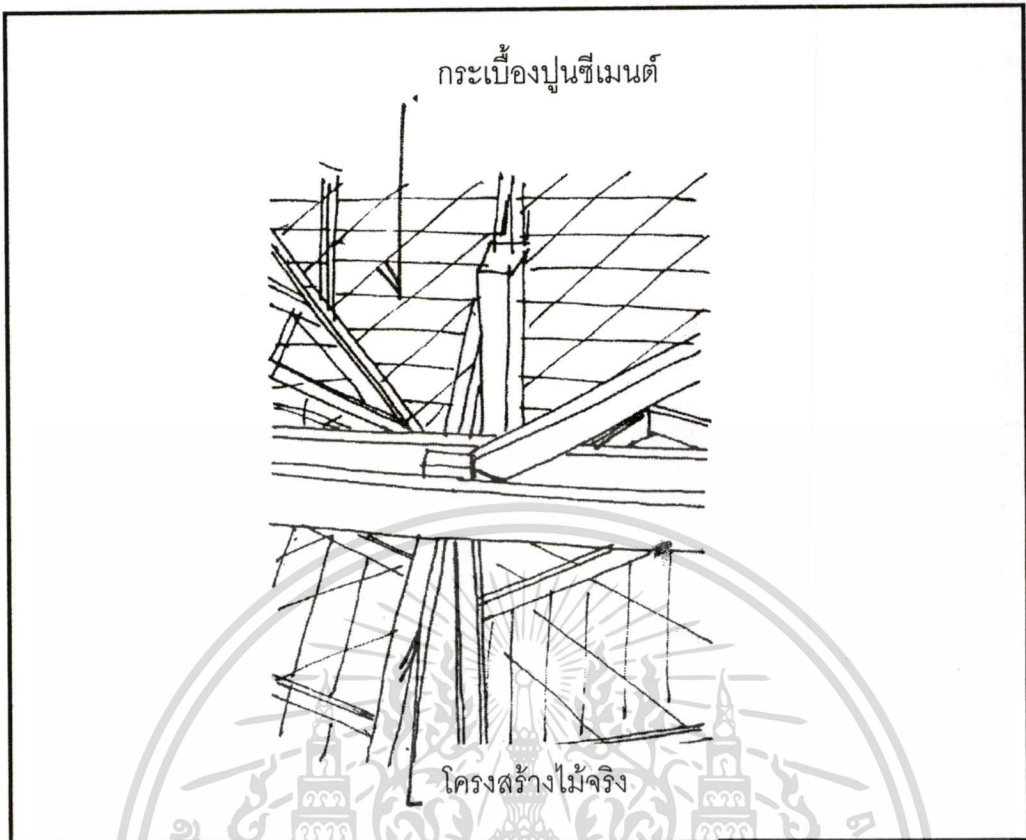
ภาพที่ 4.228 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

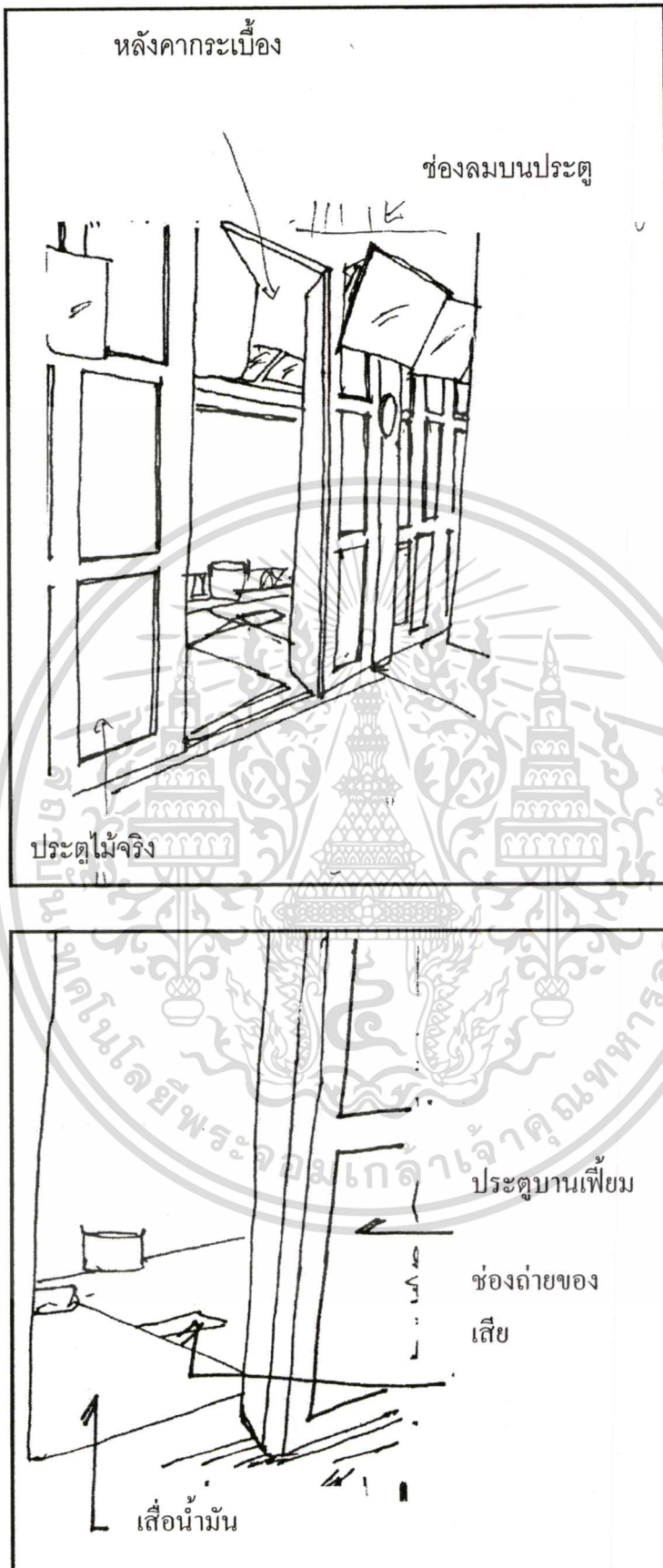
ภาพที่ 4.229 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

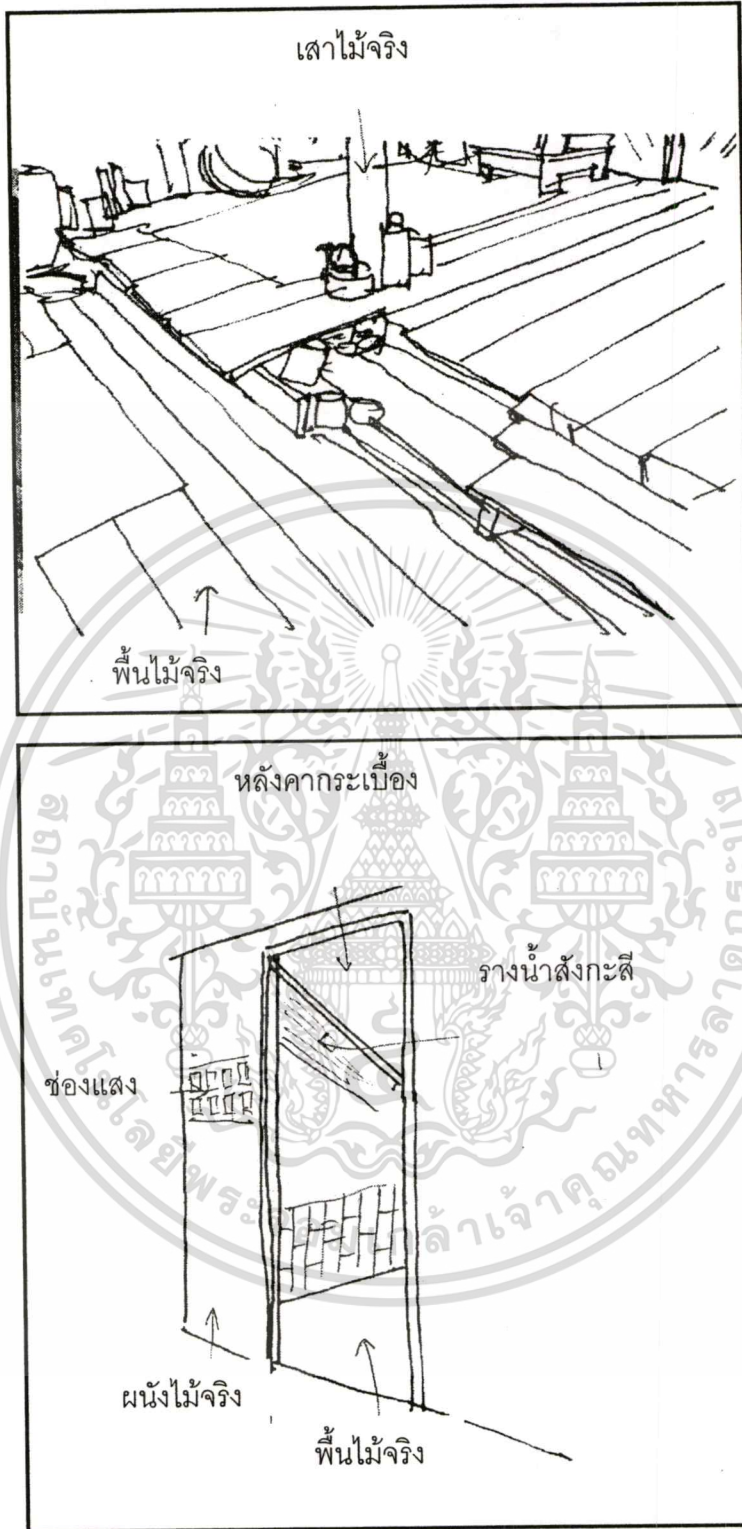
ภาพที่ 4.230 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.231 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.232 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้ในพื้นที่ หลังคาจั่ว กระเบื้อง ผนังบ้านเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอน โครงสร้างเป็นไม้จริง ที่สามารถหาได้ตามท้องถิ่น มี ส่วนหน้าบ้านเป็นบานเกือบติดพื้นดิน

ตัวบ้านแบ่งเป็น 6 ส่วน ส่วนนอน ส่วนโถงอเนกประสงค์ ส่วนครัว ส่วนห้องน้ำ ส่วน นั่งเล่นหน้าบ้านหลังบ้าน ชักล้าง อีกส่วนเป็น วน้ำ มีพื้นที่จอดเรือและพื้นที่เก็บอุปกรณ์การ ประกอบอาชีพ ซึ่งตัวบ้านเป็นโครงสร้างไม้ทั้งหมด ส่วนผนังมีการใช้วัสดุไม้กระดาน

วัสดุก่อสร้างส่วนโครงสร้าง

ส่วนประกอบโครงสร้าง	ชนิดของวัสดุ	ขนาดของวัสดุ
เสาใต้	ไม้จริง	Ø 4" -5"
เสาราย	ไม้จริง	Ø 4" -5"
ซื่อ	ไม้จริง	Ø 2" -4"
ดั่ง	ไม้จริง	Ø 4"
กบทุ	ไม้ไผ่	Ø 3"
อกไก่,แป	ไม้ไผ่	Ø 2½"
ไม้ข่มหัวกลอน	ไม้ไผ่	Ø 2"
จันทัน	ไม้แสด	Ø 2½" - 2"
กลอน	ไม้แสด	Ø 1½" - 2"
สิ่งที่มีงหลังคา	จากเป็นตับ , ฝ้ายางกระเบื้อง	

พื้น พื้นดินทรายบางส่วนดินโคลนอยู่ในน้ำตลอดเวลา

ฝา ฝาด้านปิดล้อมตัวบ้าน 4 ด้านใช้ไม้จริงแผ่นไม้อัด ฝ้ายาง

การเจาะช่อง บ้านมีการเจาะช่องหน้าต่าง การให้แสงสว่างและระบายลมโดยที่ตัวบ้านเป็น ลักษณะเปิดโล่งภายในสามารถมองออกมาภายนอกได้จึงมีอากาศถ่ายเทสะดวก

บริเวณอาบน้ำชักล้าง ใช้บริเวณติดกับตัวบ้านทางด้านหน้าของบ้านทิศตะวันตกและทิศใต้ การเก็บเสื้อผ้า ใช้เก็บโดยการแขวนกับผนังหรือกับราวตู้เสื้อผ้า

บริเวณแต่งตัว โต๊ะแต่งตัว

อายุของบ้าน สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2480 เป็นเวลา 80 ปีมาแล้ว ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลง

พื้นที่ใช้สอยของบ้าน = 187.65 ตารางเมตร = 100%

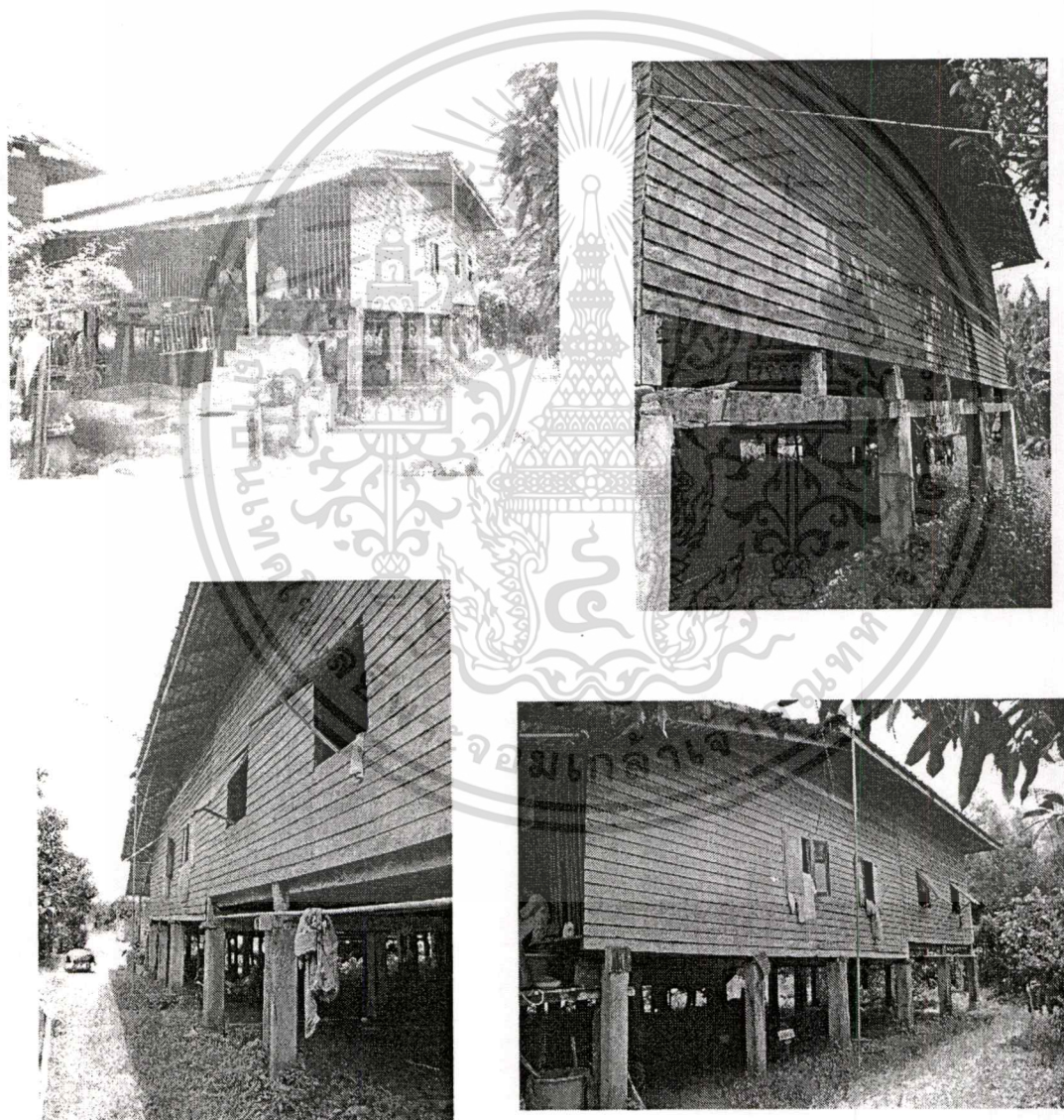
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. บ้านหลังที่ 3 ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

รายละเอียดจากการสำรวจและสัมภาษณ์

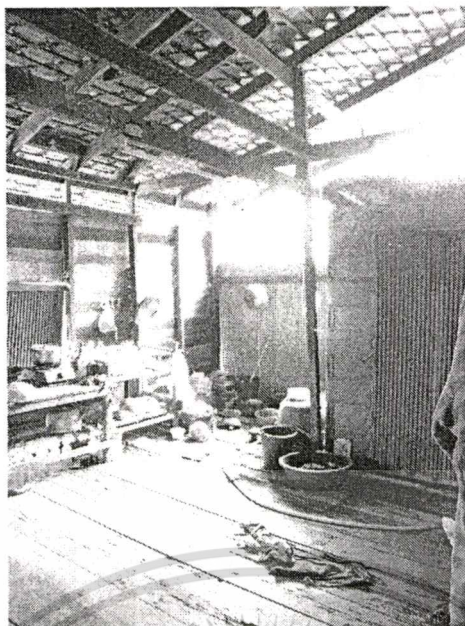
ผู้อยู่อาศัยในบ้าน คือ นายองอาจ อายุ 44 ปี อยู่ประมาณ 44 ปี บ้านเลขที่ 44 หมู่ที่ 13 ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ทำประมงออกเรือหาของทะเล จำนวน สมาชิก 4 คน ผู้ชาย 2 คน ผู้หญิง 2 คน อาชีพดั้งเดิมออกเรือหาปลาตลอด วันที่สำรวจ วันอาทิตย์ที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2550 เวลา 15.00- 16.00 น.

ขนาดบริเวณบ้าน 12.10 เมตร x 10.40 เมตร

ภาพที่ 4.233 บรรยากาศภายนอกบ้านนายองอาจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.234 บรรยากาศภายนอกบ้านนายองอาจ

ส้วม เป็นลักษณะส้วมถาวรมีลักษณะปิดมิดชิด อยู่ภายในตัวบ้านติดกับสวนครัวและซักล้าง อยู่ทางทิศใต้ของตัวบ้าน

ประเภทของไม้ยื่นต้นบริเวณบ้าน ด้งต้นไม้ใหญ่ที่อยู่บนเนินเขาทางด้านทิศใต้และทิศเหนือมีจำนวนหนาแน่น

ขนาดเรือน เป็นเรือนแบบบ้านประมง(ขนำ) วางแปลนหันแกนไปตามทิศตะวันออกทิศตะวันตก หรือวางตามตะวัน วางตามแนวทะเลกับแนวภูเขา

ความยาว บ้านมีแนวเสา 4 ห้อง ระยะห่างระหว่างห้องเสาดังนี้ 2.70 เมตร , 2.70 เมตร 2.70 เมตร 4.00 เมตร รวมความยาวทั้งหมด 12.10 เมตร มีเสาได้ 4 แนวเสา แนวเสาแต่ละแนว

ประกอบด้วยระยะห่างระหว่างเสาราย , มีเสาได้อยู่กึ่งกลาง

ความกว้าง(SPAN) ระยะช่วงกว้างของเสาราย 2.70 เมตร

ระยะความกว้างของบ้าน (SPAN) 10.40 เมตร

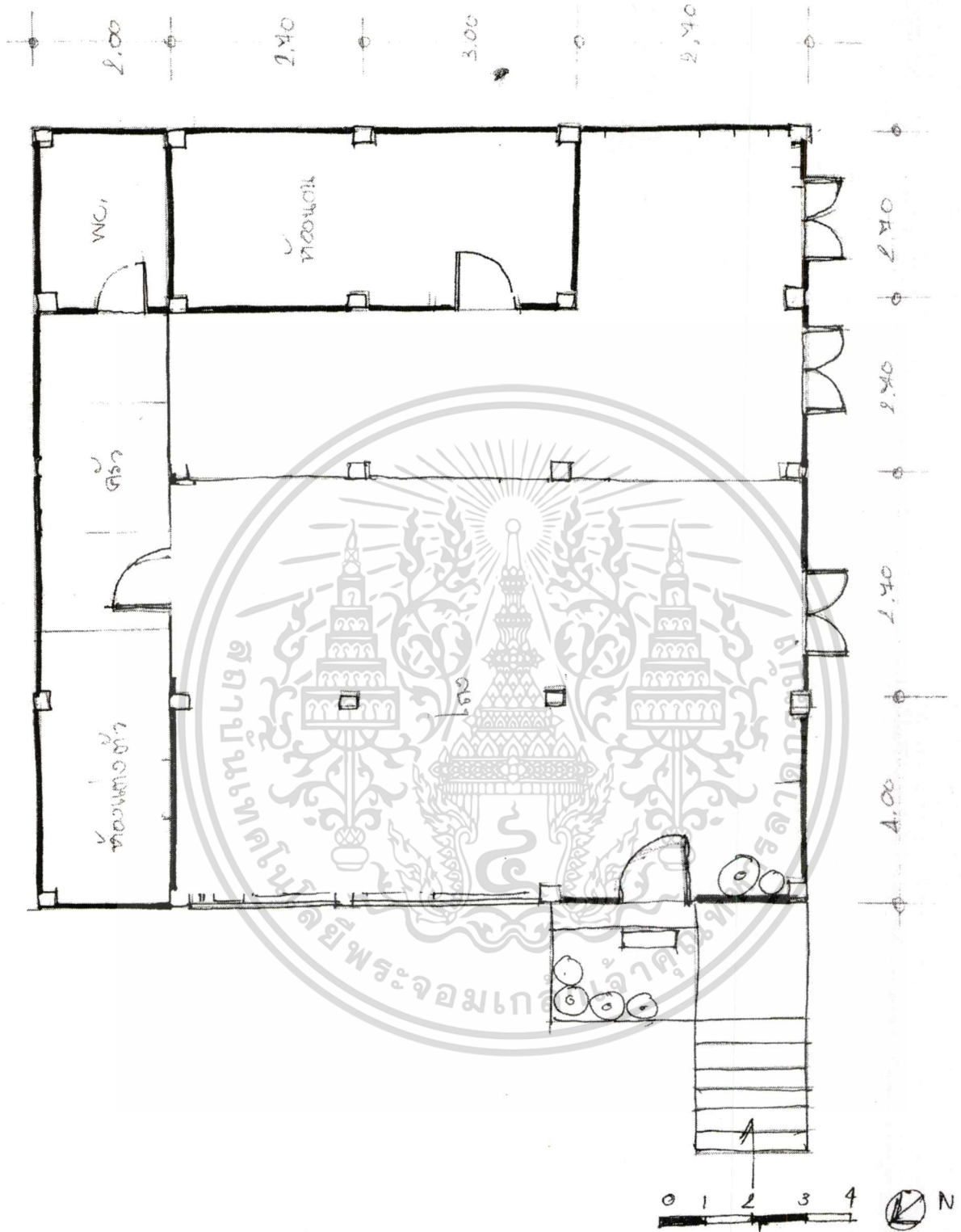
ความสูง ความสูงจากพื้นถึงใต้ท้องซื่อ 2.80 เมตร

สภาพปัจจุบันของบ้าน

สภาพทางภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นอ่าวที่เชื่อมติดกับทะเล น้ำทะเลมีความนิ่ง ตัวบ้านติดกับทะเล สภาพภูมิอากาศ มีลักษณะร้อนชื้น อุณหภูมิ ภายในตัวบ้าน 34.5 องศา ภายนอกตัวบ้าน 34.7 องศา ความชื้นสัมพัทธ์ภายในตัวบ้าน 71.2% RH ภายนอกตัวบ้าน 70.3% RH

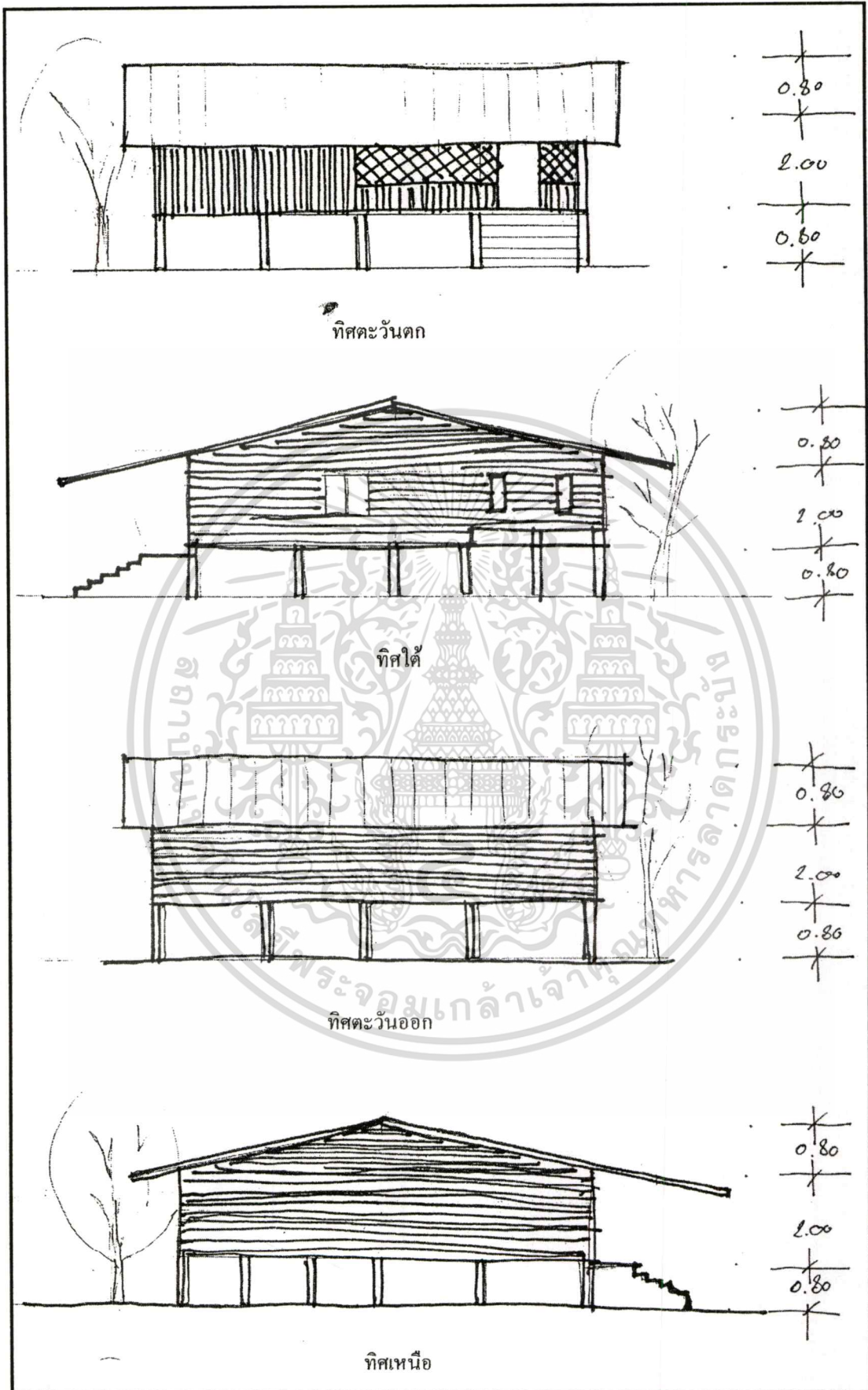
พืชพรรณในท้องถิ่นตามธรรมชาติส่วนใหญ่ เป็นต้นจาก ต้นเสม ตันโกกงาง ต้นปรง ต้นกวาดขาว - แดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารของกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

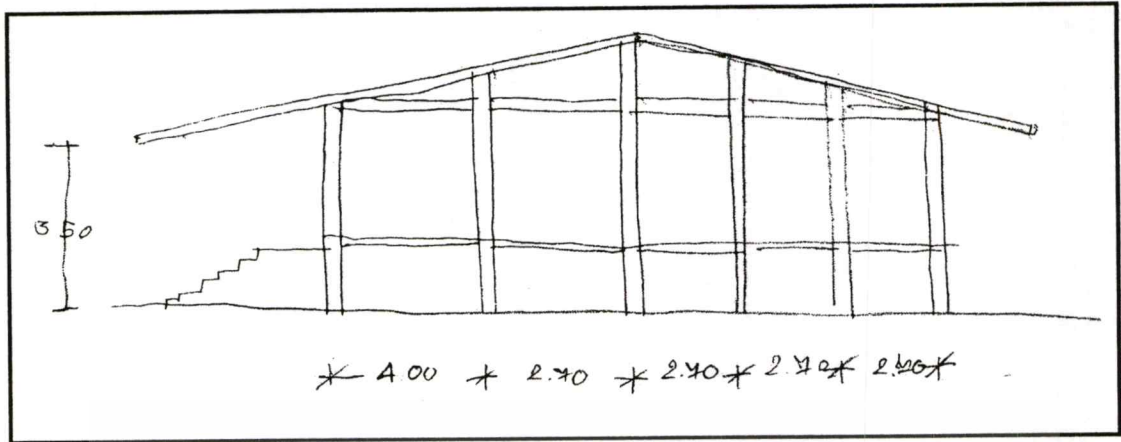
ภาพที่ 4.235 บ้านนายองอาจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

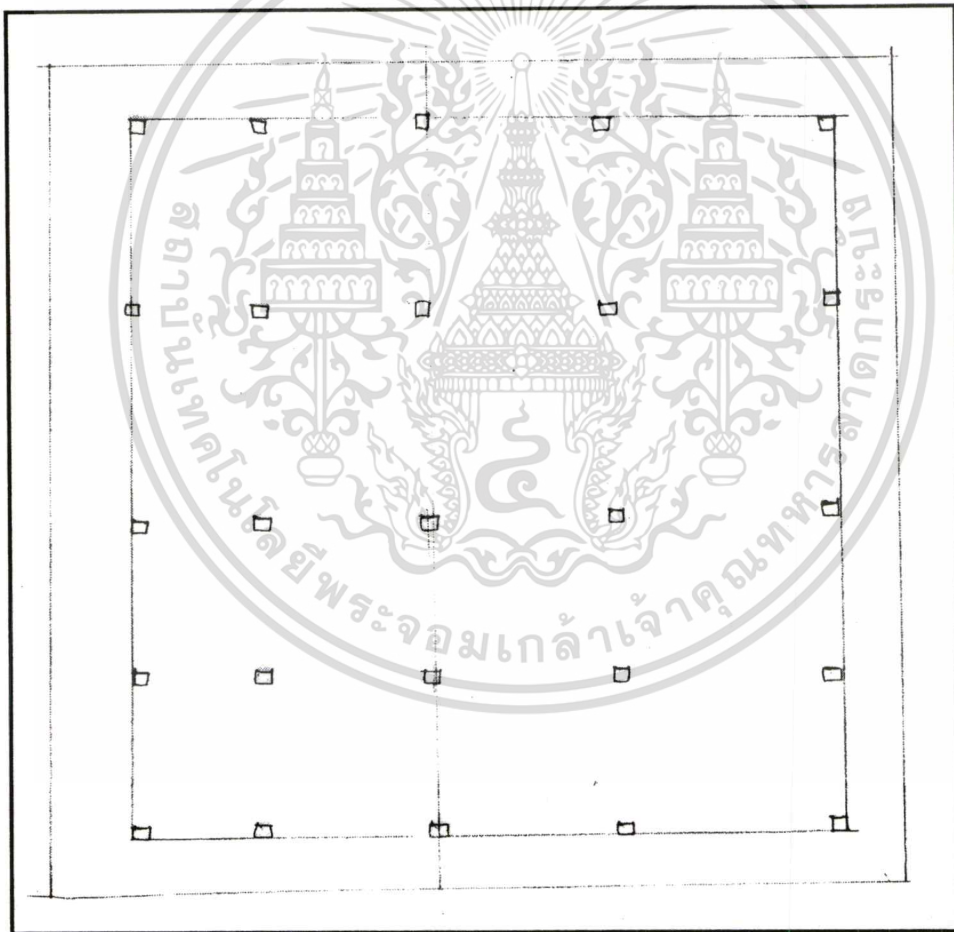

ภาพที่ 4.236 แสดงรูปด้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

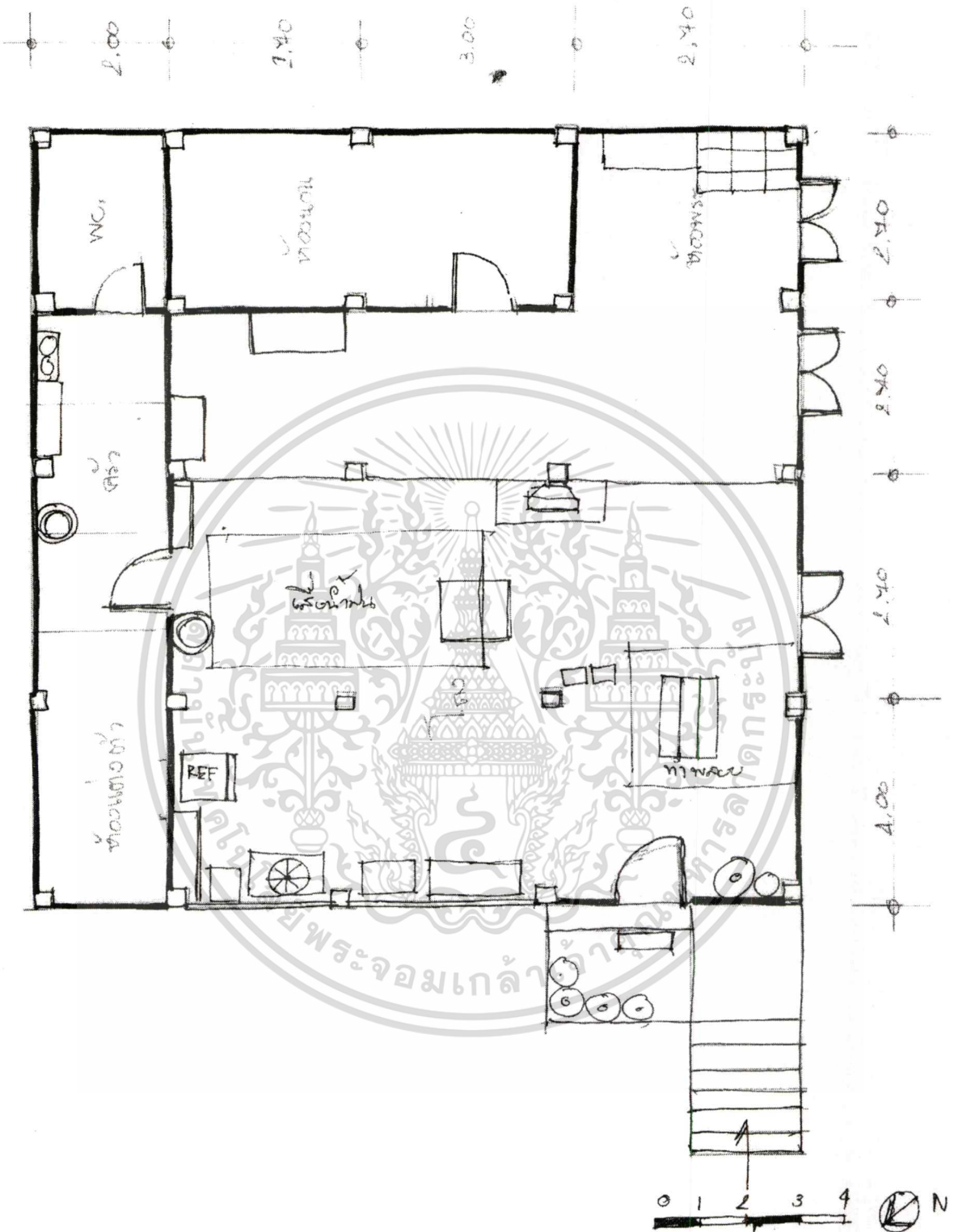

ภาพที่ 4.237 ตัดภายในบ้านนายองอาจ

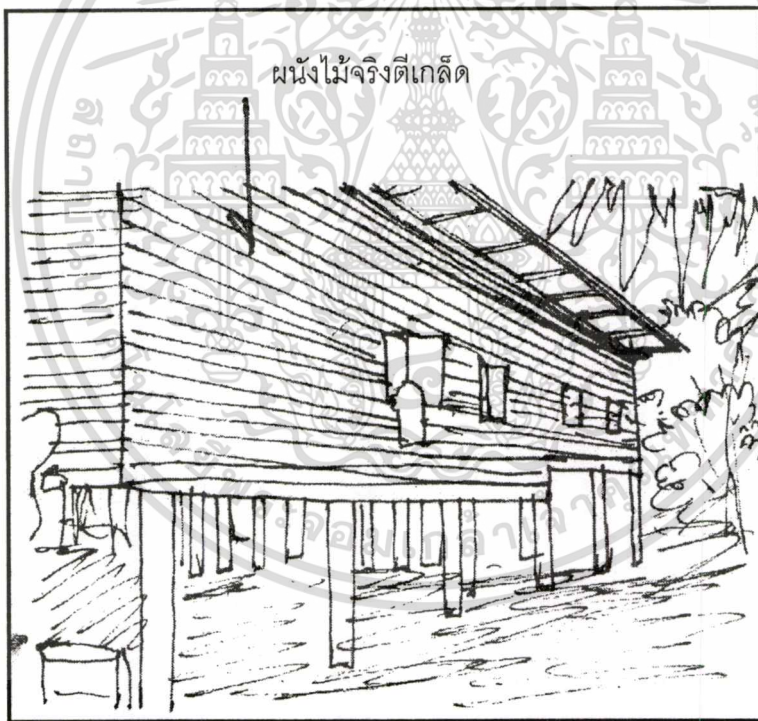
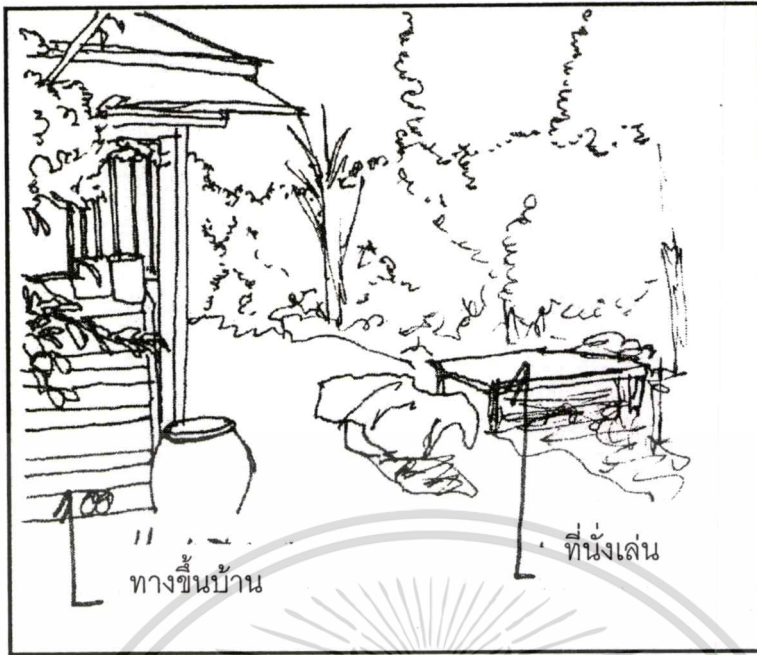
ภาพที่ 4.238 ผังหลังบ้านนายองอาจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

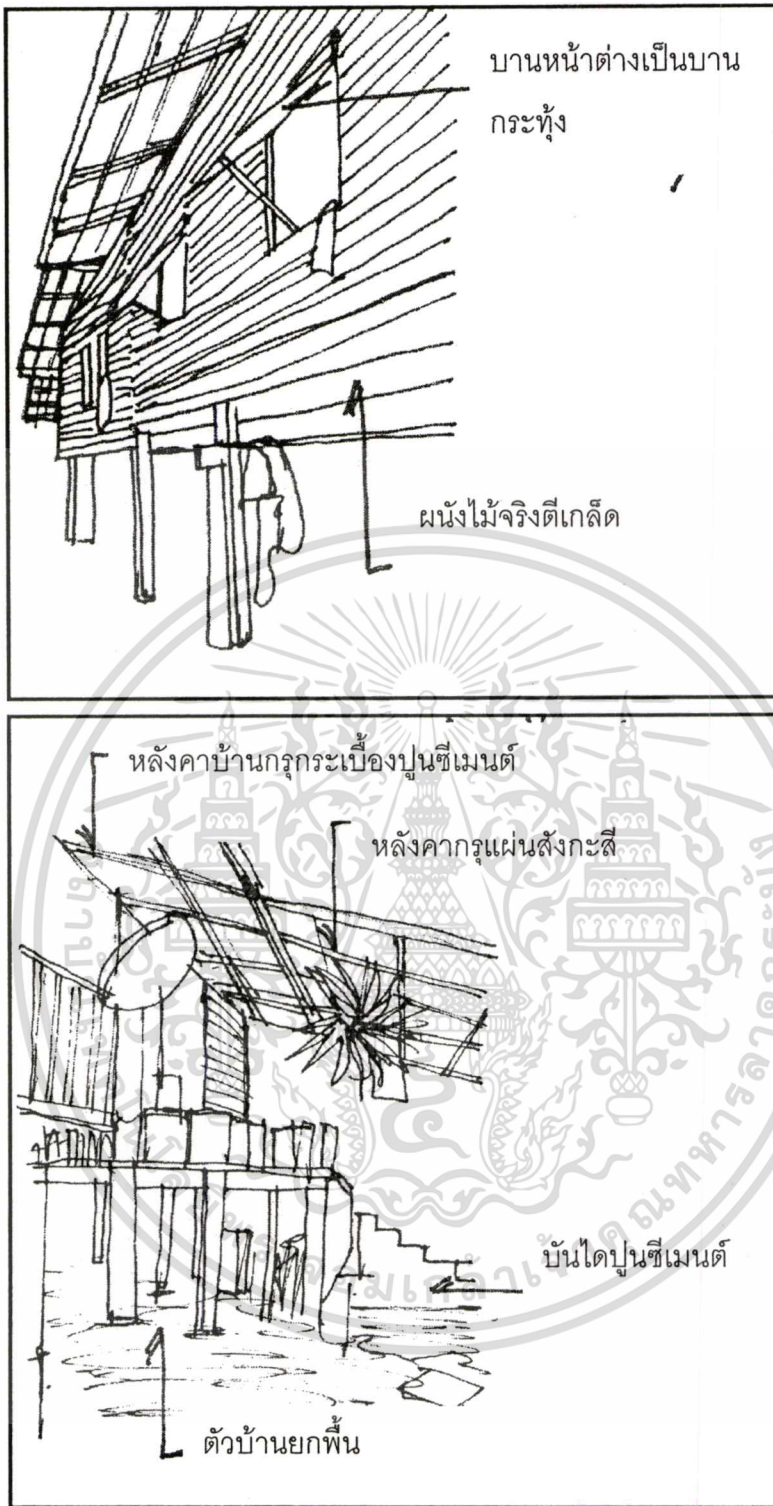
ภาพที่ 4.239 ผังการใช้พื้นที่ภายในบ้านนายองอาจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

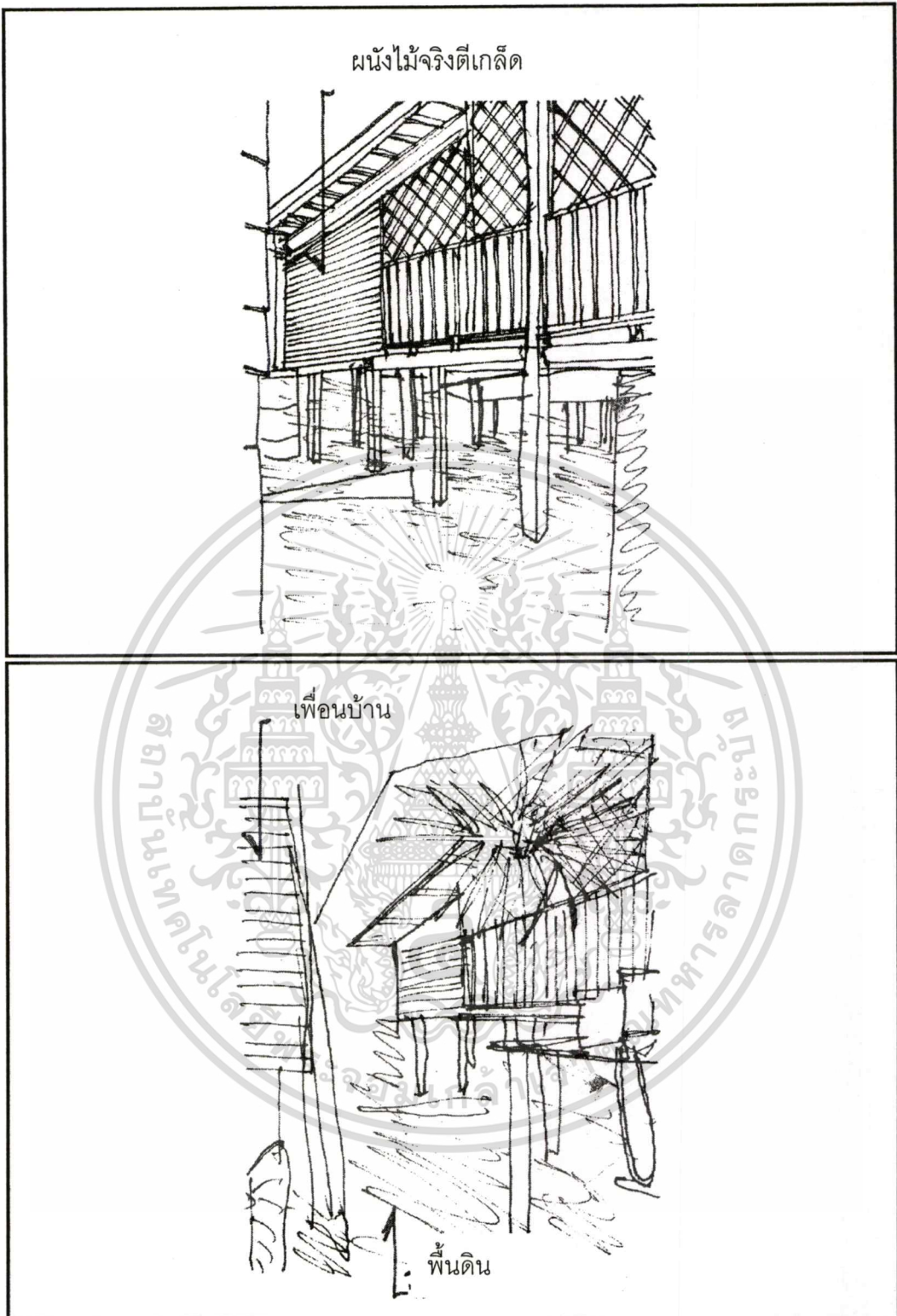
ภาพที่ 4.240 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

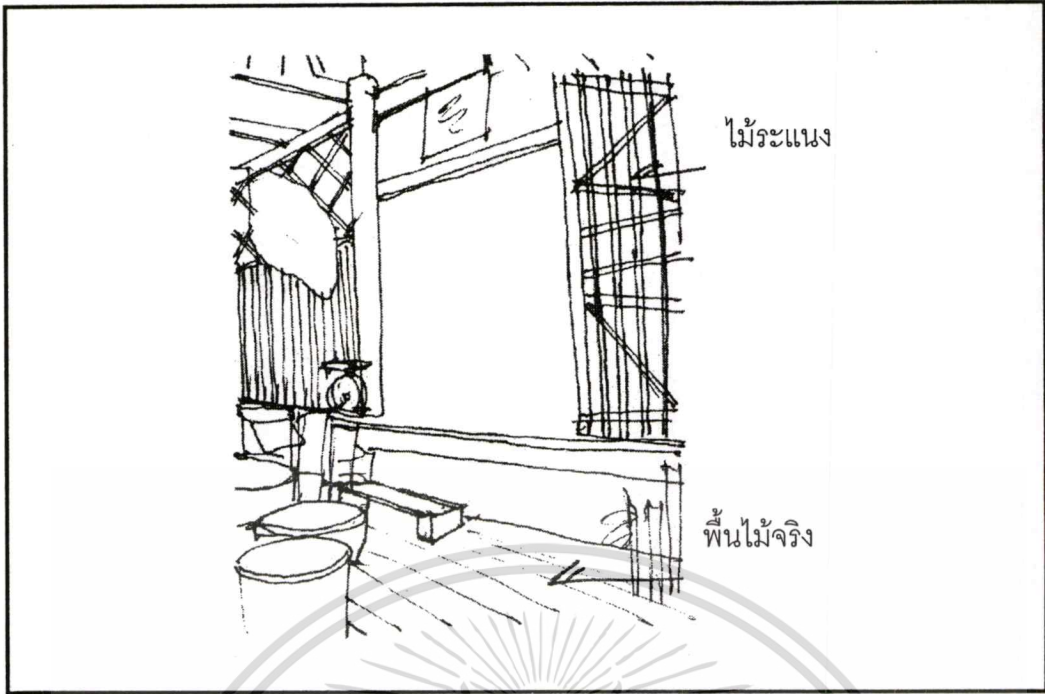
ภาพที่ 4.241 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

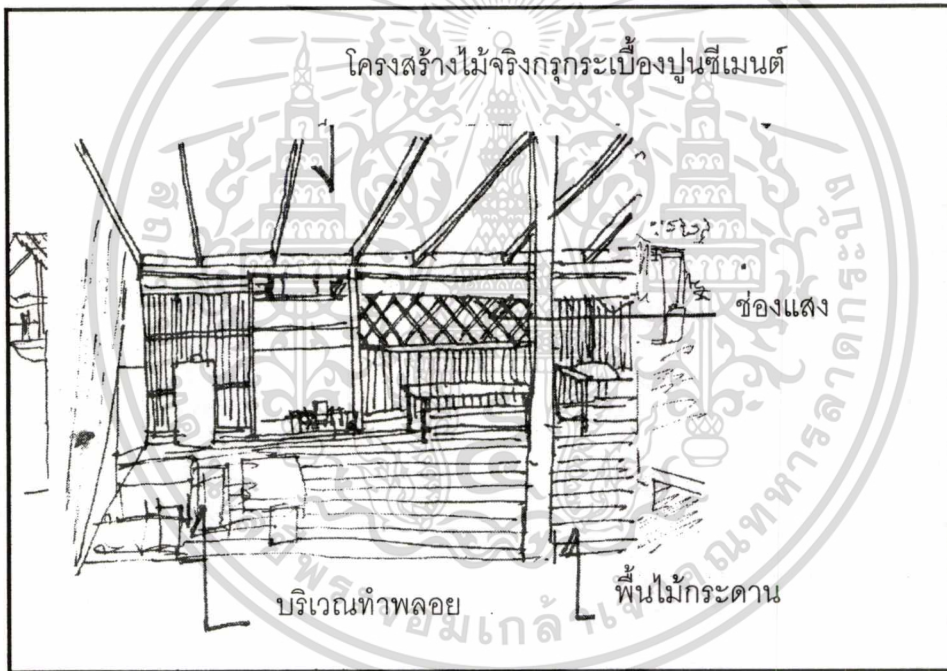
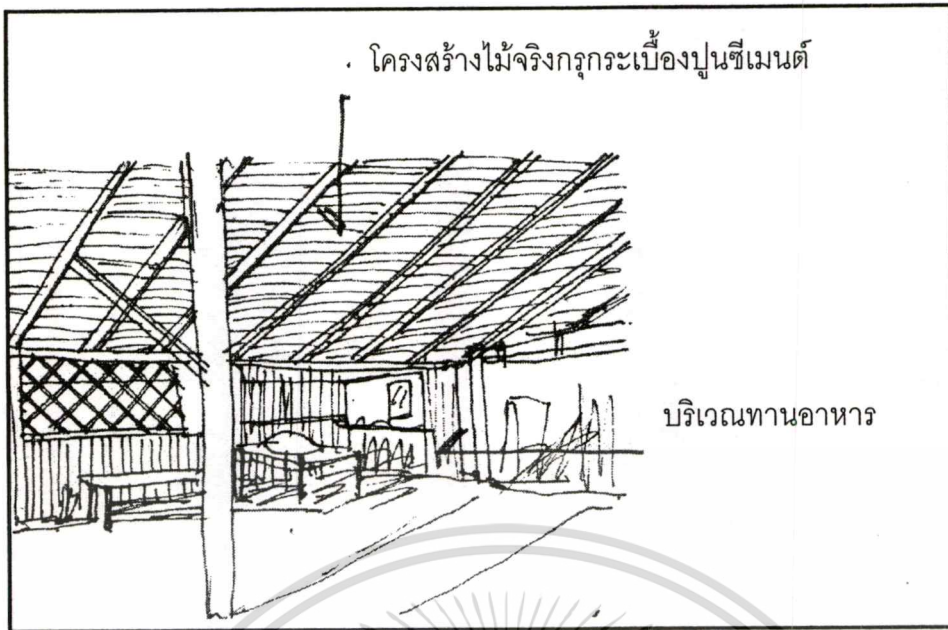
ภาพที่ 4.242 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

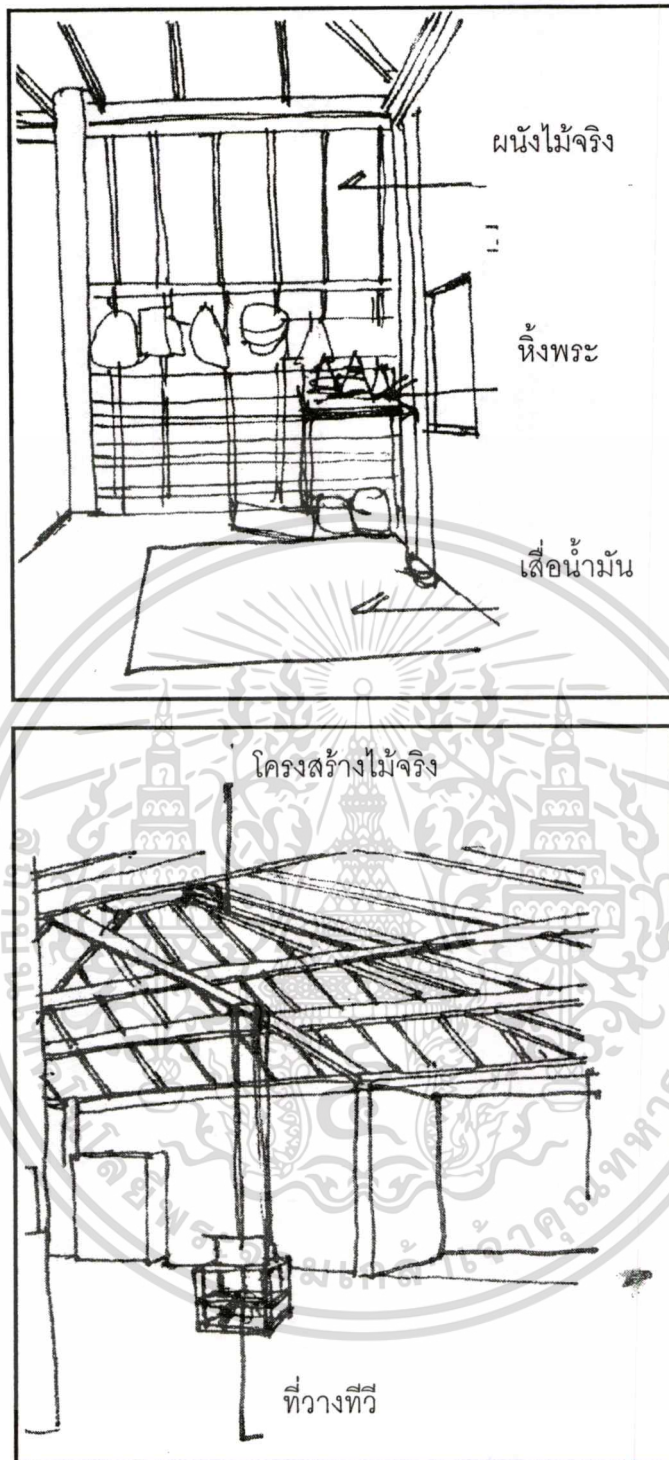
ภาพที่ 4.243 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

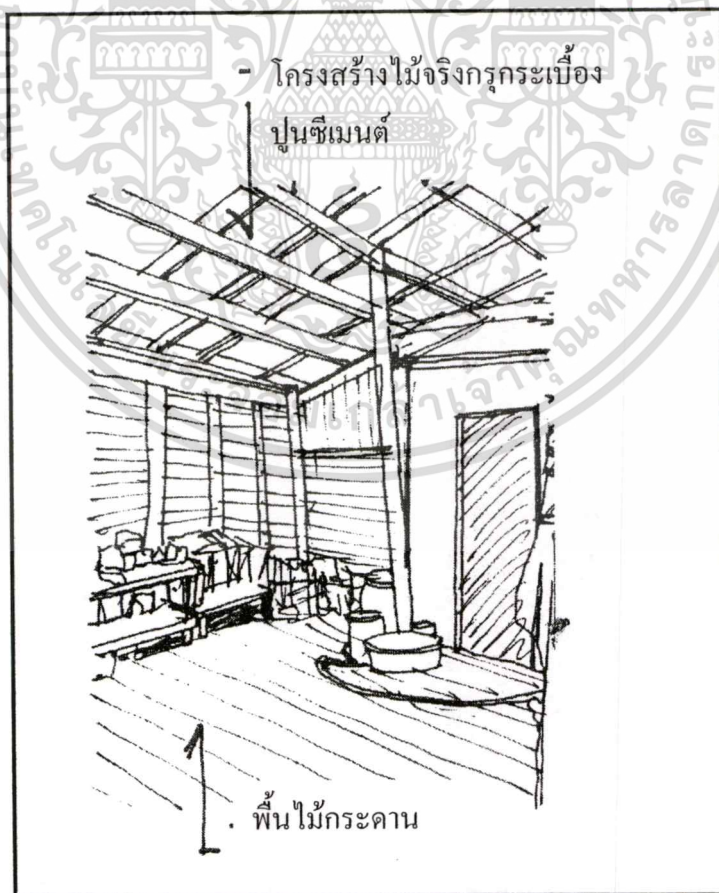
ภาพที่ 4.244 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

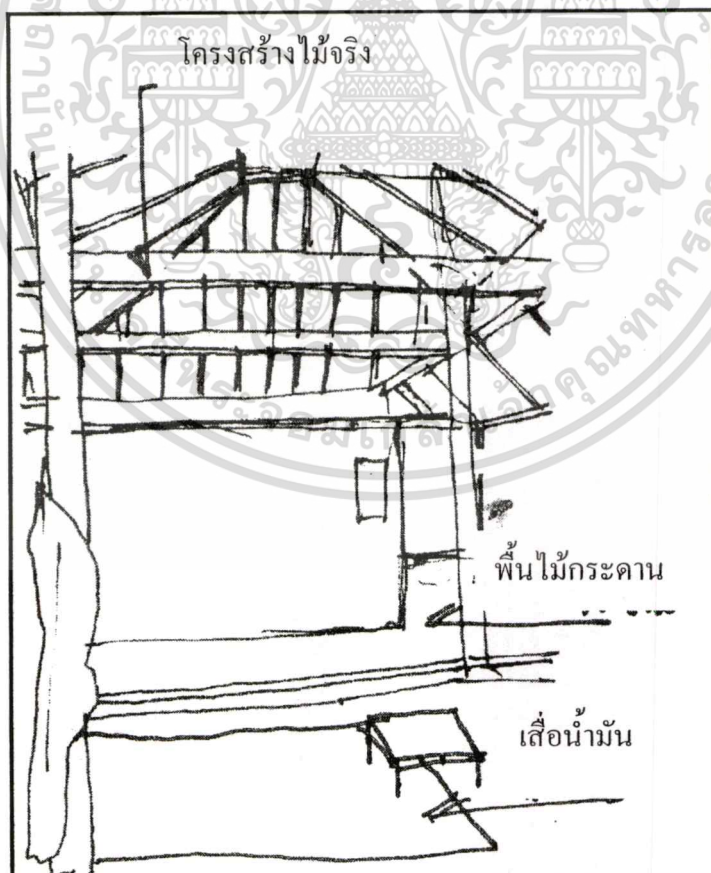
ภาพที่ 4.245 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

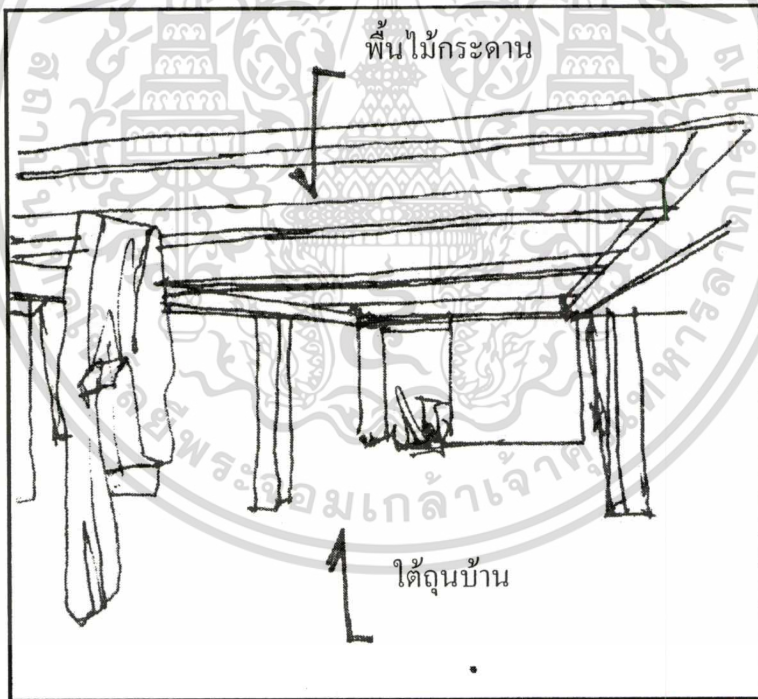
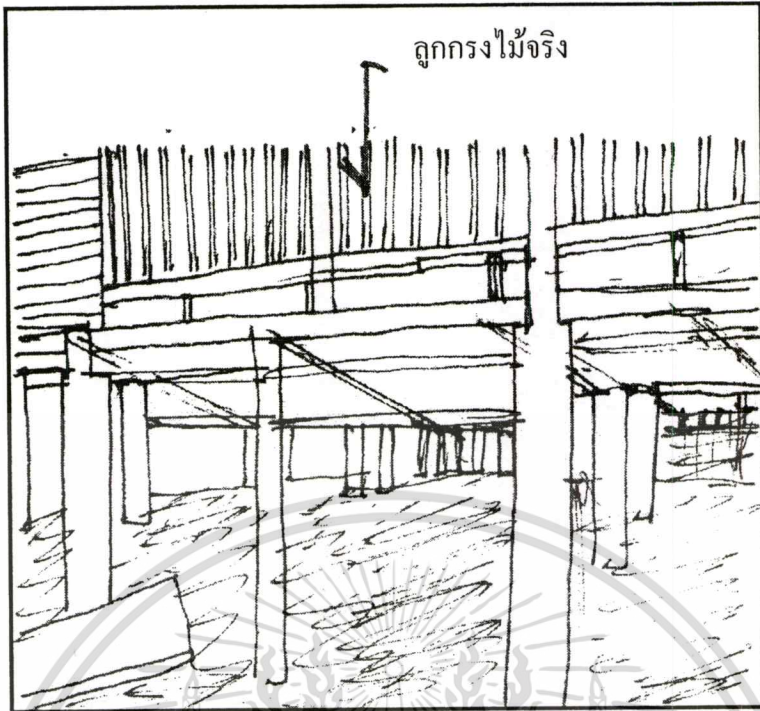
ภาพที่ 4.246 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.247 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.248 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.249 แสดงองค์ประกอบส่วนต่างๆของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้ในพื้นที่ หลังคาจั้ว กระเบื้อง ผนังบ้านเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอน โครงสร้างเป็นไม้จริง ที่สามารถหาได้ตามท้องถิ่น มี ส่วนหน้าบ้านเป็นบานเกือบติดพื้นดิน

ตัวบ้านแบ่งเป็น 6 ส่วน ส่วนนอน ส่วนโถงอเนกประสงค์ ส่วนครัว ส่วนห้องน้ำ ส่วน นั่งเล่นหน้าบ้านหลังบ้าน ชักล้าง อีกส่วนเป็น วน่า มีพื้นที่จอดเรือและพื้นที่เก็บอุปกรณ์การ ประกอบอาชีพ ซึ่งตัวบ้านเป็นโครงสร้างไม้ทั้งหมด ส่วนผนังมีการใช้วัสดุไม้กระดาน

วัสดุก่อสร้างส่วนโครงสร้าง

ส่วนประกอบโครงสร้าง	ชนิดของวัสดุ	ขนาดของวัสดุ
เสาใต้	ไม้จริง	Ø 4" -5"
เสาราย	ไม้จริง	Ø 4" -5"
ซื่อ	ไม้จริง	Ø 2" -4"
ตั้ง	ไม้จริง	Ø 4"
กบทุ	ไม้ไผ่	Ø 3"
อกไก่,แป	ไม้ไผ่	Ø 2½"
ไม้ข่มหัวกลอน	ไม้ไผ่	Ø 2"
จันทัน	ไม้แสม	Ø 2½" - 2"
กลอน	ไม้แสม	Ø 1½" - 2"
สิ่งที่มุ่งหลังคา	จากเป็นดับ , ฝ้ายางกระเบื้อง	

พื้น ดินโคลนอยู่ในน้ำตลอดเวลา

ฝา ฝาด้านปิดล้อมตัวบ้าน 3 ด้านกรูจากแบบขีดตารางบางส่วนใช้สังกะสีและแผ่นไม้อัด ฝ้ายาง การเจาะช่อง บ้านมีการเจาะช่องหน้าต่าง การให้แสงสว่างและระบายลมโดยที่ตัวบ้านเป็น ลักษณะเปิดโล่งภายในสามารถมองออกมาภายนอกได้จึงมีอากาศถ่ายเทสะดวก

บริเวณอาบน้ำชักล้าง ใช้บริเวณติดกับตัวบ้านทางด้านหน้าของบ้านทิศตะวันตกและทิศใต้ การเก็บเสื้อผ้า ใช้เก็บโดยการแขวนกับผนังหรือกับราวไม้รวกตู้เสื้อผ้า

บริเวณแต่งตัว โต๊ะแต่งตัว

อายุของบ้าน สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2475 เป็นเวลา 85 ปีมาแล้ว ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลง

พื้นที่ใช้สอยของบ้าน = 125.85 ตารางเมตร = 100%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พฤติกรรมของชาวบ้านประมงบ้านชำห้าน แบ่งตามลักษณะของผู้ประกอบกิจกรรม

1. ชาวประมง (พ่อบ้าน)
2. แม่บ้าน (เฉพาะที่ไม่ได้ช่วยพ่อออกหาปลา)
3. เด็กก่อนวัยเรียน
4. ผู้สูงอายุ
5. ชาวบ้านที่มีอาชีพอื่นที่ไม่ใช่ทำการประมง เช่น การทำพลอย,รับจ้าง ฯลฯ

สภาพกิจกรรมเดิม

ผู้ประกอบกิจกรรม	ช่วงเวลา	ลักษณะกิจกรรม	สถานที่ประกอบกิจกรรม
1. ชาวประมง	0.40-11.00	- ออกเรือหาปลา,ปู	- ทะเล
	11.00-12.30	แกะปลาปูออกจากอวน นำไปขายแก่นายทุน	- ชายหาด,ขนำหรือ กระต๊อบ
	12.30-13.30	- รับประทานอาหาร	- โถงเอนกประสงค์
	13.30-17.00	- พักผ่อน นอนหลับ	- ห้องนอน,โถง เอนกประสงค์หรือขนำ
		- ซ่อมอวน - พูดคุยกับเพื่อนบ้าน ฯลฯ	- ใต้ถุนเรือนที่ยกสูง, กระต๊อบ
	17.00-19.00	- อาบน้ำ,ทำกิจวัตร ส่วนตัว	- บ่อน้ำ,ห้องน้ำ
	19.00-20.30	- รับประทานอาหาร	- โถงเอนกประสงค์
	20.30-04.00	- พักผ่อน หลับนอน	- ห้องนอน,ส่วนนอน
3. เด็กก่อนวัยเรียน	08.00-08.30	- ตื่นนอน-ทำกิจวัตร	- บ่อน้ำ,ตุ่มน้ำ
	08.30-09.00	ส่วนตัว	- โถงเอนกประสงค์
	09.00-12.00	- รับประทานอาหาร	- โถงเอนกประสงค์, ชาน
	12.00-13.00	- วิ่งเล่น,นอนหลับ	- โถงเอนกประสงค์
		- รับประทานอาหาร	- โถงเอนกประสงค์
	13.00-18.00	- นอนกลางวัน	- โถงเอนกประสงค์
	18.00-18.30	- เล่นกับเพื่อน	- ลาน
	18.30-19.30	- อาบน้ำ	- บ่อน้ำ,ตุ่มน้ำ
	19.30-20.00	- รับประทานอาหาร	- โถงเอนกประสงค์, ชาน
	20.00-08.00	- พักผ่อน,นั่งเล่น - หลับนอน	- ชานบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ห้องนอน ระเบียบขั้นตอนการคัด
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

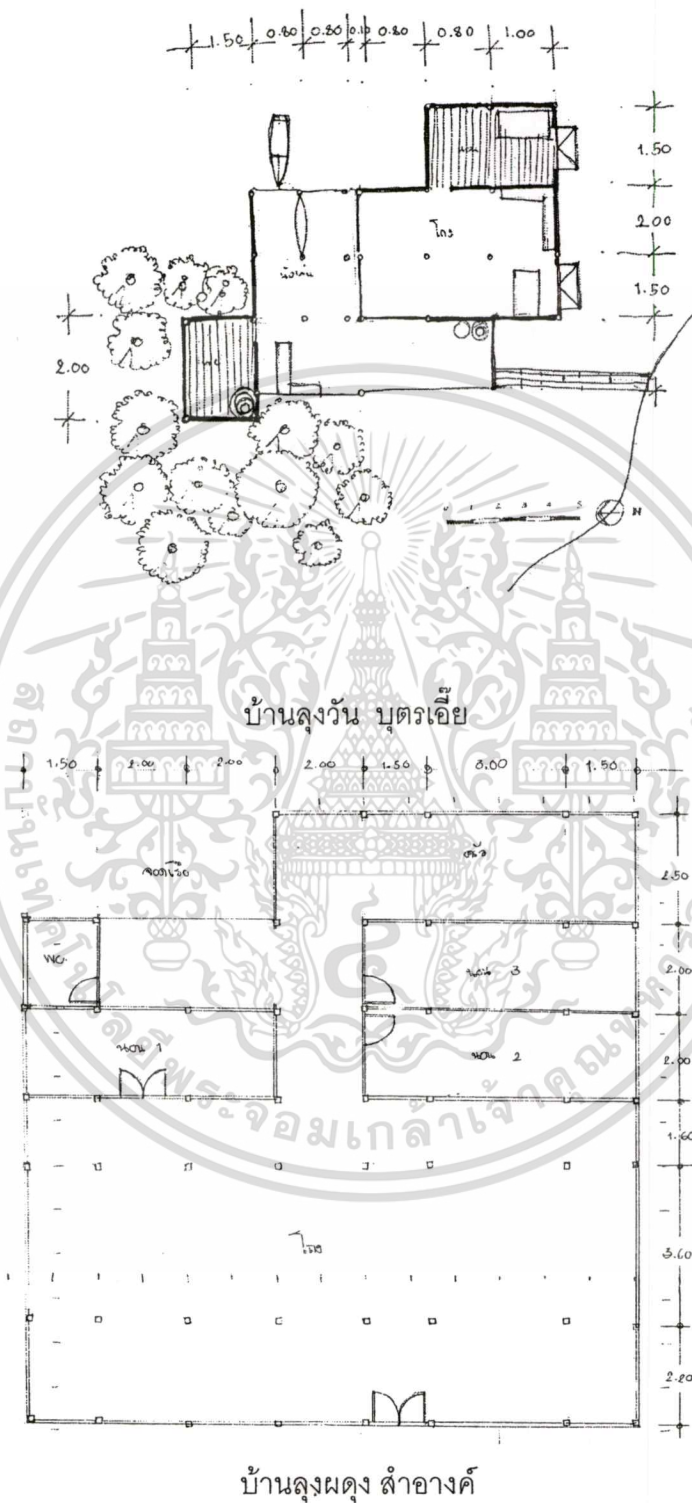
ผู้ประกอบการกิจกรรม	ช่วงเวลา	ลักษณะกิจกรรม	สถานที่ประกอบกิจกรรม
4. ผู้สูงอายุ	06.00-07.00	- ตื่นนอน-ทำกิจวัตร	- บ่อน้ำ,ตุ่มน้ำ
	07.00-08.00	ส่วนตัว	- โถงเอนกประสงค์
	08.00-12.00	- รับประทานอาหาร	- โถงเอนกประสงค์
	12.00-13.00	- เลี้ยงดูหลาน,นั่งเล่น	- โถงเอนกประสงค์
	13.00-17.30	- รับประทานอาหาร	- ลาน
	17.30-19.00	- พักผ่อน,นั่งคุยกับเพื่อน	- บ่อน้ำ,ตุ่มน้ำ
	19.00-20.30	บ้าน	- โถงเอนกประสงค์
	20.30-06.00	- อาบน้ำ - รับประทานอาหาร - หลับนอน	- ห้องนอน
5. ชาวบ้านที่ประกอบอาชีพอื่น	06.00-07.00	- ตื่นนอน-ทำกิจวัตร	- บ่อน้ำ,ตุ่มน้ำ
	07.00-08.00	ส่วนตัว	- โถงเอนกประสงค์,
	08.00-12.00	- รับประทานอาหาร	ชาน
	12.00-13.00	- ทำงาน	- ทำพลอย
	13.00-17.00	- รับประทานอาหาร	- ที่บ้าน
	17.00-18.00	- ทำงาน	- ที่บ้าน
	18.00-19.00	- อาบน้ำ	- บ่อน้ำ,ตุ่มน้ำ
	19.00-20.30	- พักผ่อน,นั่งเล่น	- โถงเอนกประสงค์,
	20.30-06.00	- รับประทานอาหาร - พักผ่อน นอนหลับ	ชาน - โถงเอนกประสงค์ - ห้องนอน

การวิเคราะห์ลักษณะของพฤติกรรมของชาวบ้าน

โดยส่วนใหญ่แล้วช่วงเวลาร่างงานในแต่ละวันมาก ซึ่งใช้เป็นเวลาพักผ่อนพูดสนทนากับเพื่อนบ้าน อีกทั้งมีเวลาร่างมากในหน้ามรสุม ซึ่งบางรายจะทำอุปกรณ์จับปลา เช่น อวน ลอบจับปลา ปู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

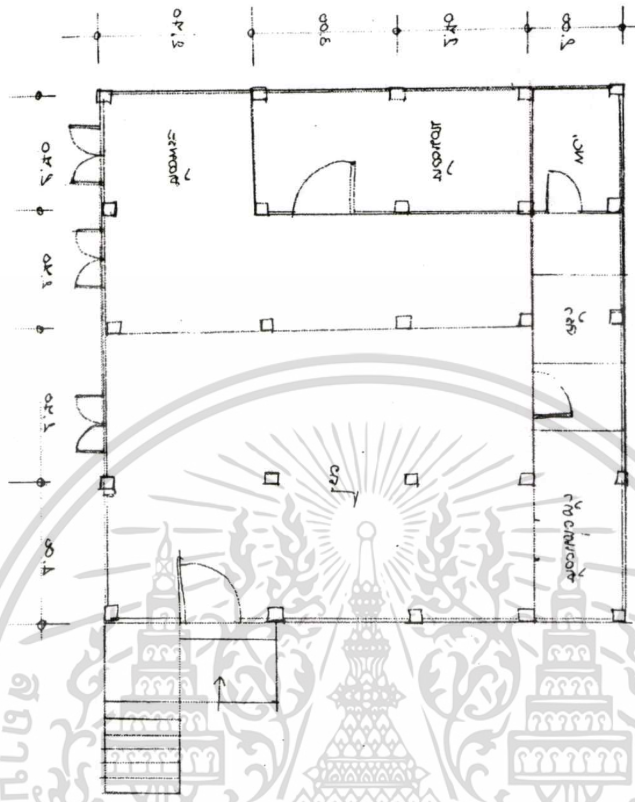
เปรียบเทียบ ขนาด,เนื้อที่ ของบ้านประมงโขม่งล่าง ที่สำรวจ (มาตราส่วน 1:200)

ภาพที่ 4.250 แสดงเปรียบเทียบ ขนาด,เนื้อที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เปรียบเทียบ ขนาด,เนื้อที่ ของบ้านประมงโขมงล่าง ที่สำรวจ (มาตราส่วน 1:200)

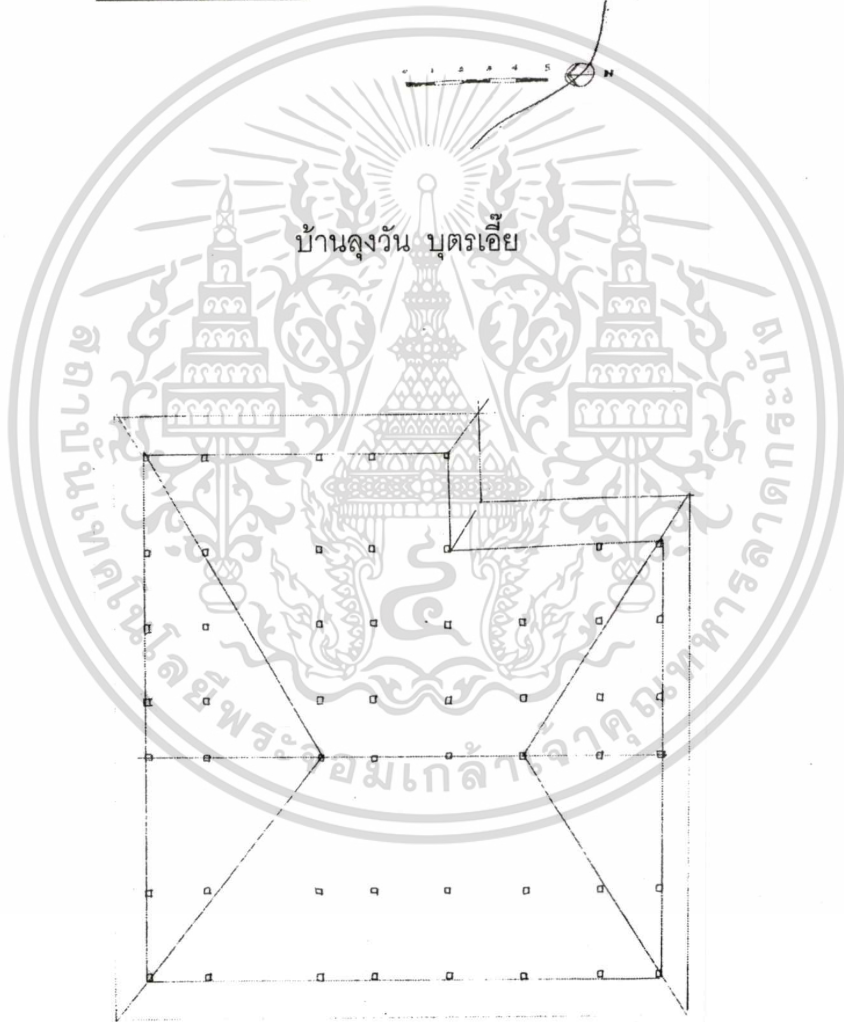
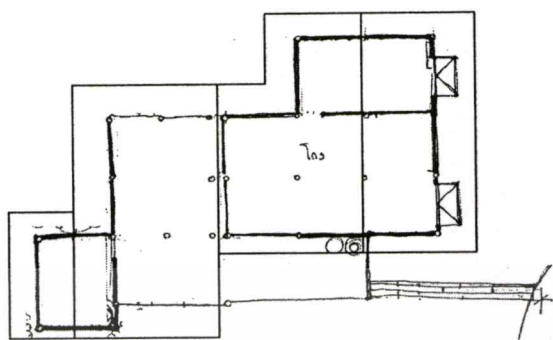

บ้านลุงองอาจ

ภาพที่ 4.251 แสดงเปรียบเทียบ ขนาด,เนื้อที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงแนวหลังคา ของบ้านประมงโขมงล่าง ที่สำรวจ (มาตราส่วน 1:200)

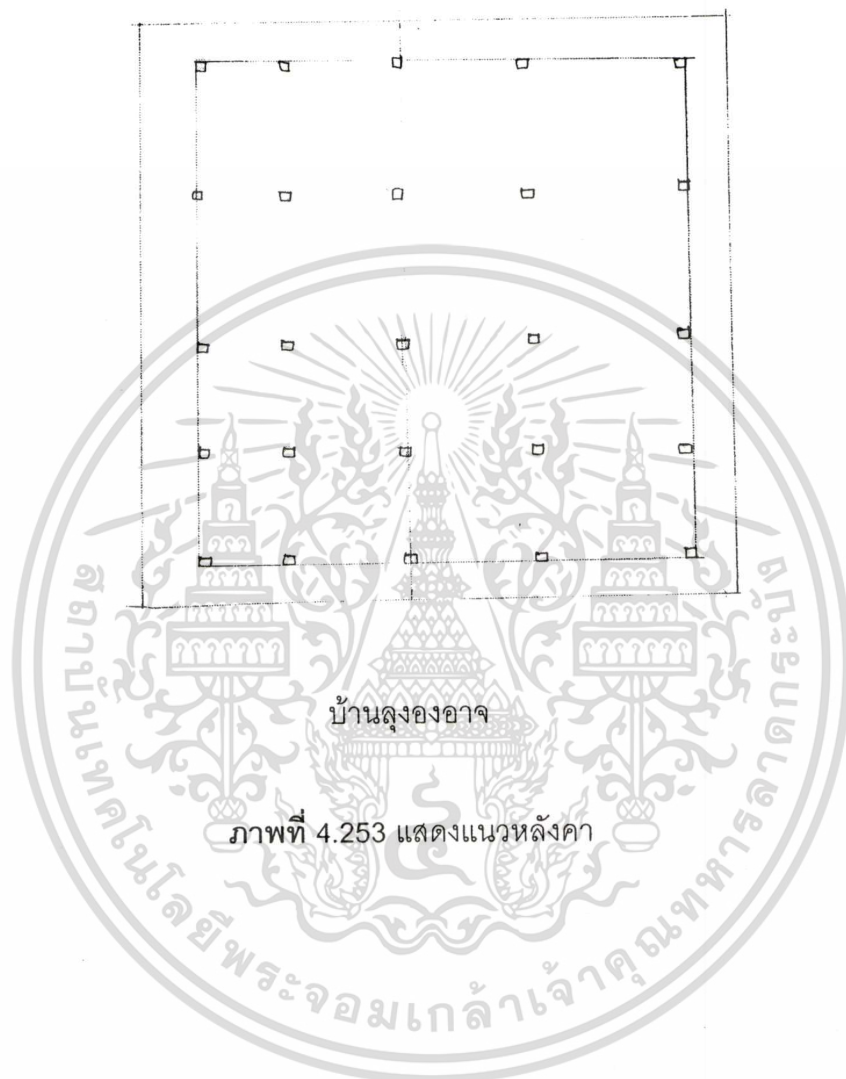

บ้านลุงผดุง สำอางค์

ภาพที่ 4.252 แสดงแนวหลังคา

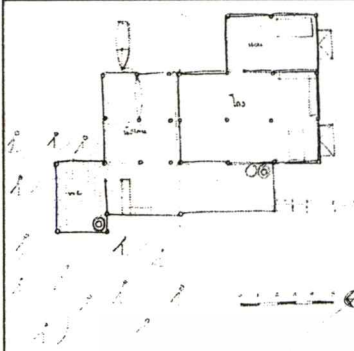
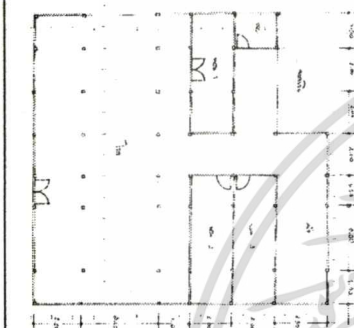
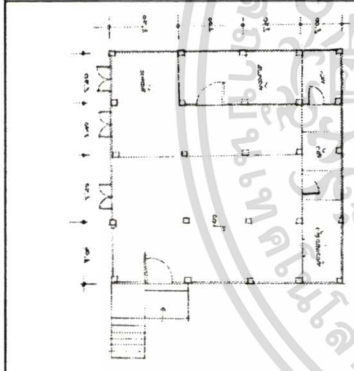
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงแนวหลังคา ของบ้านประมงโขม่งล่าง ที่สำรวจ (มาตราส่วน 1:200)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 เปรียบเทียบขนาดพื้นที่ของบริเวณตัวเรือน

ผังพื้น	บ้าน	พื้นที่ตัวเรือนทั้งหมด
	บ้านลุงวัน บุตรเอ๋ย	25.00 ตารางเมตร
	บ้านลุงผดุง สำอางค์	187.65 ตารางเมตร
	บ้านลุงองอาจ	125.85 ตารางเมตร

จากตารางขนาดพื้นที่ปลูกบ้านนั้น ที่ดินแปลงที่เล็กที่สุดได้แก่ที่ดินของ บ้านลุงวัน บุตรเอ๋ยซึ่งมีเนื้อที่เพียง 25.00 ตารางเมตรเท่านั้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะจำนวนของบ้านที่มีการปลูกติดกัน และมาอาศัยปลูกบ้านในพื้นที่ใกล้ต้นไม้ จึงไม่สามารถขยายตัวบ้านได้มาก

ที่ดินที่มีขนาดกว้างที่สุดได้แก่ที่ดินของบ้านลุงผดุง สำอางค์ ซึ่งมีขนาด 187.65 ตารางเมตร ดังกล่าวนั้นเพราะตั้งเรือนมีการสร้างแบบมาตรฐาน มีขนาดครอบครัวปานกลาง มีการสร้างห้องน้ำไว้เพื่อชาวบ้าน ยังมีพื้นที่ยื่นออกไปในทะเลอีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

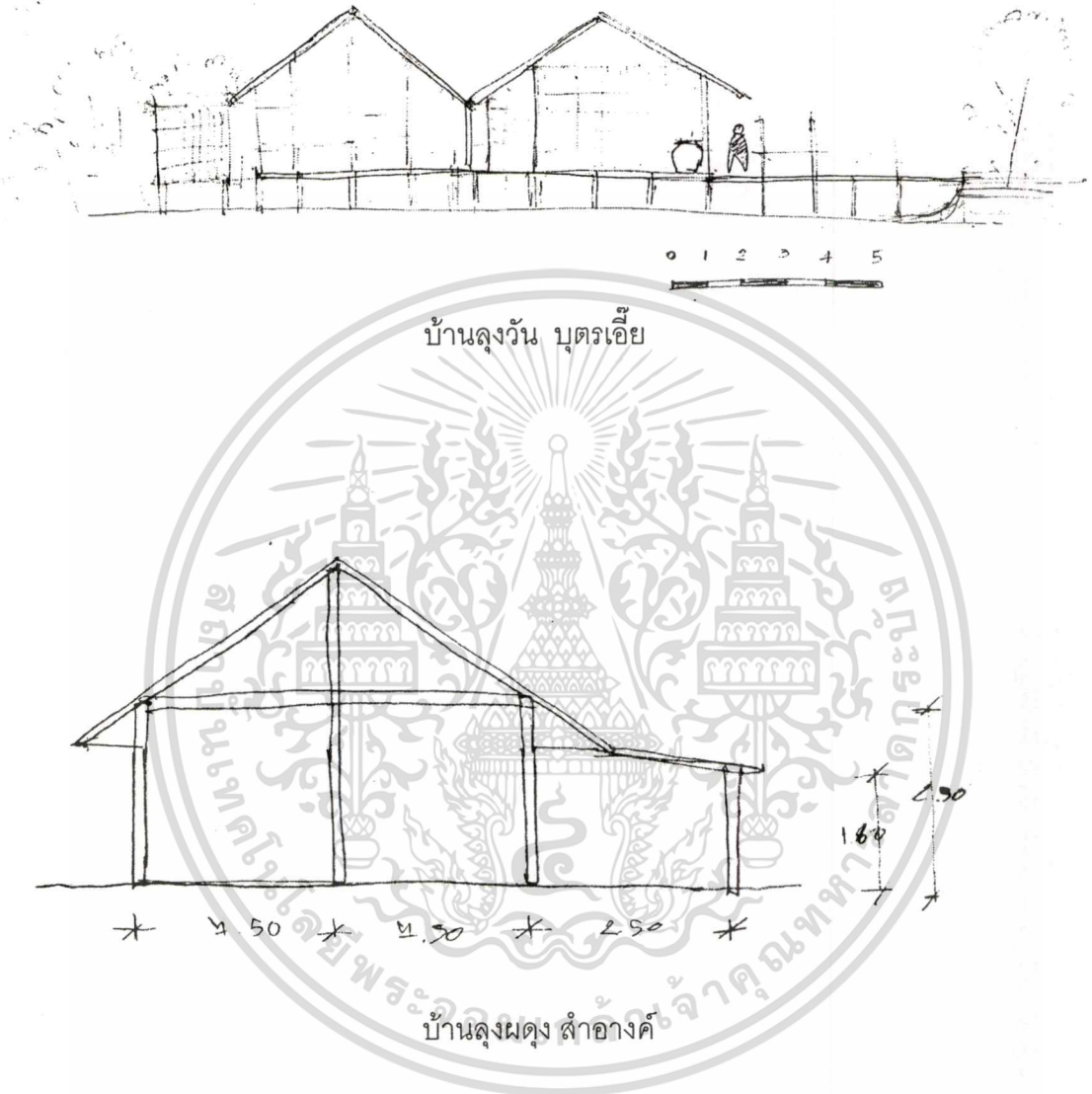
ตารางที่ 4.10 แสดงขนาดระยะห่างของช่องเสาต่างๆ

บ้าน	ช่วงกว้าง ระหว่างเสา ราย	ระยะห่างของห้อง เสา	ระยะห่างของ บ้าน แต่ละหลัง
บ้านลุงวัน บุตรเอี้ย มี 3 ห้องเสา	1.50 เมตร	1.50 เมตร 1.50 เมตร	-
บ้านลุงผดุง ลำปางค์ มี 6 ห้องเสา	2.50 เมตร	2.50 เมตร 2.50 เมตร	-
บ้านลุงองอาจ มี 4 ห้องเสา	2.70 เมตร	2.70 เมตร 2.70 เมตร	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

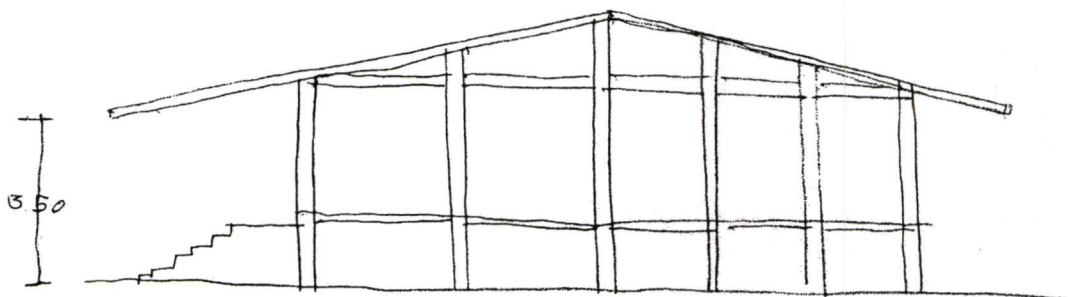
แสดงขนาด, ความสูง, เปรียบเทียบของบ้านประมงโขม่งล่าง ที่สำรวจ

ภาพที่ 4.254 แสดงแสดงขนาด, ความสูง, เปรียบเทียบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงขนาด, ความสูง, เปรียบเทียบของบ้านประมงโขมกล่าง ที่สำรวจ

* 4.00 * 2.40 * 2.40 * 2.40 * 2.40 *

บ้านลุงองอาจ

ตารางที่ 4.11 ความสูงของเรือน

บ้าน	ความสูงจากพื้นถึง ใต้เสเสาเรียง	ความสูงจากพื้นถึง ใต้ช่อ	ความสูงจากช่อถึง ใต้กบทุ
บ้านลุงวัน บุตรเอี้ย	เรือนนอน 2.60 เมตร	เรือนนอน 2.80 เมตร	เรือนนอน 1.80 เมตร
	เรือนครัว 2.40 เมตร	เรือนครัว 2.60 เมตร	เรือนครัว 1.80 เมตร
บ้านลุงผดุง สำอางค์	เรือนนอน 2.80 เมตร	เรือนนอน 3.00 เมตร	เรือนนอน 2.05 เมตร
	เรือนครัว 2.50 เมตร	เรือนครัว 2.80 เมตร	เรือนครัว 2.05 เมตร
บ้านลุงองอาจ	เรือนนอน 2.80 เมตร	เรือนนอน 3.00 เมตร	เรือนนอน 2.05 เมตร
	เรือนครัว 2.50 เมตร	เรือนครัว 2.70 เมตร	เรือนครัว 1.75 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.12 แสดงความเปรียบเทียบรายละเอียดจากการสำรวจและสัมภาษณ์

การสำรวจและสัมภาษณ์	บ้านลุงวัน	บ้านลุงผดุง	บ้านลุงองอาจ
1.อายุ	70 ปี	45 ปี	44 ปี
2.บ้านเลขที่	74 หมู่ที่ 13 ต.ปากน้ำแหลมสิงห์ อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี	40 หมู่ที่ 13 ต.ปากน้ำแหลมสิงห์ อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี	44 หมู่ที่ 13 ต.ปากน้ำแหลมสิงห์ อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี
3.อาชีพ	ประมงออกเรือหาปลา	ประมงออกเรือหาปลา	ประมงออกเรือหาปลา
4.จำนวนสมาชิก	5 คน	5 คน	4 คน
5.ขนาดบริเวณบ้าน	5.00x5.00 เมตร	13.90x13.50 เมตร	12.10x10.40 เมตร
6.ลักษณะของส้วม	มีลักษณะถาวรปิด มิดชิด อยู่ในตัว บ้าน	มีลักษณะถาวรปิด มิดชิด อยู่ใต้ถุนบ้านติด กับส่วนนั่งเล่น	มีลักษณะถาวรเปิดโล่ง อยู่ติดกับตัวบ้านส่วน ทางเข้ากับซักล้าง
7.ประเภทของไม้ยืนต้น บริเวณบ้าน	ไม้โกงกาง ไม้แสม	ไม้โกงกาง ไม้แสม	ไม้โกงกาง ไม้แสม
8.รูปแบบเรือน	บ้านประมง(ชนา)	บ้านประมง(ชนา)	บ้านประมง(ชนา)
9.ปัจจัยทางกายภาพ			
9.1 สภาพภูมิประเทศ	มีลักษณะเป็นอ่าวเชื่อม ติดกับทะเล	มีลักษณะเป็นอ่าวเชื่อม ติดกับทะเล	มีลักษณะเป็นอ่าวเชื่อม ติดกับทะเล
9.2 สภาพภูมิอากาศ	มีลักษณะร้อนชื้น	มีลักษณะร้อนชื้น	มีลักษณะร้อนชื้น
9.3 อุณหภูมิ			
9.3.1 ภายในตัวบ้าน	30.8 องศา	35.0 องศา	34.5 องศา
9.3.2 ภายนอกตัวบ้าน	31.3 องศา	34.2 องศา	34.7 องศา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

การสำรวจและ สัมภาษณ์	บ้านลู่วัน	บ้านลู่ผดุง	บ้านลู่องอาจ
12.การเก็บเสื้อผ้า	ใช้เก็บโดยการแขวนกับ ผนังหรือราวไม้ และตู้ เสื้อผ้า	ใช้เก็บโดยการแขวนกับ ผนังหรือราวไม้	ใช้เก็บโดยการแขวนกับ ผนังหรือราวไม้ และตู้ เสื้อผ้า
13.บริเวณแต่งตัว	หน้าตู้เสื้อผ้า	ใช้กระจกเงาแขวนกับ เสาหรือผนัง	ใช้กระจกเงาแขวนกับ เสาหรือผนัง
14.อายุของบ้าน	สร้างเมื่อปี พ.ศ.2530 เป็นเวลา 20 ปี	สร้างเมื่อปี พ.ศ.2480 เป็นเวลา 80 ปี	สร้างเมื่อปี พ.ศ.2475 เป็นเวลา 85 ปี
15.พื้นที่ใช้สอยของ บ้าน	25.00 ตารางเมตร	187.65 ตารางเมตร	125.85 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. การศึกษาเรือนพักอาศัยในรูปแบบเดิม

เรือนพักอาศัย	เป็นบ้านเดี่ยว ที่มีสมาชิกในครัวเรือนขนาด 2-4 คน
ขนาดบริเวณบ้าน	ไม่มีขอบเขตที่แน่นอน
ขนาดเรือน	เป็นเรือนเดี่ยว วางแปลนหันแกนไปทางทิศตะวันออก , ทิศตะวันตก หรือวางตามตะวันหรือตามแนวทะเล
ความยาว	บ้านมีเสา 2 ห้อง (2 Bays) ระยะห่างห้องเสาประมาณ 2.00 เมตรเท่ากัน รวมความยาวประมาณ 4.00 เมตร
ความกว้าง	ระยะความกว้างของเสา 2.50 มีเสานแนวระเบียงซึ่งห่างจากเสาหลัก 2.00 เมตร และเสานอกชานห่างกับเสาระเบียงอีก 1.80 รวมความกว้างทั้งหมด 6.30 เมตร
ความสูง	จากระดับพื้นดินถึงพื้นเรือนนอนประมาณ 1.30 ระดับนอกชานต่ำกว่าระดับระเบียงประมาณ 20 เซนติเมตร ความสูงจากพื้นเรือน ถึงใต้ห้องช่อประมาณ 2.00 เมตร
เนื้อที่ใช้สอยภายในบ้าน	ความสูงจากพื้นระเบียงถึงใต้เสาประมาณ 1.70 บางหลังเวลาเข้าบ้านจะต้องก้มหัวลอดชายคาเข้าไป แต่เหมาะกับการนั่งเล่นตรงระเบียงเป็น Human Scale ที่เกิดขึ้นตามลักษณะพฤติกรรม
	ไม่มีกั้นห้องภายในบ้าน มีเฉพาะกั้นส่วนครัวกับระเบียงนั่งเล่นนอนพื้นไม้ โดยปูเสื่อ และใช้มุงทางตอนทางคืน ส่วนครัวอยู่ตรงด้านหน้าแนวเดียวกับระเบียงใต้ถุนเรือนเป็นน้ำ เป็นที่เก็บของ ไม้ , เข่ง , อุปกรณ์จับปลา , และอื่นๆ
	นอกชานบางส่วน จะใช้เป็นที่ตากภาชนะ ของเครื่องใช้ในครัว และเป็นลานซักล้างด้วย

7. ลักษณะสถาปัตยกรรมและการใช้วัสดุ

ลักษณะอาคารในหมู่บ้านที่มีอยู่แบ่งเป็น 2 ชนิดคือ บ้านพักอาศัยแบบใช้วัสดุพื้นถิ่น, อาคารที่เป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก

วัสดุที่ใช้ทำอาคารพักอาศัย จะใช้โครงสร้างไม้ทั้งหมด มีไม้แสม, ไม้โกงกาง, ไม้โปรง, ไม้ไผ่ ไม้กวาดขาว – แดง ทำโครงสร้าง พื้น และผนังบางส่วน ต้นจาก ใช้มุงหลังคา และทำผนัง มีบางบ้านจะมีวัสดุประเภทที่ไม่ใช่วัสดุพื้นถิ่นมาปะปน เช่น สังกะสี, กระเบื้อง, ต่อม่อคอนกรีต เป็นต้น

สัดส่วนของอาคารบ้านพักอาศัยเป็นไปตามลักษณะกิจกรรมของผู้อยู่อาศัยและประโยชน์ใช้สอย ซึ่งอาจจะไม่เป็นไปตามหลักทศบัญญัติ หรือ ข้อบัญญัติใดๆ ส่วนใหญ่จะมีกั้นผนังภายใน เฉพาะห้องนอน นอกจากนั้นก็เปิดโล่ง มีการใช้ระดับมาแบ่งเป็นประโยชน์การใช้สอย มีนอกชาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นั่งเล่น มีหน้าบ้าน ช้างบ้านมีการปลูกไม้ประดับน้อย ส่วนใหญ่จะปลูกในกระถางต้นไม้ เพราะสภาพดินไม่อำนวยให้ทำการเพาะปลูก

สำหรับอาคารคอนกรีตที่เพิ่งปลูกสร้างขึ้นทีหลังของผู้ที่มีฐานะการเงินดี มีรูปแบบอาคารชั้นเดียวแต่ใช้คอนกรีตผสมกับไม้ ซึ่งเป็นอาคารคอนกรีตที่ไม่มีค่าทางสถาปัตยกรรม เป็นสิ่งแปลกปลอมเข้ามาทำลายเอกลักษณ์ของหมู่บ้าน

รายการวัสดุก่อสร้างที่ใช้สร้างส่วนต่างๆ ของบ้านตัวอย่างที่ทำการศึกษามีดังนี้ : หลังคา มุงด้วยจาก ครอบจั่วหลังคาใช้สังกะสี

ส่วนโครงสร้าง	เสา	ไม้แฉม	Ø 4" -5"
	ช่อ , อเส	ไม้ไผ่	Ø 3"
	อกไก่	ไม้ไผ่	Ø 3"
	ดั่ง	ไม้ไผ่	Ø 3"
	ไม้ข่มหัวกลอน	ไม้ไผ่	Ø 1"
	จันทัน	ไม้แฉม	Ø 3"
	แป	ไม้ไผ่	Ø 1"
	กลอน	ไม้ไผ่	Ø 1"
	พื้นนอกชาน	ไม้กระดาน, ไม้ไผ่	½" -4"
	พื้นเรือนนอน , ระเบียง	ไม้กระดาน, ไม้ไผ่	½" -4"
	คาน	ไม้แฉม	Ø 1½" -4"
	ตง	ไม้แฉม	Ø 1" -4"

ฝา ฝาด้านปิดล้อมตัวบ้าน 4 ด้าน กระจุก โดยพับเย็บเป็นต้น บางส่วนใช้ไม้อัดและสังกะสี เค้าตั้งใช้เสา เค้านอนไม้รวก Ø 1" เค้าชานนอกไม้รวก

การเจาะช่อง มีช่องเจาะน้อย เนื่องจากผนังไม้ไผ่เว้นช่องไฟจึงมีอากาศถ่ายเทสะดวก

สรุปผลการวิเคราะห์รูปแบบเรือนพักอาศัย

ลักษณะอาคารบ้านพักอาศัยเป็นสี่เหลี่ยม ฝาผนังและหลังคากระจุก ไม้ค่อนิยมเจาะช่องยกพื้นสูง ภายในบ้านมักเป็นส่วนโล่งบางส่วน นอกจากส่วนนอนจะใช้หลังนอนส่วนพักผ่อนนั่งเล่น เอนกประสงค์ในเวลากลางวัน มีความสูงสัมพันธ์กับสัดส่วนของกิจกรรม

โครงสร้างเสาเป็นไม้เนื้อแข็ง เค้าและฝาเป็นไม้รวก โครงสร้างหลังคาบางตัวเป็นไม้ไผ่ หลังคามุงจาก สังกะสี และฝ้ายาง ฝากระจุก ไม้ซีก และฝ้ายาง ประตูเปิดโล่งไม่มีบาน การปลูกสร้างเป็นวิธีลงแขก การสร้างส่วนใหญ่กินเวลาไม่เกิน 1 สัปดาห์ การสร้างเรือนแบบนี้ส่วนใหญ่ทุกคนสามารถปลูกสร้างกันเองได้ โดยใช้ระบบ การผูกยึดตัวไม้ทุกตัว ยึดกันด้วยการเจาะเดือยและผูกยึดให้แน่นด้วยเชือกหรือตะปู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวางเรือนไม่มีเกณฑ์ที่แน่นอน การขยายตัวของอาคารนั้น มักจะนิยมสร้างเรือนใหม่เพิ่มขึ้น และนิยมวางให้ขนานกับเรือนหลังแรก

จากสภาพพื้นฐานทางวิธีการก่อสร้าง และข้อจำกัดของวัสดุก่อสร้างตลอดจนความเคยชินได้ส่วนพัฒนารูปแบบอาคารให้มีรูปทรงที่เหมาะสมกับสภาพการดำเนินชีวิตของผู้อยู่อาศัย รายละเอียดการผูกมัดโครงสร้างต่างๆ นั้น มีระบบที่พัฒนาจนลงตัว และชาวบ้านได้ยึดถือเป็นเกณฑ์ในการปลูกสร้างสืบเนื่องกันมา โดยถ่ายทอดให้สมาชิกในครอบครัว

ข้อบกพร่องในเรือนพักอาศัยแบบนี้ คือ วัสดุก่อสร้างบางอย่างไม่คงทนถาวรต้องมีการเปลี่ยนเมื่อถึงเวลาที่ทรุดโทรม การเปลี่ยนก็มักจะเปลี่ยน ตับจาก , เคว่า ตลอดจนโครงสร้างไม้ไผ่ยึดจากเท่านั้น ส่วนตัวโครงสร้างจะไม่เปลี่ยน

นอกจากนั้น ยังมีปัญหาเรื่องแสงสว่างภายในอาคาร ปัญหาที่เกิดอันตรายจากเรือนครัวอยู่ภายในบ้านได้หลังคาเดียวกับเรือนนอน และปัญหาการขาดองค์ประกอบที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของบ้าน นั่นคือส้วม และปัญหาการวางตำแหน่งครัว และลานซักล้าง ซึ่งอาศัยคลองที่เชื่อมกับทะเลส่วนหลังบ้าน

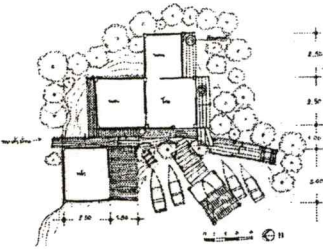
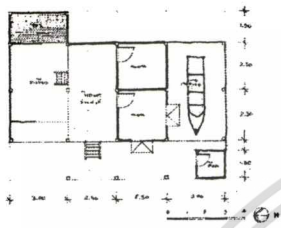
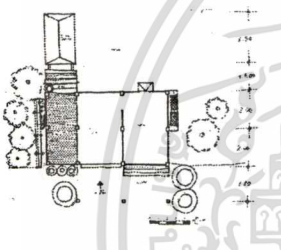
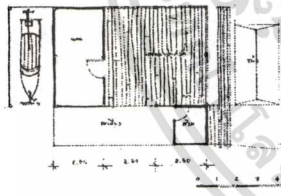
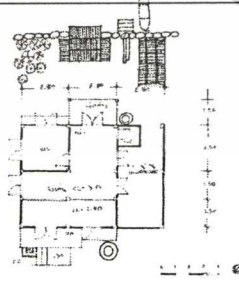

การนำส่วนที่ดีของรูปแบบอาคารเรือนพักอาศัยเดิมมา เป็นสิ่งต้องคำนึงถึงที่ใช้ในการออกแบบ เช่น

- การใช้วัสดุพื้นถิ่น เช่น วัสดุที่ใช้มุงหลังคา และกันฝน เป็นจาก ซึ่งเป็นวัสดุพิเศษมีส่วนช่วยให้ลมระบายได้บางส่วน

การวิเคราะห์รูปแบบของอาคารที่ทำการสำรวจภาคสนาม

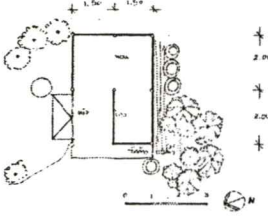

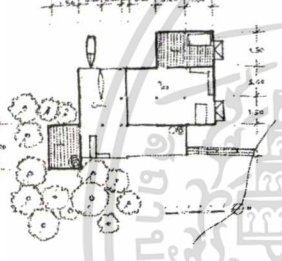

หลักการที่ใช้ในการเลือกสำรวจอาคารจะเน้นเฉพาะเรือนที่มีลักษณะพื้นบ้าน ที่คงลักษณะท้องถิ่นดั้งเดิมโดยทั้งเรือนที่มีลักษณะคล้ายกันและแตกต่างกันในด้านการต่อเติมและอาคารที่เพิ่มขยายขึ้น

ตารางที่ 4.13 ตารางเปรียบเทียบขนาดพื้นที่ของบริเวณตัวเรือน

ผังพื้น	บ้าน	พื้นที่ตัวเรือนทั้งหมด
	บ้านลุงทิว ล้อมวง	40.50 ตารางเมตร
	บ้านลุงต๋อน สุทธิพร	44.30 ตารางเมตร
	บ้านลุงยอด วิสุทธิวงศ์	88.00 ตารางเมตร
	บ้านลุงสมคิด บุญเชิด	66.50 ตารางเมตร
	บ้านลุง رایยง สร้อยศรี	52.50 ตารางเมตร
	บ้านนางซอนกลิ่น ปานสุขุม	69.00 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ผังพื้น	บ้าน	พื้นที่ตัวเรือนทั้งหมด
	บ้านนางสำภา เทียงทางธรรม	12.00 ตารางเมตร
	บ้านลุงวุฒิ พงษ์ดี	68.00 ตารางเมตร
	บ้านลุงวัน บุตรเอียด	25.50 ตารางเมตร
	บ้านลุงผดุง ลำอางค์	187.65 ตารางเมตร
	บ้านลุงองอาจ	125.85 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางขนาดพื้นที่ปลูกบ้านนั้น ที่ดินแปลงที่เล็กที่สุดได้แก่ที่ดินของบ้านนางสำภา เทียงทางธรรม ซึ่งมีเนื้อที่เพียง 12.00 ตารางเมตรเท่านั้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะจำนวนของผู้อาศัย และมาอาศัยปลูกบ้านในพื้นที่ใกล้ต้นไม้ จึงไม่สามารถขยายตัวบ้านได้มาก

ที่ดินที่มีขนาดกว้างที่สุดได้แก่ที่ดินของบ้านลุงผดุง สำอางค์ ซึ่งมีขนาด 187.65 ตาราง เมตร ดังกล่าวนั้นเพราะตั้งเรือนมีการสร้างแบบมาตรฐาน มีขนาดครอบคลุมปานกลาง มีการสร้าง ห้องน้ำไว้เพื่อชาวบ้าน ยังมีพื้นที่ยื่นออกไปในทะเลอีกด้วย

ตารางที่ 4.14 แสดงขนาดระยะห่างของช่องเสาต่างๆ (บ้านโขมงล่าง)

บ้าน	ช่วงกว้าง ระหว่างเสา ราย	ระยะห่างของ ห้องเสา	ระยะห่างของ บ้าน แต่ละหลัง
บ้านลุงวัน บุตรเอี้ย มี 3 ห้องเสา	1.50 เมตร	1.50 เมตร 1.50 เมตร	-
บ้านลุงผดุง สำอางค์ มี 6 ห้องเสา	2.50 เมตร	2.50 เมตร 2.50 เมตร	-
บ้านลุงองอาจ มี 4 ห้องเสา	2.70 เมตร	2.70 เมตร 2.70 เมตร	-

ตารางที่ 4.15 แสดงขนาดระยะห่างของช่องเสาต่างๆ (บ้านเกาะแมว)

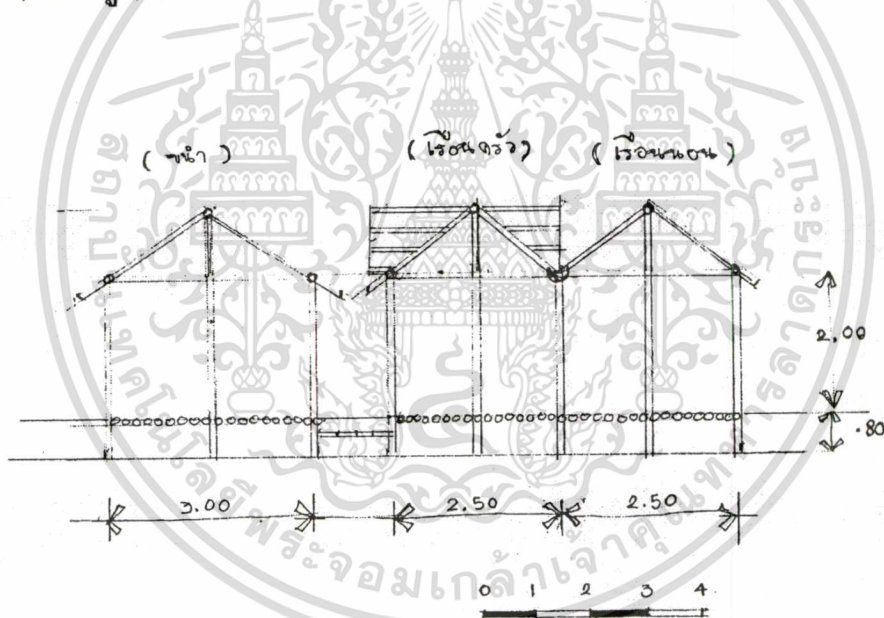
บ้าน	ช่วงกว้าง ระหว่างเสา ราย	ระยะห่างของ ห้องเสา	ระยะห่างของ บ้าน แต่ละหลัง
บ้านลุงรำยอง สร้อยศรี มี 3 ห้องเสา	2.50 เมตร	2.50 เมตร 2.50 เมตร	-
บ้านนางช่อนกลิน ปานสุขชุม มี 2 ห้องเสา	3.00 เมตร	3.00 เมตร 3.00 เมตร	-
บ้านนางสำภา เทียงทางธรรม มี 2 ห้องเสา	1.50 เมตร	1.50 เมตร 1.50 เมตร	-
บ้านลุงขวัญชัย พงษ์ดี มี 4 ห้องเสา	1.50 เมตร	1.50 เมตร 2.00 เมตร 2.50 เมตร 2.50 เมตร	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานี้ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.16 แสดงขนาดระยะห่างของช่องเสาต่างๆ (บ้านชำห้าน)

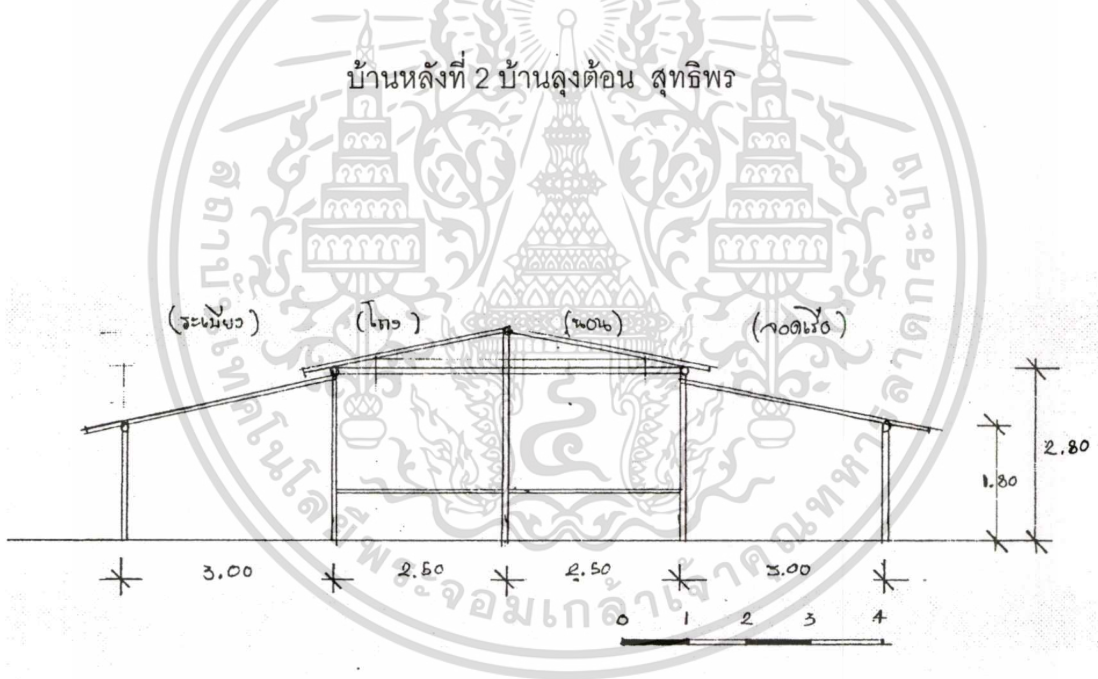
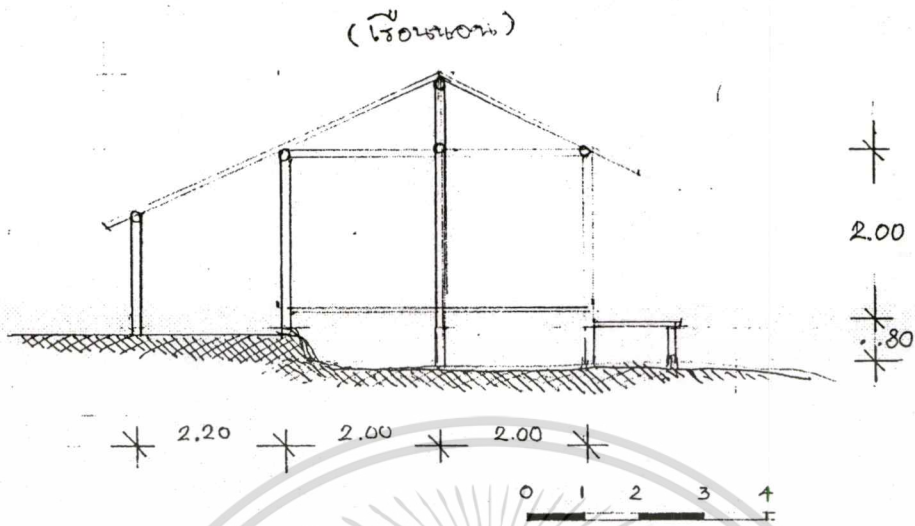
บ้าน	ช่วงกว้าง ระหว่างเสา ราย	ระยะห่างของ ห้องเสา	ระยะห่างของ บ้าน แต่ละหลัง
บ้านลุงวัน บุตรเอี้ย มี 3 ห้องเสา	1.50 เมตร	1.50 เมตร 1.50 เมตร	-
บ้านลุงผดุง สำอางค์ มี 6 ห้องเสา	2.50 เมตร	2.50 เมตร 2.50 เมตร	-
บ้านลุงองอาจ มี 4 ห้องเสา	2.70 เมตร	2.70 เมตร 2.70 เมตร	-

แสดงขนาด, ความสูง, เปรียบเทียบของบ้านประมงโขม่งล่าง ที่สำรวจ

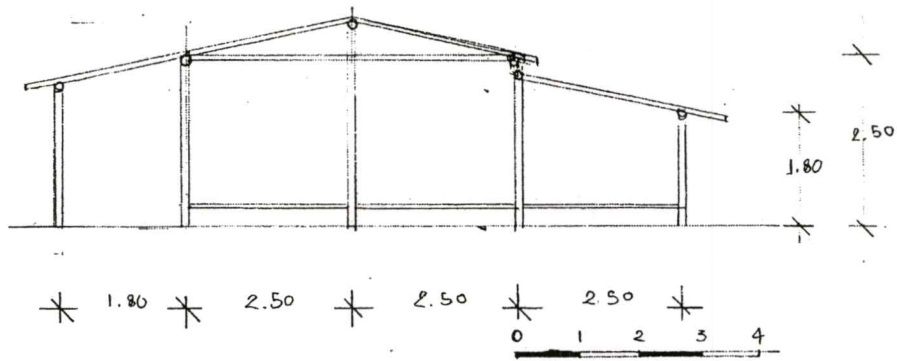
บ้านหลังที่ 1 บ้านลุงทวี ล้อมวง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้านหลังที่ 3 บ้านลุงยอด วิสุทธิวงศ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

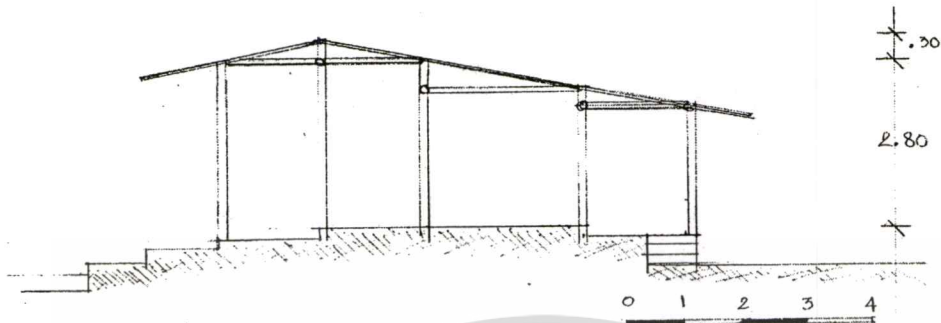
บ้านหลังที่ 4 บ้านลุงสมคิด บุญเขต

ตารางที่ 4.17 ความสูงของเรือน (บ้านโขมกล่าง)

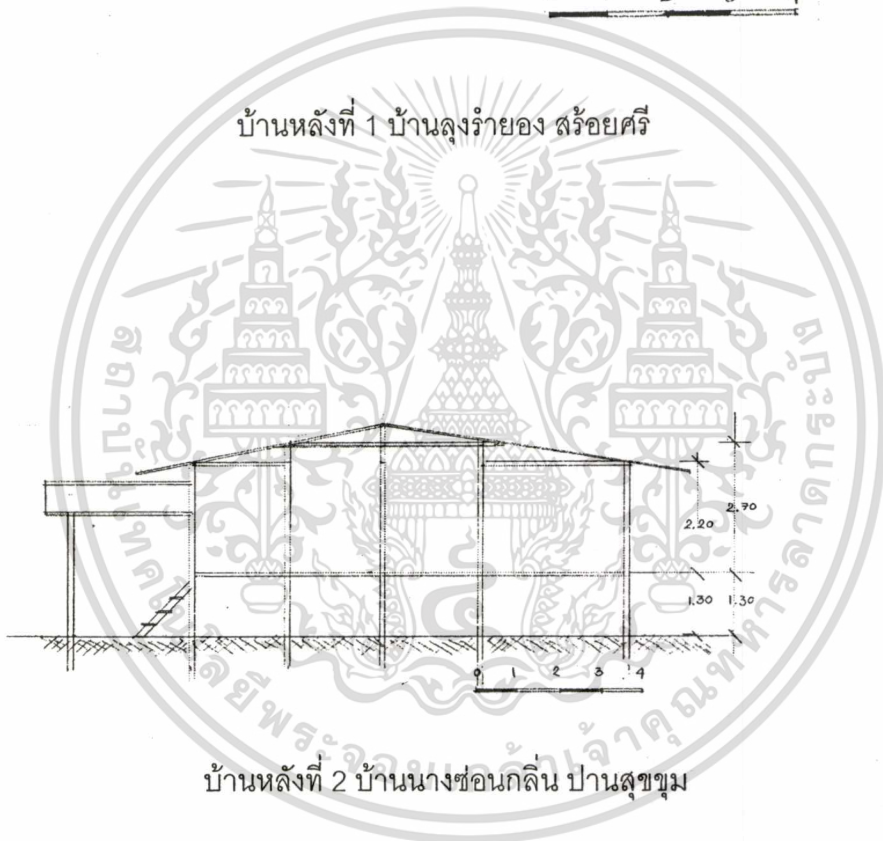
บ้าน	ความสูงจากพื้นถึง ใต้เสเสาเรียง	ความสูงจากพื้นถึง ใต้ช่อ	ความสูงจากช่อถึง ใต้กบทุ
บ้านลุงทวี ล้อมวง	เรือนนอน 2.00 เมตร	เรือนนอน 2.30 เมตร	เรือนนอน 1.80 เมตร
	เรือนครัว 2.00 เมตร	เรือนครัว 2.30 เมตร	เรือนครัว 1.80 เมตร
บ้านลุงด้อน สุทธิวงศ์	เรือนนอน 2.00 เมตร	เรือนนอน 2.15 เมตร	เรือนนอน 1.95 เมตร
	เรือนครัว 2.00 เมตร	เรือนครัว 2.15 เมตร	เรือนครัว 2.05 เมตร
บ้านลุงยอด วิสุทธิวงศ์	เรือนนอน 2.00 เมตร	เรือนนอน 2.50 เมตร	เรือนนอน 2.05 เมตร
	เรือนครัว 1.80 เมตร	เรือนครัว 2.10 เมตร	เรือนครัว 1.75 เมตร
บ้านลุงสมคิด บุญเขต	เรือนนอน 2.00 เมตร	เรือนนอน 2.50 เมตร	เรือนนอน 2.05 เมตร
	เรือนครัว 1.80 เมตร	เรือนครัว 2.10 เมตร	เรือนครัว 1.75 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงขนาด, ความสูง, เปรียบเทียบของบ้านประมงเกาะแมว ที่สำรวจ

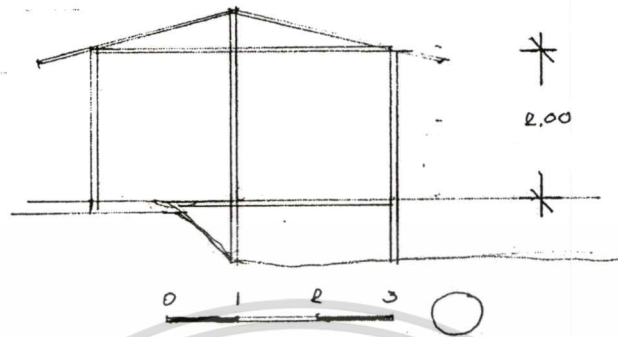
บ้านหลังที่ 1 บ้านลุงร่ำของ สร้อยศรี

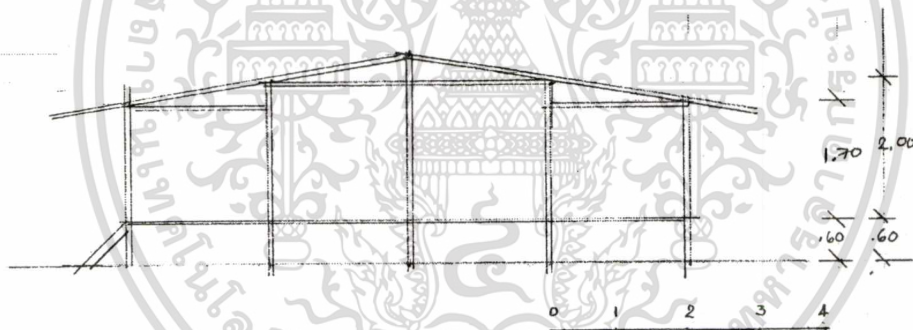
บ้านหลังที่ 2 บ้านนางชอนกลิน ปานสุขชุม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงขนาด, ความสูง, เปรียบเทียบของบ้านประมงเกาะแมว ที่สำรวจ

บ้านหลังที่ 3 บ้านนางสำเภา เทียงทางธรรม

บ้านหลังที่ 4 บ้านลุงขลุ่ยชัย พงษ์ดี

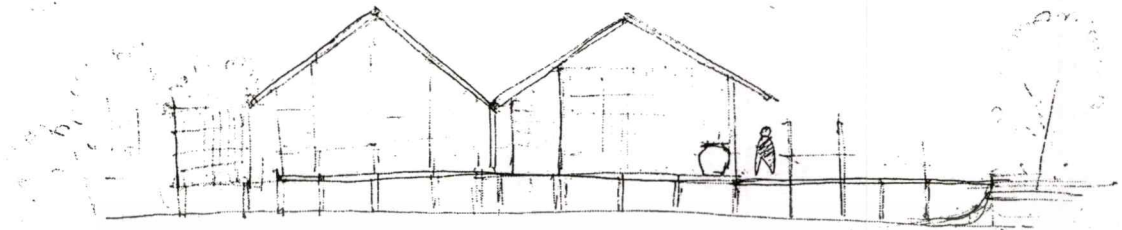
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.18 ความสูงของเรือน (บ้านเกาะแมว)

บ้าน	ความสูงจากพื้นถึง ใต้เสเสาเรียง	ความสูงจากพื้นถึง ใต้ช่อ	ความสูงจากช่อ ถึงใต้กบทุ
บ้านลุงร่ำยอง สร้อยศรี	เรือนนอน 2.50 เมตร เรือนครัว 2.30 เมตร	เรือนนอน 2.80 เมตร เรือนครัว 2.50 เมตร	เรือนนอน 1.80 เมตร เรือนครัว 1.80 เมตร
บ้านนางซอนกลิ่น ปานสุขชุม	เรือนนอน 2.50 เมตร เรือนครัว 2.20 เมตร	เรือนนอน 2.70 เมตร เรือนครัว 2.50 เมตร	เรือนนอน 2.05 เมตร เรือนครัว 2.05 เมตร
บ้านนางสำเภา เทียงทางธรรม	เรือนนอน 1.80 เมตร เรือนครัว 1.80 เมตร	เรือนนอน 2.00 เมตร เรือนครัว 2.00 เมตร	เรือนนอน 2.05 เมตร เรือนครัว 1.75 เมตร
บ้านลุงขวัญชัย พงษ์ดี	เรือนนอน 2.50 เมตร เรือนครัว 2.80 เมตร	เรือนนอน 2.70 เมตร เรือนครัว 2.00 เมตร	เรือนนอน 2.05 เมตร เรือนครัว 1.75 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

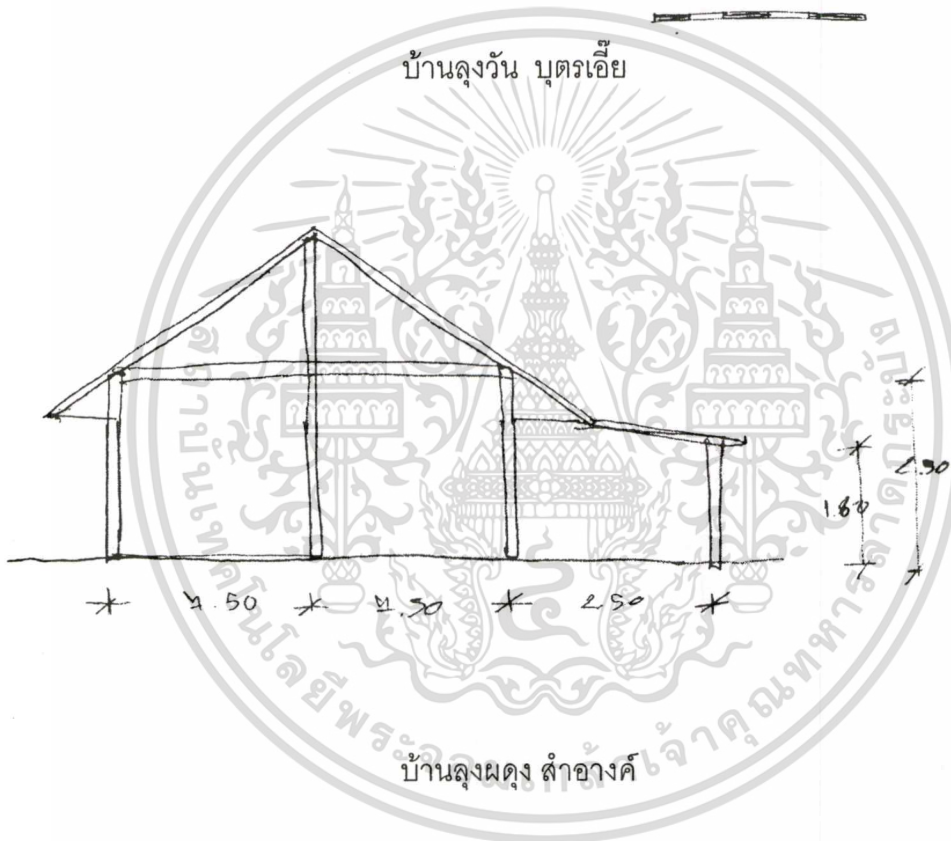
แสดงขนาด, ความสูง, เปรียบเทียบของบ้านประมงชำห้าน ที่สำรวจ

0 1 2 3 4 5

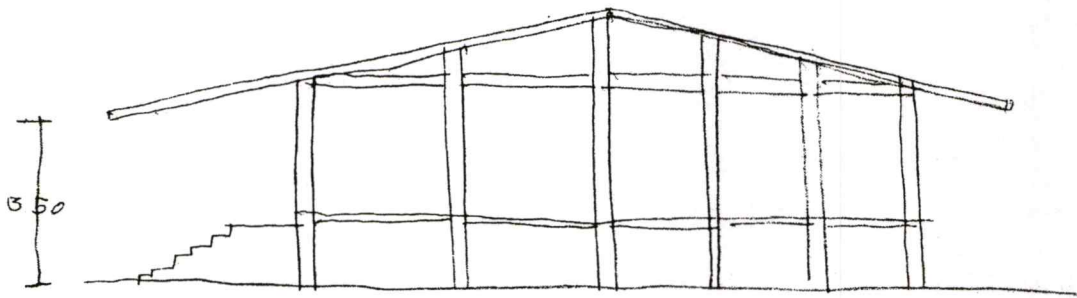
บ้านลุงวัน บุตรเอี้ย

บ้านลุงผดุง สำอังกค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงขนาด, ความสูง, เปรียบเทียบของบ้านประมงชำห่าน ที่สำรวจ

* 4.00 * 2.40 * 2.40 * 2.40 * 2.40 *

บ้านลุงองอาจ

ตารางที่ 4.19 ความสูงของเรือน (บ้านชำห่าน)

บ้าน	ความสูงจากพื้นถึง ใต้เสเสาเรียง	ความสูงจากพื้นถึง ใต้ช่อ	ความสูงจากช่อถึง ใต้กบทุ
บ้านลุงวัน บุตรเคี้ยว	เรือนนอน 2.60 เมตร	เรือนนอน 2.80 เมตร	เรือนนอน 1.80 เมตร
	เรือนครัว 2.40 เมตร	เรือนครัว 2.60 เมตร	เรือนครัว 1.80 เมตร
บ้านลุงผดุง ลำปางค์	เรือนนอน 2.80 เมตร	เรือนนอน 3.00 เมตร	เรือนนอน 2.05 เมตร
	เรือนครัว 2.50 เมตร	เรือนครัว 2.80 เมตร	เรือนครัว 2.05 เมตร
บ้านลุงองอาจ	เรือนนอน 2.80 เมตร	เรือนนอน 3.00 เมตร	เรือนนอน 2.05 เมตร
	เรือนครัว 2.50 เมตร	เรือนครัว 2.70 เมตร	เรือนครัว 1.75 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 ภาพรวมทางกายภาพของเรือนประมงพื้นถิ่น

จากการสำรวจทางกายภาพของหมู่บ้านประมงพื้นถิ่น ตามแหล่งที่ตั้งต่าง ๆ ในจากการสำรวจทางกายภาพของหมู่บ้านประมงตามแหล่งที่ตั้งต่าง ๆ ในจังหวัดจันทบุรี 3 หมู่บ้าน และตำบลเปรียบเทียบ พบว่าเรือนที่สำรวจสามารถแยกกลุ่มทางกายภาพที่เด่นชัดได้ 2 ประเภท คือ

4.4.1 เรือนที่เป็นเรือนจั่วความเอียงลาดต่ำ ใต้ถุนสูง เรือนลักษณะนี้พบมากมายทั้งที่เลือกเป็นกรณีศึกษา และทั้งที่สำรวจผ่านในภาพรวม ลักษณะการใช้สอยในบ้านเหมือนเรือนประเภท มีเรือนไทยเก่าเป็นเรือนหลักและต่อเติมเพิ่มจั่วอื่น ๆ ประกอบเป็นเรือนขยาย สำหรับในเป็นเรือนจั่วแบน ๆ หลาย ๆ จั่วผสมกัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลักษณะการขยายตัวของเรือนตามความจำเป็นในการอยู่ของครอบครัว เรือนประเภทนี้เป็นเรือนไม้จริง ที่มีลักษณะเป็นเรือนชาวบ้านมากกว่าเรือนคหบดี

4.4.2 เรือนเครื่องผูก เรือนแบบนี้พบเห็นทั่วไปในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีไม่เฉพาะแต่หมู่บ้านที่สำรวจเท่านั้น แต่หมู่บ้านอื่น ๆ ที่เป็นชุมชนประมงพื้นบ้านก็พบเห็นได้เช่นกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะส่วนใหญ่ฐานะค่อนข้างยากจน และอยู่ห่างไกลจากชุมชนเมืองเรือนเครื่องผูกสร้างได้ง่ายและราคาถูก จึงเหมาะสมสำหรับสภาพแวดล้อมทั้งเศรษฐกิจและสังคมเฉพาะถิ่นมากกว่า แต่ตามที่เสนอรายละเอียดแล้วในบทที่ 4 ว่า เรือนเครื่องผูกนี้ ถึงแม้จะเป็นขนาดเล็ก ๆ แต่การใช้สอยพื้นฐานและลักษณะความเชื่อมโยงของส่วนใช้สอยต่าง ๆ เหมือนเรือนประมงพื้นบ้านที่สำรวจในพื้นที่อื่น ๆ ทั้งความโล่ง โถงกลาง การมีความต่างระดับในบ้าน และการมีปริมาณห้องปิดน้อย เสมือนการย่อสัดส่วนของเรือนประมงพื้นบ้านที่อื่นมานั่นเอง นอกจากนี้ยังมีระบบการจัดเก็บประตูหน้าต่างที่น่าสนใจมากอีกด้วย

4.5 บ้านไต่บ้าน

จากการสืบค้นเอกสารซึ่งอ้างถึงความเชื่อเกี่ยวกับการอยู่ของชาวประมงพื้นบ้าน ซึ่งจะระบุแน่ชัดถึงทิศทางของคนตายที่จะเอาออกไปจากบ้าน คือ ทิศเหนือและทิศตะวันตก ส่วนทิศหัวนอนของคนเป็นคือทิศใต้และทิศตะวันออก แต่ไม่มีระบุเกี่ยวกับทิศทางบันไดขึ้นบ้านไว้แน่ชัด แต่หากวิเคราะห์ว่า ทางขึ้นบ้านควรอยู่คนละตำแหน่งกับทิศคนตาย ก็น่าจะเป็นทิศใต้และทิศตะวันออก แต่การสำรวจทางกายภาพพบว่าทิศทางการวางบันไดขึ้นบ้านมีทุกทิศ แม้แต่ทิศเหนือและทิศตะวันตก แต่ทิศที่พบว่าใช้เป็นตำแหน่งทิศทางขึ้นบ้านมากที่สุดคือทิศตะวันออก ประมาณร้อยละ 44 ทิศใต้และทิศตะวันตกมีร้อยละ 14.5 ส่วนทิศเหนือมีร้อยละ 27 และพบว่าบ้านที่มีการขึ้นบ้านอยู่ที่ทิศตะวันตกมักอยู่ติดน้ำและบันไดขึ้น ๆ จากทำน้ำไปยังบ้านเป็นทิศตะวันตก ดังนั้นจะเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เห็นได้ว่าทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างแม่น้ำและบ้านมีความสำคัญว่า กลุ่มของบ้านที่ใช้ทิศ ตะวันออกและทิศใต้ก็ยังเป็นกลุ่มใหญ่ คือรวมแล้วเป็นร้อยละ 58.5 ที่ยังมีความเชื่อเกี่ยวกับทิศ ของคนเป็นและทิศของคนตายอยู่

นอกจากทิศทางของการขึ้นบันไดแล้ว ลักษณะทางกายภาพของบันไดเท่าที่พบจากการ สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นบันไดตรงขึ้นแบบตั้งฉากกับตัวบ้าน ร้อยละ 73 ขึ้นแบบขนานกับตัวบ้านร้อยละ 23 และเป็นบันไดแบบหักมุมจากร้อยละ 4 ในกลุ่มของบันไดที่ขึ้นตั้งฉากกับตัวบ้านซึ่งทุกบ้าน จะมีชานรองรับนี้ยังมีแยกประเภทย่อย ๆ เป็นชั้นกลางชาน ขึ้นริมชาน ถอยร่นจากแนวชาน ด้านนอก และขึ้นแบบมีชานพัก ส่วนบันไดแบบขนานกับตัวบ้านก็เช่นเดียวกัน มีทั้งขนานแบบ แนบกับผนังบ้าน และขนานแบบห่างจากผนังบ้านจำนวนชั้นบันไดที่พบมากที่สุดคือ 7 ชั้น และ น้อยสุดคือ 3 ชั้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบันไดเลื่อนเครื่องผูกที่ชั้นบันไดมีระยะห่างมาก

สรุปแล้วบันไดบ้านที่พบจากการสำรวจ ส่วนใหญ่ใช้บันไดได้แบบขึ้นตั้งฉากกับตัวบ้านไปยัง ระเบียงด้านหน้าของบ้าน และตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก หรือทิศใต้

4.6 พื้นที่ใช้สอยชั้นบน โถง และความต่างระดับของพื้นบ้าน

เรือน ประมวงพื้นบ้านที่สำรวจตามแหล่งที่ตั้งต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ถึงแม้จะเป็นเรือนที่ยกได้ ฤๅสูงและส่วนใหญ่ใช้งานใต้ถุนบ้านด้วยแทบทั้งสิ้น แต่เนื่องจากการใช้งานชั้นบนเป็นตัวกำหนด ลักษณะทางกายภาพของตัวเรือน ดังนั้นในการศึกษาในรายละเอียดซึ่งวิเคราะห์ถึงลักษณะรูปทรง ทางกายภาพ จะเน้นเฉพาะการใช้สอยของชั้นบนเป็นหลัก การเปรียบเทียบพื้นที่รวม และพื้นที่ใช้ งานจะกล่าวถึงพื้นที่ในบ้าน เพื่อให้สะท้อนให้เห็นถึงพื้นที่ที่ใช้งานจริงได้สะดวก และละไว้ในฐาน ที่เข้าใจโดยประมาณว่า พื้นที่ใช้งานจะกล่าวถึงพื้นที่ชั้นบน เพื่อให้สะท้อนให้เห็นถึงพื้นที่ที่ใช้งาน จริงได้สะดวก และละไว้ในฐานที่เข้าใจโดยประมาณว่า พื้นที่ใต้ถุนเท่ากับพื้นที่ชั้นบนแต่ทั้งนี้ ก็มิได้ละเลยพื้นที่ใต้ถุนเรือน ซึ่งเสนอรายละเอียดไว้ในบทที่ 4 แสดงพื้นที่ใช้สอย ชั้นล่างและพื้นที่ ใช้สอยรวมไว้เรียบร้อยแล้ว

ในการพิจารณาพื้นที่ใช้สอยชั้นบนของเรือนประมวงพื้นบ้าน มีข้อสังเกตที่เห็นได้ชัดว่ามีความ แตกต่างจากเรือนไทยภาคกลางอย่างเห็นได้ชัดคือ บริเวณโถงกลางของบ้านมีพื้นที่มากกว่าส่วนที่ เป็นห้องปิดหลายเท่าตัวและเป็นโถงกลางที่เคยเป็นชานแดดมาก่อนในอดีต แต่ปัจจุบันแทบทุก หลังได้ต่อเติมหลังคาคลุม

จากรายละเอียดพื้นที่ใช้สอยเท่าที่สำรวจพบ มีข้อสังเกตว่าในบางพื้นที่ปริมาณการใช้สอย ในบ้านใหญ่โตมาก เมื่อจัดกลุ่มการใช้พื้นที่ในบ้าน แล้วพบว่าเมื่อเทียบเปอร์เซ็นต์ของพื้นที่สำรวจ สามารถแบ่งกลุ่มได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.6.1 พื้นที่ใช้สอยรวมของบ้าน

พื้นที่ใช้สอยรวมของบ้านจากกรณีศึกษาต่างๆ ที่สำรวจ มีดังนี้

- บ้านประมงโขมงล่าง ถนนท่าเรือ ตำบลโขมง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี
- กรณีศึกษา 4 หลัง พื้นที่รวมของบ้าน ของแต่ละหลัง คือ
40.50, 44.30, 88, 66.50 ตารางเมตร
- บ้านประมงเกาะแมว ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี
- กรณีศึกษา 4 หลัง พื้นที่รวมของบ้าน ของแต่ละหลัง คือ
52.50, 69, 12, 68 ตารางเมตร
- บ้านประมงชำห่าน ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี
- กรณีศึกษา 4 หลัง พื้นที่รวมของบ้าน ของแต่ละหลัง คือ
25.50, 187.65, 125.85 ตารางเมตร

พิจารณารายละเอียดของการอยู่นอกเหนือจากการศึกษาสังคม และวัฒนธรรมพื้นฐานของเรือนประมงพื้นบ้าน พบว่า เรือนที่มีพื้นที่ใช้สอยใหญ่โตนี้เป็นเรือนที่เป็นลักษณะครอบครัวขยาย ซึ่งปกติเป็นปกติวิสัยของสังคมมอญที่เพื่อครอบครัวขยาย มีลูกเขย หลาน ลูกสะใภ้ เพิ่มขึ้นก็จะต่อเติมบ้านออกไป หากต่อเติมเป็นเฉพาะห้อง ก็จะเป็นแบบเรือนในกลุ่มอื่น ๆ เรือนเท่าที่สำรวจภาคสนามทุกฉบับเป็นเรือนขยาย จะนิยมการขยายแบบปลูกเรือนอีกหลังหนึ่งหรือสองหลัง ต่อเนื่องกับเรือนหลังเดิมของพ่อแม่ และต่อเนื่องกันด้วยชาน มีหลังคาคลุมชานยื่นจากเรือนหลังใหม่ ลักษณะดังกล่าวทำให้พื้นที่เรือนใหญ่โตมาก เช่นเรือนของนายผดุง ลำอานค์ อายุ 45 ปี อยู่ประมาณ 45 ปี บ้านเลขที่ 40 หมู่ที่ 13 ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ที่มีพื้นที่ใช้สอยพื้นที่ใช้งานทั้งบ้าน = 187.65 ตารางเมตร แต่สำหรับเรือนประมงพื้นบ้าน ที่มีระบบสังคมแบบเครือญาติใกล้ชิด เช่นทั้งสามหมู่บ้านที่กล่าวข้างต้น ดูจะเป็นสิ่งปกติธรรมดา และเรือนลักษณะนี้ที่สำรวจผ่าน โดยไม่ได้เจาะลึกเป็นกรณีศึกษาก็ยังมีอีกมากมายในหมู่บ้าน

นี่คือผลของระบบสังคมแบบครอบครัวขยาย และระบบเครือญาติใกล้ชิดที่ส่งผลเด่นชัดในการใช้พื้นที่ในเรือน และขนาดของพื้นที่ใช้สอยรวมของเรือน

4.6.2 โถง

จากเหตุผลสืบเนื่องจาก 6.3.1 พบว่า โถงกลางของบ้านมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต และส่วนใหญ่เป็นโถงเปิดโล่ง หรือมีส่วนเป็นมุมที่ต่อเนื่องจากห้องส่วนตัวแต่เปิดต่อเนื่องกับโถงกลาง และใช้สอยเอนกประสงค์ ซึ่งมีทั้งใช้นอนสำหรับสมาชิกในบ้าน หรือแม้แต่เจ้าของบ้านบางหลังก็ชอบนอนกางมุ้งที่โถงเพราะเย็นสบายกว่าในห้อง นอกจากนอนก็มีกิจกรรมสืบเนื่องกับนอน คือ แต่งตัว ทำงาน นั่งเล่น พักผ่อน รับแขก เมื่อเราย่างเข้าในบ้านจะพบเครื่องใช้และอุปกรณ์ที่สื่อเอกความมีหมายถึงการใช้สอยตามพื้นที่ต่าง ๆ ในโถง เช่น ที่นอน มุ้ง ตู้เสื้อผ้า โต๊ะทำงาน โทรทัศน์ ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เก้าอี้รับแขกหรือเสื่อปูสำหรับรับแขก ที่ทานอาหาร ชั้นวางของใช้เครื่องครัว ตุ่มน้ำ เตapot และอื่น ๆ อีกมากมาย ถึงแม้แต่การใช้สอยของโถงในเรือนเครื่องผูกก็เช่นเดียวกัน เพียงแต่ย่อสัดส่วนของโถงลงมาเท่านั้น เราจะพบโถงอเนกประสงค์เล็ก ๆ ที่ใช้เป็นห้องพระ นอนเล่น พักผ่อน รับแขกทานอาหาร ต่อเนื่องไปยังครัว ซึ่งอยู่นอกตัวบ้านแต่ได้ชายคาเดียวกันลักษณะเรือนมอญเป็นลักษณะที่เป็นแปลนเปิดอย่างแท้จริง นอกจากห้องผีเท่านั้นที่ปิดมิดชิด พื้นที่ใช้งานดังกล่าวมักจะกระจายตัวอยู่รอบ ๆ โถงกลาง และจะเว้นโถงกลางไว้ให้ว่าง ทั้งนี้เพื่อเตรียมไว้สำหรับกิจกรรมงานต่าง ๆ ที่ต้องมีผู้คนมามากมายนั่นเอง

จะเห็นได้ว่า เรือนที่มีพื้นที่ของโถงและชานกลาง ที่มีขนาดใหญ่เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ใช้สอยอื่น ๆ อันประกอบด้วย ห้องนอน ครัว เก็บของ น้ำ-ส้วม และอื่น ๆ บ้านที่มีห้องโถงพื้นที่ เกินครึ่งหนึ่งของพื้นที่ใช้สอยรวม มีถึง 75% จากกลุ่มที่สำรวจ

ชีวิตของชาวบ้านประมงพื้นบ้านในบ้านอยู่กับการอยู่โล่ง โปร่ง และกิจกรรมต่าง ๆ ใกล้ชิดกัน มองเห็นกันได้ตลอดเวลา

4.6.3 ความต่างระดับของพื้นบ้าน

หากมีคำถามว่า การที่การใช้สอยหลายประเภทอยู่ในพื้นที่ที่เดียวกันทั้งหมดสูญเสียความเป็นส่วนตัวและทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ปนเปกันหรือไม่

ในเรือน ที่สำรวจพบว่า กิจกรรมต่างประเภทกันในพื้นที่โถงเกี่ยวกันแบ่งแยกกันด้วยความต่างระดับของพื้นเรือนประมงพื้นบ้าน ความต่างระดับนี้ เหตุผลส่วนใหญ่มาจากความเชื่อ ตั้งแต่ห้องผีบรรพบุรุษต้องอยู่สูงกว่าห้องอื่น ดังนั้นระดับสูงสุดคือห้องผีหรือห้องนอนเจ้าของบ้าน โถงหน้าบ้านจะเป็นระดับที่สอง ห้องแต่งตัวซึ่งมีเสื้อผ้าผู้หญิงอยู่จะเป็นระดับต่ำกว่า ห้องครัวซึ่งมีครก สาก หม้อ กระทะ ต้องอยู่ต่ำสุด นี้คือ 4 ระดับ จากความเชื่อ และยังมีความต่างระดับซึ่งมาตามสภาพการก่อสร้าง สภาพภูมิอากาศและอื่น ๆ เช่น ชานหน้าจะต่ำกว่าในเรือน เพราะน้ำจะไม่เข้าเรือน ชานนอกครัวจะต่ำกว่าครัว เพื่อให้น้ำไหลไปได้ จากเหตุผลหลายอย่างผนวกกันนี้ ทำให้พบว่า บ้านที่สำรวจหลายหลังมีความต่างระดับของพื้นถึง 7 ระดับ ส่วนใหญ่จะมี 4-5 ระดับ และส่วนน้อย 2.3 หลัง พบว่ามี 3 ระดับ

ความต่างระดับมากมายในเรื่องแต่ละหลังนี้หากเป็นการออกแบบเรือนสมัยใหม่คงไม่มีใครที่รับความคิดได้ เพราะดูเหมือนขาดความคล่องตัวและความปลอดภัย แต่ในสังคมมอญบางพื้นที่ ความเชื่อ และความเคยชินทำให้ทุกอย่างดูเป็นปกติและเป็นสิ่งที่ทำให้รู้สึกว่าเป็นการอยู่ที่อบอุ่น

4.7 ใต้ถุนบ้าน

การใช้ใต้ถุนบ้านใช้ได้ไม่เหมือนกันทุกแห่งที่ตั้งที่ทำการสำรวจ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่น้ำท่วมถึงซึ่งมีน้ำท่วมไม่สามารถใช้ใต้ถุนบ้านได้ตลอด จะใช้ได้เฉพาะบางเวลา แต่ส่วนใหญ่ในพื้นที่อื่น ๆ พื้นที่ใต้ถุนบ้านจะเป็นที่ที่สำคัญต่อชีวิตและการอยู่ไม่น้อยกว่าบนเรือน บางพื้นที่สำคัญมากกว่าด้วยซ้ำ เพราะเป็นที่ ๆ รวมสมาชิกในละแวกบ้านนั่งพักผ่อน ปรึกษาหารือกันในช่วงกลางวัน เมื่อมองผ่านใต้ถุนบ้าน ภาพที่เห็นชินตา คือ การแขวนเปลญวนไว้กับโครงสร้างพื้นหรือเสาบ้านบางบ้านมีเปลเดียว บางบ้านมีหลายเปลเอาไว้นั่งเล่น นอนเล่นได้ตลอดทั้งวัน แม้แต่ช่วงเวลาแดดร้อนหรือฝนตก เปลญวนใต้ถุนบ้านก็ยังให้บริการได้อย่างเต็มที่ นอกจากเปลญวนแล้ว แคร่ไม้จริง แคร่ไม้ไผ่เป็นสื่อกลางของการพักผ่อนของชาวบ้านอีกเช่นกัน พื้นที่ใต้ถุน มักจะใช้คละกันหลายการใช้สอย เช่น ใช้ซักล้าง ซ่อมเครื่องมือจับปลา นอกจากพักผ่อนใต้ถุนใช้เก็บของทุกชนิด ตั้งแต่จอดเรือ อุปกรณ์การเกษตร เช่น อวน พ้อมใส่ข้าวเปลือกขนาดใหญ่ รั้ววิดน้ำเข้านา เครื่องมือจับปลา เรือ และวัสดุก่อสร้างต่าง ๆ รวมทั้งเก็บตุ่มน้ำดื่ม น้ำใช้ด้วย

สำหรับเรือนเครื่องผูก หรือเรือนที่ใต้ถุนเตี้ย ใช้พักผ่อนไม่ได้ ก็จะใช้ใต้ถุนเก็บของ หรือเลี้ยงสัตว์เท่านั้น

4.8 ผนังภายนอกของบ้าน

จากความหลากหลายของประเภทบ้านที่สำรวจ ส่งผลถึงความหลากหลายของผนังบ้านอีกเช่นเดียวกัน แต่จากข้อสังเกตถึงภาพรวมทางกายภาพของเรือนประมงพื้นบ้านตาม 4.1 เราสามารถจัดประเภทของผนังภายนอกของบ้านตาม 4.1 ได้ดังนี้

4.8.1 ผนังที่มากับเรือนไทยหลังแรกที่บ้าน ซึ่งเป็นเรือนไทยแบบไทยเดิมของภาคกลาง พบว่ามีผนังแบบต่าง ๆ คือ

- ฝาปะกนลูกฟัก

4.8.2 ผนังที่มากับการต่อเติมเรือนทั้งที่เป็นการต่อแบบห้อง และต่อแบบเรือนใหม่

- ฝาไม้ตีตามแนวนอน
- ฝาไม้ตีตามแนวตั้ง
- ฝาลูกทรงโปร่งตีตามแนวตั้ง
- ฝาลูกทรงตีทแยงแบบขนมเปียกปูน
- ฝาตีตามแนวนอนผสมแนวตั้งและฝาไหลบางส่วน

4.8.3 ผนังที่มากับเรือนเครื่องผูก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ฝ้าขัดแต่ละไม้ไม้ชั้นเดียวและสองชั้น
- ฝ้าไม้ฝ้าวางผูกมัดตามแนวนอน

สิ่งที่ติดตามผนังภายนอกของบ้านมาคือ ประตู หน้าต่าง

ประตู หน้าต่าง ที่พบจากการสำรวจก็แยกกลุ่มได้ตามอายุการสำรวจและการต่อเติม เช่นเดียวกัน บ้านที่เป็นเรือนไทย จะมีประตูไม้สัก หน้าต่างไม้ทั้งมีลูกกรงและไม่มีลูกกรง และในเรือนเก่าพบหน้าต่างที่มีกรอบหน้าต่าง และหย่องหน้าต่างที่ใช้กันแพร่หลาย คือหย่องหน้าต่างแบบเท้าสิงห์ สำหรับเรือนต่อใหม่จะเป็นหน้าต่างบานเปิดบานไม้ธรรมดา มีเรือนหลายหลังที่อยู่ในโรงไม่มีหน้าต่าง เพราะใช้ผนังบ้านแบบเป็นช่องลม ระบายอากาศในช่องตอนบนเหนือจากพื้นประมาณ 1.00 เมตร ซึ่งเป็นเรือนที่สร้างต่อเติมใหม่เป็นโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก ต่อเนื่องกับเรือนไทยเดิมที่เป็นไม้

4.9 ผนังภายในของบ้าน

เนื่องจากเรือนไทย-มอญ ที่สำรวจมักมีห้องปิดน้อยมาก ดังนั้นผนังภายในจึงเป็นผนังกันห้องนอน หรือห้องผีบรรพบุรุษ และห้องเก็บของเท่านั้น ซึ่งประกอบด้วย

- ฝ้าไม้ตีตามแนวนอน และแนวตั้ง
- บานเพี้ยมไม้กันตลอดช่วงเสา
- ฝ้าขัดแต่ละไม้สำหรับเรือนเครื่องผูก
- ฝ้าไม้โปรงกันระหว่างการใช้สอยบางส่วน

4.10 ลักษณะเฉพาะของเรือนประมงพื้นบ้าน ที่น่าสนใจ

นอกจากลักษณะการใช้งานในพื้นที่เรือนที่ดูจะแตกต่างไปจากเรือนไทยที่เห็นกันอยู่ทั่วไป แล้วพบว่ามียุทธลักษณะเฉพาะของเรือนประมงพื้นบ้านที่สำรวจที่แตกต่างไปจากเรือนไทยอื่น ๆ ที่พบทั่วไปคือ

4.10.1 สัญลักษณ์หิ้งพระที่โป่งออกจากผนังบ้านภายนอก เห็นได้ชัดเจนเรียงเป็นแถวให้เห็นได้ในเรือนประมงพื้นบ้านที่บ้านประมงโขมงล่าง ถนนท่าเรือ ตำบลโขมง อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งพบว่าแตกต่างไปจากเรือนประมงพื้นบ้าน แหล่งอื่น ๆ

4.10.2 ประตู หน้าต่างของเรือนเครื่องผูก ที่บ้านประมงโขมงล่าง ถนนท่าเรือ ตำบลโขมง อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี และบ้านประมงชำห่าน ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอลแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรือนเครื่องผูกที่มีลักษณะพิเศษของประตู หน้าต่าง ที่เป็นประตูแบบไม้ไผ่ขัดและมีกรอบเป็นไม้ไผ่ขัดและมีกรอบเป็นไม้ไผ่ แต่การเปิดไม้ใช้แบบบานเปิดหรือบานกระทุ้งออกภายนอกแบบที่เห็นที่อื่นๆ แต่กลับเป็นการเปิดกลับเข้าไปภายในอาคาร และแขวนเก็บไว้กับโครงสร้างหลักคาในระดับขนานกับพื้นเรือน เสมือนกับเป็นผ้าเพดาน เมื่อดูผิวเผินจะดูเสมือนบ้านไม่มีประตู หน้าต่าง แต่มีผ้าเพดาน แต่เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ผ้าเพดานที่เห็นคือประตู หน้าต่างที่แขวนเก็บเอาไว้มันเอง ทำให้มีความคล่องตัวในการใช้พื้นที่เล็กๆ ของตัวเรือนมากขึ้นไม่มีบานประตูหน้าต่างมาเกะกะ

4.11 ความสัมพันธ์ของที่จอดเรือและตัวเรือน

นอกจากตัวบ้านแล้วยังข้าวเป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตอย่างหนึ่งแต่ในปัจจุบัน แหล่งที่ตั้งที่สำรวจหลายแหล่ง วิถีชีวิตเปลี่ยนไป เพราะเลิกทำประมงแล้ว ทำให้ที่จอดเรือ สูญหายออกไปจากระบบการดำรงชีวิต เช่นที่แหล่งที่ตั้งใกล้กรุงเทพมหานครอันได้แก่ ชลบุรี แต่ในแหล่งที่ตั้งอื่นๆ ที่ห่างไกล อันได้แก่ บ้านประมงโขม่งล่าง ถนนท่าเรือ ตำบลโขม่ง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี บ้านประมงเกาะแมว ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี และบ้านประมงชำห่าน ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี กลุ่มแหล่งที่ตั้งเหล่านี้ยังเลี้ยงชีพด้วยการทำประมง ดังนั้นที่จอดเรือยังเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต

4.12 การศึกษาเปรียบเทียบการใช้สอยของบ้านที่สำรวจ

หากพิจารณาการศึกษาวิเคราะห์จากกรณีศึกษาทั้งหมดตาม 6.3.2 พบว่าบ้านที่เป็นกรณีศึกษา มีปริมาณพื้นที่ห้องโถง ตั้งแต่ 50% ขึ้นไป มีถึงร้อยละ 75 ซึ่งเมื่อพิจารณาตัวเลขของเปอร์เซ็นต์ของโถงในการใช้สอยรวมของเรือนประมงพื้นบ้านที่จันทบุรีซึ่งเก็บข้อมูลเมื่อ 2549 พบว่าหากเปรียบเทียบเป็น % จะอยู่ในกลุ่มเดียวกันกับบ้านที่สำรวจใหม่ ข้อแตกต่างคือปริมาณพื้นที่ใช้สอยรวมที่ต่างกัน เพราะบ้านมีขนาดเล็กกว่ากันมาก และยังเป็นครอบครัวเดี่ยวไม่ใช่ครอบครัวขยาย

การศึกษาเปรียบเทียบนี้ทำให้ได้ข้อคิดว่า ลักษณะสังคมวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการอยู่และการใช้สอยในบ้านของเรือนประมงพื้นบ้าน ถึงแม้จะมีช่วงเวลาของการสำรวจห่างกันประมาณ 14 ปี แต่ลักษณะเด่นของการดำรงชีวิต การใช้พื้นที่ในเรือนยังคงมีความเปลี่ยนแปลงน้อยมาก ยังเน้นการใช้โถงกลางเพื่อการดำรงชีวิตเช่นเดียวกัน สิ่งที่มีความต่าง คือ ขนาดของครอบครัว ซึ่งก็เป็นลักษณะเด่นที่บ่งชี้ต่อการดำรงชีวิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.13 การวิเคราะห์รูปแบบของอาคารที่ทำการสำรวจภาคสนาม

หลักการที่ใช้ในการเลือกสำรวจอาคารจะเน้นเฉพาะเรือนที่มีลักษณะพื้นบ้าน ที่คงลักษณะท้องถิ่นดั้งเดิมโดยทั้งเรือนที่มีลักษณะคล้ายกันและแตกต่างกันในด้านการต่อเติมและอาคารที่เพิ่มขยายขึ้น

หมู่บ้านลักษณะนี้อาจเป็นหมู่บ้านที่สร้างบนพื้น บริเวณที่ใกล้สะพานปลา ซึ่งใช้เรือประมงขนาดเล็ก เป็นหมู่บ้านที่อยู่ในบริเวณใกล้ป่าชายเลน มีคลองแยกจากทะเล ตัวหมู่บ้านจะเกาะตัวริมฝั่งคลอง ซึ่งเป็นทำเลที่ดีที่สามารถนำเรือประมงขนาดเล็กของแต่ละบ้านเข้ามาเก็บยังบ้านแต่ละหลังได้ และป่าชายเลนริมฝั่งจะเป็นตัวกันลมจากทะเลให้มีกำลังอ่อนลง ลักษณะทางกายภาพของหมู่บ้านจะคล้ายคลึงกันคือหมู่บ้านมีฐานยาวเกาะไปตามลำน้ำหรือชายหาดความยาวของหมู่บ้านอยู่ในระยะเดินติดต่อจากหัวถึงท้ายหมู่บ้านได้สะดวก เพื่อความสะดวกในการลำเลียงสินค้าประมงออกจากหมู่บ้าน บริเวณหลังหมู่บ้านส่วนใหญ่จะมีถนนที่รถเข้าถึงเพื่อขนถ่ายสินค้าไปยังแหล่งอื่น เป็นลักษณะการเดินทางของสินค้าประมงแบบทางเดียวไม่ต้องย้อนกลับ คือสินค้าที่เรือประมงจะเข้ามายังลานบ้าน

จากข้อมูลข้างต้น พบว่าบ้านประมง ตามที่สำรวจ มีความเหมือนหรือความต่างกัน บ้านประมงส่วนใหญ่ล้วนเป็นเรือนไม้ชั้นเดียว จากลักษณะโครงสร้างของหมู่บ้านประมงดังกล่าวจะพบว่า วิถีชีวิตและสังคมในชุมชนเอื้ออำนวยให้มีการใช้พื้นที่กลางของหมู่บ้านร่วมกันหลายพื้นที่ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความผูกพันและความเอื้ออาทรต่อกันที่ค่อนข้างมาก เพราะนอกจากใช้พื้นที่ร่วมกันแล้ว บางเวลาต้องใช้อุปกรณ์ต่างๆ ร่วมกันด้วย เช่น ตะแกรงตากหอย ปู ปลา ซึ่งปกติแต่ละบ้านจะมีของตนเองอยู่ในพื้นที่ส่วนกลางและต่างคนต่างใช้ของตน แต่ในบางเวลาบางบ้านอาจได้ปลามาก บางบ้านได้ปลาน้อย จำเป็นต้องเอื้อเพื่อซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ชาวประมงในหมู่บ้านจำเป็นต้องร่วมกันอนุรักษ์ต้นไม้ต่างๆ ในพื้นที่รวมทั้งปลูกเพิ่มเพื่อเป็นเกราะกันลมพายุเข้าหมู่บ้าน พื้นที่ส่วนกลางอีกส่วนที่มีความสำคัญสำหรับชาวบ้านคือศาลประจำหมู่บ้าน ซึ่งมีทั้งศาลพระภูมิเดี่ยว ศาลกลุ่ม และในบางหมู่บ้านที่เป็นชาวไทยเชื้อสายจีนจะมีศาลเจ้าแบบจีนของหมู่บ้าน แต่ไม่ว่าจะเป็นศาลแบบใดก็ตาม พื้นที่นี้คือที่ที่ชาวบ้านจะมากกราบไหว้บูชา โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่พ่อบ้าน ลูกบ้านออกเรือไป และสภาพดินฟ้าอากาศแปรปรวนศาลในหมู่บ้านจะเป็นกำลังใจให้แก่ผู้ที่รออยู่ที่บ้าน

ความเหมือนของบ้านประมงที่ทำการสำรวจ และศึกษาจากเอกสารทุติยภูมิ ทั้ง 11 หลัง ถึงแม้จะมีความต่างหลายประการทางกายภาพ แต่ในความต่างทั้งหลาย พบว่าไม่ว่าจะเป็นเรือนใดก็ตาม ลักษณะของแผนผังของเรือน การใช้สอยต่าง ๆ จะมีลักษณะโดยรวมเช่นเดียวกัน คือ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. เป็นเรือนไม้จริงหรือไม้ไผ่ได้ถุนสูง ด้านล่างเป็นที่เก็บอุปกรณ์และเรือหรือพักผ่อน
2. ทิศทางการวางจั่วบ้าน ส่วนใหญ่วางในแนวตะวันออก ตะวันต (รับตะวัน)
3. มีเสาดี่ หรือเสาเอกที่ตำแหน่งเสาต้นแรกทางทิศตะวันออก
4. การวางทิศทางของบันไดส่วนใหญ่วางตั้งฉากกับตัวบ้าน ทางทิศตะวันออก
5. มีพื้นที่โถงกลางบนเรือนที่ใช้งานเอนกประสงค์มากกว่าปริมาณของห้องปิดมิดชิด
6. มีความต่างระดับของพื้นเรือนหลายระดับ

4.13.1 บริเวณบ้านและการใช้สอยในบ้าน

บ้านในหมู่บ้านที่สร้างยกพื้น หรือหมู่บ้านแบบสะพานนี้ไม่สามารถมีบริเวณเฉพาะของตนเอง ได้มีแต่บริเวณที่ใช้ร่วมกัน ดังนั้นการใช้สอยทุกประเภทจะอยู่ในบ้าน ซึ่งปลูกติดกันเป็นพืดเป็นกลุ่มๆ บ้านแต่ละหลังมีการใช้สอยพื้นฐานเช่นเดียวกับบ้านทั่วไปคือ นั่งเล่น พักผ่อน รับแขก นอนครัว เก็บของ ส่วนห้องส้วมส่วนใหญ่ถ่ายลงน้ำและให้อุจจาระย่อยสลายโดยแสงอาทิตย์และน้ำที่ขึ้นลงทุกๆ วัน

4.13.2 การศึกษาเรือนพักอาศัยในรูปแบบเดิม

เรือนพักอาศัย	เป็นบ้านเดี่ยว ที่มีสมาชิกในครัวเรือนขนาด 2-4 คน
ขนาดบริเวณบ้าน	ไม่มีขอบเขตที่แน่นอน
ขนาดเรือน	เป็นเรือนเดี่ยว วางแปลนหันแกนไปทางทิศตะวันออก , ทิศตะวันตก หรือวางตามตะวัน
ความยาว	บ้านมีเสาดี่ 2 ห้อง (2 Bays) ระยะห่างห้องเสาดี่ประมาณ 2.00 เมตรเท่ากัน รวมความยาวประมาณ 4.00 เมตร
ความกว้าง	ระยะความกว้างของเสาดี่ 2.50 มีเสาดี่แนวระเบียงซึ่งห่างจากเสาดี่หลัก 2.00 เมตร และเสาดี่นอกชานห่างกับเสาดี่ระเบียงอีก 1.80 รวมความกว้างทั้งหมด 6.30 เมตร
ความสูง	จากระดับพื้นดินถึงพื้นเรือนนอนประมาณ 1.30 ระดับนอกชานต่ำกว่าระดับระเบียงประมาณ 20 เซนติเมตร ความสูงจากพื้นเรือน ถึงใต้ห้องซ็ือประมาณ 2.00 เมตร ความสูงจากพื้นระเบียงถึงใต้เสาดี่ประมาณ 1.20 (บางหลัง)เวลาเข้าบ้านจะต้องก้มหัวลอดชายคาเข้าไป แต่เหมาะกับการนั่งเล่นตรงเป็นลักษณะการใช้พื้นที่ ที่เกิดขึ้นตามลักษณะพฤติกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เนื้อที่ใช้สอยภายในบ้าน ไม่มีการกั้นห้องภายในบ้าน มีเฉพาะกั้นส่วนครัวกับระเบียง นั่งเล่นนอนพื้นไม้ โดยปูเสื่อ และใช้มุงทางตอนทางคืบ ส่วนครัว อยู่ตรงด้านหน้าแนวเดียวกับระเบียงใต้ถุนเรือนเป็นน้ำ เป็นที่เก็บของ ไม้, เซง, อุปกรณ์จับปลา, และอื่นๆ นอกชานบางส่วน จะใช้เป็นที่ตากภาชนะ ของเครื่องใช้ในครัว และเป็นลานซักล้างด้วย

4.14 ลักษณะสถาปัตยกรรมและการใช้วัสดุ

ลักษณะอาคารในหมู่บ้านที่มีอยู่แบ่งเป็น 2 ชนิดคือ บ้านพักอาศัยแบบใช้วัสดุพื้นดินและอาคารที่เป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก

วัสดุที่ใช้สร้างอาคารพักอาศัย จะใช้โครงสร้างไม้ทั้งหลัง มีไม้แสม, ไม้โกงกาง, ไม้โปรง, ไม้ไผ่ ไม้กวาดขาว - แดง ทำโครงสร้าง พื้น และผนังบางส่วน ต้นจาก ใช้มุงหลังคา และทำผนัง มีบางบ้านจะมีวัสดุประเภทที่ไม่ใช่วัสดุพื้นดินมาปะปน เช่น สังกะสี, กระเบื้อง, ตอม่อคอนกรีต เป็นต้น

สัดส่วนของอาคารบ้านพักอาศัยเป็นไปตามลักษณะกิจกรรมของผู้อยู่อาศัยและประโยชน์ใช้สอย ซึ่งอาจจะไม่เป็นไปตามหลักเทศบัญญัติ หรือ ข้อบัญญัติใดๆ ส่วนใหญ่จะมีกั้นผนังภายใน เฉพาะห้องนอน นอกจากนั้นก็เปิดโล่ง มีการใช้ระดับมาแบ่งเป็นประโยชน์การใช้สอย มีนอกชานนั่งเล่น มีหน้าบ้าน ช่างบ้านมีการปลูกไม้ประดับน้อย ส่วนใหญ่จะปลูกในกระถางต้นไม้ เพราะสภาพดินไม่อำนวยให้ทำการเพาะปลูก

สำหรับอาคารคอนกรีตที่เพิ่งปลูกสร้างขึ้นที่หลังของผู้ที่มีฐานะการเงินดี มีรูปแบบอาคารชั้นเดียวแต่ใช้คอนกรีตผสมกับไม้ ซึ่งเป็นอาคารคอนกรีตที่ไม่มีค่าทางสถาปัตยกรรม เป็นสิ่งแปลกปลอมเข้ามาทำลายเอกลักษณ์ของหมู่บ้าน

รายการวัสดุก่อสร้างที่ใช้สร้างส่วนต่างๆ ของบ้านตัวอย่างที่ทำการศึกษามีดังนี้ : หลังคา มุงด้วยจาก ครอบจั่วหลังคาใช้สังกะสี

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ได้ทำการศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมหมู่บ้านประมงชายฝั่งทะเลตะวันออก ประเทศไทยกรณีศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยใช้แนวทางของการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อนำเสนอเหตุปัจจัยและความสัมพันธ์ระหว่าง รูปแบบกายภาพทางสถาปัตยกรรม และบริบททางด้านวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของตัวผู้ใช้จากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ ผลการวิจัยที่ได้ มีรายละเอียดดังนี้ จากการสำรวจทางกายภาพของหมู่บ้านประมงพื้นถิ่น ตามแหล่งที่ตั้งต่าง ๆ ในจากการสำรวจทางกายภาพของหมู่บ้านประมงตามแหล่งที่ตั้งต่าง ๆ ในจังหวัดจันทบุรี 3 หมู่บ้าน และตำบลเปรียบเทียบ ทว่าเรือนที่สำรวจสามารถแยกกลุ่มทางกายภาพที่เด่นชัดได้ 2 ประเภท คือ

เรือนที่เป็นเรือนจั่วความเอียงลาดต่ำ ใต้ถุนสูง เรือนลักษณะนี้พบมากมายทั้งที่เลือกเป็นกรณีศึกษา และทั้งที่สำรวจผ่านในภาพรวม ลักษณะการใช้สอยในบ้านเหมือนเรือนประเภท มีเรือนไทยเก่าเป็นเรือนหลักและต่อเติมเพิ่มจั่วอื่น ๆ ประกอบเป็นเรือนขยาย สำหรับใน เป็นเรือนจั่วแบน ๆ หลาย ๆ จั่วผสมกัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลักษณะการขยายตัวของเรือนตามความจำเป็นในการอยู่ของครอบครัว เรือนประเภทนี้เป็นเรือนไม้จริง ที่มีลักษณะเป็นเรือนชาวบ้านมากกว่าเรือนคหบดี

เรือนเครื่องผูก เรือนแบบนี้พบเห็นทั่วไปในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีไม่เฉพาะแต่หมู่บ้านที่สำรวจเท่านั้น แต่หมู่บ้านอื่น ๆ ที่เป็นชุมชนประมงพื้นบ้านก็พบเห็นได้เช่นกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะส่วนใหญ่ฐานะค่อนข้างยากจน และอยู่ห่างไกลจากชุมชนเมืองเรือนเครื่องผูกสร้างได้ง่ายและราคาถูก จึงเหมาะสมสำหรับสภาพแวดล้อมทั้งเศรษฐกิจและสังคมเฉพาะถิ่นมากกว่า แต่ตามที่เสนอรายละเอียดแล้วในบทที่ 4 ว่า เรือนเครื่องผูกนี้ ถึงแม้จะเป็นขนาดเล็ก ๆ แต่การใช้สอยพื้นฐานและลักษณะความเชื่อมโยงของส่วนใช้สอยต่าง ๆ เหมือนเรือนประมงพื้นบ้านที่สำรวจในพื้นที่อื่น ๆ ทั้งความโล่ง โถงกลาง การมีความต่างระดับในบ้าน และการมีปริมาณห้องปิดน้อย เหมือนการยอสัดส่วนของเรือนประมงพื้นบ้านที่อื่นมานั่นเอง นอกจากนี้ยังมีระบบการจัดเก็บประตุน้ำต่างที่ น่าสนใจมากอีกด้วย

5.1 ผลสรุปข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกในหลังคาเรือน

5.1.1 จำนวนครอบครัว

จำนวนครอบครัวผู้อยู่อาศัยในแต่ละหลังคาเรือน ส่งผลต่อการใช้งานในส่วนพื้นที่ใช้สอยร่วม อันเนื่องมาจากความหลากหลายของตัวกำหนดทางวัฒนธรรมจากแต่ละกลุ่มครอบครัว เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สังเกตได้จากข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่วางอย่างกระจัดกระจายอย่างไม่ค่อยมีระเบียบในการจัดเก็บ ผนวกกับปริมาณผู้ใช้ที่มีมากตามกัน แต่ทั้งนี้ถ้าคุณสมบัติของสภาพแวดล้อมทางกายภาพส่งเสริมที่จะมีการตอบสนองพฤติกรรมลักษณะดังกล่าว ดังเช่นการมีพื้นที่ใช้สอยร่วมภายนอกเรือนที่เปิดโล่ง และมีขนาดเพียงพอ ที่จะรองรับการจัดเก็บข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ ทำให้สภาพแวดล้อมภายในเรือน ไม่ต้องรองรับสิ่งของจำนวนมาก จึงทำให้การจัดเก็บข้าวภายในเรือนของเกิดความเป็นระเบียบขึ้นได้ อีกทั้งการจัดสรรส่วนพื้นที่ใช้สอยสำหรับความเป็นส่วนตัวของแต่ละครอบครัวมักจะอยู่ในส่วนห้องนอนของตน และเน้นการใช้งานพื้นที่ส่วนรวมร่วมกัน พื้นที่ใช้งานร่วมดังกล่าวจึงต้องมีคุณสมบัติที่รองรับผู้ใช้ได้อย่างเพียงพอ อาทิ การใช้เก้าอี้ที่จัดเก็บโดยวางซ้อนกันได้ง่าย หรือการใช้เตียงไม้ขนาดใหญ่นั่งได้หลายคน ทั้งนี้ต้องอาศัยการปรับพฤติกรรมของตนในการอยู่อาศัยร่วมกันเป็นสังคมในหลังคาเรือนเป็นสำคัญจำนวนครอบครัวต่อหลังคาเรือนโดยเฉลี่ยของชุมชน อยู่ที่ 2 ครอบครัว ต่อ 1 หลังคาเรือน

5.1.2 จำนวนสมาชิก

จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในแต่ละหลังคาเรือน ส่งผลในลักษณะเดียวกันกับจำนวนครอบครัว แต่เห็นได้ชัดในอิทธิพลจากตัวกำหนดทางด้านสังคมมากกว่าดังตัวอย่างการจัดสรรลำดับการเข้าใช้ห้องน้ำซึ่งเป็นพื้นที่ใช้สอยร่วม ที่มีอุปสรรคในปริมาณการใช้งานและไม่สามารถขยายตัวได้ การปรับสภาพแวดล้อม อาทิ ตั้งอ่างล้างหน้าไว้ด้านนอก เพื่อเพิ่มพื้นที่ในการใช้งานหรือปรับทางพฤติกรรมเช่น ใช้การล้างหน้าแปร่งพื้นที่จากก๊อกน้ำด้านนอกแทน หรือในกรณีการมีห้องน้ำภายนอกเรือน ที่ไว้รองรับการใช้งานพื้นที่ส่วนรวมด้านนอกและผู้ที่เข้าใช้มีพฤติกรรมทำนองเดียวกัน เหล่านี้เป็นจุดที่แสดงออกถึงความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันระหว่างพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมกายภาพ จำนวนผู้อยู่อาศัยต่อหลังคาเรือนโดยเฉลี่ยของชุมชนอยู่ที่ 4 คน ต่อ 1 หลังคาเรือน

5.1.3 การนับถือศาสนา

จากการสำรวจไม่พบปัญหาทางสภาพแวดล้อมกายภาพที่เกี่ยวกับการนับถือศาสนาในชุมชนนี้ เนื่องด้วยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและเกือบทั้งหมดของสมาชิกในชุมชนนับถือศาสนา พุทธ

5.1.4 อายุของสมาชิกในหลังคาเรือน

อายุของสมาชิกในหลังคาเรือน ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่อยู่ในวัยทำงานขึ้นไปจนถึงผู้สูงอายุ และอยู่อาศัยมานานในชุมชน มีความเคยชินและผ่านการปรับพฤติกรรมในการอยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ ทั้งจากน้ำทะเล, สภาพบ้านเรือนในชุมชน, สาธารณูปโภคต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้จึงไม่เป็นปัญหาต่อวิถีการดำรงชีวิตของตน แต่ข้อสังเกตคือ อันเนื่องมาจากความเคยชิน จึงทำให้โดยส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีแนวคิดในการที่จะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยของตนในขอบเขตที่

เอกลักรีนเป็นเอกลักรีนที่ส่งวันเวลาหรือการแข่งในเอกลักรีนที่เอกลักรีนนี้ มีอยู่แต่เห็นเป็นใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กว้าง แต่จะอาศัยการปรับพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวัน เพื่อตอบสนองปัญหาและข้อจำกัดต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมแทน

5.1.5 ระดับการศึกษาของสมาชิกในหลังคาเรือน

ผู้อยู่อาศัยในชุมชนส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยม ผสมกับประสบการณ์จากความรู้วัย มีความเข้าใจในหน้าที่ และสิทธิที่ตนพึงมีจากการอยู่อาศัยในลักษณะเช่าที่ดินของสงฆ์ ทรัพย์สินฯ จึงทำให้เมื่อมีโครงการใด ๆ เกิดขึ้น จึงได้รับความสนใจและติดตาม พร้อมทั้งชี้ให้เห็นได้ถึง การตอบสนองในการแก้ปัญหา นั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

5.1.6 การประกอบอาชีพของสมาชิกในหลังคาเรือน

การประกอบอาชีพของผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่จะเป็นการออกไปหาของทะเล นอกพื้นที่ชุมชน จึงทำให้เวลาประจำวัน ไม่ค่อยอยู่กับบ้าน ยกเว้นผู้ชราที่เกษียณอายุแล้ว จะเป็นผู้อยู่ดูแลบ้านเรือนแทน

5.2 ผลสรุปภาพรวมการตั้งถิ่นฐาน

5.2.1 ภูมิลำเนาเดิม

ภูมิลำเนาเดิมส่วนใหญ่ของคนในชุมชนจะอยู่ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ส่วนหนึ่งย้ายมาจากชุมชนข้างเคียง จึงมีความคุ้นเคยในการอยู่อาศัยต่อพื้นที่ชุมชนพอสมควร

5.2.2 การย้ายครอบครัว

จากการสำรวจการระบุว่าอยู่อาศัยตั้งแต่เกิด ในบางกรณีนอกเหนือจากการอยู่อาศัยร่วมกับบิดามารดา ที่อยู่ในชุมชนมาแต่เดิม ยังมีบางส่วนย้ายมาจากที่อื่น แต่เป็นการมาอยู่ร่วมกับญาติหรือครอบครัวเดิมของตน ในลักษณะการรับช่วงต่อจากผู้อยู่อาศัยเดิมในพื้นที่ จึงไม่มีปัญหาในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

5.2.3 ลักษณะการอยู่อาศัย

จากการประกอบอาชีพของคนในชุมชน ที่ส่วนใหญ่เป็นการออกไปหาของทะเล นอกพื้นที่ชุมชน อีกทั้งส่วนใหญ่หลังคาเรือนที่อยู่อาศัยมีส่วนประโยชน์ใช้สอยที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพภายในบริเวณที่อยู่อาศัย อาทิ จำนวนผู้อยู่อาศัย, ขนาดและขอบเขตพื้นที่, สาธารณูปโภคพื้นฐาน และทำเลที่ตั้ง เป็นต้น แต่ทั้งนี้ยังมีบางกรณีที่ประกอบอาชีพบริเวณพื้นที่ส่วนกลางของชุมชน เช่น ขายอาหาร, ขายขนม ฯลฯ อันเนื่องมาจากการมีพื้นที่เป็นพื้นที่สาธารณะเช่นใกล้ศาลา จึงมีทำเลที่พอจะประกอบอาชีพดังกล่าวได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3 ผลสรุปลักษณะการใช้สาธารณูปโภคพื้นฐาน

5.3.1 ลักษณะการใช้แสงสว่าง

มีมิเตอร์เป็นของตนเอง

5.3.2 ลักษณะการใช้น้ำประปา

มีมิเตอร์เป็นของตนเอง (เฉพาะบางหลังคาเรือน)

5.4 ผลสรุปปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชน

5.4.1 อาณาเขตพื้นที่ชุมชน

ในเรื่องของอาณาเขตพื้นที่ชุมชน ด้วยความที่เป็นที่กรรมสิทธิ์ของสนง.ทรัพย์สินฯ ผู้อยู่อาศัยจึงมีความเข้าใจในขอบเขตพื้นที่ที่ตนอยู่อาศัย ที่ไม่สามารถขยับขยายหรือเปลี่ยนแปลงใด ๆ ได้ตามความต้องการของตนอย่างอิสระ ทำให้เกิดเป็นการยอมรับในพื้นที่อยู่อาศัยที่ตนมีอยู่ แต่ทั้งนี้ เมื่อมีโครงการปรับปรุงที่อยู่อาศัยจาก สนง. ทรัพย์สินฯ จะพบว่าผู้อยู่อาศัยมีการใส่ใจในที่อยู่ของตนเองมากขึ้น เป็นไปตามแนวทางในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับสภาพแวดล้อมกายภาพ ที่เมื่อมีเหตุการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ต่อสภาพแวดล้อม มนุษย์ย่อมมีความสนใจในสภาพแวดล้อมรอบตัวมากขึ้นกว่าโดยปกติ

5.4.2 พื้นที่ใช้สอยร่วม

การใช้งานพื้นที่ใช้สอยร่วมของชุมชน ส่วนใหญ่อยู่กันแบบคนรู้จักกัน แบบพี่น้อง จึงไม่มีปัญหาในการใช้งานร่วมกัน สามารถสังเกตเปรียบเทียบได้จาก ศาลากลางในชุมชน ศาลาแรกอยู่ด้านหน้าทางเข้าชุมชนใกล้กับถนนสาธารณะ และศาลาที่ 2 อยู่ด้านในลึกมาตรงกลางของพื้นที่ชุมชน ซึ่งการใช้งานจะแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด คือด้านหน้าชุมชนจะมีการทำมาค้าขาย เป็นส่วนใหญ่ ที่จากตำแหน่งของศาลาสามารถขายของให้กับคนทั่วไปได้มากกว่า ส่วนศาลาด้านในที่ตั้งอยู่กลางชุมชน ใช้งานเป็นที่สำหรับนั่งร้อยอวน นั่งพักผ่อน พุดคุย พบปะสังสรรค์กันเองของคนในชุมชนอันเป็นผลมาจากตัวกำหนดทางด้านสภาพแวดล้อมในเรื่องของตำแหน่งที่ตั้ง ที่สร้างโอกาสคนละรูปแบบในการเกิดพฤติกรรมที่จะตอบสนองได้อย่างเหมาะสม

5.4.3 สาธารณูปโภคพื้นฐาน

ณ ปัจจุบัน สาธารณูปโภคพื้นฐาน น้ำ ไฟฟ้า มีปัญหาในการเข้าถึงบางหมู่บ้าน

5.4.4 การเข้าถึงพื้นที่ชุมชน

เนื่องด้วยเป็นพื้นที่ติดถนนเพียงด้านเดียว การเข้าถึงจึงเน้นที่เส้นทางเดิน ซึ่ง ณ ปัจจุบัน ทางเดินยังไม่อำนวยความสะดวก แต่จากการสำรวจพบว่า บางส่วนมีการขำรด เป็นลูมเป็นบ่อ อันไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกิดจากการไม่มีเส้นทางรถวิ่งเข้าพื้นที่ชุมชน รถจักรยานยนต์ ทำให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ซึ่งจากลักษณะตำแหน่งของสภาพแวดล้อมดังกล่าว ส่งผลต่อพฤติกรรมของคนในชุมชนที่อยู่พื้นที่ส่วนด้านในไกลจากพื้นที่สาธารณะ ที่มีพฤติกรรมการจับกลุ่มกันอยู่แต่เพียงด้านในมีการตั้งศาลาสันทนาการแบบส่วนตัว และร้านขายของชำเล็ก ๆ ที่เปิดรองรับพื้นที่ส่วนนี้

5.5 ผลสรุปรูปแบบและลักษณะกายภาพของที่อยู่อาศัย

5.5.1 ตำแหน่งผังรวมในชุมชน

ตำแหน่งหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีจุดสังเกตคือล้วนอยู่ในบริเวณพื้นที่กึ่งกลางชุมชน ด้วยจากเงื่อนไขที่ไม่สามารถเลือกหลังคาเรือนที่อยู่ในเขตพื้นที่ของการทางรถไฟได้ จึงทำให้เหลือประชากรที่จะเลือกเป็นกลุ่ม

5.5.2 ผังพื้น

จากจุดสังเกตที่แต่ละผังพื้นของหลังคาเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ค่อนข้างแตกต่างกัน อันเนื่องด้วยการก่อสร้างที่เกิดจากลักษณะการขยายตัวของชุมชน ตามแต่ละผู้เข้าอยู่อาศัยไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมเป็นแบบแผนเดียวกัน อีกทั้งปัจจัยทางวิถีชีวิต และองค์ประกอบทางของที่อยู่อาศัยของแต่ละหลังคาเรือน ล้วนมีความแตกต่างกันในแต่ละหลังคาเรือน จึงส่งผลให้เกิดความหลากหลายของรูปแบบผังพื้น การจัดสรรพื้นที่ใช้สอย ตามแต่ละความเหมาะสมของผู้อยู่อาศัยแต่ละคน

5.5.3 รายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มพื้น, ผนัง, เพดาน

5.5.3.1 พื้น ภาพรวมของพื้นส่วนใหญ่จะปล่อยเป็นพื้นของโครงสร้างเดิม อาทิชั้นล่างเป็นเทปูนชั้นบนเป็นพื้นไม้ โดยจะเลือกใช้การปูเสื่อน้ำมันซึ่งมีราคาย่อมเยา และดูแลรักษาง่าย ปูทับ เพื่อรองรับการใช้งานเพิ่มเติม

- พื้นที่ภายนอก - เกือบทั้งหมดเป็นพื้นไม้ หรือเทปูนเรียบ อันเนื่องมาจาก 2 ประเด็นหลัก คือ บางส่วนเป็นพื้นที่ต่อเนื่องจากทางเดินชุมชนที่เป็นพื้นซีเมนต์ และจากการใช้งานซึ่งมีทั้งการซักล้าง การประกอบอาหาร ทำให้พื้นซีเมนต์หรือเทปูนเหมาะสมกับการใช้งาน อีกทั้งไม่ต้องลงทุนในการดูแลรักษามากนัก จึงทำให้ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ปล่อยเป็นพื้นเดิม ๆ และใช้งานจากวัสดุที่เป็นอยู่

- โถงกลาง - เป็นส่วนพื้นที่ใช้สอยร่วมของผู้อยู่อาศัยในแต่ละหลังคาเรือน ซึ่งส่วนใหญ่มีหลายหน้าที่การใช้สอย การเลือกใช้วัสดุจึงขึ้นอยู่กับพื้นที่แต่ละส่วน อาทิการปล่อยพื้นที่โดยรวมเป็นเทปูนเรียบ และปูเสื่อน้ำมันในบางส่วนที่ใช้รองรับการใช้งานในการเป็นส่วนรับประทานอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หรือว่า ใช้นอนพักผ่อน เป็นต้นพื้นที่ส่วนนี้จึงมีความหลากหลายในการเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสมกับการใช้งานแต่ละประเภท

- ระเบียง – มีบางหลังคาเรือนที่มีระเบียงในส่วนชั้นบน ซึ่งเป็นโครงสร้างไม้ พื้นจึงเป็นโครงสร้างเดิม อาจจะมีบ้างที่มีการนำเสื่อน้ำมันมาปูทับเพื่อรองรับการใช้งานที่หลากหลายมากขึ้น
- ห้องน้ำ – ส่วนใหญ่มีการปูกระเบื้องเรียบร้อย ยกเว้นบางหลังคาเรือนที่ปล่อยเป็นยกพื้น เทปูนปกติ อันเนื่องมาจากงบประมาณและสภาพของห้องน้ำเดิมที่เป็นอยู่
- ห้องครัว – หลังคาเรือนส่วนใหญ่ไม่มีห้องครัวที่เป็นพื้นที่เฉพาะ คืออาศัยในส่วนของโถงกลาง หรือพื้นที่ภายนอก ใช้เป็นพื้นที่ประกอบอาหาร การเลือกใช้วัสดุเสริมจากพื้นเดิม จึงแล้วแต่พื้นที่ที่ใช้อยู่ แต่ในหลังคาเรือนที่มีห้องครัวเฉพาะ จะใช้การพื้นไม้ ปูเสื่อน้ำมันทับ หรือซึ่งง่ายต่อการดูแลรักษา

- ห้องเก็บของ – ใช้การยกพื้นไม้ปูเสื่อน้ำมัน เพื่อสะดวกในการดูแลรักษา
- ห้องนอน – จากการสำรวจที่เข้าถึงได้การเลือกใช้วัสดุปูพื้นสำหรับห้องนอน จะเป็นลักษณะพื้นเดิมปูเสื่อน้ำมัน คือถ้าเป็นชั้นล่างก็จะเป็นไม้ไผ่ หรือแผ่นกระดาน ปูเสื่อน้ำมันทับอีกที

5.3.1.2 ผนังภายนอกของบ้าน จากความหลากหลายของประเภทบ้านที่สำรวจ ส่งผลถึงความหลากหลายของผนังบ้านอีกเช่นเดียวกัน แต่จากข้อสังเกตถึงภาพรวมทางกายภาพของเรือนประมงพื้นบ้านตาม 6.1 เราสามารถจัดประเภทของผนังภายนอกของบ้านตาม 6.1 ได้ดังนี้

1. ผนังที่มากับเรือนไทยหลังแรกของบ้าน ซึ่งเป็นเรือนไทยแบบไทยเดิมของภาคกลาง พบว่ามีผนังแบบต่าง ๆ คือ
  - ฝาปะกนลูกฟัก
2. ผนังที่มากับการต่อเติมเรือนทั้งที่เป็นการต่อแบบห้อง และต่อแบบเรือนใหม่
  - ฝาไม้ตีตามแนวนอน
  - ฝาไม้ตีตามแนวตั้ง
  - ฝาลูกกรงโปร่งตีตามแนวตั้ง
  - ฝาลูกกรงตีทแยงแบบขนมเปียกปูน
  - ฝาตีตามแนวนอนผสมแนวตั้งและฝาไหลบางส่วน
3. ผนังที่มากับเรือนคเรื่องผูก
  - ฝาขัดแตะไม้ไผ่ชั้นเดียวและสองชั้น
  - ฝาไม้ไผ่วางผูกมัดตามแนวนอน

สิ่งที่ติดตามผนังภายนอกของบ้านมาคือ ประตู หน้าต่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประตู หน้าต่าง ที่พบจากการสำรวจก็แยกกลุ่มได้ตามอายุการสำรวจและการต่อเติม เช่นเดียวกัน บ้านที่เป็นเรือนไทย จะมีประตูไม้สัก หน้าต่างไม้ทั้งมีลูกกรงและไม่มีลูกกรง และใน เรือนเก่าพบหน้าต่างที่มีกรอบหน้านาง และหย่องหน้าต่างที่ใช้กันแพร่หลาย คือหย่องหน้าต่าง แบบทำสิงห์ สำหรับเรือนต่อใหม่จะเป็นหน้าต่างบานเปิดบานไม้ธรรมดา มีเรือนหลายหลังที่ใน โถงไม่มีหน้าต่าง เพราะใช้ผนังบ้านแบบเป็นช่องลม ระบายอากาศในช่องตอนบนเนื่องจากพื้น ประมาณ 1.00 เมตร ซึ่งเป็นเรือนที่สร้างต่อเติมใหม่เป็นโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก ต่อเนื่องกับ เรือนไทยเดิมที่เป็นไม้

5.3.2 ผนังภายในของบ้าน

เนื่องจากเรือนประมุงพื้นบ้าน ที่สำรวจมักมีห้องปิดน้อยมาก ดังนั้นผนังภายในจึงเป็นผนัง กั้นห้องนอน หรือห้องฝักรับพुरुษ และห้องเก็บของเท่านั้น ซึ่งประกอบด้วย

- ฝาไม้ตีตามแนวนอน และแนวตั้ง
- บานเพี้ยมไม้กั้นตลอดช่วงเสา
- ฝาขัดแตะไม้ไผ่สำหรับเรือนเครื่องผูก
- ฝาไม้โปร่งกั้นระหว่างการใช้สอยบางส่วน

ผนัง แนวคิดในการเลือกใช้ผนังส่วนใหญ่จะใช้วัสดุที่หาได้ง่ายตามธรรมชาติ โดยยังอยู่ บนโครงสร้างหลัก อาทิ ไม้ ผนังก่ออิฐ ซึ่งไม่เน้นการตกแต่งเพิ่มเติม นอกจากการกรุไม้อัดทาสี

- ผนังที่ภายนอก – เป็นไปตามวัสดุกันอาณาเขตพื้นที่ มีความหลากหลายตามแต่ทิศทางที่ ติดต่อกัน มีทั้ง ไม้, ก่ออิฐฉาบปูน, รั้วไม้, และสังกะสี ทั้งนี้เนื่องจากขอบเขตพื้นที่ส่วนใหญ่ของแต่ละ หลังคาเรือนจะติดกัน หรือใช้กำแพงร่วมกัน

- โถงกลาง – ส่วนที่อยู่ชั้นล่างที่เป็นโครงสร้างไม้ จะใช้เป็นไม้หรือก่ออิฐฉาบเรียบอาจมี การทาสี แต่ไม่พบว่ามีกรกรูวัสดุตกแต่งอื่นใด ส่วนชั้นบนที่เป็นโครงสร้างไม้ จะเป็นลักษณะผนัง ไม้กระดานตีซ้อนเกล็ดตามโครงสร้างเดิน ยกเว้นบางส่วนที่มีการต่อเติม มักจะใช้โครงไม้กรูไม้อัด ทาสี และส่วนใหญ่ไม่มีการกรูวัสดุตกแต่งอื่นใด

- ระเบียง – ระเบียงส่วนที่อยู่ชั้นบน จะเป็นลักษณะเดียวกับผนังชั้นบนคือ ผนังไม้กระดาน ตีซ้อนเกล็ดตามโครงสร้างเดิน

- ห้องน้ำ – จะใช้เป็นผนังก่ออิฐหรือไม้ไผ่ การระบายอากาศจะให้เหมือนกันคือแบบมีช่อง ระบายอากาศวางสวนผนังด้านบน มีบางหลังคาเรือนที่ตกแต่งผนังเพิ่มเติม

- ห้องครัว – ผนังจะเป็นลักษณะเดียวกับพื้นคือ แล้วแต่ห้องครัวของแต่ละหลังคาเรือน มี ทั้งโครงสร้างไม้ทาสี

- ห้องเก็บของ – ในหลังคาเรือนที่ห้องเก็บของอยู่ในอาคาร ผนังจะเป็นตามโครงสร้างอาคารชั้นล่างส่วนใต้ถุนอาคาร คือโครงสร้างไม้ ส่วนในกรณีที่เป็นเพิงภายนอก จะใช้ผ้าใบซึ่งปิดแทน

- ห้องนอน – ส่วนใหญ่อยู่ที่ชั้นบน ซึ่งเป็นโครงสร้างไม้เดิม ผนังซ้อนเกล็ดส่วนใหญ่ปล่อยสีธรรมชาติ ยกเว้นบางส่วนของที่มีการกรุไม้อัดจึงมีการทาสีตกแต่งเพิ่มเติม

เพดาน แต่ละพื้นที่ใช้สอยจะต่างกันที่การตั้งอยู่ชั้นบนหรือชั้นล่าง คือมักจะไม่มีการทำเพดานแยกสำหรับแต่ละห้องหรือแต่ละพื้นที่ใช้สอย โดยชั้นล่างเพดานจะเป็นตามโครงสร้างพื้นชั้นบนจะเป็นโครงหลังคาหรือกรุไม้อัดเรียบทาสี

- พื้นที่ภายนอก – ในส่วนที่มีหลังคา จะใช้เป็นสังกะสี หรือกระเบื้องลอนในการกรุ บนโครงสร้างไม้

- โถงกลาง – ในส่วนที่เป็นชั้นล่างจะปล่อยเป็นโครงสร้างไม้ได้พื้นชั้นบน ซึ่งในบางกรณียังใช้เป็นที่ยึดของตามโครงสร้างได้อีกด้วย ส่วนชั้นบนจะปล่อยเปลือยโครงสร้างหลังคา หรือในกรณีที่มีการรั่วซึมจะใช้การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยการปิดรอยรั่วซึมและตีฝ้าไม้เรียบทาสีแทน

- ระเบียง – ระเบียงส่วนที่อยู่ชั้นบน จะเป็นลักษณะเดียวกับเพดานชั้นบนคือ ปล่อยเปลือยโครงสร้างหลังคา หรือกันสาดชายคา

- ห้องน้ำ – ในส่วนที่อยู่นอกเรือน จะใช้เป็นโครงไม้มุงสังกะสี, ใบจาก หรือแผ่นพลาสติกลอนโปร่งแสง (บางหลังเปิดโล่ง)

- ห้องครัว – ส่วนใหญ่กรุไม้ไผ่

- ห้องเก็บของ – เป็นส่วนที่อยู่นอกเรือน จะใช้เป็นโครงไม้มุงสังกะสี หรือแผ่นพลาสติกลอนโปร่งแสง

- ห้องนอน – เป็นลักษณะเดียวกับโถงกลาง คือ ส่วนชั้นบนจะปล่อยเปลือยโครงสร้างหลังคา หรือตีฝ้าไม้เรียบทาสี

5.6 ผลสรุปการกำหนดพื้นที่ใช้สอยและกิจกรรมในพื้นที่

พื้นที่ภายนอก เกือบทุกหลังคาเรือน ใช้พื้นที่ภายนอกในการซักผ้า และเป็นลานล้างอุปกรณ์ต่าง ๆ อันเนื่องจากเป็นพื้นที่เปิดโล่ง มีการระบายน้ำ และเป็นส่วนที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่รองรับการใช้งานซักล้าง หรือซักผ้าที่มีเป็นจำนวนมากได้ โดยในบางหลังคาเรือน พื้นที่ภายนอกใช้รองรับกิจกรรมที่เป็นส่วนรวมของหลังคาเรือน อาทิ ประกอบอาหาร ตากผ้า นั่งคุยพักผ่อน ซักผ้า ซักล้างอุปกรณ์ต่าง ๆ เพราะเป็นพื้นที่กว้างกว่าภายในเรือน ไม่อึดอัดและยังสามารถพบปะ ผู้คนในละแวกเดียวกันได้ ส่วนการใช้งานอื่น ๆ จะเป็นส่วนรองลงไป เช่น ปลูกต้นไม้ จอด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รถจักรยานยนต์เลี้ยงนก เป็นต้น พื้นที่ภายนอกเรือน จึงมีความสำคัญ และมีการใช้งานมากพอสมควร

โถงกลางชั้น 1 เป็นพื้นที่ที่มีการใช้งานทับซ้อนมากที่สุด อันเนื่องมาจากรองรับกิจกรรมภายใน ที่หลากหลาย และยังพื้นที่ส่วนรวมหลักของหลังคาเรือนส่วนใหญ่ โดยมากจะอยู่ที่ชั้นล่าง เพราะชั้นบนจะจัดแบ่งเป็นห้องนอนซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนตัวของแต่ละครอบครัว จากการใช้งานที่หลากหลาย การจัดพื้นที่ของโถงกลางส่วนใหญ่จะปล่อยให้โถงโล่งอยู่เสมอ เพื่อใช้พื้นที่รองรับตามแต่กิจกรรมที่เกิดขึ้น เครื่องเรือนและข้าวของต่าง ๆ จะจัดเก็บหรือวางไว้ริมผนัง มุมห้อง กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมส่วนรวม อาทิ เตรียมอาหาร รับประทานอาหาร นั่งเล่นพักผ่อน ชักผ้า รับแขก เครื่องเรือนในส่วนนี้จะเน้นที่แบบลอยตัว สามารถเคลื่อนย้ายและปรับเปลี่ยนการใช้งานได้ตลอดเวลา

ห้องนอน มี 2 ลักษณะคือ 1. เป็นห้องนอนที่เป็นพื้นที่ส่วนตัว ทำกิจกรรมประจำวันส่วนใหญ่ ในห้องของตน อาทิ รับประทานอาหาร ทำงาน ดูทีวี นอน แต่งตัว ในกรณีพื้นที่ส่วนรวมมีจำกัดทำให้ต้องทำกิจกรรมส่วนใหญ่ในห้องของตน และ 2. เป็นห้องนอนที่ใช้สำหรับนอนเป็นหลัก มีเครื่องเรือนเท่าที่จำเป็นสำหรับการนอน โดยกิจกรรมอื่น ๆ จะลงไปใช้พื้นที่ส่วนรวมที่ชั้นล่าง

ห้องน้ำ เกือบทั้งหมดจะใช้ห้องน้ำใน 2 หน้าที่ คือ อาบน้ำและสุขอนามัย โดยกิจกรรมอื่นๆ จำพวกล้างหน้า ล้างมือ แปรงฟัน จะมีพื้นที่รองรับในส่วนอื่นนอกห้องน้ำ เนื่องจากจากการสำรวจพบว่า ห้องน้ำมีจำนวนน้อย คือหลังคาเรือนละ 1 ห้องเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ต้องจัดสรรและแบ่งการใช้งานออกมาพื้นที่อื่น ในบางกรณี อาจใช้การกันผนังห้องน้ำ เพื่อแบ่งเป็นห้องอาบน้ำและห้องสุขาแยกกันอีกทีโดยยอมใช้พื้นที่ที่เล็กลง แต่สามารถรองรับจำนวนผู้ใช้ที่มีมากได้ดีกว่า

ห้องครัว ส่วนใหญ่ไม่มีห้องครัวที่จัดเป็นห้องเฉพาะ ในส่วนหลังคาเรือนที่มีห้องครัว จะใช้พื้นที่ทำครัวเบ็ดเสร็จในห้องเลย ซึ่งมักจะมีขนาดห้องไม่ใหญ่มาก โดยอาจใช้พื้นที่เตรียมวัตถุดิบที่ส่วนภายนอกห้อง

ห้องเก็บของ หลังคาเรือนส่วนใหญ่ไม่มีห้องเก็บของโดยเฉพาะ จะใช้พื้นที่ส่วนต่าง ๆ ของเรือน และเครื่องเรือนจำพวกตู้แทนในการจัดเก็บ ส่วนหลังคาเรือนที่มีห้องเก็บของ จะใช้เก็บของที่ ไม่ได้มีการใช้งานเป็นประจำ

ระเบียง ใช้พื้นที่ส่วนระเบียงเป็นที่ตากผ้า และนั่งเล่นพักผ่อน ตามแต่พฤติกรรม

5.7 ผลสรุปปัญหา / การแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

ในส่วนรายละเอียดของปัญหาแต่ละกรณี เป็นการแก้ไขที่เกิดขึ้นจากแต่ละปัจจัยและแต่ละองค์ประกอบที่ต่างกัน การศึกษาในส่วนนี้จึงควรใช้การสังเกต เป็นแต่ละกรณีไป ซึ่งต้องพิจารณาอย่างเป็นองค์รวม ถึงบริบทที่เป็นอยู่ในแต่ละหลังคาเรือน (ได้จำแนกไว้แล้วในบทที่ 4) ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวแปรทางด้านวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัย และจากกลุ่มตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยรายหลังคาเรือน) ในส่วนบทนี้จะชี้ให้เห็นถึงประเภทของปัญหา โดยดูจากตัวกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ กับสภาพแวดล้อมกายภาพ ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงจุดร่วมของประเภทความสัมพันธ์ต่อแต่ละปัญหาที่เกิดขึ้น อันเนื่องมาจากสภาพที่อยู่อาศัยมีข้อจำกัดต่าง ๆ ที่ส่งผลทางสภาวะแวดล้อมอาทิ ระดับเสียงความสว่าง ความชื้น และส่งผลทางโครงสร้างสัดส่วนของมนุษย์ อาทิ ระยะห่างของทางเดิน พื้นที่ครอบครอง ความสูงของพื้นที่ ต่อผู้อยู่อาศัยอย่างชัดเจน ทำให้สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการแก้ปัญหาต่าง ๆ จึงควรแก้ที่ต้นเหตุจากสิ่งเหล่านี้เป็นสำคัญ

5.8 ผลสรุปความเหมือนความต่างของเรือนประมงพื้นบ้าน

จากข้อมูลข้างต้น พบว่าบ้านประมง ตามที่สำรวจ มีความเหมือนหรือความต่างกัน บ้านประมงส่วนใหญ่ล้วนเป็นเรือนไม้ชั้นเดียว จากลักษณะโครงสร้างของหมู่บ้านประมงดังกล่าวจะพบว่า วิถีชีวิตและสังคมในชุมชนเอื้ออำนวยให้มีการใช้พื้นที่กลางของหมู่บ้านร่วมกันหลายพื้นที่ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความผูกพันและความเอื้ออาทรต่อกันที่ค่อนข้างมาก เพราะนอกจากใช้พื้นที่ร่วมกันแล้ว บางเวลาต้องใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ร่วมกันด้วย เช่น ตะแกรงตากหอย ปู ปลา ซึ่งปกติแต่ละบ้านจะมีของตนเองอยู่ในพื้นที่ส่วนกลางและต่างคนต่างใช้ของตน แต่ในบางเวลาบางบ้านอาจได้ปลามาก บางบ้านได้ปลาน้อย จำเป็นต้องเอื้อเพื่อซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ชาวประมงในหมู่บ้านจำเป็นต้องร่วมกันอนุรักษ์ต้นไม้ต่าง ๆ ในพื้นที่รวมทั้งปลูกเพิ่มเพื่อเป็นเกราะกันลมพายุเข้าหมู่บ้าน พื้นที่ส่วนกลางอีกส่วนที่มีความสำคัญสำหรับชาวบ้านคือศาลประจำหมู่บ้าน ซึ่งมีทั้งศาลพระภูมิเดี่ยว ศาลกลุ่ม และในบางหมู่บ้านที่เป็นชาวไทยเชื้อสายจีนจะมีศาลเจ้าแบบจีนของหมู่บ้าน แต่ไม่ว่าจะเป็นศาลแบบใดก็ตาม พื้นที่นั้นคือที่ที่ชาวบ้านจะมากราบไหว้บูชา โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่พ่อบ้าน ลูกบ้านออกเรือไป และสภาพดินฟ้าอากาศแปรปรวนศาลในหมู่บ้านจะเป็นกำลังใจให้แก่ผู้ที่รออยู่ที่บ้าน

ความเหมือนของบ้านประมงที่ทำการสำรวจ และศึกษาจากเอกสารทุติยภูมิ ทั้ง 11 หลัง ถึงแม้จะมีความต่างหลายประการทางกายภาพ แต่ในความต่างทั้งหลาย พบว่าไม่ว่าจะเป็นเรือนใดก็ตาม ลักษณะของแผนผังของเรือน การใช้สอยต่าง ๆ จะมีลักษณะโดยรวมเช่นเดียวกัน คือ

1. เป็นเรือนไม้จริงหรือไม้ไผ่ได้คุณภาพสูง ด้านล่างเป็นที่เก็บอุปกรณ์และเรือหรือพักผ่อน
2. ทิศทางการวางจั่วบ้าน ส่วนใหญ่วางในแนวตะวันออก ตะวันตก (รับตะวันออก)
3. มีเสาดิน หรือเสาเอกที่ตำแหน่งเสาดินแรกทางทิศตะวันออก
4. การวางทิศทางของบันไดส่วนใหญ่วางตั้งฉากกับตัวบ้าน ทางทิศตะวันออก

เอกสารนี้ 5. มีพื้นที่โถงกลางบนเรือนที่ใช้งานอื่นกประสงค์มากกว่าปริมาณของห้องปิดมิดชิด
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. มีความต่างระดับของพื้นเรือนหลายระดับ

เรือนที่ทำการสำรวจส่วนใหญ่เป็นเรือนแบบขยายซึ่งมักจะมีจุดเริ่มเรือนหลังแรกในกลุ่มเป็นเรือนเดิม ดังนั้นจะพบว่าในเรือนหลังต่างๆ จะเห็นว่ามีเรือนปั้นหยาผสมผสานอยู่เหมือนกัน เป็นส่วนใหญ่ ส่วนเรือนขยายน้อยหลังที่จะขยายในรูปแบบเรือน แต่จะขยายในรูปแบบเรือนจั่วลาดเอียงลาดต่ำ และเพิงหมาแหงน ทำให้ภาพรวมของเรือนประมวงออกมาเหมือนกัน

5.8.1 ความต่างของเรือนประมวงที่ทำการสำรวจ

ในความเหมือนของวิธีการดำรงชีวิต ความเชื่อส่งผลกระทบต่อพื้นที่ใช้สอยในบ้าน และอื่นๆ อีกหลายประการ ก็พบความต่างหลายประการ คือ

1. ความต่างของพื้นที่ใช้สอยรวม ซึ่งมีประเภทการใช้สอยพื้นฐานเหมือนกันทุกประการ แต่ขนาดของตัวบ้านมีความแตกต่างกัน ในพื้นที่ใช้งานต่ำสุดเท่าที่ปรากฏ คือ 12.00 ตารางเมตร และพื้นที่ใช้งานสูงสุด คือ 187.50 ตารางเมตร

2. ความต่างทางลักษณะทางกายภาพของตัวเรือน ในพื้นที่ใช้สอยที่เหมือนกัน ซึ่งประกอบด้วย ห้องนอน โถงกลางเอนกประสงค์ ครุฑ และห้องน้ำ-ส้วม (บางหลัง) สภาพทางกายภาพมีความต่างแยกเป็น

- เรือนไทยเดิมผสมจั่วแบน (ปั้นหยา)
- เรือนเครื่องผูก

5.8.2 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความต่างทางด้านกายภาพของเรือนประมวง

ปัจจัยที่ส่งผลมาถึงความต่างทางด้านกายภาพของเรือนประมวงได้แก่

1. ความต่างของการขยายครัวเรือน ในกลุ่มพื้นที่ที่มีสังคมแบบเครือญาติเด่นชัด อัตราการขยายตัวของเรือนจะมากกว่าแหล่งอื่นๆ ทำให้พื้นที่ใช้สอยรวมของบ้านเพิ่มมากขึ้นไปด้วย เช่นที่บ้านประมวงเกาะแมว ตำบลแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรีและบ้านประมวงชำห่าน ตำบลแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

2. อายุการสร้างของเรือน จากการสำรวจพบว่า เรือนทุกหลังเป็นการก่อสร้างต่อเติมเป็นระยะๆ มาตลอดเวลา ดังนั้น เรือนที่เริ่มต้นด้วยเรือนไทยเดิม ซึ่งบางหลังอายุประมาณ 40-80 ปี จะมีการต่อเติม ซ่อมแซม ปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา ทำให้ความต่างของรูปทรงมีมากขึ้นกว่าเรือนที่สร้างใหม่

3. วัสดุก่อสร้าง แต่เดิมนบ้านประมวงส่วนใหญ่จะใช้วัสดุที่ไม่ทั้งหมด คือโครงสร้างไม้จริง ฝาพื้น ผนัง เป็นไม้จริง หลังคามุงสังกะสีหรือกระเบื้องสะพานและลานสวนกลางเป็นไม้จริง แต่เริ่มมีการใช้วัสดุอื่นๆ เช่น เสาคอนกรีตสำเร็จรูป เข้ามาใช้บางส่วน ทำให้เอกลักษณ์ของบ้านประมวงทางกายภาพแปรไปมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะของหมู่บ้านประมงมีลักษณะทางกายภาพของบ้านในน้ำนี้ถึงแม้จะมีลักษณะทางกายภาพของบ้านที่แตกต่างกัน แต่หากพิจารณาโครงสร้างโดยรวมของสังคมและชุมชน มิได้มีความแตกต่างกัน ยังคงเป็นสังคมที่ใกล้ชิดแนบแน่นและมีความเอื้ออาทรต่อกันและกันอย่างสูงยิ่ง

5.8.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป

เรื่องราวของสถาปัตยกรรมพื้นบ้านเป็นสิ่งที่น่าสนใจที่จะศึกษา การศึกษาเรือนพื้นบ้านประมงนี้ ได้เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจมากมายเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น วัฒนธรรมธรรมเนียมท้องถิ่น วิถีชีวิตชาวบ้านที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ

ตามข้อเสนอแนะดังกล่าวมาตามเหตุผลที่ว่า กลุ่มเรือนที่สำรวจในการศึกษา เรือนพื้นบ้านประมง ส่วนใหญ่เป็นเรือนขนาดใหญ่ที่มีฐานะค่อนข้างดี เมื่อเปรียบเทียบกับเรือนเครื่องผูกที่เจ้าของมีฐานะค่อนข้างต่ำ แต่มีความสนใจเฉพาะในคุณค่าของตัวเรือนอย่าง และพบว่าเรือนดังกล่าวยังมีกระจายตัวอยู่ตามหมู่บ้านอื่น น่าศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกลุ่มที่เป็นเรือนเครื่องผูกด้วยกัน ซึ่งนับว่าจะหายากขึ้นทุกขณะ ว่าลักษณะเด่นของเรือนเครื่องผูกบ้านประมง เหมือนหรือต่างไปจากเรือนเครื่องผูกไทยอย่างไร ระบบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรือนเครื่องผูก อาจนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมร่วมสมัยที่มีคุณค่าได้หากผู้วิจัยมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งกับระบบอันแท้จริงของสถาปัตยกรรม

บรรณานุกรม

- ทัศนีย์ ทานตวนิช . ความเชื่อและพิธีกรรมของชาวประมงชายฝั่งทะเลตะวันออก . 2535
- นกุล ชมพูนิช . บ้านไทยเอกลักษณ์ของชาติ . กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์ . 2530
- ประมงจังหวัดชลบุรี . สำนักงาน . ข้อมูลด้านการประมงประจำปีงบประมาณ 2550-2551
ม.ป.ท
- มารุต อัมรานนท์ . เรือนไทยภาคตะวันออก, กรุงเทพฯ, บริษัท ฉลองรัตน์ จำกัด, 2536
- ฤทัย ใจจงรัก . เรือนไทยเดิม . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ .
2536
- สุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา . น้ำกับลักษณะไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช . 2525
- สมใจ นิมเล็ก. เรือนเครื่องผูก . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. 2536
- สมศรี ไกรวัฒนพงศ์ . "พัฒนาหมู่บ้านประมง ตำบลสะกอม จังหวัดสงขลา" วิทยานิพนธ์
ปริญญาตรี . 2529
- อรศิริ ปาณินท์ . ที่ว่างทางสถาปัตยกรรม . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ .
2523
- อรศิริ ปาณินท์ . ประเพณีและพิธีกรรมเกี่ยวกับการอยู่ . ในนิตยสารการข้อมูลทาง
มานุษยวิทยาของไทยเรื่อง ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต . กรุงเทพฯ : บริษัท อัมรินทร์พริ้นติ้ง
กรุ๊ป จำกัด . 2534
- อรศิริ ปาณินท์ . บ้านและหมู่บ้านพื้นถิ่น . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ .
2538

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบรังวัดสำรวจเพื่อเก็บข้อมูลผู้อยู่อาศัย

ชุดที่.....

เพื่อประกอบการศึกษา สภาพแวดล้อมบ้านพักอาศัย

1. ข้อมูลพื้นฐาน

- 1.1 ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....
ที่อยู่เลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
- 1.2 ประวัติความเป็นมา.....
- 1.3 ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน.....
- 1.4 จำนวนสมาชิกในครอบครัว

ผู้ใหญ่ ผู้ชาย.....คน

ผู้หญิง.....คน

เด็ก ผู้ชาย.....คน

ผู้หญิง.....คน

2. ข้อมูลด้านสภาพปัจจุบันของบ้าน

- 2.1 สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์
- 2.1.1 สภาพภูมิประเทศ.....
- 2.1.2 สภาพภูมิอากาศ.....
- 2.1.3 สภาพธรณีวิทยา.....
- อุณหภูมิ..... $^{\circ}$ C ความชื้น.....%RH
- 2.2 ระบบนิเวศวิทยา
- 2.2.1 พืชพรรณในท้องถิ่นตามธรรมชาติ
- .....
- .....
- .....
- .....
- 2.2.2 แหล่งน้ำ
- .....
- .....
- .....
- .....
- 2.2.3 สัตว์ทะเลในท้องถิ่นตามธรรมชาติ
- .....
- .....
- .....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 ตำแหน่งที่ตั้งของบ้านจากผังรวมของหมู่บ้าน (ใช้ภาพ Sketch)

2.4 การเข้าถึงบริเวณบ้าน และบริเวณโดยรวมของบ้าน

ทางบก ○ .....

ทางน้ำ ○ .....

ผังบริเวณบ้านโดยรวม

2.5 สภาพปัจจุบันของบ้าน (ภาพถ่ายและ Sketch)

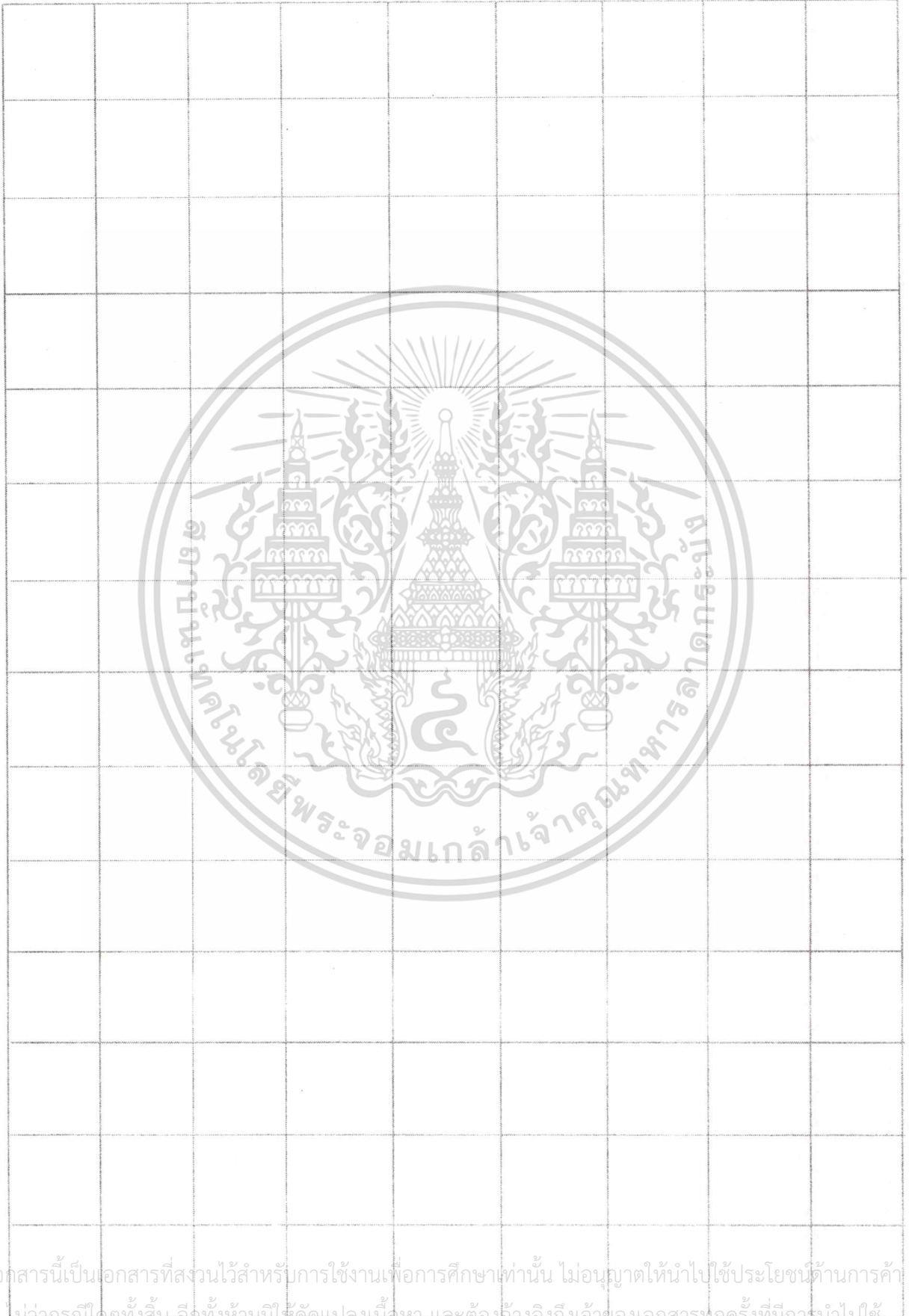
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 โครงสร้าง วัสดุก่อสร้าง และเทคนิควิธีการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7 พื้นที่ใช้สอยภายในบ้าน ชั้นบนโถง (องค์ประกอบของพื้นที่ ขนาดพื้นที่ ความสัมพันธ์ของพื้นที่) และความต่างระดับของพื้นที่บ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

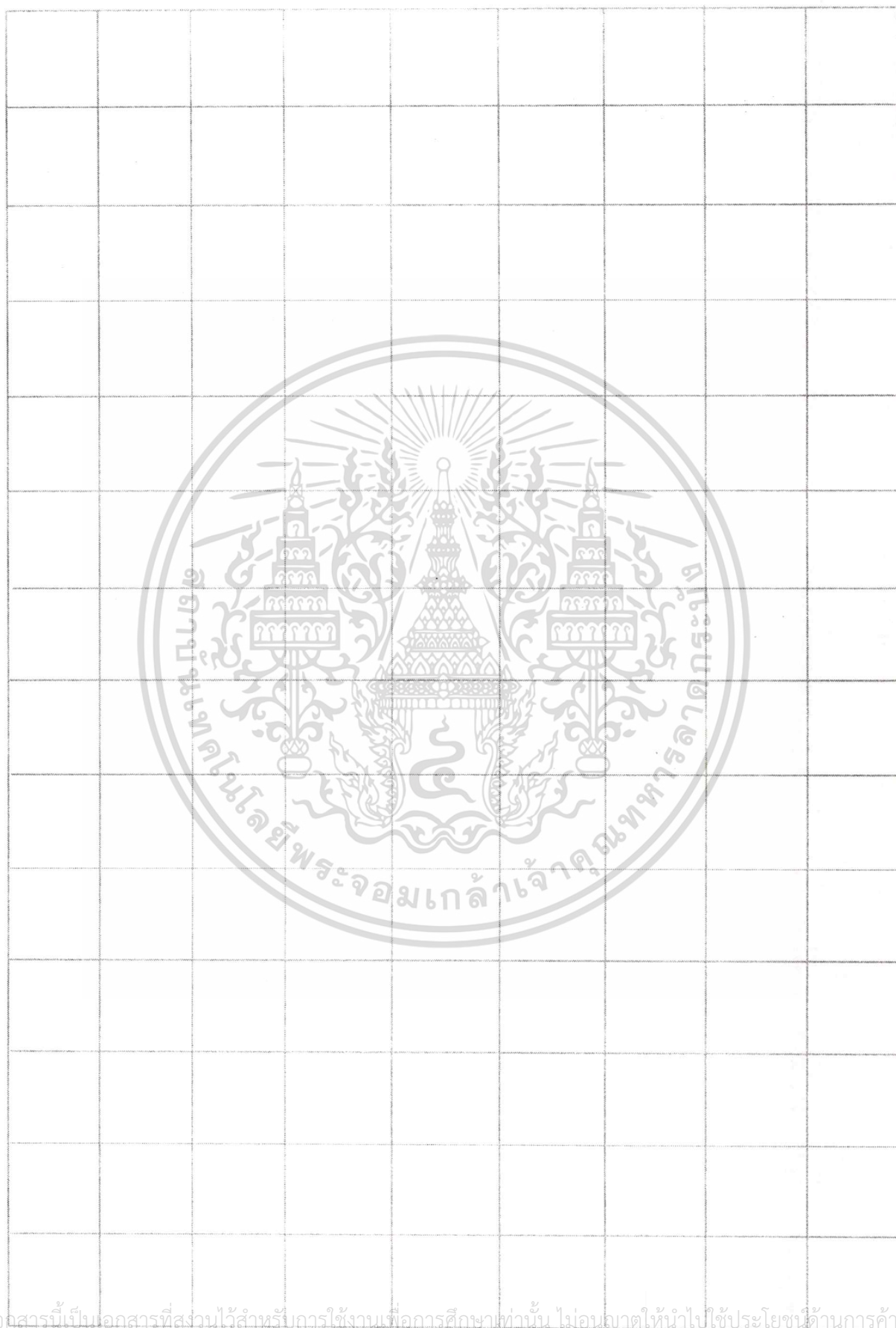

2.9 ผนังภายในและรูปด้านภายนอกบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.10 ลักษณะความเฉพาะของบ้านเกษตรกรที่น่าสนใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.11 โครงสร้าง

เสา.....

คาน.....

2.12 ผนัง

1.....

2.....

3.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.13 ^{ผู้}พิน.....

2.14 ^{ผู้}ฝ่า.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.15 ประตู.....

2.16 หน้าต่าง.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.17 ที่เก็บของ

เครื่องครัวทำกิน.....

เครื่องมือประกอบอาชีพ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.18 แสงสว่างที่ใช้.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

- ชื่อ-นามสกุล นายพฤทธิ พรหมเต็ม
- ที่อยู่ 93/38 หมู่ 5 ตำบลบางทราย อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20000
- ประวัติการศึกษา
- 2537 ประถมศึกษา โรงเรียนวัดเขาบางทราย จังหวัดชลบุรี
  - 2540 มัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนชลบุรี "สุขบท" จังหวัดชลบุรี
  - 2543 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาออกแบบ วิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี
จังหวัดชลบุรี
  - 2545 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาออกแบบตกแต่ง วิทยาลัย
อาชีวศึกษาชลบุรี จังหวัดชลบุรี
  - 2547 ปริญญาตรี สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง
  - 2553 ปริญญาโทสาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน(แขนงวิจัยสภาพแวดล้อม
ภายใน) คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้